PROLETÁŘI
VŠECH ZEMÍ,
SPOJTE SE!

LENIN
SEBRANÉ
SPISY
51

VYDÁVÁ SE NA ZÁKLADĚ
USNESENÍ ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU
KOMUNISTICKÉ STRANY
ČESKOSLOVENSKA

VLADIMÍR ILJIČ LENIN

SEBRANÉ SPISY

SVAZEK

51

DOPISY

červenec 1919 — listopad 1920

NAKLADATELSTVÍ SVOBODA

PRAHA 1989

Podle 5. ruského vydání
V. I. Lenin, Polnoje sobranije sočiněnij,
tom 51, Politizdat, Moskva 1982,
připraveného
Institutem marxismu-leninismu při ÚV KSSS,
přeložil kolektiv překladatelů

© Politizdat, Moskva 1982
Translation © Nakladatelství Svoboda, Praha 1989

PŘEDMLUVA

Padesátý první svazek Sebraných spisů V. I. Lenina obsahuje dopisy, vzkazy, pokyny, rozhodnutí, telegramy napsané a nadiktované v období od července 1919 do listopadu 1920. Všechny tyto dokumenty se vztahují k pracím, jež byly zařazeny do 39.—41. svazku tohoto vydání Leninových spisů.

Uvedené období patří k velice svízelným etapám v dějinách Sovětského Ruska: na frontách občanské války probíhaly rozhodující boje proti spojeným silám zahraničních interventů a bělogvardějců. Imperialisté Dohody zpočátku vrhli do útoku proti zemi sovětů bělogvardějské armády Děnikinovu a Juděničovu, ne zcela rozprášená Kolčakova vojska i ozbrojené síly některých malých buržoazních států. Po tomto náporu, který skončil nezdarem, poslali proti ní vojska buržoazně statkářského polského státu a vojska vedená Vrangelem. »Země žije horečným bojem proti buržoazii celého světa, která se zuřivě mstí za to, že byla svržena. To je přirozené. První republika sovětů dostává první rány *odevšad.* To je přirozené,« psal Lenin 31. července 1919 M. Gorkému (viz tento svazek, s. 44).

Dokumenty zařazené do tohoto svazku ukazují, jak houževnatě a neochvějně hájila moc sovětů pod Leninovým vedením právo pracujících na důstojnou lidskou existenci a jak složité úkoly musela plnit při budování a obraně země. Leninova korespondence v letech zahraniční vojenské intervence a občanské války osvětluje jeho konkrétní činnost, jeho cit pro strategii při rozhodování

o tom, jak postupovat na frontách; vyvrací tak nenásilně Stalinův pochybovačný názor na Leninovu kompetentnost ve vojenských otázkách. Ukazuje, kolik péče Lenin věnoval závažné problematice formování sovětských ozbrojených sil a všestrannému zabezpečování bojových akcí. Je dokladem jeho aktivního podílu na přípravě vojenských strategických plánů i způsobů, jak tyto plány realizovat konkrétními operacemi na jednotlivých frontách občanské války.

Když se uvažovalo o tom, jak zlikvidovat průlom způsobený Mamontovovým jízdním sborem na jižní frontě, upozornil Lenin na možnost využít proti němu nízko letících letadel (viz dokument č. 73). V souvislosti s pokusem skupiny vojsk Děnikinovy armády zmocnit se Krymu doporučoval ve svém telegramu E. M. Skljanskému z března 1920 »připravit námořní prostředky (miny, ponorky apod.) a eventuální útok z Tamaně na Krym . . .« (s. 194). Při ohrožení Baku útokem dohodových vojsk telegrafoval Stalinovi: »Promyslete a rychle připravte opatření k opevnění přístupů k Baku na souši i na moři, k přísunu těžkého dělostřelectva atd.« (s. 369).

Svazek obsahuje řadu dokumentů souvisejících s polsko-sovětským ozbrojeným konfliktem. Dne 27. února 1920 prohlašuje Lenin za nutné »vydat heslo o přípravě na válku s Polskem« (s. 178); ukázal tehdy, že válka buržoazně statkářského Polska namířená proti Sovětskému Rusku byla v podstatě novým tažením Dohody, neboť polské vládnoucí kruhy byly podporovány francouzskými, anglickými a americkými imperialisty. Dokumentují to telegramy G. K. Ordžonikidzemu, J. V. Stalinovi, E. M. Skljanskému, J. Unšlichtovi, G. V. Čičerinovi, členům Rady práce a obrany, A. A. Ioffemu atd. Z Leninových dopisů a telegramů jednoznačně vyplývá, že tato válka byla sovětskému státu vnucena. Sovětská vláda v zájmu míru dělala Polsku velké ústupky a nejednou mu nabízela mír za mnohem výhodnějších podmínek ve

srovnání s těmi, jež navrhovala Dohoda na mírové konferenci v Paříži. »... jestliže *Anglie* (+ Francie + ? + ?) chce všeobecný, tj. *skutečný* mír, *my* jsme už dávno *pro* ... Jestliže Polsko chce mír, my jsme *pro*; řekli jsme to jasně a opakujeme znovu, ať předloží návrhy,« doporučoval Lenin odpovědět Curzonovi v červenci roku 1920 (s. 283).

Z mnoha dopisů a telegramů zaznívá ostrá kritika Revoluční vojenské rady republiky a jejího předsedy L. D. Trockého, jimž Lenin vytýká nesprávný postup a malou operativnost při likvidaci nepřítele. »Zamýšlím-li se ... nad výsledky z hlášení, docházím k přesvědčení, že naše Revoluční vojenská rada republiky pracuje špatně ... Naše Revoluční vojenská rada republiky zřejmě jen ‚dává rozkazy', ale nestará se už nebo se nedovede postarat o jejich *plnění*. Je-li to náš nedostatek, který se projevuje všude, pak ve vojenských záležitostech znamená přímo záhubu,« psal Lenin 16. září 1919 S. I. Gusevovi (s. 68, 69).

Závažný kritický tón je patrný z telegramu Stalinovi z 3. srpna 1920: Stalin tehdy zaujal nesprávné stanovisko k rozhodnutí politického byra o vyčlenění krymského úseku Jihozápadního frontu a vytvoření samostatné skupiny vojsk Jižního frontu.

Lenin neustále sledoval průběh mobilizace na klíčové úseky front občanské války: »Zmobilizujte zaměstnance na frontu. Zrušte devadesát procent odborů,« telegrafoval výkonnému výboru petrohradského sovětu 14. října 1919 (s. 76). Když doporučoval revoluční vojenské radě Jižního frontu skupinu zmobilizovaných ivanovsko-vozněsenských komunistů, žádal zároveň, aby byli spávně a pečlivě rozmístěni a aby mu byla podána informace o jejich zařazení (viz dokument č. 121). Na Leninův návrh rozhodlo plenární zasedání ÚV v září 1919 zařadit do armády velký počet komunistů a s politikou strany sympatizujících pracovníků z různých ústředních institucí a resortů

kromě lidového komisariátu vojenství, lidového komisariátu zásobování a lidového komisariátu dopravy. Na Leninovu výzvu a na výzvu strany posílaly tehdy Petrohrad, Moskva, Tula, Ivanovo-Vozněsensk, Tver a další průmyslová města opakovaně na fronty občanské války své nejuvědomělejší dělníky, komunisty, členy svazu mládeže i odborových svazů. Začátkem srpna 1920 bojovalo v Rudé armádě na 300 000 komunistů, téměř polovina tehdejší členské základny strany.

Měl-li být nepřítel rozdrcen, bylo zapotřebí především upevnit týl. Telegramy do Saratova, petrohradským dělníkům a výkonnému výboru petrohradského sovětu spolu s dopisem tulským soudruhům a s dopisem ÚV Vše do boje proti Děnikinovi! či další dokumenty se staly programem mobilizace všech bojeschopných sil proti zahraniční intervenci a vnitřní kontrarevoluci. Tyto materiály názorně ukazují, jak strana v čele s Leninem povzbuzovala pracující v zápase o budoucí existenci sovětského státu k masovému hrdinství na frontě i v zázemí. Dělníci, rolníci a rudoarmějci v nich nacházeli objasnění jak vnitřní a mezinárodní situace, tak i situace na frontách. Lenin odhaloval skutečné záměry imperialistů a zcela jednoznačně hodnotil zahraniční politiku zemí Dohody: ». . .drancování; války; povstání; *finanční* útlak« (s. 292).

V obtížných podmínkách občanské války a blokády způsobené zahraniční intervencí bylo zapotřebí nanejvýš přísně centralizovat rozdělování a využívání materiálních zdrojů země. O tom, kolik času věnoval Lenin otázce zabezpečování Rudé armády a civilního obyvatelstva průmyslových měst potravinami, svědčí jeho vzkazy a pokyny A. D. Cjurupovi, členům kolegií lidového komisariátu zásobování a Ústředního svazu spotřebních družstev, telegramy do Saratova či Nižního Novgorodu a další dokumenty. »V Pitěru a v Moskvě není chleba. Krajní opatření jsou nutná. Telegrafujte ihned přesnou odpověď,« psal

11. července 1919 předsedovi výkonného výboru guberniálního sovětu v Saratově (s. 28). V listopadu 1919 pak posílá civilním a vojenským úřadům v Permu a Jekatěrinburgu tuto směrnici: »Je nutné za každou cenu zásobit všechny uralské dělníky« (s. 108). Přes nesmírné obtíže dokázala sovětská republika pokaždé najít nové hospodářské rezervy, jež jí umožňovaly vítězit nad četnými nepřátelskými silami.

Za napjaté válečné situace byla výchovná, organizátorská i hospodářská činnost strany podřízena především úkolům obrany země. Mnohotvárná, činorodá práce strany se však přitom nezastavila: pokračovalo budování nové společnosti na principech socialismu, jehož výhonků postupně přibývalo, stejně jako přibývalo úspěchů revoluce vybojované v říjnu 1917; lid se stmeloval kolem strany a upevňoval se svazek dělnické třídy s rolnictvem. K tomu však bylo zapotřebí cílevědomě vytvářet potřebné podmínky: »Byla schválena opatření k *okamžitému* 1) vytvoření *moci sovětů* na osvobozovaných územích; 2) svolání *sjezdů* sovětů; 3) vyhnání *statkářů* a přidělení části jejich pozemků rolnické chudině a zbývající části *sovětům* zemědělských dělníků?« psal Lenin v červenci 1920 (dokument č. 411). Za krátkého mírového období, které nastalo v lednu 1920 po porážce interventů, vytyčil Lenin základní směry práce strany a sovětské vlády.

Svazek obsahuje Leninovy dopisy, jež doplňují a blíže osvětlují hlavní zásady jednotného hospodářského plánu schváleného na IX. sjezdu KSR(b). Myšlenkou elektrifikace země se zabývají dopisy adresované G. M. Kržižanovskému (dokumenty č. 180, 278), G. J. Zinovjevovi (dokument č. 193) i dalším osobám. V souvislosti s elektrifikací a se zajišťováním základny pro její úspěšný rozvoj se Lenin živě zajímal o ložiska uhlí v oblasti Brjansku, o berčogurskou, uchtskou a čelekenskou ropu, o zpracování břidlic a využití rašeliny. Doporučoval, aby se v listu Ekonomičeskaja žizň periodicky publikovaly

zprávy o tom, jakých výsledků bylo dosaženo v rozvoji produktivních sil.

V mnoha dokumentech zařazených do tohoto svazku se odráží nevšední odvaha a nadlidské úsilí, které vložili strana v čele s Leninem, vláda, dělníci a rolníci do urychlené obnovy rozvráceného národního hospodářství, zejména do obnovení dopravy a zvýšení produktivity práce. V telegramech tulským hutníkům a čeremchovským horníkům vyslovil Lenin své osobní poděkování za to, s jakou rozhodností a neochvějnou pevností překonávají všechny potíže a překážky. »Právě tato pevnost dělnických, pracujících mas je pro mne — jako pro každého komunistu — zdrojem přesvědčení o nevyhnutelném vítězství dělníků a jejich věci na celém světě« (s. 325).

Obrovský význam přikládal Lenin rozvoji vědy a techniky, rychlejšímu zavádění technických novinek do národního hospodářství a rozsáhlému využívání vědeckého potenciálu odborníků včetně zahraničních. Mnohé dopisy tohoto svazku názorně charakterizují Leninův kladný vztah k vynálezcům a jejich objevům. Je to patrné zejména z dopisů inženýru R. E. Klassonovi (dokument č. 582), Hlavnímu výboru pro rašelinu (dokument č. 143), předsedovi výkonného výboru guberniálního sovětu v Nižním Novgorodu (dokument č. 223), M. A. Bončovi-Brujevičovi (dokument č. 225).

Korespondence s L. B. Krasinem, M. M. Litvinovem, G. V. Čičerinem a dalšími je věnována problematice navazování obchodních a hospodářských styků s kapitalistickými zeměmi. Patří sem dopisy o jednáních se zástupcem amerických obchodních kruhů W. B. Vanderlipem (viz dokumenty č. 475, 509, 533). V jednom z dopisů Lenin psal, že »pro anglickou buržoazii jsou obchodní smlouvy se sovětskými republikami výhodnější než nevýnosné, ba ruinující pokusy o jejich potlačení« (s. 281).

V letech občanské války a zahraniční intervence se komunistická strana projevila jako významná vlastenecká

a internacionální síla. V dopisu Bélovi Kunovi Lenin psal: »Známe těžkou a nebezpečnou situaci Maďarska a děláme, co můžeme . . . Držte se ze všech sil, vítězství bude patřit nám« (s. 45). V pozdravném dopisu holandským komunistům v říjnu 1919 napsal: »Komunistické hnutí ve všech zemích pozoruhodně sílí. Sovětské zřízení se všude stalo praktickým heslem dělnických mas. To je obrovský světodějný krok kupředu« (s. 76).

Řada dokumentů ilustruje, jak Leninovi ležela stále na srdci jednota mezinárodního komunistického hnutí, ukazuje jeho boj proti »levicovému« oportunismu, který se v roce 1919 projevil v některých západoevropských komunistických stranách. 28. prosince 1919 psal M. M. Litvinovovi: »Nesmírně důležité jsou pro nás všechny dokumenty, rezoluce, brožury, novinové články a projevy o ideových proudech v levicovém socialistickém a komunistickém hnutí, zejména anarchosyndikalistické překrucování komunismu nebo výpady proti němu« (s. 131 až 132). V dopisech F. A. Rotštejnovi, L. B. Kameněvovi, M. M. Gruzenbergovi a K. B. Radkovi Lenin naléhá, aby uspíšili německý, anglický a francouzský překlad jeho knihy Levičáctví — dětská nemoc komunismu.

Z mnoha Leninových dopisů, vzkazů, telegramů je patrná jeho skromnost, jeho nevšední zájem o pracující lidi, o spolubojovníky a spolupracovníky, o materiální podmínky vědců a odborníků, jeho starost o děti, o lepší zásobování nemocnic potravinami aj. K této skupině dokumentů patří četné dopisy lidovým komisariátům a lidovým komisařům, různým ústředním i místním orgánům a organizacím.

Početnou skupinu v tomto svazku tvoří dopisy spisovateli M. Gorkému, o kterého projevoval Lenin obzvláštní zájem. Do svazku byly zařazeny také dopisy V. V. Adoratskému, A. S. Serafimovičovi, K. A. Timirjazevovi, V. A. Obuchovi a jiným významným osobnostem.

Ve svazku je publikováno 628 dokumentů různého druhu, z nichž 562 nebylo zařazeno do předchozích ruských souborných vydání Leninových spisů. 126 dokumentů vychází tiskem vůbec poprvé (v obsahu jsou označeny hvězdičkou).

V Příloze tohoto svazku je zařazeno 36 dokumentů. Jde převážně o návrhy vypracované různými institucemi a podepsané Leninem. Z velkého počtu takových dokumentů byly do svazku vybrány z archívů pouze ty nejzávažnější, resp. zasvěcené problematice, kterou se Lenin speciálně zabýval.

INSTITUT MARXISMU-LENINISMU
PŘI ÚV KSSS

РОССІЙСКАЯ
ФЕДЕРАТИВНАЯ
СОЦІАЛИСТИЧЕСКАЯ
СОВѢТСКАЯ РЕСПУБЛИКА.

ПРЕДСѢДАТЕЛЬ
СОВѢТА
АРОДНЫХЪ КОМИССАРОВЪ.

Москва, Кремль.
1. VII. 1919 г.
№

Симбирск
Реввоенсовѣт востфронта

Копія Штарм 3

Поздравляю геройскія красныя войска взявшія Пермь и Кунгур горячий привѣт освободителям Урала во что бы то ни стало надо довести это дѣло быстро до полнаго конца крайне необходимо мобилизовать немедленно и поголовно рабочих освобождающихся уральских заводов надо найти новые революционные способы тотчас включать этих рабочих в войска для отдыха уставшим и для отпуска на юг первую часть телеграммы сообщить полкам предсѣдатель Ленин

Rukopis telegramu V. I. Lenina
revoluční vojenské radě Východního frontu.
1. července 1919

1

TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ VÝCHODNÍHO FRONTU

1. 7. 1919

Simbirsk
Revoluční vojenská rada Východního frontu
Kopie štábu 3. armády

Blahopřeji hrdinným rudým vojskům k dobytí Permu a Kunguru. Srdečně zdravím osvoboditele Uralu. Tuto záležitost je třeba stůj co stůj rychle dovést k definitivnímu konci. Je nanejvýš nezbytné okamžitě mobilizovat všechny dělníky osvobozovaných uralských závodů. Musí se najít nové revoluční způsoby, jak ihned začleňovat tyto dělníky do armády, aby si unavení odpočinuli a jiní mohli být uvolněni pro jih. První část telegramu sdělte plukům.

Předseda Rady obrany *Lenin*

2

TELEGRAM M. V. FRUNZEMU

[1. 7. 1919]*

Frunzemu

Pokračující úspěchy nepřítele v prostoru Nikolajevska vyvolávají velké znepokojení. Informujte přesně, zda jste věnovali tomuto úseku dostatečnou pozornost. Jaké síly zde soustřeďujete a proč jejich soustřeďování neurychlíte? Ihned podejte zprávu o všech opatřeních, která podnikáte.[1]

Lenin

3

TELEGRAM POROCHOVSKÉMU OBVODNÍMU SOVĚTU

[2. 7. 1919]

Petrohrad, porochovský obvodní sovět
Kopie Petrohrad, námořní střelnice
Berkalovovi

Vysvětlete vašemu finančnímu odboru, že je nepřípustné požadovat mimořádnou daň ze zvláštní prémie 50 000 rublů, kterou dostal Berkalov od rady lidových komisařů za vynikající vynález.

Dekret[65], podle něhož se takové prémie nezdaňují, schválila rada lidových komisařů a bude uveřejněn.[2]

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

* Data v hranatých závorkách doplnil Institut marxismu-leninismu při ÚV KSSS v Moskvě na základě vědeckého výzkumu. *Čes. red.*

4

TELEGRAM V. V. KURAJEVOVI, V. A. RADUSOVI-ZEŇKOVIČOVI A K. I. PLAKSINOVI

2. 7. 1919

Saratov
Členu revoluční vojenské rady 4. armády Kurajevovi
Předsedovi guberniálního výkonného výboru
Zeňkovičovi
Předsedovi guberniálního výboru Plaksinovi

Veškerou pozornost věnujte čistce v posádce a upevnění týlu. Nemilosrdně vykořeňte bělogvardějskou sebranku ve městě i na vesnici. Osobně prověřte politickou práci a organizaci v posádce. Všichni ať pracují pro vojáky! Donuťte všechny, aby přidali a ukáznili se. Telegrafujte výsledky. Upevněte zejména Rtiščevo.

Předseda Rady obrany *Lenin*

5

A. D. CJURUPOVI[3]

[3. 7. 1919]

Zavoláme si zítra, bude třeba si najít chvilku během zasedání ústředního výboru.

Jen stručně výsledky zlepšení
za rok (30 miliónů — 100 miliónů)
dáváme ½ (½ Sucharevka)
teď obtížné, ale lepší než v roce 1918.
»Simbirská gub.«
všichni na pomoc komisariátu zásobování.

6

TELEGRAM CH. G. RAKOVSKÉMU

[5. 7. 1919]

Kyjev
Předsedovi rady lidových komisařů Rakovskému

Ihned telegrafujte, jak Šlichter konkrétně zajistil okamžité vypravení tří vlaků s obilím na západní frontu.[4]

Předseda Rady obrany *Uljanov-Lenin*

7

A. M. GORKÉMU

5. 7. 1919

Milý Alexeji Maximoviči!

Sedíte už nějak moc dlouho v Pitěru, namouduši! Pořád jste na jednom místě — to není k ničemu. Člověka to unaví a omrzí. Nechtěl byste si udělat malý výlet? My to zařídíme.[5]

Váš *Lenin*

8

E. M. SKLJANSKÉMU

5. 7. 1919

Soudruhu Skljanskij!

Pitěrští říkají, že mají v Pitěru spoustu

1. granátů,
2. kanónů na starých lodích (hodily by se na Volhu!),
3. na 300 *polních* děl.

Musíme spěšně učinit *obzvlášť přísná* opatření a podat v *Radě obrany*[6] zprávu, jak maximálně urychlit odvoz, hlavně po vodě. (Že se dosud nic neodvezlo, je přímo trestuhodné. Byli bychom zachránili Caricyn.)

S pozdravem *Lenin*

9

TELEGRAM V. A. RADUSOVI-ZEŇKOVIČOVI

8. 7. 1919

Saratov
Předsedovi guberniálního výkonného výboru
Zeňkovičovi,
kopie členu revoluční vojenské rady 4. armády
Kurajevovi,
kopie předsedovi guberniálního výboru Plaksinovi,
kopie Krylenkovi,
kopie Jaroslavskému*

Telegrafujte přesněji, v případě potřeby šifrovaně, jakých konkrétních úspěchů jste dosáhli a zda nastal v posádce obrat. Zvláštní oddíly musí objet a zpracovat každou volost** ve frontovém pásmu, zorganizovat vesnickou chudinu, odstranit kulaky a vzít jich několik jako rukojmí, potlačit zelené[7] a vrátit zpět dezertéry. Zvláštní pozornost věnovat atkarskému újezdu a Rtiščevu. Čekám na podrobnou konkrétní odpověď.

Předseda Rady obrany *Lenin*

* Text »Předsedovi guberniálního výkonného výboru Zeňkovičovi . . . kopie Jaroslavskému« je napsán neznámou osobou. *Red.*

** Volost — provinciální správní jednotka v Rusku do roku 1928. *Čes. red.*

10

VÝKONNÉMU VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V NIŽNÍM NOVGORODU[8]

8. 7. 1919

Nižněnovgorodskému guberniálnímu výkonnému výboru
(předat vojenským a civilním úřadům v Sormově)

Určete ihned spolehlivé komunisty, které osobně znáte, aby přísně a naprosto nezaujatě

— projednali přiloženou žádost;

— udělali *přesný* soupis podle skutečnosti, kolik budov, bytů a místností je užíváno (jakým počtem osob) úředníky a technickým personálem;

— o kterou budovu továrny žádají pro dětský domov a kterou byste jim mohli přidělit;

— přesně zkontrolovali, kdo to měl mít na starosti, *jména* odpovědných osob a jejich adresy, rovněž adresy těch, kdo budou případ prošetřovat.

O splnění mi podejte ihned zprávu, buď poštou, nebo příležitostně po někom.

Předseda Rady obrany *V. Uljanov (Lenin)*

11

TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ JIŽNÍHO FRONTU

*Přednostně**

Kozlov, revoluční vojenská rada Jižního frontu

Celoruský hlavní štáb mi dnes podal přesnou informaci prověřenou Kurským, že od 15. května do začátku července bylo vyplněno na 70 000 povolávacích rozkazů pro Jižní front a 1.—7. července na 22 000. Jestliže jste tuto informaci ještě nedostali, podnikněte urychleně zvláštní opatření a ihned mi sdělte, zda přesto trváte na odvodu osmnáctiletých a zda by nebylo lepší prozatím povolat jiné.[9]

8. 7. 1919 Předseda Rady obrany *Lenin*

12

E. M. SKLJANSKÉMU

8. 7. 1919

Náměstkovi lidového komisaře vojenství
soudruhovi Skljanskému

Nařiďte, prosím, přešetření žádosti soudruha Fjodora Šturmera (nebo Šturmina)[10], a pokud přešetření potvrdí

* Toto slovo je napsáno Leninovou rukou. *Red.*

její oprávněnost, vyhovte mu. Nesprávnost postupu místních úřadů přesně zjistěte a o výsledku *mi podejte zprávu.*

Předseda Rady obrany *Lenin*

V příloze posíláme:
1. potvrzení z 20. 6. 1919,
2. vysvědčení č. 96 z 29. 4. 1919,
3. dopis F. Šturmera.

13
TELEGRAM DO NIŽNÍHO NOVGORODU

8. 7. 1919

Nižnij Novgorod
Řeka

Telegrafujte, kde se nachází parník CÚVV Rudá hvězda. Dotažte se, zda mohou počkat v Kazani na Gorkého a poskytnout mu kajutu. Velice je o to prosím.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

14
A. M. GORKÉMU

8. 7. 1919

Petrohrad, Smolný
nebo Kronverkskij, 23
Gorkému

Snažně Vás prosím, přijeďte zítra nebo nejpozději ve čtvrtek. Musím s Vámi něco urychleně projednat.

Lenin

15
L. B. KAMENĚVOVI

[8. nebo 9. 7. 1919]

12. nebo 13. přijede Gorkij.
Můžete zařídit, aby dostal *dříví?*
Maškovova ulice, dům č. 1, byt č. 16.

16

TELEGRAM PŘEDSEDOVI VÝKONNÉHO VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V NIŽNÍM NOVGORODU, PŘEDSEDOVI VOLŽSKÉ ZÁSOBOVACÍ KOMISE, GUBERNIÁLNÍMU KOMISAŘI ZÁSOBOVÁNÍ, GUBERNIÁLNÍMU VOJENSKÉMU KOMISAŘI

[9. 7. 1919]

Přímou linkou přednostně

Nižnij Novgorod
Předsedovi guberniálního výkonného výboru
Předsedovi volžské zásobovací komise
Guberniálnímu komisaři zásobování
Guberniálnímu vojenskému komisaři

Nakládka obilí pro Moskvu se v Nižním zdržuje pro nedostatek nakládacích zařízení. Mimořádně svízelná zásobovací situace v Moskvě naprosto nezbytně vyžaduje učinit veškerá opatření a vynaložit veškeré úsilí, aby obilí přidělené komisariátem zásobování bylo okamžitě naloženo a dopraveno do Moskvy. Vojenským i civilním úřadům se nařizuje, aby ani v nejmenším neztrácely čas a zmobilizovaly dělníky a vojáky k okamžité nakládce obilí. O splnění podejte telegrafickou zprávu. Nedbalost nebo liknavost budou stíhány podle válečných zákonů.*

Předseda rady lidových komisařů *Lenin***

* Poslední věta je napsána Leninovou rukou. *Red.*

** Telegram podepsal i místopředseda revoluční vojenské rady E. M. Skljanskij a lidový komisař zásobování A. D. Cjurupa. *Red.*

17

TELEGRAM V. A. RADUSOVI-ZEŇKOVIČOVI

11. 7. 1919

Přednostně

Saratov
Předsedovi guberniálního výkonného výboru
Zeňkovičovi
K nahlédnutí rovněž Jaroslavskému, Krylenkovi,
Plaksinovi a guberniálnímu komisaři zásobování

Uložte prosím ihned naprosto spolehlivým a nezaujatým lidem, aby zjistili, zda je pravda, že Sergej Malyšev má velký úspěch s plovoucí prodejnou[11] ve Volsku a v Balakově, dále, je-li úroda na levém břehu Volhy skutečně znamenitá a dále, je-li pravda, že není dost lidí na žně. Kolik tisíc jich budete potřebovat ze severních gubernií a kdy? V Pitěru a v Moskvě není chleba. Krajní opatření jsou nutná. Telegrafujte ihned přesnou odpověď.

Předseda Rady obrany *Lenin*

18

TELEGRAM CH. G. RAKOVSKÉMU, N. I. PODVOJSKÉMU A VŠEM UKRAJINSKÝM VOJENSKÝM KOMISAŘŮM

[11. 7. 1919]

Do Kyjeva, soudruhům *Rakovskému, Podvojskému, všem ukrajinským vojenským komisařům*
Kopie lidovému komisariátu zemědělství, *Meščerjakovovi*

Máme zprávy, že někteří vojenští komisaři a vojenské jednotky drancují v Ukrajinské republice státní statky a ničí živý i mrtvý inventář; tím je těžce poškozováno hospodářství a je nesmírně ohrožena sklizeň bohaté úrody. Učiňte ihned veškerá opatření, aby se zabránilo těmto trestným činům, zorganizujte účinnou ochranu státních statků a viníky požeňte k odpovědnosti; v opačném případě se vystavujete nejpřísnějšímu postihu. Okamžitě telegrafujte, jaká opatření jste učinili a s jakými výsledky.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

19

TELEGRAM TULSKÉMU SJEZDU KOVODĚLNÍKŮ

[11. 7. 1919]

Tula, předsednictvo *sjezdu kovodělníků*
(kopii poslat Melničanskému)

Z celého srdce vítám usnesení tulského sjezdu kovodělní-

ků, že desateronásobně zvýší výrobu zbraní atd.[12] Prosím, abyste mě každý měsíc, poštou nebo příležitostně po někom informovali, jakých konkrétních úspěchů dosahujete v plnění všech vašich usnesení.

Lenin

20

TELEGRAM OBLASTNÍ SPRÁVĚ VODNÍ DOPRAVY V NIŽNÍM NOVGORODU

[12. 7. 1919]

Kopie volžské zásobovací komisi

Podle došlých zpráv bylo v oblasti Kamy a Bělé naloženo na nákladní lodi 394 914 pudů* obilí, ale lodi nevypluly. Současně jsem dostal zprávu, že je pohřešována jedna z lodí na naftový pohon, které byly z nařízení předsedy Rady obrany poslány na Kamu a Bělou. Nařizuji okamžitě vypravit naložené lodi a nalézt pohřešovanou loď. Jakékoli průtahy s dodávkami obilí by znamenaly komplikace ohrožující revoluci. Napněte všechny síly a podávejte nám co nejčastěji podrobné zprávy.**

Předseda Rady obrany *Lenin****

* Pud — 16,38 kg. *Čes. red.*

** Poslední věta je napsána Leninovou rukou. *Red.*

*** Telegram podepsal rovněž lidový komisař zásobování A. D. Cjurupa. *Red.*

21
TELEGRAM J. V. STALINOVI

[15. 7. 1919]

Revoluční vojenská rada Západního frontu
Stalinovi

Dopis číslo jedna jsem dostal.

Gittis odjíždí zítra, pokud už neodjel. Sergo a Sollogub odjeli. Sergej Medvěděv je nemocen. Smilga nařídil uvolnit víc pracovníků. Pokud jde o Jižní front, činíme potřebná opatření. Dnes tam jedou Kameněv, Smilga, Gusev a Serebrjakov.*

Blahopřeji k dobytí Jekatěrinburgu.

Lenin

22
J. S. HANECKÉMU

[16. 7. 1919]

1

Haneckému: vypracujte návrh odpovědi.[13]

2

Haneckému: návrh odpovědi je nevhodný. Musíte to napsat takto: Slíbili jsme vám tolik a tolik miliónů v tom a tom termínu. Poslali jsme vám tolik a tolik a pošleme ještě tolik a tolik tehdy a tehdy.

Napište to ihned tímto způsobem.

* Text telegramu až na první a poslední větu Lenin zatrhl a na okraj připsal: »Šifrovaně.« *Red.*

27
A. M. GORKÉMU

18. 7. 1919

Milý A. M.!

Přijeďte si sem odpočinout — často odjíždím na pár dní na venkov a mohu Vás tu výtečně ubytovat na krátkou i na delší dobu.

Přijeďte, ale určitě!

Pošlete telegram, *kdy;* obstaráme Vám kupé, aby se Vám jelo pohodlněji. Namouvěru potřebujete trochu změnit vzduch! Čekám na odpověď.

Váš *Lenin*

28
ROZHODNUTÍ NA TELEGRAMU J. V. STALINA

Moskva, Kreml, Leninovi

Situace na minské frontě zatím není valná. U Dvinska to nevypadá lépe. U Lubence je ještě hůř. Naše jednotky jsou vyčerpané. Jejich zálohy budou použitelné za měsíc. Nepřítel nechce čekat. Piłsudski sedí kdesi u Moloděčna a chvástá se, že dobude Minsk. Poláci mají v plánu dostat se až k Dněpru a pak podnítit k akci ruské bělogvardějské jednotky, když předběžně slepí jakousi ruskou vládu à la vláda Rodzjankova. Z věrohodných pramenů vím, že ve Varšavě se už formuje ruský sbor. Teď bychom mohli celou záležitost napravit, kdybyste nám dali jednu náležitě vycvičenou divizi. Obávám se, že když to neuděláte hned, později, za měsíc, už nebudou stačit tři divize. Nemůžeme stát tam, kde stojíme dnes, nebo Minsk a Dvinsk zbytečně padnou. Proto jsme se rozhodli pro ofenzívu a jednotky budeme dávat dohromady a upevňovat za pochodu. Možná to bude i prospěšné. Věc poněkud komplikují národní útvary, ty bude třeba vyměnit. Velitel armády není k ničemu, jen všechno kazí. Vaši odpověď na svůj dopis jsem ze

Smolenska ještě nedostal. Dejte prosím přečíst tuto šifrovanou zprávu Skljanskému. V nejbližších dnech budu ve Smolensku.

Stalin

Tajné

Smilgovi

Je třeba *důkladně* projednat v Revoluční vojenské radě republiky.*

18. 7. [1919]. *Lenin*

29

TELEGRAM J. V. STALINOVI

Moskva
18. 7. 1919

Revoluční vojenská rada Západního frontu
Stalinovi

Vaši žádost projedná Revoluční vojenská rada republiky. Skljanskij říká, že má-li se ještě brát z východní fronty, pak pro jižní frontu. Zítra přijede Smilga a vrchní velitel[17] z jižní fronty.**

Lenin

* Leninovu odpověď na Stalinův telegram z 18. července viz tento svazek, dokument č. 29. *Red.*

** Text telegramu Lenin zatrhl a na okraj připsal: »Šifrovaně.« *Red.*

30

TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ VÝCHODNÍHO FRONTU

19. 7. 1919

Simbirsk
Revoluční vojenská rada Východního frontu

Prosím, abyste mým jménem blahopřáli 2. a 5. armádě k vítězství. Je třeba podrobně projednat s politickými pracovníky, jaká konkrétní opatření podniknout proti partyzánštině. O výsledcích mě informujte.

Předseda Rady obrany *Lenin*

31

ZÁZNAM NA ÚČTU HOSPODÁŘSKÉHO ODBORU MOSKEVSKÉ MIMOŘÁDNÉ KOMISE

ÚČET
pro Vladimíra Iljiče

od hospodářského odboru moskevské mimořádné komise

Počet	Za vám prodané a dodané zboží	Cena		Celkem	
		rublů	kopějek	rublů	kopějek
1 pár	Vysokých bot				
1 —	Oblek				
1 —	Šle				
1 —	Opasek				

Celkem za *tisíc čtyři sta sedmnáct rublů* a 75 kopějek.

Vedoucí hospodářského odboru

Posílám zároveň 2000 rublů (dva tisíce) a prosím — kategoricky žádám — aby tento účet, vystavený na částku zjevně nižší, než odpovídá skutečnosti, byl opraven.

19. 7. [1919]. *V. Uljanov (Lenin)*

32
V. P. MILJUTINOVI A P. I. POPOVOVI[18]

[22. 7. 1919]

Miljutinovi a *Popovovi*

Udělejte rozpočet, kolik miliard měsíčně budeme přibližně potřebovat, jestliže

1. ceny obilí zvýšíme pětinásobně;
(trojnásobně)
2. na průmyslové výrobky pro rolníky nestanovujte pevné ceny, ale zvyšujte je pokud možno na maximum, které bude rolník ochoten zaplatit;
3. dělníkům a úředníkům prodávejte obilí a průmyslové výrobky za staré ceny;
4. počítejte i s Ukrajinou, Uralem, Zavolžím, s částí západní Sibiře a Donem;
5. ceny obilí stanovte územně;
6. udělejte na zkoušku rozpočet, kolik miliard bude zapotřebí na zvýšení mezd a platů o 10 %.

33

L. A. FOTIJEVOVÉ[19]

[22. 7. 1919]

Pověsit 1. sekretariát *Rady obrany* a *RLK*
2. komisariát zásobování
3. komisariát pošt a telegrafů
4. komisariát vojenství
za průtahy a zpoždění.

34

TELEGRAM M. V. FRUNZEMU

25. 7. 1919

Revoluční vojenská rada Východního frontu
Frunzemu

Neobyčejně mne znepokojují naše neúspěchy a zdržení jižně od Buzuluku, u Uralsku a Careva. Věnujte tomu zvýšenou pozornost a přesněji mne informujte. Obnovit dráhu do Uralsku* je naprosto nezbytné.[20]

Předseda Rady obrany *Lenin*

* Slova »Neobyčejně mne znepokojují« »věnujte tomu« a »obnovit dráhu do Uralsku« Lenin zatrhl a na okraj připsal: »Šifrovaně.« *Red.*

35

TELEGRAM N. V. KRYLENKOVI

25. 7. 1919
Saratov
Guberniální výkonný výbor
zmocněnci Celoruského ústředního výkonného výboru
Krylenkovi

Příděly rušit nesmíte, protože zaručují chléb vojsku, ale všechno, co je navíc, posílejte na adresu lidového komisariátu zásobování do Moskvy. Oznamte přesně, kde všude je obilí a v jakém množství.

Předseda Rady obrany *Lenin*

36

POZNÁMKY A ROZHODNUTÍ NA TELEGRAMU P. I. VOJEVODINA

. . .V Samarské gubernii je taková úroda obilí, jaká tu nebyla už po několik desetiletí. Hrozí však nebezpečí, že tato neobvykle bohatá úroda v Samarské gubernii, která už dozrála a je třeba ji sklidit, a která sama může nasytit hladovějící Sovětské Rusko, přijde nazmar pro naprostý nedostatek pracovních sil. Do Povolží se musí ihned poslat všechny volné pracovní síly a rolníkům dodat kolomaz, dehet a nářadí, které máme k dispozici.

Politický komisař vlaku Říjnová revoluce
Vojevodin

[25. 7. 1919]

1. Sviděrskému
2. Glebovovi
3. Seredovi

Musíte vyvinout maximální úsilí a zítra, 26. 7., mi telefonicky oznámit, co jste udělali.

37

TELEGRAM L. D. TROCKÉMU*

28. 7. 1919

Šifrovaně

Trockému
Do místa pobytu

Politické byro ÚV projednalo Váš telegram č. 227/s a naprosto s Vámi souhlasí, že při neochvějném uskutečňování jednou schváleného plánu je jakákoli váhavost nebezpečná.[21] Politické byro plně uznává operativní autoritu vrchního velitele a žádá Vás, abyste podal příslušné vysvětlení všem odpovědným pracovníkům. Politické byro jmenuje dalšími členy revoluční vojenské rady Jižního frontu Smilgu, Serebrjakova a Laševiče.**

38

TELEGRAM L. D. TROCKÉMU

Předsedovi revoluční vojenské rady Trockému

Když jste na Ukrajině, jistě je Vám tamější situace jasná. Sdělte mi prosím, v jakém stavu jsou tam vojska, zda jsou s to klást odpor Děnikinovi, zda se tam konečně podnikla opravdu seriózní opatření, budou-li s to se ubránit; dále, zda jsou dělníci a rolníci soustavně instruováni o tajné organizaci na území okupovaném Děnikinem, zejména o organizaci v jeho armádě, a také o mobilizaci Ukrajinců, chápou-li ukrajinští komunisté plně vážnost situace.

29. 7. 1919 *Lenin*

* Posláno přímou linkou. *Red.*

** Dále Lenin napsal: »Z pověření ústředního výboru *Stasovová.*« *Red.*

39

A. M. GORKÉMU

31. 7. 1919

Milý Alexeji Maximoviči! Čím déle čtu Váš dopis, čím víc přemýšlím o tom, jak jeho závěry souvisejí s obsahem (a s tím, co jste mi vypravoval při našich setkáních), tím víc dospívám k přesvědčení, že jak tento dopis, tak Vaše závěry a všechny Vaše dojmy jsou zcela chorobné.

Pitěr je v poslední době jedním z nejbolavějších míst. A je to pochopitelné, protože jeho obyvatelstvo nejvíc zkusilo, dělníci se tam vždy nejvíc vydali ze svých nejlepších sil, je tam krutý hlad i válečné nebezpečí. Už Vám zřejmě povolují nervy. Není divu. Ale Vy si postavíte hlavu, když se Vám říká, že byste měl odjet jinam, přestože je holý nerozum nechat to dojít tak daleko, až to člověk odnese pocuchanými nervy; vždyť už z hlediska prosté účelnosti je to nerozum, natož podíváme-li se na to ještě z jiných hledisek.

Jak v rozmluvách s Vámi, tak ve Vašem dopisu se projevila spousta chorobných dojmů, které Vás pak vedly k chorobným závěrům.

Začínáte úplavicí a cholerou; a náhle se tu objevuje jakési chorobné pobouření: »bratrství, rovnost«. Ani si to možná neuvědomujete, ale vyznívá to asi tak, jako by komunismus byl vinen tím, že v obleženém městě je nouze, bída a nemoci!!

Následují jakési mně nepochopitelné jízlivé vtipy na literaturu »na plotech« (jakou? proč souvisí s Kalininem?). A z toho vyvozujete, že prý »nepatrné zbytky rozumných dělníků« říkají, že byli »vydáni« »napospas mužikům«.

To už tedy přesahuje všechny meze. Kalinin — jestli tomu dobře rozumím — je obviňován, že zaprodal dělníky mužikům? Vypadá to tak.

Tohle si mohli vymyslet dělníci buď úplně nezkušení,

hloupí, kteří namísto vlastní hlavy používají »levých« frází, nebo dělníci vyčerpaní, utýraní, hladoví, nemocní, anebo »zbytky aristokracie«, které dovedou znamenitě překroutit všecko na světě, mistrně se chytají kdejaké maličkosti, aby si vylili svůj zuřivý vztek na sovětskou moc. A právě o těchto zbytcích se v dopisu zmiňujete. Jejich nálada má na Vás zhoubný vliv.

Píšete, že vidíte »lidi z nejrůznějších vrstev«. Něco jiného je vidět a něco jiného je přicházet s něčím po celý život denně do styku. A Vy přicházíte do styku ponejvíce s těmito »zbytky« — třeba jen proto, že to nese s sebou Vaše povolání, které Vás nutí »přijímat« desítky roztrpčených buržoazních intelektuálů, a konečně je to i vliv prostředí, v němž žijete.

A tyhle »zbytky« prý »chovají k sovětské moci jakési sympatie«, kdežto »většina dělníků« dodává ze svého středu zloděje, konjunkturální »komunisty« aj. A tak dospíváte k »závěru«, že revoluci nelze dělat se zloději, že revoluci nelze dělat bez inteligence.

To je veskrze chorobný duševní stav, který se pod vlivem roztrpčených buržoazních intelektuálů ještě zhoršil.

Děláme všechno, abychom získali inteligenci (nebělogvardějskou) pro boj proti zlodějům. A *měsíc co měsíc stoupá* v Sovětské republice procento buržoazní inteligence, která dělníkům a rolníkům *upřímně* pomáhá, a ne jen po všem vztekle plivá a nadává. V Pitěru to »vidět« nemůžete, protože Pitěr je město s mimořádně velkým okruhem buržoazní veřejnosti (i »inteligence«), která ztratila své místo (i hlavu), ale pro celé Rusko to nesporně platí.

V Pitěru nebo na příkladu Pitěru se o tom lze přesvědčit jen tehdy, je-li člověk mimořádně *politicky* informován a má zvlášť velké politické zkušenosti. A ty Vám chybějí. Vy se nezabýváte politikou a nepozorujete, *jak probíhá* politická výstavba, ale máte zvláštní povolání, v němž jste obklopen roztrpčenou buržoazní inteligencí, která

nic nepochopila, nic nezapomněla, ničemu se nenaučila, v *lepším* — skutečně v tom nejlepším — případě je rozháraná, zoufalá, vzdychá, opakuje staré předsudky, bojí se a děsí sebe samu.

Chceme-li to *pozorovat,* pak to musíme dělat dole, kde můžeme získat *přehled* o budování nového života, v některé provinční dělnické osadě nebo na vesnici — tam není třeba politicky obsáhnout spoustu velmi složitých faktů, tam se můžeme jen dívat. Místo toho jste si zvolil postavení profesionálního redaktora překladů apod., postavení, v němž pozorovat nové budování nového života nelze, postavení, v němž se všechny síly promarňují na chorobné projevy věčné nespokojenosti chorobné inteligence, na pozorování »někdejšího« hlavního města v podmínkách nejvyššího válečného nebezpečí a kruté bídy.

Zvolil jste si postavení, které Vám *neumožňuje* přímo pozorovat to nové v životě dělníků a rolníků, tj. $^{9}/_{10}$ obyvatelstva Ruska; postavení, v němž jste nucen pozorovat trosky života někdejšího hlavního města, z něhož vykvět dělnictva odešel na frontu a na vesnici a kde zůstalo neúměrně mnoho vykolejené a nezaměstnané inteligence, která *»obléhá« právě* Vás. A když se Vám radí, abyste odjel, tvrdošíjně odmítáte.

Není divu, že jste z toho onemocněl: život je pro Vás, jak píšete, nejen těžký, ale »úplně se Vám zprotivil«!!! Bodejť by ne! V takové době se připoutat k nejbolavějšímu místu jako redaktor překladové literatury (nadmíru vhodné zaměstnání pro pozorování lidí, pro umělce!). Tady to, co je nového v armádě, ani to, co je nového na vesnici a co je nového v továrnách jako umělec pozorovat a zkoumat *nemůžete.* Sám jste se zbavil možnosti dělat to, co by uspokojilo umělce, v Pitěru může pracovat politik, ale Vy politik nejste. Dnes — zbytečně vytlučená okna, zítra — výstřely a nářek z vězení, pak útržky z rozhovorů nejunavenějších nedělníků, kteří zůstali v Pitěru, potom

milión dojmů z inteligence, inteligence hlavního města, která zůstala bez hlavního města, k tomu stovky stížností lidí, kteří se cítí ukřivděni; v době, kdy máte volno od redigování, *nemáte možnost* vidět žádné budování života (to probíhá svým způsobem a nejméně ze všeho v Pitěru); potom nelze nedospět k tomu, že se člověku život zrovna zprotiví.

Země žije horečným bojem proti buržoazii celého světa, která se zuřivě mstí za to, že byla svržena. To je přirozené. První republika sovětů dostává první rány *odevšad.* To je přirozené. Tady musí člověk žít buď jako aktivní politik, a když ho k politice nic netáhne, pak může jako umělec pozorovat, jak se nově buduje život tam, kde se nesoustřeďuje zuřivý útok proti hlavnímu městu, lítý boj proti spiknutím, zuřivý vztek inteligence hlavního města — na vesnici nebo v některé venkovské továrně (nebo na frontě). Tam lze snadno pouhým pozorováním rozeznat rozklad starého od výhonků nového.

Život se Vám zprotivil, »prohlubují se neshody« s komunismem. V čem spočívají ty neshody, to je naprosto nepochopitelné. Nic nenasvědčuje neshodám v politice nebo v idejích. Neshody jsou mezi *náladou* lidí, politicky pracujících nebo zcela pohlcených mimořádně lítým bojem, a náladou člověka, který se sám uměle vehnal do takového postavení, že nemůže pozorovat nový život, a proto dojmy vyvolané zahníváním obrovského hlavního města buržoazie nabývají vrchu.

Vypověděl jsem Vám upřímně, co si o Vašem dopisu myslím. Při rozmluvách (s Vámi) mě tyto myšlenky napadaly už dávno, ale Váš dopis dal spoustě dojmů, které jsem měl z našich společných rozmluv, konečnou formu, vyhranil je a dokreslil. Nechci Vám vnucovat své rady, ale jedno Vám říct musím: změňte radikálně jak životní podmínky, tak i prostředí, bydliště a zaměstnání, jinak by se Vám mohl život zprotivit nadobro.

Pevně Vám tisknu ruku. Váš *Lenin.*

40

BÉLOVI KUNOVI[22]

[Koncem července 1919]

Milý soudruhu Bélo Kune! Prosím Vás, nerozčilujte se příliš a nepropadejte zoufalství. Vaše obviňování nebo podezírání Čičerina a Rakovského jsou zcela bezpředmětná. My všichni pracujeme v naprosté shodě. Známe těžkou a nebezpečnou situaci Maďarska a děláme, co můžeme. Avšak rychlá pomoc je někdy fyzicky nemožná. Snažte se udržet co nejdéle. Každý týden je cenný. Shromažďujte zásoby v Budapešti, opevňujte město. Doufám, že děláte opatření, která jsem doporučoval Bavorům.* Zdravím Vás a pevně Vám tisknu ruku. Držte se ze všech sil, vítězství bude patřit nám.

Váš *Lenin*

41

TELEGRAM A. P. ROZENGOLCOVI**

[1. 8. 1919]

Adresa:
Revoluční vojenská rada 7. armády
Rozengolcovi

všechno šifrovaně***

Bylo podniknuto všechno, abychom Pitěr udrželi za kaž-

* Viz Pozdrav Bavorské republice rad (Sebrané spisy 38, Praha 1988, s. 320—321). *Red.*

** Na zadní stranu telegramu Lenin napsal: *Okamžitě pošlete* sekretářce tohle i telegram Smilgovi.« *Red.*

*** Text »Adresa: Revoluční vojenská rada 7. armády Rozengolcovi všechno šifrovaně« je napsán Leninovou rukou. *Red.*

dou cenu? Slíbené posily popoháníme, ale bude ještě chvíli trvat, než dorazí. Nasaďte skutečně všechny síly.

Lenin

42

TELEGRAM BOGDAŤJANOVI A A. G. ŠLICHTEROVI

Kyjev, vojenskému komisaři ústřední vojenské evidenční a distribuční komise při Radě dělnicko-rolnické obrany Ukrajiny Bogdaťjanovi, komisaři zásobování Šlichterovi
Kopie Kyjev, Rakovskému, lidovému komisaři dopravy Žarkovi, zmocněnci Rady obrany Ksandrovovi

Učiňte opatření, aby bylo okamžitě na adresu lidového komisariátu zásobování odesláno do Brjanska nebo Orlu, podle toho, kam je to vhodnější*, 250 vagónů textilií, jimiž v Kyjevě disponuje lidový komisariát zásobování Ukrajiny. O odeslání podejte zprávu do Moskvy, evakuační komisi, Radě obrany a lidovému komisariátu zásobování.

2. 8. 1919 Předseda Rady obrany *Lenin***

* Slova »do Brjanska nebo Orlu, podle toho, kam je to vhodnější« jsou napsána Leninovou rukou. *Red.*

** Telegram podepsal rovněž předseda evakuační komise Rady obrany V. A. Avaněsov a členové komise V. G. Groman a N. B. Ejsmont. *Red.*

43
G. V. ČIČERINOVI[23]

[3. nebo 4. 8. 1919]

Soudruhu Čičerine!

Dostal jsem Váš lístek a radiotelegram. Myslím, že to nemusíme brát vážně a spěchat s odpovědí. Raději počkejme a zasmějme se. Dnes to dáme do tisku, *pro pobavení,* a k tomu směrnici redaktorům: všemožně zesměšnit (nadhodit: nemají ty informace náhodou z Budapešti?) a pořádně vynadat menševikům a eserům do darebáků. Až přijedu, ještě si o tom pohovoříme.

Váš *Lenin*

44
ROZHODNUTÍ NA DOPISU KOMISE PRO ZÁLEŽITOSTI SIBIŘE

Radě lidových komisařů

Protože je nedostatek agitační a propagandistické literatury, která se navíc pro Sibiř příliš nehodí, utvořila komise pro záležitosti Sibiře zvláštní literární sekci, jejímž úkolem bude v co nejkratší lhůtě připravit k tisku řadu agitačních brožur, letáků a plakátů . . .

Soudruhu Vorovskij!

Prosím Vás o *všemožnou* podporu.

5. 8. [1919] *V. Uljanov (Lenin)*

45

L. D. TROCKÉMU

[7. 8. 1919]

Politické byro ústředního výboru projednalo Vámi vznesené mimořádně závažné otázky[24] a nařizuje, aby se řešily v duchu směrnice vrchního velitele Jižního frontu a 12. armády, která bude neprodleně předána.

Politické byro samo trvá na tom, aby se Oděsa udržela tak dlouho, jak jen to bude možné.*

Za politické byro ÚV *Lenin***

46

TELEGRAM G. J. ZINOVJEVOVI

7. 8. 1919

Petrohrad
Smolný
Zinovjevovi

Je úplně jasné, že dělníky pro muniční závody může dát jedině Pitěr. Musíte stůj co stůj přimět sestrorecký závod a válcovnu trub, aby ihned poskytly všechny požadované pracovníky. Byrokratické průtahy nelze připustit, to by byl zločin, protože bez nábojů jsme ztraceni. Vyviňte všemožný tlak a dohlédněte, jak se příkaz plní.

Lenin

* Viz rovněž tento svazek, dokument č. 50. *Red.*

** Následuje podpis L. B. Kameněva napsaný Leninovou rukou. *Red.*

47

G. J. ZINOVJEVOVI

Vy jste mi dal! Nebo Váš *Ionov.*

V brožuře vynechali můj úvod či doslov.[25] *Poslal* jsem ho *Vám.* Vyvoďte z toho co nejpřísnější důsledky. Ten doslov musíte najít. A těm, kdo to zavinili, řekněte, že kvůli tomu už nic víc do Pitěru neposílám.

7. 8. [1919]. *Lenin*

48

ORGANIZAČNÍMU BYRU ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b)

8. 8. [1919]

Organizačnímu byru ÚV

Právě jsem dostal ze *spolehlivého* pramene zprávu, že členové kolegií *hladovějí* (například Markov z lidového komisariátu dopravy a jiní). Trvám co nejdůrazněji na tom, aby ústřední výbor 1. nařídil ústřednímu výkonnému výboru vyplatit všem členům kolegií (a osobám zaujímajícím *podobné* postavení) jednorázovou podporu ve výši 5000 rublů;

2. aby všichni trvale dostávali příděly v *maximální* výši určené odborníkům.

Jinak by to bylo opravdu moc a moc zlé. Hladovějí oni i jejich rodiny!!

Těmto 100—200 osobám musíme přilepšit na stravě.

49

TELEGRAM JEVECKÉMU

[8. 8. 1919]

Náčelníkovi zásobování
Jižního frontu Jeveckému

Během července Vám bylo posláno značné množství stejnokrojů a obuvi.

Přesto se ve všech armádách Jižního frontu vyskytují některé útvary, které nemají obuv a ošacení.

Pod pohrůžkou co nejpřísnější osobní odpovědnosti Vám ukládám, abyste učinil rázná opatření a dal okamžitě rozdělit došlou zásilku mezi potřebné útvary.*

Předseda Rady obrany *Lenin*

50

TELEGRAM L. D. TROCKÉMU**

[9. 8. 1919]

Šifrovaně

Trockému

Kopie Rakovskému

Politické byro ústředního výboru žádá, abyste sdělil všem odpovědným pracovníkům směrnici ÚV: bránit, dokud to jen bude možné, Oděsu a Kyjev, spojení mezi nimi a jejich spojení s námi hájit do poslední kapky krve. Závi-

* Na horní část telegramu Lenin napsal: »Soudruhu Skljanskij! Pošlete šifrovaně nebo obyčejně, jak se Vám to hodí. 8. 8. *Lenin.*« *Red.*

** Posláno přímou linkou. *Red.*

sí na tom osud celé revoluce. Mějte na paměti, že naše pomoc je blízko.

Za politické byro ÚV *Lenin**

51
E. M. SKLJANSKÉMU

[10. 8. 1919]

Soudruhu Skljanskij! Není mi dobře, musel jsem ulehnout.

Proto *pošlete odpověď* po *kurýrovi.*

Je strašné, že ofenzíva směrem na Voroněž se zdržela (od *1. srpna* do *10.!!!*)

Děnikin má obrovské úspěchy.

Co se stalo? Sokolnikov říkal, že tam (u Voroněže) máme asi *čtyřikrát* více sil.

Co se tedy stalo? Jak jsme to mohli tak promeškat?

Řekněte vrchnímu veliteli, že *tak to nejde.* Je třeba se tím *vážně* zabývat.

Snad by se měl poslat revoluční vojenské radě Jižního frontu telegram tohoto znění (kopii Smilgovi):

Šifrovaně.

Zpoždění ofenzívy je zcela nepřípustné, neboť vydá celou Ukrajinu Děnikinovi a nás zahubí. Nesete odpovědnost za každý další den, ba i hodinu průtahů s ofenzívou. Podejte ihned vysvětlení a sdělte termín, kdy konečně zahájíte rozhodující ofenzívu.

Předseda Rady obrany *Lenin*

* Následují podpisy L. B. Kameněva a J. D. Stasovové napsané Leninovou rukou. *Red.*

52

TELEGRAM I. T. SMILGOVI, M. M. LAŠEVIČOVI A G. J. SOKOLNIKOVOVI

Kozlov, Smilgovi, Laševičovi, Sokolnikovovi

Okamžitě hlaste, zda přeskupování a soustřeďování probíhá dost rozhodně a zda byla učiněna všechna nezbytná opatření k jeho urychlení. Proběhne operace ve stanovené lhůtě nebo dojde ke zpoždění? Kdy začínáte? Situace na Ukrajině mě velmi znepokojuje. Od Laševiče čekám odpověď na otázky vznesené v Moskvě.

13. 8. [1919], 00.30 hod. *Lenin*

53

J. D. STASOVOVÉ[26]

Jeleno Dmitrijevno, jde o dlouholetou pracovnici naší strany. Je to velmi platný člověk. Napište mi stručně, kam bychom ji podle Vás měli zařadit.

13. 8. [1919]. *Lenin*

54

M. K. VLADIMIROVOVI

14. 8. 1919

Milý soudruhu Vladimirove! Vaše uvolnění z revoluční vojenské rady ani v nejmenším neznamená, že bychom s Vámi byli nespokojeni. Nic takového. Ústřední výbor byl *nucen* to udělat, mělo-li se *vůbec* začít s reorganizací

revoluční vojenské rady Jižního frontu. Jsem přesvědčen, že na Vaší práci v co nejužším spojení s revoluční vojenskou radou *se nic nezmění.* Napište mi laskavě, zda jste dostal tento dopis a jak vypadají vztahy v nové situaci. Neměl jste při práci nějaké potíže? Jestli ano, tedy jaké?

S pozdravem *Lenin*

55

TELEGRAM I. T. SMILGOVI

[Nejdříve 16. 8. 1919]

Smilgovi
a do místa pobytu
volského revolučního výboru

Poslal jsem Vám dopis a pak jsem dostal Vaše psaní z 16. 8.[27]

Trockij je tady a zdrží se asi týden. Doufám, že se s ním bude dobře pracovat. Nebylo by lepší, kdybyste přijel a domluvil se osobně? Jen žádnou nervozitu, nic nepřehánět. Jestliže nepřijedete, pište častěji.

Lenin

56

TELEGRAM VÝKONNÉMU VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU VE VORONĚŽI

20. 8. 1919

Voroněž
Guberniálnímu výkonnému výboru

Žádám o zaslání všech menševických časopisů, které vyšly ve Voroněži za poslední rok.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

57

TELEGRAM REVOLUČNÍM VOJENSKÝM RADÁM 10. A 4. ARMÁDY

20. 8. 1919

Dvě adresy: Revoluční vojenská rada 10. armády
Revoluční vojenská rada 4. armády
Kopie Marxštadt, bývalý Jekatěrinenštadt
výkonnému výboru německé komuny

Pro republiku je nesmírně důležité, aby rolníci sklidili obilí. Nařiďte co nejpřísněji všestrannou ochranu rolníků při žních a za drancování, násilí a protizákonné vydírání vojáky bez milosti střílejte. O splnění podejte hlášení.

Předseda Rady obrany *Lenin*

58
ZEMĚDĚLSKÉ SEKCI ZÁSOBOVACÍHO ODBORU PŘI MOSKEVSKÉM SOVĚTU

23. 8. 1919

S hlášením č. 4936 (z 22. 8. 1919) jsem od Vás dostal vzorky ovoce ze státních statků. Snažně Vás prosím, příště to nedělejte, ovoce apod. mi neposílejte, ale sdělte mi, jak se vůbec ovoce apod. ze státních statků rozděluje, *dává-li se do nemocnic, sanatorií, dětem, kam vlastně a kolik. Kolik máte státních statků, jaké je složení jejich vedení, kolik posílají hlášení, kolik jich bylo posláno a za jaké období* atd.

Předseda rady lidových komisařů *V. Uljanov (Lenin)*

59
TELEGRAM G. J. ZINOVJEVOVI

26. 8. 1919

Petrohrad
Smolný
Zinovjevovi

Shromážděte prosím veškerý materiál o subotnicích a pošlete mi jej.

Lenin

60

TELEGRAM N. OSINSKÉMU

26. 8. 1919

Tula
Výkonný výbor, Osinskému
Kopie komisaři zbrojovek a muničních závodů

Neprovádějte žádnou nucenou mobilizaci dělníků ze zbrojovek a muničních závodů na žádné práce, protože zbraně a náboje jsou ze všeho nejdůležitější. O splnění podejte zprávu.

Předseda Rady obrany *Lenin*

61

TELEGRAM PŘEDSEDOVI PETROHRADSKÉ GUBERNIÁLNÍ MIMOŘÁDNÉ KOMISE

26. 8. 1919

Petrohrad
Předsedovi guberniální mimořádné komise

Sdělte, jak to vypadá s Kurdinovským, který byl zatčen v Karatějevově bytě, kde se našla sbírka starých zbraní, o čemž prý on neměl ani potuchy.[28]

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

62
POKYN SEKRETÁŘCE[29]

[26. nebo 27. 8. 1919]

Zítra pošlete *Výzkumnému ústavu potravinářskému* zvláštní dopis, že za 3 měsíce musí předložit *přesné* a *úplné* údaje o *praktických* výsledcích výroby cukru z pilin.

63
TELEGRAM SIMBIRSKÉ GUBERNIÁLNÍ MIMOŘÁDNÉ KOMISI

28. 8. 1919

Simbirsk, guberniální mimořádná komise

Nevystěhovávejte starého Ivana Jakovleviče Jakovleva a jeho ženu z bytu. O splnění podejte zprávu.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

64
TELEGRAM M. M. LAŠEVIČOVI

[28. 8. 1919]

Laševičovi

Jsem krajně znepokojen Mamontovovými úspěchy.[30] Může nám hrozně uškodit ničením cest a skladů. Dělají se všechna patřičná opatření? Dělají se dost rázně a rychle? Podávejte zprávy častěji.

Lenin

65
E. M. SKLJANSKÉMU

30. 8. [1919]

Soudruhu Skljanskij! Markov mi dnes říkal, že teď se bude 21. divize[31] přesunovat denně po sedmi sledech a celá bude na místě asi do čtyř dnů (zdržení zpráv o ní způsobila bouřka, která vyřadila na dva dny telegraf z provozu); potom bude třeba počítat pro každou divizi s jedním týdnem. Pro urychlení dělá, co se dá.

Neměla by se celá 21. divize nebo její část (větší), použít k nezbytnému *potření všech* »Laševičových kmotřenců«? Důkladně to zvažte. Polapení »Sokolnikovova kmotřence« a naprosté zničení »Laševičových kmotřenců« má velký, *obrovský* význam.

Váš *Lenin*

66
RADIOTELEGRAM VÝKONNÉMU VÝBORU V TAŠKENTU

[30. 8. 1919]

Taškent
výkonný výbor
Kopie všem železničářům

Vzhledem k nadcházejícímu spojení Sovětského Ruska se Sovětským Turkestánem je třeba neprodleně vynaložit všechny síly na opravu lokomotiv a vagónů. Rada obrany ukládá, aby k tomu byly zmobilizovány všechny síly z dep a dílen. Vítězství revoluce a Rudé armády musíme využít ke zvýšení úrovně hospodářského života

v Turkestánu a v Rusku. Posílám pozdrav rudému Turkestánu.[32]

Předseda Rady obrany *Lenin*

67
POKYN SEKRETÁŘCE A VZKAZ E. M. SKLJANSKÉMU

[Koncem srpna 1919]

Tajné. Udělat *2 kopie* a jednu poslat soudruhovi *Skljanskému* s tímto vzkazem:

Soudruhu Skljanskij! Je vidět, že vinu svaluje jeden na druhého. Patrně tedy *neexistuje jediný* **bojeschopný** útvar proti Mamontovovi: to je přímo ostuda a naprostá nedbalost revoluční vojenské rady nebo *naprostá neteč-nost.*

Musí se podniknout co nejrozhodnější opatření!

Lenin

Skljanskému. Sám dohlédněte na to, aby všechno bylo *tajné.**

Dodatek: Železniční zaměstnanci říkají, že naše útvary posílané proti Mamontovovi *se bojí vylézt z vagónů.* Posílá-li revoluční vojenská rada republiky takové útvary, *dělá si pěknou ostudu.*

* Text »Skljanskému. Sám dohlédněte na to, aby všechno bylo *tajné*« v rukopisu zřejmě škrtl E. M. Skljanskij. *Red.*

68
INSTRUKCE S. M. KIROVOVI[33]

[V srpnu 1919]

Bránit Astrachaň až do konce.

69
E. M. SKLJANSKÉMU A I. T. SMILGOVI

[V létě 1919]

Soudruhu Skljanskij a soudruhu Smilgo!

Znám *dokonale* jednoho soudruha jako člověka **zcela výjimečně** oddaného, *statečného* a energického (zvláště když jde o destrukce a odvážné přepady).*

Navrhuji:

1. dát mu možnost, aby se naučil dělat velitele (učinit všechno, aby to šlo rychleji, zvlášť přednášky apod.),

co se dá udělat?

2. přikázat mu, aby zorganizoval zvláštní destrukční oddíl etc. *v týlu* nepřítele.

70
TELEGRAM J. V. STALINOVI

Štáb Západního frontu, Stalinovi

Politické byro žádá o vysvětlení, jaké jste měl důvody pro své rozhodnutí o Marchlewském. Překvapuje nás, že sám

* Je míněn Kamo (S. A. Ter-Petrosjan). *Red.*

o své vůli rušíte rozhodnutí ÚV, aniž byste nám to oznámil.[34]

1. 9. 1919 Za politické byro *Lenin*

71

N. N. KRESTINSKÉMU[35]

[Nejdříve 1. 9. 1919]

Nelze okamžitě rekvírovat, a kromě toho to není návrh dekretu.

Navrhuji: uložit *2—3* lidovým komisařům
buď se domluvit o opatřeních,
nebo předložit RLK návrh dekretu.

72

G. V. ČIČERINOVI[36]

[Nejdříve 2. 9. 1919]

Soudruhu Čičerine! Napište pár slov: co to je? S čím to souvisí? Kde a kdy vláda »odmítla«?

A jak zamýšlíte odpovědět?

Pokud jde o *Koltano:* už jste se pokusil zjistit, *kdo* má v rukou stanici? Nebylo by možné se to dozvědět, *aniž bychom se jich zeptali přímo?*

Lenin

73

E. M. SKLJANSKÉMU

4. 9. 1919

(*Jezdectvo* je bezmocné proti nízko letícímu letadlu.)

Soudruhu Skljanskij! Nemohl byste si dát u vojenského *odborníka* X, Y, Z . . . vypracovat odpověď (rychle): letadla proti jezdectvu? *Příklady.* Let *zcela nízko.*

Příklady. Aby se dala »vědecky« podložená instrukce ? (četl jsem kdysi o tom, ale jeden »praktik«, *I. N. Smirnov,* se tomu směje — prý je to nesmysl).

Lenin

74

TELEGRAM BAŠKIRSKÉMU REVOLUČNÍMU VÝBORU

[5. 9. 1919]

Ufa
Baškirskému revolučnímu výboru
Kopie soudruhu *Validovovi*

Nyní, kdy rozhodující vítězství Rudé armády na východě zajistilo svobodný rozvoj baškirského národa, nabývá usnesení Revoluční vojenské rady republiky o přesunu některých baškirských jednotek do Petrohradu mimořádného politického významu. Imperialističtí dravci se přesvědčí, že probuzené národy Východu povstaly na obranu center proletářské revoluce. Zároveň každodenní úzký styk ozbrojených Baškirů s petrohradskými dělníky bude zárukou jejich těsného spojení a vzájemné úcty v duchu komunismu. Jsem hluboce přesvědčen, že revoluční vý-

oor Baškirské republiky a všichni uvědomělí baškirští soudruzi se ze všech sil vynasnaží, aby k přesunu baškirských jednotek došlo v co nejkratší možné lhůtě a s co nejmenším zatížením železniční dopravy. Tlumočte prosím baškirským rudoarmějcům bratrský pozdrav.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

75

TELEGRAM L. D. TROCKÉMU, L. P. SEREBRJAKOVOVI A M. M. LAŠEVIČOVI[37]

[6. 9. 1919]

Trockému
Serebrjakovovi
Laševičovi

Politické byro ústředního výboru projednalo telegram Trockého, Serebrjakova a Laševiče, potvrdilo odpověď vrchního velitele a vyjadřuje svůj podiv nad pokusy revidovat schválený hlavní strategický plán.

Z pověření politického byra ÚV *Lenin*

76

VŠEM ČLENŮM KOLEGIÍ A LIDOVÝM KOMISAŘŮM VŠECH KOMISARIÁTŮ

V příloze zasílám brožuru Provádějte zákony Sovětské republiky! a upozorňuji na v ní přetištěný *zákon,* který vydal VI. celoruský sjezd sovětů.[38]

Zdůrazňuji, že přísné dodržování tohoto zákona je bezpodmínečně nutné.

6. 9. 1919 Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

77

TELEGRAM PŘEDSEDOVI VÝKONNÉHO VÝBORU VASILJEVSKÉ VOLOSTI TICHVINSKÉHO ÚJEZDU[39]

[6. 9. 1919]

Pod pohrůžkou okamžitého zatčení celého výkonného výboru nařizuji, abyste přestali posílat pryč zmocněnce a dělníky společnosti Stromat* a Mariinského sdružení. Nedělejte uvedeným organizacím žádné potíže při těžbě dřeva. Komise pro přešetření této záležitosti odjíždí z Moskvy.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

78

POZNÁMKY NA ZPRÁVĚ K. F. MARTINOVIČE A VZKAZ L. D. TROCKÉMU, F. E. DZERŽINSKÉMU A ÚV KSR(b)

NB ... Revoluční vojenská rada nevěnovala patřičnou pozornost hlášení průzkumu a velitel Jižního frontu prohlásil, že je to nesmysl a že i kdyby kozáci prorazili, octnou se v pytli.

... To všechno vedlo k tomu, že asi 290 vagónů intendančního

* Stromat — Společnost pro těžbu stavebních materiálů. *Čes. red.*

materiálu zůstalo v Kozlově a kozáci a místní obyvatelstvo jej rozkradli.

Proto bezpodmínečně trvám na detailním a podrobném přešetření průběhu evakuace institucí štábu Jižního frontu, zvláště pak skladu intendančního materiálu. Vyšetřováním pověřuji komisi složenou ze zástupce Revolučního tribunálu republiky, Rady obrany a lidového komisariátu státní kontroly.

Soudruhovi Trockému
soudruhovi Dzeržinskému
a ústřednímu výboru

Myslím, že k přešetření má dát příkaz *Celoruská mimořádná komise.*[40]

12. 9. [1919]. *Lenin*

79

J. V. STALINOVI A M. F. VLADIMIRSKÉMU[41]

Soudruhu Staline a soudruhu Vladimirskij! Musí se nařídit revize, a sice *velmi přísná,* **ne místní,** ale nepodléhající »vlivům« v Pitěru, stranická, pohotová, za účasti dělníků.

12. 9. [1919]. *Lenin*

80

A. M. GORKÉMU

15. 9. [1919]

Milý Alexeji Maximoviči! Tonkova jsem přijal a ještě před jeho přijetím a před tím, než došel Váš dopis, jsme se v ÚV rozhodli určit Kameněva a Bucharina, aby přešetřili případy zatčení buržoazních intelektuálů sym-

patizujících s kadety a koho bude možné propustit, aby pustili.[42] Vždyť je nám přece jasné, že i tady došlo k přehmatům.

Je ovšem jasné i to, že celkem vzato bylo zatčení kadetů (a lidí s nimi sympatizujících) nezbytné a správné.

Když teď čtu, jak otevřeně o tom vyslovujete svůj názor, vzpomínám si na jeden Váš výrok, který mi zvlášť utkvěl v paměti z našich rozhovorů (v Londýně, na Capri i později):

»My umělci jsme impulsívní.«

To je právě to! Říkáte neuvěřitelně zlá slova — a proč? Proto, že pár desítek (nebo třeba i pár set) kadetských nebo s kadety sympatizujících individuí si posedí pár dní za mřížemi, *aby se předešlo spiknutím, jako bylo vydání pevnůstky Krasnaja Gorka*[43], spiknutím ohrožujícím životy *desetitisíců* dělníků a rolníků.

Jaké neštěstí! Jaká nespravedlnost! Pár dní nebo třeba i pár týdnů vězení pro intelektuály, aby se předešlo vraždění desetitisíců dělníků a rolníků!

»Umělci jsou impulsívní.«

Směšovat »intelektuální síly« lidu se »silami« buržoazních intelektuálů je pochybené. Jako příklad uvedu Korolenka. Četl jsem nedávno jeho brožuru Válka, vlast a lidstvo[26], kterou napsal v srpnu 1917. Korolenko je přece z lidí sympatizujících s kadety nejlepší, takřka menševik. Ale jak odporná, ohavná, ničemná je ta obrana imperialistické války, zahalená do nasládlých frází! Ubohý měšťák v zajetí buržoazních předsudků! Pro tyhle pány je těch 10 000 000 padlých v imperialistické válce něčím, co zasluhuje podporu *(činy,* které jsou provázeny nasládlými frázemi »proti« válce), kdežto smrt statisíců ve *spravedlivé* občanské válce proti statkářům a kapitalistům u nich vyvolává jenom lamentaci, hysterický nářek a bědování.

Ne. Však ono těch »veleduchů« neubude, když si posedí nějaký týden za mřížemi, když to *musí* být, aby se *pře-*

dešlo spiknutí (jako byla Krasnaja Gorka) a záhubě desetitisíců. My jsme ta spiknutí kadetů a lidí s nimi »sympatizujících« odhalili. A *víme,* že s kadety sympatizující profesoři spiklencům vesměs *pomáhají.* Taková je skutečnost.

Intelektuální síly dělníků a rolníků vzrůstají a mohutní v boji za svržení buržoazie a jejích pomahačů, všelijakých těch intelektuálků, slouhů kapitálu, kteří se považují za mozek národa. Ve skutečnosti celý ten mozek stojí za h . . . »Intelektuálním silám«, které chtějí poskytovat vědění lidu (a nikoli přisluhovat kapitálu), dáváme platy *převyšující průměr.* Taková je skutečnost. Vážíme si jich. Taková je skutečnost. Desetitisíce důstojníků slouží v naší Rudé armádě a dosahují vítězství navzdory stovkám zrádců. Taková je skutečnost.

Pokud jde o to, zda »chápu« Vaše nálady, chápu je (jednou jste o tom mluvil, zda Vás dokážu pochopit). Říkal jsem Vám nejednou, na Capri i později: Trpíte kolem sebe právě ty horší živly z řad buržoazních intelektuálů a dáte na jejich fňukání. Nářek pár set intelektuálů nad »hrozným« několikatýdenním vězněním slyšíte, tomu dopřáváte sluchu, ale hlas mas, miliónů, dělníků a rolníků, kterým hrozí Děnikin, Kolčak, Lianozov, Rodzjanko, krasnogorští (a další *kadetští)* spiklenci, tento hlas neslyšíte, tomu sluchu nedopřejete. Zcela chápu, moc dobře chápu, že takhle můžete ve svém psaní dospět nejen k tomu, že »rudí jsou stejní nepřátelé lidu jako bílí« (bojovníci za svržení kapitalistů a statkářů jsou stejní nepřátelé lidu jako statkáři a kapitalisté), ale až k víře v pánbíčka nebo báťušku cara. Zcela to chápu.

×

Věřte tomu, bude to Vaše zkáza, jestli se z prostředí těch buržoazních intelektuálů nevymaníte. Přeji Vám z celého srdce, aby se Vám to podařilo co nejdřív.

S upřímnými pozdravy Váš *Lenin*

× Vždyť Vy nepíšete! Není to snad pro umělce zkáza, když se vyčerpává tím, že poslouchá fňukání prohnilých intelektuálů a nepíše, není to snad ostuda?

81

S. I. GUSEVOVI

Soudruhu Guseve! Zamýšlím-li se nad dopisem Skljanského (o situaci 15. 9.) a nad výsledky z hlášení, docházím k přesvědčení, že naše Revoluční vojenská rada republiky pracuje špatně.

Neustále jen uklidňovat a uklidňovat, to je špatná taktika. Je to jakési »hraní si na klid«.

Ale ve skutečnosti je to stagnace — takřka rozklad.

Na sibiřskou frontu dali jakéhosi darebáka Olderoggeho a bačkoru Pozerna a »jsou klidní«. To je přímo hanebné! A začali jsme dostávat na frak! Jestliže nebudou podniknuta *energická* opatření, bude se z toho zodpovídat Revoluční vojenská rada republiky! Pouštět z rukou vítězství je hanebné.

S Mamontovem se to nehýbá z místa. Zřejmě se zpožďuje jedna věc za druhou. Zpozdila se vojska, která postupovala ze severu k Voroněži. Zpozdil se přesun 21. divize na jih. Zpozdili se s automatickými kulomety. Zpozdilo se navázání spojení. Ať už jel vrchní velitel do Orlu sám nebo s Vámi — neudělalo se nic. Spojení se Selivačovem se nenavázalo, dohled nad ním nebyl zajištěn, přestože ústřední výbor to *dávno* a *výslovně* žádal.

Vcelku se to nehýbá z místa ani s Mamontovem a u Selivačova to vypadá stejně (místo »vítězství« slibovaných den ze dne na dětských kresbičkách — pamatujete, jak jste mně ukazoval ty kresbičky a já jsem řekl: a na nepřítele se zapomnělo!!).

Jestliže Selivačov uteče nebo ho velitelé divizí zradí, bude tím vinna Revoluční vojenská rada republiky, pro-

tože spala a byla klidná, místo aby dělala svou práci. Na jih musíme poslat lepší, *energičtější* komisaře, žádné ospalé ťulpasy.

S formováním se také zpožďujeme. Ztrácíme podzim, a zatím Děnikin ztrojnásobí síly, dostane i tanky aj. aj. Tak to nejde. *Ospalé* pracovní tempo musí vystřídat *živá* činnost.

Odpovězte mi (prostřednictvím Lydie Alexandrovny Fotijevové).

16. 9. [1919]. *Lenin*

Naše Revoluční vojenská rada republiky zřejmě »dává rozkazy«, ale nestará se už nebo se nedovede postarat o jejich *plnění*. Je-li to náš nedostatek, který se projevuje všude, pak ve vojenských záležitostech znamená přímo záhubu.

82

L. D. TROCKÉMU, L. P. SEREBRJAKOVOVI, M. M. LAŠEVIČOVI

[16. 9. 1919]

Trockému, Serebrjakovovi, Laševičovi

Politické byro ústředního výboru považuje za absolutně nepřípustné, že Selivačov přes rozhodnutí ÚV dosud zůstává bez zvláštního dohledu. Trváme na tom, abyste s ním navázali spojení, třeba letecky, a vyslali k němu stůj co stůj ihned Serebrjakova jako komisaře.[44] Velitelé divizí si v prostoru opakovaného průlomu počínají nanejvýš podezřele. Učiňte všechno, abyste předešli nejhoršímu.

Politické byro ukládá soudruhu Stalinovi, aby promluvil s vrchním velitelem a vytkl mu, že nepodnikl dostatečná opatření k navázání spojení se Selivačovem a k zamezení podezřelé nedbalosti, ne-li zrady, v prostoru opakovaného průlomu;

— dále, aby vytkl vrchnímu veliteli, že Olderogge projevil absolutní nedostatek energie, a aby ho upozornil, že ho buď musí nahradit energičtějším velitelem (uvažovat o Frunzem), nebo tam poslat spolehlivější a energičtější komisaře, případně obojí.

83

M. F. ANDREJEVOVÉ

18. 9. [1919]

Milá M. F.! Omlouvám se za zpoždění: odpovídám na oba dopisy najednou. Pokud jde o první z nich, doufám, že jste v Pitěru už mluvila s Lunačarským. Protože jsem na víkendy odjížděl ven, nezastihl jsem ho a nestačil s ním pohovořit. Udělám to co možná nejdřív.

K druhému dopisu (zatčení) píšu A. M.*

Opatření k propuštění už byla učiněna. (Aby se předešlo spiknutím, nelze se vyhnout zatčení *všech* kadetů i těch, kdo s nimi sympatizují. Všichni tito lidé jsou schopni pomáhat spiklencům. Nezatknout je by byl zločin. Je lepší, aby si desítky a stovky intelektuálů pár dní či týdnů poseděly, než aby *10 000* lidí zahynulo. To je rozhodně lepší.)

Se srdečnými pozdravy Váš *Lenin*

* Viz tento svazek, dokument č. 80. *Red.*

84
P. D. MALKOVOVI

18. 9. 1919

Soudruhu Malkove!

Prosím Vás, přidělte v Kremlu teplou místnost soudruhu doktorovi *Vejsbrodovi.*

Předseda Rady obrany *V. Uljanov (Lenin)*

85
A. M. GORKÉMU

[Nejdříve 26. 9. 1919]

Alexeji Maximoviči! Soudruh Zinovjev Vám vyloží jeden plán komisariátu zahraničních věcí.[45] Musíme to zkusit. Prosím Vás, důkladně to se Zinovjevem prohovořte a pak napište návrh dopisu.

S pozdravem Váš *Lenin*

86

MÍSTOPŘEDSEDOVI NEJVYŠŠÍ NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ RADY

30. 9. 1919

soudruhu Lomovovi
nebo Miljutinovi
Místopředsedovi NNHR

Soudruhu Lomove! Pošlete prosím příslušnému odboru

1. přiloženou listinu s tím, aby mi odpověděli, *co se vlastně udělalo* v té oblasti[46],

2. dotaz: co se udělalo pro využití ropy, která se vyskytuje (podle Kalinina) *70 verst od Orenburgu.*

Se soudružským podravem *V. Uljanov (Lenin)*

87

E. M. SKLJANSKÉMU

[V září 1919]

Soudruhu Skljanskij! Je třeba urychleně vyjasnit, jak posílit divizi staženou z východní fronty.

Nemohla by se doplnit z 20—30 % nováčky? Zmobilizovanými dělníky? Mohlo by to třeba být 5 % komunistů, 15 % dělníků a 10 % rolníků. V takovém případě by se její stav zvýšil o 30 %. Snad to vojenská věda připouští (aniž tím utrpí zocelenost celé divize)?

Musí se to *rychle* uvážit a rozhodnout.

Dále je teď třeba *zvýšit* zásilky pušek na východní frontu.

Což tak dát Východnímu frontu za úkol promyslet

a provést přeskupení vojsk tak, aby byly *všechny* divize posíleny o 15—30 % a celá armáda tak dosáhla dřívějšího stavu?

Lenin

88
TELEGRAM G. J. ZINOVJEVOVI*

2. 10. 1919

Petrohrad
Smolný
Zinovjevovi

Dopis jsem dostal. Vyslovuji Vám a všem petrohradským dělníkům upřímné uznání za činorodou práci. Jsem přesvědčen, že zmobilizujete co nejvíc lidí.

Lenin

89
I. T. SMILGOVI

4. 10. 1919

Šifrovaně *přímou linkou*
Revoluční vojenská rada Jihovýchodního frontu
Smilgovi

Šorin chytračí, šetří si Buďonného jen pro sebe a vůbec se nemá k tomu, aby pomohl vojskům Jižního frontu. Nesete plnou odpovědnost za odstranění tohoto nešvaru,

* Na telegramu je Leninova poznámka: »Přímou linkou do Smolného. Oznamte mi, v kolik hodin došlo do Smolného.« *Red.*

který se rovná zradě. Telegrafujte podrobně, jaká činíte reálná opatření pro poskytnutí skutečné pomoci a její přísnou kontrolu a s jakými výsledky.

Lenin

90

TELEGRAM GUBERNIÁLNÍMU VÝBORU KSR(b) A VÝKONNÉMU VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V ORENBURGU

8. 10. 1919

Orenburg
Guberniální výbor strany
Guberniální výkonný výbor
Opevněný prostor

Vynaložte veškeré úsilí na pomoc Jižnímu frontu a pošlete mu sedla, koně i vojáky. Telegrafujte, co podnikáte a co podniknete.

Předseda Rady obrany *Lenin*

91

SOUDRUHŮM Z VÝKONNÉHO VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V PETROHRADU

10. 9. 1919

Soudruzi! Soudruh Junosov mě informoval o vaší záležitosti. Pozorně jsem ho vyslechl a došel jsem k závěru, že

o věci bylo rozhodnuto správně a ve váš prospěch, protože ten, kdo pronesl neuvážená a vrcholně nespravedlivá slova, byl pokárán.

To stačí. Tím jste ospravedlněni a on obviněn. Velmi Vás prosím a radím Vám, abyste na to už nemysleli a úplně na to zapomněli.

Jsem přesvědčen, že všichni dělníci teď pojedou na frontu. Děnikin útočí, *nebezpečí je velké.*

Se soudružským pozdravem *Lenin*

92

TELEGRAM I. N. SMIRNOVOVI A M. V. FRUNZEMU

13. 10. 1919

Dvě adresy
Revoluční vojenská rada 5. armády, Smirnovovi
Veliteli Turkestánského frontu Frunzemu

Směrnice ÚV: vydrancovat všechny fronty ve prospěch Jižního frontu. Promyslete nejradikálnější opatření, například urychlenou mobilizaci místních dělníků a rolníků, kteří by vystřídali vaše útvary, aby mohly být přesunuty na jižní frontu. Tam je situace hrozivá.* Pošlete šifrovaně podrobný telegram.

Předseda Rady obrany *Lenin*

* Text telegramu »vydrancovat všechny fronty . . . Tam je situace hrozivá« Lenin zatrhl a na okraj napsal: »Šifrovaně.« *Red.*

93
TELEGRAM VÝKONNÉMU VÝBORU PETROHRADSKÉHO SOVĚTU

[14. 10. 1919]

Je jasné, že ofenzíva bělogvardějců je manévr, který má odvrátit náš nápor na jihu.[47] Odrazte nepřítele, zaútočte na Jamburg a Gdov. Zmobilizujte zaměstnance na frontu. Zrušte devadesát procent odborů. Mobilizace všech sil na frontu se u nás ještě nikde neprováděla, třebaže se o tom hodně psalo, existuje i usnesení ústředního výboru a oběžníky.[48] Pospěšte si a zatočte s nimi, abyste mohli znovu pomáhat jihu.

94
HOLANDSKÝM KOMUNISTŮM[49]

14. 10. 1919

Milí přátelé! Posílám vám srdečný pozdrav. Jsme ve velmi těžké situaci, protože na nás útočí 14 států. Vyvíjíme obrovské úsilí. Komunistické hnutí ve všech zemích pozoruhodně sílí. Sovětské zřízení se všude stalo praktickým heslem dělnických mas. To je obrovský světodějný krok kupředu. Vítězství mezinárodní proletářské revoluce nelze žádným způsobem zabránit.

Váš *N. Lenin*

95

V. A. AVANĚSOVOVI, E. M. SKLJANSKÉMU, M. I. ROGOVOVI, F. F. SYROMOLOTOVOVI A V. P. MILJUTINOVI

15. 10. 1919

soudruhům Avaněsovovi, Skljanskému, Rogovovi
(moskevský sovět)
Syromolotovovi a Miljutinovi

Ústřední výbor pověřil komisi ve složení Lenin, Trockij, Krestinskij a Kameněv,

»aby připravila zprávu o vyhledávání veškerého materiálu vhodného k vojenským účelům a zásobování vojska a stanovila v ní přísné tresty pro ty, kdo na něj neupozornili«.

Tato komise se usnesla vytvořit subkomisi složenou z výše jmenovaných soudruhů (za Nejvyšší národohospodářskou radu Syromolotov nebo Miljutin nebo někdo z Tramotu* atp., podle toho, jak se dohodneme s jejich předsednictvem) a pověřit ji sestavením *návrhu dekretu* do soboty (aby mohl být předložen Radě obrany).[50]

Předseda Rady obrany *V. Uljanov (Lenin)*

P. S. O účelu dekretu se můžete v případě potřeby poradit telefonicky se mnou a s Trockým.

* Tramot — odbor Nejvyšší národohospodářské rady pro přepravu materiálu. *Red.*

96
E. M. SKLJANSKÉMU

15. 10. 1919

Soudruhu Skljanskij!

Jižní front naprosto nezbytně potřebuje radiostanice pro jezdectvo a také polní přenosné radiostanice lehkého typu, kterých je spousta ve skladech Hlavní vojenské ženijní správy. Dejte okamžitě příkaz, aby bylo Jižnímu frontu urychleně poskytnuto po 50 kusech od každého typu. Žádá o to Stalin, který si velmi stěžuje na nedostatečné spojení.

Napište mi, co jste konkrétně zařídil, a zároveň zařiďte, ať pro mne Hlavní vojenská ženijní správa sestaví stručný přehled o celkovém počtu radiostanic a o tom, jak jsou rozděleny mezi vojenské útvary.

Předseda Rady obrany *V. Uljanov (Lenin)*

97
E. M. SKLJANSKÉMU, N. A. SEMAŠKOVI A L. B. KAMENĚVOVI

15. 10. 1919

Soudruhům Skljanskému
Semaškovi
L. B. Kameněvovi

Podle usnesení ústředního výboru jsou jmenovaní soudruzi pověřeni vytvořením subkomise pro vypracování návrhu dekretu

o výboru pro pomoc raněným, jenž má být vytvořen při CÚVV.[51]

Předložit do soboty politickému byru ÚV.

Důležitost a krajní naléhavost tohoto dekretu považuje ÚV za prokázanou a nespornou.

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

98
POZNÁMKA NA DOPISU G. K. ORDŽONIKIDZEHO[52]

[Nejdříve 15. 10. 1919]

Podle Unšlichtova a Stalinova vyjádření je Sergo naprosto spolehlivý **vojenský** pracovník. Já sám ho znám přes deset let jako jednoho z nejoddanějších a *nejaktivnějších* revolucionářů.

99
TELEGRAM PŘEDSEDOVI VÝKONNÉHO VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V NIŽNÍM NOVGORODU

[Nejdříve 15. 10. 1919]

Nižnij
Předsedovi guberniálního výkonného výboru

Na základě usnesení rady lidových komisařů nařizuji učinit veškerá mimořádná opatření k urychlení nakládky obilí, protože Moskva strašlivě hladoví.

Neprodleně pošlete telegrafickou zprávu, co konkrétně jste podnikl a s jakými výsledky.*

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

100
TELEGRAM G. N. KAMINSKÉMU

[16. 10. 1919]

Průtahy při nakládání jezdectva, které jste zavinil Vy a ostatní odpovědní pracovníci, jsou pobuřující.

Upozorňuji Vás, že vojenští činitelé v Tule jsou povinni pracovat s maximální energií a svědomitostí, ale ve skutečnosti není nic takového vidět. Neprodleně mi vysvětlete, proč došlo ke zdržení. Viníky poženu k co nejpřísnější odpovědnosti. Nařizuji, aby se nakládání ze všech sil urychlilo.

Předseda Rady obrany *Lenin*

101
L. D. TROCKÉMU

17. 10. [1919]

Soudruhu Trockij! Včera večer jsme v Radě obrany odhlasovali a poslali Vám šifrovaně usnesení Rady obrany (používejte raději Vaši šifru, protože Karachanova šifra, kterou používá Zinovjev, znamená několikahodinové zdržení).

Jak vidíte, byl schválen Váš plán.

* Poslední věta je napsána Leninovou rukou. *Red.*

Odchod petrohradských dělníků na jih nebyl ovšem zamítnut (prý jste to vykládal Krasinovi a Rykovovi); mluvit o tom předčasně by znamenalo odvést pozornost od boje až do konce.[53]

Pokus obejít a odříznout Petrohrad si pochopitelně vyžádá příslušné změny, které uděláte na místě.

Pověřte v každém odboru guberniálního výkonného výboru někoho spolehlivého, aby *shromáždil* veřejné *listiny* a dokumenty a připravil je k evakuaci.

Přikládám provolání, které jsem napsal z pověření Rady obrany.*

Spěchal jsem, moc se mi to *nepovedlo.*

Raději dejte můj podpis pod Váš.

S pozdravem *Lenin*

102

ROZHODNUTÍ NA TELEGRAMU I. N. SMIRNOVA[54]

[17. 10. 1919]

1. Dát výstroj pro 30 000 mužů.

2. Přesunout *celou* 5. armádu na *jih* **ihned,** a ne až po Išim (protože řeka Tobol je mnohem větší a širší než Išim a délka fronty by se při přechodu na Išim zkrátila jen nepatrně).

3. Podniknout demonstrativní útok na Išim a ustoupit (připravit to **co nejrychleji)** k Tobolu.

Ať vrchní velitel uváží mé návrhy 1—3.

Lenin

* Jde o provolání Petrohradským dělníkům a rudoarmějcům (viz Sebrané spisy 39, Praha 1988, s. 248—249). *Red.*

103
TELEGRAM M. V. FRUNZEMU

[18. 10. 1919]

Šifrovaně

Revoluční vojenská rada Turkestánského frontu
Frunzemu

Všechnu pozornost soustřeďte nikoli na Turkestán, nýbrž na úplnou likvidaci uralských kozáků, a sice všemi možnými, třeba i diplomatickými prostředky.[55] Urychlete ze všech sil pomoc Jižnímu frontu. Nešlo by přesunout orenburské kozáky k Pitěru nebo na jinou frontu? Posílejte častěji šifrované zprávy, co bylo skutečně splněno.

Lenin

104
TELEGRAM L. D. TROCKÉMU

18. 10. [1919]

Šifrovaně

Trockému

Myslím, že dohoda s Estonskem proti Juděničovi není možná, protože i kdyby Estonsko chtělo, nemá sílu cokoli podniknout. Přitom Juděnič pravděpodobně nemá základnu v Estonsku, ale mimo ně, na mořském pobřeží, pod záštitou anglického loďstva. Poslali jsme vám početné vojsko, teď jde o to, rychle na Juděniče zaútočit a obklíčit ho. Snažte se to ze všech sil urychlit. Obrovské povstání v Děnikinově týlu na Kavkazu[56] a naše úspěchy na Sibiři nás opravňují doufat v úplné vítězství, jestliže Juděniče s maximální rychlostí zlikvidujeme.

Lenin

105
TELEGRAM G. J. ZINOVJEVOVI[57]

18. 10. 1919

Petrohrad
Smolný
Zinovjevovi

Lidový komisař zásobování hlásí: od 16. října posláno do Petrohradu z Moskvy a Nižního 114 vagónů obilí a dnes vypraveno 85 vagónů různých potravin. Dnes se odesílá 2000 pudů* rostlinného a 300 pudů živočišného tuku; zítra 5 vagónů masových konzerv a jeden do města Bologoje. Ryb se dnes posílá do Moskvy 7000 a je přikázáno poslat ještě 3000 a 10 000 z Nižního. Je vydán příkaz co nejrychleji vypravit z Vologdy skot o živé váze 5000 pudů. Badajev má 1000 pudů rostlinného tuku.

Lenin

106
TELEGRAM B. I. GOLDBERGOVI

19. 10. 1919

Kazaň
Veliteli záložní armády
Goldbergovi

Dostal jste dost lidí, abyste mohl zformovat útvary? Probíhá práce úspěšně? Pomáhají vám účinně všichni místní** pracovníci? Přečtěte jim tento telegram. Odpovězte sám, a oni ať mi také odpovědí.

Předseda Rady obrany *Lenin*

* Pud — 16,38 kg. *Čes. red.*

** Slova »lidí . . . všichni místní« Lenin zatrhl a na okraj připsal: »Šifrovaně«. *Red.*

107
TELEGRAM A. D. NAGLOVSKÉMU

19. 10. 1919

Petrohrad
Zmocněnci Rady obrany pro vyhlášení
výjimečného stavu na železnicích Severního frontu
Naglovskému
Kopie Trockému, Zinovjevovi
Moskva, Ksandrovovi, lidovému komisaři dopravy
Markovovi,
Dzeržinskému, Celoruská mimořádná komise

V zájmu jednotného dozoru nad činností železnic petrohradského uzlu pro nejbližší dobu přikazuji Naglovskému, aby převzal povinnosti zvláštního zmocněnce Rady obrany pro vyhlášení výjimečného stavu na železnicích petrohradského uzlu v prostoru do sta verst od Petrohradu; nařizuji, aby ihned převzal tento prostor od Ksandrova do své správy. O splnění mě informujte.

Předseda Rady obrany *Lenin*

108
G. N. KAMINSKÉMU, D. P. OSKINOVI A V. I. MEŽLAUKOVI

20. 10. 1919

Do Tuly
Soudruhům Kaminskému, Oskinovi a Mežlaukovi

Soudruzi! Tula má teď mimořádný význam — ostatně význam Tuly pro republiku je obrovský v každém případě, nezávisle na tom, že nepřítel je blízko.

Musíte se proto *všemožně* snažit o *svornou* spolupráci a *všechno* úsilí soustředit na práci v armádě a na její zásobování.

Nesmírně lituji, že vy a Zelikman máte neshody s Petersem (je to výborný a velmi oddaný pracovník); myslím, že je to Zelikmanova vina, neboť když se objevily nesrovnalosti, mělo se to hned urovnat (a to nebylo těžké), aby nedošlo ke konfliktu. Propříště musíte sebemenší *nesrovnalost* urovnávat, *včas* ji hlásit nahoru a nepřipustit, aby se konflikt rozrostl.

Musíte se ze všech sil snažit, aby se práce v Tule zlepšila a byla *plně* přizpůsobena *válečnému stavu.* Dekret o zjednodušení civilního aparátu bude vydán v těchto dnech; je třeba ho nejen dodržet, ale realizovat ho s mimořádnou svědomitostí a úsilím.[58] V Tule zdaleka nejsou *masy* na naší straně. Z toho plyne, že musíte *nanejvýš* intenzívně pracovat mezi vojáky, mezi záložníky, mezi dělníky a dělnicemi.

Nedostává-li se vám sil, pište — pomůžeme z Moskvy.

Obranu sledujte, nespouštějte ji z očí: dělají se opevnění? Neochabuje práce? Je materiál? Dělníci? Učí se rudoarmějci? Je v pořádku jejich zásobování? Všechny tyto a podobné otázky musí být *dány* pod zvláštní *dohled* aktivních lidí a straně oddaných soudruhů. Odpovídáte plně za *úspěch* této práce, za liknavost (jestliže včas nepodáte stížnost a neobrátíte se na ústřední orgány). Formování vojska je *mimořádně* důležité.

Obsadíme-li Orel[59], v práci neochabovat, ale *desaterонásobně* přidat, protože jinak nezvítězíme, a zastavení ofenzívy by znamenalo naši smrt.

Přečtěte tento dopis *všem* odpovědným pracovníkům a členům strany a *pravidelně* mě *velmi stručně* informujte, co se *skutečně* dělá.

S komunistickým pozdravem *V. Uljanov (Lenin)*

109

TELEGRAM L. D. TROCKÉMU A G. J. ZINOVJEVOVI*

[20. 10. 1919]

Petrohrad
Trockému, Zinovjevovi

Byla učiněna opatření k zajištění stálého rádiového spojení mezi Charlamovovou skupinou a štábem 7. armády?[60] Je toto spojení dostatečně zabezpečeno? Totéž pokud jde o všechny ostatní skupiny. Potřebujete-li naši pomoc, zatelefonujte.

Lenin

110

TELEGRAM DO PERMU A JEKATĚRINBURGU

[20. 10. 1919]

Perm, tři adresy: guberniální výkonný výbor.
Komisaři Permské dráhy Jemšanovovi.
Komisaři permské továrny Správy pro výrobu papírových peněz, mincí a řádů Minkinovi
Jekatěrinburg, čtyři adresy: guberniální výkonný výbor.
Členu revoluční vojenské rady 3. armády Lochackovovi.
Členu kolegia lidového komisariátu dopravy Kovylkinovi.
Komisaři Jekatěrinburské dráhy Rudému

Protože je nezbytně nutné co nejdřív vybavit zařízením a uvést do provozu permskou továrnu Správy pro výrobu

* Na dokumentu je připsáno rukou E. M. Skljanského: »*Šifrovaně.* Přímou linkou ihned.« *Red.*

papírových peněz, mincí a řádů[61], ukládáme všem civilním, vojenským a železničním úřadům, aby poskytly veškerou pomoc komisaři Minkinovi, který továrnu řídí. O splnění telegraficky informujte a příležitostně posílejte podrobné písemné zprávy o tom, co bylo skutečně uděláno.*

Předseda Rady obrany *Lenin*
Lidový komisař financí *Krestinskij*

111

TELEGRAM I. N. SMIRNOVOVI

21. 10. 1919

Všechno šifrovaně
Revoluční vojenská rada 5. armády
Smirnovovi
Kopie revoluční vojenská rada Východního frontu
Pozernovi a Šternbergovi

Frumkin mi tlumočil Váš názor, že Východní front je zbytečný. Formulujte to přesněji. Potřebujeme jako sůl velitelský sbor. Dále sdělte, kolik vojska a kdy můžete poskytnout Jižnímu frontu teď, když jste zahájili ofenzívu.

Předseda Rady obrany *Lenin*

* Poslední věta je napsána Leninovou rukou. *Red.*

112
TELEGRAM V. M. GITTISOVI A A. I. POŤAJEVOVI

21. 10. 1919

Všechno šifrovaně

Revoluční vojenská rada Západního frontu
Gittisovi, Poťajevovi

Dostáváme zprávy, že se polští vojáci začínají sbratřovat s našimi.[62] Ověřte to přesněji a sdělte, co podnikáte* pro úplné zneškodnění podvodníků nebo lsti nepřítele, pro to, aby se sbratřovali opravdu užiteční lidé nebo komisaři. Sdělte všechno, co víte o náladě mezi polskými vojáky.**

Předseda Rady obrany *Lenin*

113
L. D. TROCKÉMU

22. 10. 1919

Soudruhu Trockij! Trochu mě »popudila« včerejší Zinovjevova žádost o nové pluky. To o Estoncích je pravda?

Nicméně jsem to vyřídil Skljanskému, byla dána i dispozice o transportu z Tuly (zase z Tuly!).

Brát však dál ze záloh Jižního frontu není bez nebezpečí. Nebylo by lepší poohlédnout se jinde?

Skoncovat s Juděničem (doslova skoncovat — *dobít)* je pro nás *životně* důležité. Když už ofenzíva začala, nešlo

* V rukopisu následují slova »na podporu sbratřování a«, která škrtl E. M. Skljanskij. *Red.*

** Slova »pro to, aby se sbratřovali . . . o náladě mezi polskými vojáky« jsou napsána rukou E. M. Skljanského. *Red.*

by zmobilizovat ještě asi 20 000 pitěrských dělníků a dosáhnout tak skutečně masového náporu na Juděniče?

Máte-li 5—10 tisíc dobrých vojáků v útoku (a Vy je máte), pak takové město jako Pitěr jim jistě může poslat na pomoc takových *30 000.* Rykov říká, že materiálu »našli« v Pitěru hodně, chleba je, maso bude.

S Juděničem se musí skoncovat *brzy;* potom vrhneme *všechno* proti Děnikinovi.

Brát teď lidi z jižní fronty je podle mého názoru nebezpečné: začala tam ofenzíva a musí být rozšířena.

S pozdravem *Lenin*

P. S. Dnes jsem se dozvěděl od Skljanského, že dva pluky určené pro Pitěr se přiblížily ke Kotlasu. Urychlíme jejich postup.*

Poslední zpráva: není to pravda.

114
L. D. TROCKÉMU

Soudruhu Trockij! Podle mého názoru má Čičerin pravdu.[63] Je ověřeno, že Estonci bojují? Není to nějaký podvod? Nebo nejdou snad s Juděničem *jen bílí* Estonci (důstojníci), kterých je mezi Estonci nepatrná menšina?

Musí se to důkladně promyslet, důkladně zvážit, protože spousta faktů ukazuje, že estonské *rolnictvo* touží po míru.

Zdravím Vás.
22. 10. [1919]. *Lenin*

* Tento odstavec je v rukopisu přeškrtnut. *Red.*

115
VŠEM ČLENŮM POLITICKÉHO BYRA ÚV KSR(b)[64]

Všem členům politického byra
k podpisu

Myslím, že je třeba tuto žádost vzít v úvahu a rozhodnout takto: buď zvát vrchního velitele osobně, nebo mu předkládat návrhy směrnic k *rychlému* vyjádření; písemně dát na vědomí vrchnímu veliteli.

22. 10. [1919]. *Lenin*

116
TELEGRAM PŘEDSEDOVI VÝKONNÉHO VÝBORU ORELSKÉHO SOVĚTU

[22. 10. 1919]

Orel, předsedovi výkonného výboru
Kopie předsedovi mimořádné komise

Pošlete bez jakýchkoli dokladů do Moskvy, Kreml, rada lidových komisařů všechny rukopisy zabavené spisovateli Ivanovi Volnému při domovní prohlídce.[65] Za jejich neporušený stav osobně ručíte. O splnění telegrafujte.*

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

* Poslední věta je napsána Leninovou rukou. *Red.*

117
G. J. SOKOLNIKOVOVI*

[Nejdříve 22. 10. 1919]

Soudruhu Sokolnikove! Posílám Vám informaci, kterou jsem dostal. Bylo by třeba promyslet opatření proti průtahům a ke *kontrole* toho, co bylo schváleno.[66]

Lenin

118
V. V. VOROVSKÉMU

24. 10. 1919

Soudruhovi V. V. Vorovskému
Do Státního nakladatelství

Prohlédl jsem si brožuru III. internacionála. 6.—7. března 1919[78], vyd. Státní nakladatelství, Moskva 1919 (cena 8 rb.), 99 stran, a vyslovuji *přísnou důtku* za způsob, jakým byla vydána; žádám, aby si všichni členové redakce Státního nakladatelství přečetli tento můj dopis a vypracovali důkladná opatření, která zaručí, aby se taková nepřístojnost nemohla opakovat.

Brožura byla vydána zavrženíhodným způsobem. Je to fušerská práce. Není v ní uveden obsah. Jakýsi idiot nebo nepořádník, podle všeho negramotný, sebral jako by v podnapilém stavu všechny »materiály«, článečky, projevy a *bez ladu a skladu* to dal vytisknout.

Není tam ani předmluva, ani protokoly, ani přesný

* Na horní část dokumentu Lenin napsal: »Soudruhu Skljanskij! Pošlete prosím soudruhu Sokolnikovovi.« *Red.*

text usnesení, usnesení nejsou oddělena od projevů, článků, noticek, vůbec nic! Je to neslýchaná ostuda!

Významná historická událost byla touto brožurou zhanobena.

Požaduji:

1. Nápravu *vlepením opravných lístků.* (Viníky dát zavřít a nechat je *vlepovat* opravné lístky do všech výtisků.)

Sdělte mi:

2a/ Kolik exemplářů bylo vytištěno?

2b/ Kolik vyexpedováno?

3. Další vydání připravit v *patřičné* formě. *Korekturu mi ukázat.*

4. Stanovit pravidlo, že za *každou* vydávanou věc odpovídá *určitá osoba* (zavést evidenční knihu odpovědných osob).

5. Další opatření k zavedení pořádku: vypracovat a poslat mi je.

Předseda rady lidových komisařů *V. Uljanov (Lenin)*

119

TELEGRAM L. D. TROCKÉMU A G. J. ZINOVJEVOVI*

[24. 10. 1919)

Petrohrad
Trockému, Zinovjevovi

Vrchní velitel ve svém telegramu odvolává žádost o poslání brigády kromě železničního pluku a dvou pluků 6. armády, z nichž jeden už je na cestě. Myslím, že je to tak správné, protože brát není odkud a na jihu u Orlu

* Posláno přímou linkou. *Red.*

stále ještě zuří urputné boje. Prozatím vám pošlou na doplnění půldruhého tisíce lidí. Byla učiněna opatření, abyste navíc dostali i Lotyše, pokud se najdou. Navrhuje se dát vám 600 lidí ze Sovětské školy.[67]

Lenin

120
LIDOVÉMU KOMISARIÁTU PRO NÁRODNOSTNÍ ZÁLEŽITOSTI[68]

Návrh: vyjmout výlučně polský majetek a vrátit ho Polákům. Není ho mnoho.

Ostatní zužitkovat a dát nemocným do zdejších lazaretů.

Náměstkovi lidového komisaře pro národnostní záležitosti s příkazem odpovědět *okamžitě.*

25. 10. [1919]. *Lenin*

Vrátit mně s vyjádřením náměstka lidového komisaře.

121
REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ JIŽNÍHO FRONTU[69]

25. 10. 1919

Soudruhu Smilgovi a ostatním členům revoluční vojenské rady frontu a armád

Vřele doporučuji doručitele soudruha Stěpana Nazarova, je to bolševik, kterého dlouho osobně znám.

Společně s dalšími ivanovsko-vozněsenskými soudruhy vytvořil *promyšleně organizovanou* skupinu (300 až 500 mužů) pro všestrannou péči o celou armádu a její ozdravení.

Vřele tyto soudruhy doporučuji a snažně prosím, učiňte vše, aby se na ně nezapomnělo a aby byli správně a pečlivě rozmístěni. Potvrďte mi prosím příjem tohoto dopisu a sdělte, kam a jak byli tito soudruzi zařazeni.

Předseda Rady obrany *V. Uljanov (Lenin)*

122
TELEGRAM K. A. PETERSONOVI

[25. 10. 1919]

Lotyšskému komisaři vojenství
Petersonovi

Okamžitě sdělte:

1. Poslali jste už mobilizované vojáky záložnímu praporu Lotyšské divize? Kolik jste jich poslali? Proběhla mobilizace dost energicky?

2. Splnili jste úkol poslat lidi na doplnění lotyšského pluku, 7. armády? Žádný z těchto úkolů nesnese odkladu.

Lenin

123
G. J. ZINOVJEVOVI

[Po 25. 10. 1919]

Soudruhu Zinovjeve!

1. Břidlice u Vejmarnu prý není hluboko. Stačí odkrýt 2—3 sáhy* zeminy a může se sem dát rypadlo, které bude lámat a těžit spoustu břidlice.

Je třeba napnout síly; zmobilizovat na to buržoazii (budou bydlet v zemljankách); pracovat na 3 směny po 8 hodinách; vzbudit o tuto věc zájem dělníků v Pitěru;

mobilizovat rolníky (4 hodiny denně na dva týdny *pro začátek apod.).*

2. Že prý Žuk (zavražděný) dělal cukr z pilin? Je to pravda? Jestliže ano, pak rozhodně musíme *najít jeho pomocníky,* aby v tom pokračovali. Je to *nesmírně důležité.*

S pozdravem *Lenin*

124
TELEGRAM ÚJEZDNÍ ZÁSOBOVACÍ RADĚ V PUGAČOVU[70]

[26. 10. 1919]

Okamžitě přesně sdělte, které vesnice nebo volosti** bezezbytku splnily povinné dodávky.

Lenin

* Sáh (ruský) — 2,13 m. *Čes. red.*

** Volost — provinciální správní jednotka v Rusku do roku 1928. *Čes. red.*

125
VŠEM SOVĚTSKÝM INSTITUCÍM A VOJENSKÝM ÚŘADŮM

27. 10. 1919

Doručitele, soudruha Borise Solomonoviče Vejsbroda, lékaře, osobně znám. Je to dlouholetý stranický pracovník. Prosím, abyste mu *plně* důvěřovali a *všestranně* mu pomáhali.

Předseda rady lidových komisařů *V. Uljanov (Lenin)*

126
F. A. ROTŠTEJNOVI*

27. 10. 1919

Soudruhu Rotštejne!

Je trestuhodné, že nás tak špatně informujete. Máte peníze a nejste s to si opatřit sekretářku, která by shromažďovala veškerou socialistickou literaturu, brožury a výstřižky. Máte peníze a nejste s to zařídit, aby se pořizovaly zmenšené fotografie. To všechno je trestuhodné. Všechno se to dá docela dobře udělat, a také se to musí udělat. Jinak nejsou styky a informace k ničemu. Napravte to a pište, alespoň jednou za čas. Srdečně Vás zdravím.

Lenin

* Na rub dokumentu Lenin připsal: »Pošlete prosím šifrovaně Rotštejnovi.« *Red.*

127

N. A. SEMAŠKOVI[71]

Soudruhu Semaško!

Projednejte to (podle potřeby v lidovém komisariátu dopravy a v lidovém komisariátu vojenství) a odpovězte mi *telefonicky,* jestli s tím něco děláte, *co* a *kdy. Spěchá to!*

27. 10. [1919]. *Lenin*

128

V. A. KUGUŠEVOVI[72]

28. 10. 1919

Ufa
Soudruhu Vjačeslavu Alexandroviči Kuguševovi

Soudruhu Kuguševe! Mám k Vám prosbu. Do Ufy přijede Lydie Alexandrovna Fotijevová, kterou dobře znám ještě z dob před rokem 1905 a s níž dlouho pracuji v RLK.

L. A. Fotijevová je velmi nemocná a my tento »státní majetek« (tajemnici RLK) nutně potřebujeme *dát do pořádku.* Snažně Vás prosím, udělejte pro ni všechno, zařiďte jí ubytování a léčení a zajistěte jí *vydatnou stravu.*

Soudruh A. D. Cjurupa mi řekl, že L. A. Fotijevovou znáte a že jí jistě neodmítnete pomoc.

Děkuji Vám předem a prosím Vás, pošlete mi příležitostně (např. po někom z vojáků) pár řádek, že jste můj dopis dostal.

Se soudružským pozdravem *V. Uljanov (Lenin)*

129
TELEGRAM D. N. AVROVOVI, J. CH. PETERSOVI A V. G. GROMANOVI

28. 10. 1919

Petrohrad, sovět opevněného prostoru, *Avrovovi,*
Komisi pro evidenci a distribuci automobilů
Petersovi,
zvláštnímu zmocněnci Rady obrany *Gromanovi*
Kopie Moskva, CP* soudruhu *Markovovi*
Kopie Smolný, *Zinovjevovi***

Rada obrany uložila v řadě usnesení svému zmocněnci Gromanovi a komisaři pro vyklizení Petrohradu, aby během každých 24 hodin vyvezla z petrohradského obvodu sto vagónů cenných nákladů podle plánu evakuační komise Rady obrany. Nařizuje se zajistit komisi pro vyklizení Petrohradu potřebné dopravní prostředky a počínaje 28. říjnem t. r. jí dát denně k dispozici deset nákladních aut. O splnění podejte zprávu.

Předseda Rady dělnicko-rolnické obrany *Lenin*

130
VELITELI KREMLU

29. 10. 1919

Dnes mají přijít doklady rudoarmějce (je tady v Kremlu na školení)

* CP — smluvená telegrafní značka: náměstek lidového komisaře dopravy. *Red.*

** Tento řádek je napsán Leninovou rukou. *Red.*

Grigorije Ivanoviče Nikolského
z Rjazaňské gubernie.
Převezměte je a ještě dnes mně je osobně doručte.

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

131
TELEGRAM VÝKONNÉMU VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V RJAZANI

[30. 10. 1919]

Rjazaň, guberniálnímu výkonnému výboru. Kopie michajlovskému výkonnému výboru, Rjazaňská gubernie

Neprodleně prošetřete záležitost frekventanta kursu *Grigorije Nikolského.* Poskytuje pečernikovský volostní výkonný výbor jeho rodině pomoc, na kterou má právo? Prošetřete, zda nevznikly mezi Nikolským a volostním výkonným výborem třenice kvůli tomu, že si jeho bratr kněz zabral úrodu. O splnění mi podejte hlášení.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

132
POKYN SEKRETÁŘCE[73]

[31. 10. 1919]

Telefonicky ověřit na odboru NNHR pro přepravu materiálu: Co udělali? Jestliže poslali telegram, tak jaký?

133
Z. P. SOLOVJOVOVI

1. 11. 1919

Náměstkovi lidového komisaře zdravotnictví

Soudruhu Solovjove!

1. Přečtěte si mé poznámky a vraťte mi je laskavě s Vašimi připomínkami.

2. Existuje statistický přehled, kolik je **celkem** v Moskvě lékařů?

3. Jsou uveřejněny (kde a kdy?) normy lékařů?

4. dtto způsoby kontroly lékařů (že jich není nadbytek, že jsou evidováni)?

5. Normy (a počet lékařů) v Petrohradu?

6. dtto v ostatních městech?

7. Neměl by se uveřejnit kontrolní statistický přehled lékařů a norem? **Stručně,** v *denním tisku,* aby to všichni mohli kontrolovat?

S pozdravem *Lenin*

134
TELEGRAM L. D. TROCKÉMU A G. J. ZINOVJEVOVI

1. 11. 1919

Šifrovaně přímou linkou

Petrohrad
Trockému, Zinovjevovi

Celková vojenská a politická situace vyžaduje rychle soustředit u Pitěru opravdu značné síly, aby byl Juděnič úpl-

ně zlikvidován. Doporučuji provést s vrchním velitelem nebo prostřednictvím politického byra.

Lenin

135

TELEGRAM I. N. SMIRNOVOVI

1. 11. 1919

Šifrovaně

Revoluční vojenská rada 5. armády
Smirnovovi

Sdělte, kdy, kolik a jakých divizí je možné od vás přesunout. Dotažte se revoluční vojenské rady 3. armády a frontu. Odpovězte okamžitě.

Lenin

136

TELEGRAM B. I. GOLDBERGOVI

1. 11. 1919

Šifrovaně

Kazaň
Veliteli záložní armády Goldbergovi

Hlaste stav svých formací. Dal vám Celoruský hlavní štáb všechno, co slíbil? Jaká je situace v boji proti skvrnitému tyfu, jak to vypadá s ubytováním, poskytuje vám strana účinnější pomoc?

Lenin

137
TELEGRAM M. V. FRUNZEMU

[2. 11. 1919]

Přímou linkou
Šifrovaně
Frunzemu, kopie Sundukovovi, Zulovi

Boj s uralskými kozáky se protahuje. Nepozoruji, že by se podnikala opatření k rychlejší likvidaci této fronty, přestože jsem Vás žádal, abyste na to soustředil veškerou svou pozornost*. Sděluji Vám, že nepřítel nabírá síly, využívá oddech, který jste mu poskytli ve snaze ukončit záležitost pouhým příměřím. Hlaste okamžitě, jaká opatření jste podnikl k porážce nepřítele.

Lenin

138
L. D. TROCKÉMU

[Nejpozději 6. 11. 1919]

Trockému

Domníval jsem se, že Vás Čičerin informoval o sdělení Estoncům, že na ně zaútočíme, jestliže pustí Juděniče. Pustí-li Estonci Juděniče, je podle mého názoru třeba vstoupit na estonské území a v naléhavém případě to maximálně urychlit.[74] Čičerin je proti zveřejnění, protože pak by Dohoda podnikla protiopatření.

Lenin

* Viz tento svazek, dokument č. 103. *Red.*

139

TELEGRAM VÝKONNÉMU VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V SIMBIRSKU

Simbirsk, guberniální výkonný výbor
Kopie *guberniální zásobovací radě, Koganovičovi, volžské zásobovací komisi*

[8. 11. 1919]

Nehledě na můj telegram č. 907 z 15. 10.* hlásí zmocněnec volžské zásobovací komise Kacepov, že 4. listopadu, když Volžsko-bugulmská dráha přistavila vagóny, nakladači nepřišli do práce. Žádám o vysvětlení příčin takového vlažného vztahu k potřebám hladovějící centrální oblasti. Je naprosto nepřípustné, aby se opakovaly případy zbytečného zdržení vagónů a neučinila se opatření k zorganizování práce nakladačů, jinak budou následovat přísné tresty. Odpovědnost za to nese předseda guberniálního výkonného výboru. O příslušných opatřeních mě neprodleně informujte.

Předseda Rady obrany *Lenin*

* Viz tento svazek, Přílohy, dokument č. 6. *Red.*

140
TELEGRAM G. J. ZINOVJEVOVI

10. 11. 1919

Přímou linkou
přednostně

Petrohrad
Smolný
Zinovjevovi

Prosím o okamžité shromáždění informací o spolehlivých Baškirech — komunistech nebo čestných sympatizujících v Baškirii; jejich jména a adresy pošlete spěšně.[75]

Lenin

141
VZÁJEMNÉ VZKAZY V. I. LENINA A M. N. POKROVSKÉHO

11. 11. 1919

M. N. POKROVSKÉMU

Soudruhu Pokrovskij! Podle mne z přiloženého[76] vyplývá: všechno lidovému komisariátu školství a osvěty. Vraťte s Vaším vyjádřením.

Váš *Lenin*

ODPOVĚĎ M. N. POKROVSKÉHO

Jestliže existují straně oddaní soudruzi, kteří mají zájem o knihovnictví a rozumějí mu, je třeba je získat pro naše knihovnické oddělení*, které trpí právě nedostatkem spolehlivých lidí — ne však zavádět paralelně se »státními« knihovnami knihovny »stranické«.

* Podtrženo Leninem. *Red.*

Souhlasím. Oficiální vyjádření *lidového komisaře* (nebo jeho náměstka) k této záležitosti dejte *ústřednímu výboru* (kopii mně).

142
TELEGRAM N. P. BRJUCHANOVOVI

11. 11. 1919

Předsedovi zvláštní zásobovací komise Východního frontu Brjuchanovovi

Je bezpodmínečně, naléhavě nutné zásobit potravinami hladovějící uralské dělníky. Sdělte, co jste v té věci udělal, do jaké míry jste to zajistil a zda by nebylo možné poslat tyto dělníky na žně za Kurgan. Vaše stížnosti na nedostatek lidí jsou poněkud podivné.

Předseda Rady obrany *Lenin*

143
HLAVNÍMU VÝBORU PRO RAŠELINU[77]

11. 11. 1919

Ke zprávě za rok 1919, která mi byla zaslána:

1. Bylo by žádoucí zveřejnit *výsledky* v listu Ekonomičeskaja žizň (a poslat mi 1 výtisk).

2. Je tu spousta detailních tabulek, ale *žádné tabulky souhrnné*:

— srovnání výroby za rok 1918, 1919 a *předtím* (počet dní? % strojů v provozu atd.)

— mapka? nebo vzdálenost od železničních stanic?

— podmínky pro uvedení *všech* strojů do provozu?
— srovnatelné údaje o výrobě ve vztahu ke spotřebě (strava a textil)?

Lenin

144

A. S. JENUKIDZEMU, L. B. KAMENĚVOVI A J. D. STASOVOVÉ

Soudruhům Jenukidzemu, L. B. Kameněvovi a J. D. Stasovové

Snažně vás prosím, abyste poskytli pomoc, oděv, *ubytování* a *potraviny* doručiteli,
soudruhu *Petru Ochrimenkovi.*
Jestliže přitom vzniknou jakékoli potíže, moc vás prosím, zatelefonujte mi.[78]

12. 11. 1919 *V. Uljanov (Lenin)*

145

POKYN SEKRETÁŘCE[79]

[Nejdříve 17. 11. 1919]

Najít dekret o bezplatném stravování dětí[15].
Kdo je živí?
[ne odbor sociálního zabezpečení, ale sovět dělnických, rolnických a vojenských zástupců?]
Tak tedy, *lidovému komisariátu zásobování* uložit (a já ukládám), aby odpověděl Tule (kopii poslat mně).

146
J. M. POPOVOVÉ

20. 11. 1919

Soudružce Popovové,
správkyni 1. domu sovětů

Přidělte prosím pokoj (pro začátek aspoň jeden, později dva — tlumočníkovi)

soudruhovi Keeleyinu, americkému inženýrovi, který přijel pomoci Sovětské republice.

Dejte mu, prosím, pokoj nejvýše ve druhém poschodí a ten nejteplejší.[80]

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

147

TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ 3. ARMÁDY, GUBERNIÁLNÍMU KOMISAŘI ZÁSOBOVÁNÍ V PERMU, KOMISAŘI PERMSKÉ DRÁHY A GUBERNIÁLNÍMU KOMISAŘI ZÁSOBOVÁNÍ V JEKATĚRINBURGU[81]

[20. 11. 1919]

Revoluční vojenská rada 3. armády
Perm, guberniálnímu komisaři zásobování
komisaři Permské dráhy
Jekatěrinburg, guberniálnímu komisaři zásobování
Kopie Jekatěrinburg, odbor kovů*

Je nutné za každou cenu zásobit všechny uralské dělníky, zejména Jekatěrinburskou oblast, Kizel a ostatní uhelné oblasti dostatečným množstvím nezbytných potravin. Všechny vojenské úřady a železničáři odpovídají za bezpodmínečné splnění. Odpovězte neprodleně, kolik pudů a kam bylo dodáno.**

Předseda Rady obrany *Lenin*

* Text »Kopie Jekatěrinburg, odbor kovů« ja napsán rukou E. M. Skljanského. *Red.*

** Slova »kolik pudů a kam bylo dodáno« jsou napsána rukou E. M. Skljanského. *Red.* Pud — 16,38 kg. *Čes. red.*

148
F. E. DZERŽINSKÉMU

Soudruhu Dzeržinskij!

Soudružka Kollontajová mi píše o mladém Alexeji Sapožnikovovi, který byl zatčen v Petrohradu. Zatkli ho prý proto, že s cizími doklady pronikl do pásma vojenských operací.

Udělal to prý proto, že »až chorobně miluje svou matku« a jeho rodiče byli odříznuti při Juděničově ofenzívě.

Kollontajová píše, že Alexeje Sapožnikova zná jako »člověka absolutně apolitického« »a zároveň chorobně přecitlivělého a nervního, který se zamíchal do dějin z pošetilosti«.

Kollontajová se obává, aby ho *nezastřelili.*

1. Můžete se na to zeptat?
2. — pozastavit rozhodnutí?
3. — nebo mám zatelefonovat Zinovjevovi?

21. 11. [1919] S pozdravem Váš *Lenin*

149
A. S. JENUKIDZEMU

21. 11. 1919

Soudruhu Jenukidze! Snažně Vás prosím, dejte příkaz, aby byly poskytnuty *určité přídavky potravin* vůbec (a zejména pak potravin uvedených níže) těmto soudruhům:

První z nich přijel *pomáhat* sovětské moci. Je naším hostem. Musíme mu pomoci.

Druhý je zakladatel finské sociální demokracie. Starý člověk. Finové nám před rokem 1905 účinně pomáhali. Teď je naší povinností, abychom pomohli my jim.

1. *Keeley,* americký inženýr, který přijel pomáhat sovětské moci.
(hlavně *cukr, čokoládu, sladkosti).*
bývalý Nacional, pokoj č. *321*
2. *Ursin* (zakladatel finské sociální demokracie).
bývalý Metropol, pokoj č. *471.*
(hlavně *máslo)*

S pozdravem Váš *Lenin*

150

TELEGRAM B. S. VEJSBRODOVI*

[25. 11. 1919]

Samara, Vejsbrodovi

Vaši zprávu ihned předám Semaškovi.[82] Vynasnažíme se udělat, co se dá. Zmobilizovali jsme zubní lékaře jako felčary. Buďte zdráv.

Lenin

151

N. A. SEMAŠKOVI[83]

27. 11. 1919

Soudruhu Semaško!

1. Vyjádřete se k tomu a pak mi to laskavě vraťte.
2. Dejte *zkontrolovat* uvedené skutečnosti (aby *od-*

* Posláno přímou linkou. *Red.*

pověděné osoby rychle a přesně vysvětlily *tyto* skutečnosti a vysvětlení podepsaly).

3. Vejsbrodův návrh. Vaše připomínky nebo protinávrh?

Váš *Lenin*

152

V. P. MILJUTINOVI

[27. 11. 1919]

Nejvyšší národohospodářská rada

Soudruhu Miljutine!

Uvažujte prosím o vypracování jednotných a stručných otázek vystihujících podstatu věci (nebo tiskopisů), aby se mohly v listu Ekonomičeskaja žizň pravidelně uveřejňovat zprávy o *výsledcích* činnosti spojené s rozvojem produktivních sil (počet zaměstnaných dělníků; výroby, těžba; produktivita jednoho dělníka atd.) ve všech nebo nejdůležitějších odvětvích hospodářství.

Sdělte mi, k jakému závěru jste dospěl.

Lenin

Zprávy je třeba rozdělit na dvě části:

a/ část, která se dá vyjádřit jen slovně (plán, podmínky, specifika atd.);

b/ část, kterou je možné a nutné vyjádřit číselně.

Otisknout *obě*.

Do druhé části vybrat podstatné věci (pro souhrny a srovnání).

(Srov. příklad nejasnosti — Hlavní správa těžby břidlic, zpráva k 1. říjnu 1919.) Otištěno. Kde. Kolikrát.

(Tajná část se musí otisknout v %%, např.: 1. října 1919 — 100, počet dělníků; 1. listopadu 1919 — 120 atp.)

153
ORGANIZAČNÍMU BYRU ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b)

Organizačnímu byru ÚV
(kopie Vorovskému)

Vydání Návrhu Stanov Komunistické strany Ruska je podle mého názoru třeba přešetřit.[84]

Nařizuji zavést šetření, které by objasnilo všechny okolnosti kolem vydání tohoto materiálu, jenž byl vydán tak hanebným způsobem.

Kdo ho objednal? Kolik tisíc? Kdo ho redigoval atd.?

Nařizuji, aby zpráva o výsledku šetření byla předložena politickému byru ústředního výboru.

3. 12. [1919]. *Lenin*

154
A. S. JENUKIDZEMU

5. 12. 1919

Soudruhu Jenukidze!

Mohl byste zařídit, aby byly vydány potraviny soudružce Valentině Petrovně *Smirnovové,* bydlící v Kremlu, manželce Vladimíra Michajloviče Smirnova, který je na frontě?

Prý hladoví.
Moc Vás prosím, odpovězte mi telefonicky.

Váš *Lenin*

155
PŘEDSEDNICTVU VII. SJEZDU SOVĚTŮ

[Mezi 5.—9. 12. 1919]

Myslím, že je nutné zvolit *také* někoho z *Kyjevské* gubernie.[85]

Až bude existovat celoukrajinský ústřední výkonný výbor (dosud neexistuje), pak tito lidé odejdou. Proč by neměli být u nás, dokud neexistuje ukrajinský ÚVV?

Lenin

156
ORGANIZAČNÍMU BYRU ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b)

10. 12. 1919

Organizačnímu byru ÚV

Podle mého názoru žádá Frunze příliš mnoho. Nejdříve musíme dobýt celou Ukrajinu, Turkestán počká, nějaký čas to strádání vydrží.[86]

Lenin

157

TELEGRAM Š. Z. ELIAVOVI, J. E. RUDZUTAKOVI A V. V. KUJBYŠEVOVI

11. 12. 1919

Šifrovaně

Taškent
Eliavovi, Rudzutakovi,
Kujbyševovi

Požadujete příliš mnoho pracovníků. Je směšné, ne-li víc než směšné, když si představujete, že Turkestán je důležitější než centrum a Ukrajina. Víc nedostanete. Musíte vystačit s tím, co máte, nesmíte se zabývat nedozírnými plány, ale být skromní.

Lenin

158

A. J. BĚLEŇKÉMU

11. 12. 1919

Soudruhovi Běleňkému
Lubjanka 11, pokoj č. 27

Soudruhu Běleňkij! Vřele Vám doporučuji doručitele, finského komunistu a dlouholetého pracovníka strany soudruha Rovia a prosím, abyste mu pomohl, jak jsme už o tom telefonicky hovořili.

S pozdravem Váš *Lenin*

159
S. D. MARKOVOVI

11. 12. 1919

Soudruhu Markove!

Přílohu si prosím přečtěte a vraťte s odpovědí, zda je to možné atd.[87]

S pozdravem *Lenin*

160
POZNÁMKY NA TELEGRAMU A. K. PAJKESE A VZKAZ ORGANIZAČNÍMU BYRU ÚV KSR(b)

Rychlý postup armády vyžaduje okamžité vytváření sovětských institucí v místech. Místní soudruzi, kteří nejsou obeznámeni s výstavbou a politikou sovětské moci, je nejsou schopni ihned vytvářet. Protože není spojení s centrem a chybějí vhodní vedoucí pracovníci, hrozí nebezpečí, že budou v krajích procházet etapami, jimiž jsme už prošli, a že se nebude racionálně využívat bohatství Sibiře. Je nutné neprodleně poslat sibiřskému revolučnímu výboru lidi, kteří by v krajích odpovědně politicky řídili státní výstavbu a hospodářství.

Pajkes

[Mezi 11.—16. 12. 1919]

Organizačnímu byru
(Stasovové)

Myslím, že bychom na Sibiř už neměli nikoho dávat, nemáme. Na Sibiři si nějak *poradí. Všechno* na Ukrajinu.

Lenin

161
G. J. ZINOVJEVOVI

15. 12. [1919]

Soudruhu Zinovjeve!

Posílám vyjádření politického byra.

Dvě věci:

1. Nebylo by možné urychleně objednat dvoje saně (motorové saně Kegres) těžké a dvoje lehké pro Jižní front?

Spěchá to. Odpovězte!

2. Věnujte zvýšenou pozornost hořlavé břidlici v okolí Jamburgu.

Je nesmírně důležité pustit se do toho ze všech sil.

3. Materiál (ostnatý drát aj.) *neničit,* nezašantročit.

Bude se hodit. Dohlédněte na to.

S pozdravem *Lenin*

Článek píšu. Jestli ho dnes nedokončím, nečekejte.[88]

162
TELEGRAM I. N. SMIRNOVOVI

Přímou linkou

Omsk, revoluční vojenská rada, *Smirnovovi*

Blahopřeji k dobytí Novonikolajevska. Vynasnažte se stůj co stůj obsadit kuzněckou oblast a uhelné doly bez poškození. Nezapomínejte, že by byl zločin proniknout příliš daleko na východ, když je třeba s nesmírnou energií . . .*

* Další text telegramu nebyl dešifrován. *Red.*

Oznamte mi, v kolik hodin byl tento telegram doručen.

15. 12. [1919]. Předseda RLK *Lenin*

163
TELEGRAM NÁČELNÍKOVI VOJENSKÉ DOPRAVY 5. a 3. ARMÁDY

Vojenský, přednostně
Náčelník vojenské dopravy 5. armády
Náčelník vojenské dopravy 3. armády
Kopie Ústřední správě vojenské dopravy

Postup při využívání železniční dopravy, který stanovila Rada obrany, nevylučuje přepravu potravin pro dělníky uralských závodů současně s operativními. Denně musí být pro tyto účely k dispozici nejméně čtyřicet vagónů. Každý týden telegrafujte, kolik vagónů obilí dělníkům dopravíte.*

16. 12. 1919 Předseda Rady obrany *Lenin***

164
POKYN SEKRETÁŘCE

16. 12. 1919

Můžete poslat někoho, aby zjistil (nebo se telefonicky informoval), zda v některé z moskevských veřejných

* Poslední věta je napsána Leninovou rukou. *Red.*

** Dále následuje podpis: »Mimořádný zmocněnec Rady obrany pro zásobování armády *Rykov*«, napsaný Leninovou rukou. *Red.*

knihoven (Rumjancevovo muzeum atd.) mají *všechna* čísla sovětských novin *(Pravda* a *Izvěstija),* která vyšla *během 6 týdnů po 25. 10. (7. 11.) 1917?*

165

L. B. KRASINOVI[89]

[17. 12. 1919]

Pošlete mi zítra *po jednom výtisku* instrukcí a předpisů, schémat hlášení a podobných tiskopisů
lidového komisariátu dopravy,
jeho politického oddělení,
jeho odborů (nebo správ) provozního
technického
opravárenského,
organizační schéma (pokud takové schéma existuje) lidového komisariátu dopravy.

166

L. B. KRASINOVI

[17. nebo 24. 12. 1919]

Odpověď je horší než odpověď státní kontroly.
Jméno neuvádíte. »Odpovědnost« je horší než odpovědnost Nejvyšší národohospodářské rady.
Spousta hodností, pod–, nad–, za–, pro–, atd.
Na *koho* se teď mám obrátit?[90]

167

D. I. KURSKÉMU[91]

[Mezi 17.—23. 12. 1919]

1

Kurskému

Myslím, že by se mělo dodat:

1. sepsání protokolu *není* ještě »stížnost«, ale jenom přesné *zjištění podstaty* sporu. Nejlepší způsob, jak se obejít bez stížnosti, je domoci se přesné odpovědi nebo okamžitého splnění.

2. tímto způsobem je možné a nutné dosáhnout *rychlého* řešení podstaty věci, bez byrokratických průtahů; totiž navrhnout rychlý způsob řešení na místě, navrhnout oficiálně (»tam a tam dostanete materiál, tam a tam si ho objednejte, prosím, udělejte to tak, aby nevznikly průtahy«); taková žádost nebo prosba *značně* usnadní ústředí boj s průtahy.

3. radě lidových komisařů a Radě obrany — Celoruskému ústřednímu výkonnému výboru.

4. po schválení v radě lidových komisařů otiskněte *článek* (s příklady; velmi populárně) v listu **Bědnota.**[92]

Lenin

2

Kurskému:

(nešvar byrokratických průtahů)

1. Je nutné napsat to populárněji,
2. text zákona přetisknout celý,

3. uvést *3—4* konkrétní příklady { proč? čím? *usnadňuje* to boj s byrokratickými průtahy }

4. vyžadovat, aby to vydal *každý* guberniální výkonný výbor,

5. vysvětlit, že budeme trestat *jak za neznalost,* tak za *nedodržování* tohoto zákona.

168

ORGANIZAČNÍMU BYRU ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b)

[Nejpozději 18. 12. 1919]

Organizačnímu byru

Nařizuji, aby autorům této listiny[93] (je jich 32 a jména lze zjistit z jejich předchozí písemnosti) byla buď vyslovena důtka,

nebo

aby se jim vytklo, že svým pomlouváním politiky ÚV KSR porušují kázeň a brání organizované a svorné práci;

— autoři totiž neříkají nic konkrétního, ztrácejí drahocenný čas a odvádějí pozornost od toho, že je třeba co nejrychleji odjet pracovat na Ukrajinu.

Ústřední výbor je vyzývá, aby skoncovali s pomluvami a nereálnými návrhy a dali se ihned do práce přesně v duchu linie a směrnic ÚV KSR.

Lenin

P. S. Autoři musí být pod dohledem a rozděleni jednotlivě mezi *spolehlivé* pracovníky. Jinak z toho vzejdou jen nesváry a nic kloudného.

169
A. B. CHALATOVOVI

19. 12. 1919

Soudruhu Chalatovovi
členu kolegia lidového komisariátu zásobování

Příkaz

Přikazuji Vám zůstat v sanatoriu *měsíc* až do *úplného* vyléčení, abyste potom mohl převzít *velice obtížnou* práci, která Vám byla na tuto dobu určena.

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

170
Š. Z. ELIAVOVI

19. 12. 1919

Soudruhu Eliavo!
Doporučuji Vám doručitele tohoto dopisu, soudruha P. N. Lepešinského[94], kterého znám od roku 1902 ze zahraničí, ze Ženevy, kde jsme společně bojovali proti menševikům.

Soudruh Lepešinskij Vám nepochybně pomůže právě v té práci, jež má dovést místní obyvatelstvo k názoru a přesvědčení, že sovětští lidé nemohou být imperialisty, že ani nemohou mít imperialistické manýry.

S pozdravem Váš *Lenin*

171

TELEGRAM DO RJAZANĚ[95]

[21. 12. 1919]

Přednostně
K rukám službu konajícího komisaře
s tím, aby telegram ihned doručil
a o doručení uvědomil Moskvu, Kreml

Rjazaň, 3 adresy:
Rjazaňskému guberniálnímu výboru strany,
guberniálnímu výkonnému výboru
a guberniálnímu zásobovacímu výboru

Milí soudruzi! Na Vaší poradě 19. prosince jste se usnesli, že do deseti dnů pošlete moskevským dělníkům osm set vagónů brambor, a za tím účelem jste stanovili řadu opatření. To všechno je hezké, ale celá potíž je v tom, do jaké míry a jak rychle zvládnete tento úkol, který jste na sebe vzali. Dělnická třída v Moskvě hyne hladem. Zachránit ji znamená zachránit revoluci. Na dělnickou třídu v Moskvě doléhala a doléhá největší tíha boje s kontrarevolucí. Rudá armáda porazila Kolčaka a Juděniče, teď je na řadě Děnikin. Aby Rudá armáda mohla s co nejmenší ztrátou času a sil zvládnout tento úkol, který umožní ukončit válku a zahájit mírovou socialistickou výstavbu, museli moskevští dělníci přinést ještě další oběť. Museli poskytnout pro účely vojenských operací ty dopravní prostředky, které měly sloužit k přísunu potravin do Moskvy. Za těchto okolností je přirozené, že kraje sousedící s ohniskem světové revoluce mu musí přispěchat na pomoc. Všichni pracovníci strany a sovětů musí mít neustále na mysli, že zásobování Moskvy, záchrana její dělnické třídy je jejich nejsvětější revoluční povinností. Na vaší energii a rozhodnosti závisí úspěch revoluce. Všichni se

zapojte do výkupu, do nakládky a přísunu vagónů! Vypravení a dopravu vlaků s potravinami do Moskvy zajišťuje lidový komisariát dopravy. Od místních orgánů komisariátu důrazně vyžadujte, aby plnily tuto povinnost. Do práce, soudruzi! Za rychlou a účinnou revoluční pomoc moskevským dělníkům!

S komunistickým pozdravem *V. Uljanov (Lenin)*

172
MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ[96]

1. Je třeba určit *krátký* termín pro vypracování instrukce,
2. předložit ji malé radě, protože oběžník byl špatně vypracován,
3. po třech měsících podat zprávu o výsledcích zabrání církevních budov pro školské účely.

okolnosti zabrání
a evidence?

22. 12. [1919]. *Lenin*

173
G. J. ZINOVJEVOVI

23. 12. [1919]

Soudruhu Zinovjeve!

Dostal jsem Váš dopis z 20. 12.

O Pitěru všechno dohodněte s Trockým. Zřejmě je třeba zachovat a *obnovit* všechna obranná zařízení (prý se už krade drát atd.) a vymyslet způsob mobilizace (nebo »poplachy« či *svolávání),* jež by probíhala *každý týden,* aby se

Pitěr udržel v pohotovosti. Musí se to důkladně promyslet.

Proviant je kvůli dopravě úplně zablokovaný. *Opravit* **lokomotivy** *a vagóny!!*

Pokud jde o břidlici, když už jste se do toho pustili, výborně. Ale překvapilo mě, že píšete o přepravě břidlice. Ta (kromě břidlice na *plyn* — plynu dá prý břidlice víc než uhlí) dopravu nevydrží, musí se zavést elektřina na místo a tam vybudovat rafinérii pro získání nafty z břidlice. Tak mi to bylo tady řečeno. Myslel jsem tedy, že Pitěr může a dokáže při svých zdrojích úkol elektrifikace a rafinace nafty zvládnout.

S pozdravem *Lenin*

NB. Nedaly by se postavit kruhové pevnůstky na ochranu Pitěru? Posílám Vám a Trockému k tomu zprávu.

Proč není víc motorových saní Kegres? Pásů je prý přes 100?

174
ROZHODNUTÍ NA DOPISU A. V. LUNAČARSKÉHO

Milý Vladimíre Iljiči!

Při jedné naší rozmluvě jste mi vytkl, že dosud nemáme v Moskvě pěkný pomník K. Marxe . . .

Souhlasím s tím, že je nezbytně nutné postavit v Moskvě Marxův pomník. Vím, že při prvním konkursu byly předloženy grandiózní projekty, podle nichž by se musela přestavět celá náměstí. Na to teď samozřejmě nelze pomýšlet. Můžeme uvažovat pouze o krásné, výstižné a monumentální soše K. Marxe na některém náměstí.

. . .V Moskvě žije sochař, jemuž jedinému by se mohla svěřit objednávka Marxovy sochy. Je to umělec Merkurov, tvůrce skvělého žulového pomníku Dostojevského, který moskevský sovět už dal postavit na Květinovém bulváru.

[24. nebo 25. 12. 1919]

Soudruhu Kameněve! Vyjádřete se k tomu písemně nebo telefonicky.[97]

175
POKYN SEKRETÁŘCE[98]

[Nejdříve 25. 12. 1919]

Dát to na pořad jednání Rady obrany a uložit Krasinovi (nebo Lomonosovovi) *ihned* vypracovat návrh usnesení (o uvolnění z armády) a dohodnout se se Skljanským.

176
POLYGRAFICKÉMU ODBORU NEJVYŠŠÍ NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ RADY

(Kopie předsednictvu NNHR)

26. 12. 1919

Žádám o okamžité sdělení

1. kdy byla znárodněna (byla-li vůbec znárodněna) Sytinova tiskárna v Moskvě, která po 25. 10. 1917 delší dobu zůstala v soukromé správě;
2. důvody pro znárodnění (zda pro to byly zvláštní podmínky či nikoli?);
3. existují informace (a jaké) o stavu této tiskárny po znárodnění?
4. Kdo jsou členové správy znárodněné tiskárny? místní nebo oblastní?
5. Jaká opatření podnikal polygrafický odbor, aby se v této věci dosáhlo zlepšení?[99]

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

177

TELEGRAM I. N. SMIRNOVOVI[100]

26. 12. 1919

Omsk a do místa pobytu
revoluční vojenská rada 5. armády
Smirnovovi

K Vašemu č. 4211: přesuňte ne sto, ale dvě stě obrněných vlaků a lokomotiv. Všechny síly vrhněte na urychlení dopravy uhlí a uvolnění tratí a také na ochranu materiálu před rozkrádáním. Podávejte častěji zprávy o plnění.

Lenin

178

DODATEK K TELEGRAMU A. S. KISELJOVA

[26. 12. 1919]

Guberniálním zásobovacím výborům gubernií:
Vladimirské, Rjazaňské, Samarské, Simbirské, Kostromské, Jaroslavské, Tulské a Tambovské

Okamžitě odpovězte:

1. Kdy jste dostali od lidového komisariátu zásobování dispozice k výkupu brambor v letech 1919—1920.
2. Zda byl vytvořen aparát pro realizaci dekretu o monopolu na výkup brambor.
3. Kdy a jaký výkupní aparát se vytvořil, kolik brambor bylo vykoupeno a odvezeno od začátku kampaně.
4. Zda vykupují i jiné organizace a které to jsou. Kolik toho už vykoupily a odvezly?
5. Zda odpovídají povinné dodávky stanovené lidovým komisariátem

zásobování existujícím přebytkům v guberniích. Hlášení posílejte do Kremlu, předsednictvu Celoruského ústředního výkonného výboru, místnost č. 33.

Předseda komise Rady obrany
pro průzkum lidového komisariátu zásobování
A. Kiseljov

Kiseljovovu prosbu plně podporuji a žádám její bezpodmínečné splnění.

Předseda Rady obrany *Lenin*

179
TELEGRAM T. V. SAPRONOVOVI

26. 12. 1919

Charkov
Guberniálnímu výkonnému výboru nebo
guberniálnímu revolučnímu
výboru
Sapronovovi*
Kopie předsedovi zvláštní zásobovací komise
Jižního frontu
Vladimirovovi

Situace v dopravě je zde tak těžká, že je zapotřebí vynaložit nadlidské úsilí, aby sem bylo dovezeno uhlí, a ještě větší úsilí, aby byly rychleji opravovány lokomotivy. Pošlete sem nejlepší lidi, všechno osobně kontrolujte, zaveďte prémie ve formě obilí za každou opravenou loko-

* Na horní část rukopisu Lenin připsal: »Přednostně, přímou linkou. Oznamte mi, v kolik hodin *bylo doručeno adresátům v Charkově. Lenin.*« *Red.*

motivu, obnovujte nejlepší dílny, zavádějte dvě i tři směny. Telegrafujte o splnění.

Předseda Rady obrany *Lenin*

180
G. M. KRŽIŽANOVSKÉMU

Glebe Maximilianyči!

Velmi mě zaujalo Vaše sdělení o rašelině.

Nenapíšete o tom článek do listu Ekonomičeskaja žizň (a potom brožurku nebo do časopisu)?[101]

Záležitost se musí prodiskutovat v tisku.

Máme tu zásoby rašeliny — to jsou miliardy.

Její tepelná hodnota.

Výskyt — u Moskvy; *moskevská oblast.*

U Pitěru — přesněji.

Snadno se těží (ve srovnání s uhlím, břidlicí apod.).

Použít práci *místních* dělníků a rolníků *(pro začátek alespoň po 4 hodinách denně).*

Tady máme základnu pro elektrifikaci *tolika a tolikanásobnou* při **dnešním** počtu elektráren.

Tady je *velmi rychlá* a *velmi spolehlivá* základna pro obnovu průmyslu;

— organizace práce socialistickým způsobem (zemědělství + průmysl);

— východisko z palivové krize (uvolníme *tolik a tolik* miliónů kubíků dřeva pro dopravu).

Vyvoďte *závěry* ze své zprávy; — připojte mapu výskytu rašeliny; — stručné souhrnné výpočty. Možnost rychle vyrobit stroje k těžbě rašeliny atd. atd. Stručně podstata hospodářského programu.

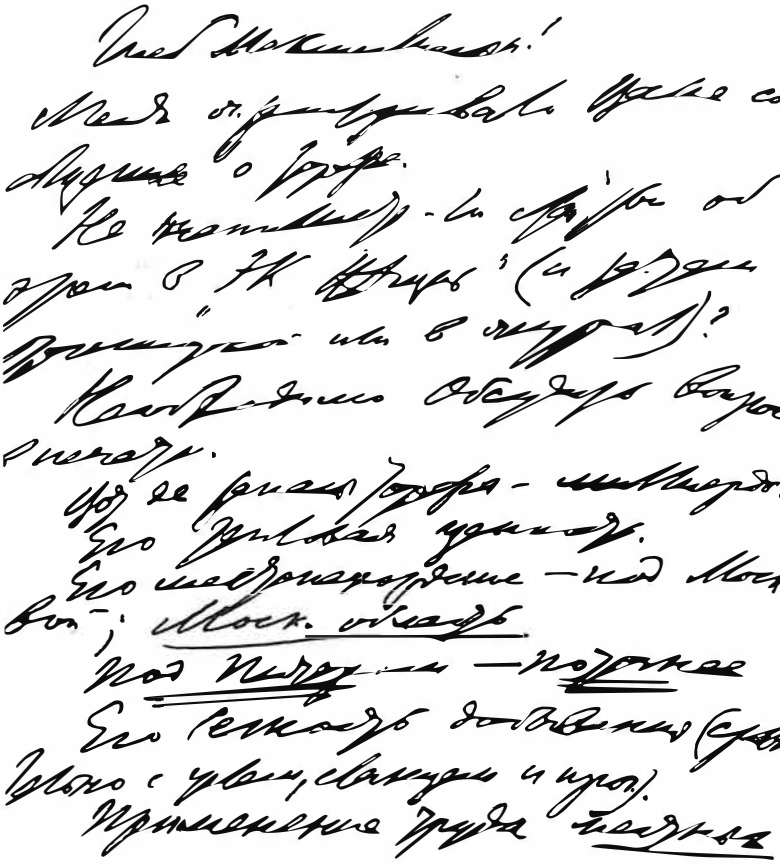

Rukopis Leninova dopisu G. M. Kržižanovskému
z 26. 12. 1919

Je třeba dostat *ihned* celou záležitost do tisku.

26. 12. [1919] Váš *Lenin*

P. S. Bude-li třeba, zapřáhněte Vintera, ale článek dodejte urychleně.

181
G. V. ČIČERINOVI

27. 12. 1919

Soudruhu Čičerine!

Vaše návrhy politické byro téměř všechny schválilo.[102] O přesném znění se dohodněte telefonicky s tajemníkem ÚV soudruhem Krestinským.

Nepoužívejte prosím nikdy výrazu »předseda ÚV«, protože *taková funkce neexistuje.*

S pozdravem *Lenin*

182
TELEGRAM M. M. LITVINOVOVI*

[28. 12. 1919]

Litvinovovi od Lenina

Nesmírně důležité jsou pro nás všechny dokumenty, rezoluce, brožury, novinové články a projevy o ideových

* V horní části rukopisu Lenin připsal: »Soudruhu Čičerine! Není možné to poslat šifrovaně? Zatelefonujte mi, prosím. *Lenin.« Red.*

proudech v levicovém socialistickém a komunistickém hnutí, zejména anarchosyndikalistické překrucování komunismu nebo výpady proti němu. Pečlivě to všechno shromažďujte ve všech jazycích, pořizujte výstřižky, posílejte, přiváželte ve 3—4 exemplářích, hlavně německé »nezávislé«, jejich sjezd a po jejich sjezdu[103], a německé komunisty.[104]

Lenin

183
ÚSTŘEDNÍMU KOLEGIU AGITAČNÍCH STŘEDISEK

30. 12. 1919

Ústřednímu kolegiu agitačních středisek[105]

Doporučuji doručitelku tohoto dopisu, soudružku Marii Movšovičovou, kterou znám osobně už řadu let jako velmi oddanou pracovnici strany; snažně prosím, abyste jí plně důvěřovali a všestranně pomohli, zejména abyste jí teď poskytli desetidenní zdravotní dovolenou.[106]

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

184
S. B. BRIČKINOVÉ[107]

[Začátkem ledna 1920]

Bričkinové: takhle se to nedělá! Nestačí poslat to Cjurupovi. Musí se to zkontrolovat a *zapsat,* jaká odpověď a *kdy byla poslána.*

185
POZNÁMKY NA TELEGRAMU I. N. SMIRNOVA A POKYN SEKRETÁŘCE

Kuzněcká pánev je obsazena celá, v sudženských a anžerských šachtách pracuje 8 tisíc lidí. Uhlí je na povrchu 750 tisíc pudů*, denní těžba dosahuje 200 tisíc, je málo technických vedoucích, proto hrozí omezení těžby. Pro tuto skupinu šachet se utvořilo vedení v čele se soudruhem Čugurinem. Druhá skupina kolčuginských šachet má asi milión pudů uhlí na povrchu. Dělníci byli zařazeni mezi osoby zásobované vším, kromě peněz, armádou. Sibiřská železnice bude uvolněna do tří týdnů. Začalo začleňování partyzánů do záložních pluků. Doufáme, že z nich během měsíce bude ukázněné pravidelné vojsko. NB NB

Člen revoluční vojenské rady 5. armády *Smirnov*

[1. 1. 1920]

Odeslat *ještě kopii Krasinovi* a tento exemplář zařadit na program jednání *Rady obrany.*[108]

* Pud — 16,38 kg. *Čes. red.*

1. Zařazení dělníků mezi osoby zásobované armádou (Smirnovův telegram).

186
POKYN SEKRETÁŘCE[109]

[2. 1. 1920]

Poslat kopie
1. Lidovému komisariátu pošt a telegrafů
2. Lidovému komisariátu dopravy a zatelefonovat jim, že dnes se bude v Radě obrany (2. 1. 1920) projednávat *vojenská* evidence: ať se připraví.

Lenin

187
VÝKONNÉMU VÝBORU ÚJEZDNÍHO SOVĚTU V PODOLSKU

Podolsk, újezdnímu výkonnému výboru
Kopie moskevskému guberniálnímu výkonnému výboru

Ve vsi Alexandrovo v podolském újezdu Moskevské gubernie zabral jakýsi *Těrjochin* jménem Komunistického svazu mládeže v rozporu s přímým nařízením lidového komisariátu školství a osvěty krajkářskou školu, dal zatknout učitelku a odvezl část školního majetku. Školu ihned vykliďte, vraťte odcizené věci, jak školní, tak ty, které patří učitelkám, a zajistěte učitelkám klid k práci. Vyšetřete Těrjochinův protizákonný postup, aby mohl být postaven před soud.

O splnění podejte hlášení.

2. 1. 1920 Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

188
POKYN SEKRETÁŘCE[110]

[2. 1. 1920]

Ve všech jazycích knihy a brožury zcela levicově socialistického a komunistického zaměření a to nejdůležitější o výsledcích války, o ekonomice, politice atd.

Rovněž: krásnou literaturu o válce.

189
G. V. ČIČERINOVI

4. 1. 1920

Soudruhu Čičerine!

Pošlete laskavě Litvinovovi (nebo mu podle možnosti oznamte telefonicky ve zkráceném znění a šifrovaně) toto:

Dostal jsem od něho pár brožur a novin*, ale jsem velmi zklamán. Výběr je naprosto nahodilý a nedbalý. Je vidět, že nikdo nevěnoval ani trochu péče tak důležité věci, jako je opatřování západní socialistické literatury pro Rusko.

Chybějí brožury a knihy vůdčích osobností socialismu (ačkoli názvy knih a jména autorů lze nalézt v rakouském, německém, francouzském, italském i anglickém tisku).

Výběr novin je udělán tak špatně, že devadesát procent z toho je úplný brak, například v hromadě čísel listu Freiheit[111] *chybí* právě to, co je důležité (dokonce to *nejdůležitější,* respektive to jedině důležité), totiž zprávy z lipského sjezdu a text rezolucí.

* Viz tento svazek, dokument č. 182. *Red.*

Naprostý nezájem, nedbalost nebo nepochopení a nechuť pochopit, co potřebujeme.

Musíme dosáhnout toho, aby (i Litvinov i *všichni* členové KSR v zahraničí a všechna »byra« a agentury) ve *všech* zemích *najali* lidi, kteří mají blízko k literatuře (pro začátek stačí v Dánsku, Holandsku apod.), jejichž *povinností* bude shromažďovat po 4—5 výtiscích *každé* socialistické i anarchistické a komunistické brožury a knihy, *každé* rezoluce, *všech zpráv* a **protokolů** ze sjezdů atd. atp. *ve všech jazycích.* Všechno ať dopraví do Kodaně, Stockholmu, Vídně apod. (rovněž do Berlína). Příležitostí bývá málo, ale najdou se. Vše se musí předem shromažďovat za pomoci *zjednaných* lidí (Rusové jsou nedbalí a *nikdy* to neudělají pořádně).

Litovat na to peněz je hloupost.

Požádejte Litvinova, aby to sdělil

Abramovičovi
Koppovi
Rutgersovi
Brońskému
Ljubarskému
Rejchovi
Strömovi
Z. Höglundovi
Kilbomovi
Rotštejnovi atd.

Ať je 3—5 i více takových sběratelů, protože jinak nikdy nedostaneme to, co naprosto nezbytně potřebujeme.

Lenin

P. S. Kopii (nebo tento dopis, po vyřízení) pošlete prosím Klingerovi.

190
V. D. BONČOVI-BRUJEVIČOVI

4. 1. 1920

Milý V. D.!

#

Svou knihovnu si platím *sám.*

Prosím Vás, *až se uzdravíte,* zaplaťte to všechno

3200
+500 (Dal[13])
3700 atd.

a *schovejte stvrzenky.*

Váš *Lenin*

Přikládám 4000 rublů.

#

Něco jiného je knihovna *úřadovny* RLK.

191
TELEGRAM G. I. BOKIJOVI

[4. 1. 1920]

Přednostně

Sdělte mi hodinu, kdy byl telegram doručen.

Samara
Zvláštní oddělení Turkestánského frontu
Bokijovi

Podejte zprávu, zda jsou důkazy proti Leonidu Sergejeviči Vivjenovi natolik závažné, že je absolutně nezbytné poslat ho do Samary. Bylo mi řečeno, že jde o nedorozumění, a tak ho zatím nechávám v Moskvě.[112]

Lenin

192

POZNÁMKY NA TELEGRAMU V. M. SVERDLOVA A VZKAZ HLAVNÍ SPRÁVĚ UHELNÉHO PRŮMYSLU

. . .během čtyř měsíců od doby, kdy bílí opustili šachty, nejenže se nic neudělalo pro zvýšení uhelných zásob v povrchových a hlubinných dolech, ale vinou nezkušených vedoucích se zásoby tvořící hlavní zdroje těžby za nejbližší jeden až dva měsíce zcela vyčerpají; přitom považuji za nepřijatelné, aby hlubinné práce klesly pod požadovanou produktivitu 1 500 000 měsíčně. Zároveň se neudělalo nic pro zajištění byť jen primitivního zařízení pro práce na povrchu, pro výstavbu dělnických obydlí, pro zásobování dělníků oděvy a zajištění píce pro koně, což tady lze bez zvláštních potíží splnit. Technický a administrativní personál Čeljabinské oblasti dosud tvořili tři mladí uralští důlní s velmi krátkou praxí, a teprve 20. prosince tohoto roku byl k nim přidělen inženýr Jakovlev, kterého na základě rozhodnutí uralské sibiřské komise poslal lidový komisariát dopravy. Přejdu k faktům: uhlí odkrytého v povrchových uhelných dolech zbylo 3 000 000 pudů* . . . Podle propočtů správy revíru se má v povrchových dolech vytěžit 25 miliónů pudů uhlí, k čemuž je třeba odstranit 135 000 kubických sáhů** zeminy, čili 900 kubíků denně. K takové práci jsou zapotřebí bagry o výkonnosti 150 kubických sáhů za 24 hodin, brigády a inženýři, kteří jsou dobře obeznámeni s organizací práce při bagrování. Jsou k dispozici 4 bagry o celkovém výkonu 450 kubických sáhů za 24 hodin, musí se sehnat ještě 1 stavební inženýr a 1 důlní inženýr . . .

[4. 1. 1920]

NB Hlavní správě uhelného průmyslu: prosím vrátit s *odpovědí,* co udělala pro pomoc ona?

Lenin

* Pud — 16,38 kg. *Čes. red.*

** Sáh (ruský) — 2,13 m. *Čes. red.*

193

A. I. SVIDĚRSKÉMU[113]

Soudruhu Sviděrskij! *Rozhodně* přijměte ty soudruhy nebo požádejte jiného člena kolegia, aby je přijal, a *určitě* mě informujte o svém rozhodnutí.

5. 1. 1920. *Lenin*

194

ČLENŮM POLITICKÉHO BYRA ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b)[114]

[Mezi 5.—23. 1. 1920]

Členům politického byra

Hlasoval jsem proti tomuto usnesení RLK, ale zrušit ho ihned považuji za nevhodné.

Navrhuji shromáždit hlasy členů politického byra, ale politické byro nesvolávat. Můj návrh: prostřednictvím rady lidových komisařů ihned stanovit, že státní kontrola musí o každém takovém případu informovat komisariát zásobování. Asi tak za měsíc uvidíme.

Lenin

195

POZNÁMKY NA TELEFONOGRAMU ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU TUKOVÉHO PRŮMYSLU PŘI NEJVYŠŠÍ NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ RADĚ

Předsedovi rady lidových komisařů
V. I. Uljanovovi (Leninovi)

V odpověď na telefonogram, který došel 10. ledna tohoto roku, Ústřední výbor tukového průmyslu sděluje:

Zužitkování uhynulých zvířat není v kompetenci Ústředního výboru tukového průmyslu. V Moskvě se touto činností zabývá odbor městské národohospodářské rady pro kafilérie, který má k tomu účelu speciálně vybavené závody; avšak podle telefonické informace z 10. ledna tohoto roku tyto závody pro nedostatek paliva nepracují; proto moskevská městská národohospodářská rada z uhynulých zvířat stahuje kůži, zbavuje je kopyt a žíní a trupy se zakopávají do země . . .

Došlo 10. 1. 1920.

1. Kolik je takových závodů.
2. Kolik paliva je třeba na měsíc pro 1 (lepší) závod
   α/ při jednosměnném provozu,
   β/ při nepřetržitém provozu.

podpis odborníka

196
TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ 3. ARMÁDY[115]

12. 1. 1920

Revoluční vojenské radě 3. armády

Vaše záměry plně schvaluji. Vítám vaši iniciativu, předložím to radě lidových komisařů. Akci koordinujte co nejdůsledněji s civilními úřady a vynaložte veškeré úsilí na shromáždění všech potravinových přebytků a na obnovení dopravy.

Lenin

197
TELEGRAM I. N. SMIRNOVOVI

12. 1. 1920

Přednostně
přímou linkou

Revoluční vojenské radě 5. armády
Smirnovovi

1. Revoluční vojenská rada 3. armády navrhuje přeměnit 3. armádu v pracovní armádu, což by přispělo k hospodářskému vzestupu na Uralu, v Čeljabinské a Tobolské gubernii. Plně to podporuji a zítra to předložím radě lidových komisařů. Prosím Vás o vyjádření.

2. Mimořádně mě znepokojuje zpoždění 200 lokomotiv se zásobovacími vlaky. Musíte uspíšit jejich příjezd pomocí urychlených revolučních opatření. Za každou ce-

nu prosaďte, aby tento úkol byl bezpodmínečně rychle splněn.

Lenin

198
VŠEM ČLENŮM RADY LIDOVÝCH KOMISAŘŮ

Návrh revoluční vojenské rady 3. armády je mimořádně důležitý. Předložím ho RLK 13. 1. 1920 a žádám příslušné resorty, aby si k tomuto datu připravily vyjádření.

Podle mého názoru musíme 13. 1. v RLK

za prvé návrh v zásadě schválit,

za druhé široce jej popularizovat, abychom povzbudili další,

za třetí stanovit *hlavní* organizační *zásady* nebo, kdyby to nešlo udělat hned, zvolit akční komisi, aby je neprodleně vypracovala.

12. 1. 1920 *Lenin*

199
POZNÁMKA A ROZHODNUTÍ NA TELEGRAMU S. I. SYRCOVA

Předsedovi rady lidových komisařů *Leninovi*

Zásobovací situace na Donu je neudržitelná. Donské zásobovací orgány existují jenom na papíře, neboť určení zásobovací pracovníci pracují v Tambovské a Saratovské gubernii, a ne tam, kde by měli. Okruhové zásobovací orgány, diletantsky slepené dohromady, nejsou ve spojení s donským výkonným výborem, nedostávají žádné pokyny a instrukce, takže nejsou akceschopné a nemohou čelit armádním

zmocněncům pro zásobování, kteří se často dopouštějí donebevolajících přehmatů.

Místopředseda donského výkonného výboru *Syrcov*

[Mezi 13.—15. 1. 1920]

Cjurupovi a Seredovi:
Váš názor?
NB Osivo potřebujeme jako sůl!![116]

200

S. D. MARKOVOVI

14. 1. 1920

Soudruhu Markove!

Doručitel, soudruh Manuilskij, je komisařem zásobování Ivanovsko-vozněsenské gubernie, o němž jsem s Vámi telefonicky hovořil. Prosím, abyste ho přijal.[117]

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

201

HLAVNÍ SPRÁVĚ UHELNÉHO PRŮMYSLU[118]

Odpovězte *obratem:* 1. vědí o tom?
2. co je o tom známo?
3. existuje o tom uhlí nějaká literatura?
4. *co se udělalo?*
5. co se dělá?

14. 1. [1920]. *Lenin*

202
M. N. POKROVSKÉMU

15. 1. 1920

Náměstkovi lidového komisaře
školství a osvěty

Zařiďte prosím, aby naše státní knihovny (Rumjancevovo muzeum, veřejná knihovna v Petrohradu aj.) okamžitě začaly shromažďovat a archivovat *veškerý bělogvardějský* tisk (ruský i zahraniční). Předložte mi, prosím, návrh příkazu všem *vojenským* i civilním úřadům, aby tento tisk soustřeďovaly a odevzdávaly státním knihovnám.[119]

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

P. S. Možná že uznáte za vhodné v témže příkazu (nebo raději zvlášť?) nařídit a zkontrolovat shromažďování *kompletních* ročníků našich listů počínaje rokem 1917.

203
HLAVNÍMU VÝBORU ROPNÉHO PRŮMYSLU PŘI NEJVYŠŠÍ NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ RADĚ

[15. 1. 1920]

Posílám vám výstřižek z listu Izvěstija VCIK, č. 8 (855) ze 14. 1. 1920 a prosím o sdělení, jsou-li vám známy skutečnosti uvedené v této noticce[120] a do jaké míry lze uve-

dené číselné údaje považovat za věrohodné. Jaká praktická opatření byla v souvislosti s tím učiněna?*

Předseda rady lidových komisařů
V. Uljanov (Lenin)

204
TELEGRAM K. G. MJASKOVOVI

[15. 1. 1920]

Samara
Guberniálnímu komisaři zásobování Mjaskovovi
Kopie odboru pro družstevnictví, Mussovi
Kopie guberniálnímu výboru komunistické strany

V počtu sporů a nedorozumění s družstevními pracovníky Samara vede. Divím se, že jste dosud neuplatnili dekret z 20. března.[121] Nařizuji, abyste přesně dodržovali směrnice lidového komisariátu zásobování. Oznamte mi, co brzdí vaši práci, dále kým byla zřízena a na jakém základě pracuje komise, která zbavila funkce předsedu Michajlova a další družstevníky. Místo šarvátek s jednotlivci, které vyvolávají mezi členy družstev podráždění, se raději zaměřte na politickou přípravu nových voleb.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

* Tato věta je napsána Leninovou rukou. *Red.*

205

CELORUSKÉ ÚSTŘEDNÍ RADĚ ODBORŮ[122]

16. 1. 1920

Soudruhovi Tomskému
se žádostí předložit Celoruské ústřední radě odborů
a komunistické frakci Celoruské ústřední rady odborů

Milí soudruzi! Postupuji vám zprávu o překvapujících *průtazích,* lajdáctví, byrokratismu a neschopnosti, které brzdí velmi důležitou *praktickou* záležitost.

Nikdy jsem nepochyboval o tom, že v našich komisariátech je ještě velmi mnoho byrokratismu, ve všech.

Ale že by v odborech bylo *také tolik* byrokratismu, to jsem nečekal.

Je to nesmírná ostuda. Snažně vás prosím, aby byly všechny tyto dokumenty přečteny v komunistické frakci Celoruské ústřední rady odborů a aby byla vypracována *praktická* opatření k boji proti byrokratismu, administrativním průtahům, nečinnosti a neschopnosti.

O výsledcích mě prosím určitě informujte.

Melničanskij mi *sám* telefonoval o těch 10 000 kovodělnících. Rozvířil jsem to v lidovém komisariátu dopravy, a teď mě soudruh Melničanskij nechal na holičkách . . .

S komunistickým pozdravem

V. Uljanov (Lenin)

206

TELEGRAM VÝKONNÉMU VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V KAZANI

[16. 1. 1920]

Přímou linkou

Kazaň, guberniálnímu výkonnému výboru
Kopie *volžské zásobovací komisi, guberniálnímu zásobovacímu výboru,* guberniálnímu výboru pro lesní hospodářství, guberniálnímu výboru pro paliva, guberniální mimořádné komisi*

Ukládá se vám bezpodmínečně zajistit přepravu veškerého žita a pšenice z Arakčinské a Paratské zátoky do volžských mlýnů k semletí a poté nakládku mouky v železniční stanici Judino. Zajistěte semletí veškerého obilí a k tomu potřebné dřevěné palivo dříve, než se hnou ledy. Zmobilizujte rolníky ke svozu dřeva. O plnění podávejte pravidelně telegrafické zprávy.**

Předseda Rady obrany *Lenin*

* Slova »guberniální mimořádné komisi« jsou napsána Leninovou rukou. *Red.*

** Text »zmobilizujte rolníky . . . telegrafické zprávy« je napsán Leninovou rukou. *Red.*

207

DOVĚTEK K TELEGRAMU L. D. TROCKÉHO[123]

[17. 1. 1920]

Žádám soudruha Frunzeho, aby podle pokynů Trockého vystupňoval revoluční energii, aby se co nejvíce urychlila stavba dráhy a odvoz ropy. Potvrďte příjem.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

208

A. V. LUNAČARSKÉMU

18. 1. 1920

Soudruhu Lunačarskij!

Nedávno jsem měl příležitost seznámit se — ke své lítosti i hanbě poprvé — se znamenitým Dalovým slovníkem.[124]

Skvělá věc, je to ovšem slovník *regionálního charakteru* a už zastaral. Nebylo by načase sestavit slovník *současného* ruského jazyka, řekněme slovník slov užívaných *dnes* a užívaných *klasiky* od Puškina po Gorkého?

Co takhle posadit k tomu 30 vědeckých pracovníků a dát jim rudoarmějský příděl?

Jak byste se k takové myšlence stavěl?

Slovník klasického ruského jazyka?

Moc to nerozviřujte, ale pohovořte si o tom se znalci, nebude-li Vám to zatěžko, a sdělte mi svůj názor.

Váš *Lenin*

209
POKYN SEKRETÁŘCE

Zavolejte prosím Markovovi, že **naléhavě** doporučuji Semaškovu žádost.[125]

18. 1. [1920]. *Lenin*

210
L. B. KAMENĚVOVI

[20. 1. 1920]

Když je to tak, nadiktujte své sekretářce protest proti malé radě a návrh usnesení pro velkou radu (že malá rada bez zvláštních důvodů nezasahuje do místních záležitostí a že je **vždy** povinna *dotázat se* místních sovětů — s výjimkou mimořádných případů).[126]

211
S. B. BRIČKINOVÉ

Bričkinové:

Prosím zaznamenat a okamžitě poslat k posouzení *(velmi to spěchá)* soudruhovi Dzeržinskému s prosbou o co nejrychlejší vrácení s odpovědí.[127]

21. 1. 1920 *Lenin*

212
N. N. KRESTINSKÉMU

[Nejpozději 23. 1. 1920]

Zakažte Larinovi jeho fantazírování. *Rykova varujte,* ať Larina zkrotí, nebo si to odnese *sám.*[128]

213
POKYN SEKRETÁŘCE

[23. 1. 1920]

O přijetí žádá tajemník organizace Průmysloví dělníci světa *Hardy.*

Zatelefonujte mu a **přesně** zjistěte, kdy přijede. *Lux.**

Schůzka je nezbytná. Bylo by možné odložit ji na středu večer?

214
TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ 1. PRACOVNÍ ARMÁDY

[23. 1. 1920]

Revoluční radě 1. pracovní armády, kopie *zmocněnci zvláštního výboru*** *Jermakovovi*
Jekatěrinburg

Na Jermakovův telegram č. 25, že máme spoustu všelija-

* Název hotelu, v němž George Hardy bydlel. *Red.*

** Zmocněnec zvláštního výboru Rady obrany pro zavedení výjimečného stavu na železnicích a pro pomoc při zásobování palivem. *Red.*

kých komisí, organizací a zvláštních zmocněnců pro organizování těžby paliva — jenom vojenských komisí máme dvanáct plus další nově vytvořené na rozkaz Revoluční vojenské rady republiky: vojenská okruhová v Jekatěrinburgu, frontová v Ufě atd. — odpovídá Rada obrany usnesením: uložit revoluční vojenské radě pracovní armády, aby problémy, na které telegram poukazuje, vyřešila tak, že maximálně sjednotí a zkoordinuje práce spojené s kácením, řezáním, odvozem a plavením dřeva, přičemž zachová vedoucí úlohu guberniálního výboru pro lesní hospodářství a železničního výboru pro přepravu dřeva.[129]

O rozhodnutích a opatřeních, která jste učinili, podejte zprávu.*

Předseda Rady obrany *Lenin*

215

TELEGRAM VOJENSKÝM A HOSPODÁŘSKÝM ORGANIZACÍM V PETROHRADU

[Nejdříve 23. 1. 1920]

Veliteli petrohradské posádky, náčelníkovi petrohradské správy vojenské dopravy
Petrohrad, severní národohospodářská rada,
vojenský okruh, guberniální výkonný výbor
Ruzovská 9, Petorel**

Hlídky pevnůstky Krasnaja Gorka, vojenské stavební oddíly, ženijní prapory, roty určené pro stavbu silnic a mostů a volostní revoluční výbory při stavbě ižorské železniční odbočky ničí, rozkrádají a zabírají majetek stavby

* Poslední věta je napsána Leninovou rukou. *Red.*

** Význam tohoto slova se zatím nepodařilo zjistit. *Red.*

koporské dráhy, aniž o tom uvědomily vedení této stavby.

Nařizuji, abyste okamžitě učinili přítrž této svévoli, vrátili, co bylo vzato stavbě koporské dráhy, a nahradili rozkradený a ztracený materiál, jinak budete pohnáni k nejpřísnější odpovědnosti. Napříště nelze v žádném případě připustit svévolné disponování majetkem jiných resortů, aniž se to s nimi předem projedná. Kdo se provinní neplněním tohoto příkazu, bude pohnán k nejpřísnější odpovědnosti. O splnění podejte hlášení.*

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

216

ČLENŮM KOLEGIÍ LIDOVÉHO KOMISARIÁTU ZÁSOBOVÁNÍ A ÚSTŘEDNÍHO SVAZU SPOTŘEBNÍCH DRUŽSTEV[130]

[26. 1. 1920]

Dovoluji si zdvořile požádat pracovníky lidového komisariátu zásobování a Ústředního svazu spotřebních družstev, aby mi písemně zodpověděli tyto otázky:

1. Kolik obilí (v % přibližně) se vykupuje

Družstvy (Ležava)	mimo družstva orgány lidového komisariátu zásobování
Šmidt: totéž co Ležava	

* Poslední věta je napsána Leninovou rukou. *Red.*

2. Jiné potraviny
kromě obilí

Družstvy	za účasti družstev	bez účasti družstev orgány lidového komisariátu zásobování

217
POKYN SEKRETÁŘCE[131]

Dát zítra na pořad jednání RLK.

Ihned rozmnožit a rozeslat všem zainteresovaným (viz bod 11) lidovým komisařům.

Nebudou-li lidoví komisaři s něčím souhlasit, žádám, aby se zítra telefonicky spojili se Zinovjevem.

26. 1. [1920]. *Lenin*

218
RUSKÉ TISKOVÉ AGENTUŘE[132]

Pošlete ROSTA:

1. vezměte na vědomí a proveďte;
2. zjistěte, kdo tam dal ten nesmysl »Zatonského«, a dotyčnému určete trest;
3. informujte mě o splnění a
4. o opatřeních, jimiž by se předešlo takovým »nehodám«.

27. 1. [1920]. *Lenin*

219

TELEGRAM I. N. SMIRNOVOVI A M. I. FRUMKINOVI*

Omsk
Sibiřský revoluční výbor
Smirnovovi rev. voj. rada 5. arm.

Frumkinovi
Kopie Sverdlovovi

29. 1. 1920

Pajkes informuje, že na Sibiřské dráze i na tratích západně od ní jde o zjevnou sabotáž železničářů. Může uvést pobuřující příklady.

Mimo jiné:

v omských železničních dílnách je asi *3000* dělníků. Měsíčně vyrobili *3—4* vagóny, parní lokomotivy žádné. Dílny zdemolované nejsou, zdržení s palivem bylo zanedbatelné. Podezřelí ze sabotáže jsou bývalí iževští dělníci, přesunutí do těchto dílen. Zjevně vázne přesun parních lokomotiv sem.

* V horní části rukopisu Lenin napsal: »29. 1. 1920 byl Trockému odeslán telegram. *Do archívu.* **Uložit.**« *Red.*

220

A. LOMOVOVI[133]

[30. 1. 1920]

Soudruhu Lomove! Na zítra je třeba objednat u Výboru pro státní stavbu zprávu a k 31. 1. o tom podat hlášení RLK.

Neprodleně.

Lenin

Krasinovi to také ukažte.

221

V. D. BONČOVI-BRUJEVIČOVI*

[Koncem ledna 1920]

Soudruhu V. D. Bonči-Brujeviči!

Možná se Státní nakladatelství bude cítit dotčeno, že jsem Kržižanovského brožuru[134] nedal vytisknout jeho prostřednictvím. Možná že jsem porušil nějaké předpisy? Velice jsem spěchal.

Kdyby Vám bylo zatěžko vysvětlit to nějak jinak, nemohl byste poslat tento můj lístek soudruhovi Vorovskému (prosím ho, aby předal 17. tiskárně — bývalé Kušnerjovově — přípis jménem Státního nakladatelství, že Kržižanovského brožura má vyjít bleskově, do neděle 1. 2.; moc se omlouvám, že jsem dal brožuru rovnou do tiskárny, neboť jsem měl strašně naspěch).

* Na obálku Lenin napsal: »V. D. Bončovi-Brujevičovi ((Bude-li doma, počkat na odpověď.)) (od Lenina) (dát potvrdit příjem).« *Red.*

Možná je to už zařízené. Jestli ne, tak *se to musí udělat.* Odpovězte mi.

Váš *Lenin*

222

TELEGRAM G. I. PETROVSKÉMU A L. P. SEREBRJAKOVOVI

[4. 2. 1920]

Charkov, Ukrajinský revoluční výbor
Petrovskému, Serebrjakovovi
Kopie Jekatěrinoslav, guberniální revoluční výbor

Prosím o sdělení, zda máte nějaké zprávy o Sergeji Jakovleviči Allilujevovi, který byl z pověření ukrajinské NNHR vyslán do Charkova jako člen zvláštní komise pro průzkum rudných dolů v Krivorožské pánvi a pracoval tam od dubna do konce června. Při ofenzívě bílých byl spolu s komisí evakuován do Kyjeva. Do Krivého Rogu se vrátil znovu koncem července jako zástupce ÚVV Ukrajiny, aby vyplatil mzdy dělníkům rudných dolů. Od té doby o něm nejsou žádné zprávy. Požádejte prosím Krivoj Rog o informace a telegraficky mi odpovězte.

Lenin

223

TELEGRAM PŘEDSEDOVI VÝKONNÉHO VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V NIŽNÍM NOVGORODU

[5. 2. 1920]

Nižnij Novgorod,
předsedovi guberniálního výkonného výboru
Kopie radiotechnická laboratoř,
zástupci vedoucího

Vzhledem k mimořádně závažným úkolům radiotechnické laboratoře a s přihlédnutím k výrazným úspěchům při jejich plnění poskytujte této laboratoři co nejúčinnější pomoc a podporu v zájmu odstranění překážek a usnadnění pracovních podmínek.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

224

TELEGRAM PŘEDSEDOVI MIMOŘÁDNÉ KOMISE V NIŽNÍM NOVGORODU

[5. 2. 1920]

Nižnij Novgorod, předsedovi mimořádné komise
Kopie zástupci vedoucího radiotechnické laboratoře
Kopie Moskva, Celoruská mimořádná komise,
Dzeržinskému

Vzhledem k naléhavým a mimořádně závažným úkolům radiotechnické laboratoře neprodleně propusťte Šorina

na záruku kolegia a výboru laboratoře. Ve vyšetřování Šorinova případu pokračujte.[135]

Předseda rady lidových komisařů *Lenin**

225

M. A. BONČOVI-BRUJEVIČOVI**

5. 2. 1920

Michaile Alexandroviči!

Soudruh Nikolajev mi předal Váš dopis a vylíčil mi podstatu věci. Informoval jsem se u Dzeržinského a pak jsem okamžitě poslal oba telegramy***, jak jste žádal.

Využívám této příležitosti, abych Vám vyjádřil hlubokou vděčnost a uznání za obrovskou vynálezeckou práci v oboru radiotechniky, jíž se věnujete. Rozhlasové noviny, na jejichž zrodu pracujete, nezávislé na papíru a »na vzdálenostech«, to bude veliká věc. Slibuji, že Vás budu v této i podobné činnosti všemožně podporovat.

S přáním všeho nejlepšího

V. Uljanov (Lenin)

* Text »Kopie Moskva, Celoruská mimořádná komise, Dzeržinskému«, »neprodleně propusťte« a »Ve vyšetřování Šorinova případu pokračujte« a podpis je napsán Leninovou rukou. *Red.*

** Na obálku Lenin napsal: »*Nižnij Novgorod,* Michailu Alexandroviči *Bončovi-Brujevičovi* (od Lenina).« *Red.*

*** Viz tento svazek, dokumenty, č. 223 a 224. *Red.*

226
TELEGRAM S. T. KOVYLKINOVI

7. 2. 1920

Přímou linkou

Saratov
Kovylkinovi

Vaši rezignaci nelze přijmout. S Aržanovem se musíte za každou cenu pracovně sžít. Půjde to, když si nebudete stavět hlavu. Informujte mě o sebemenší rozepři. Aržanov byl jmenován dočasně.[136]

Lenin

227
TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ PRACOVNÍ ARMÁDY

10. 2. 1920

Jekatěrinburg
Revoluční vojenská rada pracovní armády

Vaše dotazy předkládám Radě obrany. Trockij je na cestě k vám. Osobně se obávám, že vy propadáte fantazírování a opozice Bumažnyj—Maximov se zase nechává unášet úzce resortními zájmy. Radím vám, abyste zanechali rozepří a vynaložili všechny síly na to hlavní, a sice: 1. obnovení železniční dopravy, 2. opatřování a přísun potravin, 3. opatřování palivového a ostatního dříví a vlečných člunů v přístavištích. Podejte hlášení, zda jste schopni vykonávat tuto práci svorně, energicky a rychle.[137]

Předseda Rady obrany *Lenin*

228
TELEGRAM J. V. STALINOVI

[10. 2. 1920]

Doručit službu konajícímu komisaři s tím, aby telegram ihned přednostně předal. O doručení informovat Moskvu, Kreml,
Charkov, ukrajinský revoluční výbor, Stalinovi

Nevzdávám se naděje, že po Vašem jednání s Tuchačevským a po odvolání Sokolnikova se všechno urovná bez Vašeho přeložení, a proto Smilgu prozatím neinformujeme. Vy mě však určitě včas a podrobně informujte šifrovaně anebo telefonicky z Charkova. Pokládám za velmi důležité nedržet vojska uvolněná po dobytí Oděsy na Dněstru, nýbrž je přesunout na západní frontu, abychom se zajistili proti Polákům. Sdělte mi svůj názor.

Lenin

229
TELEGRAM B. I. GOLDBERGOVI

[10. 2. 1920]

Kazaň, veliteli záložní armády
a komisaři Kazaňské dráhy
soudruhu Goldbergovi

V usnesení Rady obrany ze 7. 2. t. r. se Vám ukládalo všemožně napomáhat vybudování rampy ve stanici Judino, jíž je nezbytně třeba v souvislosti s postupným mletím obilí v zavolžských přístavištích. Náčelník Kazaňské dráhy k tomu dostal 10. 2. t. r. od lidového komisariátu dopravy telegraficky příkaz č. CP 1288.

Vynaložte maximální úsilí na jeho splnění, které ohlaste telegraficky.*

Předseda Rady obrany *Lenin*

230
S. P. SEREDOVI A A. D. CJURUPOVI

14. 2. 1920

Soudruhům Seredovi
a Cjurupovi
Kopie Celoruské ústřední radě odborů
lidovému komisariátu státní kontroly
lidovému komisariátu obchodu
Nejvyšší národohospodářské radě

Důrazně vás upozorňuji na mimořádně věcný článek soudruha J. Preobraženského Neztrácejte čas[71] uveřejněný v Pravdě z 11. 2.

Na jeho návrh[138] musíme přistoupit a bezodkladně

1. vypracovat návrh dekretu
   a) o *povinném* organizování hospodaření s pozemky v okolí měst (všech);
   b) o opatřeních, jak je zintenzívnit a dále rozvinout;
   c) stanovit v tomto směru (podrobněji) *úkoly* na rok 1920 atd.;
2. zvýšit nákup osiva v Dánsku a *v cizině* vůbec;
3. zintenzívnit agitaci *a dělnickou kontrolu* ohledně opatření z bodu 1.

Pošlete mi prosím *stručnou* souhrnnou zprávu o tom, co *se už dělá* (pokud možno takovou, aby se hodila i pro tisk — jestli se nepodaří dostat ji do *Pravdy* nebo do *Izvěstijí,* dáme ji do listu *Ekonomičeskaja žizň).*

* Poslední věta je napsána Leninovou rukou. *Red.*

V souvislosti s tím je třeba zahájit intenzívní a systematičtější boj proti šmelině opírající se o příměstské zemědělství, a to tak, že zapojíme městské dělníky do evidence (podrobné) osetých ploch, zásob, přebytků, do sklizně potravinářských produktů v příměstských obvodech a získáme tyto dělníky, aby pomáhali orgánům lidového komisariátu zásobování získávat tyto produkty. Žádám lidový komisariát zásobování, aby mne informoval, jaká opatření se v tomto směru podnikají.

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

231

TELEGRAM J. V. STALINOVI

16. 2. 1920

Přímou linkou
Přednostně

Charkov
Revoluční vojenská rada Jihozápadního frontu
Stalinovi

Dnes jsem Vás i ostatní slyšel skvěle, každé slovo. Tomu lajdákovi, co nás spojuje a nedokáže Vám dát kloudný zesilovač, aby naše telefonní spojení bylo bez závad, pohrozte zastřelením. Schvaluji nižší rozpis dodávek a povinný výdej části obilí především chudině. Vždyť u chudiny především je třeba probudit zájem!

Lenin

232
TELEGRAM I. T. SMILGOVI A G. K. ORDŽONIKIDZEMU

[17. 2. 1920]

Všechno šifrovaně

Smilgovi a Ordžonikidzemu

Nanejvýš mě znepokojuje situace našich vojsk na kavkazské frontě, naprostý rozklad u Buďonného, oslabení všech našich vojsk, slabost veškerého velení, rozepře mezi armádami i posílení protivníka.[139] Musíme napnout všechny síly a s revoluční energií podniknout řadu mimořádných opatření. Pošlete podrobný šifrovaný telegram, co konkrétně podnikáte.

Lenin

233
N. P. BRJUCHANOVOVI

17. 2. 1920

Soudruhu Brjuchanovovi

Ty papíry mi předal Gorkij a ujišťoval mne, že Goldin je prý nezkušený mladíček.

Oni prý kulaci *se zlým úmyslem* sypou sníh do obilí: ať z toho obilí nikdo nic nemá. Ať se zapaří.

Zavolejte mi prosím, jaký z toho vyvodíte závěr: co se musí udělat a co jste udělal Vy?[140]

S komunistickým pozdravem *Lenin*

234

TELEGRAM J. V. STALINOVI

[18. 2. 1920]

Charkov
Ukrajinská rada pracovní armády
Stalinovi
Kopie ukrajinskému revolučnímu výboru

Jsem moc rád, že jste zvolili přiměřený rozpis povinných dodávek — 158 [mil. pudů*] — přičemž 10 procent přenecháváte chudině — a že už jste pro ukrajinskou radu pracovní armády vyčlenili tři pluky a 4 eskadrony. Doporučuji: 1. postarat se o připravené uhlí a urychleně přesunout posily na kavkazskou frontu. To je ze všeho nejdůležitější; 2. postarat se o sůl, a jak budou volosti kolem Donbasu postupně obsazovány pluky a eskadronami, vymáhat přebytky podle rozpisu v plném rozsahu a přidělovat chudině chléb a sůl; 3. okamžitě zmobilizovat část charkovských a doněckých dělníků pro práci v zásobovací armádě po boku pluků a eskadron; 4. práci ukrajinské rady pracovní armády posuzovat denně podle množství svezeného obilí, uhlí a počtu opravených lokomotiv.

Lenin

* Pud — 16,38 kg. *Čes. red.*

235
POKYN SEKRETÁŘCE[141]

[Nejdříve 18. 2. 1920]

Zavolejte
1. Miljutinovi,
2. Vladimirskému.

Podle mého názoru je třeba zrušit usnesení újezdního výkonného výboru a elektrárnu ponechat volosti.

Lenin

236
G. L. VOLLENBERGOVI

19. 2. 1920

Lidový komisariát pošt a telegrafů
vedoucímu telefonních spojů,
členu kolegia Vollenbergovi
Kopie náměstkovi lidového komisaře pošt a telegrafů
Nikolajevovi

Po několik týdnů jsem opakovaně požadoval co nejrychlejší opravu mé telefonní linky do Charkova, neboť toto spojení nezbytně potřebuji.

Když jsem měl 15. 2. po celkové opravě kabelu hovor s Charkovem, tak se stalo, že já jsem slyšel Charkov *výtečně* (takže kabel je v pořádku), avšak mě v Charkově neslyšeli (místo mě slyšeli charkovský polní štáb). To tedy znamená, že závada je buď ve sluchátku, anebo v kabelu pro spojení ode mne k polnímu štábu. Taková nicotná oprava a tak se to vleče!

15. 2. 1920 jsem o té nehoráznosti informoval Nikolajeva.

Montér se objevil teprve *18. 2.*, povídal, že prášek v sluchátku je moc jemný (a prý je nutný zrnitější), a cosi opravil.

18. 2. odpoledne jsem měl hovor s Charkovem. Já jsem Charkov slyšel (ale hůř než posledně: rušily to *šumy),* mě v Charkově neslyšeli.

18. 2. mezi 11. a 12. hodinou v noci jsem volal soudruhu Nikolajevovi a žádal ho o opravu (anebo o výměnu sluchátka) do 19. 2. do 12 hodin, neboť dnes nutně potřebuji telefonovat.

Teď je 19. 2., 11 hodin 45 minut — a montér se tu ještě neobjevil!

Za takovou absolutní nedbalost — sice v malé, nicméně závažné věci — vyslovuji
soudruhu Vollenbergovi
důtku s varováním, že příště
ho *předám soudu.*
Žádám, abyste pro můj telefon určili odpovědný dozor. Sdělte mi jméno toho člověka, jeho adresu a telefon a ať se ke mně osobně dostaví.

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

237
TELEGRAM L. D. TROCKÉMU

[19. 2. 1920]

Šifrovaně

Trockému
Kopie rev. voj. radě 5. arm., *Smirnovovi*
rovněž *šifrovaně*

S Vaší odpovědí Smirnovovi zcela souhlasím. Odpůrcům nárazníkového státu[142] musíme dát pořádně co proto (jedním z nich je myslím Frumkin), pohrozit jim stranickým

soudem a požadovat, aby se na Sibiři každý řídil heslem Ani o krok dál na východ, všechny síly vynaložit na urychlený přesun vojsk a lokomotiv na západ do Ruska! Byli bychom blázni, kdybychom se dali zlákat k hloupému postupu dál na Sibiř: Děnikin by se mezitím vzpamatoval a udeřili by na nás Poláci. To by byl zločin!

Lenin

238
ČLENŮM POLITICKÉHO BYRA ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b)[143]

[19. 2. 1920]

Krestinskému
a L. B. Kameněvovi

Členům politického byra:

Jsem proti tomu, abychom zvali Stalina. Pořád jenom sekýruje. Vrchní velitel má naprosto pravdu: napřed musíme porazit Děnikina, teprve pak můžeme začít s přechodem k mírovému stavu.

Navrhuji odpovědět Stalinovi takto: »Politické byro Vás teď předvolat nemůže, neboť za nejdůležitější a neodkladný úkol považuje definitivní porážku Děnikina; proto musíte urychleně a všemožně posílit kavkazskou frontu.«

Lenin

239

TELEFONICKÁ DEPEŠE P. D. MALKOVOVI

Veliteli Kremlu soudruhu Malkovovi

Dohodou mezi ústředním odborem pro hospodaření s byty a pozemky a správou budov CÚVV a Kremlu bylo stanoveno, že veškeré pražce, které jsou v Kremlu a topí se jimi, se použijí na příjezdové komunikace při výstavbě dělnických kolonií a vodárny. Sekci výstavby při ústředním odboru pro hospodaření s byty a pozemky bylo uloženo zakoupit na otop místo pražců materiál z demolic zchátralých budov. Bylo rozhodnuto, abyste přepravu materiálu a jeho zabezpečení zorganizoval Vy. Učiňte všechno pro to, aby pražce byly co nejdříve nahrazeny výše zmíněným palivovým materiálem, a informujte mne o průběhu prací. Jednou týdně mi podávejte stručnou písemnou zprávu, kolik dřeva jste získal a kolik pražců odevzdal.*

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

19. 2. 1920

* Poslední věta je napsána Leninovou rukou. *Red.*

240
TELEGRAM J. V. STALINOVI

Všechno šifrovaně
Přímou linkou
Členu rev. voj. rady Jihozápadního frontu
soudruhu Stalinovi

Moskva 20. 2. [1920]

Situace na kavkazské frontě je stále vážnější. Dnešní situace nevylučuje případnou ztrátu Rostova a Novočerkasku ani protivníkovy pokusy po tomto úspěchu postoupit dál na sever a ohrozit doněckou oblast.[144] Učiňte mimořádná opatření k urychlenému přesunu dvaačtyřicáté a lotyšské divize a posílení jejich bojeschopnosti. Spoléhám na to, že po uvážení celkové situace vyvinete z vaší strany veškerou energii a dosáhnete významných úspěchů.

Lenin

241
TELEGRAM J. V. STALINOVI*

[20. 2. 1920]

Ukládá se vám urychleně přesunout posily z jihozápadní fronty na Kavkaz. Je třeba poskytnout veškerou pomoc a nedohadovat se o resortních kompetencích.[145]

Lenin

* Posláno šifrovaně, přímou linkou. *Red.*

242
TELEGRAM M. V. ZACHAROVOVI A A. V. BUDASSIMU

[21. 2. 1920]

Saratov, Moskevská 30,
komisaři Zacharovovi, hlavnímu inženýrovi Budassimu
Kopie Moskva, výbor pro státní stavbu

Žádám Vás, abyste zdvojnásobili úsilí při budování železniční trati Alexandrov Gaj—Emba. Přikazuji* Vám o všech překážkách informovat operativními telegramy přímo předsedu RLK a vždy přesně uvádět nezbytná opatření. O průběhu prací podávejte hlášení každých čtrnáct dní.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

243
LIDOVÉMU KOMISARIÁTU DĚLNICKO-ROLNICKÉ INSPEKCE

[21. 2. 1920]

Lidovému komisariátu státní kontroly[146]
Kopie Hlavnímu výboru pro státní stavbu

Žádám vás, abyste nelpěli na formálních předpisech při uvolňování peněz Hlavnímu výboru pro státní stavbu na dodávky pro výstavbu trati Alexandrov Gaj—Emba a její zásobování. Pokud je potřebná zvláštní kontrola, pak na-

* Toto slovo je napsáno Leninovou rukou. *Red.*

jděte takové její formy, aby se dodávky a zásobování nezdržovaly.*

Předseda rady lidových komisařů

Lenin

244

TELEGRAM D. Z. MANUILSKÉMU

[22. 2. 1920]

Charkov, Manuilskému
Štáb Jihozápadního frontu

Sapronov nemá pravdu, protože než přeneseme těžiště na střední rolníky, musíme nejdřív, to jest ještě předtím, zorganizovat chudinu. To musíme bezpodmínečně udělat, a nejlepší ze všeho by bylo udělat to nikoli formou výborů vesnické chudiny[147], nýbrž formou sovětů složených výhradně z chudiny a středních rolníků a přitom se zvlášť postarat o ochranu zájmů chudiny a o sklizeň obilí. Dotazoval jsem se Vás na dopravu, neboť hlavním úkolem teď je urychlit přesun vojsk a dorazit Děnikina. Musíme na to zmobilizovat dělníky a rychle — stůj co stůj — přesunout početná vojska a dobýt zpět Rostov. Prosím Stalina o odpověď, zda pro to dělá vše potřebné.

Lenin

* Poslední věta je napsána Leninovou rukou. *Red.*

245

TELEGRAM J. V. STALINOVI

[22. 2. 1920]

Charkov, Stalinovi

Je nezbytné neprodleně přidělit všem štábům a vojenským orgánům tlumočníky a uložit jim, aby bezpodmínečně přijímali veškeré žádosti i písemnosti v ukrajinštině. To je bezpodmínečně nutné — všemožné ústupky a maximální rovnoprávnost, pokud jde o jazyk. O služném pro železničáře Vám dám hned vědět. Když zřetelně vyslovujete, slyším Vás dobře — proto odpovězte na oba mé telegramy telefonicky.

Lenin

246

TELEGRAM CH. G. RAKOVSKÉMU

23. 2. 1920

Charkov
Předsedovi rady lidových komisařů Ukrajiny
Rakovskému

Usnesení III. internacionály* bude definitivně zredigováno zítra večer a bude Vám odesláno ve středu. O třídesjatinové** normě jsem právě mluvil s Cjurupou; zatím jsme jeden druhého nepřesvědčili, doufám, že zítra padne rozhodnutí.

Lenin

* Jde patrně o rezoluci exekutivy Komunistické internacionály o boroťbistech (viz Sebrané spisy 40, Praha 1988, s. 185). *Red.*

** Děsjatina — 1,09 ha. *Čes. red.*

247
POKYN SEKRETÁŘCE[148]

1. Pošlete kopie čtyřem uvedeným lidovým komisařům.

2. Dodejte, že je žádám, aby k tomu okamžitě svolali poradu a telefonicky mi sdělili, k jakému názoru dospěla.

23. 2. [1920]. *Lenin*

248
TELEGRAM M. V. FRUNZEMU

[24. 2. 1920]

Taškent, Turkestánský front, Frunzemu

Neprodleně zařiďte, aby byly co nejrychleji sestaveny dva ucelené vlaky napůl naložené ropou a napůl benzínem, a aby byly vypraveny do Moskvy. Učiňte rázná opatření, aby vlaky do Moskvy byly pod Vaší ochranou vypraveny co nejdříve a měly zajištěn přednostní průjezd. Splnění hlaste telegraficky. Sdělte, jak to vypadá s čelekenskou ropou i s ropou vůbec.*

Předseda rady lidových komisařů *Lenin***

* Poslední věta je napsána Leninovou rukou. *Red.*

** Telegram podepsal rovněž mimořádný zmocněnec Rady obrany pro zásobování Rudé armády a námořnictva A. I. Rykov. *Red.*

249

ROZHODNUTÍ NA ZALYGINOVĚ TELEGRAMU

Předsedovi rady lidových komisařů
soudruhu Leninovi
Moskva. Spěšně

Předseda bolchovského újezdního výboru strany Simakov uzavřel církevní sňatek s dcerou kapitalisty, který byl vzat jako rukojmí. Na plenární schůzi bolchovské komunistické organizace jsem podal návrh, aby byl předseda Simakov vyloučen ze strany za podkopávání stranických zásad. Návrh byl schválen a Simakov ze strany vyloučen. Někteří členové stranického výboru trvali na svém názoru a povolali zmocněnce orelského guberniálního výboru soudruha Pakuna. Usnesení schůze bylo zrušeno. Několik dní poté jsem byl za předložení svého návrhu zatčen a teď jsem ve vězení. Prosím Vás o pomoc.

Vedoucí újezdního odboru školství a osvěty
Zalygin

[Nejdříve 24. 2. 1920]

Zatčeného okamžitě propusťte. Důvody zatčení vysvětlete telegraficky a poté zašlete ústřednímu výboru veškeré materiály k tomuto případu.

250

TELEGRAM GUBERNIÁLNÍMU VÝBORU STRANY A VÝKONNÉMU VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V SAMAŘE A V SARATOVĚ

[25. 2. 1920]

Samara

guberniální výbor KSR
guberniální výkonný výbor
zástupce velitele Turkestánského frontu Avksenťjevskij

Saratov

guberniální výbor KSR
guberniální výkonný výbor
stavbyvedoucí embské železniční trati Budassi

Vybudování železniční trati a ropovodu do Emby má mimořádný význam. Musíme být této akci ze všech sil nápomocni a všemožně ji urychlit. Zorganizujte agitaci, zřiďte stálou komisi na pomoc stavbě a zaveďte pracovní povinnost. To vše po dohodě s Budassim, který tuto trať staví. O splnění pravidelně telegrafujte.[149]

Předseda rady lidových komisařů
Lenin

251

ČLENŮM KOLEGIA LIDOVÉHO KOMISARIÁTU ZÁSOBOVÁNÍ

25. 2. 1920

Uchtský (ljuberecký) závod v Moskevské gubernii, v moskevském újezdu, závod na výrobu zemědělských strojů má uhlí i materiál a dělníci (1300 dělníků) *se nerozutekli.* Poskytnout podporu takovému závodu by bylo *obzvlášť* důležité.

Projednejte prosím urychleně, zda by se dělníkům tohoto závodu nedalo vypomoci alespoň mimořádným přídělem potravin.

Prosím o telefonickou odpověď.[150]

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

252

V. N. LOBOVOVÉ, A. J. MINKINOVI A J. M. JAROSLAVSKÉMU[151]

26. 2. 1920

Soudruhům Lobovové
Minkinovi
Jem. Jaroslavskému
a v případě jejich nepřítomnosti
v Permu též ostatním členům permského guberniálního výboru KSR

Doručitele — soudruhy
Fjodora Samsonoviče Sannikova
Grigorije Ivanoviče Michaleva
Platona Pavloviče Moskaljova
ke mně poslal Kalinin.

Nejsou členy strany, ale působí neobyčejně poctivým dojmem.

Žádají o novou registraci a prověrku personálního složení újezdního výboru strany (jsou z Permské gubernie, z usolského újezdu, z polovodovské volosti). Říkají, že je tam ve straně mnoho *těch nejhorších* živlů.

Velice se přimlouvám za to, abyste jejich žádosti vyhověli.

— O výsledcích prověrky mne informujte.

— Sdělte mi jména těch členů újezdního výboru strany (v Usolje a ve volostech usolského újezdu), které *osobně* znáte a jsou naprosto spolehliví.

S komunistickým pozdravem *V. Uljanov (Lenin)*

253
A. M. NIKOLAJEVOVI[152]

[Nejdříve 26. 2. 1920]

Nikolajevovi:

Odesilatele pozdravného telegramu postavte před soud.

254
TELEGRAM L. D. TROCKÉMU

27. 2. 1920

Všechno šifrovaně

Trockému

Proti rozpuštění vojenského aparátu Rada obrany zajisté nebude nic namítat.[153] Všechno nasvědčuje tomu, že nám Polsko předloží absolutně nesplnitelné, ba nestydaté pod-

mínky. Veškerou pozornost je třeba zaměřit na přípravu, na posílení západní fronty. Budou patrně nezbytná mimořádná opatření k rychlému přesunu všeho, co lze vůbec přesunout ze Sibiře a z Uralu na západní frontu. Obávám se, že jsme to s pracovními armádami poněkud uspěchali, pokud jich cele nevyužijeme k urychlení přesunu na západní frontu. Musíme vydat heslo o přípravě na válku s Polskem.

Lenin

255

TELEGRAM F. F. RASKOLNIKOVOVI

27. 2. 1920

Astrachaň
Veliteli loďstva Raskolnikovovi
Kopie rev. voj. radě 11. arm., Kirovovi
Kopie astrachaňskému guberniálnímu výboru KSR

Musíme napnout všechny síly, neztratit ani hodinu a s maximální opatrností převézt veškerou ropu z Gurjeva ihned, jakmile bude zahájena plavba. Odpovězte obratem, zda jste učinili veškerá opatření a jakého druhu jsou, jak jste připraveni, zda jste tím pověřili ty nejlepší, kdo odpovídá za bezpečný transport po moři.

Lenin

256

ČLENŮM KOLEGIA KOMISARIÁTU ZÁSOBOVÁNÍ

27. 2. 1920

Soudruh Vinogradov, předseda výkonného výboru vesjegonského svazu učitelů, podal přiloženou žádost.[154]

Oč jde: *nařídit* vesjegonskému újezdnímu zásobovacímu výboru, aby byl učitelům (je jich v újezdu asi 500) vydán zvýšený příděl obilí a brambor plus obuv anebo kůže.

Obojí z místních rezerv: přebytky *v újezdu jsou.*

Ještě dnes si opatřte nezbytné informace (soudruh musí zítra odjet) a odpovězte mi telefonicky (večer v Radě obrany to *rozhodneme).*

Lenin

257

K. A. ALFEROVOVI

Soudruhu Alferove!

Lomonosov mi ještě před odjezdem říkal, že pro ropovod se udělalo *všechno.*

Je jasné, že tu jde o sabotáž nebo šlendrián, protože Vaše zpráva je *více než zmatená.*

Nejpozději v úterý do 11 hodin dopoledne mi bezpodmínečně pošlete 1. stručné, úplně stručné hlášení, co je objednáno (a) a (b) co je uděláno.

2. Jméno, jméno po otci a příjmení *každé* odpovědné osoby.

27. 2. [1920]. *Lenin*

(P. S. To je odpověď na Váš lístek z 27. 2.)[155]

258
TELEGRAM G. J. ZINOVJEVOVI

28. 2. 1920

Petrohrad
Zinovjevovi

Pokrovskij mi sděluje, že z knihovny někdejší Svobodné ekonomické společnosti[156] se kradou knihy a dokonce se i pálí. Důrazně Vás žádám, abyste si to ověřil, zarazil tyto nepřístojnosti a oznámil mi jméno příslušného odpovědného revizora. Ať mi ihned pošle oficiální telegram, jak splnil svůj úkol.

Lenin

259
TELEGRAM J. V. STALINOVI

[28. 2. 1920]

Členu revoluční vojenské rady Jihozápadního frontu
Stalinovi

Ústřední výbor potvrzuje své usnesení, že je nutno odvelet odpovědné politické pracovníky armád Jihozápadního frontu na práci v dopravě. V tomto přesunu pracovníků z armády na železnici spatřuje ÚV hlavní záruku, že zachráníme situaci v dopravě. I Kavkazský front poskytl pro práci na jihovýchodních tratích celý aparát 2. armády a 100 politických pracovníků. Sdělte telegraficky počet a hodnosti odvelených.

Lenin

260

L. B. KAMENĚVOVI[157]

[Koncem února—začátkem března 1920]

Podle mne je musíme »uhonit« *praktickými* úkoly:
Dan — *zdravotní obvody,*
Martov — kontrola *jídelen.*

261

TELEGRAM GUBERNIÁLNÍ MIMOŘÁDNÉ KOMISI V KAZANI

1. 3. 1920

Kazaň
Guberniální mimořádná komise
Kopie guberniálnímu výkonnému výboru
Kopie guberniálnímu výboru KSR

Vdova po předsedovi Tolstojovské společnosti Sofie Michajlovna Ivanovová si stěžuje, že jí ubližují a očerňují ji. Ověřte to a okamžitě zabraňte nepřístojnostem. Telegraficky mi sdělte jméno osoby pověřené tímto úkolem i jeho splnění. Podrobnosti napište.

Lenin

262
L. B. KRASINOVI

[Nejdříve 1. 3. 1920]

Nebude-li Vás to obtěžovat, objednejte mi podobnou mapu

k 1. 3. 1920,

s vyznačením

budovaných tratí

+ α/ položené kolejnice

β/ jiné stupně zahájení (nebo pokračování) stavby.

263
PRO LANSBURYHO

Slíbil jsem soudruhovi Lansburymu při našem jednání, že mu napíšu o našem postoji k náboženství.[158] Soudruh Krasikov[27] to udělal mnohem lépe, než bych to dokázal já, už proto, že se těmito záležitostmi speciálně zabývá.

2. 3. [1920]. *Lenin*

264
TELEGRAM M. I. FRUMKINOVI

[3. 3. 1920]

Spěšně. Vojenský

Sibiřský revoluční výbor, soudruhu Frumkinovi
Kopie Sverdlovovi, do místa pobytu

Obnovení železniční a vodní dopravy na Sibiři patří k základním úkolům republiky. Vy jste přitom vydal příkaz

obstavit 200 miliónů rublů poukázaných Sverdlovovi na krytí mimořádných a nejnaléhavějších potřeb sibiřských železnic. Podobné příkazy od základu podkopávají úsilí o obnovení dopravy a znemožňují navázat spojení centrálních oblastí Ruska se Sibiří. Doporučuji Vám, abyste se stůj co stůj se Sverdlovem dohodl a železnicím vrátil zadržené peníze. Splnění mi hlaste telegraficky.*

Předseda rady lidových komisařů Lenin

265
TELEGRAM I. T. SMILGOVI A G. K. ORDŽONIKIDZEMU

3. 3. 1920

Šifrovaně

Rev. voj. rada Kavkazského frontu
Smilgovi
a Ordžonikidzemu

Nesmírně záleží na tom, abyste svorně spolupracovali s Ksandrovem, vyslaným do Donbasu se zvláštními plnými mocemi. Telegrafujte, jak to vypadá s uhlím. Je pravda, že Peters byl zavražděn děnikinovci v Rostově? Jaká je celková vojenská situace?

Lenin

* Poslední věta je napsána Leninovou rukou. *Red.*

266

TELEGRAM N. N. KUZMINOVI

[5. 3. 1920]

Šifrovaně
Přímou linkou
Členovi rev. voj. rady 6. arm.
soudruhu Kuzminovi

K č. 95.

V této záležitosti[159] buďte nanejvýš ostražitý a nedůvěřivý. Pozor na důstojníky, kteří by se rádi vetřeli do naší armády a rozložili ji — mohli by Vás doběhnout. Podrobně se informujte o každém, kdo by se chtěl vrátit, a pokud budete přesvědčen o prospěšnosti jeho návratu, požádejte Moskvu o povolení. Rovněž to projednejte s Lomovovou komisí[160], která se rozjela do Archangelska. Uveďte připomínky, které se vyskytnou při projednávání.

K č. 82.

V Čičerinově prohlášení se jako podmínka vycestování do zahraničí klade kapitulace bělogvardějské vlády; ta však uprchla. Vycestování prozatím nepovolujte. Uvězněné důstojníky využijte na práci. Stejně naložte s těmi, kdo zůstali na svobodě. I nadále zůstává v platnosti telegram Skljanského č. 49/š o předisponování části těchto důstojníků do centrálního Ruska. Projednejte to s Lomovovou komisí.

Lenin

267
S. J. ČUCKAJEVOVI

5. 3. [1920]

Soudruhu Čuckajeve!

Musíte učinit *obzvlášť* naléhavá opatření pro *urychlené* roztřídění cenných předmětů.[161] Opozdíme-li se, pak nám v Evropě ani v Americe za ně nic nedají.

V Moskvě by se na to mohlo *(a mělo)* zmobilizovat *tisíc* členů strany apod. pod zvláštní kontrolou.

Vy přitom zřejmě postupujete *strašně liknavě.*

Napiště, co **mimořádného** podniknete, aby se věc urychlila.

Lenin

268
TELEGRAM GUBERNIÁLNÍ MIMOŘÁDNÉ KOMISI V KAZANI

6. 3. 1920

Kazaň
Guberniální mimořádné komisi, kopie guberniálnímu výboru KSR
Kopie Pervušinové-Zalesské, Krasnaja 36

Sdělte telegraficky důvody zatčení Nikolaje Vsevolodoviče Pervušina, lektora fakulty společenských věd, a váš závěr[162]: nebylo by možné ho propustit, zaručí-li se za něj několik komunistů, jejichž jména by uvedla jeho matka Zalesská-Pervušinová?

Lenin

269

TELEGRAM L. D. TROCKÉMU[163]

[7. 3. 1920]

*Šifrovaně**

Trockému

Teď, když se zlepšilo zásobování obilím a dřevem, je zapotřebí se postarat zejména o nákladní čluny a o přípravu plavby, zvlášť pokud jde o čluny pro přepravu ropy; dále o výstavbu bytů pro čeljabinské i ostatní horníky. Nebylo by možné přivézt na Ural sibiřské zajatce a důstojníky a zaměstnat je při těžbě uhlí a dřeva?

Abyste dostával rychleji odpovědi z ústředí, vymozte si přímé linky prostřednictvím vojenské správy.

Krestinskij Vám odpověděl. Stručně zopakuji: Išim zůstane v Ťumeňské gubernii. Brunovského můžete ponechat. Ohledně masa byl vydán příkaz zřizovat střediska pro nasolování.

Ve věci oblastních center je zapotřebí větší opatrnosti a ještě všechno zvážit, aby se nedospělo k partikularismu.

Jestli se na Sibiři rozbujely instituce, budete si muset sám najít reálný způsob, jak proti tomu bojovat a volat si každého podle potřeby přímou linkou.

Smirnova je třeba uvolnit z vyřizování diplomatických, pohraničních a vojenských záležitostí, aby se vrátil k mírové výstavbě.

Lenin

* Posláno přímou linkou. *Red.*

270
TELEGRAM L. D. TROCKÉMU

[Mezi 8.—20. 3. 1920]

Prostřednictvím *vojáků*
vojenskou linkou

Trockému

Šifrou ÚV

Poláci jsou na postupu, evakuovali jsme Rečicu. Gomelu hrozí úder, a tak navzdory Stalinovu optimismu pokládám veškerá Vámi navrhovaná mimořádná opatření za nezbytná a velice naléhavá. Pokud jde o funkci komisaře dopravy, politické byro se usneslo nabídnout ji Vám, protože Krasin za týden odjíždí do ciziny a Lomonosov se zotaví po skvrnitém tyfu až tak za šest týdnů.[164] Odpovězte obratem.

Lenin

271
TELEGRAM I. N. SMIRNOVOVI[165]

[9. 3. 1920]

Eseři a menševici nám nebudou klást žádné podmínky: buď se nám podřídí bez jakýchkoli podmínek, anebo budou zatčeni.*

* Ve strojopisné kopii telegramu je dále uvedeno: »Z pověření politického byra *Lenin*.« *Red.*

272

TELEGRAM A. LOMOVOVI

9. 3. 1920

Archangelsk
Členovi předsednictva NNHR
Lomovovi

Snažte se vyhledat anebo dejte vyhledat v muzeu Společnosti pro průzkum Severního kraje a ve Správě státního majetku tištěný materiál a zprávy o ropných nalezištích v pořící Uchty.

Lenin

273

PŘÍKAZ LIDOVÝM KOMISARIÁTŮM[166]

10. 3. 1920

Vzhledem ke katastrofální situaci v zásobování dělníků v Ivanovsko-vozněsenské gubernii žádám, aby ještě dnes byla svolána porada zástupců

lidového komisariátu zásobování
lidového komisariátu zemědělství
lidového komisariátu dopravy
Hlavní správy vodní dopravy
Ústředního výboru textilního průmyslu
lidového komisariátu práce.

Svolání komise si vzal na starost člen předsednictva CÚVV soudruh *Kiseljov.*

Úkol komise: projednat návrh ivanovsko-vozněsenského guberniálního výboru strany z 6. 3. a vypracovat *mi-*

mořádná opatření v zájmu pomoci. Zprávu o splnění podejte RLK do soboty.

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

274
POLITICKÉMU BYRU ÚV KSR(b)[167]

Politickému byru (nebo organizačnímu byru): musíme se tohoto případu **chytit** a pořádně jej přešetřit, vzít si na pomoc **Dzeržinského,** tu »sestru«, o níž onen menševik píše, najít a Karachanovy úředníky **vyházet.**

11. 3. [1920]. *Lenin*

275
TELEGRAM L. D. TROCKÉMU

[11. 3. 1920]

Šifrovaně

Trockému

Čičerin mi píše:

»Do Polska přijelo 5000 francouzských důstojníků, je očekáván Foch a je malá naděje, že nedojde k válce. *Naše soustavné mírumilovné úsilí dokazuje masám Poláků, že se nás nemusí obávat,* hrozeb že použijí imperialisté, aby zvrátili příznivé smýšlení mas o nás. Je však absolutně nevyhnutelné, abychom se připravili na válku. Musíme být připraveni na nejhorší.

Ve Finsku se vzedmula vlna šovinismu, neboť to, že jsme po fiasku bělogvardějců obsadili území celého severu, znamená *pochování velkofinských tužeb.* Pro finské aktivisty to znamená »teď, anebo nikdy«: Vennolova vláda, umírněná a zbabělá, odstoupila. *Hrozby na aktivisty neplatí.* Ti naopak zneužijí ohrožení z naší strany, aby vyvolali ve vlastních masách nálady proti nám. Z vojenského hlediska musíme

být připraveni na všechno. Na finské frontě musíme být připraveni k obraně.

Chan-Chojskij sice polemizuje, zároveň se však usilovně domáhá jednání. Kdybychom byli nuceni nasadit všechny síly proti Polsku a Finsku a kdybychom mohli získat ropu mírovou cestou, měli bychom tam asi oddálit válku . . .«

Také Litvinov upozorňuje, že se Polsko pozvedne k boji a že naše mírové návrhy jsou pokládány za slabost.

Lenin

276

TELEGRAM I. S. UNŠLICHTOVI*

11. 3. 1920

Šifrovaně

Rev. voj. rada Západního frontu
Unšlichtovi

Poláci zřejmě budou bojovat. Pro posílení obrany děláme co se dá. Musíme také mimořádně vystupňovat agitaci v polštině. V případě potřeby vám vypomůžeme lidmi, penězi i papírem.

Lenin

* Posláno přímou linkou. *Red.*

277

TELEGRAM I. T. SMILGOVI A G. K. ORDŽONIKIDZEMU

11. 3. 1920

Všechno šifrovaně

Rev. voj. rada Kavkazského frontu
Smilgovi a Ordžonikidzemu
Kopie rev. voj. rada Jihozápadního frontu
Stalinovi

Z vašeho sdělení, že vbrzku očekáváte úplné rozdrcení Děnikina, mám velkou radost, ale obávám se, že jste příliš optimističtí. Válce s Poláky se očividně nevyhneme. Proto není teď hlavní vytvořit kavkazskou pracovní armádu, nýbrž připravit co nejrychlejší přesun co největšího počtu vojska na západní frontu. Veškeré úsilí soustřeďte na tento úkol. S maximální energií k tomu využijte také zajatce.

Lenin

278

G. M. KRŽIŽANOVSKÉMU

14. 3. [1920]

Glebe Maximilianoviči!

Prohlédl jsem si zprávu *GOELRO*[168], popřemýšlel o včerejší diskusi a dospěl jsem k závěru, že ta zpráva je *suchopárná.*

A nejen to.

Nemohl byste buď Vy, anebo Krug (anebo ještě někdo jiný) napsat takový článeček, aby se

279
TELEGRAM F. F. RASKOLNIKOVOVI A S. M. KIROVOVI*

14. 3. 1920

Šifrovaně

Astrachaň
Velitelství loďstva, Raskolnikovovi a Kirovovi

Vaše plány jsou založeny na přepravě po hlubokých vodách, kdežto Babkin navrhuje přepravovat ropu mělčími vodami v blízkosti břehů přes Bělinskou mělčinu, aby se nepřátelské loďstvo nemohlo lodí ani zmocnit, ani je potopit. Za vhodná pokládá plavidla s ponorem 4—5 četvertí**, parníky Džambaj, Ukno, Ratmir, Lev, Něva, Ljubimyj, Kirgiz, Alexandr a nákladní čluny Pluto, Apollon, Medúza, Rusalka, Valerija, Stefanija a další. Přečerpávalo by se u Bělinské mělčiny. Předpokládá, že by se tak dalo přepravit při jedné plavbě 320 000 a měsíčně 1 600 000. Informujte mě o Vašem závěru.

Lenin

280
E. M. SKLJANSKÉMU

15. 3. 1920

Soudruhu Skljanskij!

Je zapotřebí, aby revoluční vojenská rada schválila toto usnesení:

* Na horní části rukopisu je Leninova poznámka: »Po zašifrování mi vraťte. *Lenin.*« *Red.*

** Četvertʹ — stará ruská délková míra; četvertʹ aršínu — 17,7 cm. *Čes. red.*

věnovat mimořádnou pozornost **chybě,** jíž jsme se *dopustili* na Krymu (nepřesunuli jsme zavčas dostatečné síly)[170];

— všemožně usilovat o nápravu této chyby (události v Německu[171] **do krajnosti** vyhrocují problém **urychlené** likvidace Děnikina);

— zejména připravit námořní prostředky (miny, ponorky apod.) a eventuální útok z Tamaně na Krym (vzpomínám si, že mi Michail Dmitrijevič Bonč-Brujevič říkal, že to je snadné).

Je nezbytné, aby k tomu revoluční vojenská rada *neprodleně* schválila řadu nanejvýš přesných a energických usnesení.

Kopii mi pošlete.

Lenin

281
TELEGRAM PŘEDSEDNICTVU CELOUKRAJINSKÉ KONFERENCE BOROŤBISTŮ[172]

16. 3. 1920

Charkov
Rada lidových komisařů Ukrajiny
Rakovskému pro Blakytného do předsednictva
celoukrajinské konference boroťbistů

Z celého srdce děkuji za pozdrav. Upřímně přeji konferenci úspěch v jejím jednání, zejména v započatém slučování se stranou bolševiků.

Lenin

282
L. B. KRASINOVI[173]

[16. 3. 1920]

Proč byste nemohl zvlášť předložit dekret o povolání *expertů* (elektrotechniků) ze zahraničí a o uvolnění 500 000 rublů na tento účel? *Bude to působivé* (a politicky *prospěšné).*

283
L. B. KRASINOVI[174]

[Po 16. 3. 1920]

Děláte chybu, když se *»chystáte«* na něco »velkého« a maličkosti pomíjíte. Lepší vrabec v hrsti než . . . Existují malé firmy mimo trasty. Ty firmy mohou vyrobit (někdy zas prodat) náhradní díly i ostatní.

284
NEZJIŠTĚNÉMU ADRESÁTOVI

[Po 16. 3. 1920]

V opravě lokomotiv jsme něco nedotáhli.

Nedala by se z členů ÚV zřídit komise, která by to popoháněla a kontrolovala?

Anebo jednou týdně hlášení?

Či snad něco jiného?

Kdo na to dohlíží? Kdo to popohání? *Nikdo.*

Kdo vybral ty nejlepší dílny? Jak to vypadá s odměnami po 200 pudech* za lokomotivu?

* Pud — 16,38 kg. *Čes. red.*

Neměl by se tím pověřit *speciálně Rozengolc* — a možná ještě někdo další?

Dekret se vydal a usnulo to . . .[175]

285

TELEGRAM I. T. SMILGOVI A G. K. ORDŽONIKIDZEMU[176]

17. 3. 1920

Šifrovaně

Rev. voj. rada Kavkazského frontu
Smilgovi
a Ordžonikidzemu

Obsadit Baku je pro nás opravdu nanejvýš nezbytné. Zaměřte k tomu veškeré úsilí, přičemž v prohlášeních musíte být obzvlášť diplomatičtí a vždy se důkladně přesvědčit, že je připravena pevná místní sovětská moc. O Gruzii platí totéž, i když ve vztahu k ní doporučuji ještě větší opatrnost. O přesunech se domluvte s vrchním velitelem.

Lenin

286
TELEGRAM I. J. KOTLJAKOVOVI

[19. 3. 1920]

Petrohrad
předsedovi národohospodářské rady
Severního obvodu
Kotljakovovi

Nařizuji Vám být všemožně nápomocen při rychlém získávání materiálů a dokladů, jež nutně potřebuje petrohradská skupina státních pracovníků pověřených elektrifikací Ruska.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

287
TELEGRAM A. M. GORKÉMU[177]

[19. 3. 1920]

Petrohrad
Gorkému

Na Váš dopis z 5. 3. Vám sděluji text telegramu lidového komisariátu zásobování Badajevovi: »Ukládá se Vám, abyste — dokud zvláštní komise rady lidových komisařů definitivně nerozhodne o zlepšení situace vědců — pokračoval i nadále v jejich zásobování podle plánu, který jste předtím schválil, to jest abyste nesnižoval příděly, což je v souladu s poslední dispozicí lidového komisariátu zásobování.« Pokrovského komise protestuje proti petrohradskému seznamu a označuje jej za nesprávný. Sapožnikov byl 9. 3. z vězení propuštěn. Manuchin musí

vyložit lidovému komisaři zdravotnictví Semaškovi metodu svých zamýšlených výzkumů: na jejím posouzení závisí rozhodnutí.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

288

TELEGRAM G. J. ZINOVJEVOVI A I. J. KOTLJAKOVOVI[178]

[19. 3. 1920]

Petrohrad, Smolný, Zinovjevovi
a předsedovi národohospodářské rady
Severního obvodu Kotljakovovi
Kopie Petrohrad, Algemba

Žádám, abyste vzhledem k mimořádnému významu, který má pro stát urychlená výstavba železniční trati Alexandrov Gaj—Emba, určená k operativním vojenským přesunům, kategoricky přikázali všem podřízeným institucím a organizacím civilní správy, vojenské správy a národohospodářské rady všemožně vycházet vstříc pověřencům petrohradského zastupitelstva výše uvedené trati, aby mohli zdárně plnit odpovědné úkoly, jež jim byly uloženy.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

289

TELEGRAM B. I. GOLDBERGOVI

[20. 3. 1920]

Revoluční vojenská rada záložní armády
soudruhu *Goldbergovi*

Rada dělnicko-rolnické obrany vyslovuje jménem sovětské moci soudružské poděkování všem dělníkům, rudoarmějcům, technikům i administrativním pracovníkům, kteří se podíleli na rekonstrukci mostu přes Kamu u Sarapulu a dokončili ji měsíc před stanoveným termínem. Znovu tak dokázali, čeho může proletariát dosáhnout dobrou organizací, energií a pracovní kázní, když ke všem úkolům, kladeným na Ruskou sovětskou republiku v jejím zápase s hospodářským rozvratem, přistupuje s dnes tolik potřebnou uvědomělostí.

Předseda Rady obrany *Lenin*

290

E. M. SKLJANSKÉMU

22. 3. 1920

Soudruhu Skljanskij!

Žádám Vás, abyste nařídil poskytnout dlouhodobou dovolenou (na léčení) a následné přeložení na kavkazskou frontu (k zotavení v záloze na jihu)
rudoarmějci

Pavlu Sergejeviči
Allilujevovi

(6. armáda, 1. střelecká divize, 159. střelecký pluk; oddíl spojařů; zástupce velitele oddílu spojařů P. S. Allilujev).

S komunistickým pozdravem *N. Lenin*

P. S. P. S. Allilujev prodělal skvrnitý tyfus a má slabé plíce. Prosím, aby mne kompetentní orgány uvědomily, zda mu dovolená a cesta do Moskvy k matce byla povolena.[179]

Lenin

291
K. B. RADKOVI[180]

[Nejdříve 23. 3. 1920]

Soudruhu Radku!

Co Váš názor? Napište pár slov a vraťte mi to. Vy znáte *opravdu* přesně situaci rodiny K. Liebknechta? Potřebuje pomoc? Jak velkou?

Lenin

292
TELEFONICKÁ DEPEŠE J. V. STALINOVI

[24. 3. 1920]

Soudruhu Stalinovi
Kopie soudruhu Rakovskému

Vzhledem k tomu, že na sjezdu bylo za každý směr zvoleno po 13 delegátech, a protože se voleb do ústředního výboru nezúčastnilo 105 delegátů a 8 se zdrželo hlasování, usneslo se politické byro ÚV KSR — aby nalezlo výcho-

disko z nenormální situace — vytvořit prozatímní byro složené ze 2 zástupců starého ústředního výboru a 2 nových. Pátým členem byra jmenovat někdejšího boroťbistu soudruha Šumského.[181]

Z pověření politického byra *Lenin*

293

TELEGRAM A. J. ŠUMSKÉMU

[24. 3. 1920]

Charkov, Šumskému
Kopie novému ÚV KS Ukrajiny
Kopie Rakovskému

Šifrovaně

Potvrzujeme Leninovu telefonickou depeši Rakovskému z včerejší noci a oznamujeme, že se politické byro ÚV KSR vzhledem k nepřípustné situaci, kdy se 105 delegátů při 8 abstencích odmítlo zúčastnit voleb do ÚV a protestovalo proti těmto volbám jakožto nezákonným, usneslo vytvořit až do urovnání konfliktu prozatímní orgán. V tomto prozatímním ÚV má být Šumskyj, někdejší boroťbista, nyní člen strany, který se frakčního boje na ukrajinské konferenci nezúčastnil, a dále 2 členové nového a 2 členové starého ÚV.

Z pověření politického byra *Lenin*

294
CELORUSKÉMU ÚSTŘEDNÍMU VÝKONNÉMU VÝBORU[182]

24. 3. 1920

Rada lidových komisařů předkládá CÚVV ke schválení seznam podniků podléhajících přímo ústředním orgánům NNHR a zařazených podle instrukce CÚVV do »1. skupiny«.

Komise vytvořená RLK tento seznam jednomyslně schválila a RLK jej potvrdila.

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

295
VZKAZ ČLENŮM POLITICKÉHO BYRA ÚV KSR(b) S NÁVRHEM TEXTU TELEGRAMU Š. Z. ELIAVOVI A J. E. RUDZUTAKOVI[183]

[24. 3. 1920]

Členům politického byra:

Ukládám Vám šifrovaně telegrafovat

Eliavovi a Rudzutakovi: »Trváme na co nejpřísnějším plnění usnesení ÚV o zahraniční politice. Gellera a Brojda okamžitě odvolejte a veškeré záležitosti předejte jedině Golubovi, Mašickému a Gopnerovi. Všechny ostatní pokyny ÚV neprodleně a přesně splňte a podejte o tom hlášení. Upozorňujeme vás, že za další průtahy a obcházení podřízenosti Vašeho ÚV straně budete potrestáni.«

Lenin

296

POKYN SEKRETÁŘCE[184]

[24. 3. 1920]

1. Gubkinovi odpovězte: jeho důvody mě nepřesvědčily, neboť petrohradská *guberniální správa těžby břidlic* zůstává v *nepřímém* spojení s hlavní správou.

Závod na rafinaci je třeba budovat na Volze, neboť Vejmarn je příliš blízko hranic.

2. Dotažte se Rykova.

297

A. I. SVIDĚRSKÉMU

[Nejdříve 24. 3. 1920]

Soudruhu Sviděrskij!

Dostalo se mi informace o této zoufalé situaci v továrnách:

Vedení závodu č. 6 v Kalužské gubernii, trojicko-kondrovské továrny a polotňanská továrna, bývalá firma V. Govard a Gončarovová.

Stanice Govardovo na trati Syzraň-Vjazma a stanice Polotňanyj Zavod.

Dělníků přibližně	2500—3000
Úředníků	200 osob
Strávníků	12 000 »

Od 28. února t. r. zaveden vojenský režim.

V prosinci převedeni na rudoarmějský příděl. Nedostávají nic.*

Žádám Vás, abyste promyslel, jakým mimořádným příkazem jim zajistit výdej potravin, a abyste mě o tom informoval.

Lenin

* Podtrženo Leninem. *Red.*

298

ROZHODNUTÍ NA DOPISU VEDENÍ LIGY PRO ZÁCHRANU DĚTÍ[185]

[Nejdříve 24. března 1920]

Dotažte se soudruha *Dzeržinského*. Prosím o jeho vyjádření. (Domnívám se, že to je intrika.)

Lenin

299

ORGANIZAČNÍMU BYRU ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b)[186]

[26. 3. 1920]

Organizačnímu byru ÚV

Domnívám se, že dokud není železniční doprava *zcela* obnovena, není na to ani pomyšlení.

Lenin

300

A. I. RYKOVOVI

Soudruhu Rykovovi

Zabrání 15 miliónů pudů* benzínu v Groznémě[187] nás nutí učinit řadu urychlených a závažných opatření, a sice:

1. Benzín zvlášť přísně střežit.
   Opatření vojenského rázu. Zvláštní odpovědnost vojenských složek.

* Pud — 16,38 kg. *Čes. red.*

2. Spočítat: kolik potřebujeme *(maximum).* Ostatní — do ciziny za lokomotivy.
3. Soustředit nákladní auta *(odevšad,* zvláště z armády) a opravit je *za účelem svozu obilí k železničním stanicím.*
4. Zmobilizovat nákladní auta a řidiče na tuto práci.
5. Svézt benzín do ústředních skladišť.

Nesvoláte k tomu poradu (komisariátu zásobování a vojenské správy), jejíž návrh by byl předložen Radě obrany?

Pospěšte si s tím, prosím Vás.

28. 3. [1920]. *Lenin*

301

L. D. TROCKÉMU

Soudruhu Trockij!
Na vědomí

Jižním železničním tratím:

Zabarov — skvěle zná jižní železniční trati. Naprosto spolehlivý straník, povoláním železničář.

Blyznyčenko — pro severodoněckou železniční trať. Také naprosto spolehlivý. Sestavoval těžkou obrněnou divizi. Železničář.

Naprosto nevhodný Ivanov Alexej, je to ulejvák (na jižní železnice byl jmenován »novým« ukrajinským ÚV)[188].

Doporučení jsou od Švarce (»Semjona«), starého bolševika, nanejvýš spolehlivého straníka, znepokojeného štvanicí ukrajinských polomachnovců proti Rakovskému.

28. 3. 1920. *Lenin*

302

I. I. ŠVARCOVI, J. A. JAKOVLEVOVI A OSTATNÍM[189]

[31. 3. 1920]

Všichni doněčtí dělníci stojí za Sapronovem!!
Nevěřím tomu. Co fakta?

Švarcovi
Jakovlevovi a ostatním.

303

N. N. KRESTINSKÉMU

[Nejpozději v březnu 1920]

Soudruhu Krestinskij! Musíme se držet *zákona.*

Posledním zákonným usnesením je usnesení *organizačního byra,* a to už *protest* ukrajinského ÚV zamítlo.

Jakovlev (a ukrajinský ÚV) *musí* toto usnesení organizačního byra splnit **bez prodlení.**[190]

S dotazovací akcí souhlasím, avšak bez práva pozastavit na jejím základě platnost usnesení, neboť toto právo přísluší *pouze* plénu — a já požaduji právo na agitaci.

Lenin

304
J. D. STASOVOVÉ

[Nejpozději v březnu 1920]

Čičerin je nemocný, nikdo se o něj nestará a on se léčit nechce, takže se ničí.

Musí se mu jménem ÚV napsat *přátelský* dopis (aby se neurazil) s *usnesením* ústředního výboru, že ÚV požaduje, aby se nemrhalo tím, co patří státu, a aby se mu (třeba prostřednictvím Karachana) zavolal ten nejlepší doktor; toho že musí *poslouchat,* a když mu to doktor doporučí, že si bude muset vzít dovolenou a *strávit potřebnou* dobu *v sanatoriu.*

Lenin

305
A. D. CJURUPOVI

[Nejpozději v březnu 1920]

Soudruhu Cjurupo!

V politickém byru se mluvilo o tom, že *místo* vojenských transportů by se ze Sibiře (vzhledem k vítězstvím na jihu) měly dopravovat *potraviny.*

Rozhodnutí není v zápisu, protože Trockij, který s tím plně souhlasil, *už vydal příkaz.*

Člen NRD (Nejvyšší rady pro železniční a vodní dopravu) za komisariát zásobování na to musí *bedlivě dohlížet.*

Váš *Lenin*

306

A. M. NIKOLAJEVOVI[191]

[Vbřeznu 1920]

Podávejte mi:

1. **měsíční** hlášení — ta zaveďte,
2. o *všech* velkých stanicích,
3. s pokynem, kolik slov pro
   lid. komis. zahr. věcí
   lid. komis. vojenství
   ROSTA* atd.

307

A. V. LUNAČARSKÉMU[192]

[Vbřeznu 1920]

Zaberte v okolí Petrohradu řadu klášterů pro děti a mládež, které jsou defektní anebo *se o ně nikdo nestará.*

Lenin

308

Š. M. MANUČARJANCOVÉ

[Nejdřívev dubnu 1920]

Knihovnici

Nebylo by možné

1. soustředit *všechno,* co jednotlivé *lidové komisariáty* vydávají, do jednotlivých složek anebo polic?

* Ruská tisková agentura (1918—1935). *Čes. red.*

2. Totéž u publikací *ÚV* KSR a místních *výborů strany.*

309
TELEGRAM G. K. ORDŽONIKIDZEMU A VZKAZ L. D. TROCKÉMU

2. 4. 1920

Přísně tajné
Šifrovaně

Rev. voj. radě Kavkazského frontu, Ordžonikidzemu

Znovu žádám o opatrný postup: rozhodně se k muslimům chovejte co nejpřátelštěji, zejména při vstupu do Dagestánu. Všemožně a co nejslavnostněji dávejte muslimům najevo své sympatie, to, že mají autonomii, nezávislost atd. Podrobněji a častěji informujte o průběhu událostí.

Lenin

Soudruhu *Trockij,* pokud s tím souhlasíte, odešlete to šifrovaně a přímou linkou; sepsali jsme to se Stalinem.

Lenin

310
I. I. CHODOROVSKÉMU

V Kazani působí (jako docent nebo profesor apod. na univerzitě)

Adoratskij.

Znám ho přes 10 let. Je to naprosto spolehlivý člověk. Velice vzdělaný marxista.

Pověřil jsem ho, aby napsal nástin dějin revoluce.

Žádám

1. využít ho co nejvíc k přednáškové činnosti apod.,
2. vypomoci mu přídělem potravin *(zvýšeným)*, jemu i rodině, dřívím na otop aj.,
3. telegraficky mi sdělit jeho adresu (a co se pro něho udělalo).

6. 4. 1920 *Lenin*

311

V. V. ADORATSKÉMU

6. 4. 1920

Soudruhu Adoratskij!

Vzkázal jsem soudruhovi Chodorovskému, aby Vám vypomohl přídělem potravin, dřívím na otop apod.

Slíbil, že to udělá.

Příležitostně mi napište (nejlépe je poslat to přes vojáky):

1. zda pro Vás něco udělali, pokud jde o výpomoc — dali Vám potravinový příděl? Dříví na otop?
2. Nepotřebujete ještě něco?
3. Mohl byste shromáždit materiál k *dějinám občanské války*

a k *dějinám Sovětské republiky?*

Dá se vůbec v Kazani tento materiál shromáždit? Nemohl bych Vám pomoci?

Kompletní ročníky *Izvěstijí* a *Pravdy?* Chybí Vám toho hodně?

Mohl bych Vám pomoci sehnat, co Vám chybí?

Napište mi, prosím Vás, a *dejte mi svou adresu.*

Se srdečnými pozdravy Váš *Lenin*

312
VELITELI ZÁLOŽNÍ ARMÁDY A VŠEM VOJENSKÝM A ŽELEZNIČNÍM ORGÁNŮM

6. 4. 1920

Žádám velitele záložní armády, jakož i všechny vojenské, železniční i ostatní orgány, aby přijímali od soudruha *Adoratského* coby odesilatele veškerou *mně adresovanou* korespondenci, aby byla doručena co nejrychleji a nejspolehlivěji.

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

313
TELEGRAM VÝKONNÉMU VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V SAMAŘE

6. 4. 1920

Samara
Guberniální výkonný výbor
Kopie revoluční vojenské radě

Postupujete dost radikálně při čistce ve městě? Dejte se do toho jaksepatří a častěji kontrolujte, jak se to fakticky plní. Jestlipak se buržousti a měšťáci nevykrucují z pracovní povinnosti? Musíte je pořádně přitáhnout.

Předseda Rady obrany *Lenin*

314
M. I. LACISOVI

6. 4. 1920

Soudruhu Lacisi! Dopis »levého« esera »Seni« je *velice závažný*. Nedal by se otisknout?[193]

Hned to udělat nelze. Napište mi, kdy by to bylo možné a *jak* (při uveřejnění bude nezbytná řada ochranných opatření).

S pozdravem *Lenin*

315
TELEGRAM G. K. ORDŽONIKIDZEMU*

[15. 4. 1920]

Přímou linkou

Rostov na Donu, rev. voj. rada Kavkazského frontu
Ordžonikidzemu

Zmocňuji Vás, abyste kavkazským horalům tlumočil můj slib, že pro ně dám v radě lidových komisařů odhlasovat peněžitou pomoc. Na účet toho jim vyplaťte obnos do výše** 200 miliónů. Narimanov pojede v těchto dnech do Petrovska, jak jste to navrhoval. Můžete panu Uratadzemu svým jménem oznámit, že vláda proti jeho příjezdu do Moskvy nemá námitky, přičemž plně sdílím Váš názor, že by se s jeho odjezdem z Rostova nemělo pospíchat; proto nechávám na Vás, abyste datum jeho odjezdu

* Dole na telegramu Lenin připsal: »Telegrafujte to dnes v noci přímou linkou do Rostova na Donu. *Lenin.*« *Red.*

** Adresa a slova »můj slib, že pro ně dám . . . do výše« jsou napsána Leninovou rukou. *Red.*

stanovil podle vlastního uvážení.[194] V otázce pozemkových vztahů můžete jednat samostatně, avšak informujte o opatřeních, která v této oblasti podnikáte. Prosím o častější informace. Prosím o urychlený přesun jednotek na jihozápadní frontu.

Lenin

316

TELEGRAM PŘEDSEDOVI VÝKONNÉHO VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU A GUBERNIÁLNÍ MIMOŘÁDNÉ KOMISI V SARATOVĚ

Vzkaz přímou linkou

Saratov, předseda guberniálního výkonného výboru
Saratov, guberniální mimořádná komise
Kopie Saratov, guberniální zásobovací výbor
Kopie Kamyšin, újezdní výkonný výbor

Potvrzuji telegram lidového komisaře zásobování *Cjurupy* č. 1111[195], ukládám přesné splnění úkolů v něm obsažených a nařizuji předsedovi guberniálního výkonného výboru, aby přešetřil informace guberniálního zásobovacího výboru. Jestliže informace saratovského guberniálního zásobovacího výboru odpovídá skutečnosti, uvězněte předsedu kamyšinského újezdního výkonného výboru na tři dny za nepřípustné vměšování do zásobovací činnosti, jímž uškodil zájmům celé země a Rudé armády.

Předseda rady lidových komisařů
Lenin

15. 4. 1920

317
F. E. DZERŽINSKÉMU

16. 4. 1920

Soudruhu Dzeržinskij!

Nařiďte prosím *přísnější* přešetření. Nemohl byste tím pověřit nezaujaté lidi, nikoli Petrohraďany?

Já jsem se ještě z dalšího pramene (kromě uvedených dopisů od Kalmykovové) doslechl, že místní mimořádná komise připustila v této záležitosti určité nepřístojnosti.

Musí se to důsledně a rychle přešetřit.

Až ten případ uzavřete, vraťte mi laskavě přiložené dokumenty a nařiďte své sekretářce, aby mi poslala telefonogram o výsledku.[196]

S pozdravem Váš *Lenin*

318
V. D. BONČOVI-BRUJEVIČOVI

16. 4. 1920

Soudruhu Vladimíre Dmitrijeviči!

Pokud jste už zdráv (až se uzdravíte *úplně),* pak Vás prosím

1. přešetřit to *v tichosti* pomocí svědků;

2. zavolat si Gila a protentokrát mu udělit jen *důtku (mírnou)* s upozorněním, že se omezujete na nejnižší trest bez záznamu do jeho osobního spisu, a to vzhledem k jeho dosavadnímu dobrému chování, že však bude zle, kdyby se to opakovalo.[197]

S pozdravem Váš *Lenin*

319
ROZHODNUTÍ NA DOPISU V. M. ANDERSONA

. . .Hodnotu ruské revoluční literatury nelze vypsat, zejména když analogická, ale menší sbírka Akademie věd dosud nebyla přestěhována zpět; jediným místem v Petrohradu, kde jsou tyto »skvosty na papíře« uchovávány, je Veřejná knihovna, a kdyby měl být její fond poškozen, byla by to nenahraditelná ztráta.

Takže Vás žádám, přesněji řečeno, co nejsnažněji prosím, abyste mi neodmítl poslat, pokud je to možné, oficiální zákaz půjčovat revoluční literaturu komukoli domů. V některých případech jsem zcela bezmocný, nemohu-li se zaštítit Moskvou, respektive Vaší osobou. Přitom veškeré takové nároky jsou většinou motivovány tím, že čtení doma je pohodlnější. Zákaz výpůjček domů se dá zdůvodnit jednoduše — »vzácností a hodnotou« podobných publikací . . .

[16. nebo 17. 4. 1920]

Soudruhu Lunačarskij! Určitě takový zákaz vydejte! *Já to podepíšu.*[198]

Váš *Lenin*

320
POZNÁMKY A ROZHODNUTÍ NA DOPISU A. V. LUNAČARSKÉHO

Předsedovi rady lidových komisařů
soudruhu V. I. Leninovi

Poslal jste mi z Kazaně telegram se stížností na nedostatek bankovek. Podobné telegramy jsem dostal také z Vjatecké a Vologedské gubernie. Ve všech těchto místech nedostávají učitelé už tři měsíce služné, neboť tam chybějí peníze.

Situace je tedy taková, že v absolutně hladovějících guberniích hladovějí učitelé proto, že tam nejsou potraviny, kdežto v guberniích produkujících obilí, jako je Kazaňská, Vologedská a Vjatecká, v nichž by se učitelé fakticky uživit mohli, hladovějí zase proto, že tam nejsou peníze.

Snažně Vás prosím, Vladimíre Iljiči: vydejte nějaké pokyny, nebo to dejte projednat radě lidových komisařů, aby se bankovky poukazované na potřeby gubernií rozdělovaly proporcionálně, to jest když se nedostává 10—20 %, aby tento deficit postihl všechny resorty. Jinak to skutečně dopadá tak, že služné dostávají naprosto všichni, až na pracovníky školství a osvěty . . .

Malé radě: odhlasujte to. A nejen to: učitelům se musí dát *přednost.*

17. 4. [1920]. *Lenin*

321

A. V. LUNAČARSKÉMU A MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ

19. 4. 1920

Soudruhovi Lunačarskému a malé radě

Sochař S. Merkurov považuje za nanejvýš nespravedlivé a nesprávné, že objednávka, jež mu byla zadána radou lidových komisařů (30. 12. 1919), byla zrušena,

1. aniž by byl osobně přizván
2. aniž by byl písemně vyrozuměn a byla mu předložena kopie usnesení rady lidových komisařů, jímž se objednávka ruší.

Merkurov proto trvá na tom, aby mu bylo poskytnuto právo předložit k 15. 4. 1920 (termín stanovený Aljošinovi a jeho kolektivu usnesením rady lidových komisařů z 23. 2. 1920) ještě jednou nový návrh.[199]

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

322
TELEGRAMY G. L. PJATAKOVOVI

1

Jekatěrinburg, rada 1. pracovní armády, Pjatakovovi

Rada lidových komisařů potvrzuje telegram soudruha Vladimirského a všem místním orgánům v oblasti Uralu nařizuje postupovat při novém administrativním dělení gubernií s mimořádným taktem a obezřetností; zároveň doporučuje, aby se danou směrnicí řídila i 1. pracovní armáda a aby nebyly za tím účelem vytvářeny žádné zvláštní komise.[200]

Předseda rady lidových komisařů

20. 4. 1920 *Lenin*

2

Jekatěrinburg, rada 1. pracovní armády, Pjatakovovi

Rada lidových komisařů se na svém zasedání 20. 4. 1920 usnesla: vyslovit radě 1. pracovní armády důtku za nedostatečně seriózní přístup k novému dělení gubernií a napříště požadovat důkladnější přípravu věci, aby nedocházelo k protichůdným hlášením z jednotlivých míst.

Předseda rady lidových komisařů

20. 4. 1920 *Lenin*

323

TELEGRAM SPRÁVĚ SPOJŮ RUDÉ ARMÁDY, REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ TURKESTÁNSKÉHO FRONTU, REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ 4. ARMÁDY, LIDOVÉMU KOMISARIÁTU POŠT A TELEGRAFŮ

[22. 4. 1920]

Kopie VSS*, soudruhu *Alferovovi*
Kopie Novouzensk, Algemba, *Budassimu*
Kopie Moskva, Algemba, Sadová Kudrinská 13

Nařizuji neprodleně zřídit speciální telegrafní spojení Saratov—Novouzensk, jež by sloužilo budovatelům trati Alexandrov Gaj—Emba. Použijte k tomu materiál, jímž disponuje Turkestánský front. O zahájení prací podejte hlášení.

Předseda Rady obrany *Lenin*

324

PETROHRADSKÉMU SOVĚTU[201]

Soudruzi! Naléhavě vás prosím, abyste soudruhovi Gorkému byli *všemožně* nápomocni, kdykoli se na vás v podobných záležitostech obrátí, a kdyby se vyskytly překážky, potíže anebo námitky jakéhokoli druhu, abyste se nezdráhali informovat mě, oč tu jde.

22. 4. 1920 *V. Uljanov (Lenin)*

* Výbor pro státní stavby při NNHR. *Red.*

325

L. M. KARACHANOVI A F. E. DZERŽINSKÉMU

22. 4. 1920

Soudruhům Karachanovi
a Dzeržinskému

M. F. Andrejevová má k dispozici spojení pro doručování novin a pošty (pro doručování i odesílání, pro výměnu).

Prosím, abyste jí k zajištění dobré organizace této činnosti poskytli veškerou pomoc.

V. Uljanov (Lenin)

326

V. P. MILJUTINOVI[202]

[23. 4. 1920]

1

Takovou nevyjasněnou situaci nelze trpět *už ani den.* Pokud má někdo námitky, předložte je *ihned RLK* (jinak bude vina na Vás).

Dostali jsme od německých zástupců *potvrzení,* že jsme jim dali na vědomí, že jim *nezaručujeme* lepší potraviny, oblečení ani ubytování, než jaké mají ostatní *a řadoví* dělníci v Rusku?

2

1. S Čičerinem to *bezpodmínečně* projednejte.
2. *Vy* musíte ověřit, zda jsme dostali potvrzení (musíme ho získat anebo celý obsah včlenit do smlouvy).

327
K. A. TIMIRJAZEVOVI

27. 4. 1920

Milý Klimentiji Arkaďjeviči! Mnohokrát Vám děkuji za Vaši knihu a za laskavá slova.[203] Byl jsem přímo u vytržení, když jsem četl Vaše komentáře proti buržoazii a na podporu moci sovětů. Co nejpevněji Vám tisknu ruku a z celého srdce Vám přeji zdraví, zdraví a ještě jednou zdraví.

Váš *V. Uljanov (Lenin)*

328
ROZHODNUTÍ NA VZKAZU L. B. KRASINA

Je třeba zakázat, aby Ekonomičeskaja žizň otiskovala podrobné informace o palivu. Je dost možné, že útok Poláků je odezvou na to, že v tomto směru neznáme míru. Dokazovat v našich novinách na číslech nevyhnutelnost vlastní záhuby z těch nejrůznějších důvodů, na to jsme mistři.

[Před 28. 4. 1920]

Rykovovi: Myslím, že to je pravda. Jaký je Váš názor?[204]

329
POKYN SEKRETÁŘCE[205]

[29. 4. 1920]

Vladimirskij je nemocen.

Spojte se telefonicky s lidovým komisariátem vnitra (s Vasiljevem?) a dosáhněte toho, aby tento komisariát *učinil opatření.*

Lenin

330
G. V. ČIČERINOVI

[Začátkem května 1920]

Soudruhu Čičerinovi

Soudruhu *Čičerine!* Rád bych Vás a Fajnberga požádal (a jestli nemáte čas Vy, pak doporučte soudruha, který se dokonale vyzná v socialistickém hnutí v Anglii), abyste se podívali na mou brožurku *nebo na kapitolu o Anglii** a poradili mi, zda se tam nedopouštím chyb nebo netaktností. Kdyby Vás to neobtěžovalo, moc bych Vás prosil, udělejte praktické opravy po straně tužtičkou.

Váš *Lenin*

* Viz Levičáctví — dětská nemoc komunismu (Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 31—136). *Red.*

331

N. A. SEMAŠKOVI

3. 5. 1920

V nepřítomnosti soudruha **Semaška** — **soudruhu** *Solovjovovi*

Soudruhu Semaško!

Buďte tak laskav a přijměte doručitele, soudruha Dmitrije Nikitiče *Jerošenkova,* zdravotníka. Doporučil mi ho jeden velmi spolehlivý soudruh. Soudruh Jerošenkov má několik týdnů volno, dokud se nezačne věnovat zvláštnímu úkolu, kterým ho hodláme pověřit, a rád by se během této doby přiučil něčemu z medicíny a také by chtěl být v tomto oboru užitečný. Moc Vás prosím, abyste mu pomohl.

Váš *Lenin*

P. S. Soudruh vymyslel velmi *praktickou dezinfekční* kabinu. Mělo by se to ověřit a využít.

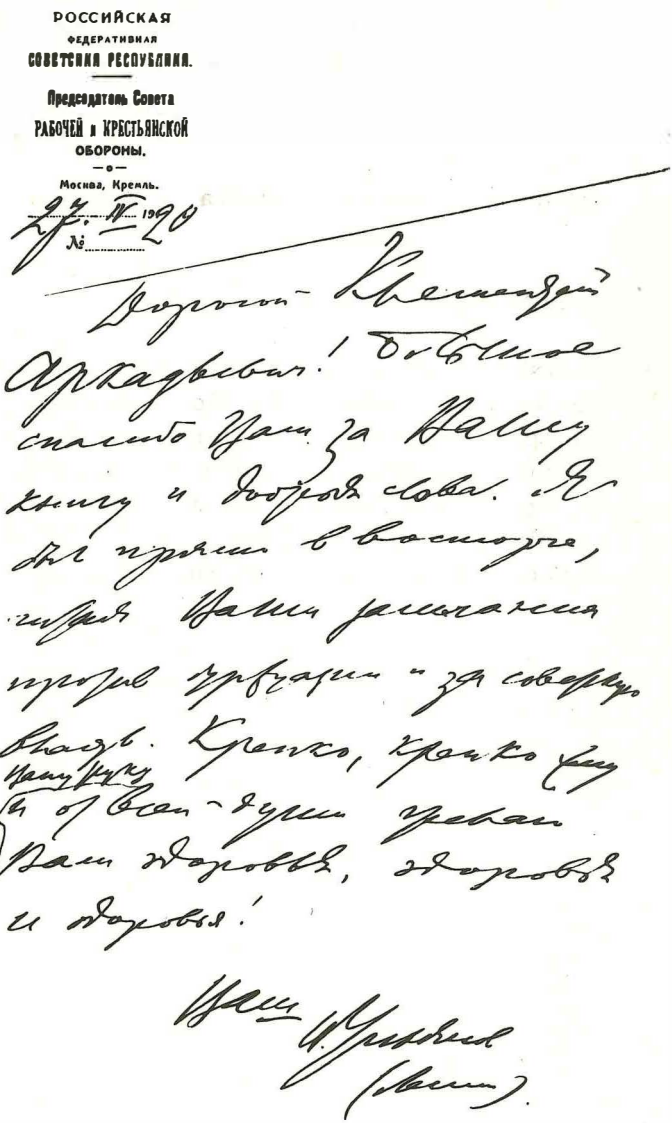

РОССИЙСКАЯ
ФЕДЕРАТИВНАЯ
СОВЕТСКАЯ РЕСПУБЛИКА.

Председатель Совета
РАБОЧЕЙ и КРЕСТЬЯНСКОЙ
ОБОРОНЫ.

Москва, Кремль.

27. IV 1920
№

Дорогой Клементий Аркадьевич! Большое спасибо Вам за Вашу книгу и добрые слова. Я был прямо в восторге, читая Ваши замечания против буржуазии и за советскую власть. Крепко, крепко жму Вашу руку и от всей души желаю Вам здоровья, здоровья и здоровья!

Ваш В. Ульянов
(Ленин).

Rukopis Leninova dopisu
K. A. Timirjazevovi z 27. dubna 1920

332
TELEGRAM G. K. ORDŽONIKIDZEMU

Velmi spěchá

Vzkaz přímou linkou
(odpovědni jsou dozorčí komisaři telegrafu)
Přes *Rostov* do *Baku*
Do místa pobytu soudruha *Ordžonikidzeho*

Opakovaně Vás žádáme, abyste nám *bleskově,* bez nejmenší ztráty času, sdělil důvody Vašeho telegramu o zdržení.[206]

3. 5. [1920] *Lenin**

333
TELEGRAM F. KONOVI**

[4. 5. 1920]

Felixi Konovi
Kyjev
Kopie Rakovskému
Charkov

Pokud jde o Vynnyčenka, v zásadě souhlasíme. O podrobnostech[207] se dohodněte s Rakovským. Informujte stručně o vojenské situaci a o perspektivách.

Lenin

* Telegram podepsal rovněž J. V. Stalin. *Red.*
** Posláno přímou linkou. *Red.*

334
TELEGRAM G. K. ORDŽONIKIDZEMU[208]

[4. 5. 1920]

Baku přes Rostov
Členu Revoluční vojenské rady Kavkazského frontu
Ordžonikidzemu

Doručit prostřednictvím odpovědných osob, po doručení informovat Revoluční vojenskou radu republiky, Skljanského.

ÚV Vám ukládá odvést jednotky z gruzínského území k hranicím a vyvarovat se útoku proti Gruzii.

Po jednání s Tiflisem je jasné, že mír s Gruzií není vyloučen.

Sdělte neprodleně co nejpřesnější údaje o povstalcích.[209]

Z pověření politického byra ÚV *Lenin**

335
L. D. TROCKÉMU[210]

[4. 5. 1920]

Soudruhu Trockij! Podle mne má Čičerin pravdu: okamžitě odpovězte, že souhlasíme 1. s dočasným zastavením vojenských operací a) na Krymu a b) na Kavkazu (volte uvážlivě každé slovo). 2. s jednáním o podmínkách vyklizení Krymu *na podkladě* (nic víc) všeobecné amnestie pro bílé a 3. s účastí anglického důstojníka při jednání s Vrangelem. Text odpovědi Čičerinovi projednejte v po-

* Telegram podepsal rovněž J. V. Stalin. *Red.*

litickém byru ještě dnes, aby se mohlo odpovědět dnes v noci.

Lenin

Hlasy shromáždíme telefonicky.

336
P. I. POPOVOVI, A. L. ŠEJNMANOVI A K. M. ŠVEDČIKOVOVI

5. 5. 1920

Jmenuji komisi ve složení ss. Popov, Šejnman a Švedčikov, jíž ukládám dosáhnout toho, aby byl prakticky a v plné míře zajištěn potřebný papír pro soupisy organizované Ústředním statistickým úřadem. Tato práce musí být dokončena do tří dnů.

Prosím, abyste mi zaslali zprávu o splnění (nebo kopii dohody) podepsanou všemi třemi členy komise.

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

337
M. N. POKROVSKÉMU

5. 5. 1920

Soudruhu Pokrovskij!

Hovořil jsem náhodou se soudruhem Lunačarským o nutnosti vydat pořádný slovník ruského jazyka*. Ne takový,

* Lenin má na mysli svůj dopis A. V. Lunačarskému z 18. ledna 1920 (viz tento svazek, dokument č. 208). *Red.*

jako je Dalův[13], ale slovník, jehož by používali (a poučili se v něm) všichni, takříkajíc klasický slovník současného ruského jazyka (řekněme asi tak od Puškina po Gorkého). Posadit k tomu asi 30 vědeckých pracovníků nebo kolik je potřeba, ovšem takových, kterých není zapotřebí k jiné práci, dát jim příděl potravin — a ať to udělají.

Lunačarskij říkal, že už o tom přemýšlel a že se to buď už dělá anebo se to udělá.

Buďte tak laskav, zjistěte, zda se na tom dělá — a zpravte mě o tom.

Váš *Lenin*

338
SEKRETARIÁTU ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b)[211]

[Po 5. 5. 1920]

Navrhuji směrnici: všechny články o Polsku a polské válce budou prohlížet odpovědní *redaktoři* a budou za ně *osobně* ručit. Žádné výstřelky, tj. neupadat do šovinismu, vždy dělat rozdíl mezi pány, kapitalisty a polskými dělníky a rolníky.

Lenin

339
V. P. MILJUTINOVI

Plně se připojuji k tomuto prohlášení, jakož i k prohlášení soudruha Miljutina v rozhlasu z 16. 3. 1920[212] a žádám o vydání příkazu, že *každá* delegace zahraničních dělníků, která přijíždí do Ruska, musí bezpodmínečně stvrdit svým podpisem, že *byla seznámena* s obsahem těchto prohlášení v rozhlasu i tohoto mého přípisu, *aby o tom mohla*

informovat své krajany. Zahraniční dělníci musí znát pravdu, musí vědět, že jdou do horšího, když se k nám stěhují.

6. 5. 1920 Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

340
J. A. PREOBRAŽENSKÉMU

6. 5. 1920

Soudruhu Preobraženskij!

Soudruh Hanecki vznesl otázku své kooptace do kolegia lidového komisariátu zahraničního obchodu.[213]

Je třeba to postoupit politickému byru a *shromáždit ode všech vyjádření,* zejména od Krestinského, pokud mu to dovolí léčebný režim.

Haneckého neuspokojuje práce v Ústředním svazu spotřebních družstev, považuje ji pro sebe za podružnou.

Lenin

341
ROZHODNUTÍ NA TELEGRAMU I. E. GUKOVSKÉHO

Náhodně jsem získal naprosto věrohodné informace o tom, že Finsko v posledních dnech činí usilovné vojenské přípravy, neboť se očividně chystá zaútočit.

5. 5. 1920 *Gukovskij*

[6. 5. 1920]

Pošlete to šifrovaně vojenským činitelům v Petrohradu a Zinovjevovi, ale zatím ať se to nerozhlašuje.

Dodejte, že Litvinov posílá varování v tomtéž smyslu.

342
ČLENŮM ORGANIZAČNÍHO BYRA ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b)

Členům organizačního byra:

Snad bychom měli schválit takovéto rozhodnutí:

Směrnice ÚV KSR ukrajinskému ÚV: *Zdvojnásobte* počet zásobovacích pracovníků, za tímto účelem oberte **nemilosrdně** všechny lidové komisariáty s výjimkou komisariátu vojenství.

7. 5. [1920]. *Lenin*

343
BASINOVI

7. 5. 1920

Soudruhu Basine!

Tlumočte prosím mé díky 30. pluku rudých komunardů Turkestánského frontu za makaróny a mouku. Zásilku jsem předal moskevským dětem.

Předseda rady lidových komisařů

V. Uljanov (Lenin)

344

TELEGRAM G. K. ORDŽONIKIDZEMU[214]

[Mezi 7.—12. 5. 1920]

To je v zásadním rozporu s rozhodnutím ÚV. Může to mít zhoubné následky. Ústřední výbor to v žádném případě nepovoluje. Kategoricky žádáme akci zastavit a rozhodnutí zrušit.

*Lenin**

345

TELEGRAM L. B. KRASINOVI

Šifrovaně

Soudruhu Krasinovi

Smyslem usnesení politického byra, které Vám bylo oznámeno, je, abyste všechny smlouvy, které uzavíráte na zlatou valutu, předkládal politickému byru k předběžnému schválení. Zlatem se musí bezpodmínečně co nejvíce šetřit. Politické byro nevidí věcné důvody, aby své rozhodnutí zrušilo.

Z pověření politického byra

11. 5. 1920 *Lenin*

* Telegram podepsal rovněž L. D. Trockij. *Red.*

346
TELEGRAM I. T. SMILGOVI

(přímou linkou)
Šifrovaně

Smilgovi

Divize, které mají být podle rozkazu vrchního velitele přesunuty na západ, se musí bez prodlení vydat na pochod. Dohlédněte na to osobně. Učiňte opatření, aby cestou neklesal počet mužstva a aby front tyto divize před jejich přesunem neoloupil. Pokládáte-li za možné dodatečně vyčlenit další jednotky, předneste tuto otázku vrchnímu veliteli. Západnímu frontu je třeba poskytnout energičtější podporu. Odpovězte podrobněji telegraficky.

12. 5. 1920 *Lenin**

347
J. V. STALINOVI[215]

Soudruhu Staline!

Objevíte-li absolutně spolehlivého experta, odborníka na tomto poli, vyžádejte si od něho posudek a laskavě mě o tom informujte.

13. 5. [1920] Váš *Lenin*

* Text »(přímou linkou). **Šifrovaně**« a »Odpovězte podrobněji telegraficky. 12. 5. 1920. *Lenin*« je napsán Leninovou rukou. *Red.*

348
SMĚRNICE LIDOVÝM KOMISARIÁTŮM

[15. 5. 1920]

V lidovém komisariátu vnitra je pro přijetí anglické delegace připraven diagram prací komisariátu i stručné číselné přehledy a k dispozici je tlumočník znalý angličtiny, aby poskytl vysvětlení. Pokud ostatní komisariáty v tomto směru nepodnikly žádná opatření, žádám, aby tak bez prodlení učinily. Pokud jde o vytištění stručných číselných přehledů, spojte se s Vorovským.[216]

Předseda rady lidových komisařů
V. Uljanov (Lenin)

349
A. J. BADAJEVOVI

16. 5. 1920

Petrohrad
soudruhu Badajevovi
nebo jeho zástupci

Dejte, prosím, petrohradské skupině Státní komise pro elektrifikaci (odpovědný vedoucí Šatelen) *50* přídělů pro rudoarmějce v týlu a *9* rodinných přídělů potravin. Potravinové lístky na občanský příděl jim ponechte.

Telefonicky mě informujte, kdy a kolik přídělů jste jim poskytli.

Lenin

350

A. S. SERAFIMOVIČOVI[217]

Soudruhu Serafimovičovi

21. 5. 1920

Milý soudruhu!

Sestra mi právě říkala, jaké strašné neštěstí Vás postihlo. Dovolte mi, abych Vám stiskem ruky vyjádřil svou účast — buďte statečný a neklesejte na duchu. Velice lituji, že se mi nesplnilo mé přání častěji se s Vámi vídat a blíže se s Vámi seznámit. Díky Vašim dílům a sestřinu vyprávění jsem k Vám však pocítil hluboké sympatie a rád bych Vám řekl, jak velice dělníci i my všichni Vaši práci *potřebujeme* a že právě teď musíte být pevný, abyste překonal tíseň a znovu se *přiměl* k práci. Odpusťte, že píšu tak narychlo. Ještě jednou Vám co nejpevněji tisknu ruku.

Váš *Lenin*

351

PETROHRADSKÝM SOUDRUHŮM

Petrohradským soudruhům, kteří vydávají mou brožuru o »levičácích«*:

1. Prosím, abyste *poslední* korekturu porovnali s opravami, které jsem vyznačil *v této korektuře;*

2. tuto mou korekturu, kterou přikládám, prosím zaslat *zpět;*

3. v »dodatku« prosím opravit *zejména* místa na s. *3,* vyznačená *na okrajích* takto:

* Jde o knihu Levičáctví — dětská nemoc komunismu, kterou vydalo Státní nakladatelství v Petrohradu v červnu 1920 (viz Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 31—136). *Red.*

1)))
a 2))) (po kontrole mi jej vraťte zpět);
4. prosím, abyste mi telefonicky sdělil *jméno* soudruha, který je *odpovědný* za kontrolu a konečné znění. (A také, kdy to bude hotové.)
5. *Nemusíte* už čekat na žádné další moje opravy.

23. 5. 1920. *Lenin*

352

L. A. FOTIJEVOVÉ

[Nejdříve 25. 5. 1920]

Vzhledem k velmi přísným opatřením v politickém byru je zapotřebí dávat si na to pozor — zejména o svátcích.[218] Když odcházíte (tj. když ve zvláštních případech musíte odejít), máte se podle mne *domluvit s telefonistkami,* aby měly Vaše číslo *domů* a aby v krajním případě bylo možné se s Vámi spojit (telefonicky) v bytě; potom kontrola **neřekne, že tam sekretářka nebyla.**

Znovu opakuji: když si to promyslíte (a postaráte se o to), dá se to zařídit tak, aby *kontrola nemohla* říct: »Sekretářka tam nebyla.«

U nás jsme přece nezavedli noční službu sekretářek? A pokud je to jednou tak, musíte *zapojit* noční telefonistky.

353

L. A. FOTIJEVOVÉ

25. 5. 1920

V souvislosti se směrnicí ÚV, že se má všestranně zlepšit služba sekretářek zvláště o nedělích a svátcích

Vás žádám, abyste ihned vypracovala a předložila mi k podpisu pracovní rozpis

odpovědných sekretářek (Gljasserové, Volodičovové, Kizasové a dalších) konajících službu v sekretariátu RLK a Rady obrany, zvláště o *nedělích* a *svátcích* (ve všední dny rovněž). *Hodiny* a tak dále.

Předseda RLK *Lenin*

354

RADIOTELEGRAM M. V. FRUNZEMU

[25. 5. 1920]

Radiotelegraficky

Taškent,
komisi pro záležitosti Turkestánu
Eliavovi
pro Frunzeho

Jak to vypadá s ropou, jaké jsou zásoby? Zůstala naleziště bez úhony? Jaká je produkce, co se dělá pro její zvýšení? Kolik se dává na vývoz a kolik pro potřeby místních železnic?*

Lenin

* Na konec radiotelegramu Lenin připsal: »Vyžádejte si od radiotelegrafické stanice potvrzení o příjmu.« *Red.*

355
VŠEM LIDOVÝM KOMISAŘŮM[219]

zejména lidovému komisaři zemědělství
lidovému komisaři zásobování
a lidovému komisaři práce

26. 5. 1920

Prosím o všemožnou pomoc při urychleném sestavení vlaku Severní Kavkaz a o výběr zdatných politických pracovníků a instruktorů pro tento vlak.

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

356
REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ REPUBLIKY

[26. 5. 1920]

Nemohl bych si objednat mapu západní fronty s vyznačenou linií fronty:

1. před polskou ofenzívou (1. nebo 15. nebo 30. 4.??);
2. za maximálního postupu Poláků (10., 15. 5.?);
3. nyní (25., 24., 26. 5.)?

357

L. A. FOTIJEVOVÉ

[27. 5. 1920]

Dejte ještě dodatečně moskevskému a petrohradskému sovětu na vědomí (zároveň s informací o dnešním rozhodnutí o zelinářských zahradách)[220], že od nich očekáváme také opatření týkající se evidence a odvádění přebytků ze zahrad příměstských pěstitelů.*

358

ROZHODNUTÍ NA TELEGRAMU REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADY KAVKAZSKÉHO FRONTU[221]

[Nejdříve 27. 5. 1920]

Povolit jedině pod podmínkou:

1. Zvláštní odpovědnosti *určených* místních soudruhů.
2. *Zvláštních* odzbrojovacích opatření.
3. Zvlášť nebezpečné nepropouštět (seznamy z Celoruské mimořádné komise).

* Na dokument L. A. Fotijevová poznamenala: »Do zápisu, nebo jen telefonicky?« Lenin v této poznámce třikrát podtrhl slova »jen telefonicky«. *Red.*

359
G. V. ČIČERINOVI

[30. 5. 1920]

Soudruhu Čičerine!

Posílám Vám svůj dopis anglickým dělníkům.*

Nejsem s ním spokojen: jsem unavený a vůbec mi to nešlo od ruky. Pokud mi radíte dopis neposílat, pošlete mi vzkaz po doručiteli (vrací se hned zpátky) — pak se *dodatečně* vynasnažíme domluvit se telefonicky.[222]

Váš *Lenin*

360
G. V. ČIČERINOVI

[30. 5. 1920]

Soudruhu Čičerine!

Musíte bezpodmínečně využít pobytu soudruha Stalina v Moskvě (2—3 dny), abyste s ním *osobně* projednal a shromáždil (teď hned i *po* jeho odjezdu, tj. aby Vám poslal ještě z fronty) *veškerý* materiál o anglické pomoci Vrangelovi.

Všechno pečlivě shromážděte a za týden či za dva to *uveřejněte* s klidnou (bez svárlivého tónu) protestní nótou, v níž dokážete, že Anglie *se nedržela pravdy.*[223]

S pozdravem *Lenin*

P. S. Poslal jsem Bucharinovi (také *pro Vás)* svůj dopis anglickým dělníkům. *Spojte se telefonicky s Buchanem.*

* Viz Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 157—161. Red.

361
TELEGRAM DO ČERNOMOŘSKÝCH PŘÍSTAVŮ

[31. 5. 1920]

Jménem Rady práce a obrany potvrzuji telegram člena Rady práce a obrany Rykova[224]: »V případě připlutí obchodních lodí cizích mocností do černomořských přístavů se zakazují jakékoli rekvizice a konfiskace zboží; neuposlechnutí potrestá co nejpřísněji Revoluční tribunál. Neprodleně o tom zpravte lidový komisariát zahraničního obchodu v Moskvě.«

Předseda Rady práce a obrany *Lenin*

362
TELEGRAM PŘEDSEDOVI VÝKONNÉHO VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V NIŽNÍM NOVGORODU

[31. 5. nebo 1. 6. 1920]

Nižnij, předsedovi guberniálního výkonného výboru

Podle našich informací se na základě usnesení guberniálního výkonného výboru v Nižním Novgorodu v neděli 30. května nenakládalo obilí. Vzhledem k tomu, že zásobování západní fronty, Petrohradu a Moskvy zajišťuje téměř výlučně vodní doprava, je zcela nepřípustné a trestuhodné přerušit nakládku, byť na jeden den. Nařizuji vám učinit opatření, aby se podobné věci napříště neopakovaly. O splnění mě informujte obratem.

Předseda Rady práce a obrany *Lenin*

363

TELEGRAM J. V. STALINOVI

[2. 6. 1920]

Kremenčug, soudruhu *Stalinovi*
Odevzdat pouze *Stalinovi* do vlastních rukou
k dešifrování

Situace na západní frontě se ukázala být horší, než si mysleli Tuchačevskij a vrchní velitel, takže divize, o něž žádáte, musíme dát tam; a z kavkazské fronty se už dál brát nedá, protože tam jsou povstání a krajně znepokojivá situace. Trockij se stará, aby Vám byly poslány posily z krymských divizí, takže snad budete moci dvě tři z nich stáhnout směrem na Kyjev. Snažte se jednotky ukáznit a v započaté ofenzívě pokračujte energičtěji, ať to stojí co to stojí. Zajisté vedete v patrnosti, že podle rozhodnutí politického byra má být útok na Krym dočasně zastaven.[225]

Lenin

364

POKYN SEKRETÁŘCE

Dotažte se telefonicky všech členů RLK *(i soudruha Kameněva),*

zda souhlasí s tím, aby se »statut« malé rady (schválený včera)[226] doplnil v tom smyslu, že problémy lze malé radě předkládat k projednání také *na návrh předsedy rady lidových komisařů.*

Všechny odpovědi si ihned na místě zapište.

2. 6. [1920]. *Lenin*

Souhlasí: *Nesouhlasí:*

365

TELEGRAM G. K. ORDŽONIKIDZEMU

[3. 6. 1920]

Je nezbytné co nejrychleji a s nelítostnou rozhodností přikročit k odzbrojení buržoazie a rolníků, jakož i nespolehlivých živlů. Podejte přesné hlášení, co se v tomto směru dělá a s jakými výsledky.

Lenin

366

TELEGRAM G. K. ORDŽONIKIDZEMU[227]

[3. 6. 1920]

Rev. voj. rada Kavkazského frontu, Ordžonikidzemu

Dostal jsem Váš ukřivděný dopis. Neprávem si můj dotaz, který jsem byl povinen učinit, vykládáte jako nedůvěru. Doufám, že od toho nemístně dotčeného tónu upustíte dříve, než se osobně setkáme.

Lenin

367

L. D. TROCKÉMU[228]

[3. 6. 1920]

To je zjevná utopie. Nebude to stát až příliš mnoho obětí? Přijdeme o spoustu našich vojáků. To si musíme desetkrát rozmyslet a zvážit. Navrhuji odpovědět Stalinovi: »Váš návrh ofenzívy na Krym je natolik závažný, že se

musíme informovat a všechno promyslet s co největší obezřetností. Čekejte na naši odpověď. *Lenin. Trockij.**

368
N. N. KRESTINSKÉMU

[4. 6. 1920]

Krestinskému. Spěšně

(Přiložte telegram o soupisu na Sibiři a Popovův posudek.)

Navrhuji, aby se ještě dnes telefonicky shromáždily hlasy členů politického byra ohledně tohoto rozhodnutí:

soupis na Sibiři rozhodně provést současně se soupisem v Rusku, přičemž místo nespolehlivých a ze sympatií ke Kolčakovi podezřelých místních lidí povolat dělníky z hladovějících ruských gubernií.

Pokud s tím nesouhlasíte, musí se politické byro svolat na zítřek 5. 6. dopoledne. Budeme potřebovat méně než 1000 dělníků. Ty dovezeme snadno a přinese to obrovský užitek.

* Ve strojopisné kopii následuje poznámka: »Napsal Lenin vlastní rukou.« *Red.*

369
V. V. VOROVSKÉMU A V. P. MILJUTINOVI

Soudruhu Vorovskému
(Státní nakladatelství)
a soudruhu Miljutinovi (NNHR)

Kirgizští soudruzi prosí o pomoc, aby získali
písmolijnu,
tiskárnu
a papír.

Velmi vás prosím, abyste je přijali a poskytli jim veškerou podporu.

4. 6. 1920. *V. Uljanov (Lenin)*

370
L. D. TROCKÉMU[229]

[4. 6. 1920]

1

Soudruhu Trockij!

Musíte informovat vrchního velitele a vyžádat si jeho vyjádření. Až se dozvíte jeho názor, pošlete mi svůj závěr na zasedání Rady obrany, anebo si o tom pohovoříme telefonicky (jestli zasedání neskončí pozdě).

Lenin

Nejspíš je v tom nějaký kapric. Ale projednat se to musí urychleně. A jaká mimořádná opatření?

Lenin

371
VÝMĚNA STRUČNÝCH VZKAZŮ S K. A. ALFEROVEM[230]

[4. 6. 1920]

K. A. ALFEROVOVI

Soudruhu Alferove! Tachtamyšev pracuje u Vás? *Nějak špatně ho živíte?!* Proč je takový hubený a bledý?

ODPOVĚĎ K. A. ALFEROVA

Je členem nejvyššího kolegia a žije z přídělu příslušejícího pracovníkům sovětských orgánů. Pracovní dobu má prakticky neomezenou. *Alferov.*

K. A. ALFEROVOVI

Nějak to musíte zařídit a dávat mu *vyšší* příděl.

Takhle to rozhodně nemůže zůstat. Musíme udělat výjimku.

372
S. I. BOTINOVI

4. 6. 1920

Soudruhu Botine! Říkal jste soudruhovi Běleňkému, že by se pokusy mohly udělat v pátek (tj. dnes).[231] Nastala jedna *zvláštní* okolnost vojenskopolitického rázu, taková, že můžeme v nejbližších dnech zbytečně přijít *o mnoho tisíc* rudoarmějců. Proto je mou bezvýhradnou povinností důrazně Vás požádat, abyste svůj pokus urychlil *a* určitě — je-li to jen trochu možné — ho *provedl dnes* (veškerou nádeničinu, jako je seřízení motoru, musíte přenechat *jiným,* Vy sám se takovými maličkostmi nezabývejte).

Snažně Vás prosím, odpovězte mi obratem po poslovi, a to co možná nejpřesněji a nejpodrobněji. Nespěchal bych na Vás tolik, kdyby se nemuselo *okamžitě* učinit velice závažné politickostrategické rozhodnutí.

Odpovězte mi dopodrobna,

1) zda to můžete maximálně urychlit;

2) kdy provedete první pokus a kdy jej (přibližně) dokončíte?

S pozdravem *Lenin*

373
S. I. BOTINOVI*

4. 6. [1920]
11.30 hod. večer

Soudruhu Botine! Když jste dnes u mne byl, měl jsem jen pár minut čas, neboť jsem byl vytržen z důležitého zasedání.

* Na obálku Lenin napsal: »Soudruhovi Běleňkému pro soudruha *Botina* (a získejte jeho odpověď).« *Red.*

Teď mám čtvrthodinku volna, takže Vám mohu (a musím) podrobněji a jasněji vysvětlit, že zřejmě došlo k chybám a že je zapotřebí tyto chyby přímo, čestně a energicky napravit. Jinak to poškodí nesmírně důležitou věc.

Chyba se stala za prvé v tom, že se nedůvěřovalo »odborníkovi«[232], což zabránilo, aby byl hned se vším seznámen a *pokus* byl pohotově uskutečněn; za druhé jste veškerou »nádeničinu«, všechny přípravné práce dělal Vy sám a to Vás odvádělo od *opravdové* práce, zatímco veškerá »nádeničina«, tj. ony přípravné práce, měly být *bezpodmínečně* přenechány mechanikům, montérům, elektrotechnikům a dalším — takových se najdou *tucty*. A abyste mohl odlišit tu *opravdovou* práci pro Vás od přípravné či pomocné, k tomu se potřebujete *ustavičně* radit s »odborníkem«.

Teď jste mi přislíbil, že budete »odborníkovi« plně důvěřovat, a já doufám, že jste se zcela přesvědčil o jeho stranickém smýšlení a o jeho absolutní oddanosti revoluci. Musím Vás proto požádat, abyste svůj slib *plně* dodržel (jinak se budou chyby nevyhnutelně *opakovat)*. Takže hned zítra ráno *všechno »odborníkovi« ukažte a řekněte* (přisunovat vagóny a dělat přípravné práce budou zatím *pomocníci). Pokusy* pak spolu s »odborníkem« uděláte bez sebemenšího zdržení.

Prosím Vás, odpovězte mi, že to slibujete.

S pozdravem *Lenin*

374
V. A. OBUCHOVI

5. 6. 1920

Milý Vladimíre Alexandroviči! Právě jsem se od Marie Iljiničny dozvěděl o úmrtí Vašeho syna. Oba nás ta zprá-

va zasáhla jako blesk! Asi to bylo selhání srdce. Dovolte, abychom spolu s Naděždou Konstantinovnou a Marií Iljiničnou vyjádřili Vám i Vaší ženě — kterou jsem bohužel neměl možnost poznat — naši upřímnou soustrast. Teď buďte silní, abyste tu ránu při vaší nesmírné přepracovanosti a únavě unesli. Vydržet však musíte, protože o pracovníky máme velkou nouzi. Ještě jednou Vám pevně tisknu ruku!

Váš oddaný *Lenin*

375

TELEGRAM I. N. SMIRNOVOVI

[5. 6. 1920]

Předsedovi sibiřského revolučního výboru
Smirnovovi

Na Váš přípis 4451/s po dohodě s politickým byrem sděluji: soupis na Sibiři musí proběhnout stejně jako v Rusku letos. Pajkes odjíždí zítra.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

376
G. L. VOLLENBERGOVI

8. 6. 1920

Členu kolegia lidového komisariátu
pošt a telegrafů soudruhu Vollenbergovi
Kopie soudruhu Ljubovičovi

Soudruhu Vollenbergu!

Asi tak před týdnem jsem soudruhovi Běleňkému (Celoruská mimořádná komise) dával žádost o opravu telefonního kabelu, adresovanou Vám. Měl Vám sdělit, o jaký kabel jde.

Ten kabel dodnes funguje mizerně: na vzdálenost 50 verst* hůř než na 600—750 verst, mezi Petrohradem a Charkovem!

Vypadá to, že telefonní spoje jsou s organizací a kázní na štíru.

Žádám o zaslání:

1. kopie Vašeho prvního příkazu k uvedení zmíněného telefonního kabelu do pořádku (a k jeho napojení na přepojovač v 2. patře Kremlu, na RLK);

2. kopie opakovaného příkazu, o jehož okamžité vykonání Vás žádám;

3. jmen a příjmení (a rovněž funkcí) osob odpovědných za splnění příkazu, jakož i za *stálou* kontrolu bezporuchovosti telefonního spojení. Všechny tyto osoby upozorněte, že za případné další nepořádky se budou zodpovídat podle zákonů válečného stavu.

Předseda Rady práce a obrany *V. Uljanov (Lenin)*

* Versta — 1,06 km. *Čes. red.*

377
P. I. POPOVOVI

[8. 6. 1920]

Ústřední statistický úřad
soudruhu Popovovi

Pošlete mi prosím na krátkou dobu:

1. souhrnný zemědělský soupis v Německu za rok 1907 (přehledy z celého Německa, s údaji o námezdní práci, o námezdních dělnících);

2. souhrnný zemědělský soupis v Rakousku, přehledy z celého Rakouska řekněme za rok 1902.

Pořád mi tu ještě leží . . .*

Potřebujete-li je, vrátím Vám je obratem.

S komunistickým pozdravem *V. Uljanov (Lenin)*

378
VZKAZ L. M. KARACHANOVI A TELEGRAM M. M. LITVINOVOVI A L. B. KRASINOVI

[9. 6. 1920]

Soudruhu Karachane!

Pošlete prosím

Litvinovovi a Krasinovi šifrovaný telegram v tomto smyslu:

V Paříži, arrondissement** XIV, v ulici Victora Consi-

* Ve strojopisné kopii je věta na tomto místě přerušena. *Red.*

** — obvod (ve velkých městech). *Red.*

deranta 5, bydlí monsieur Weisbein; ten má u sebe kufr se stranickým a mým osobním archívem.[233] Učiňte vše, abyste při zachování mimořádné konspirace kufr získali. Weisbein pracuje v Comptoir Florence, bulvár Saint-Michel 40.

Lenin

379

TELEGRAM VÝKONNÉMU VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU NEBO GUBERNIÁLNÍMU REVOLUČNÍMU VÝBORU V IRKUTSKU

10. 6. 1920

1. *Irkutsk*
Guberniální výkonný výbor
nebo guberniální revoluční výbor
2. kopie *Omsk,* předsedovi sibiřského revolučního výboru Smirnovovi

Pomozte prosím všestranně mému druhovi z vyhnanství na Sibiři Ivanu Lukičovi Promińskému, mazači vagónů v innokeňjevském depu. Adresa: Innokeňjevskaja, čtvrtá Torgovaja, Lukjanovův dům č. 195. Dále prosím, abyste mu telegraficky vyřídili můj pozdrav, a poslední prosba — přeložte ho na Altajskou dráhu, na lepší místo. Už je starý. Zatelegrafujte mi, co jste pro něho udělali.

Lenin

380
G. V. ČIČERINOVI[234]

[11. 6. 1920]

To je totiž zjevná lež a snaha vodit hlupáky za nos.

Dodali zbraně, dodávají uhlí *i loďstvo* — a prohlášení udělají **prostřednictvím** »Wise« (= Bullitta?).

Doporučuji: 1. Krasinovi šifrovaně: »Ničema Lloyd George Vás bohaprázdně a nestydatě balamutí, nevěřte mu jediné slovo a napalte ho trojnásobně.«

2. Curzonovi byste měl myslím poslat jízlivý telegram (byl to **on,** kdo zahájil útok, nikoli *vy,* samozřejmě, že už dodali zbraně, a když dodali *uhlí,* byl to *on,* kdo uvedl lodě do pohybu, nikoli vy — a tak dále v tomto duchu).

Lenin

381
VZKAZ SEKRETÁŘCE

[11. 6. 1920]

Řekněte Nikolajevovi a Běleňkému, že mi předkládají problém, který musí vyřešit sami. Není moudré ode mne žádat, abych rozhodoval o něčem, na co se nemohu dotázat *všech* a co nemohou vidět na místě na vlastní oči.[235] Určil jsem, které kolegium to má posoudit, že má shromažďovat informace a pak rozhodnout oficiálně na základě přesného hlasování. Právě takový postup doporučuji: ať zváží všechny údaje a informace, rozhodnou sami a o svém rozhodnutí všemi podepsaném ať mě informují.

Lenin

382
D. I. LEŠČENKOVI

[12. 6. 1920]

Vzhledem k nesmírné závažnosti a aktuálnosti fotografií a dokumentů o soudu nad Kolčakovými ministry, které dovezl soudruh Gojchbarg, nařizuji: *neprodleně* pořiďte kopie těchto fotografií a dokumentů se stručnými komentáři soudruha Gojchbarga tak, aby se z toho dala sestavit série k promítání v kinech pro nejširší veřejnost.

O plnění mě informujte dvakrát týdně.

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

383
ODBORU PALIV PŘI MOSKEVSKÉM SOVĚTU

16. 6. 1920

Milí soudruzi! Přikládám usnesení Rady práce a obrany z 11. 6.[236] a *dodatečně* vás žádám, abyste věnovali této otázce *co největší* pozornost.

Můžeme, *ba musíme* zmobilizovat všechny obyvatele Moskvy, aby z lesů *nanosili* dostatečné množství dříví (na dospělého muže připadne asi tak kubický sáh* za tři měsíce — přesněji to propočítají odborníci, uvádím to jen jako příklad) k železničním stanicím a k zastávkám na úzkokolejkách.

Nebudou-li podniknuta *radikální* opatření, já osobně budu v Radě obrany i v ÚV prosazovat nejen zatčení od-

* Sáh (ruský) — 2,13 m. *Čes. red.*

povědných osob, ale i trest smrti zastřelením. Nečinnost a lajdáctví nesmíme trpět.

S komunistickým pozdravem *Lenin*

384
A. I. RYKOVOVI[237]

Soudruhu Rykovovi nebo soudruhu Miljutinovi — prosím o zaslání posudku *odborníka,* a také Vašeho.

16. 6. [1920]. *Lenin*

385
PŘÍKAZ J. E. RUDZUTAKOVI

18. 6. 1920

Nařizuji soudruhu Rudzutakovi, aby svolal poradu resortů zainteresovaných na sjednocení prací spojených s evidencí a rozmísťováním pracovních sil (Nejvyšší národohospodářská rada, Celoruská ústřední rada odborů, lidový komisariát práce a Hlavní výbor pro zavedení všeobecné pracovní povinnosti).

Předseda Rady práce a obrany *V. Uljanov (Lenin)*

A. M. GELLEROVI[238]

18. 6. 1920

Soudruhu Gellere!

Posílám Vám *všechny* materiály (které mám).

Pořiďte ihned jejich *přesný* soupis.

Seženu a pošlu Avanti!

Pořiďte seznam *nejdůležitějších* a překlad *svrchovaně* závažných dokumentů, *které dokazují,* že reformisté (a obzvlášť Turati a spol.) porušili kázeň a nedodržovali usnesení.

(Podle Serratiho, Comunismo N. 10, 15.—29. 2. 1920, p. 693:

»Simile opera di epurazione — di *„purificazione"* ha scritto Francesco Misiano nello stesso *„Soviet"* — può essere veramente opportuna ed utile, sopratutto se si tratti di chi risolutamente si o on a alla propaganda per la realizzazione dei principi fissati a Bologna come méta del nostro movimento.«*) NB ×

Právě tohleto **vyhledejte jmenovitě** a přesně. ×

Váš *Lenin*

* »Podobná práce na očistě — na *„očištění"*, psal Francesco Misiano v onom *„Soviet"*, může být opravdu včasná a užitečná, zejména jde-li o ty, kdo mají rozhodné námitky proti propagování realizace zásad stanovených v Bologni jako cíl našeho hnutí« (podtrženo Leninem). *Red.*

387

SPRÁVCI 2. DOMU SOVĚTŮ

Kopie soudruhu Šotmanovi

19. 6. 1920

Bytem č. 439 v 2. domě sovětů, v němž bydlí soudruh A. V. Šotman, disponuje po dobu jeho nepřítomnosti ústřední výbor Komunistické strany Finska a bez zvláštního povolení rady lidových komisařů nemůže být nikým obsazen.

Ukládám vám, abyste soudruhům, kteří přijíždějí z Finska, vycházeli ve všem vstříc a zásobovali je potravinami podle obvyklých zásad. A raději podle lepších zásad — jsou to hosté.

Předseda RLK

388

B. G. KAPLUNOVI

Soudruhu Kaplune!

Poskytněte prosím Gorkému veškerou pomoc při vybavování budovy pro komisi znalců[240] prostředky protipožární ochrany.

Nezapomeňte mě informovat, co a kdy bylo uděláno. Prý se to strašně vleče.

S komunistickým pozdravem

V. Uljanov (Lenin)

20. 6. 1920

389

M. N. POKROVSKÉMU[241]

Soudruhu Pokrovskij! Gorkij soudí, že pomoc je nezbytná. Sdělte mi, prosím, Váš názor.

20. 6. [1920]. *Lenin*

390

A. N. MEREŽINOVI[242]

[Mezi 21. 6. — 26. 7. 1920]

Soudruhu Merežinovi

Měl by se (na základě toho, co uvádí Rafes aj.) zformulovat dodatečný bod, asi takto:

Zkušenosti proletářské diktatury na Ukrajině v těch jejích oblastech, kde žije značně smíšené obyvatelstvo, stejně jako v Bělorusku (a + ? + ? Maďarsku?) ukázaly, že téměř mizí národnostní boj, a to nejen v podobě pogromů, jež neodstraňuje ani ta nejdemokratičtější republika, ale i v podobě drobných nesvárů, které však pronikají do všeho. Co je toho příčinou: 1. zájem, pozornost a veškerou duchovní sílu dělníků a pracujících rolníků zcela pohltil veliký boj proti buržoazii, který stmeluje pracující všech národů a národností; 2. diktatura proletariátu potlačuje onu »svobodu« jednání buržoazie, maloměšťáků a buržoazní inteligence, kterážto tkví v tom, že buržoazie zneužívá k podněcování třídního boje svých sil, vlivu i vědomostí.

Nešlo by dodat konkrétní fakta 2 — —?

391

LIDOVÉMU KOMISARIÁTU ZEMĚDĚLSTVÍ A LIDOVÉMU KOMISARIÁTU ZÁSOBOVÁNÍ

22. 6. 1920

Ukládám Vám, abyste občanu *Tyrkovovi,* jednomu z posledních mohykánů hrdinné skupiny narodovoljovců, který byl v březnovém procesu mezi obviněnými z vraždy Alexandra II. — dnes už je občan Tyrkov velmi pokročilého věku —, zajistili

dvě či tři děsjatiny* půdy z jeho bývalé usedlosti a 2 krávy pro jeho rodinu.

Tento příkaz nechť urychleně splní lidový komisař zemědělství soudruh Sereda

a lidový komisař zásobování soudruh Cjurupa (nebo jeho náměstek) po *telegrafické* dohodě s místním guberniálním výkonným výborem.**

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

Prosím lidové komisaře, aby svým podpisem stvrdili, že souhlasí, či vyjádřili nesouhlas.

* Děsjatina — 1,09 ha. *Čes. red.*

** Nahoru na tento dokument Lenin napsal: »Připomeňte mi, že **lidový komisariát zemědělství** má podat zprávu o splnění.«[243] *Red.*

392

J. S. HANECKÉMU

22. 6. [1920]

Soudruhu Hanecki! Rada lidových komisařů Vás dnes jmenovala členem kolegia.

Dovolenou si vzít musíte: je to podle mne ve smyslu usnesení politického byra.[244] To víte — co patří eráru, o to je třeba pečovat. Všichni mluvili o tom, jak jste strašně vyčerpaný, a dokládali to na faktech.

Proč byste si neodpočinul?

S pozdravem *Lenin*

393

TELEFONOGRAM VÝKONNÉMU VÝBORU ÚJEZDNÍHO SOVĚTU V PODOLSKU (MOSKEVSKÁ GUBERNIE)

22. 6. 1920

Po dodatečném vysvětlení soudruha Vevera[245] jsem znovu přezkoumal své nařízení, týkající se jeho osoby, a sděluji, že toto mé nařízení zůstává v platnosti a že musí být splněno.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

394
G. V. ČIČERINOVI[246]

Na tom nese vinu soudruh Karachan.

Neví, *jak* je třeba postupovat v republice sovětů:

1. udělat si výpis z protokolu politického byra,

2. na jeho základě si vyžádat *rozhodnutí* malé rady (s mým podpisem) anebo příslušného lidového komisaře,

3. při nesplnění si *po uplynutí* 24 hodin oficiálně stěžovat mně,

4. několikrát tento postup opakovat.

Kdo tohle neví, je naivní.

24. 6. [1920]. *Lenin*

395
G. J. ZINOVJEVOVI

Předsedovi petrohradského výkonného výboru soudruhu Zinovjevovi

Vynikající fyziolog Pavlov žádá vzhledem ke své tíživé materiální situaci o výjezd do ciziny. Pustit Pavlova za hranice by sotva bylo rozumné, neboť se kdysi vyjádřil v tom smyslu, že jako pravdomluvný člověk by se nemohl nevyslovit proti moci sovětů a proti komunismu v Rusku, kdyby na to přišla řeč.

Tento vědec přitom znamená pro kulturu tolik, že není možné držet ho v Rusku násilím, když mu neposkytneme hmotné zabezpečení.

Bylo by proto žádoucí udělat výjimku a poskytnout mu příděl potravin přesahující obvyklou normu a vůbec mu zajistit přiměřené pohodlí.

Slyšel jsem, že se velmi příjemně žije lidem v petrohradských zotavovnách. Nějak podobně by se to mohlo zařídit i pro profesora Pavlova v jeho bytě.

Soudruh Lunačarskij předloží příslušný návrh soudruhu Badajevovi. Prosím Vás, abyste ho v této věci podpořil.[247]

Lenin

25. 6. [1920]

396
TELEGRAM RADĚ 2. PRACOVNÍ ARMÁDY

[25. 6. 1920]

Saratov
Rada 2. pracovní armády

Na základě usnesení Rady obrany z 25. června[248] nařizuji učinit rozhodná opatření k co nejrychlejšímu dokončení stavby železniční trati Alexandrov Gaj—Emba a ropovodu. Podejte zprávu o splnění.

Předseda Rady obrany *Lenin*

397
SOVĚTSKÝM ORGÁNŮM NA SIBIŘI

26. 6. 1920

Žádám vás, abyste vyšli ve všem vstříc doručiteli,
soudruhu *Putincevovi*
Iljovi Daniloviči
při zřizování mateřské školy a dalších podobných zařízení v místě jeho působnosti v Semipalatinské gubernii, pavlodarském újezdu.

Předseda Rady práce a obrany *V. Uljanov (Lenin)*

398
VZKAZ SEKRETÁŘCE[249]

[28. 6. 1920]

Zjistěte, *kdy* jsme o to žádali.*

Důtklivě jim připomeňte, že průtahy jsou nepřípustné. Jsou povinni *okamžitě* stručně odpovědět, odklad (musí o něj požádat: o *kolik* dní) jim dáme jedině na základě podrobnější zprávy.

Předložte mi text telegrafické odpovědi, kterou jim posíláte.

399
TELEGRAM A. J. BADAJEVOVI A PŘÍKAZ D. I. KURSKÉMU

[29. 6. 1920]

Petrohrad
Výkonný výbor, Badajevovi
Kopie guberniálnímu zemědělskému odboru

S předložením materiálů o získávání zeleniny a ovoce nepřípustně otálíte. První telefonická depeše Vám byla poslána 28. května, druhá 22. června a Vy jste odpověděl až na telegram z 26. června, podepsaný tajemníkem Trilisserem. Stručnou zprávu musíte podat okamžitě. Oznamte přesně, kolikadenní odklad potřebujete na podrobnější zprávu. Pokud nebude okamžitě předložena stručná zpráva a v co nejkratším termínu zpráva podrobnější, budou viníci pohnáni k přísné odpovědnosti.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

* Viz tento svazek, dokument č. 399. *Red.*

Kopii soudruhovi Kurskému: Postavte je za průtahy před soud.

O splnění podejte hlášení.*

Lenin

400
A. M. NIKOLAJEVOVI

29. 6. 1920

Soudruhu Nikolajeve!

S konečnou platností teď musíme využít toho protokolu a přitáhnout Vás k tomu (i náš náladový člověk[250] *konečně* začíná chápat, že to bez odborníka nejde), aby se celá ta věc *rozhodně* organizačně předělala.

1. Protokol pečlivě prostudujte a přeptejte se mechanika z elektrárny;

2. sám pak podle toho rozhodněte, zda stojí za to v pokusech *pokračovat;*

3. jestliže ano, *vypracujeme* písemné organizační předpisy, jež poskytnou odborníkovi (tj. Vám) *veškerá* práva, přičemž *já* se vynálezci zaručím, že *tajemství* zůstane zachováno.

A pak se pusťte pořádně do práce, tj. na řadu pomocných speciálních úkolů si přiberte odborníky, *přičemž jediný odborník* (Vy) bude zasvěcen do **všech** tajemství.

S pozdravem *Lenin*

* Text telegramu počínaje slovy: »Kopii soudruhovi Kurskému« až do konce je napsán Leninovou rukou. *Red.*

401
J. A. PREOBRAŽENSKÉMU

Soudruhovi *Preobraženskému:*

1. Zařiďte, aby Státní nakladatelství rychle vydalo (ve zkráceném znění) knihu

Keynes: The economic consequences of the peace*;

2. *řadě* soukromých docentů zadejte překlad a sestavení kompilační práce (na základě Radkových a Bucharinových instrukcí) z *nejlepších* a dalších *nových* ekonomických děl;

3. Axelrodku (Ljubov Axelrodovou) pověřte vedením redakce odboru *filozofie;*

4. vydejte *řadu* překladů materialistů (17. a 18. století) a *řadu* kompilačních prací z jejich spisů.

29. 6. 1920 *Lenin*

402
PŘEDSEDNICTVU MOSKEVSKÉHO SOVĚTU

[29. 6. 1920]

Přikládám výňatek z brožury Vaření bez ohně[7] (s. 43, 1. svazek Knihovničky hospodyně, vyd. NNHR, Moskva 1918) a prosím, abyste mě informovali o výsledcích soutěže na termosy, kterou vypsal odbor zásobování moskevského sovětu.[252]

Předseda rady lidových komisařů *V. Uljanov (Lenin)*

* Ekonomické důsledky míru.[251] *Red.*

403
G. K. ORDŽONIKIDZEMU

[29. nebo 30. 6. 1920]

prostřednictvím
Allilujevové

Všechno šifrovaně
a ihned

Soudruhovi Ordžonikidzemu

Zinovjev Vám teď předá závažný internacionální úkol.[253] Já jsem si tu věc navíc ujasnil a vidím, že Vám prostřednictvím frontu i prostřednictvím nejvyššího místního stranického orgánu zůstávají všechna práva i plné moci. A tak Vás opětovně žádám, abyste nebyl nervózní a měl trochu strpení.

Kromě toho jste pověřen řízením veškeré zahraniční i vnitřní politiky Ázerbájdžánu a dohledem na plnění směrnic ÚV a lidového komisariátu zahraničních věcí ve vztazích s Persií, Arménií a Gruzií.[254]

Odpovězte.

Lenin

404
MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ

30. 6. 1920

Malé radě
Kopie 1. lidovému komisariátu zahraničních věcí
2. lidovému komisariátu pro národnostní záležitosti

Soudruh Marchlewski mě informuje o neslýchaných průtazích, k nimž dochází při převodu

likvidační komise pro záležitosti bývalého Království polského

z lidového komisariátu pro národnostní záležitosti do lidového komisariátu zahraničních věcí.

Žádám o urychlené (definitivní) přezkoumání této záležitosti. Přesně mě informujte, kdy o tom bude rozhodnuto.

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

405
DODATKY K NOVIKOVOVU PŘÍKAZU

[V červnu 1920]

Pomocnému mechanikovi Kalinkinovi

Podle příkazu soudruha Lenina proveďte tyto změny v telefonních linkách v jeho pracovně: 1. soukromou linku s klapkou 2 na stolním přepojovači znovu propojte se soudruhem Skljanským. 2. Telefonní přístroj s nově instalovanou soukromou linkou s polním

#

jen v těchto hodinách:

štábem dočasně odpojte, ponechte jej však na místě pro případ, že by se spojení s polním štábem na této soukromé lince obnovovalo. Přístroje v pracovně kontrolujte každý den dopoledne od 9 do 10 hodin a odpoledne od 5 do 6 hodin. První dva body si dejte schválit od soudruha Lenina, ostatní pokyny okamžitě splňte.

Inženýr *Novikov*

Pokud by ten přístroj zajistil lepší slyšitelnost (při spojení s Charkovem), pak ho neodpojujte; zařiďte však, aby při každé kontrole **nevyzváněl** (aby vůbec nezvonil).

Neslyšeli bychom Charkov lépe, kdyby nebyl přepojovač (v 2. patře, rada lidových komisařů) napojen na polní štáb (jak je tomu nyní), ale přímo na meziměstskou centrálu?

\+ Dále: Zesilovač (se závěsným sluchátkem), který mám na stole a který je teď propojen s mým malým přepojovačem na 10 linek, napojte na můj telefon, který spojuje mou pracovnu s velkým přepojovačem (v 2. patře Kremlu, rada lidových komisařů).

406

TELEGRAM G. J. ZINOVJEVOVI

Petrohrad, Zinovjevovi

Nejpozději v pondělí Vám pošlu za prvé teze o úkolech kongresu*, za druhé článek nebo recenzi o nové knize Otto Bauera[255] proti bolševismu. Doufám, že to někam zařadíte. Dejte mi vědět, zda s tím souhlasíte.

Moskva, Kreml 3. 7. 1920 *Lenin*

* Jde o Teze o hlavních úkolech II. kongresu Komunistické internacionály (viz Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 219—237). *Red.*

L. A. FOTIJEVOVÉ

[3. 7. 1920]

Lydie Alexandrovno!

Mnohokrát Vám děkuji. Všechno jste to předělala přímo skvěle.

Se středou souhlasím
přesně v 6—7 Francouzi[256]
(Rozvrh mají od 6)
7—9 Rada obrany
přesně v 9—10 Murphy

Rozepište
a
připomeňte mi
v úterý.

Pošlete mi prosím

1. Všechna čísla časopisu Kommunističeskij internacional — je to v mé pracovně u stolu; na otočné polici je červený svazek časopisu Kommunističeskij internacional, obsahující č. *1—8,* a nesvázaná č. *9* + č. *10.*

To by bylo kompletní.

2. Imperialismus (1. nebo raději 2. vydání). O tom nevím, kde je. Pokuste se ho sehnat na 2—3 dny od Bonče, Stěpanova, Něvského nebo Preobraženského.

Dmitrij Iljič bude mít cestu, podívá se u mě v bytě i do knihovny v pracovně.

[Hlášení o mírovém jednání s Finskem nepotřebuji.]

S pozdravem *Lenin*

408
ROZHODNUTÍ NA DOPISU I. N. SMIRNOVA

Vladimíre Iljiči!

Posílám Vám naprosto *přesné, našimi lidmi na místě ověřené* informace o zboží, které je určeno k vývozu do ciziny a leží v přístavech. Veškeré zboží je *zabalené* a během 14 dnů bude dopraveno do ústí Obu.

Svoje jsme si udělali, mám však obavy, že hodnota toho zboží je dvakrát až třikrát vyšší ve srovnání s tím, co nám dovezou ze Švédska.

Zatlačte na zahraniční obchod, aby té hojnosti zboží obratně využil.

Smirnov

[Mezi 3. a 13. 7. 1920]

Krasinovi

1. Vraťte mi zpět *s vyjádřením.*
2. Pořádně je *přitlačte.*
3. Pošlete mi kopii **opatření.**[257]

Lenin

409
L. A. FOTIJEVOVÉ[258]

[Po 3. 7. 1920]

Pošlete mi *jen* posledních 10—12 čísel
L'Humanité
Rote Fahne Berlín
" " Vídeň
Daily Herald
Avanti!
a neposílejte nic jiného než tyto listy, a pouze nová čísla.

410
TELEGRAM G. J. ZINOVJEVOVI

[4. 7. 1920]

Odevzdat službu konajícímu komisaři
Petrohrad
Zinovjevovi

Soudruhu Zinovjeve! Teze* pošlu zítra, v pondělí. Zařiďte, abyste je dostal bez prodlení. Je třeba objednat u Kobeckého a Vorovského »věcnou« kritiku norské a švédské levice — bezpodmínečně do kongresu.[259] Potřebujeme přesný a úplný materiál. Tlumočení na kongresu je zapotřebí zařídit předem: rozsaďte všechny podle jazyka tak, aby se mohlo ihned najednou tlumočit Němcům, Francouzům i Angličanům. Ušetří se tím čas. Ruština bude zřejmě nutná — je jasné, že budou požadovat, aby se zasedání konala v divadlech. Zdravím Vás.

Lenin

411
D. I. KURSKÉMU[260]

[Nejdříve 4., nejpozději 11. 7. 1920]

Byla schválena opatření k *okamžitému*: 1) vytvoření *moci sovětů* na osvobozených územích; 2) svolání *sjezdů* sovětů; 3) vyhnání *statkářů* a přidělení části jejich půdy rolnické chudině a zbývající části *sovětům* zemědělských dělníků?

* Jde o Teze o hlavních úkolech II. kongresu Komunistické internacionály (viz Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 219—237). *Red.*

412

G. J. ZINOVJEVOVI

[Před 6. 7. 1920]

1

Měli bychom vydat německy (i v dalších jazycích) mou knížku o *imperialismu,* neboť základní problém stále *přetrvává.**

Jaký je Váš názor?

Pokud souhlasíte — *komu* to uložit?

2

Rád bych napsal novou předmluvu.

Jaký je *nejzazší* termín?

3

Pověřte 1—2 soukromé docenty, ať vyhledají v nejlepších knihovnách prameny.

Oni je najdou.[261]

413

G. J. ZINOVJEVOVI

Soudruhu Zinovjeve!

Posílám Vám předmluvu k Imperialismu.**

Zařiďte prosím, aby byl ještě jako *příloha* přetištěn *basilejský manifest* z roku 1912[101]. (Německý text najdete snadno — máte přece Grünbergův »archív« apod.)

* Jde o knihu Imperialismus jako nejvyšší stadium kapitalismu (viz Sebrané spisy 27, Praha 1986, s. 319—444). *Red.*

** Viz Sebrané spisy 27, Praha 1986, s. 325—330. *Red.*

Vaše teze o sovětech a podmínkách jejich vytváření jsem dostal, ale stačil jsem se na ně podívat jen zběžně. Nic proti nim nenamítám.

7. 7. [1920] S pozdravem *Lenin*

Jak to udělat s mými projevy a referáty na kongresu?[262] Mám si je připravit německy nebo francouzsky? Myslím, že zahajovací projev (a další) by měly být *rusky* (protože to bude téměř jistě v divadlech, před ruským publikem). Bude se to tlumočit. A když už máme teze[76], budu mluvit velice stručně — odvolám se na ně. Co o tom soudíte Vy? (Agrární dostal Marchlewski; já mám jen *národnostní* a *zahajovací,* že?)

414

LIDOVÉMU KOMISARIÁTU DOPRAVY[263]

[7. 7. 1920]

Kopie *Charkov, Ksandrovovi*

Jménem Rady práce a obrany* nařizuji rozeslat po celé síti telegrafický oběžník s kategorickým zákazem rekvírovat palivové uhlí bez svolení oficiálního představitele Hlavního výboru pro průmysl paliv anebo zmocněnce Rady obrany Ksandrova. Nezávisle na tom zakázat komukoli bez výjimky veškeré rekvizice, změny adresátů a zdržování dopravy veškerých nákladů koksu a uhlí pro kovoprůmysl, ať již za jakýmkoli účelem či ve prospěch jakéhokoli adresáta.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

* Slova »Rady práce a obrany« jsou napsána Leninovou rukou. *Red.*

415
A. M. NIKOLAJEVOVI

[Nejdříve 7. 7. 1920]

Soudruhu Nikolajeve! Dostal jsem Váš dopis ze 7. 7.

Jsem velmi rád, že jste to tentokrát vzali za správný konec.

Radím Vám: 1) dožadujte se poněkud oficiálněji a naléhavěji, abyste byl *okamžitě* zasvěcen do *veškerých* tajemství.

2) Instalujte to, jestli to jde, na zvláštních dřevěných podstavcích, aby se to dalo operativně sundat z vagónu (možná by byl vhodnější ne uzavřený, ale plošinový vagón) a přeložit na nákladák, vyložit *na zem* apod. (neboť vynálezce tvrdí, že zdařilý pokus *nedělal* ve vagónu).

3) Pokud zjistíte, že se to »vyplatí«, pak nelitujte peněz ani lidí, aby se ta práce *uspíšila.*

S pozdravem *Lenin*

416
M. M. GRUZENBERGOVI

Soudruhu Gruzenbergu!

Soudruh Murphy mi říkal, že překlad *tezí*[76] má hrubé jazykové nedostatky.

Musíte se do toho pustit (nebo ihned zorganizovat *skupinu,* která by Vám pomohla) a překlad *všech* tezí pořádně zredigovat.

Poraďte se o tom s Angličany.

Pokud jde o Wijnkoopa: jeho prohlášení (napsal je anglicky *Wijnkoop)* jsem poslal Radkovi. Jestli je to správně anglicky, nevím. *Vezměte si od Radka všechno, co*

jsem mu poslal (v případě potřeby mu pošlete tenhle dopis), a zkontrolujte prosím Vás, zda je to správně anglicky. (Obsah prohlášení: že holandská *strana* neodpovídá za »levičáctví«, že je to jaksi *věc některých* Holanďanů.)

(Otisknout jen toto prohlášení a moje prohlášení, že dělám opravy v textu[264].)

Ještě ke kvalitě překladů do angličtiny: dejte si na tom jaksepatří záležet a vytvořte skupinu *odpovědných* Angličanů (nechť *písemně* potvrdí, že přebírají odpovědnost), jinak nás pomluví (a Vás taky).

8. 7. [1920] S pozdravem Váš *Lenin*

417
LIDOVÉMU KOMISARIÁTU ZDRAVOTNICTVÍ[265]

[8. 7. 1920]

Byl jsem informován, že u vás leží nevyužitý fotografický a kinematografický materiál, filmy.

Vzhledem k tomu, že fotografický a filmový odbor lidového komisariátu školství a osvěty pociťuje citelný nedostatek materiálu, a přitom má vykonat řadu neodkladných prací velkého agitačního významu, prosím, abyste tomuto odboru postoupili alespoň část svých zásob.*

Předseda rady lidových komisařů *V. Uljanov (Lenin)*

* Na dokument připsala L. A. Fotijevová: »Na příkaz V. I. podejte prosím zprávu o splnění. *L. Fotijevová.*« *Red.*

418

ČLENŮM POLITICKÉHO BYRA ÚV KSR(b)

Všem členům politického byra:

Navrhuji směrnici pro Krasina a celou delegaci:

»Buďte pevní a nebojte se dočasného přerušení jednání.«[266]

9. 7. [1920]. *Lenin*

419

L. B. KAMENĚVOVI A G. V. ČIČERINOVI

Kameněvovi a
Čičerinovi

Plán soudruha Kameněva je zásadně nesprávný.[267] S Anglií nám jde *pouze* o obchod. Čičerin nemá pravdu. Do Anglie musíme poslat *jedině* »obchodníka«: nabízejí za 2 1/4 kopějky, usmlouvej to na 1 3/4 kopějky.

Demaskování by tu bylo na škodu. Teď není rok 1918. Na to máme Kominternu. Všechny Kameněvovy argumenty = argumenty *proti* jeho cestě.

10. 7. [1920]. *Lenin*

P. S. Prozatím jmenujme Krasina, Vorovského a ještě 2—3 další členy delegace.[268]

Lenin

POZNÁMKY A ROZHODNUTÍ NA TELEGRAMU I. N. SMIRNOVA

Moskva, *Kreml, Leninovi,* kopie lidovému komisariátu zásobování, *Cjurupovi*

Omsk 9. července. Půl Altajské a Tomské gubernie je zachváceno kulackým povstáním, které potlačujeme ozbrojenou silou. Příčina povstání — není zboží. Kulakům, kteří se účastní povstání, konfiskujeme obilí, jež vůbec není vymláceno. Je nezbytné ihned sem poslat dělné ruce, aby obilí vymlátily a naložily; když dělníky nepošlete, nebudeme moci obilí zabrat. Hned teď jich potřebujeme jenom pro Altajskou gubernii minimálně 7 tisíc. Promeškáte-li to, promarníme příhodnou chvíli. Zvažte možnosti a informujte mne; pokud nemůžete přesun uskutečnit, pak nařízení o konfiskaci ihned zrušíme, protože kulaci nevymlácené a nehlídané obilí spálí.

Předseda sibiřského revolučního výboru *Smirnov*

[11. 7. 1920]

Důrazně žádám: pomozte ze všech sil. Směrnice ÚV: všemožně si pospěšte. Lidi posíláme.

Cjurupovi, Šmidtovi (lidový komisariát práce) a Hlavní výbor pro zavedení všeobecné pracovní povinnosti:

pošlete je ihned, bleskurychle, dejte do toho všechny síly.

Lenin

421
E. M. SKLJANSKÉMU

[Mezi 11.—15. 7. 1920]

Soudruhu Skljanskij!

Tohle[269] mi prosím vraťte s Vašimi poznámkami, *co už bylo splněno* a co — *respektive kdy* — bude splněno.

Lenin

422
TELEFONOGRAM J. V. STALINOVI[270]

Telefonicky *Stalinovi* do *Charkova*

[12. nebo 13. 7. 1920]

Dostal jsem nótu od Curzona[62]. Curzon navrhuje příměří s Polskem pod podmínkou, že se polská armáda stáhne za linii, která jí byla určena na mírové konferenci v loňském roce[271]: Grodno, Jałówka, Niemirów, Brest Litevský, Dorohusk, Uściług, Kryłów. Tato linie přetíná Halič mezi Przemyślem a Rawou-Ruskou až ke Karpatům. Všechno směrem na východ zůstává nám. Naše armáda má ustoupit od *této* linie 50 kilometrů na východ. V Londýně se pod záštitou mírové konference koná konference zástupců Sovětského Ruska, Polska, Lotyšska, Litvy a Finska. Zástupci východní Haliče na ni budou mít přístup. My můžeme poslat jako své zástupce, koho budeme chtít. Navrhují nám uzavřít příměří s Vrangelem za podmínky, že se Vrangel stáhne na Krym. Vrangel jede do Londýna, aby jednal o osudu své armády, ale nikoli jako člen konference. Na odpověď nám byla poskytnuta týdenní lhůta.

V Curzonově nótě se kromě toho praví, že polská vláda souhlasila s tím, aby byl za těchto podmínek uzavřen mír s Ruskem.

To je tedy Curzonova nóta. Stalina prosím, aby:

1. urychleně nařídil prudké zesílení ofenzívy;
2. oznámil mně svůj osobní názor.

Osobně si myslím, že to je všechno prachobyčejný podfuk kvůli anexi Krymu — ta se v nótě vyzývavě zdůrazňuje. Chtějí nám prostě šejdířskými sliby vyrvat vítězství z rukou.

Lenin

Stalinovu *odpověď* zapište a *telefonicky* mi ji vyřiďte.

Lenin

423

E. M. SKLJANSKÉMU

[12. nebo 13. 7. 1920]

Soudruhu Skljanskij! Mezinárodní situace a obzvlášť Curzonův návrh (anexe Krymu za příměří s Polskem, linie Grodno—Białystok)[272] vyžadují, abychom *prudce* urychlili ofenzívu na Polsko.

Postupujeme tak? Všichni a všude? A energicky?

Lenin

F. A. ROTŠTEJNOVI

15. 7. 1920

Milý soudruhu! Vřelý dík za dopisy, které mi vždy poskytnou nesmírně cenné informace. Přikládám ženin dopis a prosím, abyste vyřídil můj pozdrav Vaší ženě a rodině, s níž jsem se setkával u Vás v Londýně.

Pokud jde o Vaši cestu do Ruska, jsem na vahách: vždyť v Londýně je Vás velice zapotřebí. Tak ať Vás vyhostí, však uvidíme, jestli se k tomu odhodlají. Museli by Vás přece při něčem nachytat, jinak by to byl skandál. Nemám nic proti tomu, abyste si to přijel do Ruska »okouknout« — jenom se bojím, že když opustíte Anglii, bude to na škodu věci.

Pokud jde o delegaci, projednáme to všestranně v nejbližších dnech. Stejně tak odpověď Curzonovi[273], který nás chce podle mého názoru sprostě napálit. To se mu však nepovede.

Pokud jde o zásilky literatury pro Vás, učinil jsem zvláštní opatření. Musíte si uvědomit, že Rusům je zapotřebí 20krát vynadat a pak je ještě 30krát zkontrolovat, aby tu nejjednodušší věc udělali pořádně. Sledujte to a obracejte se na nás častěji (a někdy třeba i na mne) — já už na ně přitlačím, abyste dostával to, co dostat máte, pravidelněji.

Vaše vedoucí postavení v anglosaském hnutí (může se uplatňovat perem i tajně) je myslím obzvlášť cenné. Tady je usměrnění linie neobyčejně důležité. Dostanete mou brožuru proti »levičákům«* a rezoluce (návrhy) pro

* Jde o práci Levičáctví — dětská nemoc komunismu (viz Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 31—136). *Red.*

II. kongres Třetí internacionály. Velmi rád bych znal Váš názor.

Pevně Vám tisknu ruku a přeji Vám hodně zdaru.

Váš *Lenin*

425

MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ

Odmítl jsem to podepsat, protože je to málo konkrétní a nejasné.

Doporučuji to upřesnit (co vlastně *konkrétně* znamená »zapojit *do sítě*«?) a pak *zároveň* s instrukcí předložit podruhé.[274]

15. 7. [1920]. *Lenin*

426

TELEGRAM I. T. SMILGOVI A J. V. STALINOVI

17. 7. 1920

Šifrovaně všechno

Smolensk, revoluční vojenská rada Západního frontu
Smilgovi spěšně
Charkov, revoluční vojenská rada Jihozápadního frontu
Stalinovi spěšně

Plénum ÚV schválilo téměř bez výhrad návrhy, které jsem předložil.[275] Dostanete jejich plné znění. Musíte mi podávat šifrovaně alespoň dvakrát týdně podrobnější hlášení o průběhu operace a o situaci.

Lenin

TELEFONOGRAM L. B. KAMENĚVOVI

[17. 7. 1920]

Kameněvovi

1. Musíme věnovat co největší pozornost shromažďování anglické literatury, která dokazuje, že pro anglickou buržoazii jsou obchodní smlouvy se sovětskými republikami výhodnější než nevýnosné, ba ruinující pokusy o jejich potlačení. Takovou literaturu musíme ve vlastním zájmu shromažďovat a kromě toho se znalci projednat, zda bychom si ještě neměli najmout jakousi publicistickou kancelář či agenturu, která by takové brožury vydávala, pořádala přednášky, rozesílala materiály apod. Vy jistě víte, s kým by se to mělo v prvé řadě konzultovat.

2. Musíme prostřednictvím lidí zvlášť k tomu určených organizovat soustavné shromažďování, nákup — nesmíme litovat peněz — a zasílání knih, článků, brožur i novinových výstřižků o otázkách moderní ekonomiky, a to po 5 výtiscích do Ruska, zejména v angličtině, ale i v jiných jazycích. Vzorem tu může být Keynesova kniha Ekonomické důsledky míru[17]. Právě takové publikace musíme systematicky shromažďovat.

3. Totéž, pouze prostřednictvím jiných k tomu určených lidí, se musí udělat, aby se shromažďovala a posílala do Ruska rozličná periodika, zejména brožury a protokoly, a sice ve 20 exemplářích. Jde o tiskoviny tohoto zaměření: 1. komunistické, 2. střed (jako je například nezávislá strana v Anglii), 3. anarchistické anebo anarchismu blízké, 4. syndikalistické apod.

4. To všechno se musí zorganizovat na základě řádné notářské smlouvy, rozhodně prostřednictvím osoby, která musí mít anglické občanství a nepatří ke komunistům.

5. Mně osobně laskavě pošlete: 1. nejnovější dobré in-

formativní příručky a souhrnné statistické publikace, zeměpisné, politické a ekonomické, zejména v angličtině a ve francouzštině — ty se v Londýně snáze seženou; a 2. dva dobré termosy.

Lenin

428

TELEFONOGRAM L. B. KAMENĚVOVI, M. M. GRUZENBERGOVI A K. B. RADKOVI

[17. 7. 1920]

Do anglického vydání[99] mé brožury o »dětské nemoci«* se vloudily chyby. Překladatel vycházel z rukopisu, kdežto autor v ruském vydání text upravoval a korigoval. Prosím soudruha Kameněva, ať s sebou určitě vezme anglický i ruský exemplář a požádá soudruha Rotštejna, aby anglické vydání upravil podle ruského textu.

Prosím soudruha Gruzenberga, aby sečetl ruský text s anglickým a nutné změny dal vytisknout na jednotlivé listy, jež by se potom do anglického vydání vlepily.

Soudruha Radka prosím, aby totéž udělal s francouzským[98] a německým[100] textem. Ty jsem neviděl.

Lenin

* Jde o práci Levičáctví — dětská nemoc komunismu (viz Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 31—136). *Red.*

G. V. ČIČERINOVI

22. 7. 1920

Soudruhu Čičerinovi

Můj návrh:

1. Koppovi dát směrnici prostřednictvím lidového komisariátu zahraničních věcí v duchu návrhu soudruha Čičerina (pouze obchodní jednání).

2. Gukovskému odpovědět.

3. Curzonovi odpovědět *za dva dny* (dřív ne; nač je rozmazlovat?) a znovu se zeptat Kameněva a konzula, proč nemáme anglický originál.[276]

Odpověď musí být nanejvýš zdvořilá — takto:

jestliže *Anglie* (+ Francie + ? + ?) chce všeobecný, tj. *skutečný* mír, *my* jsme už dávno *pro*. Pak tedy *odvolejte Vrangela,* protože ten je Váš, Vy si ho vydržujete — a pak hned začneme vyjednávat.

Jestliže Polsko chce mír, my jsme *pro;* řekli jsme to jasně a opakujeme znovu, ať předloží návrhy.

Jestliže přerušujete *obchodní* jednání, je nám to velice líto, ale tím usvědčujete sami *sebe* z obcházení pravdy, neboť tato jednání jste zahájili vy *v době,* kdy Polsko válčilo, a *slibovali jste příměří.* Klidně a přesně odhalte, jak si odporují.

Návrh odpovědi dejte telefonicky schválit členům politického byra v pátek nebo v sobotu 23. nebo 24. 7.[277]

Lenin

Soudruhu Čičerine!

Pokud s tím souhlasíte, informujte soudruha Krestinské-

ho (ten v zásadě souhlasil) a pak sestavte návrh odpovědi.

Váš *Lenin*

430
TELEGRAM G. K. ORDŽONIKIDZEMU

22. 7. 1920

Spěšně
přednostně
přímou linkou

Baku
Ordžonikidzemu

Po poradě se Zinovjevem a Krestinským odpovídám: Přijeďte na den, s minimální ztrátou času, přivezte více materiálu a informací o revoluci v Persii.

Lenin

431
G. M. SERRATIMU[278]

[25. 7. 1920]

Soudruhovi Serratimu
nebo jinému
Italovi

Proč nebyl žádný italský soudruh přítomen jednání koloniální komise, aby obhajoval svůj názor, že *nemá být podporováno buržoazní demokratické hnutí?*

432
POLSKÉMU BYRU PŘI ÚV KSR(b)

28. 7. 1920

Doporučuji doručitele soudruha Ivana Lukiče
Promińského,
polského dělníka, sociálního demokrata od roku 1884. Znám ho dobře z vyhnanství v letech 1897—1900. Důvěřujte mu a vyjděte mu vstříc.

Člen ÚV KSR *V. Uljanov (Lenin)*

433
ČLENŮM RADY PRÁCE A OBRANY

[Koncem července 1920]

Polský mírový návrh nám poskytuje příležitost systematičtěji využít vojska, jež mají být přesunuta z kavkazské na západní frontu. Proto navrhuji Radě obrany, aby vypracovala tato ustanovení:

1. Vojska Kavkazského frontu projdou pěšky celou Ukrajinou a svůj pochod rozvrhnou tak, aby do *každé* volosti* (z přibližně 1900 volostí na Ukrajině) vstoupila *dvakrát,* v určitém časovém odstupu, nejprve jízda, potom pěchota — tak aby splnila (a posléze *zkontrolovala,* jak byly splněny) tyto úkoly:

a) výkup potravin (na základě rozpisu povinných dodávek přebytků potravin);
b) shromáždění *dvojnásobné* (ve srovnání s rozpisem dodávek) zásoby potravin (jež bude uložena v sýpce,

* Volost — provinciální správní jednotka v Rusku do roku 1928. *Čes. red.*

v domě popa, statkáře, vesnického boháče apod.), a to v každém místě, tj. v každé vesnici, pod ochranou místních rolníků a na jejich odpovědnost.

Tato dvojnásobná zásoba má tvořit fond pro *výměnu zboží:* Z této zásoby rolníků se bude brát obilí *podle dohody* s místními rolníky *poté,* co bude místním rolníkům poskytnuto *zboží,* ruské i *zahraniční;*

c) sestavení (a zkontrolování) seznamu *»odpovědných«* rolníků (z místních *boháčů;* odshora, tj. podle největšího majetku, se vybere 5—20 % atd. hospodářů z každé vsi, podle její velikosti).

»Odpovědní« rolníci *osobně* odpovídají za splnění dodávek potravin a dalších povinností, které byly uloženy státní mocí.

Po odchodu vojsk bude speciálním úkolem místních mocenských orgánů vést řádně tento seznam a uchovávat ho (nesplnění tohoto úkolu se trestá *zastřelením);*

d) odzbrojení bohatých rolníků.

Odebrat veškeré zbraně. Odpovědnost za nenalezené zbraně nese velitel vojenské jednotky; za nepřihlášenou zbraň ten, u koho bude nalezena (zastřelit), *a celá skupina »odpovědných« rolníků* (pokuta, ne však peněžitá, nýbrž v obilí a ve věcech; konfiskace majetku, vězení; práce v dolech);

e) pomoc při osevu polí, při opravách zemědělského nářadí a jiných naléhavých pracích (při střežení skladišť a kontrole takových stráží, při pracích na železnici apod.), (střežení solnic apod.).

2. K těmto účelům přidělit každé vojenské jednotce (její komunistické buňce) dodatečně komisaře nebo instruktora (podle potřeby udělat nábor 1000 dělníků z Petrohradu, Moskvy, Ivanova-Vozněsenska), aby řídili plnění uvedených úkolů.

3. Do »nepoddajných« volostí anebo vsí zorganizují

vojenské jednotky buď »třetí návštěvu« (vojenskou), anebo se tam za účelem potrestání a zjednání nápravy *ubytují* na delší dobu (až 14 dní).

4. Část těchto ustanovení realizovat prostřednictvím Rady obrany, část prostřednictvím rady pracovní armády a ukrajinské rady lidových komisařů.

5. Vydejte *nanejvýš populárně napsaný* leták pro rolníky, v němž by se souhrnně vysvětlilo toto všechno, zejména však *význam rezervních skladů zásob pro výměnu za zahraniční zboží.*

Okamžitě vytvořit komisi pro vydání takovéhoto a dalších letáků, jakož i řady instrukcí.

Pro zpracování těchto návrhů okamžitě vytvořit komisi a jmenovat do ní soudruhy Brjuchanova a Skljanského. Požádat soudruha Stalina, aby této komisi předsedal.

Předseda Rady obrany *V. Uljanov (Lenin)*

434

TELEGRAM I. N. SMIRNOVOVI

[2. 8. 1920]

Šifrovaně
přímou linkou

Předsedovi sibiřského revolučního výboru Smirnovovi
Omsk

Vrchní velitel si vyžádal ze Sibiře náboje a pušky. Tento požadavek je třeba neprodleně a bez jakýchkoli průtahů splnit. Žádané odešlete tak, aby došlo co nejrychleji. Zjistěte, zda je možné poslat těchto věcí víc, a pošlete je. Na splnění dohlédněte.

Lenin

435
TELEGRAM J. V. STALINOVI A VZKAZ E. M. SKLJANSKÉMU

[2. 8. 1920]

Spěšně
Šifrovaně

Stalinovi

Právě jsme v politickém byru rozdělili fronty[279], abyste si Vy mohl vzít na starost výhradně Vrangela. V souvislosti s povstáními, zejména na Kubáni a poté i na Sibiři, se Vrangel stává obrovským nebezpečím, takže uvnitř ÚV sílí tendence okamžitě uzavřít mír s buržoazním Polskem. Žádám Vás, abyste situaci s Vrangelem opravdu bedlivě posoudil a sdělil nám své závěry. S vrchním velitelem jsem dojednal, že Vám poskytne více nábojů, posil i letadel. Dzeržinskij založil se svými přáteli Polský revoluční výbor a vydal manifest[102].

Lenin

Soudruhovi Skljanskému

Sdělte prosím podle úmluvy tento šifrovaný text soudruhu Stalinovi, až s ním budete mluvit přímou linkou.

436
TELEGRAM J. V. STALINOVI[280]

[3. 8. 1920]

Šifrovaně

Stalinovi:

Není mi zcela jasné, proč nejste s rozdělením front spokojen. Sdělte své důvody. Zdálo se mi to nezbytné, když

Vrangel představuje stále větší hrozbu. Pokud jde o zástupce, sdělte mi svůj názor na kandidáta. Dále žádám o sdělení, s jakými sliby vrchní velitel otálí. Naše diplomacie je podřízena ÚV a nikdy naše úspěchy nezmaří, pokud Vrangelova hrozba nezpůsobí kolísání uvnitř ÚV. Z Kubáně a z oblasti kolem Donu přicházejí znepokojivé, ba zoufalé telegramy o tom, jak se povstalecké hnutí děsivě rozrůstá. Domáhají se urychlené likvidace Vrangela.

Lenin

437

I. T. SMILGOVI A M. N. TUCHAČEVSKÉMU

3. 8. 1920

Šifrovaně přímou linkou

Soudruhu Smilgovi
a soudruhu Tuchačevskému

Je nezbytné učinit veškerá opatření k rozšíření manifestu Polského revolučního výboru po celém Polsku[102]. Použijte k tomu našeho letectva. Informujte, jaké akce jste podnikli.

Lenin

438
TELEGRAM J. V. STALINOVI

[4. 8. 1920]

Stalinovi

Na zítřek na šest večer je svoláno plenární zasedání ÚV. Zařiďte, aby byly do té doby poslány Vaše závěry o povaze průtahů u Buďonného[281] a na frontě s Vrangelem, jakož i o našich vojenských vyhlídkách na obou těchto frontách. Na Vašem vyjádření mohou záviset nanejvýš důležitá politická rozhodnutí.

Lenin

439
L. B. KAMENĚVOVI

[Nejpozději 5. 8. 1920]

Musíme říci (pokud jde o hranici), že postoupíme *více* (linie bude probíhat *východněji*)[282],
ale *neříkejte* »**mnohem**« více, *mnohem* východněji.

440
N. N. KRESTINSKÉMU[283]

[5. 8. 1920]

Soudruhu Krestinskij!

Udělalo se všechno pro Kubáň? Pro likvidaci povstání?
Neměly by se ještě svolat porady
1. Celoruské mimořádné komise

+ 2. Vladimirského
3. Skljanského
4. Krestinského?

Lenin

441

TELEGRAM J. V. STALINOVI

[7. 8. 1920]

Stalinovi

Omlouvám se za opožděnou odpověď; způsobilo to závěrečné jednání Kominterny. Plenární zasedání ÚV neschválilo žádná usnesení*, která by měnila stanovenou politiku. Anglie vyhrožuje válkou, nehodlá čekat déle než do pondělí 9. srpna. Já těm hrozbám moc nevěřím. Kameněv se v Londýně zatím drží také dobře a já jsem přesvědčen, že Vaše úspěchy v boji proti Vrangelovi pomohou odstranit kolísání uvnitř ÚV. Vcelku však ještě hodně záleží na Varšavě a jejím osudu.[284]

Lenin

442

POKYN SEKRETÁŘCE[285]

[7. 8. 1920]

1. Udělejte *2* kopie,
2. okamžitě to pošlete Brjuchanovovi, aby učinil opatření

* Další text telegramu Lenin zatrhl a na okraj připsal: »Šifrovaně.« *Red.*

a 3. dejte to na pořad úterního jednání RLK,
4. informujte o tom (bod 3) Brjuchanova.

Lenin

443
STÁTNÍMU NAKLADATELSTVÍ A J. A. PREOBRAŽENSKÉMU A N. I. BUCHARINOVI

Státnímu nakladatelství
a soudruhům *Preobraženskému, Bucharinovi*

Jak v našich novinách, tak i v zahraničních (nejen v komunistických, ale i v *buržoazních* listech z *různých* zemí) se *každý týden* nahromadí obrovská spousta materiálu, *zejména o zahraniční politice* Dohody.

Tento materiál (viz též *Bulletin lidového komisariátu zahraničních věcí*[5]) zůstává pro mezinárodní komunistickou agitaci nevyužit, a přitom je velice cenný.

Doporučuji vytvořit komisi, která by tento materiál shromažďovala a vydávala *každý měsíc* nevelké brožury.

K obsahu: *fakta* o zahraniční politice Dohody (drancování; války; povstání; *finanční* útlak).

Počet exemplářů — co nejmenší, neboť hlavním cílem je překlad *do jiných jazyků.*

Subkomise složená z několika profesorů bude povinna (pod přísnou kontrolou) shromažďovat *všechno* cenné, *zejména z buržoazních listů* (které umějí nejlépe své »protivníky« *odhalovat).*

Komise složená ze *straníků* bude číst rukopisy profesorů, zkoriguje tyto rukopisy a *přiměje profesory,* aby je zkorigovali sami.

Noviny se snadno ztrácejí; brožurky se uchovají a *soudruhům v zahraničí pomohou.*

Prosím o Váš názor.

8. 8. 1920 *Lenin*

444

TELEGRAM I. T. SMILGOVI, F. E. DZERŽINSKÉMU A J. J. MARCHLEWSKÉMU

[9. 8. 1920]

Šifrovaně

Smilgovi
Dzeržinskému
Marchlewskému

Vaše informace jsou až příliš lakonické. Potřebujeme nutně a co nejdříve podrobnosti o smýšlení zemědělských dělníků i dělníků ve Varšavě, jakož i o politických perspektivách vůbec. Naléhavě vás žádám o odpověď — pokud možno ještě dnes.

Lenin

445

POKYN SEKRETÁŘCE[286]

[9. 8. 1920]

1. Poslat Lobačevovi
   (lidový komisariát *zásobování),* aby učinil opatření
2. a aby se k tomu vyjádřil,

3. požádejte *LKD** o vysvětlení případu (250 verst** za 12 dní),
4. urychlit, pokud jde o bod *3,*
5. dát na úterní pořad jednání RLK.

446
PETROHRADSKÉMU SOVĚTU[287]

10. 8. 1920

Žádám o vydání atlasu
na způsob knihy

Železnice v Rusku (vydal kartografický ústav A. Iljina, Petrohrad, 1. září 1918)[19],

1. tj. v jednom svazku malého formátu;
2. mapy na 2 stránkách knihy pokud možno *bez přehýbání listů;*
3. na každé mapě *nové* hranice gubernií (pro jednotlivé gubernie zvolit tutéž barvu jako Iljin). *Všechna* újezdní města;
4. železniční trati s uvedením *všech* stanic;
5. *nové* státní hranice;
6. zvlášť: oblasti a území, která byla odtržena od bývalé Ruské říše (na zvláštní mapě);
7. přiložit *několik* historických map s vyznačením *linií front* (za občanské války) v různých obdobích let 1917—1920.

Lenin

* Lidový komisariát dopravy. *Čes. red.*
** Versta — 1,06 km. *Čes. red.*

447

TELEGRAM J. V. STALINOVI[288]

[10. 8. 1920]

Stalinovi

Polští delegáti už přešli přes naši frontu. První setkání delegátů se má uskutečnit zítra, a proto není možná Baranova účast hned od začátku. Okamžitě si vyžádáme Čičerinovo vyjádření ohledně další Baranovy účasti a budeme Vás o tom informovat*.

Lenin, Krestinskij

448

TELEGRAM A. G. BĚLOBORODOVOVI

10. 8. 1920

Rostov na Donu
nebo do místa pobytu
Armavir atd.
Radě kavkazské pracovní armády
Běloborodovovi

Šifrovaně

Prosím o telegrafickou zprávu, jak to vypadá s povstáními na Kavkazu a na Kubáni, zda se rozrůstají či ochabují. Zda byla učiněna všechna opatření, jak se projevil příchod nových vojsk, zda jsou početně dostačující plus další podrobnosti.[289]

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

* Na dokumentu je rukou N. N. Krestinského připsáno: »Soudružko Allilujevová! Vyřiďte tuto odpověď Stalinovi a pak si od Čičerina vyžádejte jeho vyjádření ohledně Stalinova telegramu.« *Red.*

449
TELEGRAM J. V. STALINOVI

[11. 8. 1920]

Stalinovi

Šifrovaně

Právě jsem obdržel Kameněvovu depeši. Anglie se zbaběle zalekla generální stávky, a tak Lloyd George prohlásil, že doporučuje Polsku, aby přistoupilo na naše podmínky příměří, jež zahrnují jak odzbrojení, tak odevzdání zbraní dělníkům, i půdu atd. To je naše velké vítězství, a pokud dorazíme Vrangela, bude úplné. My zde děláme, co můžeme. Přitlačte tedy i Vy, abychom se nynějším úderem zmocnili celého Krymu stůj co stůj. Na tom teď záleží všechno. Poláci to protahují a nedorazili včas. To je pro nás obrovská výhoda.

Lenin

450
TELEGRAM K. CH. DANIŠEVSKÉMU*

[11. 8. 1920]

Daniševskému

Čičerin Vás zpraví o našem velkém diplomatickém úspěchu v Anglii ohledně Polska. Doufám, že toho dokážete plně využít a do podmínek šikovně zahrnete také Varšavu, jak jsme o tom spolu mluvili, a spolehlivě zajistíte všechno ostatní.

Lenin

* Posláno přímou linkou, šifrovaně. *Red.*

451
N. N. KRESTINSKÉMU

11. 8. 1920

Soudruhovi Krestinskému

Soudruh Šapovalov (Alexandr Isidorovič) patří mezi staré členy strany. Je to petrohradský dělník.

Znal jsem ho dobře z práce ve straně už v zahraničí, vždycky tam dřel jako kůň.

Teď je *nemocný* a *velice potřebuje* lepší stravu.

Nemohl byste mu zjednat přístup do kremelské jídelny? Snažně Vás o to prosím — a také o příděl pro něj (zvýšený) a o všestranné přispění.

Lenin

452
N. N. KRESTINSKÉMU[290]

11. 8. 1920

Soudruhu Krestinskij!

Soudruh *Lao,* předseda Svazu čínských dělníků v Rusku, s Vámi nutně potřebuje projednat řadu otázek. Velice Vás prosím, abyste mu to umožnil.

S komunistickým pozdravem *Lenin*

TELEGRAM VŠEM VÝKONNÝM VÝBORŮM GUBERNIÁLNÍCH SOVĚTŮ A GUBERNIÁLNÍM ZEMĚDĚLSKÝM ODBORŮM[291]

[Nejdříve 11., nejpozději 13. 8. 1920]

Rada lidových komisařů se na základě níže uvedených podmínek usnesla až do schválení nového zvláštního usnesení zastavit těžbu dřeva zajišťovanou osobně lesními správci, podlesními a členy lesní ochrany a uložila jim věnovat všechny síly prevenci požárů a likvidaci požárů, a sice: 1. celkovým zesílením stálého dozoru, zejména v místech zvýšeného nebezpečí požárů, jako v okolí železničních tratí a silnic s velkým provozem, na skládkách vytěženého dřeva, nevyčištěných pasekách a rašeliništích; 2. vytvořením sítě pozorovatelen a pravidelnými obchůzkami lesních úseků; 3. okamžitým zorganizováním očisty pasek od zbytků po kácení a 4. nevyhnutelnou osobní účastí při hašení požárů. Všechny případy zařazení na jiné práce, jako je hašení požáru či hloubení příkopů apod., musí být zvlášť evidovány jako doklad o intenzívní činnosti lesní správy. Odpovědnost za realizaci všech uvedených opatření mají lesní správci. Guberniální zemědělské odbory jsou povinny jednou týdně informovat Ústřední lesní správu o preventivní ochraně lesů proti požárům, o likvidaci požárů a o zapojení orgánů lesní správy do této činnosti.

Nebudou-li lesní správci plnit své povinnosti a vést přesné a důkladné záznamy a protokoly o jejich plnění, bude to kvalifikováno jako trestuhodná nedbalost.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin**

454
MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ[292]

[Nejdříve 11. 8. 1920]

Malé radě

Žádost projednejte (*část* bodu b) organizačnímu byru). Vyhovět *do jisté míry* musíme, protože boj proti negramotnosti je úkol *nad jiné důležitý*.

Lenin

455
D. I. KURSKÉMU

[Nejpozději 12. 8. 1920]

Soudruhu Kurskij!

Kdopak to tak mizerně vydává?[293]
Je to zmatené. Ani titul není jasný.
Hromada podružností — a proklamací.
Redigoval to snad nějaký zabedněnec nebo sabotér?
Právě v takovém svazku by se měly vydat *nejdůležitější platné* (teď, v roce 1920) zákony.

Lenin

* Telegram podepsali rovněž lidový komisař zemědělství S. P. Sereda a V. A. Avaněsov. *Red.* Poznámka se vztahuje k s. 298. *Čes. red.*

456
E. M. SKLJANSKÉMU

[12. 8. 1920]

Neměli bychom dát Smilgovi pokyn, že do armády musí být (po žních) povoláni *všichni* dospělí muži *do jednoho?*

To musíme.

Když šel Buďonnyj na jih, musí se *posílit* sever.

457
N. N. KRESTINSKÉMU[294]

Soudruhu Krestinskij!

Nedalo by se to přece jen prověřit prostřednictvím *seriózní* komise? Vozněsenskij pracoval se znalostí věci.

Nevězí za jeho uvolněním nějaká nepravost? Něco osobního? Nějaké intriky?

12. 8. 1920 *Lenin*

458
TELEGRAM G. J. ZINOVJEVOVI

[13. 8. 1920]

Petrohrad, Smolný
Zinovjevovi

Kržižanovskij hlásí: předseda domovního výboru chudiny v domě č. 15 na Alexandrově třídě, Petrohradská Strana, vyhrožuje profesorovi Genrichu Osipoviči Graftiovi, který obývá byt č. 3, že u něho provedou domovní prohlídku a zabaví mu majetek.

Graftio je zasloužilý profesor, našinec. Rozhodně ho musíme chránit před zvůlí onoho předsedy domovního výboru chudiny. O splnění mě informujte.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

459
DOPIS G. V. ČIČERINOVI A TELEGRAM L. B. KAMENĚVOVI

14. 8. 1920

Soudruhu Čičerine!

Doufám, že Kameněva zevrubně informujete o všech skutečnostech dokazujících, že Francie a Daszyński *mařísetkání* v Minsku.[295]

Je to nezbytné. Naprosto a jednoznačně.

Daniševského je třeba informovat, aby úvodem **slavnostně** vyhlásil

a) nezávislost a svrchovanost

b) hranice **dále** než Curzon[296]

c) žádné kontribuce. Nebo snad ne?

Kameněvovi posílám na jeho žádost odpověď k zašifrování:

Kameněvovi šifrovaně

Podle mého názoru všechno tkví v tom, že Francie a Daszyński mařísamo setkání v Minsku a že nejspíš zmaří i příměří. Doufám, že Anglie nebude schopna bojovat, a bez ní všechno padá. Z Polska nejsou téměř žádné zprávy. To málo, co máme, mluví ve prospěch našeho rozhodnutí na plenárním zasedání ÚV: když budeme maximál-

ně obezřetní, musíme toto tažení vyhrát. Už to, že jsme vyburcovali dělníky, je nemalý úspěch. *Lenin.*

S komunistickým pozdravem *Lenin*

P. S. Anglie se snaží dokázat, že setkání mařímе *my.* Je nutné poslat Kameněvovi urychleně **všechny** dokumenty.

460

E. M. SKLJANSKÉMU

[Nejdříve 14. 8. 1920]

Vrchní velitel nesmí propadat nervozitě. Jestliže *vojenská* správa ani vrchní velitel *nejsou proti* dobytí Varšavy, pak musí *být dobyta.* (Jaká zvláštní opatření jsou k tomu nutná? Sdělte nám to.)

Mluvit o *urychlení* příměří, když nepřítel *útočí,* je idiotské.

Když už Poláci přešli na *celé* frontě do ofenzívy, nesmí nikdo fňukat (jako Daniševskij), je to směšné.

Je třeba promyslet *odvetný úder:* vojenská opatření (obchvat, odklad *veškerého* vyjednávání apod.).

461

SPRÁVĚ KAVKAZSKÝCH LÁZNÍ A SANATORIÍ

17. 8. 1920

Prosím, abyste všestranně pomohli zajistit co nejlepší ubytování, stravování a léčbu doručitelce,

soudružce Inesse Fjodorovně Armandové a jejímu nemocnému synovi.

Přistupujte k těmto soudruhům, které osobně znám, s plnou důvěrou a vyjděte jim všemožně vstříc.

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

462
TELEGRAM K. CH. DANIŠEVSKÉMU

[17. 8. 1920]

Šifrovaně

Daniševskému

Stěžovat si na záludnost nepřítele, dokud není uzavřeno příměří, to je k smíchu. Zachovejte si chladnou hlavu a buďte maximálně tvrdý, neustupujte ani o píď, dokud Poláci nedokážou, že opravdu chtějí mír.

Lenin

463
VŠEM LIDOVÝM KOMISAŘŮM A ČLENŮM KOLEGIÍ[297]

17. 8. 1920

Soudruh *Louis Fraina,* americký komunista, který žije dočasně v Moskvě a je autorem nesmírně užitečných publicistických děl v angličtině (o bolševismu, o jeho historii a taktice),

nutně potřebuje *několik* soudruhů, *překladatelů* z ruštiny do angličtiny, kteří by s ním trvale spolupracovali.[298]

Nemusí to být členové strany.

Vyhledejte prosím vhodné lidi, kteří *dokonale* ovládají angličtinu, a podejte zprávu *našemu sekretariátu.*

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

464

G. K. ORDŽONIKIDZEMU

18. 8. 1920

Soudruhu Sergo! Inessa Armandová odjíždí dnes. Nezapomeňte prosím na svůj slib. Je zapotřebí, abyste zatelegrafoval do Kislovodsku, nařídil, aby se o ni a o jejího syna náležitě postarali, a ověřil si, zda to splnili. Bez kontroly nehnou ani prstem.

Odpovězte mi prosím písemně anebo — bude-li to možné — pošlete telegram: »Dopis došel, všechno udělám a jaksepatří zkontroluji.«

Snažně Vás prosím, abyste vzhledem k nebezpečné situaci na Kubáni zařídil spojení s Inessou Armandovou tak, aby bylo možné ji a jejího syna v případě potřeby včas evakuovat do Petrovsku a Astrachaně anebo jim zařídit pobyt (syn je nemocný) v horách u kaspického pobřeží, a abyste vůbec učinil veškerá opatření.

Napište občas něco o Persii atd. Informace posíláte jen zřídka.

Buďte zdráv! Váš *Lenin*

465

TELEGRAM I. T. SMILGOVI

[18. 8. 1920]

Šifrovaně

Smilgovi

Vzhledem k ofenzívě Poláků je pro nás velice důležité zesílit náš nápor, byť jen na několik dní. Udělejte pro to všechno, co se dá. Pokládáte-li to za užitečné, vydejte

vojskům rozkaz, že zdesateronásobí-li své úsilí nyní, zajistí tím Rusku výhodné mírové podmínky na mnoho let.

Lenin

466
MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ

Žádám malou radu, aby záležitost urychleně projednala a vyřídila pokud možno kladně.[299]

18. 8. [1920]. *Lenin*

467
TELEGRAM I. T. SMILGOVI

19. 8. [1920]

Smilgovi do Minska

O usnesení politického byra[300] Vás bude podrobně informovat soudruh Trockij a uvidíte, že plně sdílíme Váš názor. Musíte vynaložit veškeré úsilí, aby vám běloruští dělníci a rolníci, třeba v láptích a polonazí, avšak okamžitě a s revoluční rychlostí poskytli trojnásobné až čtyřnásobné posily.

Potom zdesateronásobte agitaci pomocí letadel mezi polskými dělníky a rolníky a ukažte jim, že jejich kapitalisté maří mír a odsuzují je k nesmyslnému krveprolévání.

Lenin

468
TELEGRAM K. B. RADKOVI

[19. 8. 1920]

Pošlete prosím
šifrovaně

Smilgovi *pro Radka*

Vaše důvody bereme v úvahu. Prosím Vás, když už jedete k Dzeržinskému, trvejte na tom, že statkáři a kulaci musí být co nejrychleji a co nejenergičtěji nemilosrdně rozdrceni a že rolníkům se musí poskytnout reálná pomoc — dát jim panskou půdu a panské lesy. Informujte mě podrobněji, kontrolujte přímo na místě.

Lenin

469
TELEGRAM V. P. ZATONSKÉMU

[19. 8. 1920]

Pošlete prosím
šifrovaně
Zatonskému
(Skljanskij zná adresu i šifru)

Podejte podrobnější hlášení, co děláte pro to, abyste vyburcovali haličské rolníky. Výzbroj jsme vám poslali. Bude to stačit? »Pány« a kulaky nemilosrdně potírejte, aby si tu zemědělští dělníci i rolnické masy uvědomili pronikavou změnu ve svůj prospěch. Agitujete pomocí letadel?[301]

Lenin

470
M. N. POKROVSKÉMU

[Nejpozději 20. 8. 1920]

Soudruhovi *Pokrovskému*

1. Jaké je *právní* postavení Proletkultu?[302]
2. *Jaké* má řídící ústředí a 3. *kdo* je jmenoval?
4. Kolik peněz mu dáváte z lidového komisariátu školství a osvěty?
5. Ještě další *důležité* údaje o postavení, úloze a výsledcích činnosti Proletkultu.

Lenin

471
TELEGRAM G. K. ORDŽONIKIDZEMU

[20. 8. 1920]

Všechno šifrovaně

Ordžonikidzemu

Dnes politické byro rozhodlo, že musíte nezbytně odjet do Rostova, abyste se bezprostředně zúčastnil likvidace výsadků na Kubáni a v Černomoří.[303] Postupujte co nejrychleji a s vynaložením všech sil, co nejčastěji mě informujte. V Baku si za sebe určete libovolného zástupce. A ještě mám prosbu: nezapomeňte, že jste mi slíbil zařídit pro Inessu Armandovou a jejího nemocného syna léčení; odcestovali 18. srpna a jistě jsou už v Rostově.

Lenin

472

TELEGRAM K. B. RADKOVI, F. E. DZERŽINSKÉMU A VŠEM ČLENŮM POLSKÉHO ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU

[20. 8. 1920]

Šifrovaně

Smilgovi pro Radka, Dzeržinského a všechny členy polského ÚV

Jestliže v Sedlecké gubernii začali drobní rolníci zabírat statkářskou půdu, pak je absolutně nezbytné, aby polský revoluční výbor vydal zvláštní usnesení, že část statkářské půdy musí být bezpodmínečně poskytnuta rolníkům, a za každou cenu smířit chudé rolníky se zemědělskými dělníky. Žádám o odpověď.

Lenin

473

TELEGRAM L. B. KAMENĚVOVI A VZKAZ G. V. ČIČERINOVI

[20. 8. 1920]

Kameněvovi šifrovaně

Varšavu stěží dobudeme brzy.* Nepřítel tam dostal posily a útočí. Je jasné, že Lloyd George s Churchillem si vědomě rozdělují úlohy; skutečnou politiku Francouzů i Churchillovu zastírá pacifistickými frázemi a hlupáky Hendersony a spol. vodí za nos. Tohle objasňujte anglickým dělníkům všemi možnými způsoby, sám pro ně pište články, teze, učte je marxismu na konkrétních příkla-

* Slovo »brzy« napsal Čičerin. *Red.*

dech, učte je využívat Hendersonových výkyvů doleva, učte je agitovat mezi masami — to je Váš hlavní úkol! Lloyd George nás obalamutil pacifismem a pomohl Churchillovi zařídit, aby se v Gdaňsku vylodil výsadek na podporu Poláků. To je podstata věci. S rumunským vyslancem zůstávejte v kontaktu.

*Lenin**

Soudruhu Čičerine! Nemáte-li námitky, odešlete tento telegram. Jestli máte něco proti, pohovoříme si o tom telefonicky.

Lenin

474

G. J. ZINOVJEVOVI

20. 8. 1920

Soudruhu Zinovjevovi
pro výbor 1. státního kartografického ústavu
(dříve A. Iljina)
Prjažka 5

Jsem Vám velmi vděčný, že jste mi poslal ještě jeden výtisk atlasu Železnice v Rusku[19], a prosím Vás, abyste nezapomněl, že pokud se bude vydávat nový atlas s *novým* administrativním rozdělením, bude nezbytné *velice pečlivě* shromáždit od lidových komisariátů údaje o hranicích jak nových gubernií, tak i Tatarské, Baškirské a dalších republik, oblastí a komunit (německé, čuvašské) aj.

Bez komise při radě lidových komisařů se to sotva podaří.

S komunistickým pozdravem *V. Uljanov (Lenin)*

* Telegram podepsal rovněž G. V. Čičerin. *Red.*

475
POKYN SEKRETÁŘCE

[Před 21. 8. 1920]

Čičerinovi řekněte:

1. Kameněv má podle mne pravdu: odpovědět se musí *jeho prostřednictvím* (a sice záporně).

2. S Vanderlipem ať se zahájí jednání *Krasinovým prostřednictvím* a *podmínky* ať jsou zjištěny přesně, ale Vanderlipa sem nezvěte.[304]

Lenin

476
ORGANIZAČNÍMU BYRU ÚV KSR(b)

[24. 8. 1920]

Krestinskému
pro *organizační byro*

Souhlasím s Krestinským: Preobraženskému se to »nepovedlo«.

Musí to být podrobnější, *agitačně působivější,* procítěnější — a přitom srozumitelnější, věcnější.

Ať to napíše *Zinovjev* (zítra, tj. 25. 8., bude *tady)* a organizační byro to upraví.[305]

Lenin

477

TELEGRAM PŘEDSEDOVI VÝKONNÉHO VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V NIŽNÍM NOVGORODU

Nižnij Novgorod, předsedovi guberniálního výkonného výboru
Kopie radiotechnické laboratoři

Po obdržení tohoto telegramu učiňte neprodleně veškerá příslušná opatření, jimiž byste plně podpořili Botina, vyslaného služebně do Nižního Novgorodu, aby tam splnil vojenské státní úkoly, a rovněž ubytujte a zásobte potravinami Botinův oddíl vojenské rádiové stanice č. 605. Botinovi poskytněte nezbytné dopravní prostředky, rudoarmějský frontový příděl potravin a byt pro něho, jeho ženu a dceru.

Předseda Rady obrany *Lenin*

24. 8. 1920

478

G. K. ORDŽONIKIDZEMU

[Před 27. 8. 1920]

Soudruhu Sergo! Posílám Vám informace, které jsem obdržel. K uvedeným faktům prosím poznamenejte, co je a co není pravda, a zase mi to vraťte.[306]

Vy se asi občas pěkně rozčilíte, že?

Měl byste si možná přibrat pomocníky a řídit práci trochu systematičtěji.

Doufám, že se kvůli mým připomínkám neurazíte

a odpovíte mi upřímně, co a jak hodláte napravit a zlepšit.

S pozdravem Váš *Lenin*

479

SOUDRUHU EDWARDU MARTINOVI

27. 8. 1920

Milý soudruhu!

Vím, že jste onemocněl, protože příliš intenzívně pracujete pro Komunistickou internacionálu. Soudruh John Reed o tom se mnou hovořil.

Přijměte ode mne prosím přání všeho nejlepšího i ujištění o mé hluboké a upřímné vděčnosti; věřte, že jsem odhodlán učinit pro Vás všechno, co bude v mých silách, abych Vám pomohl.

S přáním všeho nejlepšího

Váš *Vl. Uljanov (Lenin)*

480

MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ

27. 8. 1920

Malé radě

Vzhledem k *velmi těžkému* a nebezpečnému onemocnění soudruha *Vorovského* (břišní tyfus, zápal plic aj.) žádám, aby mu byla přiznána a urychleně poskytnuta vyšší podpora na léčení a vydatnější stravu.

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

481

N. N. KRESTINSKÉMU[307]

[27. 8. 1920]

Souhlasím pod podmínkou, aby se k tomuto závěru připojil dodatek (»důrazně připomenout«): *ať se nikdo neopovažuje* přijít s resortní polemikou, ať se neopovažuje napadat *NNHR, komisariát zásobování* ani ostatní komisariáty.

Lenin

482

F. E. DZERŽINSKÉMU

[Nejdříve 28. 8. 1920]

Soudruhu Dzeržinskij! Přikládám šifrovaný telegram soudruha Běloborodova.[308]

Podle mne hrozí obrovské nebezpečí.

Navrhuji

dát schválit v politickém byru směrnici:

požádat organizační byro, aby po dohodě s lidovým komisariátem vojenství a s Celoruskou mimořádnou komisí vypracovalo *mimořádná* opatření k boji proti hrozícímu povstání a zmobilizovalo dostatečný počet vojáků, pracovníků mimořádné komise i členů strany.

To všechno *prosím sdělte* ihned soudruhovi *Krestinskému* (odjíždí dnes jen na několik hodin) a Vy sám také učiňte *ihned veškerá* opatření.

Jestliže na Kubáni dojde k povstání, *celá naše politika* (o níž se na ÚV hovořilo) *zkrachuje.* Musíme povstání stůj co stůj zabránit, nesmíme na to litovat lidí ani sil. Neměli bychom tam poslat Manceva?

Váš *Lenin*

483
MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ[309]

Malé radě:

Pomoc musí být centralizována, sjednocena a *správně* rozdělována.

31. 8. [1920] *Lenin*

484
N. I. BUCHARINOVI

[Koncem léta 1920]

Soudruhu Bucharine!

Podle mého mínění je *zapotřebí* vydat De Leonovy Two pages etc. rusky, s Frainovými poznámkami a předmluvou.[310] Já také napíšu pár slov.

Jestli souhlasíte, *zařiďte* to prostřednictvím Státního nakladatelství.

Jestli ne, tak si o tom ještě pohovoříme.

Lenin

485
KNIHOVNĚ RUMJANCEVOVA MUZEA[311]

[1. 9. 1920]

Jestliže se podle předpisů informativní publikace nepůjčují domů, nemohl bych je dostat na večer, na noc, kdy je knihovna zavřená? **Ráno je vrátím.**

K získání informací potřebuji na 1 den:

I. Dva *nejlepší,* nejúplnější *řecké* slovníky, řecko-*německé,* řecko-francouzské, řecko-ruské nebo řecko-anglické.

II. Nejlepší *filozofické* slovníky, slovníky filozofických termínů: německý — myslím, že Eislerův[89, 90], anglický — patrně i Baldwinův[83]; francouzský — asi Franckův[92] (pokud není nějaký novější); jakýkoli nový ruský.

III. Dějiny řecké filozofie

1. Zeller[80] — úplné nejnovější vydání.
2. *Comperz* (vídeňský filozof): Griechische Denker[94].

486
TELEGRAM G. K. ORDŽONIKIDZEMU

2. 9. 1920

Revoluční vojenská rada
Kavkazského frontu
Ordžonikidzemu

Váš telegram jsem dostal. Nestojí Vám to za rozčilování. Jestliže jsou Iksovy informace nepravdivé[312], klidně je v deseti řádcích dementujte a pošlete mi to v dopisu. Dodejte prosím také více podrobností o průběhu boje proti banditismu a o tom, jak jste to zařídil v Kislovodsku s oněmi našimi pracovníky, o nichž jsem zde s Vámi osobně mluvil.*

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

* Viz rovněž tento svazek, dokument č. 464. *Red.*

487
N. N. KRESTINSKÉMU

Soudruhu Krestinskij! Podle mého názoru musíme za takové plýtvání kvalitním papírem a typografickými prostředky pohnat viníky *před soud,* vyhodit je ze zaměstnání a zavřít.[313]

2. 9. [1920] *Lenin*

488
L. B. KRASINOVI

Pošlete prosím Krasinovi, šifrovaně

Marie Fjodorovna Andrejevová žádá, aby byla za resort zahraničního obchodu vyslána do Ameriky nebo do Skandinávie.[314]

2. 9. [1920]. *Lenin*

489
ROZHODNUTÍ NA DOPISU N. J. NIKULINOVÉ

Velevážený Vladimíre Iljiči!

Jedině má bezvýchodná situace mne nutí obtěžovat Vás co nejuctivější prosbou.

Je mi 74 let a z nich jsem — seč mi síly a schopnosti stačily — 51 let sloužila své milované Moskvě ... Vím, v jakých stísněných poměrech lidé žijí, a tak jsem sama ochotně vyšla vstříc a dala k dispozici několik místností ve svém domku. Zůstaly jen pokoje nezbytné pro mne anebo neobyvatelné, studené průchozí místnosti. Teď mi ale vyhrožují, že mi zaberou i ty. Snažně Vás prosím, pomozte

mi . . . Pár slov napsaných na Váš příkaz bude pro mne dostatečnou zárukou.

S upřímnou úctou zasloužilá umělkyně
Státního Malého divadla
N. Nikulinová

[Nejdříve 3. 9. 1920]

Ověřte to a vytelefonujte: ať ji nechají na pokoji.

490
TELEGRAM ÚJEZDNÍMU ZÁSOBOVACÍMU VÝBORU V PODOLSKU

Podolskému újezdnímu zásobovacímu výboru
Kopie podolskému újezdnímu výkonnému výboru

Přiložená žádost[315] mi byla odevzdána přímo.

Těžkou zásobovací situaci ve vesnici Bogdanovo (lidově Bogdanicha) mohu sám dosvědčit. Proto prosím, abyste jejich žádost okamžitě projednali a podle možnosti jim jejich situaci ulehčili, tj. snižte jim pokud možno povinné dodávky.

O svém rozhodnutí mi podejte prosím zprávu písemně i telefonicky.

6. 9. 1920 Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

491
L. A. FOTIJEVOVÉ[316]

Lydii Alexandrovně

Přečtěte, pošlete vědeckotechnickému oddělení a *zkontrolujte,* co bylo uděláno (poslali mu dopis?).

6. 9. [1920] *Lenin*

492
V. D. BONČOVI-BRUJEVIČOVI

[7. 9. 1920]

Dnes jsem podepsal rozhodnutí malé rady lidových komisařů o předání ještě jedné budovy (snad č. 12 ve Státní ulici) *odboru pro mimoškolní vzdělávání* (Státní ulice 13).

Rád bych Vás požádal, abyste

1. si tu budovu prohlédl,
2. řekl, zda a *v jakém termínu* ji lze úplně opravit?
3. zjistil, zda vyhovuje.

493
L. D. TROCKÉMU

[8. 9. 1920]

Soudruhu Trockij!

Tohle dnes došlo jako odpověď na můj noční dotaz na »pseudonyma« (pozvali jsme si ho sem a také Gusev byl dotazován[317]. . .* Gusev nic nenamítá.

Jeho informace o veliké porážce 13. armády je však krajně znepokojivá a nanejvýš závažná.

Vzhledem k celkové situaci k tomu myslím musíme zaujmout velice seriózní postoj a 1. ihned se dotázat vrchního velitele, 2. předložit dnes večer ÚV . . .*

. . .*, zda nemá být jmenován velitelem frontu bojujícího proti Vrangelovi Frunze a okamžitě Frunzeho dosadit.[318] Žádal jsem ho, aby s Vámi promluvil co nejdříve. Říká, že prostudoval Vrangelovu frontu, že se na ni připravoval a že (z uralské oblasti) zná metody boje proti kozákům.

Lenin

494
L. D. TROCKÉMU

9. 9. 1920

Šifrovaně

Trockému

Jakovlevův návrh ohledně krymské armády, který Vám tlumočil Gusev, pokládám za nanejvýš závažný. Radím Vám akceptovat jeho návrh a zvlášť prověřit — nezávisle

* Ve strojopisné kopii chybí text a je v ní neznámou osobou napsáno: »(vytrženo — nelze zjistit)«. *Red.*

na tom však ihned vypracovat manifestační provolání s přesnými návrhy a zárukami i s poukazem na osud východní Haliče a na rostoucí opovážlivost Poláků; podepsal byste to Vy, Kalinin, já, vrchní velitel, Brusilov a řada dalších bývalých generálů. Vyjádřete se k tomu co nejdříve — ovšem ještě lepší by bylo, kdybyste navrhl i ten manifest.[319]

Lenin

495
TELEGRAM G. K. ORDŽONIKIDZEMU

9. 9. 1920

Šifrovaně

Rev. voj. radě Kavkazského frontu
Ordžonikidzemu

Co nejrychlejší a naprostá likvidace všech band i zbytků bělogvardějských živlů na Kavkazu a na Kubáni — to je nanejvýš důležitá věc celostátního významu. Informujte mě častěji a přesněji, jaká je situace.

Lenin

496
A. G. ŠLICHTEROVI*

9. 9. 1920

Soudruhu Šlichtere!

Mám k Vám prosbu: Naděžda Konstantinovna má v Tambově dvě známé soudružky, starou Azančevskou

* Na dopisní obálku Lenin napsal: »*Tambov.* Předsedovi guberniálního výkonného výboru soudruhu *Šlichterovi* (od Lenina).« *Red.*

a její dceru: Jmenují se Jelizaveta Nikolajevna a Anna Vasiljevna Azančevské.

Jejich adresa: *Tambov,* Nikolajevský hotel, myslím, že pokoj č. 1.

Moc Vás prosí, abyste se jim postaral o *dostatek* potravin. Hlavně stará si to opravdu *zaslouží.*

Buďte tak laskav a dejte mi stručně vědět, co jste pro ně udělal a zda jste zařídil, aby se na ně nezapomnělo *ani* za Vaší *nepřítomnosti* (kdybyste *odjel apod.).*

Jak to vypadá v Tambovské gubernii?

Je tam hlad?

Nemůžete se uživit (z místních zdrojů?).

Co podnikáte?

Se srdečným pozdravem Váš *Lenin*

497

TELEFONOGRAM A. I. RYKOVOVI A A. M. LEŽAVOVI

[10. 9. 1920]

Nejvyšší národohospodářská rada, Rykovovi
Lidový komisariát zahraničního obchodu, Ležavovi

Řada rozsáhlých dohod o vývozu dřeva, které naše obchodní delegace uzavřela v Londýně, má velký politický i hospodářský význam, neboť fakticky znamená průlom blokády. Musíme proto věnovat nanejvýš vážnou pozornost přesnému a řádnému plnění těchto dohod podle sjednaných podmínek. Žádám vás, abyste v tomto směru ihned vydali všechny patřičné pokyny a zajistili účinnou kontrolu jejich plnění.

Zároveň je zřejmé, že musíme náš exportní fond všemožně zvětšit, v prvé řadě pak zvýšit těžbu dřeva na vývoz. Aby se tomu dodal patřičný důraz, vypracujte v co

nejkratší lhůtě návrh dekretu o opatřeních, která se mají učinit, a předložte ho radě lidových komisařů; zároveň uveďte, jak zorganizovat kontrolu institucí, které se zabývají těžbou této exportní suroviny.[320]

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

498
I. G. RUDAKOVOVI

[10. 9. 1920]

Petrohrad
Soudruhu *Rudakovovi,* vedoucímu odboru paliv
Petrohradské komuny
Kopie výkonnému výboru petrohradského sovětu

Žádám o dodání dříví komisi pro zlepšení životních podmínek vědeckých pracovníků.

Pokud by se vyskytly jakékoli rozdílné názory, pokud jde o množství, které jim přísluší, anebo jakékoli námitky, napište mi o tom pár slov.

Předseda rady lidových komisařů *V. Uljanov (Lenin)*

499
G. V. ČIČERINOVI

[Nejdříve 11. 9. 1920]

Soudruhu Čičerine!

Mnohokrát Vám děkuji za podklady.[321] Vaše odpověď je mnohem lepší; podepište ji, prosím Vás, a pošlete ji svým

jménem Francouzům (můžete dodat: na Leninovu žádost).

Váš *Lenin*

500

A. G. BĚLOBORODOVOVI

[13. nebo 14. 9. 1920]

Předsedovi rady pracovní armády jihovýchodního Ruska Běloborodovovi

Rada práce a obrany se na zasedání 10. 9. usnesla důrazně vytknout radě pracovní armády jihovýchodního Ruska nesprávný postup, jehož se dopustila, když v Batajsku zadržela ucelený dálkový vlak s materiálem pro výstavbu trati Kizljar—Starotěrečnaja; zároveň ukládá radě pracovní armády učinit veškerá opatření na ochranu těchto movitostí před rozkradením a přesunout jej na místo určení.

Předseda Rady obrany *Lenin*

501

TELEGRAM V. J. ČUBAROVI A V. N. KSANDROVOVI

[13. nebo 14. 9. 1920]

Přímou linkou
Ukrajinské průmyslové byro, Čubarovi
a Ústřední správa doněckých kamenouhelných dolů, Ksandrovovi

Rada obrany se 10. 9. usnesla vyslovit ukrajinskému průmyslovému byru a Ústřední správě doněckých kamenouhelných dolů přísnou důtku za to, že nepředložily zprá-

vy, které si vyžádaly 1. Hlavní výbor pro uhelný průmysl dne 20. 8., 2. Rada práce a obrany dne 4. 9.; zároveň je upozorňuje, že pokud ihned nedají uspokojivou odpověď, budou všichni zaměstnanci těchto institucí co nejpřísněji potrestáni.

Předseda Rady práce a obrany *Lenin*

502
TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ KAVKAZSKÉHO FRONTU

[13. nebo 14. 9. 1920]

Revoluční vojenské radě Kavkazského frontu

Rada práce a obrany se usnesla vyslovit revoluční vojenské radě Kavkazského frontu přísnou důtku za to, že nesplnila usnesení Rady práce a obrany z 25. 6. a rozkaz polního štábu republiky z 5. 7.[322], a upozorňuje členy revoluční vojenské rady Kavkazského frontu, že pokud nevynaloží všechny síly na splnění zmíněných usnesení, budou zatčeni a postaveni před soud.

Předseda Rady práce a obrany *Lenin*

503
V. A. AVANĚSOVOVI[323]

[14. 9. 1920]

Dejte to přešetřit za účasti komunistů z armády — po dohodě se Skljanským — a sám také pošlete komunisty (a mně napište pár slov).

504
ČEREMCHOVSKÝM HORNÍKŮM[324]

15. 9. 1920

Hlavní správě kamenouhelných dolů
východní Sibiře, důlním dělníkům
i technickému personálu dolů

Milí soudruzi! Z celého srdce vám děkuji za váš pozdrav z 2. srpna 1920, který mi předal soudruh Ivan Jakovlevič Iljin*. Rozhovor se soudruhem Iljinem o činorodé práci v sibiřských dolech a jeho informace, jak postupně vzrůstá uvědomělá kázeň pracujících (kteří teď už nepracují pro kapitalisty, ale pro sebe), mě nesmírně potěšily.

Na vašem pozdravném dopisu si obzvlášť cením, soudruzi, vašeho pocitu hlubokého přesvědčení o naprostém a definitivním vítězství sovětské moci nad statkáři, kapitalisty a veškerými vykořisťovateli, jakož i vaší neochvějné pevnosti a rozhodnosti, s níž překonáváte všechny překážky a obtíže. Právě tato pevnost dělnických, pracujících mas je pro mne — jako pro každého komunistu — zdrojem přesvědčení o nevyhnutelném vítězství dělníků a jejich věci na celém světě.

S komunistickým pozdravem a s přáním co nejrychlejšího úspěchu váš upřímně oddaný

V. Uljanov (Lenin)

* Jde o přepsání: správně má být Ilja Jakovlevič Iljin. *Red.*

505
TELEGRAM A. A. IOFFEMU[325]

[16. 9. 1920]

Odešlete prosím Ioffemu

Plenární zasedání ÚV je 20. V noci 19. pošlete své dobrozdání o náladě Poláků, o tom, zda je možný mír, jak brzy a za jakých podmínek, a zejména jak to vypadá s Litvou, Běloruskem a východní Haličí.

Lenin

506
M. I. KALININOVI

16. 9. 1920

Soudruhu Kalininovi

Soudruhu Kalinine!

Soudruh Iljin a jeho rodina žádají, aby směli zůstat ve *svém starém bytě* v *býv. Metropolu* do jara,

neboť podle potvrzení lékařů jsou žena a děti velmi nemocné, a protože v zimě podstoupí operaci, potřebují lepší ubytování a podmínky.

Protože soudruha Iljina znám ještě z doby před revolucí, z ciziny, velice Vás prosím, abyste mu v tom byl nápomocen.

Lenin

507
A. P. PLATONOVOVI

[16. 9. 1920]

Soudruhu Platonovovi

Kategoricky trvám na tom, aby byl soudruhu Skvorcovovi bez prodlení přidělen byt.

Předseda rady lidových komisařů
V. Uljanov (Lenin)

508
A. M. LEŽAVOVI[326]

Soudruhu Ležavovi (po poradě se Skljanským se to musí urychleně rozhodnout a učinit opatření).

16. 9. [1920]. *Lenin*

P. S. Takové listiny se mají posílat *přímo* lidovému komisariátu zahraničního obchodu, aby se neztrácel čas.

509

ROZHODNUTÍ NA DOPISU W. B. VANDERLIPA A VZKAZ A. M. LEŽAVOVI[327]

[20. 9. 1920]

Došlo 20. 9.

Podle mne je zapotřebí akceptovat třetí (jako základ) a jednat *s maximální rychlostí.*

Lenin

Soudruhu Ležavovi:

Dejte to hned přeložit a pak **rychle** v 5—10 exemplářích členům ÚV.

510

A. M. LEŽAVOVI

20. 9. 1920

Soudruhu Ležavovi

Soudruhu Ležavo! *Velice rychle* se musíte sejít s Zimmermanem a politickému byru předložit toto:

Platten prostřednictvím svého kurýra (Zimmermana [jede *zítra* 21. 9.] — je to švýcarský komunista; teď je tady) prosí

o zachování a potvrzení svého mandátu obchodního zástupce RSFSR ve Švýcarsku, protože

1. jemu, Plattenovi, to pomůže dostat se z vězení *dřív (už* tam je a má si odsedět 6 měsíců),

2. upevní to jeho pozici v komunistickém hnutí.

Musíme Plattenovi vypomoci *penězi* — je v obtížné situaci.

Lenin

511
M. I. FRUMKINOVI[328]

[22. 9. 1920]

V zájmu ochrany vlaku před bandami máte samozřejmě nejen právo, ale i povinnost učinit veškerá opatření včetně dočasného pozdržení vlaku, neboť odpovídáte za jeho bezpečnost. Pokud jde o to, zda je dráha Kizljar—Staroděrečnaja potřebná, rada lidových komisařů její potřebnost znovu přezkoumala a definitivně potvrdila.

Lenin

512
POZNÁMKY NA ZPRÁVĚ S. S. KAMENĚVA A VZKAZ G. V. ČIČERINOVI

[23. 9. 1920]

. . .

2. Krajním územním ústupkem z naší strany může být hranice podél řeky Šary, Oginského průplavu, řek Jaseldy a Styru a dále po státní hranici mezi Ruskem a východní Haličí. Posunutím naší hranice ještě dále na východ by pro nás vznikly velmi těžké strategické podmínky, protože bychom ztratili tak důležité železniční uzly, jako jsou Baranoviči, Lunineč, Sarny a Rovno. Tak velkou oběť nevyžaduje ani stav našich armád, ani celková strategická situace . . . #

Soudruhu Čičerine! Tahleta hranice je maximum. ÚV to schválil. Musí se to přesně zopakovat.[329]

Lenin

513
TELEGRAM A. A. IOFFEMU

[23. 9. 1920]

Ioffemu *dnes,* šifrovaně, jménem plenárního zasedání ÚV.

Pro nás je podstatné: za prvé, abychom dosáhli brzy příměří, a za druhé — a to především, abychom měli reálnou záruku skutečného míru do 10 dnů. Vy to máte za úkol zajistit a přesvědčit se, nakolik reálné jsou záruky, že to bude skutečně splněno. Pokud tohle zajistíte, poskytněte jim maximální ústupky až k linii na řece Šaře, Oginském průplavu, řece Jaseldě a Styru a dále po státní hranici mezi Ruskem a východní Haličí. Kdyby to přes veškerou naši snahu a ústupky nešlo nijak zajistit, bude Vaším jediným úkolem odhalit průtahy Poláků a definitivně nám potvrdit, že zimní tažení je nevyhnutelné.

514
G. V. ČIČERINOVI[330]

[Nejdříve 24. 9. 1920]

Soudruhu Čičerine!

Ústřednímu výboru se musí předložit

1. znovu návrh **přesného** usnesení: ÚV zakazuje postupovat tak a tak, požaduje to a to.

2. Podat stížnost na **každé** porušení konkrétně.

3. Prostřednictvím ÚV jmenovat *odpovědnou* osobu (nepříliš »vysoko postavenou«).

Jinak z toho budou jen samé mrzutosti.

Lenin

515

S. I. GILLERSONOVI

[25. 9. 1920]

Velmi spěchá

Praha, Gillersonovi

Ihned uveřejněte v tisku a sdělte sjezdu československé sociálně demokratické strany[331], že odvolání Františka Beneše na údajnou rozmluvu se mnou o možnosti či nemožnosti diktatury proletariátu v Československu je vylhané od a do zet a nejenže jsem s ním nikdy nemluvil, ale dokonce jsem ho nikdy ani neviděl. A samozřejmě to, co Beneš uvádí jako můj názor na Bélu Kuna a na maďarskou revoluci, je zrovna taková odporná lež.

Lenin

516
N. A. SEMAŠKOVI

[25. 9. 1920]

Soudruhu *Semaškovi*

Ponechte prosím v sanatoriu č. 2 (3. Neopalimovská ul., dům č. 5) Ljubov Isaakovnu *Axelrodovou (Ortodoxe)* přes celou zimu a dejte jí nějaký pohodlný pokoj.

Předseda rady lidových komisařů
V. Uljanov (Lenin)

Soudruhu Semaško! Napište mně pár slov, jak se jí daří. Musíme jí pomoci.

Váš *Lenin**

517
SIBIŘSKÉMU REVOLUČNÍMU VÝBORU

Soudruhu I. N. Smirnove! Posílám Vám k posouzení tyto body.[332] Napište mi k nim pár slov.

Váš *Lenin*

1. Zaměřit pozornost na vesnickou chudinu na Sibiři, zásobovat ji potravinami z místních přebytků.
2. Zavést na Sibiři výrobu dehtu, získat pro to místní sovět a obyvatelstvo
(místní výroba dehtu).

* Text »Soudruhu Semaško! . . . Váš *Lenin*« je napsán Leninovou rukou. *Red.*

3. Rolníci dostávají po pudu pšenice a semelou z ní 18—20 funtů* hrubé mouky. Lepší by bylo mlít z ní obyčejnou mouku — rolníci s tím budou svolní.

4. Zvláštní pozornost věnovat vesnickým kovárnám na opravu zemědělských strojů, zásobit je uhlím.

Je pravda, že se na Sibiři vyskytly případy, kdy se promazávaly povozy máslem (namísto kolomazí)?

26. 9. 1920. *Lenin*

518

VZKAZ G. M. KRŽIŽANOVSKÉMU A POZNÁMKY NA 5. ČÍSLE BULLETINU STÁTNÍ KOMISE PRO ELEKTRIFIKACI RUSKA[333]

Soudruhovi *G. M. Kržižanovskému*

Glebe Maximilianoviči! Až si přečtete s. 20—21, napište k tomu pár slov a vraťte mi to, prosím.

Váš *Lenin*

. . .Zpočátku musíme bezpochyby věnovat zvláštní pozornost racionálnímu využití už existujícího elektrotechnického inventáře, podobně jak se to v dnešní době dělá v celé Evropě i v Americe. Stěží lze docenit, co by dnes znamenalo, kdybychom urychleně a naplno uvedli do provozu naše hlavní elektrárny, které máme, a kdyby společně pracovaly skupiny elektráren a racionálně se využívalo elektrických sítí. NB

V poslední době lze všude na našem venkově pozorovat usilovnou snahu budovat nové menší elektrárny, zejména tam, kde existuje možnost využití nějaké vodní energie. Ať je tato orientace jakkoli životaschopná, nesmíme zapomínat, že pro účelnou elektrifikaci mají rozhodující význam jedině velké, z územního hlediska promyšleně budované elektrárny . . . NB

* Pud — 16,38 kg; funt — 0,4095 kg. *Čes. red.*

. . .Dnes je práce ze tří čtvrtin ukončena a v půli července přistoupíme k závěrečnému shrnutí, abychom mohli předložit příslušnou zprávu radě lidových komisařů. A teprve potom, až bude tato práce úplně hotová, vám budu moci konkrétněji nastínit, co rozumíme tím, když mluvíme o elektrifikaci zemědělství, průmyslu a dopravy v Rusku, přičemž máme na zřeteli určitou posloupnost prací, jež zaberou zhruba nejbližších deset let.

G. Kržižanovskij

A právě v tom je ten problém: až dosud máme v celých pěti číslech bulletinu[4] jen *dlouhodobá* »schémata« a »plány«, ale *nic,* co by se týkalo *blízké* budoucnosti.

Co nám vlastně **(přesně)** schází k tomu, abychom *»urychleně uvedli do provozu elektrárny, které máme«?*

V tom je jádro věci. Jenže o tom tam není ani slovo.

Co nám schází? Dělníci? Kvalifikovaní dělníci? Stroje? Kovy? Palivo? Nebo ještě něco jiného?

Je třeba *okamžitě* sestavit *»plán«,* jak opatřit **všechno,** co schází, a zveřejnit ho.

26. 9. [1920]. *Lenin*

519

N. P. BRJUCHANOVOVI

27. 9. 1920

Soudruhu Brjuchanove!

Posílám Vám dva dokumenty, přečtěte si je, prosím Vás, a *oba mi* vraťte:

1. o *Ivanovsko-vozněsenské* gubernii

bude předložen Radě obrany 29. 9.[334]

Musí se tomu věnovat obzvláštní pozornost a snažit se vyhovět jejich žádosti v maximální možné míře.

2. O *Tambovské* gubernii.

Toho si všimněte. Je správná dodávková povinnost ve výši 11 mil. pudů*? Neměli bychom jim ulevit?

S kom. pozdravem
Lenin

520
POKYN SEKRETÁŘCE

[Nejdříve 28. 9. 1920]

Vyžádat si informaci, proč došlo ke ztrátě *Pinsku* a zároveň i štábů a vojenské techniky.[335]

Vědělo se o tom nebezpečí už dřív?

521
N. N. KRESTINSKÉMU

[Nejpozději 29. 9. 1920]

Soudruhu Krestinskij!

Myslím, že by se mělo prosadit prostřednictvím organizačního byra a poté uložit Revoluční vojenské radě, aby bylo uzákoněno toto: zvláštní zmocněnci komisariátu zásobování *se stávají členy* revolučních vojenských rad frontů s právem rozhodujícího hlasu v otázkách týkajících se komisariátu zásobování.

Lenin

* Pud — 16,38 kg. *Čes. red.*

522
MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ

Tuto žádost podporuji, neboť jsem se sám přesvědčil o těžké situaci Vorovského, a od některých soudruhů jsem dostal stejné upozornění.[336]

29. 9. [1920] *Lenin*

523
L. B. KAMENĚVOVI[337]

[29. nebo 30. 9. 1920]

Nebudu to číst. Už jsem Čičerinovi víckrát *psal:* dost *mrzutosti**, předkládejte ÚV *věcné* návrhy.

524
N. I. BUCHARINOVI[338]

[V září—prosinci 1920]

Bogdanov **Vás** oklamal tím, že starý spor jinak přioděl (verkleidet) a dal si záležet, aby jej *posunul* jinam. A Vy mu na to naletíte!

* Viz tento svazek, dokument č. 514. *Red.*

525
L. D. TROCKÉMU

1. 10. 1920

Tajné

Soudruhu Trockij!

Přikládám informaci od soudruha Skljanského.[339]

Vypadá to, že útok na Krym je odložen na 27. 10.!!!

Existuje o tom rozhodnutí Revoluční vojenské rady republiky???

Vrchní velitel se mi chlubil, že 10. (nebo 8.) října bude mít *všechno* připraveno k útoku. Takže mne obelhal?

Kdy rozhodli dát *tam* Buďonného? Vždyť *i bez něho naslibovali trojnásobně větší síly.*

Koneckonců — když *už* se má měnit starý plán, nestačilo by dát 1 divizi?

Vypadá to, že *veškeré* propočty vrchního velitele nejsou k ničemu a že *se týden co týden mění,* jako kdyby byl úplný ignorant! To je krajně nebezpečné kolísání!

Lenin

526
V. M. SVERDLOVOVI

[1. 10. 1920]

Soudruhu *Sverdlovovi*

Alexej Andrejevič Preobraženskij je starý pracovník strany, více než 20 let pracuje u dráhy. Dnes zastává funkci náčelníka správy Samarsko-Zlatoustské dráhy. Je mu teď 57—58 let. Je velice přepracovaný a nemocný a nezbytně potřebuje delší odpočinek a léčení. Dejte mu, prosím

Vás, tříměsíční dovolenou s tím, že mu bude zachován příděl potravin.

Jeho adresa: Samara, nádraží.

Předseda rady lidových komisařů

V. Uljanov (Lenin)

527

L. D. TROCKÉMU

Soudruhu Trockij! Podle mého názoru je nezbytné *ihned* poslat na jižní frontu (a zejména k *1. jízdní armádě*) jak *Kameněva,* tak *Zinovjeva.* Účel — *inspekce politické práce; pozvednout* ji, *oživit, urychlit* celé tempo. Jinak žádný obrat ve smýšlení nenastane.

2. 10. [1920]. *Lenin*

528

MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ[340]

Malé radě: Podle mne rozhodně nedávat. Štáb revoluční vojenské rady Západního frontu se *může* (a musí) umístit *v jiných budovách,* i když se tam budou muset trochu uskrovnit.

3. 10. [1920] *Lenin*

529

TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ ZÁPADNÍHO FRONTU

[3. 10. 1920]

Revoluční vojenské radě Západního frontu

Budovu Smolenské univerzity neobsazovat, dokud nerozhodne rada lidových komisařů nebo Rada obrany.

Předseda Rady obrany *Lenin*

530

N. P. BRJUCHANOVOVI[341]

4. 10. [1920]

Soudruhu Brjuchanove!

1. Popis se týká doby, kdy se vylodil výsadek. Po jeho likvidaci se nálada i situace úplně změnily, jak mi ostatně včera říkal Lander.

2. Týž Lander dále sděluje: právě teď, po úspěšném potlačení řady povstání (k nimž došlo v souvislosti s výsadkem) se odvádění obilí rozběhlo a poběží to dál (hlavně na Kubáni, kde ho mají hodně).

3. Podle Landerova názoru se tam dá odebrat *víc,* než činí povinné dodávky přebytků podle předběžného rozpisu.

Upozorněte na to Frumkina důvěrným *dopisem* (ne telegramem). Musíme využít situace, neztrácet čas (později to bude horší) a přitlačit na Kubáň.

S komunistickým pozdravem *Lenin*

531

TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ 1. JÍZDNÍ ARMÁDY[342]

Přímou linkou (šifrovaně)
Rev. voj. radě 1. jízdní

Je mimořádně důležité ze všech sil urychlit přesun vaší armády na jižní frontu. Učiňte prosím veškerá opatření, i když si vyžádají hrdinské úsilí. Telegrafujte, co konkrétně děláte.

4. 10. [1920] Předseda Rady obrany *Lenin*

532

A. M. NIKOLAJEVOVI

Soudruhu Nikolajeve!

Po prostudování Vašich materiálů a po poradě se soudruhem Stalinem, který je rovněž prostudoval, Vás prosím o doplňující informace:

1. Podrobné údaje o všech třech Vašich kandidátech do komise, a to:
   a) funkce každého z nich;
   b) technická praxe (radiotechnika nebo pouze znalost elektrotechniky; délka praxe);
   c) jsou komunisté? Jestliže ano, odkdy? Jestliže ne, Váš názor na to, do jaké míry jim lze důvěřovat?
2. Pověřil jste Botina, aby zopakoval tifliský pokus? Jestliže ne, jaký jiný konkrétní úkol dostal? Jestliže ano, pak ústně, nebo písemně? Okamžitě, nebo později a kdy přesně?
3. Řekl Vám Botin přesně, že svůj objev nemůže teo-

reticky ani vysvětlit, ani formulovat, že na něj narazil náhodou? (Prosím, abyste mi co nejpřesněji zopakoval jeho prohlášení k této věci, o němž jste mne informoval).

4. Jaké částky? Kdo a kdy je Botinovi poskytl na výdaje? Z jakých prostředků? Z prostředků nižněnovgorodské radiotechnické laboratoře nebo z jiných zdrojů?
5. Na základě čeho mohl »komisař Moskevské velké radiostanice netlumených kmitů« (příjmení je nejasné) mluvit o 500 000 rublech? (jeho doklad z 28. 9. 1920).

6. 10. [1920] *Lenin*

P. S. Odpovězte mi laskavě na tomto dopisu a vraťte mi ho.[343]

533
A. I. RYKOVOVI[344]

Soudruhu Rykove! Myslím, že je třeba smlouvat, ale nakonec (prostřednictvím rady lidových komisařů) ustoupit. Pro obchodní jednání: výkup před termínem po *30 letech* podle *zvýšeného* odhadu jejich nákladů a práce.

6. 10. [1920]. *Lenin*

Pokud jde o dobu platnosti koncese 50 let, ustupte Vy.

534
N. N. KRESTINSKÉMU

6. 10. 1920

Soudruhu Krestinskij!

Předložte prosím tuto otázku organizačnímu byru. Domnívám se, že *nemocným* musíme vydávat ještě dietní příděl a nařídit zlepšení; za tímto účelem

vytvořit lékařskou
komisi.

Nemocným kurdějemi i ostatním nemocným by se myslím měl ihned povolit nákup na volném trhu při dodržování určitých předpisů (možná také vytvořit komisi a zapojit sovchozy).

Pokud jde o protest petrohradského ústředního výboru, navrhuji dát hlasovat. Já hlasuji pro:

1. zmobilizování Zinovjeva,
2. zrušení všeobecné mobilizace mužů.

Lenin

535
ORGANIZAČNÍMU BYRU ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b)

8. 10. 1920

Organizačnímu byru
ústředního výboru

V rezoluci organizačního byra ze 7. 10. (č. 59, bod 3) v podbodu *b* se důtklivě připomíná soudruhu *Bončovi-Brujevičovi,* že je nepřípustné, aby se na mne obracel s touto a »obdobnými malichernostmi«.

Tento podbod prosím zrušte,

protože jsem při své návštěvě v kremelské nemocnici slyšel *osobně* od *lékařů* stížnosti na nedostatečné stravování pacientů a *sám* jsem *lékaře* vybídl, aby mi Bončovým-Brujevičovým prostřednictvím předložili písemný návrh na zlepšení stravování pacientů atd.

Soudruh Bonč-Brujevič se tudíž na mne v této věci vůbec sám *»neobracel«.*

V. Uljanov (Lenin)

536
TELEGRAM L. D. TROCKÉMU

[10. 10. 1920]

Šifrovaně

Pouze Trockému

Vzhledem k celkové situaci na polské frontě a zvláště po noční rozmluvě s Ioffem, který energicky dokazuje to, o čem je spolu s naším vojenským expertem přesvědčen, že totiž Poláci ve skutečnosti nemohou zmařit příměří (Ioffe pohrozil Polákům roztržkou a přiměl je tak vzdát se požadavku na určitou částku ve zlatě. Ioffe říká: Poláci se bojí roztržky ještě víc než my), politické byro ústředního výboru ukládá vojenským orgánům, aby podstoupily určité riziko a odsunuly některé jednotky z jihozápadní fronty, aby mohl být rychleji a spolehlivěji zničen Vrangel.

Z pověření politického byra

Lenin

537
N. I. BUCHARINOVI[345]

[11. 10. 1920]

Proč se *nyní* zmiňovat o našich vzájemných neshodách (snad možných), když stačí *jménem celého ústředního výboru* prohlásit (a dokázat):

1) proletářská kultura = komunismus
2) uskutečňuje ji KSR
3) třídně proletářská = KSR = *sovětská moc.*

V tom jsme snad všichni zajedno?

538
A. M. GELLEROVI

[Mezi 11. 10. a 4. 11. 1920]

Soudruhu Gellere!

Opatřte mi *rozhodně* zde citovaný Trevesův projev (pagina *3).*[346]

Shromážděte *všechen* materiál a přeložte z něj to *podstatné,* aby se dala *dokázat každá* teze turínského programu, *dokázat.*

S pozdravem *Lenin*

539
S. J. ČUCKAJEVOVI

12. 10. 1920

Soudruhu Čuckajeve!

1. Je třeba doplnit, *jaké* rubly, a převést na zlaté rubly nebo vyjádřit přibližně v *dolarech.*

2. Co děláte s nalezenými a vytříděnými cennými předměty?[347]

Gukovskij prohlásil, že je může legálně prodávat. Musí se to udělat *obzvlášť rychle.*

3. Kolik lidí pracuje ve Státním depozitáři při lidovém komisariátu financí?

4. Kolik beden (nebo místností, nebo objektů přibližně) bylo nalezeno a z jakého počtu?

S komunistickým pozdravem

Lenin

540
S. P. SEREDOVI[348]

Soudruhu Seredo! Neměl byste zorganizovat poradu k této otázce s lidovým komisařem vnitra + zástupci kozáckého oddělení ústředního výkonného výboru? Myslím, že měl.

Napište mi pár řádek, nebo sdělte radě lidových komisařů, co si o tom myslíte.

12. 10. [1920] *Lenin*

541
V. D. BONČOVI-BRUJEVIČOVI

12. 10. 1920

Soudruhu Bonči-Brujeviči!

Velmi Vás prosím, požádejte příslušné instituce a úřady, aby přidělily byt (teplý) a zajistily obědy soudruhu *Teodorovičovi* a jeho rodině, kteří přijeli ze Sibiře.

Předseda rady lidových komisařů *V. Uljanov (Lenin)*

542
N. N. KRESTINSKÉMU[349]

[Po 12. 10. 1920]

Krestinskému

Navrhuji *přimět* Manuilského, aby navštívil *nejlepší* lékaře (pošlete je za ním), kteří by stanovili diagnózu a začali s *pořádným* léčením.

Lenin

543
ČLENŮM POLITICKÉHO BYRA ÚV KSR(b)[350]

Členům politického byra

Myslím, že musíme souhlasit s vrchním velitelem s dodatkem: než bude fakticky uzavřeno příměří.

13. 10. [1920] *Lenin*

544
E. M. SKLJANSKÉMU[351]

Soudruhu Skljanskij!

Prosím, abyste vydal příkaz o zařazení žadatele soudruha Jemeljanova do kursu pro velitele jízdy; pokud možno blízko Pitěru.

Soudruha Jemeljanova osobně znám a doporučuji ho.

14. 10. [1920]. *Lenin*

A. Jemeljanov.

Adresa *jeho* otce: Nikolaj Alexandrovič *Jemeljanov, Sestroreck* (sovět zástupců).

545
G. M. KRŽIŽANOVSKÉMU

14. 10. [1920]

Glebe Maximilianoviči!

Posílám Vám Nikolajevovu odpověď.

Zítra má přijet Botin, pošlu ho za Vámi.

Vzhledem k Nikolajevovým pochybnostem a podezření musíme v záležitosti s Botinem zaujmout jasný a oficiální postoj: tj. buď řeknete »nestojí to za zkoušku«. Pak všechno zlikvidujeme. Nebo řeknete »ještě to stojí za zkoušku«, pak Botina pošleme k Vám a Vy mu dáte *přesný* úkol, stanovíte *přesně* podmínky práce, zajistíte *přesnou kontrolu.* (Neměli bychom ho přimět, aby podrobně, hodně podrobně napsal o tifliském pokusu?)

Váš *Lenin*

546
G. M. KRŽIŽANOVSKÉMU

[Nejdříve 14. 10. 1920]

Už jsem se chystal napsat »vynálezci« dopis, že *ztratil mou důvěru*

a že jestli ji chce znovu získat, ať *okamžitě všechno* řekne Nikolajevovi.

Jestli nechce, vrátím ho Stalinovi a *zlikviduji* »pokusy«.

Běleňkij mi radil, ať *počkám* do úterka (to je dnes), a ukázal mi *Váš podpis.*

Počkáme ještě den dva.

Když to budete považovat za nutné, napište mi pár řádek (zdůvodnění likvidace).

Od koho znáte přehled objednávek a to ostatní? Kde je řečeno, že Vás »odvolali«?

547
ČLENŮM ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b)[352]

Členům ÚV: S tímto návrhem rozhodně nesouhlasím. Přejmenovávání je škodlivá hra.

Ke splnění usnesení IX. sjezdu (text usnesení přikládám) musíme podle mého názoru vytvořit *stálou meziresortní komisi* při Radě práce a obrany, jíž budu předsedat (pokud soudruzi nebudou proti). To zcela postačí.

15. 10. *Lenin*

Zaznamenejte jména těch, kdo to četli, a vraťte mně.

15. 10. [1920] *Lenin*

548
E. M. SKLJANSKÉMU[353]

Soudruhu Skljanskij! Dejte Revoluční vojenské radě republiky příkaz nebo spíše přesný rozkaz *dosáhnout rychlé a úplné likvidace.* O přijatých opatřeních mi podejte zprávu.

15. 10. [1920] Předseda Rady obrany *Lenin*

549

I. A. CHALEPSKÉMU

15. 10. 1920

Soudruhovi Chalepskému

Sděluji Vám, že *přes Vaše prohlášení* telefon Moskva—Charkov, který jsem včera v noci vyzkoušel, funguje příšerně, slyšel jsem špatně, mne neslyšeli skoro vůbec, nemohli jsme se domluvit.

Žádám okamžité zlepšení, aby nefungoval hůř než pitěrský.

Podejte mi hlášení o opatřeních.

Jestli to nebude v pořádku, poženu Vás k odpovědnosti.

Předseda Rady obrany *Lenin*

550

KOLEKTIVU CEMENTÁRNY VE STANICI ŠČUROVO

16. 10. 1920

Stanice Ščurovo
Cementárna

Zdravím dělníky a ostatní zaměstnance vašeho závodu u příležitosti jeho uvedení do provozu. Doufám, že energickou prací se vám podaří obnovit a překročit dosavadní výrobu. Prosím závodní výbor a komunistickou buňku, aby mne za jeden až dva měsíce informovaly, jak práce pokračuje.

Předseda Rady obrany *Lenin*

551

POLYGRAFICKÉMU ODBORU NNHR

[16. 10. 1920]

Kopii *tiskárně* Pravdy*

Vysvětlete mi prosím, proč je Pravda tak špatně tištěná, jako například přiložené číslo 231 ze 16. 10. t. r. Protože o tom budu mluvit v radě lidových komisařů, žádám o urychlené informace, co v té věci děláte a jaké jsou záruky, že se nynější stav zlepší.

Předseda rady lidových komisařů
V. Uljanov (Lenin)

552

TELEGRAM M. V. FRUNZEMU

Šifrovaně
Tajné
Rev. voj. radě Jižního frontu, Frunzemu

Dostal jsem od Guseva a od Vás nadšené telegramy, ale bojím se přílišného optimismu. Pamatujte si, že na Krym musíte za každou cenu vstoupit nepříteli v patách. Připravujte se co nejdůkladněji, zkontrolujte, zda jsou prozkoumány všechny brody k obsazení Krymu.[354]

16. 10. 1920 *Lenin***

* Tato věta je napsána Leninovou rukou. *Red.*

** Ve strojopisné kopii následuje: »Napsáno rukou soudruha Lenina.« *Red.*

553

REDAKCI ČASOPISU KOMMUNISTIČESKIJ INTERNACIONAL

Redakci Kominterny

Nic nového napsat nemohu. Jestli chcete, sežeňte si mou brožuru z roku 1906 Vítězství kadetů a úkoly dělnické strany* a přetiskněte z toho o *diktatuře* (Ústup a ještě něco).

Právě tohle se bude velice hodit. Já napíšu 20 řádek předmluvy.[355]

16. 10. [1920] S komunistickým pozdravem *Lenin*

554

SOCIALISTICKÉ AKADEMII[356]

[16. 10. 1920]

Sdělte mi prosím, pod čí správou je knihovna Socialistické akademie, kdo je knihovníkem a kdo odpovídá za správu knihovny.

Předseda rady lidových komisařů *V. Uljanov (Lenin)*

P. S. Doplňte prosím telefon, a je-li to možné, za jakých podmínek lze knihovnu (je veřejně přístupná?) a čítárnu používat.**

* Viz Sebrané spisy 12, Praha 1983, s. 287—367. *Red.*

** Připsáno Leninovou rukou. *Red.*

РОССІЙСКАЯ
ФЕДЕРАТИВНАЯ
СОВѢТСКАЯ РЕСПУБЛИКА.

ПРЕДСѢДАТЕЛЬ
СОВѢТА
НАРОДНЫХЪ КОМИССАРОВЪ.

Москва, Кремль.

16. X 1920.
№ 20

Станция Щурово
Цементный завод

Приветствую рабочих и служащих пущенного завода надеюсь что энергичной работой удастся восстановить и превзойти прежнее производство прошу заводский комитет и комячейку прислать мне сообщение о ходе работ через один два месяца.

Председатель Ленин.

Rukopis Leninova dopisu kolektivu cementárny ve stanici Ščurovo ze 16. října 1920

555

M. V. KOBECKÉMU

Soudruhu Kobeckij! 1. Vaši *zprávu* (tj. lékařskou zprávu, kterou jste zaslal) i tuto noticku[357] je třeba přeložit do angličtiny a poslat do zahraničí.

2. Kdo je ředitelem hotelu Ljux, kdo řídí jeho přestavbu pro Kominternu? A hospodářské záležitosti?

18. 10. [1920] *Lenin*

556

S. P. SEREDOVI

Soudruhu Seredo! Prosím o Vaše vyjádření.[358]
Musíme co nejrychleji připravit *plán traktorové kampaně.*

1. Nákup v zahraničí
2. Výroba v Rusku
3. Technici —
   dělníci atd.

Napište mi určitě během několika dnů, kdy předložíte předběžnou zprávičku (neměli bychom ihned svolat poradu?).

19. 10. [1920]. *Lenin*

557

V. S. KORNĚVOVI

[19. 10. 1920]

Veliteli vojsk vnitřní ochrany republiky
soudruhu Korněvovi
Kopie soudruhu Dzeržinskému

Soudruh Šlichter mě informoval o šířícím se povstání v Tambovské gubernii a o tom, že naše vojenské síly, zejména jízda, jsou slabé.

Co nejrychlejší (a příkladná) likvidace je nezbytná.*

Oznamte mi, jaká činíte opatření. Musíte postupovat energičtěji a poslat tam větší síly.

Předseda Rady práce a obrany
V. Uljanov (Lenin)

558

F. E. DZERŽINSKÉMU

[Po 19. 10. 1920]

Spěšně

Soudruhovi **Dzeržinskému**

Boldyrevovských továren (v Rasskazovu, *Tambovská* gubernie) se zmocnili bandité.

To je tedy vrchol všeho.

Nařizuji: pracovníky mimořádné komise (a guberniálního výkonného výboru) v Tambovské gubernii, kteří to propásli,

1. postavit před vojenský soud,

* Viz rovněž tento svazek, dokument č. 548. *Red.*

2. vyslovit přísnou důtku Korněvovi,
3. ihned tam poslat opravdu energické lidi,
4. telegraficky vynadat a poslat instrukce.

Lenin

559

TULSKÝM SOUDRUHŮM

[20. 10. 1920]

Milí soudruzi!

Po *Vašem* vysvětlení s vámi souhlasím, ale pokud chcete využít můj názor proti vaší »opozici«, *předložte* jí také váš dopis, který jste **mi** poslali, a mou odpověď.[359] Tak budou informováni a budou mi moci poskytnout *své* vysvětlení a já pak *nebudu* informován jednostranně.

Stručně k podstatě věci. Dokud jsme *definitivně* neporazili Vrangela, dokud jsme neobsadili celý Krym, do té doby jsou vojenské úkoly *prvořadé.* To je zcela nesporné.

Dále: *je docela dobře možné,* že *pro* Tulu s jejími zbrojovkami a muničními závody i po vítězství nad Vrangelem zůstane po určitou dobu prvořadým úkolem dokončit práce spojené s výrobou zbraní a munice, *protože armádu je nutné připravit* na jaro.

Omlouvám se za stručnost. Sdělte mi prosím, zda jste »opozici« ukázali tento můj dopis a váš dopis, který jste mi psali.

S komunistickým pozdravem *Lenin*

560

A. M. LEŽAVOVI A M. N. POKROVSKÉMU

Soudruhům Ležavovi a M. N. Pokrovskému

Trvám na tom, aby tato věc byla *mimořádně* urychlena a aby byl v *úterý* (26. 10.) předložen radě lidových komisařů návrh usnesení:

1. rozhodnout o co nejrychlejším prodeji těchto předmětů v zahraničí;

2. vyžádat si od lidového komisariátu školství a osvěty *do úterý* 26. 10. oficiální vyjádření, zda nemá námitky *(už* prý vybral věci pro naše muzea: jsem pro to, aby se jim dalo jen *skutečně* nezbytné minimum);

3. ihned vyslat do zahraničí zvláštní komisi znalců + obchodníků a slíbit jim *slušnou* prémii za rychlý a výhodný prodej;

4. shledávám, že práce postupuje nepřiměřeně pomalu (8 *z* 33), a proto považuji za naprosto nezbytné *zvýšit* počet členů *komise znalců* (Gorkij doporučuje *až 200* osob) a dát jim *příděl* potravin pod podmínkou, že práci rychle dokončí.[360]

21. 10. [1920]. *Lenin*

561

PŘEDSEDNICTVU PETROHRADSKÉHO SOVĚTU[361]

Vážení soudruzi! Domnívám se, že dát v Pitěru (kde je volných bytů dost a dost) přebytečnou místnost vědeckým pracovníkům pro zřízení pracovny a laboratoře není vůbec žádný hřích. Dokonce byste měli sami projevit iniciativu.

Velmi vás prosím, abyste tuto záležitost rychle vyřídili,

a pokud s tím nesouhlasíte, napište mi laskavě ihned pár řádek, abych věděl, kde to vázne.

S komunistickým pozdravem

V. Uljanov (Lenin)

21. 10. [1920]

562

N. P. BRJUCHANOVOVI

21. 10. 1920

Soudruhu Brjuchanovovi

Stavropolští rolníci (kteří přivezli obilí pro děti) si stěžují, že jim v družstvech nechtějí dát

kolomaz (je na skladě),

zápalky

a další zboží.

Sledě *nechali zkazit,* než by jim je dali.

Panuje tu velká nespokojenost. Guberniální komisař zásobování se vymlouvá, ať prý splní celou dodávkovou povinnost a teprve pak něco dostanou.

Oni trvají na tom, že jim to musí *vydat ihned.*

Dodávková povinnost 27 miliónů pudů* je příliš vysoká, a berou jim *osivo.* Určitě prý s ním nevystačí při setí.

Stavropolská gubernie — průměrný výnos (27).

Kubáňská je lepší než Stavropolská (37 miliónů pudů).

Prošetřete to **urychleně,** zejména první bod, a nejpozději zítra mi dejte vyjádření.

Předseda rady lidových komisařů *V. Uljanov (Lenin)*

* Pud — 16,38 kg. *Čes. red.*

Adresa: Kazaňské (nádraží), nákladová stanice, vagón *č. 506955,* těpluška* (Krivoj puť), *Petrov* z guberniálního výboru strany.

563
MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ[362]

Projednejte prosím tu záležitost *co nejdříve.* Z přiloženého je patrno, že z příkazu *komisariátu zásobování* (ústředí) se tyto potraviny dávají *k dispozici Komisi* pro *zlepšení* životních podmínek *vědeckých pracovníků.* To znamená, že *bez souhlasu ústředí* nemá Pitěr právo nic rekvírovat ani započítávat!

21. 10. [1920]. *Lenin*

564
STÁTNÍMU NAKLADATELSTVÍ[363]

21. 10. 1920

1. To první je diletantství. Klein[24] je dobrá kniha, potřebovali bychom víc exemplářů.

2. To druhé (Brodskij) je zcela nepotřebné a neaktuální.

A. I. Rykov byl seznámen s řadou nejhrubších chyb atd.

* — vytápěný nákladní vagón upravený pro přepravu lidí. *Čes. red.*

565

TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ 1. JÍZDNÍ ARMÁDY

Revoluční vojenské radě 1. jízdní
Kopie Jižnímu frontu, kopie Kameněvovi L. B.*

Vrangel zřejmě stahuje své jednotky. Možná že se už nyní pokouší ukrýt na Krymu. Byl by to obrovský zločin, kdybychom ho nechali utéct. Úspěch připravovaného úderu závisí do značné míry na 1. jízdní. Vyzýváme revoluční vojenskou radu 1. jízdní, aby s veškerým hrdinským úsilím urychlila soustřeďování 1. jízdní.

24. 10. 1920 Předseda rady lidových komisařů *Lenin***

566

V. M. SVERDLOVOVI[364]

Spěšně

Soudruhu Sverdlove! Co se to tady děje? Vždyť Vy jste v Nejvyšší radě pro železniční a vodní dopravu při radě lidových komisařů. Jak vypadá ta záležitost formálně, tj. ve smyslu zákonných ustanovení a práv?

Je správné, že Trockij rozhodl bez Rady obrany (a byl k tomu vůbec oprávněn)?

24. 10. [1920]. *Lenin*

* Na začátku telegramu je tento text: »Doručit urychleně, osobně zodpovídá politická kontrola; sdělit šifrovacímu oddělení s. Skljanského čas doručení členu revoluční vojenské rady a Kameněvovi.« *Red.*

** Telegram podepsal rovněž předseda revoluční vojenské rady L. D. Trockij. *Red.*

567

G. V. ČIČERINOVI[365]

Soudruhu Čičerine!

Musíme *bezpodmínečně* poslat *oficiální* nótu pro tento a všechny podobné případy.

Nařiďte to oběžníkem všem zástupcům RSFSR v zahraničí.

25. 10. [1920]. *Lenin*

568

VÝMĚNA VZKAZŮ S A. D. CJURUPOU

[26. 10. 1920]

Skoro určitě *ano.* Zavoláme si v 11 hodin.

Nemohl byste mne zítra přijmout na 30—40 minut?

Dovolil to lékař?

Někdy ve čtvrtek se chystám odjet do Charkova na 5—7 dní.

Dnes jsem ukončil léčení v sanatoriu*.

V Tavridské gubernii jsme vzali Vrangelovi *2 miliony* pudů** obilí.

Mělo by se *co nejrychleji odvézt* a zásobit jím *Donbas.*

* Podtrženo Leninem. *Red.*

** Pud — 16,38 kg. *Čes. red.*

569
A. A. IOFFEMU

[26. 10. 1920]

Petrohrad, soudruhovi Ioffemu

Vaše přítomnost v Rize je nezbytná co nejdříve, začíná se to tam komplikovat. Jakmile Vám to zdraví dovolí, pospěšte si s návratem do Rigy.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

570
TELEFONOGRAM A. M. LEŽAVOVI, F. F. SYROMOLOTOVOVI A S. M. FRANKFURTOVI

Soudruhům Ležavovi
Syromolotovovi
Frankfurtovi

Prosím Vás, abyste využili toho, že soudruh Frankfurt je v Moskvě, a svolali poradu o situaci a opatřeních k rozvoji těžby zlata na Sibiři.

Závěry z porady mi pošlete, abych je mohl předložit radě lidových komisařů nebo aby o věci mohly po vzájemné dohodě rozhodnout resorty apod.[366]

27. 10. [1920] Předseda RLK *Lenin*

571

VLADIMIRSKÉMU GUBERNIÁLNÍMU VÝBORU STRANY[367]

27. 10. 1920

Guberniálnímu výboru strany
Vladimir

Potvrzuji, že soudruzi Ratnikov, Rybakov, Romanov a Glazunov byli u mne 27. 10. 1920 z pověření újezdní konference strany (alexandrovský újezd ve Vladimirské gubernii) a informovali mě o donebevolajících zlořádech ve stranických a státních orgánech.

Považuji za zcela správné a vzhledem k okolnostem za opodstatněné, že se na mne obrátili, a žádám vás, abyste mi sdělili, jaký je u vás zaveden obecně platný způsob, podle něhož se mohou členové újezdních stranických organizací obracet do Moskvy vůbec a zejména pak na ÚV KSR.

S komunistickým pozdravem *V. Uljanov (Lenin)*

572

KONTROLNÍ KOMISI KSR(b)

[27. 10. 1920]

Soudruhům
Dzeržinskému, Muranovovi,
Preobraženskému a dalším

Velmi vás prosím, přijměte osobně soudruhy Ratnikova, Rybakova, Romanova a Glazunova, zástupce újezdní konference strany (alexandrovský újezd ve Vladimirské gubernii), kteří přicházejí kvůli *donebevolajícím,* zcela mi-

mořádným zlořádům (jak ve státních, tak ve stranických orgánech) v trojickém muničním závodě, a zejména kvůli těžkostem, které musí překonávat členové strany, chtějí-li se obrátit na ústředí a dosáhnout rychlého přešetření záležitosti alespoň *po stranické* linii. Zřejmě — takový je můj dojem — ani v guberniálním výboru strany to není v pořádku. Přikládám kopii rozhodnutí organizačního byra.

S komunistickým pozdravem

V. Uljanov (Lenin)

573

A. I. RYKOVOVI A I. I. RADČENKOVI

28. 10. 1920

1. Soudruhu *Rykovovi* (není-li ještě v pořádku, tedy soudruhu Miljutinovi)
2. a *Hlavnímu výboru pro rašelinu,* soudruhu *I. I. Radčenkovi*

Kopie: 3. R. E. Klassonovi (najít Radčenkovým prostřednictvím),
4. předsedovi Státní komise pro elektrifikaci Ruska Kržižanovskému,
5. Skljanskému (bod 4) a Trockému,
6. Ležavovi a Lomonosovovi,
7. filmovému odboru,
8. Sosnovskému,
9. Šatunovskému (Hlavní dopravní komise).

27. 10. 1920 se promítal početným divákům z řad členů strany film znázorňující práci nového hydraulického rašelinového čerpadla (inženýra R. E. Klassona), mechanizujícího těžbu rašeliny, ve srovnání se starým způsobem.

Při této příležitosti došlo k výměně názorů mezi inženýrem Klassonem, zástupci Hlavního výboru pro rašelinu soudruhy I. I. Radčenkem a Morozovem, s. Šatunovským (z Hlavní dopravní komise) a mnou.

Tato výměna názorů ukázala, že vedoucí pracovníci Hlavního výboru pro rašelinu jsou s vynálezcem naprosto zajedno v tom, že uvedený vynález má dalekosáhlý význam. Mechanizace těžby rašeliny umožňuje, abychom při celé obnově národního hospodářství RSFSR a elektrifikaci země postupovali kupředu nesrovnatelně rychleji, v širším měřítku a dosahovali trvalejších výsledků. Proto musíme pro rozvoj této věci neprodleně učinit řadu celostátních opatření.

Projednejte to prosím ihned a dejte mi okamžitě vyjádření (pozměňovací návrhy, doplňky, protinávrhy aj.) k následujícím návrhům, které vyplynuly ze včerejší předběžné výměny názorů.

1. Považovat práce spojené s hydraulickou těžbou rašeliny za práce prvořadé státní důležitosti, a proto za zvláště naléhavé. Dát v sobotu 30. 10. schválit radě lidových komisařů.

2. Uložit těm hlavním správám (a dalším institucím), na jejichž podpoře nejvíc závisí úspěšná činnost *Komise* (nebo výboru?) *pro hydraulickou těžbu rašeliny* (při Hlavním výboru pro rašelinu), aby delegovaly své zástupce (přednostně komunisty nebo v každém případě lidi, o nichž je známo, že jsou svědomití a *zvlášť energičtí)* jako stálé členy této komise. Zvlášť jim uložit odpovědnost za co *nejrychlejší* vyřízení objednávek a splnění požadavků této komise bez jakýchkoli průtahů. Uložit jim, aby předložily radě lidových komisařů jména a adresy těchto zástupců.

3. Totéž v některých v tomto směru zvláště důležitých závodech. Sestavit seznam těchto závodů.

4. Uložit *námořní* správě, aby do této komise vyslala svého zástupce, který by měl dokonalý přehled o záso-

bách materiálu a technických prostředcích tohoto resortu.

5. Poskytnout rudoarmějský příděl potravin té skupině pracovníků, na jejichž práci přímo závisí rychlý a naprostý úspěch této věci, a zároveň jim zvýšit plat tak, aby se mohli úplně a bezvýhradně věnovat své práci. Uložit Komisi pro hydraulickou těžbu rašeliny, aby ihned odevzdala lidovému komisariátu zásobování a Celoruské ústřední radě odborů *seznam* (přesný) těchto osob a uvedla v něm normy odměňování, *prémií* atd.

6. Neprodleně projednat s lidovým komisariátem zahraničního obchodu, co je třeba ihned objednat ve švédských a německých závodech (snad bychom tam mohli najmout jednoho nebo několik významných chemiků), abychom v létě 1921 mohli dostat všechno potřebné tak, aby se hydraulického způsobu těžby mohlo používat co nejdřív a v co nejširším měřítku. Využít k tomu také toho, že soudruh Lomonosov má za několik dní odjet do Švédska a do Německa.

7. Uložit *filmovému odboru* (při lidovém komisariátu školství a osvěty?), aby promítali *v opravdu širokém měřítku* (zejména v Petrohradu, Ivanovu-Vozněsensku, v Moskvě a v *místech, kde se těží rašelina)* filmy předvádějící hydraulický způsob těžby, a přitom aby se povinně předčítal stručný populární leták (požádat soudruha Sosnovského, aby ho zredigoval) vysvětlující obrovský význam mechanizace těžby rašeliny a elektrifikace.

8. První zprávu o této otázce podá *Komise pro hydraulický způsob těžby rašeliny* radě lidových komisařů 30. 10. 1920.[368]

Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

P. S. Soudruhu Rykove! Neměli bychom se zabývat tím, jak *více* využívat materiálových a technických prostředků *námořní* správy pro potřeby výroby výrobních prostředků? Nač potřebujeme nové obrněné lodě apod.? K čemu nám teď jsou? *Šatunovskij* (věnujte mu pozornost, je to

oddaný člověk, *dělník,* vystudoval v zahraničí matematiku, cenný pracovník) říká (podle Sosnovského), že Trockij prý našel v námořní správě asi *milión pudů prvotřídní oceli* (na obrněné lodě) a převzal ji pro Hlavní dopravní komisi. Prověřte to a uvažte, zda bychom to neměli předložit Radě obrany nebo radě lidových komisařů.

Váš *Lenin*

574

TELEGRAM M. V. FRUNZEMU[369]

28. 10. 1920

Šifrovaně

Veliteli Jižního frontu Frunzemu
Kopie Trockému

K Vašemu telegramu č. 001/pš. Pobuřuje mě Váš optimistický tón, když hlásíte, že naděje na úspěch dávno stanoveného hlavního úkolu je tak jedna ku stu. Je-li situace tak strašlivě špatná, projednejte prosím nanejvýš naléhavá opatření k přísunu těžkého dělostřelectva, vybudování přístupových cest, dopravě ženistů atd.

Lenin

575

MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ[370]

Malé radě: prosím projednat žádost. Pokud nelze získat zdravotní sestru za jiných podmínek, budeme asi muset přistoupit ještě na další vydání. Je naprosto nutné ho *doléčit* a poslat do Itálie.

28. 10. [1920]. *Lenin*

576

TELEGRAM J. V. STALINOVI[371]

Šifrovaně

Baku a do místa pobytu
Členu Revoluční vojenské rady republiky Stalinovi

29. 10. [1920]

Nepochybuji o tom, že Gruzie vydá Batumi Dohodě podle všeho tajně a že Dohoda zaútočí na Baku. Promyslete a rychle připravte opatření k opevnění přístupů k Baku na souši i na moři, k přísunu těžkého dělostřelectva atd. Oznamte Vaše rozhodnutí.

Lenin

577

P. I. POPOVOVI[372]

1. Počet státních zaměstnanců.
2. Podle lidových komisariátů.
3. Pokud možno podle odborů.
4. Pokud možno podle hlavních kategorií (odborníci, zřízenci, nižší úředníci apod.).
5. Další údaje (pohlaví apod.) podle toho, jaké údaje obsahuje dotazník.

Rozdělte práci na dvě části:

1. Co nejstručnější údaje (počet aj.).
   Nejpozději do 4 týdnů.
2. Podrobné údaje — za kolik týdnů?
3. Co nejpodrobnější údaje — za kolik týdnů?

30. 10. 1920. *V. Lenin*

578
S. I. BOTINOVI

[V říjnu 1920]

Soudruhu Botine!

Prosím Vás, zapisujte do protokolu u všech pokusů:

1. sílu proudu neboli elektrické energie,
2. kde (ve vzdálenosti kolika sáhů*) jsou umístěny *podle plánu* náboje, před zátarasy a za nimi,
3. na zemi, nahoře, dole, pod zemí (hloubka),
4. kdy a které vybuchly,
5. protokol ať podepíšou všichni tři a bude uložen *u Vás,* abyste mi ho mohl odevzdat.

O každém pokusu zvláštní zápis (den, hodina atd.).

Váš *Lenin*

579
MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ

Velmi spěchá

Soudruh Gorkij mi sděluje toto:

»Dovolte mi, abych Vám připomněl, že přemístěním některých institucí z Moskvy do Petrohradu zde uvolníte větší počet bytů; bytová krize v Moskvě nabývá s blížící se zimou tragického charakteru.«

Prosím urychleně projednat tuto otázku a využít přítomnosti soudruha Zinovjeva v Moskvě.

Předseda rady lidových komisařů
1. 11. 1920 *V. Uljanov (Lenin)*

* Sáh (ruský) — 2,13 m. *Čes. red.*

580

ROZHODNUTÍ NA TELEFONOGRAMU N. A. SEMAŠKA

Rada lidových komisařů se na svém zasedání 4. října usnesla nařídit revoluční vojenské radě Západního frontu, aby uvolnila budovu univerzity ve Smolensku, a uložit Revoluční vojenské radě republiky, aby splnění tohoto usnesení zařídila telegraficky. Na základě usnesení rady lidových komisařů sdělil soudruh Skljanskij toto rozhodnutí revoluční vojenské radě, aby je splnila. Přesto štáb Západního frontu univerzitní budovu dosud neuvolnil. Protože univerzita (speciální fakulta) budovu naléhavě potřebuje, stěžuji si tímto, že usnesení rady lidových komisařů nebylo splněno, a prosím, abyste revoluční vojenské radě Západního frontu dal kategorický příkaz.

Lidový komisař zdravotnictví *Semaško*

soudruhovi Skljanskému

Okamžitě splnit. O splnění podat hlášení. Otázku neuposlechnutí a trestu předložím malé radě.

2. 11. [1920] Předseda RLK *V. Uljanov (Lenin)*

581
REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ ZÁPADNÍHO FRONTU

[2. 11. 1920]

Telegram *přímou linkou**
Rev. voj. radě Západního frontu
Kopie Skljanskému*

Navzdory usnesení rady lidových komisařů o uvolnění budov Smolenské univerzity jste podle sdělení lidového komisaře zdravotnictví soudruha Semaška budovy dosud neuvolnili. Nařizuji okamžitě splnit usnesení rady lidových komisařů, uvolnit budovy univerzity a o splnění podat hlášení.

Skutečnost, že jste nesplnili uvedené usnesení, předložím spolu s návrhem na vaše potrestání k projednání malé radě.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

582
R. E. KLASSONOVI

2. 11. 1920

Soudruhu Klassone!

Obávám se — odpusťte mi mou otevřenost —, že nedokážete využít usnesení rady lidových komisařů o hydraulickém způsobu těžby rašeliny.[373] Obávám se toho proto, že jste podle všeho ztratil spoustu času »nesmyslným sně-

* Tento text je napsán Leninovou rukou. *Red.*

ním« o restauraci kapitalismu a nevěnoval jste dostatečnou pozornost mimořádně specifickým zvláštnostem přechodného období od kapitalismu k socialismu. Uvádím to ne jako výčitku a ne jenom proto, že jsem si vzpomněl na naše teoretické debaty v letech 1894—1895, ale z ryze praktických důvodů.

Aby se usnesení rady lidových komisařů jaksepatří využilo, je třeba:

1. s nemilosrdnou přísností včas podat stížnost na jeho porušování, pozorněji sledovat jeho plnění a jako předmět stížnosti volit jen případy, na které se hodí úsloví »když už namíříš, strefuj se do černého«;

2. čas od času — opět podle tohoto úsloví — mi napsat (NB **na** obálce: **osobně** od *toho a toho* v té a té záležitosti):

> prosím poslat připomínku nebo požadavek ten a ten (návrh textu na zvláštním listu) té a té osobě nebo instituci k té a té otázce vzhledem k tomu, že práce Komise pro hydraulickou těžbu rašeliny patří mezi státně důležité.

Když nezneužijete mé důvěry, tj. když budou připomínky a požadavky přísně věcné (bez tahanic a dohadování se mezi resorty), podepíšu vám takovéto připomínky a požadavky během dvou minut a mnohdy to přinese praktický užitek.

Přeji Vašemu objevu co nejdřív mnoho úspěchů.
S pozdravem

V. Uljanov (Lenin)

A. Z. GOLCMANOVI

3. 11. 1920, 21 hod. 25 min.

Expres. Do vlastních rukou.

Soudruhu *Golcmanovi*

Kopie *Ejsmontovi*

Kopie *Hlavní správě pro výrobu vojenských stejnokrojů a pracovních a civilních oděvů*

Hlavní správa pro výrobu vojenských stejnokrojů a pracovních a civilních oděvů musí předložit k posouzení komisi pro prémiování otázku prémií za zhotovení 20 000 párů loveckých bot.

Má to velký význam pro naše vítězství na jihu, a nejdůležitější je, aby boty byly zhotoveny co nejdříve. Prosím Vás, projednejte to mimo pořadí a zařiďte, aby boty byly skutečně ušity v termínu, který požaduje vrchní velitel soudruh Kameněv.

Předseda Rady práce a obrany

V. Uljanov (Lenin)

P. S. Soudruhovi Skljanskému ukládám, aby zkontroloval plnění.*

Lenin

* Dodatek je připsán Leninovou rukou. *Red.*

PŘÍLOHY

1

TELEGRAM VOJENSKÉMU KOMISAŘI ORELSKÉHO OKRUHU

Orel, vojenský komisař okruhu, kopie výkonný výbor, kopie revoluční vojenská rada Jižního frontu

Na základě usnesení Rady obrany z 11. 7. nařizuji okamžitě předat vojenské inženýrské správě orelského okruhu pro vojenské sanitní účely všechny sanitní automobily, které se v Orlu nevyužívají pro vojenskou dopravu. Splnění úkolu hlaste.

12. 7. 1919 Předseda Rady obrany *Lenin*

2

TELEGRAM N. OSINSKÉMU

19. 7. 1919

Tula, guberniálnímu zmocněnci *Osinskému*
Kopie veliteli obrany okresu *Mjasnickému**,
kopie komisaři závodů Orlovovi,
kopie Oskinovi, kopie guberniálnímu výboru strany,
kopie guberniálnímu zásobovacímu výboru,
kopie guberniálnímu výkonnému výboru

K telegramu Osinského. Žádný samostatný výkup, ať by ho organizoval kdokoli, ani za volné, ani za pevné ceny

* V strojopisném textu telegramu je chyba. Jde o N. L. Mjanovského. *Red.*

v žádném případě nebude povolen. Vyzývám všechny, kdo usilují o zvýšení výkupu, aby postupovali podle společného plánu, jednotně, aby uplatňovali výměnu zboží přesně podle pokynů z centra, pod společným vedením, za které odpovídá guberniální zásobovací výbor. Všechny separátní akce v oblasti výkupu, zejména případy porušování zásad zásobovací politiky, se budou posuzovat jako dezorganizace zásobování potravinami se všemi důsledky z toho vyplývajícími. Žádám soudruha Osinského, který má k tomu dostatečné zplnomocnění, a rovněž i místní úřady, aby všude rozhodně bojovali proti jakékoli dezorganizaci a neváhali odvolat a zatknout dezorganizátory. S plným přesvědčením prohlašuji, že správná organizace výkupu a vytrvalá a důsledně řízená práce nejen zajistí uspokojení místních potřeb, ale vyčlení i přebytky pro hladovějící centra a armádu. Zdroje gubernie nejsou ještě zdaleka vyčerpány.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin**

3
TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ 5. ARMÁDY[374]

[8. 8. 1919]

Revoluční vojenská rada 5. armády

K výročí vytvoření 5. armády[375], která se z malé skupiny stala během jednoho roku silnou revoluční armádou, již stmelily vítězné boje při obraně Volhy a rozbití kolčakovských oddílů, posílá Rada dělnické a rolnické obrany hr-

*Telegram podepsal rovněž lidový komisař zásobování A. D. Cjurupa. *Red.*

dinným rudoarmějcům soudružský pozdrav a vyjadřuje svou vděčnost za všechny činy, které armáda vykonala, i za ztráty, které utrpěla při obraně socialistické revoluce. Jako náhradu za materiální ztráty, které armáda utrpěla v těžkých bojích, vydat všem rudoarmějcům i členům velitelského sboru 5. armády částku ve výši měsíčního služného.

Předseda Rady obrany *Lenin**

4

TELEGRAM CH. G. RAKOVSKÉMU, L. D. TROCKÉMU, S. V. KOSIOROVI**

Kyjev, Rakovskému, Trockému, Kosiorovi

Důrazně doporučujeme uzavřít všechny komisariáty kromě komisariátu vojenství, dopravy a zásobování. Stanovte si za cíl udržet se alespoň pár týdnů, k tomu zmobilizujte všechny bez výjimky pro vojenské úkoly; za tím účelem spojte do jednoho úřadu radu lidových komisařů, Radu obrany, ústřední výkonný výbor a ústřední výbor Komunistické strany Ukrajiny. Trockého prosíme, aby v této věci pomohl ze všech sil.[376]

13. 8. [1919]

Politické byro *Lenin, Kameněv, Stasovová*

* Telegram podepsal rovněž člen Rady obrany E. M. Skljanskij. *Red.*

**Na telegramu je připsáno: »Okamžitě odeslat šifrovaně. Jelena Stasovová. 13. 8. 1919.« *Red.*

5

TELEGRAM UFSKÝM DĚLNÍKŮM[377]

[10. 10. 1919]

Ufa, dělníkům, kteří pracovali na obnově Bělského mostu, kopie Samara, přednosta a politický komisař dráhy, Ufa, inženýr Olšovskij, Moskva ZR*, revoluční vojenská rada, lidový komisař dopravy, hlavní politická správa lidového komisariátu dopravy

Úspěšné dokončení provizorní rekonstrukce Bělského mostu čtyři dny před stanoveným termínem za podmínek i v mírové době mimořádně obtížných považuje Rada obrany republiky jedině za výsledek vaší organizovanosti a obrovské semknutosti, prodchnuté mohutným úsilím hájit Sovětské Rusko nejenom se zbraní v ruce na bitevním poli, ale i na cestách k mírovým úspěchům. Posílám vám jménem Rady obrany soudružský pozdrav a vyjadřuji vám nejhlubší vděčnost.

Předseda Rady obrany republiky *Lenin*

* ZR — smluvené označení pro náčelníka Ústřední správy vojenské dopravy. *Red.*

6

TELEGRAM VÝKONNÉMU VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V SIMBIRSKU A VÝKONNÉMU VÝBORU ÚJEZDNÍHO SOVĚTU V SYZRANI[378]

Sdělení přímou linkou
Simbirsk, guberniální výkonný výbor. Kopie volžská zásobovací komise
Syzraň, újezdní výkonný výbor. Kopie volžská zásobovací komise

V souvislosti s chystanou překládkou nákladů obilí z lodí na železnici v Časovně a Batrakách se Vám ukládá získat dostatečný počet nosičů pro překládku v obou místech tak, aby bylo zajištěno rychlé vyložení nákladních člunů a ty se mohly vydat na další cestu po proudu Volhy pro náklad, a aby docházelo k minimálnímu zdržení vagónů při nakládce. Za zajištění pracovních sil učiňte odpovědným v Časovně určeného člena simbirského guberniálního výkonného výboru a v Batrakách určeného člena újezdního výkonného výboru. O příslušných opatřeních a jmenování řídících pracovníků mne informujte nejpozději do 20. října.

15. 10. 1919 Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

7

TELEGRAM ORELSKÉMU GUBERNIÁLNÍMU KOMISAŘI ZÁSOBOVÁNÍ

[11. 12. 1919]

Orel
guberniálnímu komisaři zásobování

Rolníci z lavrovské volosti si stěžují na vysoké povinné dodávky obilí. Upozorňují, že možná už kolem vánoc budou mít nedostatek obilí pro osobní potřebu. Pečlivě zvažte odůvodněnost stížnosti. Pokud se potvrdí, odstraňte nespravedlnost.*

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

8

TELEGRAM KOMISAŘŮM VŠECH ŽELEZNIČNÍCH TRATÍ

[30. 12. 1919]

Lidový komisař dopravy, přednostové a političtí komisaři všech drah

Údaje dispečerů o nakládce dřeva a kamenného uhlí přicházejí mimořádně nespolehlivě. Denně dochází na celé řadě tratí k vynechávání vlaků, což v souhrnu představuje tisíce nenaložených vagónů. Vynechané vlaky nejsou dodatečně nahrazovány, evidence nakládky je chaotická.

* Na konci telegramu je připsáno rukou A. I. Sviděrského: »Kopii zašlete správě krmných zrnin lidového komisariátu zásobování.« *Red.*

Takovou nedbalost nelze připouštět. Jste osobně odpovědni za to, že okamžitě zařídíte každodenní hlášení údajů a kontrolu, zda docházejí na místo určení. Zajistěte v lidovém komisariátu dopravy, kde za to budete odpovídat CED*, přísnou kontrolu, zda údaje docházejí včas a jsou postupovány podřízeným orgánům.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

9

TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ 5. ARMÁDY

Revoluční vojenská rada 5. armády

Váš návrh[379] ohledně nárazníkového státu schvaluji. Jenom je třeba spolehlivě zajistit, aby náš zástupce nebo raději dva zástupci v politickém ústředí byli informováni o všech rozhodnutích a měli právo zúčastnit se všech porad politického ústředí.

Za druhé — zajistit spolehlivou kontrolu odzbrojení Čechoslováků.[380]

Za třetí — odvézt Čechoslováky z našeho území bude z dopravních důvodů velmi obtížné.

21. 1. 1920 Předseda Rady obrany *Lenin***

* Šifra označující příslušného službu konajícího zástupce lidového komisariátu dopravy. *Red.*

** Telegram podepsal rovněž předseda Revoluční vojenské rady L. D. Trockij. *Red.*

10

TELEGRAM J. V. STALINOVI

Přímou linkou
(šifrovaně)

Stalinovi

Ústřední výbor na Vaší cestě* netrvá, jestliže v nejbližších týdnech soustředíte veškerou svou pozornost i veškerou energii na zajištění potřeb Kavkazského frontu, kterým podřídíte zájmy Jihozápadního frontu. Aržanova vysíláme do Voroněže, aby urychlil nezbytné přesuny. Poskytněte mu prosím nezbytnou podporu a pravidelně nás informujte o průběhu přesunů.

4. 2. 1920 Předseda Rady obrany *Lenin***

11

TELEGRAM VÝKONNÉMU VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V SIMBIRSKU, SAMAŘE, KAZANI, PENZE, RJAZANI A UFĚ

[28. 2. 1920]

Kopie přednostům a politickým komisařům a traťovým politickým oddělením Samarsko-zlatoustské, Syzraňsko-vjazemské, Rjazaňsko-uralské a Moskevsko-kazaňské dráhy

Rada dělnické a rolnické obrany znovu zdůrazňuje, že všechny guberniální, újezdní a volostní výkonné výbory

* Jde o cestu J. V. Stalina ke Kavkazskému frontu. *Red.*

** Telegram podepsal rovněž předseda Revoluční vojenské rady L. D. Trockij. *Red.*

sovětů musí okamžitě reagovat na požadavky železničních úřadů a poskytnout všestrannou pomoc při nakládce potravin do vagónů, jakož i při intenzívnějším vykonávání všech prací souvisejících s pohybem vlaků s potravinami, s intenzívnějším prováděním oprav a zavedením pořádku v dopravě atd. Pomoc musí být zajištěna mobilizací nejodpovědnějších pracovníků, kteří budou dáni k dispozici železničním úřadům, vyhlášením pracovní povinnosti, poskytnutím koňských potahů atd. Sdělte stručně telegraficky počet zmobilizovaných pracovníků a informujte o dalších opatřeních, která jste učinili.

Předseda Rady obrany *Lenin*

12

TELEGRAM GUBERNIÁLNÍM VÝBORŮM STRANY, VÝKONNÝM VÝBORŮM GUBERNIÁLNÍCH SOVĚTŮ A GUBERNIÁLNÍM ZÁSOBOVACÍM VÝBORŮM

[17. 4. 1920]

Zpráva přímou linkou

Jaroslavl, Kostroma, Uralsk, Rjazaň, Penza, Simbirsk, Tambov, Nižnij Novgorod, Vladimir, Samara, Saratov, Smolensk, Gomel, Vitebsk, Ufa, Jekatěrinburg, Voroněž, Kursk, Orel, Vjatka, Moskva guberniálnímu výboru strany, guberniálnímu výkonnému výboru a guberniálnímu zásobovacímu výboru

Ke zlepšení zásobovací situace v republice musí v příštím roce v mimořádně velké míře přispět brambory. Proto se během příštího měsíce musí soustředit veškerá naše pozornost a všechny síly, které máme k dispozici, na zajištění sadbových brambor pro naši zemi. Revoluční nadšení všech místních pracovníků a jejich hluboká oddanost zájmům Sovětského Ruska překoná všechny překážky, které se mohou objevit při zajišťování přesného a bezpodmínečného plnění dodávek předepsaných lidovým komisariátem zásobování. V zájmu nejúspěšnějšího splnění tohoto úkolu uspořádejte týden bramborové sadby, na němž se budou podílet všechny nejlepší stranické a zásobovací kádry, které zajistí rozsáhlou písemnou a ústní agitaci, výkup sadbových brambor, odvoz na železniční stanice a do přístavišť a jejich včasné naložení. Uspořá-

dejte rozsáhlou bramborovou kampaň, věnujte maximální energii tomuto úkolu, který je pro republiku životně důležitý. Termín týdne bramborové sadby se stanoví na místě. O průběhu týdne bramborové sadby a jeho výsledcích mne telegraficky informujte. Kopii odešlete Správě pro potraviny rychle podléhající zkáze při radě lidových komisařů.

*Lenin**

13

TELEGRAM BALTSKÉMU LOĎSTVU

[20. 4. 1920]

Petrohrad, *Baltské loďstvo*

Okamžité zajištění vývozu dřeva nutně vyžaduje dát přes všechny překážky a byrokratické průtahy co nejrychleji do pořádku petrohradský přístav. Konkrétně: odstranit potopené nákladní čluny a pramice. Vyzdvižené pramice musí být okamžitě opraveny a dány k dispozici loděnicím. O vykonané práci mne telegraficky informujte každou sobotu. Kopii zasílejte Výboru pro zahraniční obchod při Nejvyšší národohospodářské radě.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

* Telegram podepsal rovněž A. D. Cjurupa. *Red.*

14

TELEGRAM PŘEDSEDŮM VÝKONNÝCH VÝBORŮ GUBERNIÁLNÍCH SOVĚTŮ

[23. 4. 1920]

Přímou linkou
Předsedům guberniálních výkonných výborů
Tambov, Saratov, Samara, Ufa, Čeljabinsk, Kazaň, Vjatka, Sarapul (pokamský guberniální zásobovací výbor), *Penza, Pokrovsk, Baronsk* (německá komuna), Orenburg (kirgizský lidový komisariát zásobování), *Omsk* (sibiřský revoluční výbor), *Jekatěrinburg* (rada pracovní armády), *Voroněž*
Kopie guberniálním vojenským komisařům
Kopie guberniálním výborům pro pracovní povinnost
Kopie guberniálním komisařům zásobování

Rada obrany se 21. dubna usnesla schválit zvlášť intenzívní opatření ke splnění plánu zásobování republiky obilím a krmivy, vyhlásit pracovní povinnost a povinnost poskytnout potahy, dále nasadit armádu k zajištění přepravy nákladů potravin z vnitrostátních výkupních skladů do železničních stanic a do přístavišť. V souvislosti s tím vyhlašuji jako bojový rozkaz, aby byly během 24 hodin po obdržení tohoto telegramu vytvořeny v jednotlivých místech po dobu odvozu obilí z vnitrostátních výkupních skladů do železničních stanic tříčlenné komise v tomto složení: guberniální komisař zásobování osobně jako předseda, předseda guberniálního výboru pro pracovní povinnost a guberniální vojenský komisař osobně; ti zajistí splnění uvedeného usnesení Rady obrany. Guberniální výbor pro pracovní povinnost je povinen okamžitě uspokojovat potřeby guberniálního zásobovacího výboru, zejména pokud jde o pracovní síly a potahy. Tříčlenná komise je povinna 1. okamžitě konkrétně stanovit,

jaké náklady potravin, odkud, jaké množství a do kterých železničních stanic je třeba odvézt; 2. vyhlásit v těchto oblastech pracovní povinnost a povinnost poskytnout potahy, získat potřebný počet příslušníků armády a potahů; 3. všechno, co se dovezlo na nádraží, okamžitě předávat železnici a se stejnou bojovou aktivitou organizovat nakládku s tím, že včasné přistavování prázdných vagónů zajišťuje lidový komisariát dopravy; 4. sledovat veškerý průběh prací, každý týden podávat hlášení o výsledcích práce guberniálnímu výkonnému výboru a každé pondělí posílat přímou linkou hlášení službu konajícímu zástupci lidového komisariátu zásobování.

Předseda Rady obrany *Lenin**

* Telegram podepsal rovněž lidový komisař zásobování A. D. Cjurupa. *Red.*

15

TELEGRAM VŠEM VÝKONNÝM VÝBORŮM GUBERNIÁLNÍCH SOVĚTŮ, VÝKONNÉMU VÝBORU MĚSTSKÉHO SOVĚTU V MOSKVĚ A V PETROHRADU, GUBERNIÁLNÍM REVOLUČNÍM VÝBORŮM A SIBIŘSKÉMU REVOLUČNÍMU VÝBORU

[Mezi 5.—7. 5. 1920]

Všem guberniálním výkonným výborům,
městskému výkonnému výboru v Moskvě a v Petrohradu,
guberniálním revolučním výborům, sibiřskému revolučnímu výboru
Kopie zemědělským odborům, guberniálním zásobovacím výborům,
guberniálním odborům školství a osvěty, guberniálním správním odborům,
guberniálním výborům pro pracovní povinnost,
guberniálním statistickým úřadům

Na základě usnesení VII. sjezdu sovětů se rada lidových komisařů usnesla vyhlásit v srpnu tohoto roku sčítání lidu, soupis podle zaměstnání, soupis zemědělských hospodářství a stručný soupis průmyslových podniků.[381] Pro výstavbu socialismu v Sovětské republice budou mít údaje ze sčítání prvořadý a zásadní význam. Ukládám Vám, abyste v zájmu důsledného splnění tohoto úkolu všestranně pomáhali při organizaci i vlastním sčítání a urychleně zpracovali materiály, které obdržíte, pro Ústřední statistický úřad a jeho místní orgány, jimž bylo uloženo toto sčítání provést. Všechny síly a prostředky nezbytné ke sčítání, které má gubernie k dispozici, se

musí využít. Pomozte guberniálním statistickým úřadům tím, že zmobilizujete potřebné pracovníky a vyhlásíte pracovní povinnost pro učitele, agronomy a úředníky ostatních veřejných orgánů podle zvláštního plánu, který vypracuje Ústřední statistický úřad společně s příslušnými správními orgány. Zajistěte pro rozvážení materiálů ke sčítání a pro přesun osob pověřených sčítáním potřebné dopravní prostředky i poštovní, telegrafní a kurýrní spojení. Poskytněte guberniálním statistickým úřadům tiskárny, papír k vytištění sčítacích formulářů, kancelářské potřeby a balicí papír, zajistěte vytápěné a zařízené místnosti, v nichž se dá svítit. Urychleně nařiďte městským, volostním a vesnickým veřejným úřadům, že musí Ústřednímu statistickému úřadu a jeho orgánům i osobám zapojeným do sčítání bezpodmínečně pomáhat. Nejméně jednou týdně a pro rychlé řešení problémů i častěji bude předseda guberniálního výkonného výboru dostávat od vedoucích guberniálních statistických úřadů hlášení o průběhu sčítání a o opatřeních k zajištění jeho plánovitého průběhu. Za nedostatečně energickou podporu při chystaném sčítání, které má pro výstavbu Sovětské republiky prvořadý význam, budou viníci neprodleně pohnáni před Revoluční tribunál bez ohledu na funkci, kterou zastávají.

Předseda rady lidových komisařů

*Lenin**

* Telegram podepsal rovněž vedoucí Ústředního statistického úřadu P. I. Popov. *Red.*

16

TELEGRAM
L. B. KRASINOVI A M. M. LITVINOVOVI

Krasinovi, Litvinovovi, Kodaň

Šifrovaně

Na vaše čísla 34, 35, 49, 43 a 48 odpovídáme: 1. smlouvy s konsorciem švédských kovoobráběcích závodů a závodem na výrobu lokomotiv jsou uspokojivé, podepište je. Vyjasněte, zda se dohodnutý způsob placení s poskytnutím úvěru naší straně týká všech výrobků z kovu, které nakupujeme ve Švédsku, nebo pouze našich budoucích objednávek. 2. Zlato v hodnotě 32 miliónů švédských korun odešleme do Revelu podle vašich požadavků. 3. Pochybujeme, že by skandinávský průmysl mohl významně přispět k obnově naší dopravy. Dodávka jednoho tisíce parních lokomotiv v rozmezí šesti let to potvrzuje. Význam uzavřené smlouvy spatřujeme především v tom, jak zapůsobí na významné výrobce lokomotiv v Evropě a v Americe. 4. Další vynakládání zlata jsme nuceni opravdu značně omezovat. Momentální politickou konjunkturu nepovažujeme za dostatečně příznivou pro uložení významné části našeho fondu v zahraničí. Nomenklaturu zboží a jeho množství, na které vám může být poskytnuto právo platit zlatem, sdělíme dodatečně. 5. V jakém stavu je regulování objednávek zadaných Vorovským a jaký je osud ruského zlata, které ve Švédsku uložila prozatímní vláda?

8. 5. [1920] *Lenin**

* Telegram podepsali rovněž J. V. Stalin, L. B. Kameněv, A. Lomov a M. M. Šejnman. *Red.*

17

TELEGRAM SPRÁVĚ SORMOVSKÉHO ZÁVODU

[28. 5. 1920]

Správa sormovského závodu
kopie Ústřední správa státních sdružených
strojírenských závodů

Známe vytíženost sormovského závodu vojenskými objednávkami, nicméně vám předsednictvo Nejvyšší národohospodářské rady a předseda Rady práce a obrany navrhuje, abyste přijali objednávku Hlavního výboru pro rašelinu č. 9 ze 17. února na výrobu jeřábu na pásovém podvozku pro těžbu rašeliny podle vaší výkresové dokumentace č. 30821 a vyrobili ho v co nejkratší lhůtě. Souhlas s výše uvedeným návrhem sdělte telegraficky a kopii zašlete Hlavnímu výboru pro rašelinu.

Předseda Rady obrany
*Lenin**

* Telegram podepsali rovněž člen předsednictva Nejvyšší národohospodářské rady A. Lomov a předseda Hlavního výboru pro rašelinu I. I. Radčenko. *Red.*

18

TELEGRAM VÝKONNÉMU VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V NIŽNÍM NOVGORODU

[V květnu 1920]

Nižnij Novgorod, guberniálnímu výkonnému výboru, kopie guberniálnímu zásobovacímu výboru, guberniálnímu výboru pro pracovní povinnost, správě pro přepravu materiálu, volžské zásobovací komisi, guberniálnímu vojenskému komisaři

Vzhledem k tomu, že dnes veškerá tíha zásobování Západního frontu, Moskvy a Petrohradu potravinami spočívá na Nižním Novgorodu, nařizuji přidělovat každý den potřebné množství dělníků a potahů podle požadavků volžské zásobovací komise, aby se z vlečných člunů vyložilo a odvezlo na nádraží nejméně 60 vagónů obilí denně.

Předseda Rady obrany *Lenin**

* Telegram podepsal rovněž lidový komisař zásobování A. D. Cjurupa. *Red.*

19

TELEGRAM SIBIŘSKÉMU REVOLUČNÍMU VÝBORU A VÝKONNÝM VÝBORŮM GUBERNIÁLNÍCH SOVĚTŮ

[Mezi 25.—29. 6. 1920]

Omsk, sibiřský revoluční výbor
Samara
Saratov
Ufa *Guberniální výkonný výbor, kopie*
Rostov na Donu *guberniální zemědělský odbor*
Uralsk
Čeljabinsk

Pro zajištění organizovaného přesídlení rolníků na Sibiř a do gubernií produkujících obilí rozhodla rada lidových komisařů povolit jejich zástupcům cesty za účelem vyjasnění podmínek pro přesídlení přímo na místě. Urychleně zjistěte výměru vhodného volného půdního fondu. Do 10. července sdělte tyto údaje telegraficky lidovému komisariátu zemědělství a uveďte: *1.* počet děsjatin*; *2.* jejich polohu; *3.* početnost skupin zemědělců obojího pohlaví, které mohou být v jednotlivém újezdu nebo volosti okamžitě přijaty; *4.* místa, kde mají vystoupit. Zvlášť uveďte možnost rozmístění v sovchozech a uveďte také celkovou potřebu pracovních sil. Okamžitě se připravte na přijímání zástupců a přesídlenců a v nezbytných případech si vyžádejte instrukce od lidového komisariátu zemědělství. Upozorňuji na mimořádnou důležitost a význam tohoto úkolu.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin***

* Děsjatina — 1,092 ha. *Čes. red.*

** Telegram podepsal rovněž lidový komisař zemědělství S. P. Sereda. *Red.*

20

TELEGRAM ÁZERBÁJDŽÁNSKÉ NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ RADĚ

[29. 6. 1920]

Baku, Ázerbájdžánské národohospodářské radě
kopie Astrachaň, mimořádnému zmocněnci Rady obrany *Babkinovi*
kopie Astrachaň, členu kolegia lidového komisariátu zásobování *Poťajevovi*

Podle informací, které obdržel komisariát zásobování, disponujete šesti tisíci pudy* černého lisovaného kaviáru, který jste určili na vývoz do zahraničí v rámci samostatné výměny zboží. Považujeme za nutné vás upozornit, že z celostátního hlediska je váš postup v otázce výměny zboží bez dohody s námi nežádoucí. V případě, že máte skutečně přebytky v množství šesti tisíc pudů černého lisovaného kaviáru, odešlete je prosím do *Moskvy* na adresu *lidového komisariátu zásobování,* aby se rozdělily dětem a nemocným proletářům v hladovějících centrech. O dalším telegrafujte na adresu: *komisariát zásobování — distribuce.*

Předseda rady lidových komisařů *Lenin***

* Pud — 16,38 kg. *Čes. red.*

** Telegram podepsal rovněž náměstek lidového komisaře zásobování N. P. Brjuchanov. *Red.*

21

TELEGRAM CH. G. RAKOVSKÉMU

[28. 7. 1920]

Charkov

Předsedovi rady lidových komisařů Ukrajiny Rakovskému

Rozeslal jsem guberniálním výkonným výborům, guberniálním vojenským revolučním výborům, radě 1. pracovní armády, sibiřskému revolučnímu výboru, tatarskému revolučnímu výboru, baškirskému revolučnímu výboru a kirgizskému revolučnímu výboru a v kopiích guberniálním statistickým úřadům telegram tohoto znění:

»Sčítání lidu, soupis podle zaměstnání a soupis zemědělských hospodářství začíná 28. 8. 1920.

Ve městech potrvá sčítání lidu a soupis podle zaměstnání týden. Na venkově dva týdny. Soupis zemědělských hospodářství potrvá jeden a půl měsíce počínaje 28. 8. Úspěch sčítání, které má obrovský význam pro výstavbu Sovětské republiky, zcela závisí na plánovitosti a připravenosti guberniálních statistických úřadů, na personálním zajištění sčítání na základě pracovní povinnosti, na organizaci rychlého a včasného přesunu osob zajišťujících sčítání a materiálů k tomu potřebných na území gubernie, na zajištění nezbytných místností, osvětlení, potravin, peněz a na dalších opatřeních ze strany všech veřejných orgánů.

Guberniálnímu výkonnému výboru, guberniálnímu zemědělskému odboru, guberniálnímu zásobovacímu výboru, guberniální mimořádné komisi, guberniálnímu odboru školství a osvěty, guberniálnímu finančnímu odboru, guberniálnímu výboru pro pracovní povinnost a správnímu odboru se ukládá povinnost všestranně pomáhat Ústřednímu statistickému úřadu a jeho místním orgánům všemi prostředky, které mají k dispozici. Sčítání není re-

sortní záležitost, týká se celé republiky, všech veřejných institucí. Nedostatečná podpora, lajdáctví a nedbalost, ať se tím proviní kdokoli, budou potrestány se vší přísností revoluční doby jako závažné zneužití funkce.

Předsedovi guberniálního výkonného výboru se ukládá věnovat zvláštní péči zdárnému průběhu sčítání. Jeho povinností je sdělit telegraficky 1., 15. a 25. srpna údaje o průběhu sčítání, o vyskytujících se obtížích a o opatřeních k jejich nápravě Ústřednímu statistickému úřadu, který pak podá hlášení mně.«

Nemohli byste pro zajištění včasného a zdárného průběhu sčítání na území USSR v rámci výše uvedené lhůty rozeslat obdobný telegram guberniálním institucím USSR?

Předseda rady lidových komisařů

Lenin

22

TELEGRAM B. I. TROCKÉMU

[30. 7. 1920]

Omsk, sibiřský zásobovací výbor, Trockému
kopie guberniálnímu výkonnému výboru

Aby bylo zajištěno maso a sádlo pro Rudou armádu a pracující v dělnických centrech republiky, nařizuji provést účinná, revoluční opatření k úspěšnému výkupu těchto potravin. V zájmu úspěchu kampaně a také z hospodářských důvodů musí být obyvatelstvo s povinnými dodávkami seznámeno včas a k výkupu musí dojít na podzim, kdy zemědělci ještě nezačali spotřebovávat své zásoby masa a kdy povinné dodávky jejich hospodářství tolik nezatíží, protože s nimi budou počítat předem. Na základě toho, co bylo uvedeno výše, nařizuji zahájit okamžitě

výkup těchto potravin s maximální energií a rozvrhnout ho tak, aby plán lidového komisariátu zásobování týkající se sibiřských gubernií byl zcela splněn nejpozději do 1. ledna příštího roku. Upozorňuji vás, že vláda dělníků a rolníků považuje tento úkol za revoluční a bojový, a tudíž bezpodmínečně závazný.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin**

23

TELEGRAM REVOLUČNÍMU VÝBORU URALSKÉ OBLASTI A VÝKONNÉMU VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V SARATOVĚ

Přímou linkou

Uralsk, revolučnímu výboru Uralské oblasti
Předsednictvu výkonného výboru, *Saratov*
Kopie *Avksenťjevskému,* kopie *Uralsk,* guberniální výbor strany,
Saratov, guberniální výbor strany

Bývalý velitel 2. turkestánské divize Sapožkov vyvolal v buzuluckém okrese povstání. Sapožkovovi se podařilo získat na svou stranu některé jednotky rudoarmějců a část kulackého obyvatelstva. Nyní se snaží probít směrem na Novouzensk a dál, podle všeho k dolnímu toku Volhy a k Uralu. Abychom si usnadnili boj se Sapožkovem a aby se mu nepodařilo uniknout, doporučuji: 1. nařídit všem revolučním a výkonným výborům, aby do po-

* Telegram podepsal rovněž náměstek lidového komisaře zásobování N. P. Brjuchanov. *Red.*

slední chvíle zůstávaly na svých místech, energicky agitovaly proti zrádci a všemi prostředky mu bránily v agitaci mezi obyvatelstvem; 2. dát Avksentjevskému k dispozici skupinu spolehlivých pracovníků; 3. navázat co nejužší spojení mezi revolučními a výkonnými výbory, které jsou vám podřízené, a vojenskými jednotkami, zajistit koordinovanost akcí, učinit opatření k ochraně technického zařízení spojů; 4. co nejpozorněji sledovat s pomocí místních obyvatel pohyb Sapožkovových oddílů a o výsledcích pozorování informovat nejbližší armádní velitele; 5. likvidovat v zárodku veškeré projevy sympatií a tím spíše spolupráce místního obyvatelstva se Sapožkovem a plně k tomu využívat revoluční moc. V těch případech, kdy k spolupráci došlo, žádat o vydání vůdců, kteří na tom mají vinu; z míst, která leží ve směru pohybu Sapožkovových oddílů, brát rukojmí, aby se předešlo možné spolupráci s ním. Tento příkaz je nutno co nejrychleji a nejenergičtěji splnit; za to jsou osobně odpovědni všichni jeho vykonavatelé.[382]

2. 8. [1920] Předseda Rady práce a obrany *Lenin**

* Na konci telegramu je připsáno: »Doručit prostřednictvím štábu zavolžského vojenského okruhu, odpovídá komisař štábu. Místopředseda Revoluční vojenské rady republiky *Skljanskij*.« *Red.*

24

ÚSTŘEDNÍMU VÝBORU KOMUNISTICKÉ STRANY UKRAJINY[383]

Přímou linkou
(Šifrovaně)

Charkov, soudruhovi *Rakovskému*
Ústřední výbor Komunistické strany Ukrajiny

Čeká nás ještě houževnatý boj s bílou polskou armádou, a proto ústřední výbor Komunistické strany Ruska nemůže soustředit svou pozornost výlučně na vrangelovskou frontu. Je nutné, aby ústřední výbor Komunistické strany Ukrajiny ze své strany zajistil pro boj na vrangelovské frontě značný počet nejlepších pracovníků, kteří by dokázali pozvednout bojeschopnost jednotek, upevnit týl, bojovat s dezertérstvím a banditismem v přilehlém týlu apod. O tom, jaká jste učinili opatření, informujte ústřední výbor Komunistické strany Ruska.

19. 8. [1920]

*Lenin**

25

KAVKAZSKÉMU BYRU ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b)

Přímou linkou
(Šifrovaně)

Kavkazskému byru ústředního výboru

Čeká nás ještě urputný boj s bílými Poláky. Ústřední výbor může proto uvolnit na vrangelovskou frontu pouze omezený počet pracovníků. Kavkazské byro ústředního

* Dokumenty č. 24—26 podepsali rovněž N. N. Krestinskij, L. D. Trockij, J. V. Stalin a N. I. Bucharin. *Red.*

výboru musí velmi přísně evidovat a rozdělovat síly, přičemž jeho hlavním úkolem je vrangelovská fronta. Je nezbytné uvolnit nejlepší komunisty, aby pomohli posílit politické oddělení, zvláštní oddělení, vojenské tribunály armád a pozvedli bojeschopnost jednotek. Informujte ústřední výbor, jaká jste učinili opatření.

19. 8. [1920] *Lenin**

26

SIBIŘSKÉMU BYRU ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b)

Přímou linkou
(Šifrovaně)

Sibiřskému byru ústředního výboru

Boj s bílým Polskem ještě zdaleka neskončil. Vrangelovská fronta si žádá obrovské oběti. Může dojít k zimnímu tažení. Ústřední výbor očekává, že sibiřské byro a sibiřský revoluční výbor budou nadále pokračovat v usilovné práci. Kromě řádných oddílů potřebujeme ještě zformovat skupiny dobrovolníků, zejména jízdní, i kdyby to bylo pár jednotlivců. Potřebujeme jezdecké koně, vybavení pro trény apod. Nesmíme polevit v zásobovací činnosti. O opatřeních, která jste učinili, informujte ústřední výbor.

19. 8. [1920] *Lenin**

* Dokumenty č. 24—26 podepsali rovněž N. N. Krestinskij, L. D. Trockij, J. V. Stalin a N. I. Bucharin. *Red.*

27

LIDOVÉMU KOMISARIÁTU DOPRAVY A ÚSTŘEDNÍ SPRÁVĚ VOJENSKÉ DOPRAVY

Lidovému komisariátu dopravy
Ústřední správě vojenské dopravy

Moskva 28. 8. 1920

Nynější vojenská situace vyžaduje zvlášť intenzívní a spolehlivou práci železnice při zajišťování přepravy pro armádu. I když v tomto směru i dnes železnice pracuje dobře, je nicméně nutné vyvinout ještě větší úsilí, protože úspěch společné věci teď závisí zejména na práci železnice. Zvlášť potřebná je pružnost a přesnost při volbě tras pro operativní přepravu, kde je naprosto nepřijatelné jakékoliv zpoždění a zbytečné zajížďky vlaků.

Předseda Rady práce a obrany
*V. Uljanov (Lenin)**

* »*V. Uljanov (Lenin)*« je napsáno rukou E. M. Skljanského. *Red.*

28

TELEGRAM VÝKONNÝM VÝBORŮM GUBERNIÁLNÍCH SOVĚTŮ V POVOLŽÍ[384]

Výkonným výborům v Astrachani, Saratově, Caricynu, Nižním Novgorodu, Samaře, Rybinsku a Kazani
Kopie guberniálním výborům strany v Astrachani, Saratově, Caricynu, Nižním Novgorodu, Samaře, Rybinsku a Kazani,
lidovému komisariátu dopravy

Odvoz ropných produktů z Astrachaně po Volze vázne, protože 1. je nebývale nízký stav vody; 2. chybí dostatečné množství pomocné dřevěné tonáže s malou nosností. Státní zájem naléhavě vyžaduje včasné dodávky co největšího množství ropných produktů do centrálních průmyslových oblastí. Proto nařizujeme, aby se místním orgánům vodní dopravy pomohlo veškerými možnými opatřeními a prostředky jak při zajištění oprav těchto lodí, tak při uspokojování všech dalších potřeb vodní dopravy (při podzimním zásobování pracovních sil potravinami, oděvy apod.). Odpovědnost za to nese předseda guberniálního výkonného výboru.

31. 8. 1920 Předseda Rady práce a obrany *Lenin*

29

CH. G. RAKOVSKÉMU

Předsedovi rady lidových komisařů Ukrajiny soudruhovi Rakovskému

[13. 9. 1920]

Rozeslal jsem všem guberniálním výkonným výborům, guberniálním vojenským revolučním výborům, radě 1. pracovní armády, radě kavkazské pracovní armády, sibiřskému, turkestánskému, baškirskému, tatarskému a kirgizskému revolučnímu výboru, kopie guberniálním statistickým úřadům, telegram tohoto znění:

»Potvrzuji své telegramy č. 249, 379 a 416 a navrhuji učinit veškerá opatření pro urychlení jak sčítání obyvatelstva a soupisu podle zaměstnání, tak soupisu zemědělských hospodářství a evidence průmyslových podniků. Sčítání je pro potřeby vlády dělníků a rolníků nutné. Údaje sčítání se stanou základem výstavby státu. Udělejte všechno, aby sčítání proběhlo v každém místě vaší gubernie. Revolučním způsobem odstraňte všechny překážky, s nimiž se setkáte. Vytvořte podmínky pro plánovitý průběh sčítání. Zajistěte guberniálnímu statistickému úřadu pracovníky, místnosti, potraviny a peníze a zorganizujte jejich přepravu. Všechny veřejné instituce a organizace v gubernii musí příslušnému guberniálnímu statistickému úřadu a jeho pracovníkům aktivně pomáhat. Vypracujte společně s guberniálním statistickým úřadem plán vytvoření podmínek pro úspěšné zpracování materiálů sčítání podle pokynů Ústředního statistického úřadu. Neztraťte ani den ve věci obrovské státní důležitosti. Vaše gubernie musí být zahrnuta do evidence, a to včas. Zdůrazňuji, že vláda dělníků a rolníků od vás žádá, abyste na tuto věc soustředili veškerou energii. Tvrdě trestejte ty, kdo kladou sčítání překážky, a pamatujte, že to budete

především vy, kdo se bude vládě dělníků a rolníků zodpovídat za nedostatečně energický přístup ke sčítání a jeho špatnou kvalitu. Informujte podle telegramu č. 379 Ústřední statistický úřad, aby mi mohl podávat hlášení o průběhu práce.«

Prosíme, abyste laskavě rozeslali telegramy podobného znění všem institucím na Ukrajině, aby sčítání probíhalo v RSFSR i v Ukrajinské SSR za naprosto stejných podmínek.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

30
TELEGRAM GUBERNIÁLNÍM KOMISAŘŮM ZÁSOBOVÁNÍ

[17. 9. 1920]

Guberniálním komisařům zásobování, předsedovi sibiřského zásobovacího výboru Koganovičovi, zmocněnci lidového komisaře zásobování Severního Kavkazu Frumkinovi
Kopie předsedům guberniálních zásobovacích rad
Kopie předsedům guberniálních výkonných výborů

Na většině území republiky je úroda obilí podprůměrná, což vyvolává nutnost maximálně zvýšit výkup brambor, které mohou ve výživě obyvatelstva nahradit chybějící obilí a zmírnit tak krizi v zásobování potravinami. Proto vydávám s platností bojového rozkazu toto nařízení: 1. žádat od volostních výkonných výborů sovětů, aby hospodáři, kteří dostali příkaz k povinným dodávkám, ihned po skončení sklizně odevzdali brambory do státních skladů; 2. stanovit jmenovité úkoly zmocněncům guberniálních, újezdních a okresních zásobovacích výborů, aby byl splněn určitý počet procent z povinných dodávek v co

nejkratších stanovených lhůtách; 3. do začátku mrazů musí povinný výkup brambor skončit a být splněn na 100 %; 4. ve spolupráci s guberniálním výborem pro pracovní povinnost mobilizovat potahy pro dopravu brambor k železnicím a skladům brambor; 5. technickým složkám zásobovacích orgánů se nařizuje zřídit a vybavit sklady brambor do 1. října; 6. všechny guberniální národohospodářské rady musí zásobovacím orgánům zajistit potřebný materiál pro výstavbu; 7. denně informovat lidový komisariát zásobování přímou linkou o množství brambor, které byly dodány do státních skladů.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin**

31
TELEGRAM I. N. SMIRNOVOVI A P. K. KOGANOVIČOVI[385]

[8. 10. 1920]

Omsk, sibiřský revoluční výbor, Smirnovovi sibiřský zásobovací výbor, Koganovičovi

Blíží se třetí výročí Říjnové revoluce, které je nezbytně nutné oslavit tím, že naší hrdinné Rudé armádě a také dětem a pracujícím bude vydána alespoň v malém množství vydatnější strava. Jsem si jist, že tato výzva se u vás setká s živým ohlasem, a žádám vás proto, abyste nečekali ani den a připravili a odeslali na adresu: Moskva — lidový komisariát zásobování, pro výročí Října, sedm ucelených vlaků s bílou moukou, jeden vlak denně, a telegra-

* Telegram podepsal rovněž náměstek lidového komisaře zásobování N. P. Brjuchanov. *Red.*

ficky sdělovali mně a lidovému komisariátu zásobování datum odjezdu. Zároveň s tímto se vydává příkaz lidovému komisariátu dopravy, aby tyto ucelené vlaky měly zajištěn volný průjezd stejně jako vlaky vojenské. Příjem a rovněž odeslání oznamujte na adresu komisariát zásobování — distribuce.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin*

32

TELEGRAM O ORGANIZACI VOJENSKÉ PŘEPRAVY

Náčelník štábu revoluční vojenské rady ZR, všem ZF, ZA, ZNP, CK RK, FK RK, KRK, NOT, RN, N tratí sítě — kopie VSP*

[15. 10. 1920]

V souvislosti s krajním nedostatkem vlakových souprav v železniční síti RSFSR, s nutností zvlášť hospodárně je využívat pro nákladní dopravu a v zájmu splnění usnesení Rady práce a obrany z 13. 10. tohoto roku[386] nařizuji přesně splnit tyto úkoly: 1. okamžitě učinit co nejenergičtější opatření k vykládce vojenských nákladů na všech železničních tratích fronty; 2. učinit veškerá opatření, aby vojenská přeprava v oblasti fronty probíhala bezpodmínečně podle schválených plánů Nejvyšší rady pro železniční a vodní dopravu a zvětšení jejího objemu se povo-

* Smluvené šifry: ZR — náčelník Ústřední správy vojenské dopravy, ZF — náčelník vojenské dopravy frontu, ZA — velitel přesunu vojsk armády, ZNP — vojenský zástupce náčelníka dráhy, CK RK, FK RK, KRK, NOT — nedešifrováno, RN — okresní náčelník dopravy, N — správa dráhy, VSP — Nejvyšší rada pro železniční a vodní dopravu při radě lidových komisařů. *Red.*

lovalo výlučně jen tehdy, vyžádá-li si to vojenská situace, a jedině pod podmínkou, že toto zvětšení bude předběžně dohodnuto s příslušnými orgány dráhy. CK RK se nařizuje podávat každý týden hlášení Nejvyšší radě pro železniční a vodní dopravu při *radě lidových komisařů* o průběhu vykládky vlakových souprav.

Předseda Rady práce a obrany *Lenin*

33

TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ ZÁPADNÍHO, JIHOZÁPADNÍHO, JIŽNÍHO A KAVKAZSKÉHO FRONTU[387]

[15. 10. 1920]

Rada práce a obrany nařizuje učinit veškerá opatření k co nejrychlejší vykládce vojenských nákladů z vagónů. Zdržování jejich obratu a ucpávání tratí těmito vagóny v době, kdy prožíváme krizi v dopravě, je zločinem proti zájmům celé republiky a bude co nejpřísněji trestáno. O příslušných opatřeních a dosažených výsledcích budou revoluční vojenské rady frontů podávat každé pondělí hlášení lidovému komisariátu dopravy a Revoluční vojenské radě republiky s uvedením počtu dosud nevyložených vagónů na jednotlivých tratích v prostoru front.

Předseda Rady obrany *Lenin*

34

TELEGRAM VŠEM GUBERNIÁLNÍM KOMISAŘŮM ZÁSOBOVÁNÍ

[27. 10. 1920]

Kromě Rjazaně, Tuly, Orlu, Voroněže, Kurska a Kalugy
Kopie vedoucímu guberniálního zemědělského odboru

Dne 30. srpna jsem pod číslem 500/BA nařídil vyhlásit, že povinný osev veškerých polí určených pro ozimy se stává bojovým státním úkolem všech mocenských orgánů, zejména volostních a vesnických, a guberniálnímu komisaři zásobování osobně bylo uloženo, aby 15. 10. podal hlášení o splnění příkazu. Tímto nařizuji, aby mi bylo do tří dnů podáno do Kremlu přímou linkou hlášení o splnění příkazu. V hlášení uveďte: 1. procento neosetých ploch ve srovnání s rokem 1919; 2. procento neosetých ploch ve srovnání s rokem 1916; 3. z jakých důvodů nebylo oseto všechno; 4. výměru půdy, která byla odebrána těm, kdo zanedbali osev, a předána k osetí družstvům. Všechny číselné údaje musí být uvedeny podle jednotlivých újezdů. Odpovědnost za včasné odeslání údajů nese osobně guberniální komisař zásobování a vedoucí guberniálního zemědělského odboru.

Předseda rady lidových komisařů *Lenin**

* Telegram podepsal rovněž náměstek lidového komisaře zásobování N. P. Brjuchanov. *Red.*

POZNÁMKY NA DOPISU G. V. ČIČERINA

Vážený Vladimíre Iljiči, nevím, zda jste si už přečetl v tom množství radiotelegramů o Kautského knize, ten výňatek Vám posílám zvlášť. Pokud zatím stačím číst naši literaturu, zdá se mi, že se u nás nedostatečně vysvětluje úloha státního kapitalismu za politické moci proletariátu, což Kautskému uniklo. U nás ještě nemáme komunismus,

#

ale státní kapitalismus s nerovným odměňováním včetně úkolové mzdy, s formami donucování, které někdy obnovují starý režim, s centralizací řízení dokonce i výroby při omezování závodní samosprávy.

Máme Rudou armádu státního kapitalismu s aparátem poměrně silného donucování a ne armádu komunismu . . .

To není znak kapitalismu.

Bohužel skutečná centralizace téměř neexistuje.

To je důsledek forem boje protivníka a kulturní úrovně, ne kapitalismu

To už je úplně nesprávné.

???

Podle mne ne. U nás probíhá boj na prvním stupni přechodu ke komunismu s pokusy **rolníků** a kapitalistů uhájit (nebo vzkřísit) zbožní výrobu.

12. 10. [1920]. *Lenin*

POZNÁMKA NA DOPISU HENRIHO GUILBEAUXE

[Nejdříve 28.11. 1919]

Nemá cenu o osobách.

Drahý soudruhu Lenine!

. . . Chtěl bych napsat menší práci: *vůdcové bolševické revoluce a budovatelé Ruské sovětské republiky,* která bude obsahovat řadu portrétů lidí, jejichž činnost se projevila jak v průběhu revoluce, tak při výstavbě sovětského státu. Doufám, že tento návrh schválí byro III. internacionály, a hlavně doufám, že po jeho schválení bude realizován . . .

Přijměte, drahý soudruhu, můj přátelský stisk ruky.

Henri Guilbeaux

SEZNAM LENINOVÝCH DOPISŮ
A TELEGRAMŮ ZAŘAZENÝCH
DO PŘEDCHOZÍCH SVAZKŮ
SEBRANÝCH SPISŮ

SEZNAM
DOSUD NENALEZENÝCH
LENINOVÝCH DOPISŮ
A TELEGRAMŮ

POZNÁMKY

ÚDAJE K JEDNOTLIVÝM
DOKUMENTŮM

REJSTŘÍKY

SEZNAM LENINOVÝCH DOPISŮ A TELEGRAMŮ ZAŘAZENÝCH DO PŘEDCHOZÍCH SVAZKŮ SEBRANÝCH SPISŮ

(červenec 1919 — 5. listopad 1920)

VŠICHNI DO BOJE PROTI DĚNIKINOVI! *(Dopis ÚV KSR /bolševiků/ organizacím strany). 9. července 1919.*
Sebrané spisy 39, Praha 1988, s. 65—84.

SOUDRUHŮM SERRATIMU A LAZZARIMU. *19. srpna 1919.*
Sebrané spisy 39, Praha 1988, s. 170.

DOPIS DĚLNÍKŮM A ROLNÍKŮM K VÍTĚZSTVÍ NAD KOLČAKEM. *24. srpna 1919.*
Sebrané spisy 39, Praha 1988, s. 171—179.

DOPIS SYLVII PANKHURSTOVÉ. *28. srpna 1919.*
Sebrané spisy 39, Praha 1988, s. 180—186.

AMERICKÝM DĚLNÍKŮM. *23. září 1919.*
Sebrané spisy 39, Praha 1988, s. 214—215.

POZDRAV ITALSKÝM, FRANCOUZSKÝM A NĚMECKÝM KOMUNISTŮM. *10. října 1919.*
Sebrané spisy 39, Praha 1988, s. 229—240.

SOUDRUHU LORIOTOVI A VŠEM FRANCOUZSKÝM PŘÁTELŮM, KTEŘÍ SE PŘIPOJILI K III. INTERNACIONÁLE. *28. října 1919.*
Sebrané spisy 39, Praha 1988, s. 268—269.

DOPIS ÚSTŘEDNÍMU VÝBORU KOMUNISTICKÉ STRANY NĚMECKA K ROZŠTĚPENÍ STRANY. *28. října 1919.*
Sebrané spisy 39, Praha 1988, s. 270—271.

SOUDRUHŮM KOMUNISTŮM, BÝVALÝM ČLENŮM SPOLEČNÉ KOMUNISTICKÉ STRANY NĚMECKA, KTEŘÍ NYNÍ VYTVOŘILI NOVOU STRANU. *28. října 1919.*
Sebrané spisy 39, Praha 1988, s. 272—275.

SOUDRUHU SERRATIMU A VŠEM ITALSKÝM KOMUNISTŮM. *28. října 1919.*
Sebrané spisy 39, Praha 1988, s. 274—275.

SOUDRUHŮM KOMUNISTŮM V TURKESTÁNU. *7.—10. listopadu 1919.*
Sebrané spisy 39, Praha 1988, s. 321—322.

DO BOJE PROTI PALIVOVÉ KRIZI. *Oběžník stranickým organizacím. 13. listopadu 1919.*
Sebrané spisy 39, Praha 1988, s. 323—326.

NAŠÍ SMĚNĚ. *18. prosince 1919.*
Sebrané spisy 40, Praha 1988, s. 49.

DOPIS UKRAJINSKÝM DĚLNÍKŮM A ROLNÍKŮM U PŘÍLEŽITOSTI VÍTĚZSTVÍ NAD DĚNIKINEM. *28. prosince 1919.*
Sebrané spisy 40, Praha 1988, s. 62—70.

DOPIS P. I. POPOVOVI *(O spotřebě obyvatelstva RSFSR před Říjnovou revolucí a po ní). Druhá polovina prosince 1919.*
Sebrané spisy 40, Praha 1988, s. 362—364.

PŘEDSEDNICTVU SJEZDU ŽEN PETROHRADSKÉ GUBERNIE. *10. ledna 1920.*
Sebrané spisy 40, Praha 1988, s. 73.

G. M. KRŽIŽANOVSKÉMU. *23. ledna 1920.*
Sebrané spisy 40, Praha 1988, s. 85—86.

DOPIS ORGANIZACÍM KSR O PŘÍPRAVĚ SJEZDU STRANY. *Mezi 17. a 26. únorem 1920.*
Sebrané spisy 40, Praha 1988, s. 140—144.

TELEGRAM SOVĚTSKÉ SOCIALISTICKÉ VLÁDĚ ÁZERBÁJDŽÁNU. *5. května 1920.*
Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 151.

INDICKÉ REVOLUČNÍ ASOCIACI. *20. května 1920.*
Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 155.

DOPIS ANGLICKÝM DĚLNÍKŮM. *30. května 1920.*
Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 157—161.

TELEFONICKÁ DEPEŠE PŘEDSEDNICTVU CELORUSKÉ PORADY O ZÁSOBOVÁNÍ 1. ČERVENCE 1920. *30. června 1920.*
Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 188—189.

ODPOVĚĎ NA DOPIS SPOJENÉHO PŘÍPRAVNÉHO VÝBORU PRO USTAVENÍ KOMUNISTICKÉ STRANY VELKÉ BRITÁNIE. *8. července 1920.*
Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 191—192.

DOPIS RAKOUSKÝM KOMUNISTŮM. *15. srpna 1920.*
Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 303—307.

DOPIS NĚMECKÝM A FRANCOUZSKÝM DĚLNÍKŮM. K DISKUSI O II. KONGRESU KOMUNISTICKÉ INTERNACIONÁLY. *24. září 1920.*
Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 329—331.

K CHUDÝM ROLNÍKŮM NA UKRAJINĚ. *2. října 1920.*
Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 365—366.

TELEGRAM SOVĚTSKÉ VLÁDĚ UKRAJINY A ŠTÁBU JIŽNÍHO FRONTU. *16. října 1920.*
Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 397.

SEZNAM DOSUD NENALEZENÝCH LENINOVÝCH DOPISŮ A TELEGRAMŮ

(červenec 1919—5. listopad 1920)

1919

POZDRAVNÝ DOPIS RUDOARMĚJCŮM HOUFNICOVÉ DIVIZE

8. července 1919

V knize odeslané korespondence rady lidových komisařů se pod č. 5259 uvádí: »Pozdravný dopis soudruha Lenina rudoarmějcům houfnicové divize (Ústřední státní archív Říjnové revoluce, nejvyšších orgánů státní moci a státní správy SSSR*).

TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ JIŽNÍHO FRONTU

Dne 15. července 1919 sděluje telegraficky G. J. Sokolnikov, člen revoluční vojenské rady Jižního frontu, L. A. Fotijevové, sekretářce rady lidových komisařů: »Od 15. července je ve stanici Kastornaja podle Leninova telegramu rozmístěn oddíl ivanovsko-vozněsenských textilá-ků . . .« (Ústřední státní archív).

TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ JIŽNÍHO FRONTU

Maďarský internacionalista Markus napsal Leninovi 20. července 1919 z Kyjeva: »Se soudruhem Ljubovičem jsme byli u soudruha Rakovského a jednali jsme s ním na základě Vašeho telegramu, že „internacionalisté se využívají pouze na jihozápadním směru“« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS**).

* Dále jen Ústřední státní archív. *Red.*

** Dále jen Ústřední stranický archív. *Red.*

TELEGRAM V. M. SVERDLOVOVI

Člen kolegia lidového komisariátu dopravy V. M. Sverdlov oznamoval v telegramu z 21. července 1919 adresovaném Leninovi: »Ještě než jsem obdržel Váš telegram ohledně sibiřských lokomotiv, vydal jsem příkaz Turkestánské dráze . . .« (Ústřední státní archív).

LÍSTEK J. S. HANECKÉMU A DOPIS DO CIZINY

Ve svých vzpomínkách na Lenina J. S. Hanecki napsal: »Na jednom zasedání mi Lenin poslal lístek. (Jde o zasedání Rady obrany 8. srpna 1919. *Red.)* Upozorňoval, že musí odeslat do ciziny důležitý a spěšný dopis, a ptal se, kdy má dopis připravit.« (Krasnaja panorama, 1930, č. 3, s. 4.)

VZKAZ A. B. CHALATOVOVI
10. října 1919

Člen kolegia lidového komisariátu zásobování A. B. Chalatov psal úředně Leninovi 20. října 1919: »Odpovídám na Váš dotaz z 20. 10. 1919 ohledně pomoci soudruhům finským komunistům v Petrohradu potravinami a sděluji . . .« (Ústřední státní archív).

DOPIS P. I. STUČKOVI
29. října 1919

V knize odeslané korespondence RLK se pod č. 5993 uvádí: »s. Stučkovi Meziresort. komise, dopis od V. I. Lenina« s poznámkou sekretářky rady lidových komisařů M. I. Gljasserové: »bez kopie«.

MOSKEVSKÉMU MĚSTSKÉMU ZÁSOBOVACÍMU VÝBORU
10. listopadu 1919

V knize odeslané korespondence RLK se pod č. 6129 uvádí: »Moskevskému městskému zásobovacímu výboru od soudruha Lenina.«

DOPIS M. F. VLADIMIRSKÉMU
27. listopadu 1919

V knize odeslané korespondence RLK se pod č. 6227 uvádí: »Dopis s. Lenina s. Vladimirskému.«

I. V. AMOZOVOVI

I. V. Amozov v roce 1927 vzpomínal, jak se mu v listopadu 1919 narodil syn, kterému dal jméno Vladimír na Leninovu počest. Napsal o tom 5. prosince V. I. Leninovi a jako odpověď na svůj dopis »dostal stručnou odpověď a blahopřání s přáním, aby syna vychovával v komunistickém duchu.« (Ústřední stranický archív).

TELEGRAM PŘEDSEDOVI CELORUSKÉ ZDRAVOTNICKÉ KOMISE M. S. KEDROVOVI
Po 24. prosinci 1919

Sebrané spisy 40, Praha 1988, s. 375.

DOPIS A. I. RYKOVOVI
26. prosince 1919

Sebrané spisy 40, Praha 1988, s. 375.

1920

DOPIS A. A. IOFFEMU
Před 26. lednem 1920

Sebrané spisy 40, Praha 1988, s. 375.

DOPIS J. LONGUETOVI PRO SJEZD FRANCOUZSKÉ SOCIALISTICKÉ STRANY VE ŠTRASBURKU

Nejpozději 15. února 1920

Sebrané spisy 40, Praha 1988, s. 376.

ZPRÁVA PŘÍMOU LINKOU J. V. STALINOVI

V noci ze 17. na 18. března 1920

Sebrané spisy 40, Praha 1988, s. 376.

VZKAZY PŘEDSEDNICTVU IX. SJEZDU KSR(b)

5. dubna 1920

Sebrané spisy 40, Praha 1988, s. 376.

TELEGRAM G. K. ORDŽONIKIDZEMU A S. M. KIROVOVI

Nejpozději 12. května 1920

Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 505.

ROZHOVOR PŘÍMOU LINKOU S VELITELEM TURKESTÁNSKÉHO FRONTU M. V. FRUNZEM

25. května 1920

Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 505.

PÍSEMNÝ VZKAZ G. L. VOLLENBERGOVI

Začátkem června 1920

Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 505.

E. M. SKLJANSKÉMU
7. září 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina, která je uložena v Ústředním stranickém archívu, se pod č. 4 uvádí: »Žádost Skljanskému, aby byl Chodasevič jako celkově nemocný zproštěn vojenské služby (prostřednictvím Gorkého).«

TELEGRAM S. I. GUSEVOVI

O tomto telegramu se Lenin zmiňuje ve svém dopisu L. D. Trockému z 8. září 1920 (viz tento svazek, dokument č. 493).

A. B. CHALATOVOVI
9. září 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 6 uvádí: »Chalatovovi telefonogram Kržižanovského o potravinách pro nakladatelství GOELRO.«

G. L. VOLLENBERGOVI
9. září 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 7 uvádí: »Vollenbergovi o telefonu archívu bývalého ministerstva zahraničních věcí (od Adoratského).«

RUSKÉ TELEGRAFNÍ AGENTUŘE
11. září 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 8 uvádí: »Dotaz Ruské telegrafní agentuře, na základě jakých dokumentů byla otištěna zpráva z Charkova o Vynnyčenkovi.«

M. I. KALININOVI
11. září 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 9 uvádí: »Žádost Kalininovi, aby přijal Pavlova (od Bologovové).«

N. N. KRESTINSKÉMU
14. září 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 11 uvádí: »Krestinskému pro členy organizačního byra a zvlášť pro Stalina dopis od Stopaniho.«

M. V. KOBECKÉMU
14. září 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 12 uvádí: »Kobeckému do archívu Komunistické internacionály Maševičův dopis (Argentina).«

V. V. FOMINOVI
14. září 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 13 uvádí: »Fominovi Larinův článek Parovoznyj vopros [Problémy s lokomotivami] pro informaci a k odpovědi na zatržená místa.«

STÁTNÍMU NAKLADATELSTVÍ
14. září 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 15 uvádí: »Státnímu nakladatelství. Brožura V. I. Mezinárodní situace. Žádost o druhou korekturu.«

V. V. FOMINOVI
17. září 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 18 uvádí: »Fominovi o vyzdvižení potopených lodí (od bývalého stranického komisaře záchranářů Bogačova) s žádostí o odpověď a vrácení.« V Ústředním stranickém archívu je uložena také zpráva komisaře Hlavní správy vodní dopravy předsedovi Rady práce a obrany V. I. Leninovi, kterou obdržela úřadovna rady lidových komisařů 25. září 1920. Uvádí se zde: »Na Vaši žádost uvádím tyto informace o vyzdvižení potopených lodí . . .«

TELEFONOGRAM A. I. RYKOVOVI
Nejpozději 20. září 1920

Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 506.

I. K. KSENOFONTOVOVI
20. září 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se uvádí: »Ksenofontovovi se žádostí vyžádat si informaci od tulské guberniální mimořádné komise o příčině zatčení Ivanovovy matky.«

V. A. AVANĚSOVOVI
20. září 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se uvádí: »Avaněsovovi o Karfunkelově přeložení.«

A. I. RYKOVOVI
25. září 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 23 uvádí: »Soudruhu Rykovovi k posouzení prohlášení ukrajinské vlády (člen politického byra Jakovlev, člen předsednictva ukrajinského průmyslového byra V. Smirnov) o nesprávném postupu centra při rozdělování uhlí a dalších produktů.«

A. M. LEŽAVOVI, A. I. RYKOVOVI A LIBERMANOVI
25. září 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 24 uvádí: »Soudruhům Ležavovi, Rykovovi a Libermanovi o koncesích.«

POLYGRAFICKÉMU ODBORU NNHR
28. září 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 31 uvádí: »Polygrafickému odboru NNHR sdělení z veřejné schůze 3. státní tiskárny o opravě továrny se žádostí o vyjádření a s prosbou *vrátit.*«

G. J. SOKOLNIKOVOVI
28. září 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 32 uvádí: »Dopis V. I. Lenina v souvislosti s telegramem Mašického« s poznámkou: »Vyřízeno. Odesláno 28. 9. prostřednictvím Daniševského. Se stvrzenkou.« V Ústředním stranickém archívu je uložen také dopis G. J. Sokolnikova ze 6. října 1920 z Taškentu, v němž Leninovi oznamoval: »Dostal jsem telegram od Mašického (o Buchaře) s Vašimi připomínkami.«

M. I. FRUMKINOVI
29. září 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 33 uvádí: »Daniševskému k odeslání pro Frumkina« s poznámkou: »Vyřízeno. Daniševskij potvrdil příjem.«

N. OSINSKÉMU A M. V. MILJUTINOVÉ (SMIDOVIČOVÉ)
29. září 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 34 uvádí: »Osinskému a Miljutinově ženě k vyjádření ohledně zatčení Levické.« V Ústředním stranickém archívu je uložen také dopis N. Osinského ve věci Sáry a Anastázie Levických, které byly zatčeny v Tule. Na přiložené anotaci dopisu jejich matky M. M. Levické je poznámka sekretářky: »s. Miljutinové k vyjádření na příkaz s. Lenina.«

N. P. BRJUCHANOVOVI
29. září 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 34a uvádí: »Od Vukoly Šaškova Brjuchanovovi o povinných dodávkách obilí a neúrodě (Bugurusl. újezd).«

A. N. VINOKUROVOVI
30. září 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 35/2044 uvádí: »Vinokurovovi o důchodu Preobraženského (jestli je důchod nedostatečný, předat organizačnímu byru).«

A. I. RYKOVOVI
30. září 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 36 uvádí:
»a/ Rykovovi o zmínce o skladech Hlav . . .*
b/ o Gorbunovovi.«

I. K. KSENOFONTOVOVI
30. září 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 39 uvádí: »s. Ksenofontovovi k vyjádření dopis od Bezrukovové ve věci zatčeného muže« s poznámkou: »Ksenofontovova odpověď předána V. I. osobně.«

I. K. KSENOFONTOVOVI
5. října 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 39/2075 uvádí: »Ksenofontovovi vyjádření Osinského ve věci Levických a Vrangelů (viz č. 34).« V knize odeslané korespondence RLK je zápis ze 6. října 1920: »Ksenofontovovi. Na příkaz V. I. dát vyjádření ve vě-

* Zápis je nečitelný. *Red.*

ci Levických zatčených v březnu 1920 v Tulské gubernii a vyjádření s. Osinského o jejich propuštění.«

G. G. JAGODOVI
5. října 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se uvádí: »Jagodovi ve věci zatčení bývalých důstojníků Lavrovských (od Nik. Al.).«

PETROHRADSKÉMU VÝBORU KSR(b)
7. října 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 41 uvádí: »Petrohradskému výboru strany. Prosba sibiřského byra ÚV KSR najít mezi petrohradskými dělníky 20 osob, které by pomohly Sibiřanům zorganizovat veřejné stravování na Sibiři. S dodatkem V. I., který žádost podporuje.«

POLITICKÉ SPRÁVĚ DĚLNICKO-ROLNICKÉ RUDÉ ARMÁDY
8. října 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 45 uvádí: »Alexandrovovi z politické správy Rudé armády dotaz, jaké jsou závěry k Balakirevovu referátu.«

PŘEDSEDNICTVU CÚVV, A. S. JENUKIDZEMU
9. října 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 47 uvádí: »Předsednictvo CÚVV, Jenukidzemu o příb. Čern . . .* Afanasjevovi.«

* Zápis je nečitelný. *Red.*

I. K. KSENOFONTOVOVI
11. října 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 48 uvádí: »Ksenofontovovi k vyjádření ve věci vynálezce Perlova, který se zabývá železniční dopravou.«

V. A. AVANĚSOVOVI
13. října 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 50 uvádí: »Avaněsovovi k urychlenému vyjádření zprávu vedoucího kupjanského oddělení okresní dopravní mimořádné komise Maximova.«

A. N. VINOKUROVOVI
15. října 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 52 uvádí: »Vinokurovovi z odboru sociálního zabezpečení a práce v sulinském podokresu o textilu a obuvi pro Dům matek a kojenců.«

M. P. TOMSKÉMU
15. října 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 54 uvádí: »Tomskému dopis něm.* dělníkům.«

DOPIS M. I. FRUMKINOVI
16. října 1920

Do stolního kalendáře, který je uložen v Ústředním stranickém archívu, napsal Lenin na list s datem 16. října 1920: »16. 10. odeslán dopis Frumkinovi.« Tamtéž je uložena obálka nadepsaná V. I. Leninem: »Rostov na Donu a do místa pobytu s. Frumkinovi (členu kolegia lidového komisariátu zásobování) (na podpis) (od Lenina)« a s poznámkou sekretářky o odeslání dopisu 17. října 1920.

* Zápis je nečitelný. *Red.*

PŘEDSEDNICTVU CÚVV
16. října 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 59 uvádí: »Předsednictvu CÚVV k programu zasedání 19. 10. o pětimiliónové kontribuci uložené vesnici Pavlovka za 150 dezertérů.«

M. N. POKROVSKÉMU
18. října 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 62 uvádí: »Pokrovskému k vyjádření a k urychlenému předání malé radě o těžké situaci zaměstnanců Akademie věd.«

A. S. JENUKIDZEMU
18. října 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 64 uvádí: »Jenukidzemu k posouzení žádost občana Larionova o udělení milosti jeho bratru I. G. Larionovovi, odsouzenému vojskem vnitřní ochrany republiky za spekulaci.«

A. B. CHALATOVOVI
18. října 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 65 uvádí: »Chalatovovi žádost s. Ljuboviče vydávat potraviny noční službě u telegrafu.«

A. I. RYKOVOVI
18. října 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 66 uvádí: »*Rykovovi* k vyjádření materiál od Bucharina o vydání sborníku Russkaja promyšlennosť vo vremja vojny i revoljucii v cifrach i faktach [Průmysl v Rusku za války a revoluce v číslech a faktech].«

S. I. SAFAROVOVI
19. října 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 67 uvádí: »sekretariátu Skljanského balíček k odeslání do Taškentu Safarovovi s požadavkem sdělit 1. podpis kurýra, 2. den a hodinu odeslání, 3. podpis příjemce Safarova.«

A. S. JENUKIDZEMU
22. října 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 71 uvádí: »Jenukidzemu prohlášení delegátů Kominterny o špatném stravování, aby oznámil V. I., jaká byla učiněna opatření.«

N. I. BUCHARINOVI
23. října 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 73 uvádí: »Bucharinovi, aby se vyjádřil k programu kursu statistiky, s prosbou vrátit.«

V. A. AVANĚSOVOVI
27. října 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 75 uvádí: »Avaněsovovi k posouzení stížnost Bonče-Brujeviče na neustálé revize ve zvláštním výboru.«

ČLENŮM ÚV KSR(b)
28. října 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se uvádí: »Všem členům ÚV o zprávě sjezdu sovětů s přiloženým materiálem.«

V. R. MENŽINSKÉMU
30. října 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 77 uvádí: »Menžinskému o Frenim a Postnikovovi.«

PŘEDSEDNICTVU CÚVV

V průvodním dopisu předsednictvu CÚVV z 1. listopadu 1920 k dopisu S. A. Koroljova sděluje vedoucí kanceláře RLK V. D. Bonč-Brujevič: »Posílám Vám k posouzení dopisy S. A. Koroljova a fotografii, adresované Vlad. Iljičovi a mně. Na jednom z dopisů je vyjádření předsedy RLK V. I. Lenina, na jehož základě se korespondence odeslala CÚVV« (Ústřední státní archív).

D. I. KURSKÉMU
2. listopadu 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 80 uvádí: »Kurskému: 1. Čertkovova zpráva, 2. Čertkovovo oznámení, že oběžníky lidového komisariátu spravedlnosti porušují dekret RLK o zproštění sektářů vojenské služby a 3. od Ležavy o starožitnostech (o konfiskaci majetku občanů, kteří svévolně opustili RSFSR).«

V. A. AVANĚSOVOVI
5. listopadu 1920

V knize odeslané korespondence V. I. Lenina se pod č. 82 uvádí: »Avaněsovovi o zapečetění skladu textilií a mýdla určených dětem, pro okamžité vyšetření (od Lunačarského).«

POZNÁMKY

[1] Téhož dne odpověděl M. V. Frunze telegraficky Leninovi: »Nepřátelským operacím na uralské frontě, zejména v prostoru Nikolajevska [Pugačov], jsem věnoval a věnuji tu největší pozornost, protože zjevně hrozí nebezpečí, že se na Volze spojí Kolčak s Děnikinem. Dosud jsem však měl na tomto úseku fronty k dispozici pouze slabé jednotky, absolutně nevycvičené a často špatně vyzbrojené. Všechno ostatní bylo za Kolčakovy ofenzívy přesunuto k Samaře [Kujbyšev], nasazeno proti Kolčakovi a dosud bojuje na ufské frontě . . .« (Iz istorii graždanskoj vojny v SSSR, sv. 2, Moskva 1961, s. 234). Frunze ujišťoval Lenina, že nejpozději do 10—14 dnů budou Uralsk a severní část oblasti vyčištěny od bělogvardějců. 11. července 1919 osvobodila Rudá armáda Uralsk. — *18.*

[2] Dne 16. června 1919 došel radě lidových komisařů telegram od vojenského inženýra J. A. Berkalova se sdělením, že finanční odbor porochovského obvodního sovětu v Petrohradu mu uložil mimořádnou daň ve výši 40 tisíc rublů z oněch 50 tisíc rublů, které dostal podle usnesení RLK z 26. listopadu 1918 jako odměnu za vynález sloužící dělostřelectvu (vynalezl způsob střelby z děl na velkou vzdálenost a metodu, jak zvýšit počáteční rychlost granátů). Když vedoucí odboru pro vědu a techniku při Nejvyšší národohospodářské radě N. P. Gorbunov posílal kopii tohoto telegramu lidovému komisaři financí N. N. Krestinskému, napsal, že odměna; kterou Berkalov dostal od rady lidových komisařů, mu musí zůstat v plné výši, neboť jinak »riskujeme, že otřeseme důvěrou vynálezců ke státu a odradíme je, což by nás přišlo velmi draho, ne na desetitisíce, ale na desetimilióny« (Ústřední státní archív Říjnové revoluce SSSR).

Usnesení rady lidových komisařů O vynálezech z 30. června 1919 stanovilo, že odměny za vynálezy nepodléhají dani. Bylo uveřejněno 4. června 1919 v listu Izvěstija VCIK, č. 144. — *18*

[3] Vzkaz A. D. Cjurupovi byl napsán v souvislosti s jeho žádostí poradit se o projevu k otázce zásobování. Příští den se podle roz-

hodnutí plenárního zasedání ústředního výboru KSR(b) z 3. července 1919 konalo společné zasedání Celoruského ústředního výkonného výboru, moskevského sovětu dělnických a rudoarmějských zástupců, Celoruské rady odborů a zástupců moskevských závodních výborů. Na tomto zasedání přednesl Lenin referát O současné situaci a nejbližších úkolech sovětské moci (viz Sebrané spisy 39, Praha 1988, s. 51—64); o situaci v zásobování promluvil A. D. Cjurupa.

Ve vzkazu se hovoří o zlepšení situace ve státním výkupu obilí: od 1. srpna 1917 do 1. srpna 1918 bylo vykoupeno 30 miliónů pudů obilí, od 1. srpna 1918 do 1. května 1919 už 100 miliónů pudů (Sebrané spisy 39, Praha 1988, s. 53, 139, 187) — *19*

[4] O tom, že je nezbytně nutné poslat na západní frontu tři vlaky s obilím, psal Lenin v telegramu Ch. G. Rakovskému už 21. června 1919 (viz Sebrané spisy 50, Praha 1989, dokument č. 647). — *20*

[5] Lenin doporučuje A. M. Gorkému, aby »si udělal výlet« agitačním instruktorským parníkem Rudá hvězda, který se plavil po Volze a Kamě. Na lodi byla se skupinou odpovědných pracovníků ústředního výboru KSR(b), Celoruského ústředního výkonného výboru a některých lidových komisariátů také N. K. Krupská. Dne 10. července jí Lenin telegrafoval: »Dnes jsem mluvil s Gorkým, přesvědčoval jsem ho, aby jel na vašem parníku, už jsem mu o tom poslal telegram do Nižního, ale Gorkij kategoricky odmítl« (srov. Spisy 37, Praha 1959, s. 513; viz rovněž tento svazek, dokument č. 13). — *20*

[6] *Radu obrany* (Radu dělnické a rolnické obrany) vytvořil Celoruský ústřední výkonný výbor 30. listopadu 1918. Měla absolutní plnou moc při mobilizaci sil a prostředků k obraně státu. Předsedou Rady obrany byl jmenován V. I. Lenin. Počátkem dubna 1920 byla Rada obrany reorganizována a dostala název Rada práce a obrany (RPO). Podle usnesení VIII. celoruského sjezdu sovětů v prosinci 1920 dostala Rada práce a obrany práva komise rady lidových komisařů, jejímž hlavním úkolem bylo koordinovat činnost všech resortů v oblasti hospodářské výstavby; existovala do roku 1937. — *21*

[7] V. I. Lenin má na mysli kontrarevoluční bandy řádící v týlu sovětských vojsk. — *22*

[8] Byro organizace žen v Sormovu (od roku 1928 součást Gorkého)

se 3. července 1919 obrátilo s prosbou na N. K. Krupskou, která tam přijela, aby pomohla získat pro dětský domov budovu, jíž disponovalo vedení sormovského závodu.

Místnosti závodu mohly být předány jiným institucím pouze na příkaz Rady obrany, a proto byla žádost sormovské organizace žen poslána Leninovi. Leninovo rozhodnutí se projednávalo 18. července na zasedání předsednictva sormovského sovětu. K definitivnímu rozhodnutí byla záležitost postoupena předsednictvu výkonného výboru guberniálního sovětu v Nižním Novgorodu [Gorkij], které se usneslo žádosti sormovské organizace žen vyhovět. — *23*

[9] Začátkem července se velitelství Jižního frontu obrátilo na Lenina se žádostí, aby dovolil ve frontových oblastech povolat do armády pracující, kteří dovršili 18 let. Dříve než předložil tuto otázku Radě obrany, vyžádal si Lenin od Celoruského hlavního štábu informace o doplňcích poslaných Jižnímu frontu. Ve své odpovědi na Leninův telegram z 8. července opakovala revoluční vojenská rada Jižního frontu znovu svou žádost. Dne 11. července 1919 se Rada obrany usnesla »povolit revoluční vojenské radě Jižního frontu, aby provedla v okruzích uvedených v žádosti mobilizaci osmnáctiletých« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). Kromě toho bylo uloženo Revoluční vojenské radě republiky zajistit okamžitý přesun vycvičených útvarů na frontu, především na jižní. — *24*

[10] Rudoarmějec F. Šturmin se obrátil na Lenina s písemnou žádostí, aby uložil újezdnímu vojenskému komisaři v Nižním Novgorodu [Gorkij], aby mu vyplatil plat za dobu jeho nemoci. Zároveň se svým vzkazem posílá Lenin Skljanskému také Šturminovy dokumenty. — *24*

[11] S. V. Malyšev jako zmocněnec Svazu komun Severní oblasti řídil v Povolží vypravování plovoucích prodejen se zbožím ke směně za obilí. Po první Malyševově zprávě, že výkup byl úspěšný, mu Lenin poslal blahopřejný telegram (viz Sebrané spisy 50, Praha 1989, dokument č. 277). Později se Lenin často zajímal o Malyševovy úspěchy. V srpnu 1919 poslal guberniálnímu zásobovacímu výboru v Samaře [Kujbyšev] a v Saratově telegram tohoto znění: »Získejte od zodpovědných a vám známých informátorů podrobné údaje, kolik obilí a kdy vypravil Sergej Malyšev do Nižního a Rybinsku na adresu lidového komisariátu zásobování a pošlete zprávu« (Leninskij sbornik XXIV, s. 149). — *28*

[12] Předsednictvo guberniálního sjezdu kovodělníků v Tule sdělovalo Leninovi ve svém telegramu z 11. července 1919, že se sjezd usnesl zvýšit výrobu zbraní na desateronásobek (v dokumentu tato slova Lenin dvakrát podtrhl), poskytnout dělníkům všeobecný vojenský výcvik a vytvořit dělnické týlové pluky, které budou schopné v případě potřeby okamžitě začít bojovat proti bělogvardějcům. Předsednictvo žádalo Lenina, aby tlumočil radě lidových komisařů »socialistickou přísahu kovodělníků: zemřeme, nebo zvítězíme nad domácími i cizími imperialisty«. — *29*

[13] J. S. Hanecki, člen kolegia lidového komisariátu financí, měl formulovat odpověď na telegram, který Lenin dostal 16. července 1919 od Ch. G. Rakovského; Rakovskij v něm žádal o zaslání slíbených peněz v souvislosti s hlubokou finanční krizí na Ukrajině. Hanecki vypracoval tuto odpověď: »Dnes posíláme 300, z toho 50 je určeno pro Kalugu. Nadále budeme posílat peníze podle plánu.« Na odpověď Haneckého napsal Lenin druhou připomínku a na dokument poznámku: »Odpověď Rakovskému.« — *31*

[14] Lenin má na mysli rozhodující vítězství v boji za osvobození Uralu od bělogvardějských vojsk: obsazení Zlatoustu (13. července 1919) 5. armádou a Jekatěrinburgu [Sverdlovsk] 14. července 1919 2. armádou.

Velitelem vojsk Východního frontu byl 13. července 1919 jmenován M. V. Frunze. — *33*

[15] Jde zřejmě o zapojení Baškirů do boje proti Kolčakovi, zejména o formování baškirských vojenských útvarů. — *33*

[16] V telegramu sovětské vládě Lotyšska ze 17. července 1919 Lenin psal: »O přejmenování se prosím domluvte se Stalinem, členem revoluční vojenské rady Západního frontu« (Leninskij sbornik XXXIV, s. 194). K přejmenování lotyšské divize nedošlo, ponechala si dřívější název Lotyšská střelecká divize. — *33*

[17] Vrchním velitelem ozbrojených sil republiky byl tehdy S. S. Kameněv. — *35*

[18] Na zasedání rady lidových komisařů 22. července 1919 byl předložen návrh na zavedení pevných cen obilí a průmyslových výrobků. Projednávání této otázky pokračovalo na zasedání RLK 24. a 31. července. V rozhodnutí schváleném 31. července bylo

stanoveno, že prodejní cena pro dělníky a úředníky zůstává nezměněna, a lidovému komisariátu zásobování, jakož i předsednictvu Nejvyšší národohospodářské rady se ukládalo, aby nejpozději do 1. září 1919 podepsaly a zveřejnily pevné ceny potravin a průmyslových výrobků. — *37*

[19] Vzkaz se týkal opožděného schválení směrnice o zásilkách potravin z armády.

Ústřední komisi pro zásobování Rudé armády bylo 24. května 1919 uloženo vypracovat a předložit Radě obrany nejpozději do 1. června návrh podrobné směrnice o způsobu posílání potravinových zásilek z armády. Tato směrnice však nebyla ve stanovené lhůtě předložena. Dne 19. července nařizuje V. I. Lenin sekretariátu rady lidových komisařů tuto záležitost přešetřit a předložit RLK návrhy konkrétních opatření k odstranění byrokratických průtahů (viz Sebrané spisy 39, Praha 1988, s. 133). Když rada lidových komisařů 22. července vyslechla vysvětlení L. B. Krasina týkající se této záležitosti, udělila Ústřední komisi pro zásobování Rudé armády a lidovému komisariátu vojenství důtku za opožděné předložení směrnice o zásilkách potravin ke schválení Radě obrany; důtka byla udělena také lidovému komisariátu zásobování a lidovému komisariátu pošt a telegrafů. Příští den, 23. července 1919, schválila směrnici o zásilkách potravin Rada obrany.

Na zadní stranu Leninova vzkazu připsala L. A. Fotijevová: »Směrnice se našly. Od 16. 7. jsou na pořadu jednání Rady obrany. Ústřední komise pro zásobování Rudé armády je předložila 14. 7. (pondělí).« — *38*

[20] Ve své telegrafické odpovědi z 28. července 1919 sdělovali M. V. Frunze a M. M. Laševič Leninovi, že situace na jih od Buzuluku a v prostoru Uralsku nevypadá nijak hrozivě. V telegramu se uvádělo, že nejpozději 31. července bude celý pravý břeh Uralu osvobozen od nepřítele, železniční trať až po Uralsk nepřítel vyklidil a urychleně se opravuje; vážná situace vznikla severně od Astrachaně. — *38*

[21] Jde o plán boje s Děnikinem, vypracovaný vrchním velitelem S. S. Kameněvem. Podle tohoto plánu mělo hlavní úder zasadit levé křídlo Jižního frontu přes Donskou oblast. Pomocný úder měl směřovat na Charkov. Plán byl vyložen ve směrnici vrchního velení z 23. července 1919 (viz Iz istorii graždanskoj vojny v SSSR,

sv. 2, Moskva 1961, s. 499—500). L. D. Trockij zaslal 27. července 1919 místopředsedovi Revoluční vojenské rady republiky E. M. Skljanskému telegram, v němž oznamoval, že »velitel Jižního frontu Jegorjev považuje Kameněvův operační plán pro jih za nesprávný, a třebaže se jím řídí, nevěří v úspěch« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). Stejný názor mají, psal Trockij, člen revoluční vojenské rady frontu Sokolnikov a náčelník operační správy frontu Peremytov. — *40*

[22] Jde o odpověď na zprávu Bély Kuna o těžké situaci Maďarské republiky rad a na jeho žádost o rychlou pomoc Sovětského Ruska. — *45*

[23] V. I. Lenin, který 3. a 4. srpna 1919 odpočíval v Gorkách, napsal tento dopis patrně v souvislosti s tím, že se koncem července a začátkem srpna 1919 v západoevropském tisku a také mezi ruskými menševiky a esery šířily zvěsti, že prý sovětská vláda v Rusku bude vystřídána vládou koaliční (za účasti menševiků a eserů). Dne 6. srpna v Pravdě a 8. srpna v listu Izvěstija VCIK vyšly články ironizující tyto zvěsti, vyvolané nadějemi imperialistů, že se jim podaří svrhnout sovětskou moc v Rusku za přispění sociálzrádců, jako tomu bylo v Maďarsku. — *47*

[24] Jde o telegram Trockého se sdělením Leninovi, že porada, která se konala v Kyjevě 6. srpna 1919 za účasti L. D. Trockého, Ch. G. Rakovského, A. I. Jegorova, S. I. Aralova, N. G. Semjonova a V. P. Zatonského, se usnesla přesunout sovětská vojska na novou linii a vydat nepříteli černomořské pobřeží s Oděsou a Nikolajevem. — *48*

[25] Lenin má na mysli brožuru Úspěchy a potíže sovětské moci (viz Sebrané spisy 38, Praha 1988, s. 63—97). Dne 17. dubna 1919 k ní Lenin napsal doslov a žádal, aby byl vytištěn »třeba jen drobným typem písma«. Doslov otištěn nebyl. Roku 1921 v Úvodu k brožuře o nové hospodářské politice (Dva staré články a jeden ještě starší doslov) Lenin tento doslov v plném znění reprodukoval a napsal, že ho »pitěrští soudruzi« v čele se Zinovjevem »doběhli« a nesplnili jeho prosbu (viz Sebrané spisy 44, Praha 1989, s. 278). Ale ani roku 1921 nebyl doslov otištěn. Brožura vyšla pod názvem O nové hospodářské politice. Dva staré články. Doslov vyšel poprvé tiskem roku 1922, Sobranije sočiněnij V. I. Lenina, sv. XVI, 1. vydání. — *49*

[26] Tento vzkaz byl napsán na dopisu profesionální revolucionářky C. S. Bobrovské, členky strany od roku 1898, která v něm prosila Lenina, aby jí pomohl najít pracovní uplatnění. — *52*

[27] Lenin má na mysli dopis I. T. Smilgy adresovaný ústřednímu výboru KSR(b). Smilga psal o těžké situaci na jižní frontě: »Hlavní a základní příčinou našich nezdarů je to, že revoluční vojenská rada Jižního frontu neumí velet vojsku a řídit ho . . . V nynějším složení není revoluční vojenská rada akceschopná. Vzájemné nepochopení zašlo tak daleko, že není ani pomyšlení na nějaký „nesoulad" v práci« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *53*

[28] V Ústředním stranickém archívu Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS je uložen dopis N. Gerdové-Struveové, adresovaný N. K. Krupské, v němž se sděluje, že Kurdinovskij, který se nastěhoval do bytu své příbuzné, nevěděl nic o sbírce starých zbraní, jež tam byla uschována. Na zbraně se prý přišlo při domovní prohlídce. — *56*

[29] Pokyn byl patrně napsán během zasedání RLK 26. srpna 1919, na němž se jednalo o práci Výzkumného ústavu potravinářského. Rada lidových komisařů se usnesla: »Za tři měsíce bude lidový komisariát zdravotnictví a lidový komisariát zásobování referovat o praktických úkolech Výzkumného ústavu potravinářského. Tomuto ústavu se ukládá, aby ve stejném termínu podal zprávu o technologii výroby cukru z pilin.« Na lístku je poznámka L. A. Fotijevové: »Splněno 29. 8.«

Zřejmě na témže zasedání napsal L. B. Krasin Leninovi vzkaz, že z jednoho pudu (16,38 kg) pilin se dá získat 18 funtů (funt = 409,5 g) cukru. Lenin mu odepsal: »Neuvěřitelné: z 1 pudu — 18 funtů!! 45 % ??? Obsah cukru? %?« (Leninskij sbornik XXIV, s. 29). K problému, jak vyrobit cukr z pilin, se Lenin vracel častěji (viz tento svazek, dokument č. 123).

Způsob získávání glukózy, manózy, etylalkoholu atd. pomocí hydrolýzy dřevní hmoty se za sovětské moci značně rozšířil. — *57*

[30] Mamontovův jízdní sbor měl na Děnikinův rozkaz zaútočit na týl sovětských vojsk na jižní frontě. Dne 10. srpna 1919 Mamontovova jízda prolomila frontu v prostoru Novochoperska a zaútočila na řadu obcí a měst. Útok Mamontovovy jízdy ohrozil sovětská vojska, ztížil útočnou operaci, na mnoha místech narušil řízení vojsk a jejich zásobování. Porážku Mamontovova sboru pova-

žoval Lenin za neodkladný úkol (viz V. I. Lenin, Sebrané spisy 39, Praha 1988, s. 191—192). Mamontovův jízdní sbor byl zlikvidován během října a listopadu 1919. — *57*

[31] Jde o 21. divizi poslanou z východní fronty jako posila vojskům na jižní frontě.

»Laševičovi kmotřenci« — Mamontovův jízdní sbor.

»Sokolnikovův kmotřenec« — F. K. Mironov, který zformoval v prostoru Saranska Donský sbor a 23. srpna 1919 podnítil protisovětskou vzpouru. Vzpouru potlačil jízdní sbor S. M. Buďonného. — *58*

[32] Dne 1. září 1919 se konalo v Taškentu společné shromáždění odborových svazů, které se seznámilo s uvedeným Leninovým telegramem a schválilo tuto rezoluci: »... Rudý Taškent se jménem rudého Turkestánu zavazuje splnit všechny úkoly, které od nás požaduje ústředí. Rudý prapor hrdě vlající nad Turkestánem se v rukou rudého Taškentu nezachvěje.« (Iz istorii graždanskoj vojny v SSSR, sv. 2, 1961, s. 737). — *59*

[33] Touto instrukcí zrušil V. I. Lenin rozkaz L. D. Trockého, který nařídil evakuaci Astrachaně za účelem »vyrovnávání« fronty. S. M. Kirov, jenž řídil obranu Astrachaně, protestoval proti tomuto rozkazu a požádal o pomoc Lenina.

S. M. Kirov ve svém projevu na městské stranické konferenci v Astrachani 3. srpna 1919 prohlásil: »Dokud je v Astrachaňském kraji byť jediný komunista, ústí řeky Volhy bylo, je a bude sovětské.« (S. M. Kirov, Stať ji, reči, dokumenty, sv. 1, 2. vyd., 1936, s. 87). — *60*

[34] V telegramu z 2. září 1919 odpovídal Stalin Leninovi, že Litevci v den příjezdu J. Marchlewského, který s nimi chtěl vyjednávat, znenadání zahájili útok. Je zřejmé, uvádělo se v telegramu, že Litevci svými řečmi o vyjednávání chtěli otupit naši bdělost. Stalin sděloval, že žádná rozhodnutí ústředního výboru o vyjednávání nedostal. Dále oznamoval: »Dnes začal náš protiútok. Rozkázali jsme zvýšit bdělost a nepouštět na frontovou linii žádné parlamentáře bez vědomí a schválení frontu.« — *61*

[35] Napsáno v souvislosti s návrhem dekretu o omezení lhůty pro přijímání žádostí o půjčky v záložnách, který vypracoval lidový komisariát financí. Lenin obdržel od N. N. Krestinského uvedený návrh s poznámkou: »Přečtěte si to, a pokud souhlasíte, pode-

pište a já seženu podpisy ostatních členů Rady obrany« a odpověděl mu tímto vzkazem. Lenin se stavěl k této záležitosti tak obezřetně proto, že se obával, aby nebyly poškozeny zájmy drobných vkladatelů. — *61*

[36] Vzkaz byl napsán na telegramu K. Fuseho, zpravodaje japonských listů Ósaka Mainiči a Tókjó Ničiniči G. V. Čičerinovi 2. září z Revelu [Tallinu], v němž jménem redakce vyjadřoval politování nad tím, že nemá možnost navštívit Sovětské Rusko. K. Fuse také žádal o odpověď na své otázky, jak sovětská vláda hodnotí politiku japonské vlády vůči Sovětskému Rusku a jaké vztahy může Rusko navázat s Japonskem. V roce 1920 přijel Fuse do Moskvy a 3. nebo 4. června mu Lenin poskytl rozhovor (viz Sebrané spisy 41, Praha 1989, s. 165—167). — *61*

[37] Napsáno jako odpověď na telegram L. D. Trockého, L. P. Serebrjakova a M. M. Laševiče z 6. září 1919, v němž se v podstatě navrhovalo pozměnit dříve schválený plán boje s Děnikinem. Dne 6. září 1919 politické byro ústředního výboru KSR(b) telegram projednalo a usneslo se »schválit návrh odpovědi vrchního velitele a telegraficky vyslovit podiv, že se tato otázka dává znovu na přetřes« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *63*

[38] Brožura Provádějte zákony Sovětské republiky![10] vyšla roku 1919. Dne 11. prosince 1918 psal Lenin V. D. Bončovi-Brujevičovi: »Posílám Vám brožurku o dodržování zákonů. Vymyslete pro ni co nejsrozumitelnější, nejvýraznější a nejpůsobivější *titul.* A **co nejdřív** ji vydejte.« (Viz Sebrané spisy 50, Praha 1989, dokument č. 385). V brožuře bylo otištěno usnesení VI. celoruského mimořádného sjezdu sovětů o revoluční zákonnosti, schválené 8. listopadu 1918. V usnesení se pravilo, že všichni občané musí přísně dodržovat zákony Sovětské republiky. Nedodržování zákonů se připouští pouze v tom případě, jestliže si to vynutí okolnosti občanské války nebo boj proti kontrarevoluci. — *63*

[39] Dne 6. září 1919 byl poslán telegram obdobného znění předsedovi výkonného výboru nědašinské volosti v tichvinském újezdu. Předsedovi výkonného výboru v Čerepovci (kopii obdržel předseda guberniálního výboru pro lesní hospodářství) byl poslán tento telegram: »Pod pohrůžkou, že budete volán k osobní odpovědnosti a okamžitě zatčen, Vám nařizuji, abyste nedělal společ-

nosti Stromat a Mariinskému sdružení žádně potíže při těžbě dřeva. Okamžitě přestaňte vykazovat zmocněnce a dělníky těchto organizací z vasiljevské a nědašinské volosti. Z Moskvy posíláme komisi, aby tuto záležitost přešetřila« (Leninskij sbornik XXXV, s. 75—76). — *64*

[40] Napsáno na průvodním listu náměstka lidového komisaře státní kontroly A. K. Pajkese z 12. září 1919 ke zprávě hlavního kontrolora Jižního frontu K. F. Martinoviče o evakuaci štábu Jižního frontu z Kozlova. — *65*

[41] Napsáno v souvislosti s oznámením výboru dělníků a úředníků ze Smolného, že dochází k častým případům zneužití úřední moci, k mrhání penězi a k rozkrádání peněz, potravin a věcí ze sbírek pro Rudou armádu. Výbor žádal, aby byla jmenována vyšetřovací komise a viníci pohnáni k odpovědnosti. — *65*

[42] Na zasedání 11. září 1919 jednalo politické byro ÚV KSR(b) o zatýkání buržoazních intelektuálů. Politické byro uložilo F. E. Dzeržinskému, N. I. Bucharinovi a L. B. Kameněvovi, aby případy zatčení přešetřili. — *66*

[43] Spiknutí v pevnůstce Krasnaja Gorka, jež propuklo v noci na 13. července 1919, připravila kontrarevoluční organizace »národní centrum«, v níž se sdružila ke společné činnosti řada protisovětských skupin a špionážní podzemí. Vzbouřenci počítali s tím, že obsazením pevnůstky Krasnaja Gorka oslabí revoluční síly kronštadtského opevněného prostoru a po spojení ofenzívy na frontě s povstáním se zmocní Petrohradu. V noci z 15. na 16. červen byla vzpoura zlikvidována. — *66*

[44] Dne 18. září 1919 bylo na společném zasedání politického byra a organizačního byra ústředního výboru KSR(b) rozhodnuto od vyslání L. P. Serebrjakova k V. I. Selivačovovi upustit. — *69*

[45] Dne 26. září 1919 žádal G. V. Čičerin dopisem Lenina, aby ústřední výbor KSR(b) projednal nový mírový návrh Dohodě. Uvedl, že by bylo možné obrátit se na Dohodu s oficiálním návrhem jménem vlády anebo požádat A. M. Gorkého o napsání dopisu, v němž by poukázal na to, že Sovětské Rusko je stále ochotno uzavřít mír. Lenin na Čičerinův dopis napsal: » . . . jménem vlády se neobracet . . . omezit se na dopis Gorkého« Ústřední stranický archív Institutu marxismu—leninismu při ÚV KSSS). — *71*

[46] Jde o písemnou zprávu A. S. Solovjova Uchtinskaja něft' [Uchtská ropa], kterou poslal Leninovi 23. září 1919. Solovjov v ní informoval o nalezištích ropy na rozhraní usť-sysolského újezdu Vologedské gubernie a mezenského újezdu Archangelské gubernie. »Nepřetržité intenzívní vyvěrání ropy, — psal Solovjov, — ... svádí k domněnce, že zásoby, které se skrývají v hlubinách země, musí být opravdu obrovské« (Leninskij sbornik XXXIV, s. 218). Solovjov dále psal, že se ropa z této oblasti může přepravovat po vodě. Kromě toho bude nutno pro potřeby ropného průmyslu vybudovat železnici nebo ropovod. — *72*

[47] Je míněna druhá (podzimní) ofenzíva Juděničovy armády na Petrohrad, která začala 28. září 1919. Dne 10. října bělogvardějci soustředili svůj hlavní úder na Jamburg [Kingisepp], Volosovo a Gatčinu. 11. října byla sovětská vojska nucena vyklidit Jamburg. — *76*

[48] Jde zřejmě o usnesení plenárního zasedání ústředního výboru KSR(b) z 21. a 26. září 1919 o mobilizaci komunistů a posílání nejlepších představitelů strany a dělnické třídy na jižní frontu, dále na oběžník ÚV KSR(b) rozvíjející usnesení zářijového plenárního zasedání, který ukazoval nutnost zaměřit celý státní aparát na porážku Děnikinovy armády, a dopis ústředního výboru KSR(b) guberniálnímu výboru strany v Moskvě, Kaluze, Tule, Rjazani a újezdnímu stranickému výboru v Syčovce, Gžatsku [Gagarin], Vjazmě a Juchnově. — *76*

[49] Dopis byl napsán na žádost S. Rutgerse, kterého vyslala exekutiva Komunistické internacionály do Holandska, aby tam utvořil západoevropské byro Kominterny. Rutgers vzpomínal: »Dostal jsem příkaz předat soudruhům na západě instrukce týkající se byra a podílet se na jeho činnosti. V den mého odjezdu 14. října 1919 mě ve 3 hodiny ráno zavolali k Leninovi k poslednímu jednání ... Během rozhovoru mi dal Lenin různé pokyny a vybavil mne různými zahraničními adresami ... Poté ještě hovořil o svých holandských přátelích, od nichž očekával, že budou energicky a s úspěchem propagovat naše myšlenky ... Nakonec jsem soudruha Lenina ještě poprosil, aby napsal krátký pozdrav do Holandska« (Istorik-marxist, č. 2/3, 1935, s. 90—91). — *76*

[50] Dne 17. října 1919 přednesl Lenin na zasedání Rady obrany referát o revizi nařízení a předpisů týkajících se vojenského materiálu. Rada obrany se usnesla pověřit projednáváním této záležito-

sti komisi ve složení S. D. Markov, A. I. Sviděrskij, A. I. Rykov, E. M. Skljanskij a uložit jí, »aby případné dohodnuté řešení« předložila do pondělka 20. října Leninovi k podpisu. Rada obrany jednala také o vyhledávání materiálu vhodného k vojenským účelům. 31. října 1919 schválila Rada obrany usnesení o revizi nařízení a předpisů týkajících se vojenského materiálu a usnesení o vyhledávání materiálu vhodného k vojenským účelům. — *77*

[51] Dne 15. října se politické byro ústředního výboru KSR(b) usneslo uložit komisi, aby projednala a předložila radě lidových komisařů návrh usnesení O výboru pro pomoc raněným a chorým rudoarmějcům[56]. Dne 28. října se tento návrh projednával na zasedání RLK. 29. října toto usnesení schválil Celoruský ústřední výkonný výbor a 1. listopadu 1919 bylo uveřejněno v listu Izvěstija VCIK, č. 245. — *78*

[52] Poznámka byla napsána na dopisu G. K. Ordžonikidzeho z 15. října 1919, v němž Ordžonikidze informoval Lenina o nepořádcích a trestuhodné nekázni v armádách Jižního frontu. Psal: »Je to něco zcela neuvěřitelného, něco, co hraničí se zradou. Lehkomyslný postoj k věci, absolutní nepochopení vážnosti situace. Ve štábech ani za mák pořádku, štáb frontu — to je učiněný cirkus . . . Kde je pořádek, disciplína a pravidelná armáda soudruha Trockého? Jak mohl nechat dojít až k takovému rozkladu? To je prostě nepochopitelné.« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *79*

[53] Lenin má na mysli usnesení Rady obrany z 16. října 1919 s výzvou bránit Petrohrad do poslední kapky krve, neustoupit ani o píď a bojovat v ulicích města. V plánu boje s Juděničovými vojsky, který navrhl Trockij, se uvažovalo také o nutnosti připravit se na pouliční boje ve městě. Zatímco hlavní směrnice Rady obrany udržet Petrohrad za každou cenu do příchodu posil připouštěla pouliční boje jedině tehdy, podaří-li se nepříteli vtrhnout do města, vycházel Trockij z jiného předpokladu. Tvrdil, že prý »z ryze vojenského hlediska« by bylo výhodné dovolit nepříteli vtrhnout do Petrohradu, který je třeba přeměnit ve »velkou past na bělogvardějská vojska«. — *81*

[54] Napsáno na telegramu I. N. Smirnova Leninovi. Oznamovalo se v něm, že »nálada na Sibiři je dobrá, prosovětská. Zorganizujeme místní síly a **s Kolčakem si poradíme**, potřebujeme jenom **výstroj** a **střelivo**. Včera jsme přešli do útoku po celé frontě, **do tří týdnů** chceme dorazit k Išimu«. Dále telegram tlumočil přání komunis-

tů 5. armády, aby byla tato armáda přesunuta na jižní frontu. Smirnov navrhoval přesunout po dobytí Išimu na jih 32 divize této armády. Telegrafoval: »Dáte-li nám výstroj pro 30 000 mužů, ihned *zmobilizujeme* stejný počet vojáků *v Čeljabinsku* a cestou. *Pošlete jenom výstroj,* lidské síly máme a budeme mít« (podtrženo Leninem). (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS).

Na dokument připsal Lenin poznámku, aby mu byl telegram vrácen. — *81*

[55] Protože se situace na jižní frontě krajně zostřila, naléhal ÚV KSR(b) a sovětská vláda na vojenské velení, aby především likvidovalo ty bělogvardějské síly, které mohly operovat v úzké součinnosti s Děnikinovou armádou. Uralská armáda bílých kozáků generála Tolstova operovala v těsné blízkosti pravého křídla Děnikinovy armády a měla možnost kontaktu s jeho vojáky. V severní části Kaspické oblasti poutala vojska Turkestánského frontu, jakož i část sil 11. armády Jihovýchodního frontu. — *82*

[56] Na jaře roku 1919 obsadilo Děnikinovo vojsko Dagestán, Čečensko, Osetii a území obydlené dalšími národnostmi Severního Kavkazu. Kavkazské národy na to odpověděly válkou proti bělogvardějcům. Buržoazně nacionalistické živly se pokoušely zneužít povstání a strhnout na sebe vedení. Převážnou většinu kavkazského obyvatelstva se jim však nepodařilo získat. Pod vedením kavkazského krajského výboru KSR(b) probíhala mezi povstalci rozsáhlá vysvětlovací činnost a v partyzánských jednotkách se zakládaly komunistické organizace. Povstalecké hnutí se začalo rychle bolševizovat. — *82*

[57] Když dostal z Petrohradu telegram o vyšších přísunech potravin, dotázal se Lenin lidového komisaře zásobování, jaké množství potravin bylo do Petrohradu posláno. Získané údaje uvedl v tomto telegramu. Informaci o nákladech potravin vypravených do Petrohradu s Leninovými poznámkami a číselnými propočty viz Leninskij sbornik XXIV, s. 136. — *83*

[58] Dne 15. října 1919 jednalo politické byro ústředního výboru KSR(b) o situaci na frontách. V souvislosti s hrozícím nebezpečím války schválilo politické byro usnesení, že je třeba fakticky přeměnit Sovětské Rusko ve vojenský tábor, uvolnit ze všech státních institucí (s výjimkou lidového komisariátu dopravy, lidového komisariátu zásobování a Mimořádné komise) maximální

počet komunistů a sympatizujících. Komise ve složení V. I. Lenin, L. D. Trockij, L. B. Kameněv a N. N. Krestinskij dostala příkaz připravit návrh dekretu o zjednodušení civilní správy, aby se uvolnilo co nejvíc vhodných osob pro práci v armádě. Návrh dekretu O zjednodušení civilního aparátu sovětské moci projednávala rada lidových komisařů 21. a 28. října, 4., 21. a 25. listopadu a 15. prosince. Dekret byl uveřejněn 28. prosince 1919 v listu Izvěstija VCIK, č. 293. — *85*

[59] Orel osvobodila sovětská vojska 20. října 1919 — právě v den, kdy Lenin napsal tento dopis. — *85*

[60] Podle směrnice vrchního velitele S. S. Kameněva ze 17. října 1919 byla v prostoru Kolpino—Tosno vytvořena úderná skupina pod velením S. D. Charlamova. Tato skupina měla zasadit nepříteli úder ve směru Krasnoje Selo—Gatčina. Zároveň velení Západního frontu naplánovalo společný protiútok 7. a 15. armády. 7. armáda měla pokračovat v útoku ve směru Gatčina—Volosovo—Jamburg [Kingisepp] a 15. armáda v prostoru Pskov—Luga. — *86*

[61] Správa pro výrobu papírových peněz, mincí a řádů lidového komisariátu financí byla vytvořena roku 1918 místo dosavadní Státní tiskárny. — *87*

[62] V ústředním stranickém archívu Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS je uložen výňatek ze zprávy průzkumu ze 17. listopadu 1919, podle níž v prostoru Disny došlo k sbratřování s polskými vojáky a nižšími důstojníky polského velitelského sboru. Na tomto dokumentu je Leninova poznámka: »Velmi důležité! Poslat soudruhovi Trockému kopie pro všechny členy politického byra.« — *88*

[63] V dopisu Leninovi z 22. září 1919 vznesl G. V. Čičerin námitku proti návrhu L. D. Trockého zahájit válku proti Estonsku. Psal, že Juděniče bude třeba pronásledovat na estonském území pouze v případě, že tam bude ustupovat. Čičerin poukazoval na nezbytnost udělat všechno pro to, aby nebylo nutné vtrhnout do Estonska. »Výrazně by to změnilo smýšlení všech malých států, s nimiž jednáme nebo chceme jednat, a zmařilo by to dohody, protože by všude vznikla představa o našem údajném ‚imperialismu'. Mírová jednání sehrála obrovskou úlohu, protože přesvědčila estonské rolníky i městské obyvatelstvo, že nechceme jejich zemi uchvá-

tit . . . Militaristická strana v Estonsku by uvítala, kdybychom jí poskytli záminku k opětovnému rozdmýchávání patriotického boje rolníků a městského obyvatelstva proti nám. Do této pasti nesmíme lézt.« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *89*

[64] Napsáno na zprávě vrchního velitele S. S. Kameněva, v níž žádal, aby se návrhy vládních směrnic k operačním otázkám předkládaly vrchnímu velení k předběžnému vyjádření. Na dokumentu je poznamenáno: »Souhlasím. Jenom dát na vědomí nikoli jménem ústředního výboru, ale jménem předsedy Revoluční vojenské rady republiky. *N. Krestinskij, L. Kameněv,*« »s žádostí vrchního velitele souhlasím. *M. Kalinin.*« — *90*

[65] Na podzim roku 1919 byl I. Volnyj pozván do Moskvy a přijat Leninem. V dvouhodinové rozmluvě — podle pozdějších vzpomínek V. D. Bonče-Brujeviče — se Lenin zajímal o spisovatelovy tvůrčí plány, vyptával se ho na všechno, co viděl na vlastní oči. — *90*

[66] Napsáno na informaci o doplnění stavu 8. armády a jejím vybavení výzbrojí a výstrojí. Na dokumentu je poznámka G. J. Sokolnikova: »Splněno 12. 11.« — *91*

[67] Z rozhodnutí ústředního výboru strany byla na frontu poslána víc než polovina komunistů, kteří právě ukončili studium na Sverdlovově univerzitě. Dne 24. října 1919 promluvil k posluchačům univerzity odjíždějícím na frontu V. I. Lenin (viz Sebrané spisy 39, Praha 1988, s. 257—264). — *93*

[68] Vzkaz byl napsán na sdělení M. S. Olminského z 25. října 1919 o majetku, který evakuovala carská vláda z paláce ve Varšavě za první světové války. — *93*

[69] Dopis byl napsán u příležitosti odjezdu mobilizovaných ivanovsko-vozněsenských komunistů na frontu. Dne 3. října se konala v Ivanovu-Vozněsensku městská stranická schůze, která vyzvala každého člena strany, aby se ze všech sil podílel na porážce Děnikinovy armády, a žádala stranické organizace, aby zahájily mobilizaci komunistů na frontu. Dne 22. října po slavnostním rozloučení odjela na frontu první skupina mobilizovaných a 24. října přijeli mobilizovaní ivanovsko-vozněsenští komunisté do Moskvy. V Domě odborů k nim promluvil Lenin (viz Sebrané spisy 39, Praha 1988, s. 256). Z ivanovsko-vozněsenských komunistů

jich bylo 50 přiděleno štábu a politickému oddělení Jihovýchodního frontu, ostatní 9. armádě. — *93*

[70] Předseda újezdní zásobovací rady v Pugačovu oznamoval telegramem z 24. října 1919, že povinné dodávky zemědělských přebytků jsou splněny na 50 % a v některých volostech v plné výši. V telegramu se uvádělo, že plán povinných dodávek bude splněn do 1. prosince 1919. — *95*

[71] Napsáno na hlášení, v němž vedoucí úřadovny rady lidových komisařů V. D. Bonč-Brujevič upozorňoval Lenina, že je třeba na moskevských nádražích rychle zřídit lázně s dezinfekčními komorami, aby se zabránilo šíření epidemie skvrnitého tyfu.

Na dokument poznamenal N. A. Semaško: »Z. P. Solovjovovi. Musí se vytvořit komise . . . aby *urychleně* tuto záležitost projednala. Doktoru Levensonovi se ukládá svolat poradu.« — *97*

[72] Zároveň napsal Lenin obdobný dopis guberniálnímu komisaři zásobování v Ufě Kotomkinovi a 11. prosince 1919 poslal do Ufy zmocněnci celoruského výkonného výboru Reskemu (kopii Fotijevové a Kotomkinovi) tento telegram: »Fotijevové se zakazuje odjet před prvním lednem. O splnění podejte hlášení« (Leninskij sbornik XXIV, s. 319). — *97*

[73] Napsáno na telegramu předsedy guberniálního odboru pro přepravu materiálu v Severodvinsku Vjatkina Leninovi (kopie předsedovi Hlavní správy pro přepravu materiálu při Nejvyšší národohospodářské radě V. G. Gromanovi), který byl poslán 30. října 1919 z města Velikij Usťug. Vjatkin sděloval, že nedostatek potřebného materiálu a slabá podpora místních organizací může ohrozit potažní dopravu na severní frontě i v týlu. Žádal, aby úřady ve Velikém Usťugu dostaly příkaz přenechat materiál, který mají k dispozici, guberniálnímu odboru pro přepravu materiálu v Severodvinsku. — *99*

[74] Dne 6. listopadu uznalo politické byro ÚV KSR(b) možnost překročení hranice Estonska, aby Rudá armáda dovršila porážku Juděničových vojsk. Avšak už na zasedání politického byra 14. listopadu bylo toto rozhodnutí zrušeno. Ukázalo se, že estonská vláda pod tlakem pracujícího obyvatelstva souhlasí s obnovením mírových jednání a Juděniče zřejmě nehodlá podporovat.

Dne 5. prosince 1919 byla v Jurjevu [Tartu] zahájena mírová konference RSFSR a Estonska, na níž byla 31. prosince 1919

uzavřena smlouva o oboustranném zastavení válečných akcí. 2. února 1920 byla mezi Sovětským Ruskem a Estonskem uzavřena mírová smlouva. — *102*

[75] Lenin zřejmě potřeboval informace v souvislosti s nadcházejícím II. celoruským sjezdem komunistických organizací národů Východu. Sjezd, který svolalo ústřední byro komunistických organizací národů Východu při ÚV KSR(b), se konal v Moskvě 22. listopadu — 3. prosince 1919. První den sjezdového jednání přednesl Lenin referát o současné situaci (viz Sebrané spisy 39, Praha 1988, s. 335—346). Na sjezdu se rovněž projednávala činnost ústředního byra komunistických organizací národů Východu, otázka Tatarů a Baškirů a další. — *104*

[76] Lenin má na mysli návrh, který mu poslal k nahlédnutí jeden z knihovnických pracovníků. Šlo o založení Ústřední stranické knihovny v Moskvě. — *104*

[77] Na zadní stranu tohoto dopisu napsal předseda Hlavního výboru pro rašelinu I. I. Radčenko: »11. listopadu 1919 o 13. hodině byla soudruhu Leninovi odeslána zpráva o rašelinové kampani v roce 1919. Ve 23 hodiny téhož dne přišla tato odpověď.« — *105*

[78] P. F. Ochrimenko líčí okolnosti, za nichž dostal tento písemný vzkaz, takto: Koncem podzimu 1910 přijel do Moskvy z Ukrajiny, z Kamenky, obsazené bělogvardějci. Tehdy přeložil z angličtiny jednu z revolučních básní Edwarda Carpentera, která byla otištěna v Pravdě 7. listopadu 1919. Tajemnicí redakce byla tehdy Marie Iljinična Uljanovová. Když si Ochrimenko za několik dní přišel do redakce pro honorář, vypravoval Marii Iljiničně, jak se mu špatně vede. Marie Iljinična ho pozorně vyslechla a požádala ho, aby k ní na druhý den zašel. Když Ochrimenko přišel znovu do redakce, předala mu tento Leninův lístek. Brzy nato dostal všechno, co potřeboval. — *106*

[79] Napsáno na telegramu předsedy guberniálního výkonného výboru v Tule G. N. Kaminského a vedoucího guberniálního odboru sociálního zabezpečení Gožanského ze 17. listopadu 1919, v němž se pravilo, že na základě rozhodnutí V. guberniálního sjezdu sovětu **»guberniální výkonný výbor prosí radu lidových komisařů, aby Tule a gubernii zajistila bezplatné stravování dětí«** (podtrženo Leninem); telegram také sděloval, že guberniální odbor sociálního zabezpečení poskytuje stravování pro 8000 dětí, ale v Tule je jich 45 000.

Leninův dotaz byl poslán členovi kolegia lidového komisariátu zásobování A. I. Sviděrskému, který odpověděl, že »stravu dává lidový komisariát zásobování«, který poskytuje dětem zdarma potraviny podle norem. Informoval Lenina i o tom, že v Tule již bylo bezplatné stravování dětí zavedeno. Po obdržení Sviděrského odpovědi přeškrtl Lenin text svého vzkazu a na dokument poznamenal: »do archívu«; na rubu napsal příkaz lidovému komisariátu zásobování.

Dekret rady lidových komisařů ze 17. května 1919 o bezplatném stravování dětí, o němž se Lenin zmiňuje, byl uveřejněn 20. května v listu Izvěstija VCIK, č. 107. — *106*

[80] V Ústředním stranickém archívu Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS je uložen strojopis ruského překladu Leninova dopisu R. Keeleymu. Byl nalezen mezi Keeleyho písemnostmi, přeloženými do ruštiny roku 1920, když je lidový komisariát zahraničních věcí postoupil vyšetřovací komisi vojenského tribunálu:

»Moskva 20. listopadu 1919

Milý soudruhu Keeley!

Musím se omluvit za svou špatnou angličtinu. Říkal jsem Vám, když se mnou budete chtít mluvit, že se máte obrátit přímo na mne, protože u nás jsme s pořádkem a přesností na štíru a je velmi málo pravděpodobné, že byste bez mého zásahu dostal brzy a v pořádku všechno, co ve svém výjimečném postavení potřebujete. Jestli dobře rozumím, máte špatný a studený pokoj, nevalné obědy atd. Prosím za prominutí, hned zařídím, aby Vám dali lepší pokoj a lepší stravu. Jsme na tom velmi špatně s potravinami a palivem, ale pro své hosty (máme moc málo hostů z ciziny) dokážeme opatřit *všechno* potřebné. Ještě jednou Vás prosím, abyste se ihned obracel *přímo na mne.* Na obálku napište: Leninovi do vlastních rukou, od Keeleyho« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS).

Keeley odpověděl Leninovi dopisem z 26. listopadu. Děkoval mu za jeho péči a oznamoval, že dostal »krásný, teplý a veškerým pohodlím vybavený pokoj« a také potraviny (sýr, chléb, máslo, zavařeninu, čokoládu atd.).

Viz rovněž tento svazek, dokument č. 149. — *107*

[81] Telegram byl napsán z rozhodnutí Rady obrany poté, co na jejím zasedání 20. listopadu 1919 byla přednesena otázka zásobování dělníků v uralských dolech. Později, 15. prosince, poslal Lenin na tutéž adresu další telegram: ». . . o zásobování uralských dělníků potravinami jsem dostal odpověď jen jednou, a to 15. pro-

since. Musíte mi výkazy (kolik pudů se jim dodává) posílat dvakrát měsíčně« (Leninskij sbornik XXXIV, s. 245). 14. ledna 1920 byl poslán telegram podepsaný Leninem a Rykovem revoluční vojenské radě Východního frontu, ufskému guberniálnímu komisaři zásobování, komisaři Samarsko-zlatoustské dráhy a zvláštnímu komisaři zásobování 5. armády; zdůrazňovala se v něm také nutnost zásobovat potravinami všechny dělníky v jihouralských závodech, dolech a šachtách (viz Leninskij sbornik XXXIV, s. 253). — *108*

[82] Lenin má na mysli telegram B. S. Vejsbroda z 20. listopadu 1919. Oznamovalo se v něm, že po rozšíření epidemie skvrnitého tyfu nastala v Orenburgu nesmírně těžká situace. Boj proti epidemii ztěžuje nedostatek dříví a zdravotnického personálu. K boji proti skvrnitému tyfu by bylo podle Vejsbroda zapotřebí zvýšit počet lůžek v orenburských nemocnicích na pět tisíc a doplnit je dvěma lazarety. — *110*

[83] Tento dopis je Leninovou odpovědí na písemné sdělení B. S. Vejsbroda z 15. listopadu 1919, že Rudá armáda potřebuje lékaře. Vejsbrod poukazoval na nadměrný počet lékařů v léčebných zařízeních v Moskvě a upozorňoval, že lékaři musí být mobilizováni a posláni na frontu. Lenin zatrhl ve sdělení pasáž, v níž se uvádělo, že v některých zařízeních, například na klinikách Druhé moskevské státní univerzity, je víc lékařů než před válkou. Zatržené místo označil Lenin »NB« a dolů připsal: »Ověřit tento fakt přesně a okamžitě.« Na druhou stránku, kde Vejsbrod poukazoval na to, že v Moskvě jsou nepotřebná léčebná zařízení, Lenin poznamenal: »kolik jich je?« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *110*

[84] Jde zřejmě o Návrh stanov Komunistické strany Ruska (bolševiků). S přílohou oběžníků ústředního výboru KSR[73], který velmi nedbale vydalo Státní nakladatelství. — *112*

[85] Lenin navrhuje, aby se členem Celoruského ústředního výkonného výboru stal i zástupce Kyjevské gubernie. Návrh byl schválen (zástupcem Kyjevské gubernie v CÚVV byl zvolen K. Tolkačov). — *113*

[86] V rozhovoru přímou linkou s členy komise pro záležitosti Turkestánu M. V. Frunze řekl: »To, že bylo zamítnuto, aby k nám byli vysláni odpovědní političtí pracovníci, lze vysvětlit velkými poža-

davky Jižního frontu a Ukrajiny . . . Podařilo se nám po velké námaze získat . . . sem tam nějakého politického pracovníka a také technika« (M. V. Frunze na frontach graždanskoj vojny. Sbornik dokumentov. Moskva 1941, s. 259). — *113*

[87] Ke vzkazu byl přiložen dopis člena předsednictva Nejvyšší národohospodářské rady F. F. Syromolotova z 11. prosince 1919, informující Lenina o tom, že moskevská plynárna provedla pokusy, jak získat palivo z hořlavých břidlic, které se těží v oblastech kolem Simbirska [Uljanovsk] a Syzraně. Syromolotov navrhoval, aby se zorganizoval pravidelný dovoz těchto břidlic do Moskvy.

Náměstek lidového komisaře dopravy S. D. Markov týž den odpověděl Leninovi, že možnost dovozu břidlic do Moskvy »bude projednána ještě dnes v Nejvyšší radě pro železniční a vodní dopravu«. Zároveň však poukázal na to, že bude »obtížné dovážet břidlici ze Simbirska, protože po této trase se dopravuje obilí, jehož odvoz se jen stěží zvládá«. Na Markovovu odpověď Lenin připsal: »do archívu (pro informace) o **břidlici**« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *115*

[88] Jde o práci Volby do Ústavodárného shromáždění a diktatura proletariátu (viz Sebrané spisy 40, Praha 1988, s. 25—48), kterou Lenin dokončil 16. prosince 1919. — *116*

[89] Napsáno zřejmě v souvislosti s projednáním zprávy L. B. Krasina na zasedání Rady obrany 17. prosince 1919. Jeho zpráva se týkala vypracování způsobů evidence, které by umožňovaly kontrolovat stav činnosti železnic. Definitivní řešení této otázky však bylo odloženo na příští zasedání; Rada obrany rozhodla, aby zpráva o způsobech evidence s číselnými údaji byla předložena členovi kolegia lidového komisariátu dopravy J. V. Lomonosovovi (přičemž podle usnesení »způsoby evidence mají být stručnější, než jak je navrhuje soudruh Krasin«). Dne 24. prosince Rada obrany schválila program opatření podle Lomonosovova návrhu a uložila lidovému komisariátu dopravy, »aby jej zítra předložil v podobě několika usnesení k podpisu soudruhu Leninovi« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS).

Na dokumentu je neznámou rukou napsáno: »Splněno 19. 12.« — *118*

[90] L. B. Krasin písemně odpověděl: »*Jména* Vám mohu hned zítra předložit. Aparát to není malý, a skutečnost, že ho u nás i ve všech zemích řídí *stovky* lidí, není nic mimořádného. Organizace sama o sobě je taková, že Lomonosov, člověk bezpochyby znalý

věci, *nemohl vymyslet nic* kromě toho, že přidá tyto tři zmocněnce, a i to jen na zkoušku. Je pouze třeba pomoci tomuto aparátu, aby se vzpamatoval ze zhoubného působení Sturmu a Drangu [bouře a vzdoru] z roku 1918« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *118*

[91] Dne 13. prosince 1919 poslala Ústřední správa státních sdružených strojírenských závodů Radě obrany telefonogram se žádostí, aby bylo pro kulebakský a vyksunský závod, které splnily objednávky pro obranu země, zajištěno krmivo. Poukazovalo se zde na to, že právo na samostatný výkup krmiva, které Ústřední správa dostala, jí vinou průtahů v lidovém komisariátu zásobování a zvůle místních guberniálních zásobovacích výborů nebylo nic platné. Rada obrany projednala žádost Ústřední správy na zasedání 17. prosince 1919 a schválila usnesení o opatřeních k zajištění krmiva pro uvedené závody; dále pověřila D. I. Kurského, aby vypracoval návrh dodatečného oběžníku o důsledné realizaci usnesení VI. celoruského mimořádného sjezdu sovětů o revoluční zákonnosti.

Tento i následující Leninův vzkaz byly napsány v souvislosti s návrhem oběžníku, který sestavil Kurskij. Dne 23. prosince 1919 projednala rada lidových komisařů návrh, v němž už byly zapracovány Leninovy připomínky, a rozhodla, aby byl rozeslán lidovým komisařům k vyjádření. Dekret byl podepsán 30. prosince 1919 (viz Sobranije uzakoněnij i rasporjaženij raboče-kresťjanskogo pravitělstva, č. 1—2, za rok 1920). — *119*

[92] *Bědnota* — rolnický deník. Vycházel v Moskvě od 27. března 1918 do 31. ledna 1931. — *119*

[93] Jde o prohlášení, které podepsali Popov a Lander jménem 32 ukrajinských pracovníků; kritizovalo se v něm složení byra ÚV Komunistické strany Ukrajiny (bolševiků) a metody jeho práce. Obsahovalo také protest proti mobilizaci pracovníků stranického a státního aparátu z ruských gubernií k práci na Ukrajině.

Organizační byro ÚV KSR(b) 18. prosince 1919 posoudilo prohlášení ukrajinských pracovníků a usneslo se »vyslovit jim důtku za to, že místo plodné práce podle pokynů celoukrajinského revolučního výboru a byra ÚV KSU(b) maří čas a síly pomluvami a neodpovědným politikařením, čímž se narušuje stranická kázeň, a uložit jim, aby přísně dodržovali pokyny stranického ústředí a vykonávali tu práci, která bude každému z nich uložena.« — *120*

[94] Jde o vyslání P. N. Lepešinského do Turkestánu ve funkci náměstka lidového komisaře školství a osvěty. — *121*

[95] Dne 21. prosince 1919 byl také poslán dopis, podepsaný Leninem a adresovaný guberniálnímu výboru strany a výkonnému výboru guberniálního sovětu v Tule, v němž se zdůrazňovalo, že je nezbytné poslat do deseti dnů moskevským pracujícím aspoň čtyři sta vagónů brambor. »Na výsledcích vaší práce,« stálo v dopisu, »na vaší energii a rozhodnosti závisí záchrana dělnické třídy, upevnění revolučních vymožeností, další úspěchy revoluce a její konečné vítězství« (Leninskij sbornik XXIV, s. 146). — *122*

[96] Poznámku napsal Lenin zřejmě poté, co se na zasedání malé rady lidových komisařů 18. prosince 1919 projednávala žádost výkonného výboru guberniálního sovětu v Moskvě. Šlo o zrušení oběžníku lidového komisariátu vnitra o tom, že se má používat církevních budov ke školským účelům. Malá rada lidových komisařů se usnesla tuto žádost zamítnout a uložit lidovým komisariátům školství a osvěty, spravedlnosti a vnitra, aby vypracovaly příslušnou směrnici a předložily ji malé radě do 29. prosince 1919. — *123*

[97] 30. prosince 1919 se rada lidových komisařů usnesla: »Protože se pokládá za zásadně nezbytné postavit do 1. května 1920 pomník Karla Marxe na náměstí J. M. Sverdlova, ukládá se komisi při radě lidových komisařů, aby v co nejkratší době podrobně projednala tuto záležitost a předložila návrh pomníku spolu s návrhem příslušných opatření a rozpočet ke schválení RLK.«

Návrh pomníku Karla Marxe, který vypracoval sochař S. D. Merkurov, byl shledán nevyhovujícím, a proto 23. února 1920 zadala malá rada lidových komisařů objednávku pomníku sochaři S. S. Aljošinovi. Toto rozhodnutí malé rady RLK bylo předmětem stížnosti S. D. Merkurova v dopisu adresovaném vedoucímu úřadovny rady lidových komisařů V. D. Bončovi-Brujevičovi. Podle slov A. V. Lunačarského »Vladimír Iljič si vzal jeho stížnost k srdci a zvlášť mě kvůli tomu telefonicky žádal o svolání nové poroty. Řekl, že přijede, aby si osobně prohlédl Aljošinův návrh i návrh sochaře M. Přijel. Byl velmi spokojen s Aljošinovým návrhem a návrh sochaře M. zamítl.« (A. V. Lunačarskij, O Vladimire Iljiče. Sbornik statěj i vospominanij. Moskva 1933, s. 47). Dne 20. dubna vyslechla malá rada zprávu Lunačarského o průběhu přípravných prací k vybudování pomníku Karla Marxe a rozhodla zadat pomník Aljošinovi a skupině jeho spolupracov-

níků. K 1. máji 1920 Marxův pomník dokončen nebyl; toho dne byl slavnostně položen základní kámen a Lenin přitom pronesl »krátký, ale působivý projev o významu Karla Marxe jako socialistického vůdce« (Viz Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 137).

Leninova myšlenka postavit v Moskvě pomník Karla Marxe se uskutečnila až roku 1961: v době konání XXII. sjezdu Komunistické strany Sovětského svazu byl na náměstí J. M. Sverdlova slavnostně odhalen Marxův pomník, dílo sochaře L. J. Kerbela. — *125*

[98] Napsáno na telegramu předsedy zvláštního výboru pro zavedení výjimečného stavu na železnicích J. Ch. Peterse, který byl poslán z Ruzajevky a doručen pozdě večer 25. prosince 1919. V telegramu se navrhovalo, aby byli odvoláni z armády kvalifikovaní dělníci z železničních dílen a dep, protože téměř všude se snížil počet opravených lokomotiv, místy až na katastrofální minimum.

Dne 31. prosince byl na zasedání Rady obrany projednán Krasinův návrh usnesení »o uvolnění kvalifikovaných pracovníků železničních dílen a železničních dělníků z armády« a po Krasinově prohlášení, že je otázka už prakticky vyřešena, bylo rozhodnuto považovat ji za vyřízenou. — *125*

[99] V Ústředním stranickém archívu Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS je uložena strojopisná kopie tohoto dopisu, která byla odeslána předsednictvu Nejvyšší národohospodářské rady. Na jejím konci je připsáno: »Žádám, aby mi odpověď na všechny tyto otázky byla poslána hned dnes nebo v krajním případě odeslána jako telefonogram.« Tuto doušku obsahoval zřejmě i strojopisný originál uvedeného dokumentu, který byl poslán polygrafickému odboru NNHR, protože na dopisu adresovaném předsednictvu Nejvyšší národohospodářské rady je poznámka, že kopie se posílá pouze na vědomí. — *125*

[100] Jde o odpověď na telegram I. N. Smirnova, adresovaný Leninovi, jenž obsahoval zprávu o průběhu přepravy uhlí z Kolčugina a Kuzněcké pánve.

V Leninově telegramu je obsažen pokyn, aby vojska Rudé armády chránila v Omsku a na železničních tratích do Irkutska majetek ustupující Kolčakovy armády. — *126*

[101] Článek G. M. Kržižanovského byl uveřejněn 10. ledna 1920 v Pravdě, č. 5 podtitulkem Rašelina a palivová krize[31]. — *128*

[102] Jde o zasedání politického byra ústředního výboru KSR(b)

27. prosince 1919, na němž se projednávaly tyto otázky: dotaz G. V. Čičerina, může-li poslat gruzínské vládě, která dosud nebyla uznána, návrh na společné vojenské akce proti Děnikinovi; Čičerinovo sdělení, že Estonci jsou ochotni dát požadované vojenské záruky pod podmínkou, že jim bude poskytnuto právo vybudovat opevnění na levém břehu Narvy; Čičerinovo prohlášení, že petrohradská pobočka Ruské tiskové agentury uveřejnila zprávu vojenského rázu, kterou si mohly země Dohody a Finsko vyložit v tom smyslu, že Rusko hodlá zaútočit na Finsko, a další otázky. — *131*

[103] Lenin má na mysli *Nezávislou sociálně demokratickou stranu Německa* — centristickou stranu, založenou v dubnu 1917. Ve dnech 30. listopadu—6. prosince 1919 se konal mimořádný sjezd strany v Lipsku. Pod tlakem levice schválil sjezd akční program, který se hlásil k myšlence diktatury a systému sovětů. Proletářské křídlo strany na sjezdu navrhlo »okamžité a bezpodmínečné připojení k III. internacionále« (Sebrané spisy 44, Praha 1988, s. 90). V říjnu 1920 se Nezávislá sociálně demokratická strana Německa na sjezdu v Halle rozštěpila. Značná část této strany se v prosinci 1920 sloučila s Komunistickou stranou Německa. Pravicové živly vytvořily samostatnou stranu a ponechaly si dřívější název Nezávislá sociálně demokratická strana Německa, která existovala do roku 1922. — *132*

[104] Telegram byl odeslán s tímto dovětkem G. V. Čičerina: »Budete-li muset omezit počet zavazadel při návratu do Ruska, přivezte jen výstřižky a fotografie. Shromážděnou literaturu tam nechte, ať ji k nám přivezou po částech.« — *132*

[105] Ústřední kolegium agitačních středisek bylo vytvořeno z rozhodnutí Rady obrany 13. května 1919, aby zřizovalo agitační osvětová střediska v železničních uzlech a v místech, odkud se vypravují vojenské jednotky. — *132*

[106] Večer předtím, 29. prosince 1919, přijal Lenin ve své pracovně v Kremlu M. S. Movšovičovou, která přijela z fronty do Moskvy, protože její manžel dostal tyfus a neměl se kdo starat o její dceru. Lenin s ní hovořil o její činnosti v Rudé armádě a o situaci na frontě. Příští den Lenin Movšovičovou navštívil a přislíbil jí pomoc v osobních záležitostech. — *132*

[107] Jde o poznámku na telegramu V. Jušina z vesnice Ošta v Oloněc-

ké gubernii. Jušin si stěžoval, že místní úřady mu na základě rozpisu povinných dodávek zabavily jednu ze tří dojnic. Poukazoval na to, že má devítičlennou rodinu a že jeho syn slouží v Rudé armádě. Kopii telegramu poslala S. B. Bričkinová A. D. Cjurupovi do lidového komisariátu zásobování. — *133*

[108] Dne 2. ledna nařídila Rada obrany lidovému komisariátu zásobování, aby posoudil, zda je účelné, aby armáda kromě východní fronty a některých dalších okruhů zásobovala také ostatní dělníky. Dne 16. ledna byla na zasedání Rady obrany vzata na vědomí zpráva člena kolegia lidového komisariátu zásobování A. I. Sviděrského o vyjádření lidového komisariátu zásobování k této záležitosti. — *134*

[109] Jde o poznámku na telefonogramu členky kolegia lidového komisariátu zásobování V. N. Jakovlevové Leninovi, který přijala 1. ledna 1920 v 16.25 hod. sekretářka rady lidových komisařů M. I. Gljasserová. Zprávy došlé 30. a 31. prosince 1919 se týkaly nakládky a vypravování ucelených vlaků s potravinami do Moskvy. Jakovlevová také sdělovala, že nepřišly zprávy z Kazaně a ze Simbirska [Uljanovsk], protože přímá linka 30. ani 31. prosince nefungovala, a že v Samaře [Kujbyšev] se přistavuje mnohem méně vagónů k přepravě potravin, než je třeba.

Dne 2. ledna 1920 přednesl Lenin na zasedání Rady obrany referát O vojenské evidenci v resortu lidového komisariátu pošt a telegrafů a lidového komisariátu dopravy. — *134*

[110] Napsáno jako odpověď na dotaz, jakého charakteru má být literatura, kterou Lenin potřebuje zakoupit v zahraničí. Šlo o telefonický dotaz jednoho z pracovníků Nejvyšší národohospodářské rady, který odjížděl služebně do ciziny. Telefonistka špatně zachytila jméno tohoto pracovníka a nesprávně je zapsala. Při čtení záznamu telefonátu Lenin jméno tazatele podtrhl a napsal nad ně dva otazníky. — *135*

[111] *Die Freiheit* — deník, orgán Nezávislé sociálně demokratické strany Německa; vycházel v Berlíně od 15. listopadu 1918 do 30. září 1922. — *135*

[112] Herec L. C. Vivjen byl zatčen v Petrohradu pro obvinění z činnosti v kontrarevoluční organizaci a měl být převezen do Samary [Kujbyšev]. O jeho propuštění (až bude projíždět Moskvou) se zasazoval A. V. Lunačarskij, který zřejmě nebyl dostatečně infor-

mován o celé záležitosti. Když Lenin obdržel podrobné informace, Vivjen byl poslán do Samary. — *137*

[113] Poznámka pro A. I. Sviděrského je napsána na dopisu, který Leninovi napsali dělníci z balašinské továrny a v němž se oznamovalo: »potraviny — a to je výhradně chleba — dostáváme my dělníci jednou za pět až čtrnáct dní. Žádné jiné potraviny nedostáváme. Když nám z ústředí pošlou brambory, ty také stojí na trati asi měsíc ... Prosíme Vás, soudruhu *Lenine*, pomozte nám zlepšit naši svízelnou situaci, abychom mohli lépe pracovat pro blaho a rozkvět našeho revolučního Ruska.« — *139*

[114] Dne 5. ledna 1920 se obrátil A. D. Cjurupa na ústřední výbor KSR(b) s dopisem poukazujícím na to, že usnesení RLK z 3. ledna 1920, které povoluje orgánům Nejvyšší národohospodářské rady opatřovat si krmivo za volné ceny (v případech, kdy státní kontrola zjistí, že orgány lidového komiariátu zásobování nemohou zásobovat krmivem podniky NNHR), podkopává základnu zásobovací politiky lidového komisariátu zásobování a anuluje monopol na dodávky krmiva. Cjurupa žádal, aby ústřední výbor KSR(b) tuto otázku projednal. — *139*

[115] Tento telegram je odpovědí na telegram revoluční vojenské rady 3. armády z 10. ledna 1920 adresovaný Leninovi, v němž se navrhovalo zapojit vojáky této armády do práce na obnově národního hospodářství. 13. ledna 1920 rada lidových komisařů ve svém usnesení k Leninově zprávě o vytvoření 1. pracovní armády uvítala tento návrh revoluční vojenské rady 3. armády. Byla vytvořena komise, jejímiž členy se stali V. I. Lenin, A. D. Cjurupa, L. B. Krasin, A. I. Rykov, M. P. Tomskij a L. D. Trockij, která měla vypracovat návrhy, jak využít 3. armádu co nejúčelněji. Rada obrany svým usnesením z 15. ledna 1920 reorganizovala 3. armádu v 1. pracovní armádu a vytvořila revoluční radu 1. pracovní armády z členů revoluční vojenské rady a zástupců lidových komisariátů zásobování, zemědělství, dopravy, práce a Nejvyšší národohospodářské rady. Ve dnech 17. a 18. ledna se využitím vojenských útvarů v oblasti hospodářství zabývalo politické byro ústředního výboru KSR(b). Schválilo usnesení Rady obrany o přeměně 3. armády v 1. pracovní armádu, jakož i usnesení o přípravě návrhů na vytvoření kubáňsko-grozněnské, ukrajinské, kazaňské a petrohradské pracovní armády. 21. ledna 1920 se rada lidových komisařů RSFSR po dohodě s celoukrajinským revolučním výborem usnesla, aby v prostoru Jihozápadního frontu

byla vytvořena ukrajinská pracovní armáda. 10. února se Rada obrany usnesla přejmenovat 7. armádu na petrohradskou revoluční pracovní armádu. Na přelomu ledna a února byla do hospodářské výstavby zapojena záložní armáda republiky a útvary 2. armády, v březnu vojska 8. armády republiky a útvary 2. armády, v březnu vojska 8. armády a o něco později také některé další vojenské složky. Po vypuknutí války s Polskem a s Vrangelem musely být pracovní armády uvedeny do stavu bojové pohotovosti. — *141*

[116] Dne 15. ledna 1920 oznámil A. D. Cjurupa předsedovi zvláštní zásobovací komise Jižního frontu M. K. Vladimirovovi Leninovo rozhodnutí a dotázal se ho, jaká je zásobovací situace v donské oblasti. — *143*

[117] Komisař zásobování Ivanovsko-vozněsenské gubernie M. Z. Manuilskij přijel do Moskvy kvůli katastrofální zásobovací situaci v gubernii; obrátil se na Lenina s prosbou o okamžitou pomoc Ivanovu-Vozněsensku. Vyložil mu také, že guberniální výbor strany a výkonný výbor guberniálního sovětu vypracoval plán oprav lokomotiv a vagónů vlastními silami a plán vypravování vlastních vlaků pro přísun potravin. » . . . Vladimír Iljič zatelefonoval do lidového komisariátu dopravy náměstkovi lidového komisaře soudruhu Markovovi,« vzpomínal Manuilskij. »‚Soudruhu Markove, máte na nejbližších potravinových základnách vlaky s obilím? Zjistěte to a zavolejte mi'« (Krasnyj tkač, Ivanovo-Vozněsensk, č. 13, 1924, s. 9). Poté dal pokyn vypravit do 24 hodin do Ivanova-Vozněsenska z moskevského železničního uzlu 19 vagónů s obilím a požádal S. D. Markova, aby pohovořil s ivanovsko-vozněsenským zástupcem o opravě vozových souprav. Po návratu do Ivanova-Vozněsenska podal M. Z. Manuilskij 16. ledna 1920 na X. guberniální konferenci strany zprávu o výsledcích své cesty do Moskvy a o Leninově pomoci. Uvedl, že Lenin »také nařídil, aby k nám byly co nejrychleji vypraveny dva vlaky s obilím, na což sám osobně dohlédne . . . Tak díky našemu úsilí a pomoci soudruha Lenina budeme mít brzy obilí.« (V gody graždanskoj vojny. Ivanovo-vozněsenskije bolševiki v period inostrannoj vojennoj intervencii i graždanskoj vojny. Sbornik dokumentov i matěrialov. Ivanovo 1957, s. 155). — *143*

[118] Poznámka je napsána na zprávě P. N. Solonka o tom, že v okolí Brjanska jsou zásoby uhlí, pyritu a bílého písku na výrobu porcelánu. Poukazoval na to, že »plocha, kde bylo nalezeno uhlí, se

rovná přibližně 40 čtverečním verstám [versta — 1066,78 m]. Uhlí se může nynější technikou a při nynější produktivitě práce vytěžit až 3 500 000 pudů [pud — 16,38 kg] ročně, a kdyby se práce dobře zorganizovala . . ., pak by se mohlo těžit i 10 000 000 pudů.« Na obálku se Solonkovým sdělením Lenin napsal: »**Od P. N. Solonka** *o uhlí* v malcevské *oblasti*.«

Dne 15. ledna 1920 dostal Lenin z Hlavního výboru pro uhelný průmysl informaci o nalezišti kamenného uhlí u Brjanska. A. Lomov mu napsal: »Posílám Vám tuto informaci: jeden z našich nejlepších geologů, odborníků na uhlí, slíbil, že se pojede do těch míst podívat« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *143*

[119] Dne 17. ledna 1920 bylo na zasedání rady lidových komisařů schváleno usnesení o shromažďování bělogvardějské literatury. Toto usnesení bylo (v neúplném znění) uveřejněno v Pravdě a v listu Izvěstija VCIK, č. 15 z 24. ledna 1920. — *144*

[120] Jde o noticku Bohatství ropných produktů[2], uveřejněnou v listu Izvěstija VCIK, č. 18 ze 14. ledna 1920. — *144*

[121] Jde o dekret o spotřebních komunách, schválený radou lidových komisařů 16. března 1919 a uveřejněný 20. března 1919 v listu Izvěstija VCIK, č. 60. Lenin se přímo podílel na vypracování dekretu (viz Leninskij sbornik XVIII, s. 293—298). Na základě dekretu se všechna družstva působící ve městech i na venkově slučovala vždy v jednu spotřební komunu, do níž patřilo veškeré obyvatelstvo dané oblasti. Každý občan byl povinen stát se členem komuny a zaregistrovat se v jednom z jejích distribučních středisek. Místní spotřební komuny se sdružovaly v guberniální svazy, jejichž jednotným ústředím byl Ústřední svaz spotřebních družstev (Centrosojuz). — *145*

[122] Koncem roku 1919 vydal Lenin pokyn, aby bylo posláno 10 000 kvalifikovaných kovodělníků na opravářské práce v železniční dopravě. Vedení Celoruské ústřední rady odborů a moskevské guberniální rady odborů se opozdily s vypracováním podmínek převedení kovodělníků na práci do moskevského železničního uzlu. Proto Lenin napsal tento dopis. — *146*

[123] Tento dovětek připsal Lenin k telegramu L. D. Trockého adresovanému veliteli Turkestánského frontu M. V. Frunzemu a veliteli 4. armády Vostanovovi. Telegram obsahoval pokyny k rozmístění sil 4. armády, která byla přeměněna v pracovní armádu a měla

vybudovat železniční trať Alexandrov Gaj — Emba a přestavět trať Krasnyj Kut — Alexandrov Gaj na trať širokorozchodnou.

Embská ropná oblast byla osvobozena v první polovině ledna 1920. V té době byla jediným místem, odkud Sovětská republika mohla získávat pohonné hmoty. Už 24. prosince 1919 stanovila Rada obrany operativní úkol vybudovat železniční trať Alexandrov Gaj — Emba a přestavět trať Krasnyj Kut — Alexandrov Gaj na širokorozchodnou. Tímto úkolem pověřila Rada obrany vojska Turkestánského frontu, zejména 4. armádu. Dne 19. ledna M. V. Frunze podepsal rozkaz, aby 4. armáda vybudovala Embskou dráhu. — *148*

[124] Jde o Výkladový slovník živého velkoruského jazyka V. I. Dala[13], který vyšel v letech 1863—1866 ve 4 svazcích. Na Leninův příkaz zahájil lidový komisariát školství a osvěty práce na sestavení nového slovníku, k jeho vydání však tehdy nedošlo. V květnu 1921 se Lenin znovu vrátil k této otázce (viz Leninskij sbornik XX, s. 315—316). Uložil náměstkovi lidového komisaře školství a osvěty J. A. Litkensovi vypracovat plán práce a určit definitivní složení redakční komise. Pro přípravu slovníku byla vytvořena komise v tomto složení: I. I. Glivenko, D. N. Ušakov, N. N. Durnovo, P. N. Sakulin, A. J. Gruzinskij a A. A. Buslajev. 5. srpna, když dostal návrh organizace práce komise, nařídil Lenin sekretářce, aby od Litkense zjistila, jak se »věci mají« (nebo jak se *býbou* kupředu). 9. října, měsíc po Litkensově sdělení, že se práce normálně rozbíhá, poprosil L. A. Fotijevovou, aby si vyžádala stručné informace o jejím průběhu (viz Leninskij sbornik XXIII, s. 205). Čtyřdílný výkladový slovník ruského jazyka, sestavený za redakce D. N. Ušakova, vycházel v letech 1935—1940. — *148*

[125] Ve svém telefonogramu z 18. ledna 1920 uváděl lidový komisař zdravotnictví N. A. Semaško, že vlak se zdravotnickou komisí B. S. Vejsbroda, která byla vyslána na jižní frontu a na Ukrajinu, aby tam likvidovala skvrnitý tyfus, se dostává jen velmi pomalu kupředu. Semaško psal: »Prosím Vás 1. o okamžitý příkaz k jízdě vlaku, 2. o zvláštní dozor nad vlakem, 3. o vyšetření příčin zdržení a pohnání viníků před revoluční tribunál.« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *149*

[126] V dopisu adresovaném Leninovi protestoval L. B. Kameněv proti rozhodnutí malé rady lidových komisařů zavřít Nikitinské divadlo. Podle Kameněvova názoru nepatřila tato záležitost do kom-

petence ústředních, nýbrž místních mocenských orgánů, v daném případě moskevského odboru školství a osvěty. 20. ledna 1920 se zavření Nikitinského divadla projednávalo na zasedání RLK, která rozhodnutí malé rady lidových komisařů potvrdila a uložila jí, aby k projednávání záležitostí týkajících se Moskvy zvala zástupce moskevského sovětu (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *149*

[127] Napsáno na dopisu A. V. Lunačarského s žádostí, aby vysvětlil zatčení členů komise pro záležitosti nezletilých.

Dne 22. ledna 1920 odpověděl F. E. Dzeržinskij na Leninův dotaz: »Zapečetění místnosti a zatčení členů komise provedla vyšetřovací komise při Nejvyšším tribunálu. Obvinění: strašlivé rozkrádání, zneužívání a bělogvardějština. Vážné důkazy.« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *149*

[128] Poznámka byla napsána na rubu vzkazu, který poslal N. N. Krestinskij Leninovi a který se týkal tezí rezoluce o financích, napsaných J. Larinem pro III. celoruský sjezd národohospodářských rad (23.—29. ledna 1920). Krestinskij napsal: »Považuji je za neuskutečnitelné a navíc politicky škodlivé.«

Protože Larin nejednou vystupoval v rozporu s politikou strany, rozhodlo 23. ledna politické byro ústředního výboru KSR(b) o jeho uvolnění z předsednictva Nejvyšší národohospodářské rady. — *150*

[129] Problémy, na které poukazuje telegram V. S. Jermakova, projednávala Rada obrany 16. a 23. ledna 1920. Leninem navržené usnesení bylo schváleno v Radě obrany 23. ledna. — *151*

[130] Na vzkaz od Lenina napsal A. M. Ležava pod příslušné otázky řadu čísel. Na Leninovu první otázku odpověděl: »až 40 %.« Text, který dal Lenin do rámečku, znamená, že O. J. Šmidt, člen kolegia lidového komisariátu zásobování, potvrdil Ležavovu odpověď. Na Leninovu otázku: »bez družstev, orgány lidového komisariátu zásobování«, Ležava odpověděl: »60 %« a pod ostatní otázky napsal: 20, 60, 20. Téhož dne, 26. ledna 1920, poslal A. I. Sviděrskij Leninovi zprávu, v níž uváděl, že od srpna 1919 do 1. ledna 1920 bylo vykoupeno 90 miliónů puďů [pud — 16,38 kg] obilí. »Ve výkupních skladech družstev,« psal Sviděrskij, »se shromáždilo 27 miliónů různých druhů obilí« (pod tento text Lenin poznamenal: »Toto je *z* 90 miliónů pudů«), »vý-

kupních skladů mají zásobovací orgány 868. Všechna družstva mají celkem 770 výkupních skladů, které pracují pro lidový komisariát zásobování.« Čísla 868 a 770 podtrhl Lenin dvakrát. Kromě toho se dochoval Leninův lístek se žádostí o informaci, kolik ostatních potravin, zejména brambor, bylo vykoupeno prostřednictvím družstev, mimo družstva a jakou úlohu hrají družstva při výkupu. — *152*

[131] Napsáno na návrhu Usnesení o petrohradské pracovní armádě (bývalé 7. armádě). Na Leninův pokyn bylo usnesení posláno lidovému komisariátu práce, Nejvyšší národohospodářské radě, lidovému komisariátu zemědělství, lidovému komisariátu dopravy, lidovému komisariátu zásobování, Baltskému loďstvu a petrohradskému okruhovému komisariátu vojenství. Otázka reorganizace 7. armády v pracovní armádu byla 7. února 1920 předložena k posouzení Radě obrany, která se usnesla: ». . . uložit soudruhovi Skljanskému, aby hned zítra rozeslal návrh usnesení všem členům Rady obrany, a nebudou-li námitky, předložit v pondělí k podpisu soudruhu Leninovi« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). 10. února usnesení Rady obrany podepsal Lenin a příští den bylo uveřejněno v Pravdě a v listu Izvěstija VCIK, č. 30. — *153*

[132] Poznámka byla napsána na zprávě lidového komisaře zahraničních věcí G. V. Čičerina. Ve zprávě se konstatovalo, že je porušováno usnesení ústředního výboru KSR(b), na jehož základě všechny informace o zahraniční politice mají procházet předběžnou cenzurou. Šlo zejména o interview V. P. Zatonského (viz Večernije Izvěstija, č. 450, 26. ledna 1920). Lenin poslal dokument Ruské tiskové agentuře a připsal na něj: »Hned vrátit.« Téhož dne odpovědný vedoucí Ruské tiskové agentury P. M. Keržencev odpověděl Leninovi, že učinil opatření, aby se korespondence týkající se vztahů se zahraničím posílala k nahlédnutí lidovému komisariátu zahraničních věcí. Lenin na tento dopis poznamenal: »Založit do složky ROSTA.« 21. února 1920 se Lenin znovu obrací na Keržence va v souvislosti s dopisem lidového komisariátu zahraničních věcí k případu neodpovědného vystoupení jistého moskevského novináře v rozhlase, jež se týkalo sovětské zahraniční politiky: »Proč jste to neposlali k cenzuře? Kdo to zavinil?« (Leninskij sbornik XXXIV, s. 267). — *153*

[133] Lenin napsal tento vzkaz na telegram, který došel od revoluční vojenské rady 4. armády. Telegram byl odeslán 29. ledna 1920;

obsahoval námitky proti výstavbě železniční trati Alexandrov Gaj—Emba a doporučovala se v.něm jiná varianta — výstavba trati Uralsk—Emba podél silnice na Gurjev.

Návrh revoluční vojenské rady 4. armády byl zařazen do dodatečného programu zasedání RLK dne 31. ledna, ale projednával se teprve na dalším zasedání, 5. února. Na něm bylo rozhodnuto potvrdit dříve schválené usnesení Rady obrany o výstavbě železniční trati Alexandrov Gaj—Emba, uložit lidovému komisariátu dopravy, aby učinil mimořádná opatření, jimiž by se zajistil urychlený přesun už naloženého stavebního materiálu přímo na místo stavby, a pověřit S. D. Markova a K. A. Alferova, aby za 14 dní referovali v RLK o průběhu stavebních prací. — *155*

[134] Lenin míní brožuru G. M. Kržižanovského Hlavní úkoly elektrifikace Ruska [30], jejíž rukopis poslal přímo do tiskárny, aby urychleně vyšla k prvnímu zasedání ÚVV 7. volebního období. — *155*

[135] Konstruktér a vynálezce A. F. Šorin pracoval v radiotechnické laboratoři v Nižním Novgorodu. Nedopatřením byl uvězněn a zanedlouho propuštěn. — *158*

[136] S. T. Kovylkin byl tehdy náčelníkem Jihovýchodní dráhy. Náčelník Ústřední správy vojenské dopravy Revoluční vojenské rady republiky M. M. Aržanov byl vyslán do Saratova, aby zajistil rychlejší přesun vojsk na jižní frontu. — *159*

[137] J. O. Bumažnyj byl roku 1920 tajemníkem uralského byra ÚV strany, K. G. Maximov předsedou průmyslového byra NNHR na Uralu a zmocněncem Rady práce a obrany pro obnovení uralského průmyslu. Neshody mezi revoluční vojenskou radou pracovní armády a zástupci resortů se týkaly hlavně rozsahu plných mocí revoluční vojenské rady. Leninův telegram byl patrně odpovědí na dotaz, jak má revoluční vojenská rada řešit s resorty sporné otázky. — *159*

[138] V zájmu lepšího zásobování dělníků potravinami se v článku navrhovalo využívat půdního fondu k zakládání kolektivních zelinářských zahrad a přidružených hospodářství pro chov užitkových zvířat. — *161*

[139] Na kavkazské frontě se na začátek února 1920 chystala nová ofenzíva Rudé armády, avšak jednotlivá vojska, která tam operovala, nebyla v té době dostatečně koordinovaná. Jízdní armáda

byla oslabena z předchozích bojů, ve vojsku se citelně projevovala únava a nedostatečné materiální zabezpečení. V souvislosti s ochabnutím politickovýchovné práce docházelo v jednotkách k případům porušování vojenské kázně.

V těžké situaci se ocitl kombinovaný jízdní sbor, který bojoval v součinnosti s 1. jízdní armádou. Docházelo zde k hrubému porušování disciplíny a k projevům anarchie. Ve štábu sboru působily kontrarevoluční živly: v noci na 3. února byl zavražděn komisař sboru V. N. Mikeladze. Lenin byl těmito událostmi i celkovou mimořádně složitou vojenskou situací znepokojen, neboť všechny tyto okolnosti ohrožovaly ofenzívu Rudé armády na Severním Kavkazu, která měla vést k definitivní porážce nepřítele. — *163*

[140] Uvedený dokument se týká příkazu, který vydal guberniální komisař zásobování v Tambově Goldin. Praví se v něm: »Všem pracovníkům pověřeným přejímáním obilí, všem smluvním stranám. Uložte vedoucím pracovníkům výkupních skladů, aby povinně průběžně sledovali způsob skladování a kvalitu obilí. Při prvním případu znehodnocení obilí bude vedoucí výkupního skladu zastřelen a pracovník pověřený přejímáním obilí předán mimořádné komisi pro boj s kontrarevolucí a sabotážemi.« Tento nezákonný příkaz vyvolal četné stížnosti. Na Leninův zákrok poslal zástupce lidového komisariátu zásobování N. P. Brjuchanov guberniálnímu zásobovacímu komisaři do Tambova tento pokyn přímou linkou: »Okamžitě podejte zprávu, zda se byť v jediném případě postupovalo v duchu tohoto příkazu. Překročil jste jím svou pravomoc . . . Jaká reálná praktická opatření jste učinil, aby bylo obilí při přejímce kontrolováno, aby se nepřijímalo obilí zvlhlé, a jaká opatření uplatňujete, aby se kontrolovalo skladované obilí v zájmu dlouhodobého zachování jeho kvality? Odpověď pošlete obratem Leninovi, s kopií pro Radu obrany« (Leninskij sbornik XXXIV, s. 261). — *163*

[141] Lenin napsal tento pokyn na telegram od předsedy ucholovského volostního výkonného výboru (Rjazaňská gubernie) Bělikova a předsedy volostního výboru strany Rusanova, kteří žádali, aby bylo zrušeno usnesení rjažského újezdního výkonného výboru o znárodnění elektrárny ve vesnici Ucholovo a jejím přemístění do Rjažska. V souvislosti s tímto usnesením byl újezdní výkonný výbor volostním výkonným a volostním stranickým výborem požádán o »municipalizaci« elektrárny, aby se »s celou sítí, přístroji a příslušenstvím stala majetkem všeho lidu«. — *165*

[142] Jde o Dálnovýchodní republiku, která vznikla v dubnu 1920 na území Zabajkalské, Amurské, Přímořské a Kamčatské oblasti a severního Sachalinu. Dálnovýchodní republika vznikla jako stát buržoazně demokratický, ale v podstatě uplatňovala politiku odpovídající zájmům Sovětského Ruska, které se snažilo zajistit si na východní frontě delší oddech a vyhnout se válce s Japonskem.

Když bylo území Dálného východu (s výjimkou severního Sachalinu) osvobozeno od interventů a bělogvardějců, schválilo Lidové shromáždění Dálnovýchodní republiky 14. listopadu 1922 usnesení o připojení k RSFSR. — *166*

[143] Tento dokument je reakcí na Stalinův telegram z 18. února 1920. Stalin v něm vyslovil nesouhlas s rozkazem vrchního velitele, aby fronta byla posílena jednotkami ukrajinské pracovní armády. Zároveň žádal, aby byl k objasnění této záležitosti pozván do Moskvy. Dne 19. února byla Stalinovi odeslána telegrafická odpověď podepsaná Leninem, jejíž text obsahuje tento dokument. — *167*

[144] Lenin má na mysli pokus bělogvardějského »dobrovolnického« sboru o protiúder v prostoru ofenzívy sovětských vojsk poblíž Rostova na Donu. Díky neočekávanému útoku, který začal za úsvitu 20. února, se bělogvardějcům podařilo 21. února vtrhnout do města a vytlačit z něj jednotky 8. armády. Avšak již 23. února dobyla 8. armáda město zpět a zatlačila protivníka na levý břeh Donu. — *169*

[145] Tento dokument je Leninovou odpovědí na Stalinův telegram, v němž stálo: »Není mi jasné, proč mám mít kavkazskou frontu na starosti právě já . . . Starost o posílení kavkazské fronty plně přísluší Revoluční vojenské radě republiky, jejíž členové jsou, jak jsem se informoval, naprosto zdrávi, a ne Stalinovi, který je i tak přetížen prací« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *169*

[146] Lidový komisariát státní kontroly RSFSR byl vytvořen na základě usnesení Celoruského ústředního výkonného výboru z 2. května 1918 a rady lidových komisařů RSFSR z 11. května 1918. Dekretem CÚVV ze 7. února 1920 byl reorganizován v lidový komisariát dělnicko-rolnické inspekce. — *170*

[147] *Výbory vesnické chudiny* se zřizovaly na základě dekretu Celoruského ústředního výkonného výboru z 11. června 1918. Sehrály

významnou úlohu v boji proti kulakům a v upevňování moci sovětů na vesnici. Tyto výbory přísně evidovaly zásoby a přebytky obilí a rozdělovaly zemědělské nářadí. Protože bylo nutné »dokončit výstavbu sovětů a vytvořit jejich jednotnou organizační strukturu na celém území Sovětské republiky«, usnesl se VI. celoruský mimořádný sjezd sovětů v listopadu 1918 na nových volbách do všech volostních a vesnických sovětů a pověřil tímto úkolem výbory chudiny. Podle instrukce CÚVV o nových volbách, uveřejněné 4. prosince 1918, měly výbory chudiny po volební kampani svou činnost ukončit a všechny prostředky i agendu předat nově zvoleným sovětům. — *171*

[148] Tento pokyn napsal Lenin na telegram, který došel z Archangelska od člena revoluční vojenské rady 6. armády N. N. Kuzmina. V telegramu Kuzmin informoval o připlutí lodi s výstrojí a potravinami, které zakoupila bělogvardějská »severní vláda«. »Musíte sem poslat zástupce **lidového komisariátu zahraničních věcí, lidového komisariátu financí a lidového komisariátu vnitra . . .**,« psal Kuzmin. »Obzvlášť důležité je, aby tu byl zástupce **národohospodářské rady**, protože tu je spousta věcí. Bylo by žádoucí, kdybyste sem poslali ostřílené petrohradské proletáře — aspoň 20 lidí« (podtrženo Leninem). — *173*

[149] Na Leninově telegramu do Saratova je poznámka: »První zpráva o tom, co bylo vykonáno, byla Leninovi odeslána 6. 3.« — *175*

[150] Na rubu Leninova dopisu informuje A. I. Sviděrskij o poskytnutí potravin dělníkům ljubereckého závodu. Lenin k této poznámce připsal: »Zítra si to telefonicky ověříme a uložíme *do archívu*.« — *177*

[151] O tomto dopisu napsal později J. M. Jaroslavskij: »Byl adresován třem soudruhům, kteří byli tehdy členy guberniálního výboru v Permu. V té době byla situace v Usolji dost svízelná. Nedávno se tam vytvořila nová fronta — kaj-čerdynská. Zbytky kolčakovců a interventů ze severu zorganizovaly na Čerdyni bandy, přičemž využili spojení právě zlikvidované Kolčakovy armády a nespokojenosti zaviněné omezeností některých místních stranických pracovníků, což vedlo ke zhoršení vztahů se Zyrjany*. Pokud si pamatuji, poslal guberniální výbor v Permu po obdržení Leninova dopisu do Usolje soudruha, který se měl se situací se-

* — dřívější označení národnosti Komi. *Čes. red.*

známit přímo na místě. Potom byla vytvořena komise, která prověřila složení vedoucích orgánů a na zvlášť svolané stranické konferenci je vyměnila« (Pravda, č. 274, 24. listopadu 1929). — *176*

[152] Text byl napsán na telegramu odeslaném z Išimu 25. února 1920 »přednostně« předsedou 1. išimské újezdní stranické konference Sešenkovem a tajemníkem Guskovem. Šlo o pozdravný telegram zaslaný jménem konference ústřednímu výboru KSR(b), V. I. Leninovi, G. J. Zinovjevovi a L. D. Trockému. — *177*

[153] L. D. Trockij v telegramu z 26. února 1920 psal, že není účelné zachovávat celý aparát 3. armády, jež byla přeměněna v pracovní armádu. Armáda disponuje pouze jednou střeleckou a jednou jízdní divizí. V telegramu konstatoval, že polní štáb je s rozpuštěním vojenského aparátu svolný, a žádal o vyjádření Rady obrany. Lenin na telegram poznamenal: »Informujte o tom Radu obrany« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *177*

[154] Jde o požadavky adresované delegátovi II. vesjegonského sjezdu pracovníků osvěty a socialistické kultury Vinogradovovi; v požadavcích se hovořilo o těžké materiální situaci pracovníků ve školství. Dne 27. února 1920 přijal A. A. Vinogradova Lenin a během rozhovoru, který trval třičtvrtě hodiny, napsal tento dopis. Bylo rozhodnuto, že materiální situaci vesjegonských učitelů je nutno uspokojivě vyřešit. — *179*

[155] V Ústředním stranickém archívu Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS je uložen tento Leninův vzkaz K. A. Alferovovi: »Sliboval jste mi informaci o ropovodu, ale nedal jste mi ji!« Rovněž je zde uložena Alferovova odpověď týkající se stavby embského ropovodu s poznámkou: »27. 2. Alferov.«

Stavbou embského ropovodu se na svém zasedání 5. března 1920 zabývala Rada obrany. Usnesla se uložit předsednictvu Nejvyšší národohospodářské rady, aby prostudovalo projekt stavby embského ropovodu a jeho definitivní verzi předložilo radě lidových komisařů; předsednictvo mělo rovněž zjistit, zda byly v zahraničí objednány potrubní roury pro ropovod. — *179*

[156] *Svobodná ekonomická společnost* byla vytvořena roku 1765, aby (podle svých stanov) »šířila ve státě znalosti prospěšné zemědělství a průmyslu«. Pořádala dotazníkové akce a studijní cesty za

účelem poznání různých odvětví národního hospodářství a různých oblastí. Vybudovala si rovněž obsáhlou knihovnu, jejíž fond tvořilo asi 200 000 svazků; po Říjnové revoluci se tato knihovna stala součástí Státní veřejné knihovny M. J. Saltykova-Ščedrina v Leningradu. — *180*

[157] Tento dokument byl napsán v souvislosti se zvolením menševiků F. I. Dana a L. Martova do moskevského sovětu dělnických a rudoarmějských zástupců.

Ve volbách do moskevského sovětu konaných v druhé polovině února a začátkem března 1920 bylo zvoleno 1566 poslanců, z toho 1316 (84 %) komunistů, 52 (4 %) sympatizujících a 46 (3 %) menševiků. — *181*

[158] G. Lansbury, ředitel anglického listu The Daily Herald, přijel do Sovětského Ruska v únoru 1920. Lenin ho přijal 21. února a hovořil s ním mimo jiné rovněž o postoji bolševiků k náboženství. Před návratem do Anglie poslal Lansbury Leninovi dopis, v němž mu napsal: »Jsem Vám i Vašim kolegům velice vděčen, že jste mi pomohli v mém snažení pochopit vaši revoluci« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *182*

[159] Člen revoluční vojenské rady 6. armády N. N. Kuzmin žádal Lenina o instrukce, jak postupovat vůči bělogvardějským důstojníkům, kteří složili zbraně a projevili ochotu pracovat pro sovětskou republiku. — *184*

[160] Jde o komisi rady lidových komisařů vedenou G. I. Oppokovem (A. Lomovem). Tato komise byla vyslána do Archangelska, aby učinila opatření k obnově hospodářského a politického života v severních oblastech Sovětského Ruska, jež byly osvobozeny od bělogvardějců a interventů; dále měla za úkol evidovat a rozdělit majetek, který tam byl zabaven. — *184*

[161] Jde o znárodněné starožitnosti, umělecká díla a cenné předměty. Pro výběr a ocenění těchto věcí vytvořil A. M. Gorkij v únoru 1919 v Petrohradu komisi znalců, skládající se z 80 osob, jež vybrala podle slov Gorkého do 1. října 1920 »120 000 různých předmětů, zejména starožitného nábytku, obrazů různých uměleckých směrů, škol a epoch, ruského, sèvreského a saského porcelánu, uměleckých předmětů z bronzu, skla a keramiky, starožitných zbraní aj. (Viz V. I. Lenin a A. M. Gorkij. Pisma, vospomi-

nanija, dokumenty, Moskva 1961, s. 164). Práce však postupovala velice pomalu. Lenin na dopisu Gorkého poznamenal: »z *33* skladišť bylo probráno pouhých *8*« (tamtéž). — *185*

[162] Předseda kazaňské guberniální mimořádné komise G. Ivanov informoval 11. března 1920 Lenina, že N. V. Pervušin byl zatčen pro podezření z účasti v bělogvardějské organizaci, a když se zjistilo, že k této organizaci nepatřil, byl 3. března propuštěn. — *185*

[163] Lenin odpovídá L. D. Trockému na telegram odeslaný 5. března 1920 z Jekatěrinburgu [Sverdlovsk]. Trockij v telegramu informoval o zintenzívnění výkupu potravin na Uralu a Sibiři; stěžoval si, že ústřední úřady sibiřským a uralským organizacím ani neodpovídají na jejich dotazy, a tvrdil, že řádnou práci umožní jedině vytvoření oblastních center s rozsáhlými pravomocemi. Lenin připsal do textu tohoto telegramu poznámky k rozhodnutí o išimském újezdu, k žádosti o ponechání Brunovského na práci v zásobování a k výkupu masa na Sibiři:

»1. Zůstává v Ťumenské gubernii.

2. Proti Brunovskému nejsou námitky (pro lid. komis. zásobování).

3. Komisariát zásobování nařídil, aby se zřizovala střediska pro nasolování masa«. (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *186*

[164] Politické byro ÚV KSR(b) se v souvislosti s cestou L. B. Krasina do zahraničí zabývalo otázkou lidového komisariátu dopravy na svém zasedání 8. března 1920 a usneslo se: »Uložit soudruhu Leninovi, aby se dohodl se soudruhem Trockým« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). Dne 20. března se politické byro usneslo prosadit prostřednictvím předsednictva CÚVV a rady lidových komisařů, aby byl Trockij pověřen výkonem funkce lidového komisaře dopravy. — *187*

[165] Jde o Leninovu odpověď na telegram předsedy sibiřského revolučního výboru I. N. Smirnova, který oznamoval, že si menševici a eseři kladou jako podmínku své účasti v nárazníkové vládě (viz pozn. 142) odmítnutí jakýchkoli územních ústupků na Dálném východě. »Sdělte své rozhodnutí přímo Jansonovi Karachanovou šifrou a mně do sibiřského revolučního výboru,« telegrafoval Smirnov. Lenin na tento telegram napsal návrh odpovědi Smirnovovi a poznamenal na něm: »Souhlasíme. *N. Krestinskij, L. Kameněv.*« Zároveň poslal telegram J. Jansonovi do Irkutska: »Men-

ševici a eseři se musí stát členy nárazníkové vlády bez jakýchkoli podmínek. Jestliže se nám nepodřídí bez jakýchkoli podmínek, budou zatčeni« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *187*

166 Dne 10. března 1920 přijal Lenin zástupce Ivanovsko-vozněsenské gubernie V. S. Smirnova (Malkova), M. Z. Manuilského a člena CÚVV A. S. Kiseljova (bývalého čelného funkcionáře ivanovsko-vozněsenské stranické organizace). Jmenovaní soudruzi na základě usnesení guberniálního výboru strany z 6. března žádali Lenina, aby se zlepšilo zásobování Ivanovsko-vozněsenské gubernie potravinami, aby byly odvolány oddíly pro potírání černého obchodu z jurjevsko-polského újezdu ve Vladimirské gubernii a tento újezd byl připojen k Ivanovsko-vozněsenské gubernii, a až bude zahájena říční plavba, aby byla Ivanovsko-vozněsenské gubernii poskytnuta plavidla a vlečné čluny pro přepravu potravin, osiva, sadby atd. Téhož dne byla projednána na zasedání Rady obrany zpráva člena kolegia lidového komisariátu zásobování A. B. Chalatova o zásobování ivanovsko-vozněsenských dělníků potravinami a otázka připojení jurjevsko-polského újezdu k Ivanovsko-vozněsenské gubernii. Rada obrany se usnesla: »Uložit Hlavní správě vodní dopravy, aby učinila mimořádná opatření a přidělila ivanovsko-vozněsenskému guberniálnímu zásobovacímu výboru tonáž o 400 000 pudech [pud — 16,38 kg] pro urychlenou přepravu sadbových brambor ze Simbirské, Kazaňské a Jaroslavské gubernie« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *188*

167 Tento přípis politickému byru je na Berzinově dopisu Leninovi z 11. března 1920; Berzin v něm oznamoval, že cenzura lidového komisariátu zahraničních věcí povolila odeslání dopisu menševika Abramoviče, který byl adresován oportunistickému předákovi německé sociální demokracie R. Hilferdingovi, a doporučoval zbavit lidový komisariát zahraničních věcí nepřátelských živlů. — *189*

168 Jde o plán Státní komise pro elektrifikaci Ruska (GOELRO) a zdůvodnění tohoto plánu; oba dokumenty byly schváleny na zasedání komise 13. března 1920. G. M. Kržižanovskij vzpomínal, jak Lenin při rozmluvách s ním trval na tom, aby se plán »realizoval tak, aby se tím náležitě propagovala sama myšlenka elektrifikace«, a že »první verze zprávy o práci komise GOELRO

nevyvolala jeho kladnou odezvu« (Ekonomičeskaja žizň, č. 18 z 22. ledna 1925). — *191*

[169] Jak dále uvádí Kržižanovskij, slovy »hrubý odhad« ironizoval Lenin jeho příslovečnou opatrnost, když měl stanovit nějaký předběžný plán nebo propočet (viz V. I. Lenin vo glave velikogo stroitělstva. Sbornik vospominanij o dějatělnosti V. I. Lenina na chozjajstvennom frontě, Moskva 1960, s. 45). — *192*

[170] Úkol zmocnit se Krymu, kde se pod velením generála J. A. Slaščeva ukryla skupina vojsk poražené Děnikinovy armády, připadl 13. armádě Jihozápadního frontu. V lednu 1920 proti Slaščevovi bojovala pouze 46. divize této armády; ta však nebyla dost silná, aby na Krym prorazila. Rovněž další pokusy o dobytí Krymu v únoru a v první polovině března 1920 byly neúspěšné. — *194*

[171] Je míněn pokus o nastolení reakční militaristické diktatury v Německu, známý jako *Kappův puč*. Dne 13. března 1920 se Berlína zmocnily tzv. freikorpsy a reakční generalita reichswehru s cílem obnovit a negovat tak výsledky listopadové revoluce 1918. Německá dělnická třída odpověděla na kontrarevoluční převrat generální stávkou, jež zachvátila celou zemi. Kapp se svým kabinetem byl nucen už 17. března odstoupit, pučisté kapitulovali. — *194*

[172] *Boroťbisté* — členové maloburžoazní nacionalistické strany, která vznikla v květnu 1918 po rozštěpení ukrajinské strany socialistů-revolucionářů; její sociální základnu tvořila maloburžoazní a nacionalistická inteligence. Nazývali se podle ústředního orgánu strany, listu Boroťba. Boroťbisté dvakrát žádali exekutivu Komunistické internacionály, aby jejich strana byla přijata do Kominterny a uznána za hlavní komunistickou stranu na Ukrajině. Dne 26. února 1920 schválila Kominterna zvláštní usnesení, v němž boroťbisty vyzvala, aby svou stranu rozpustili a začlenili se do KSU(b).

Vzhledem k vzrůstajícímu vlivu bolševiků na rolníky a k úspěchům sovětské moci na Ukrajině byli boroťbisté nuceni na své konferenci v polovině března 1920 schválit usnesení o rozpuštění své strany. Část členů poté vstoupila do KSU(b); pro jejich přijetí do Komunistické strany Ukrajiny se vyslovila IV. celoukrajinská konference KSU(b), která se konala 17.—23. března 1920. — *194*

[173] Tyto řádky adresované Krasinovi napsal Lenin patrně na zasedání rady lidových komisařů 16. března 1920. Na zasedání se projednával Krasinův návrh usnesení, aby byla zajištěna možnost objednávat ze zahraničí lokomotivy a náhradní díly pro opravu železničního zařízení. Na tento účel bylo vyčleněno 300 miliónů rublů ve zlatě. — *195*

[174] Tento vzkaz napsal Lenin na dopis, v němž ho L. B. Krasin informoval o koupi parních lokomotiv od amerických trastů. Krasin psal, že v Americe jsou pouze tři trasty, od nichž lze lokomotivy získat. Mělo se s nimi ihned navázat radiotelegrafické spojení přes Skandinávii nebo Londýn. Krasin se nicméně obával, že tak velká publicita přivábí »mraky« zprostředkovatelů, kteří by mohli nejen zvýšit ceny, ale i prodloužit dodací lhůty. — *195*

[175] Vzhledem ke katastrofální situaci v železniční dopravě zdůrazňoval Lenin, aby se intenzívně a neustále dbalo o opravy lokomotiv. Rada lidových komisařů i Rada obrany se touto otázkou opakovaně zabývaly: 5. února 1920 vyslechla RLK Krasinovu zprávu o zvýhodnění dělníků, kteří pracují na opravách lokomotiv a vyrábějí náhradní díly pro železniční dopravu; 27. února se Rada obrany zabývala tím, že lidový komisariát zásobování nesplnil usnesení o prémiích pro dělníky, kteří mimo svou pracovní dobu opravili dálkové soupravy; 16. března schválila RLK na základě zprávy předsedy moskevské guberniální odborové rady G. N. Melničanského usnesení o organizování oprav lokomotiv v nejlepších dílnách, v nichž měl být zaveden nepřetržitý třísměnný provoz; na témže zasedání projednala RLK řadu dalších problémů týkajících se zkvalitnění železniční dopravy. — *196*

[176] V Ústředním stranickém archívu Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS se spolu s Leninovým rukopisem uchovala kopie tohoto telegramu s poznámkou G. K. Ordžonikidzeho: »Telegram spadá do období příprav k útoku na Baku. Operace byla připravena, pod velením Levandovského jsme z 25. na 26. dubna překročili hranice Ázerbájdžánu a 28. jsme už byli v Baku.« — *196*

[177] V dopisu z 5. března 1920 se A. M. Gorkij obrátil na Lenina s prosbou, aby bylo ponecháno 1800 přídělů petrohradským vědeckým pracovníkům, co možná nejdříve propuštěn z vězení známý chemik, vědecký pracovník A. V. Sapožnikov a aby bylo umožněno lékaři I. I. Manuchinovi pracovat na výzkumu séra

proti skvrnitému tyfu (viz V. I. Lenin a A. M. Gorkij. Pisma, vospominanija, dokumenty, Moskva 1961, s. 146—147). — *197*

[178] Do strojopisného textu tohoto telegramu doplnil Lenin dalšího adresáta: »a předsedovi národohospodářské rady Severního obvodu Kotljakovovi«; poté vyškrtl po slovech »Alexandrov Gaj —Emba« tento text: »na základě nařízení Rady dělnicko-rolnické obrany z 24. prosince loňského roku«. Na konci telegramu vyškrtl formulaci: »a zvláště kategoricky zakázat jakékoli rekvizice majetku pracovníků dráhy, jejich vystěhovávání, přestěhovávání a zmenšování obytné plochy jejich bytů. O urychleném splnění výše uvedeného a o vydaných dispozicích mne informujte.« — *198*

[179] Dne 23. března poslal místopředseda revoluční vojenské rady republiky E. M. Skljanskij příkaz revoluční vojenské radě 6. armády, aby byla zástupci velitele oddílu spojařů 159. střeleckého pluku 1. střelecké divize P. S. Allilujevovi poskytnuta dovolená a aby mohl odjet do Moskvy. — *200*

[180] Dotaz K. B. Radkovi byl napsán v souvislosti se zprávou, že žena Karla Liebknechta je velice pobouřena mj. tím, že její příbuzní, inženýři, kteří žili v Rostově, byli přeloženi do Berlína. Psala o tom v dopisu A. V. Lunačarskému. — *200*

[181] Jde o volby ústředního výboru Komunistické strany Ukrajiny (bolševiků) na IV. celoukrajinské konferenci KSU(b), která se konala 17.—23. března 1920 v Charkově. Konference se zúčastnilo 278 delegátů zastupujících asi 25 tisíc členů strany. Konference projednala politickoorganizační zprávu ÚV KSU(b), vzájemné vztahy mezi Ukrajinskou sovětskou republikou a RSFSR, práci na vesnici, otázku zásobování, aktuální úkoly hospodářské výstavby a postoj k jiným politickým stranám. Zvolila ÚV KSU(b) a delegáty na IX. sjezd KSR(b).

Na konferenci probíhal urputný boj stoupenců leninského směru proti opoziční skupině »demokratického centralismu« (tzv. decistům) vedené T. Sapronovem, V. Boguslavským; J. Drobnisem, M. Farbmanem (Rafailem) a dalšími. Při volbách ústředního výboru SKU(b) se decistům podařilo frakčními machinacemi protlačit do ÚV většinu svých stoupenců a delegovat je na IX. sjezd KSR(b).

105 delegátů konference, kteří hájili leninskou orientaci, odmítlo účast ve volbách ÚV KSU(b) a označilo je za nezákonné. Pro-

tože výbor zvolený na konferenci nevyjadřoval vůli většiny ukrajinských komunistů, schválil ÚV KSR(b) usnesení o rozpuštění tohoto výboru a vytvoření prozatímního ÚV KSU(b) ve složení: V. P. Zatonskij, F. J. Kon, S. V. Kosior, D. Z. Manuilskij, G. I. Petrovskij, F. A. Sergejev (Artom), V. J. Čubar a další. ÚV KSR(b) se obrátil na všechny ukrajinské stranické organizace s otevřeným dopisem, uveřejněným 16. dubna 1920. Tento dopis, v němž se vysvětlovala opatření k zamezení frakční činnosti decistů na Ukrajině, byl stranickými organizacemi republiky schválen. K posílení stranických organizací na Ukrajině dal ÚV KSR(b) k dispozici ÚV KSU(b) velkou skupinu zkušených stranických pracovníků: jen v květnu 1920 bylo na Ukrajinu vysláno 674 komunistů. Na základě rozhodnutí ÚV KSR(b) z 5. dubna 1920 probíhala přeregistrace členů Komunistické strany Ukrajiny. — *201*

[182] Zprávu V. P. Miljutina o seznamu podniků zařazených do 1. skupiny vyslechla rada lidových komisařů na svém zasedání 23. března 1920. Seznam vypracovaný komisí předložila RLK 24. března 1920 ke schválení CÚVV. — *202*

[183] Komise pro záležitosti Turkestánu soustavně porušovala usnesení ÚV KSR(b) o tom, že styky s Bucharou, Chivou, Persií a Afghánistánem má řídit lidový komisariát zahraničních věcí. Organizační byro ÚV KSR(b) usnesením z 29. září 1919 uložilo komisi pro záležitosti Turkestánu, aby se ve svých stycích se zahraničím řídila instrukcemi lidového komisariátu zahraničních věcí a aby tyto styky probíhaly pod jeho kontrolou. Uvedená komise se však instrukcemi lidového komisariátu zahraničních věcí neřídila: odmítla jeho požadavek, aby byl G. I. Brojdo zbaven funkce vedoucího odboru pro zahraniční styky a aby se vytvořil nový odbor, v němž by byli A. N. Golub, A. A. Mašickij, D. J. Gopner a jeden zástupce turkestánského ÚVV, schválený lidovým komisariátem zahraničních věcí; vedoucím odboru pro styky se zahraničím jmenovala A. M. Gellera.

Usnesením politického byra ÚV KSR(b) ze 17. března 1920 byly otázky zahraniční politiky vyňaty z kompetence komise pro záležitosti Turkestánu a odbor pro zahraniční styky byl podřízen přímo lidovému komisariátu zahraničních věcí. Komise pro záležitosti Turkestánu však protestovala proti tomu, aby byla zbavena možnosti uplatnění v zahraniční politice. Golub, Mašickij a Gopner byli zbaveni funkcí a měli zakázány styky s lidovým

komisariátem zahraničních věcí. Na interpelace lidového komisariátu komise pro záležitosti Turkestánu nereagovala.

V textu telegramu, který byl odeslán, chybí poslední věta: v rukopisu je přeškrtnuta. — *202*

[184] Tento pokyn napsal Lenin v souvislosti se zprávou předsedy Hlavní správy těžby břidlic I. M. Gubkina, který se na Lenina obrátil se dvěma žádostmi:

1. »V komisi předsednictva NNHR, která rozděluje podniky podléhající příslušným hlavním správám NNHR do jednotlivých kategorií, byly břidličné lomy v petrohradské oblasti poblíž stanice Vejmarn zařazeny mezi podniky druhé kategorie,« psal Gubkin. »Tím však přestaly přímo podléhat Hlavní správě těžby břidlic a spadají pod petrohradskou guberniální národohospodářskou radu . . . Předsednictvo NNHR zaujalo naprosto správné stanovisko, když veškerou těžbu břidlic podřídilo jednomu orgánu — Hlavní správě těžby břidlic. Narušení tohoto základního organizačního principu tím, že se část lomů z přímého řízení Hlavní správy těžby břidlic vyjímá, poškodí celé odvětví a zejména nynější chod prací ve Vejmarnu . . . Velice Vás prosím . . . nechť je v celostátním zájmu nadále petrohradská břidličná oblast přímo řízena Hlavní správou těžby břidlic.

2. Druhá žádost, kterou k Vám mám: pomozte nám získat od Hlavní správy vodního hospodářství dvě plovoucí čerpací stanice pro mechanickou těžbu sapropelu v ostašovské oblasti Tverské gubernie: sapropel se tam nyní těží ručně. Táhne se to už od léta loňského roku. Hlavní správa vodního hospodářství nám čerpací stanici přislíbila na podzim a pak to odložila na jaro . . . Hlavní správa těžby břidlic a obrátila na mimořádného zmocněnce pro zásobování armády A. I. Rykova a ten její žádost podpořil. Avšak Hlavní správa vodního hospodářství nám přesto čerpací stanice

?? nedodává a tvrdí, že potřebuje příkaz od Vás. Žádáme pouze dvě čerpací stanice, přičemž na horním toku se bez nich můžeme obejít . . .« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS).

Lenin Gubkinovu zprávu na jednotlivých místech očísloval, po stranách opatřil znaménky a text podtrhal modrou tužkou. — *203*

[185] Vedení tzv. Ligy pro záchranu dětí se obrátilo 24. března 1920 na radu lidových komisařů s prosbou, aby vydala souhlas k cestě

do zahraničí delegaci, která by zjistila, za jakých podmínek tam lze zakoupit zboží pro děti a zajistit jeho přepravu do Ruska. F. E. Dzeržinskij odpověděl na Leninův dotaz takto: »Povolit Kuskovové, Saltykovovi (bývalému tajemníkovi ministra) a dalším osobám takovou cestu do ciziny pokládám za škodlivé.« Dzeržinskij charakterizoval jednotlivé členy této delegace a konstatoval: »V delegaci není nikdo, kdo by čestně uznával sovětskou moc. Kromě toho mám důvod se domnívat, že cizina našim dětem najíst nedá« (Leninskij sbornik XXXV, s. 113). — *204*

[186] Sdělení organizačnímu byru ÚV KSR(b) připsal Lenin na dopis předsedy celoukrajinské rady odborů V. V. Kosiora o potížích v Donbasu a ve velkých průmyslových městech na jihu (v Charkově, Jekatěrinoslavi [Dněpropetrovsk], Taganrogu a jinde), kde se nedostávalo pracovních sil. Pro zlepšení situace navrhoval Kosior přesunout asi 300 uvědomělých petrohradských a moskevských dělníků z armády a sovětských úřadů do Donbasu, aby pomohli při obnově dolů, hutí a zpracovatelských závodů. — *204*

[187] Město Groznyj osvobodila Rudá armáda 25. března 1920 zároveň s Majkopem. K poškození průmyslu na zpracování ropy nedošlo. — *204*

[188] »Novým« ukrajinským ÚV míní Lenin ústřední výbor zvolený na IV. celoukrajinské konferenci KSU(b) (viz poznámku 181). — *205*

[189] Tyto řádky I. I. Švarcovi, J. A. Jakovlevovi a ostatním napsal Lenin s největší pravděpodobností na IX. sjezdu KSR(b) během jednání o hospodářské výstavbě. Ve svém diskusním příspěvku na IV. (dopoledním) zasedání sjezdu 31. března Lenin řekl: ». . .doněčtí a nikolajevští dělníci se otevřeně postavili proti polodemagogické obhajobě kolektivního řízení, které prosazoval soudruh Sapronov« (Sebrané spisy 40, Praha 1988, s. 299—300). Poté mu Sapronov pravděpodobně poslal tento vzkaz: »Soudruhu Lenine, odkud to máte, že se doněčtí dělníci postavili v otázce ekonomiky proti mně? Všichni doněčtí s Čubarem v čele naopak hlasovali pro moje teze« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *206*

[190] Nepodařilo se zjistit, o jaké usnesení organizačního byra ÚV KSR(b) jde. — *206*

[191] A. M. Nikolajev ve svých vzpomínkách psal, že poté, co byla uvedena do pořádku radiotelegrafická síť, značně vzrostl zájem různých institucí o radiotelegrafické spojení; požadavky převyšovaly možnosti lidového komisariátu pošt a telegrafů. Na Leninovu adresu přicházely stížnosti na neuspokojivou práci příslušného odboru lidového komisariátu pošt a telegrafů. Lenin jednu ze stížností vedoucího Ruské tiskové agentury P. M. Keržence poslal Nikolajevovi s žádostí o vysvětlení; když dostal odpověď se zdůvodněním, že poptávka převyšuje nabídku, přikázal mu posílat měsíční hlášení o práci radiotelegrafických stanic. »A skutečně si ta hlášení ověřoval,« vzpomínal Nikolajev (A. M. Nikolajev, Lenin i radio, Moskva 1958, s. 23). — *208*

[192] Vzkaz byl Lunačarskému předán prostřednictvím sekretariátu rady lidových komisařů. Na strojopisnou kopii tohoto dokumentu připsal Lenin příkaz sekretářce. »Vyřiďte to Lunačarskému« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *208*

[193] »Seňa« (S. Lavrov) oznamoval v dopisu ústřednímu výboru ukrajinské strany levých eserů (aktivistů), že z této strany vystupuje, neboť se podle jeho mínění definitivně stala kontrarevoluční organizací. Dopis byl uveřejněn pod titulkem Otkrovennyje priznanija [Upřímná doznání] v listu Izvěstija VCIK, č. 81 ze 17. dubna 1920. — *212*

[194] *Uratadze* byl představitelem menševické gruzínské vlády. Přijel do Rostova, aby odtud pokračoval v cestě do Moskvy k diplomatickému jednání se sovětskou vládou; v Rostově byl na příkaz revoluční vojenské rady Kavkazského frontu zadržen. G. K. Ordžonikidze o tom informoval Lenina. — *213*

[195] A. D. Cjurupa ve svém telegramu předsedovi výkonného výboru guberniálního sovětu v Saratově a tamější guberniální komisi pro boj s kontrarevolucí a sabotážemi informoval o stížnosti saratovského guberniálního zásobovacího výboru na postup kamyšinského újezdního výkonného výboru, který od újezdního zásobovacího výboru údajně požadoval, aby vykoupené obilí využíval jen pro místní potřebu a neposílal nic na ústředí ani armádě. Na základě zmocnění, kterého se mu dostalo dekretem z 13. května 1918, požádal A. D. Cjurupa o zrušení usnesení kamyšinského újezdního výkonného výboru.

Předseda výkonného výboru guberniálního sovětu v Saratově

Plaksin na to reagoval 28. dubna 1920 telegrafickým sdělením, že informace guberniálního zásobovacího výboru jsou nesprávné, neboť kamyšinský újezdní výkonný výbor nepodnikal žádné akce bez povolení kompetentních orgánů sovětské moci. — *213*

[196] Vyšetřování vedené mimořádnou komisí pro boj s kontrarevolucí a sabotážemi se týkalo záležitosti fingovaného družstva v Petrohradu. Ve snaze zabránit znárodnění svých podniků vytvořili bývalí majitelé jednoho nakladatelství a tiskárny v roce 1918 fingované družstvo, které přijímalo objednávky od různých institucí. Mimořádná komise na Leninův pokyn případ přešetřila a družstvo bylo zlikvidováno: tiskárna připadla petrohradské národohospodářské radě a nakladatelství petrohradské pobočce Státního nakladatelství. — *214*

[197] Tento vzkaz se týká porušení pracovní kázně, jehož se dopustil Leninův řidič S. K. Gil. — *214*

[198] Komisař Veřejné knihovny v Petrohradu (nynější Státní knihovny M. J. Saltykova-Ščedrina) V. M. Anderson se obrátil na lidového komisaře školství a osvěty A. V. Lunačarského s těmito žádostmi: 1. aby mu lidový komisariát školství a osvěty poslal »oficiální zákaz« výpůjček vzácných výtisků revoluční literatury z předříjnového období domů a 2. aby se začala vyřizovat žádost Veřejné knihovny týkající se jejího přejmenování na Ruskou státní knihovnu. — *215*

[199] Viz poznámku 97. — *216*

[200] Tato nařízení a pokyny RLK jsou odpovědí na telegram rady 1. pracovní armády ze 17. 4. 1920 se zprávou, že »neustálé přesouvání hranic uralských a pouralských gubernií, které se často týká i rozdělení volostí, již značně zkomplikovalo vzájemné vztahy. Rada 1. pracovní armády žádala, aby se skoncovalo se změnami hranic a aby jí bylo povoleno vypracovat mapy uralských a pouralských gubernií a újezdů. Tento problém byl na Leninův návrh předložen 20. 4. 1920 k projednání radě lidových komisařů, která rozhodla poslat radě 1. pracovní armády uvedený telegram.

Na témže zasedání se projednával Protest 1. pracovní armády proti novému rozdělení Ťumenské a Čeljabinské gubernie. Usnesení RLK o této záležitosti je obsahem druhého telegramu. — *217*

[201] Toto sdělení je připsáno na dopisu profesora S. P. Kostyčova A. M. Gorkému. Profesor Kostyčov v něm psal o práci laboratoře pro fyziologii rostlin při petrohradské univerzitě. Tato činnost měla velký vědecký i praktický význam. Dopis obsahoval seznam nejnutnějších chybějících pomůcek a materiálů, bez nichž značně vázla práce laboratoře. Gorkij jej 22. dubna 1920 odevzdal Leninovi s prosbou, aby byl profesoru Kostyčovovi potřebný materiál poskytnut.

Pod Leninovým sdělením je dovětek lidového komiaře zdravotnictví: »Plně se připojuji k tomuto návrhu soudruha Lenina a prosím i za sebe, aby byla soudruhovi Gorkému poskytnuta všemožná podpora. *N. Semaško.*« — *218*

[202] Lenin napsal tyto vzkazy 23. dubna 1920 (v den svých 50. narozenin) na zasedání rady lidových komisařů při projednávání otázek spojených s přestěhováním německých dělníků, kteří vyslovili přání pracovat v Sovětském Rusku.

Na Leninův první vzkaz Miljutin odpověděl: »Aby nedošlo k byrokratickým průtahům, bude třeba přitlačit Čičerina — řekl mi, že prý Dzeržinskij informoval ÚV. Mohu s Čičerinem promluvit už *dnes*. Máme na to »potvrzení?« — Uzavírala se s nimi dohoda, její text Vám mohu doručit.« (Leninskij sbornik XXIII, s. 62). Lenin na toto sdělení odpověděl druhým vzkazem.

K otázce přestěhování německých dělníků do Sovětského Ruska viz rovněž poznámku 212. — *219*

[203] Jde o Timirjazevovu knihu Věda a demokracie. Sbornik statěj 1904—1919 gg., Moskva 1920[77].

Na s. IX je vepsáno autorovo věnování: »Veleváženému Vladimíru Iljiči Leninovi z vděčnosti K. Timirjazev, jenž měl to štěstí být jeho současníkem a svědkem jeho vynikající činnosti.« Timirjazevova kniha je vystavena v muzeu Pracovna a byt V. I. Lenina v Kremlu. — *220*

[204] A. I. Rykov Leninovi odpověděl, že dá listu Ekonomičeskaja žizň hned nazítří příkaz, aby přestal otiskovat zprávy o nakládce a odvozu paliva a aby otiskoval pouze zprávy o jeho těžbě. — *220*

[205] Tento pokyn sekretářce napsal Lenin v souvislosti s telegramem, který obdržel 25. dubna 1920 od okruhové konference strany v Taganrogu. Její účastníci se na Lenina obrátili s žádostí, aby se skoncovalo s nepřístojnými organizačními zmatky ohledně vymezení hranic mezi Doněckou gubernií a Donskou oblastí, neboť to

dezorganizuje činnost výboru taganrožského vojenského okruhu i volostního revolučního výboru. — *221*

[206] Nepodařilo se zjistit, o jaký telegram G. K. Ordžonikidzeho Leninovi jde. — *225*

[207] Slovo »podrobnostech« je v rukopisu telegramu přeškrtnuto a místo toho neznámou osobou vepsáno: »formě Vynnyčenkova zapojení do činnosti ve vládě«.

V. K. Vynnyčenko, který žil v emigraci ve Vídni, prohlásil na jaře 1920, že se rozchází s ukrajinskými menševiky a podporuje platformu Komunistické strany Ukrajiny. Požádal vládu RSFSR, aby se směl vrátit na Ukrajinu, aktivně se zúčastnit bojů proti polským bělogvardějcům a Vrangelovi a zapojit se do výstavby sovětské Ukrajiny.

Vzhledem k tomu, že za Vynnyčenkem a ostatními nacionalistickými vůdci stála početná ukrajinská emigrace, z jejíhož vlivu bylo zapotřebí vymanit dezorientované pracující, bylo rozhodnuto, aby Vynnyčenko mohl pracovat ve státních orgánech. ÚV KSR(b) i ÚV KSU(b) se touto otázkou opakovaně zabývaly.

Z rozhodnutí politického byra ÚV KSU(b) byl Vynnyčenko 6. září 1920 přijat za člena Komunistické strany Ukrajiny a pověřen funkcemi náměstka předsedy rady lidových komisařů Ukrajiny a lidového komisaře zahraničních věcí USSR. Politické byro ÚV KSR(b) však schválilo téhož dne jiné usnesení: »Politické byro konstatuje, že je soudruh Vynnyčenko názorově nestálý; proti jeho okamžitému přijetí do strany nemá sice námitky, ale navrhuje, aby nebyl pověřován žádnou významnou funkcí; je třeba ho nejprve vyzkoušet v praktické práci (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS).

V říjnu 1920 Vynnyčenko znovu emigroval. — *225*

[208] Dne 3. května 1920 dostal Lenin od G. K. Ordžonikidzeho z Baku telegram se zprávou o jeho předpokládaném příjezdu do Tiflisu [Tbilisi] nejpozději do 15. května. Dne 4. května sděloval Ordžonikidze Leninovi dalším telegramem, že se mu možná podaří dorazit do Tiflisu do 12. května. V týž den, 4. května, zasedalo politické byro ÚV KSR(b), projednalo telegrafické sdělení Ordžonikidzeho a usneslo se poslat mu okamžitě telegraficky zákaz »osamostatňovat Gruzii« a doporučení, aby »pokračoval v jednáních s gruzínskou vládou«. — *226*

[209] Dne 7. května 1920 dostal Lenin telegrafickou odpověď G. K.

Ordžonikidzeho a S. M. Kirova. Sdělovali mu: »Váš příkaz přesně splníme. . .

Povstalecká oblast: jižní Osetie, dušetský újezd, Lagodskij, Abcházie a téměř celá Kutaiská gubernie. Při našem postupu k hranicím nevyhnutelně dojde v těchto oblastech k povstání. Co nám přikážete — máme ho podporovat, anebo ne?« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *226*

[210] Sdělení L. D. Trockému je napsáno na Čičerinově dopisu Leninovi ze 4. května 1920 ohledně Curzonovy depeše. Curzon navrhoval všeobecnou amnestii pro poražené bělogvardějce a tolerantní postup vůči nim; dále se v depeši mluvilo o dočasném zastavení vojenských operací na Krymu a na Kavkazu. Podle Čičerinova názoru by návrh na přímé vyjednávání s Vrangelem za účasti anglického důstojníka byl každému opravdovému bělogvardějci proti mysli, neboť takové vyjednávání by bylo krokem k faktickému uznání Sovětského Ruska ze strany Anglie. Čičerin navrhoval »přistoupit na amnestii pro Vrangela a na dočasné zastavení dalšího postupu na Kavkazu, kde jsme už všechny významné opěrné body obsadili, takže můžeme bez váhání souhlasit.« — *226*

[211] Návrh je připsán na dopisu J. A. Preobraženského Leninovi; Preobraženskij v něm doporučoval »zanechat nepřístojností s „patriotismem"« a poukázal na jeden z projevů K. B. Radka »o „národní" válce« a na Bergmanův šovinistický článek v tisku. Preobraženskij žádal, aby byly dány příslušné pokyny redakcím novin, zejména venkovských. Lenin na jeho žádost odpověděl: »Jsem bezvýhradně pro« a navrhl uvedenou směrnici. — *228*

[212] V souvislosti s návrhy německých dělníků, inženýrů a techniků, že se přestěhují do Sovětského Ruska a budou tam pracovat, vysílal sovětský rozhlas 16. března 1920 prohlášení sovětské vlády, že je nezbytné, aby se do Sovětského Ruska napřed vydaly speciální delegace, které by na místě vyjasnily pracovní i životní podmínky přistěhovalců.

Vzhledem k další vlně nabídek celých skupin dělníků z cizích zemí, kteří si přáli pracovat v Sovětském Rusku, potvrdila sovětská vláda v květnu znovu své prohlášení z 16. března; 6. května 1920 v rozhlasu zopakovala, že je nezbytné vyslat do Sovětského Ruska speciální delegaci. V tomto prohlášení se pravilo: »Vzhledem k obtížným ekonomickým podmínkám, jež se vytvořily v důsledku dlouhotrvající války, je nezbytné předem si pečlivě ujasnit

tyto podmínky, neboť dělníci, kteří se přistěhují do Sovětského Ruska, budou dostávat všechno, co dostávají ruští dělníci, ale nic navíc.

Příjezd delegací je třeba předem oznámit telegraficky.«

L. A. Fotijevová na toto prohlášení připsala: »Soudruhu Miljutine! Vladimír Iljič Vás prosí, abyste mu poslal kopie svých pokynů podle jeho přípisu.« Na totéž prohlášení připsal Miljutin tento příkaz: »Kopii pošlete rozhlasu a přípis soudruha Lenina *lidovému komisariátu práce* — soudruhům Šmidtovi a Anikstovi, *lidovému komisariátu zahraničních věcí* — soudruhům Čičerinovi a Karachanovi, *lidovému komisariátu zahraničního obchodu* — soudruhu Šejnmanovi a dále členům předsednictva NNHR, kteří se jimi musí řídit při příslušných jednáních. Uzavřené smlouvy vstoupí v platnost jedině po podpisu, jak je uvedeno výše« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *228*

[213] Na základě rozhodnutí rady lidových komisařů z 22. června 1920 byl J. S. Hanecki potvrzen jako člen kolegia lidového komisariátu zahraničního obchodu. — *229*

[214] Jde zřejmě o odpověď na telegram G. K. Ordžonikidzeho a S. M. Kirova ze 7. května 1920, jímž informovali Lenina o řadě agresívních opatření Gruzie proti sovětskému Ázerbájdžánu a konstatovali, že je nezbytné za mírových podmínek vystoupit s požadavkem »vyhlášení sovětské moci v Gruzii« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *231*

[215] Tato slova adresovaná Stalinovi napsal Lenin na zprávě P. P. Nogina o nutnosti centralizovat účetnictví v Sovětském Rusku. V přiloženém návrhu dekretu se doporučovalo vytvořit lidový komisariát státního účetnictví, jemuž by připadl úkol sjednotit, utřídit a usměrňovat účetnické práce ve všech resortech; vypracovat jednotný plán evidence hospodářské činnosti; řídit a sledovat evidenci státního majetku; každoročně sestavovat komplexní celostátní výkazy a bilance o všech pohybech majetku, materiálových a finančních obratech republiky atd.

Dne 25. dubna 1920 poslal Stalin Leninovi expertizu vedoucího finančního odboru lidového komisariátu dělnicko-rolnické inspekce Ačkasova a sdělil mu, že pokládá Noginův projekt za výplod »kariéristických snah skupiny úředníků usilujících o vytvoření nových sinekur«, a doporučoval tento návrh zamítnout (Leninskij sbornik XXXV, s. 124). — *232*

[216] Rada lidových komisařů schválila 18. května 1920 ke zprávě náměstka lidového komisaře vnitra M. F. Vladimirského (Jak informovat anglickou delegaci, bude-li o to komisariát požádán) toto usnesení: »Písemné informace smějí být vydány jen s podpisem lidového komisaře, přičemž odpovědi na otázky předložené delegací musí být poslány lidovému komisariátu vnitra, soudruhovi Vladimirskému, a to pokud možno už přeložené do angličtiny. Soudruhovi Vladimirskému se ukládá navázat spojení s komisí soudruha Radka, aby zařídil nezbytné vydání brožury o dějinách vytváření moci sovětů a o vztahu sovětské moci k ostatním politickým stranám, a to v angličtině.« (Leninskij sbornik XXXV, s. 125.) — *233*

[217] Syn spisovatele A. S. Serafimoviče padl za občanské války v květnu 1920. — *234*

[218] Politické byro ÚV KSR(b) projednalo 4. května 1920 otázku nepřetržité služby v sekretariátu ÚV KSR(b) a usneslo se: »Taková služba se považuje za nezbytnou« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS).

V uvedeném pokynu jde o zavedení obdobné služby v sekretariátu rady lidových komisařů a v Radě práce a obrany.

Na rubu Leninova rukopisu Fotijevová připsala: »Týká se to pouze dne? Tj. od 10 do 10? V noci jsem mimochodem vždy doma a mám bohužel telefon.« — *235*

[219] Kopii tohoto Leninova přípisu poslalo oddělení instruktorských agitačních vlaků Celoruského ústředního výkonného výboru 12. června 1920 ústřednímu výboru KSR(b) se žádostí, aby ÚV urychleně určil nejzkušenější a nejodpovědnější instruktory pro vlak Sovětský Kavkaz a parník Rudá hvězda. — *237*

[220] Lenin má na mysli rozhodnutí rady lidových komisařů z 27. května 1920 o potravinových rezervách; moskevskému a petrohradskému sovětu se jím ukládalo »věnovat zvýšenou pozornost tomu, jak získat v tomto roce více zeleniny a ovoce z pozemků ležících v blízkém okolí metropolí, a své návrhy eventuálních opatření předložit do 14 dnů radě lidových komisařů« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *238*.

[221] Telegram revoluční vojenské rady Kavkazského frontu (který obdržela Revoluční vojenská rada republiky 27. května 1920) se tý-

kal propuštění zajatých kozáků, řadových vojáků a poddůstojníků kubáňské bílé armády z táborů pro válečné zajatce a jejich odchodu domů; důstojníci měli být dáni k dispozici štábu frontu. — *238*

[222] G. V. Čičerin ve své odpovědi týkající se Leninovy výzvy k anglickým dělníkům napsal: »Píšu Vám po celonoční práci — anglický překlad Vaší výzvy už je hotov. I když tam zůstanou některé nedostatky, určitě to zapůsobí jako výbuch bomby . . .« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *239*

[223] Nótu sovětské vlády vládě Velké Británie předal lidový komisař zahraničních věcí G. V. Čičerin 11. června 1920 britskému ministru zahraničí Curzonovi. Nóta obsahovala fakta usvědčující britskou vládu z pomoci bělogvardějskému generálovi Vrangelovi. Praví se v ní, že se sám Vrangel v rozkazu vojskům ze 6. května »otevřeně a nepokrytě odvolává na diplomatické zásahy Velké Británie v jeho prospěch jako na prostředek, jak mu zajistit Krym a připravit nový úder proti Sovětskému Rusku«. Nóta byla uveřejněna 13. června 1920 v listu Izvěstija VCIK, č. 127. Viz rovněž dopis G. V. Čičerinovi z 11. června 1920 (tento svazek, dokument č. 380). — *239*

[224] Na Rykovův telegram, doručený 31. května 1920, Lenin poznamenal: a) pokyn sekretářce: »Připravte mi telegram k podpisu, abych jej potvrdil jménem Rady obrany«; b) přípis všem členům Rady obrany a rady lidových komisařů: »Žádám všechny členy Rady obrany a RLK, aby zde svým podpisem potvrdili, že buď souhlasí, anebo nesouhlasí. *Lenin.*«

Dále jsou na telegramu podpisy s poznámkou »Souhlasím: *V. Avaněsov, A. Sviděrskij, V. Miljutin, M. Vladimirskij, V. Šmidt, Mich. Pokrovskij, Ljubovič, Vinokurov, V. Kurajev, N. Brjuchanov, D. Kurskij*« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *240*

[225] Jde o rozhodnutí politického byra ÚV KSR(b) ze 4. května 1920 dočasně zastavit vojenské akce na Krymu a na Kavkazu. Viz rovněž tento svazek, dokument č. 335. — *241*

[226] Lenin má na mysli Ustanovení o komisi při radě lidových komisařů (malé radě lidových komisařů); rada lidových komisařů tento dokument schválila 1. června 1920. Lenin chtěl doplnit první

čtyři body ustanovení, v nichž se uvádí, že »úkolem malé rady je podrobně připravovat otázky, které spadají do kompetence RLK a vyžadují předběžné zpracování. Malá rada určuje, které záležitosti se projednají v RLK, s výjimkou záležitostí, které se projednávají v malé radě z rozhodnutí RLK« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS).

Na dokument napsala sekretářka rukou jména členů RLK, kteří po dotázání vyjádřili souhlas s doplňky, které navrhl Lenin: Vladimirskij, Avaněsov, Kurskij, Kameněv, Semaško, Miljutin, Pokrovskij, Nikolajev, Sereda, Krestinskij, Skljanskij. — *241*

227 Na okraj strojopisné kopie tohoto telegramu, která je uložena v Ústředním stranickém archívu Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS, G. K. Ordžonikidze poznamenal: »Telegram mi byl doručen v létě 1920. *Ordžonikidze.*« Nepodařilo se zjistit, o jaký Leninův dotaz šlo. — *242*

228 Sdělení je napsáno na Stalinově telegramu z 3. června 1920, adresovaném Leninovi. Stalin navrhoval buď uzavřít s Vrangelem příměří a získat tak možnost odvolat z Krymu jednu až dvě divize, anebo vyjednávání odmítnout, Vrangela zlikvidovat a tím uvolnit síly pro polskou frontu. — *242*

229 Sdělení je napsáno na Stalinově telegramu z Kremenčugu ze 4. června 1920, doručeném Leninovi patrně během zasedání Rady práce a obrany. Telegram informoval o Vrangelově úmyslu podniknout s jednou skupinou vojsk útok v prostoru Aljoški—Cherson a druhou skupinu vysadit v prostoru Oděsy, aby ji mohl obklíčit ze dvou stran.

Trockij Leninovi na tento vzkaz odpověděl, že Stalin porušuje obvyklý postup, když se obrací přímo na Lenina: informace tohoto druhu by měl poslat velitel vojsk Jihozápadního frontu A. I. Jegorov vrchnímu veliteli. Poté následoval druhý Leninův vzkaz Trockému. — *244*

230 Takto si Lenin dopisoval s K. A. Alferovem na zasedání Rady práce a obrany 4. června 1920; Tachtamyšev se rovněž zúčastnil tohoto zasedání. — *245*

231 S. I. Botin se zabýval problémem, jak na dálku vyvolat výbuch pomocí elektromagnetických vln. Lenin se o vynálezcovy pokusy živě zajímal, neboť úspěšné vyřešení tohoto problému mohlo sehrát v podmínkách občanské války a cizí vojenské intervence vý-

znamnou úlohu. Podrobně o tom vypráví ve svých vzpomínkách A. M. Nikolajev (viz A. M. Nikolajev, Lenin i radio, Moskva 1958, s. 24—26).

V Ústředním stranickém archívu Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS jsou uloženy Leninovy přípisy L. B. Krasinovi, jež se týkají Botina. Lenin Krasinovi psal: »Co Botin? Slyšel jste o něm? Vymyslel prý, jak vyvolat výbuch na dálku.« Krasin mu odpověděl: »Nic jsem o něm neslyšel. Nejspíš to bude nějaký nesmysl.« Lenin reagoval takto: »*On je tady!* Řekněte, aby ho k Vám NNHR poslala!« V archívu je řada dalších sdělení a dopisů týkajících se Botinovy vynálezecké činnosti. Část těchto dokumentů je zařazena do tohoto svazku (viz dokumenty č. 373, 400, 415, 477, 532, 545, 578). — *246*

232 »Odborníkem« míní Lenin A. M. Nikolajeva, člena kolegia lidového komisariátu pošt a telegrafů v letech 1918—1924 a předsedu rady pro rozhlas. Z Leninova pověření byl Nikolajev Botinovi přidělen jako »odborník« a bylo třeba ho zasvětit do vynálezcových tajemství. — *247*

233 Jde o legendární »Frejův kufr« (Frej — jeden z Leninových pseudonymů). Bylo v něm velké množství Leninových dokumentů, mj. také rukopis stati Nové hospodářské proudy v životě rolnictva z roku 1893, vůbec první dochované Leninovy práce, materiály související s vypracováním návrhu programu SDDSR, Leninova korespondence se členy redakce Jiskry, jeho deník II. sjezdu, dopisy významným představitelům většiny z období mezi II. a III. sjezdem strany, rukopis knihy Krok vpřed, dva kroky vzad a další dokumenty. Kufr s Leninovým archívem obdržela z Paříže Komise pro studium dějin Říjnové revoluce a KSR(b) (Istpart) v roce 1923. — *251*

234 Sdělení je napsáno na telegramu předsedy ruské obchodní delegace v Londýně L. B. Krasina G. V. Čičerinovi. Krasin oznamoval, že 10. června ho navštívil Wise a jménem Lloyda George oficiálně prohlásil, že Vrangel podnikl svůj nový útok proti vůli britské vlády.

V nótě RSFSR vládě Velké Británie sepsané podle Leninových pokynů se pravilo: »Je sice pravda, že dnes na Rusko znovu útočí Vrangel se svými bělogvardějci a nikoli britský generál, avšak zbraně a munice, jichž používají, jim dodala britská vláda a ostatní spojenecké vlády; Vrangelovy strategické přesuny probíhaly pod ochranou britských lodí a lodí ostatních spojenců; od Velké

Británie získal potřebné uhlí, zatímco spojenecké loďstvo mu částečně pomáhalo a částečně se přímo podílelo na jeho výsadkových operacích. Ruská vláda se proto nemůže ztotožnit s názorem britské vlády, podle něhož nenese britská vláda odpovědnost za tuto novou agresi vůči Sovětskému Rusku« (Dokumenty vněšnéj politiki SSSR, sv. 2, 1958, s. 567). Nóta byla odeslána radiotelegraficky 11. června 1920. — *252*

[235] Lenin má nepochybně na mysli Botinovy pokusy. — *252*

[236] Rada práce a obrany vyslechla 11. června 1920 zprávu komise o opatřeních k realizaci maximálního přísunu paliva, zejména do Moskvy, a usnesla se: »Uložit moskevské správě pro paliva a lidovému komisariátu dopravy, aby během tří týdnů dopravily do Moskvy veškeré dřevo, které se nalézá v železničních stanicích v 30verstovém pásmu kolem Moskvy a jehož množství činí asi 8000 kubických sáhů.« (Leninskij sbornik XXXIV, s. 321). — *253*

[237] Lenin napsal tuto žádost na stavebním projektu ropovodu Groznyj—Armavir—Tichoreckaja s odbočkami na Caricyn [Volgograd] a Tuapse, který mu předložila skupina inženýrů. Autoři projektu zdůrazňovali, že ropná oblast kolem Grozného je nesmírně bohatá, avšak využití tohoto bohatství ztěžuje ochromená železniční doprava; východisko spatřovali ve vedení potrubí do takových míst, odkud by se ropa vytěžená v Grozném mohla snadno a rychle dopravovat odběratelům. Projekt byl zčásti realizován výstavbou ropovodu Groznyj—Tuapse v roce 1928. Leninův pokyn byl odeslán na předsednictvo NNHR, A. I. Rykovovi nebo V. P. Miljutinovi prostřednictvím V. D. Bonče-Brujeviče, který spravoval záležitosti rady lidových komisařů. Bonč-Brujevič připsal tato slova: »Přikládám zároveň přípis týkající se ropovodu . . . Až si vše prostudujete, zašlete laskavě své posudky pro zprávu předsedovi RLK« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *254*

[238] Tento Leninův dopis Gellerovi souvisí s přípravou II. kongresu Kominterny. Geller byl jmenován jedním ze zástupců ÚV KSR(b) pro záležitosti italské delegace a politické byro ÚV mu uložilo »shromáždit z italského tisku citáty proti Turatimu a ostatním reformistům a vůbec shromáždit veškerý potřebný materiál« k odhalení reformismu v Italské socialistické straně (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS).

Avanti! — deník, ústřední orgán Italské socialistické strany. Byl založen v prosinci 1896 v Římě. Za první světové války zaujímal nedůsledné internacionalistické stanovisko a nedistancoval se od reformistů. Mussoliniho fašistická vláda list roku 1926 zastavila, vycházel však dál nepravidelně v zahraničí. Od roku 1943 vychází opět v Itálii jako ústřední orgán Italské socialistické strany.

Comunismo — čtrnáctideník Italské socialistické strany; vycházel v letech 1919—1922 v Miláně za redakce G. M. Serratiho.

Il Soviet — list Italské socialistické strany; vycházel v letech 1918—1922 v Neapoli. Od roku 1920 byl orgánem frakce komunistů-abstencionistů v Italské socialistické straně. — *255*

[239] Jde o sjezd Italské socialistické strany, konaný v Boloni v říjnu 1919, který se usnesl, že Italská socialistická strana vstoupí do Kominterny. — *255*

[240] Jde o komisi znalců, kterou v únoru 1919 vytvořil M. Gorkij. O práci komise viz poznámku č. 161. — *256*

[241] Lenin napsal svůj vzkaz Pokrovskému na dopisu od ředitele Hlavní ruské astronomické observatoře v Pulkovu A. Ivanova. Ředitel observatoře se na Lenina obrátil s žádostí, aby byly v observatoři vytvořeny takové podmínky, které by jejím vědeckým pracovníkům umožňovaly seriózně pracovat. K sedmému bodu dopisu, jejž Lenin podtrhl a v němž se pro zaměstnance observatoře v Pulkovu požadují zvýšené potravinové příděly, Lenin připsal: »Ať dostávají příděly jako v Domě vědců.« — *257*

[242] Dopis členovi ústředního byra židovských sekcí při ÚV KSR(b) A. N. Merežinovi napsal Lenin v souvislosti s přípravou návrhu tezí o národnostní a koloniální otázce pro II. kongres Kominterny.

Odkaz na Rafese se patrně týká Rafesova dopisu Leninovi z 21. června 1920, známého jako Obhajoba práv národnostních menšin na územích se smíšeným obyvatelstvem (Souhrn zkušeností ukrajinsko-židovských a polsko-židovských vztahů). — *257*

[243] Na Leninově dopisu je poznámka lidového komisaře zemědělství: »Příslušný návrh guberniálnímu zemědělskému odboru jsem již odeslal. *S. Sereda.*« — *258*

[244] Na svém zasedání 15. června 1920 se politické byro ÚV KSR(b)

usneslo »jmenovat soudruha Haneckého členem kolegia lidového komisariátu zahraničního obchodu a poskytnout mu měsíční dovolenou na léčení« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *259*

[245] Lenin dal 14. června 1920 soudně stíhat správce sanatoria Gorki E. J. Vevera za to, že dal porazit v parku sanatoria zdravý smrk. Vever měl být potrestán vězením v trvání jednoho měsíce. Vykonáním rozsudku byl pověřen výkonný výbor újezdního sovětu v Podolsku (viz Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 184). — *259*

[246] Sdělení je napsáno na Čičerinově dopisu Leninovi z 23. června 1920; Čičerin si v něm stěžoval, že usnesení politického byra ÚV KSR(b) o záležitostech lidového komisariátu zahraničních věcí nebyla splněna a že přes opětovná rozhodnutí ústředního výboru se nic nepodniklo ani s příděly, ani pro přidělení nových místností lidovému komisariátu, ani pro poskytování automobilů pro zahraniční delegace a jiné potřeby lidového komisariátu. — *260*

[247] Významného ruského fyziologa akademika I. P. Pavlova, zakladatele materialistického učení o vyšší nervové činnosti zvířat a lidí si Lenin hluboce vážil a poskytoval mu všestrannou pomoc a podporu.

Vzhledem ke zcela výjimečným zásluhám akademika Pavlova o rozvoj fyziologie i dalších oborů nejen v národním, ale i v mezinárodním měřítku schválila sovětská vláda z Leninova podnětu — v těžkých letech hospodářského rozvratu — zvláštní usnesení: na jeho základě se akademiku Pavlovovi a jeho spolupracovníkům vytvářely co nejpříznivější podmínky pro vědeckou práci (viz Sebrané spisy 42, Praha 1989, s. 288—289). — *261*

[248] Rada práce a obrany se na svém zasedání 25. června 1920 po vyslechnutí zprávy K. A. Alferova o faktickém průběhu stavby trati Alexandrov Gaj—Emba usnesla: »V duchu realizace usnesení Rady práce a obrany o mimořádném významu budované trati a ropovodu Alexandrov Gaj—Emba poslat radě pracovní armády 2. zavolžské oblasti telegram podepsaný soudruhem Leninem s návrhem učinit energická opatření k co nejrychlejšímu dokončení těchto prací. Kopii telegramu poslat lidovému komisariátu dopravy s tím, aby dal příslušné příkazy Rjazaňsko-uralské dráze.

Doporučit soudruhu Rykovovi, aby Nejvyšší radu pro železniční a vodní dopravu včas upozornil, že dodávku potrubí pro

ropovod Alexandrov Gaj — Emba nelze odkládat« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *261*

[249] Tento vzkaz sekretářce napsal Lenin na telefonogram tajemníka petrohradského výkonného výboru D. A. Trilissera radě lidových komisařů; Trilisser žádal o odklad pro předložení zpráv o rozvoji příměstských zemědělských hospodářství a o evidenci a odvádění přebytků ovoce a zeleniny. Rada lidových komisařů ve svém usnesení z 29. června 1920 vytkla petrohradskému sovětu na Leninův návrh »nepřípustné průtahy v této záležitosti« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *262*

[250] Jde o vynálezce S. I. Botina a jeho pokusy, jak na dálku vyvolat výbuch pomocí elektromagnetických vln (viz rovněž poznámku 231). — *263*

[251] Roku 1921 vydalo Státní nakladatelství knihu N. Ljubimova Mirovaja vojna i jejo vlijanije na gosudarstvennoje chozjajstvo Zapada. Kritičeskoje izloženije raboty Kejnsa Ekonomičeskije posledstvija mira [Světová válka a její vliv na státní hospodářství na Západě. Kritický výklad Keynesovy práce Ekonomické důsledky míru]. Roku 1922 vyšel v témže nakladatelství překlad Keynesovy polemické knihy pod názvem Ekonomičeskije posledstvija Versalskogo mirnogo dogovora [Ekonomické důsledky Versailleské mírové smlouvy]. — *264*

[252] Ve výňatku, o němž se Lenin zmiňuje, se praví, že ». . . . odbor zásobování moskevského sovětu dělnických a rudoarmějských zástupců vypsal soutěž na termosy větších i menších rozměrů. Byly vypsány tyto ceny: za nádoby o obsahu ½ vědra* 10 000 rublů, 5000 rublů a 3000 rublů, za nákresy nádob o obsahu 5 věder 5000 rublů a 3000 rublů. Lhůta k předložení hotových nádob a nákresů byla stanovena do 20. října 1918« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS).

Ve zprávě, kterou poslalo Leninovi 16. července 1920 vedení moskevského spotřebního družstva, se oznamovalo, že soutěž byla uzavřena 1. října 1918. Výsledky oznámila konkursní komise moskevskému spotřebnímu družstvu v květnu 1919. V době, kdy konkursní komise vyhodnocovala přihlášené práce, odbor pro vý-

* Vědro — 12,29 l. *Čes. red.*

živu tohoto družstva používal termosy vyrobené výhradně ze dřeva (překližka a hoblovačky). Termosy zhotovené z tohoto materiálu byly lehké (nádoba o obsahu 3 vědra vážila asi 32 funtů* a pokrmy se uchovaly horké 18 až 20 hodin. — *264*

[253] Lenin má na mysli usnesení politického byra ÚV KSR(b) z 29. června 1920 o svolání sjezdu národů Východu do Baku. V usnesení se praví: »Uložit soudruhovi Ordžonikidzemu a soudružce Stasovové, aby spolu se soudruhy, které kooptují, vytvořili organizační byro sjezdu národů Východu v Baku. Uložit soudruhu Zinovjevovi, aby to ještě dnes Ordžonikidzemu oznámil přímou linkou« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS).

Slovy »zůstávají Vám všechna práva i plné moci« míní Lenin usnesení politického byra ÚV KSR(b) z 29. a 30. června 1920, na jejichž základě byl Ordžonikidze jako zástupce revoluční vojenské rady Kavkazského frontu jmenován členem kavkazské rady pracovní armády. — *265*

[254] Lenin má na mysli usnesení politického byra ÚV KSR(b) z 18. června 1920 o Severním Kavkazu, v němž se praví: »Uložit organizačnímu byru, aby se dohodlo s kavkazským byrem ÚV na vytvoření užšího kolegia, jež by vyvíjelo nepřetržitou činnost. Toto kolegium by se skládalo z členů kavkazského byra ÚV, s okruhem působnosti pro celý Kavkaz. Nebude-li soudruh Ordžonikidze členem užšího kolegia, pak se musí všechny otázky týkající se Gruzie, Ázerbájdžánu, Arménie, Turecka atd. řešit bezpodmínečně v jeho přítomnosti« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *265*

[255] Lenin míní Bauerovu knihu Bolševismus, anebo sociální demokracie?[84], vydanou roku 1920 ve Vídni. V Ústředním stranickém archívu Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS je uložen výtisk této Bauerovy knihy, doslova posetý Leninovými poznámkami. V referátu o mezinárodní situaci a hlavních úkolech Komunistické internacionály předneseném na II. kongresu Kominterny charakterizoval Lenin Bauerovu knihu jako vysloveně menševický pamflet a podrobil ji zdrcující kritice (viz Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 265—266). — *267*

[256] Dne 7. července 1920 měl Lenin přátelskou rozmluvu se zástupci

* Funt — 409,5 g. *Čes. red.*

Francouzské socialistické strany, šéfredaktorem listu L'Humanité M. Cachinem a tajemníkem strany L. Frossardem. V týž den hovořil ještě s delegátem II. kongresu Komunistické internacionály za anglické Výbory továrních důvěrníků (Shop Stewards Committees) J. T. Murphym; vyptával se ho na revoluční hnutí v Anglii a na boj horníků v jižním Walesu. — *268*

[257] L. B. Krasin odpověděl na Leninův přípis sdělením o opatřeních, která byla učiněna k rychlejší dopravě zboží určeného pro zahraniční obchod, a informoval ho o nákupu potřebného zboží za takto získané valuty. — *269*

[258] Tyto řádky napsal Lenin začátkem července 1920. Reagoval jimi na písemný dotaz L. A. Fotijevové: »Máme Vám posílat zahraniční tisk? Můžeme poslat všechny staré, prosincové zahraniční listy Kominterně?« Listy, které Lenin v odpovědi uvedl, potřeboval patrně v souvislosti s přípravou na II. kongres Komunistické internacionály, který se konal 19. července—7. srpna 1920 v Sovětském Rusku.

V Ústředním stranickém archívu Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS je uložena obálka tohoto dokumentu nadepsaná Leninem: »*L. A. Fotijevové* (od Lenina)«. — *269*

[259] Jde o *II. kongres Komunistické internacionály,* který se konal 19. července—7. srpna 1920.

Lenin řídil přípravy spojené se svoláním kongresu. Napsal teze o národnostní a koloniální otázce, o agrární otázce, o hlavních úkolech II. kongresu Komunistické internacionály, o podmínkách přijetí do Komunistické internacionály a osnovu tezí o mezinárodní a hospodářské situaci (viz Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 197—246).

Na kongresu přednesl Lenin referát o mezinárodní situaci a hlavních úkolech Komunistické internacionály, projev o úloze komunistické strany, zprávu komise pro národnostní a koloniální otázku, projevy o podmínkách pro přijetí do Komunistické internacionály, o parlamentarismu, o vstupu do britské Labouristické strany (viz Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 249—302). — *270*

[260] Tento vzkaz je Leninovou odpovědí na sdělení D. I. Kurského, jenž ho informoval, že Revoluční vojenská rada republiky dostala ze Západního frontu od M. N. Tuchačevského toto hlášení: »Ofenzíva 15. armády úspěšně pokračuje, Poláci ustupují (zmocnili jsme se 5 děl, 20 000 pudů sena, vagónů s materiálem pro

automobily atd). V Minské gubernii jsou povstání, partyzáni svrhli z náspů pět vlaků.«

Ofenzíva armád Západního frontu (včetně 15. armády) začala 4. července 1920 a od prvních dnů zaznamenávala vynikající úspěchy. Do poloviny července byla vojsky Západního frontu osvobozena velká část Běloruska, v osvobozených oblastech se ihned obnovovaly orgány sovětské moci. — *270*

[261] Na Leninovu otázku na prvním lístku, komu zadat překlad jeho knihy Imperialismus jako nejvyšší stadium kapitalismu, Zinovjev odpověděl, že kniha už byla v Petrohradu přeložena do němčiny a francouzštiny a oba překlady se redakčně zpracovávají.

Novou předmluvu napsal Lenin 6. července 1920; poprvé byla otištěna pod názvem Imperialismus a kapitalismus v časopisu Kommunističeskij Internacional, č. 18 v říjnu 1921 (viz Sebrané spisy 27, Praha 1986, s. 325—330). Za Leninova života vyšla uvedená kniha německy roku 1921, francouzsky a anglicky (zkrácené znění) roku 1923.

Na třetím lístku reaguje Lenin na tato Zinovjevova slova: »určité obtíže působí citáty (z německých a anglických publikací)« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *271*

[262] Viz poznámku 259. — *272*

[263] Text tohoto telegramu potvrdila Rada práce a obrany 7. července 1920. — *272*

[264] Prohlášením D. Wijnkoopa míní Lenin jeho dopis z 30. června 1920 týkající se knihy Levičáctví — dětská nemoc komunismu; — holandská delegace se s ní na II. kongresu Komunistické internacionály seznámila dříve, než byl uveřejněn její překlad do jiných jazyků. Wijnkoopův dopis a Leninova odpověď byly poprvé publikovány v anglickém překladu této knihy, který vyšel v Moskvě roku 1920; rusky vyšly tyto materiály poprvé v 2. vydání Leninových spisů roku 1930 (viz Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 136). — *274*

[265] Lenin se na lidový komisariát zdravotnictví obrátil v souvislosti s dopisem, který dostal od fotografického a filmového odboru lidového komisariátu školství a osvěty; v tomto dopisu byl informován o tom, že splnění jeho úkolu natočit film Soud nad Kolčakovými ministry vázne pro nedostatek filmového materiálu.

Zároveň s dopisem lidovému komisariátu zdravotnictví poslal Lenin obdobné dopisy Ústřednímu svazu spotřebních družstev, moskevské mimořádné komisi, lidovému komisariátu vojenství a Celoruské mimořádné komisi pro boj s kontrarevolucí a sabotážemi. Na jméno sekretářky RLK L. A. Fotijevové přišla z Celoruské mimořádné komise 9. července tato odpověď: »Vážená soudružko Fotijevová! Buďte tak laskava a vyřiďte V. Iljičovi, že Celoruská mimořádná komise žádné nepoužité *filmy* nemá a nikdy neměla, má však hotové filmy kontrarevolučního obsahu, které nelze použít. Vladimíra Iljiče někdo patrně mylně informoval, protože nevěděl, o co vlastně jde« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *274*

[266] Jde o londýnská jednání ruské obchodní delegace vedené L B. Krasinem se členy anglické vlády (viz Dokumenty vněšněj politiki SSSR, sv. II, Moskva 1958, s. 695—705). — *275*

[267] Jde o dopis L. B. Kameněva z 9. července 1920 o charakteru anglo-ruských jednání; podle Kameněva se má při politických jednáních »co nejvíce využívat agitace« a líčit »zevrubně a veřejně celou historii intervence včetně Kolčaka, Děnikina, Polska, Vrangela, Litvy, Estonska atd. apod. a dotknout se všech otázek východní politiky od Turecka až po Čínu a projednat je«. G. V. Čičerin ve svém dovětku k dopisu Kameněva podpořil, takže Kameněv znovu navrhl »nemařit jednání a mírným tónem naservírovat Lloydu Georgeovi dějiny anglických loupeží ve světovém měřítku«. Když se Lenin s tímto dopisem seznámil, napsal na něj: »Zásadně s tím nesouhlasím. 10. 7. *Lenin*« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS).

Leninův dopis byl odpovědí na uvedené návrhy. — *275*

[268] Tajemník ÚV KSR(b) N. N. Krestinskij oznámil 11. července 1920 Leninovi, že G. V. Čičerin trvá na tom, aby vedoucím sovětské delegace odjíždějící do Anglie byl L. B. Kameněv, a nikoli L. B. Krasin. Lenin na dopis Krestinského napsal: »Souhlasím: Kameněv jako vedoucí, Krasin jako jeho zástupce« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *275*

[269] Jde o Stalinův dopis Leninovi z 11. července 1920, v němž se pravilo, že vrchní velitel S. S. Kameněv slibuje posílit krymský směr řadou vojenských jednotek, svazků i bojovou technikou.

E. M. Skljanskij poslal 15. července Leninovi informaci o rozsahu pomoci Jihozápadnímu frontu. — *277*

[270] Začátek telefonogramu od slov »Dostal jsem nótu od Curzona« až po »Na odpověď nám byla poskytnuta týdenní lhůta« je napsán Čičerinovým jménem neznámou osobou. Další text — počínaje slovy »V Curzonově nótě se kromě toho praví« — napsal Lenin; poznamenal rovněž jméno adresáta — »Telefonicky *Stalinovi* do *Charkova*« — a text telefonogramu opravil. Vymezení východní hranice Polska »Grodno—Brest Litevský« doplnil podle oficiální Curzonovy nóty: »Grodno—Jałówka—Niemirów—Brest Litevský—Dorohusk—Uściług—Kryłów«. — *277*

[271] Jde o mírovou konferenci konanou po první světové válce v Paříži, kterou svolaly vítězné mocnosti za účelem vypracování mírových smluv s poraženými zeměmi.

Konference mimo jiné projednala otázku východních hranic Polska. Teritoriální komise vypracovala linii východních hranic, jak ji přijaly dohodové mocnosti už po uzavření Versailleské mírové smlouvy. 8. prosince 1919 uveřejnila Nejvyšší rada Dohody deklaraci o prozatímní východní hranici Polska. Tuto linii východních hranic Polska potvrdila rovněž konference Dohody konaná 5.—16. července 1920 ve Spa (Belgie). — *277*

[272] Jde o nótu britského ministra zahraničí Curzona, odeslanou sovětské vládě 11. července 1920 ze Spa v Belgii; probíhala tam tehdy konference zemí Dohody s představiteli Německa. Do usnesení schválených na této konferenci včlenil Curzon dodatečně návrh, aby sovětská vláda podepsala příměří s Vrangelem. — *278*

[273] Jde o odpověď na Curzonovu nótu z 11. července 1920 (viz poznámku 275). Tato odpověď byla projednána na plenárním zasedání ÚV KSR(b) 16. července 1920 a poté uveřejněna v listu Izvěstija VCIK, č. 157 z 18. července 1920. — *279*

[274] Poznámka byla napsána na návrhu dekretu o centralizaci knihovnictví v sovětské republice, který byl schválen malou radou lidových komisařů 22. června 1920. V návrhu se doporučovalo »sloučit knihovny všech společenských organizací a institucí v jednotnou síť knihoven odborů lidové osvěty«, aby se tak odstranila dvoukolejnost a zajistilo se rovnoměrné rozdělení knihovního fondu, jakož i jeho řádné využití.

Na návrhu dekretu je také poznámka N. K. Krupské určená lidovému komisariátu školství a osvěty: »Když mi pošlete můj článek o centralizaci knihoven a vrátíte tento návrh, pokusím se sestavit nový návrh a napsat instrukci. Nebo je snad už napsaná? Pak mi ji pošlete také.« — *280*

[275] Jde o Leninovy návrhy odpovědi na Curzonovu nótu z 12. července 1920 (viz poznámku 272), které schválilo 16. července plenární zasedání ÚV KSR(b). Plenární zasedání ÚV rozhodlo nepřistoupit na prostřednictví Velké Británie při vyjednávání sovětské republiky s Polskem, pokračovat v ofenzívě na polské frontě a realizovat taková opatření, která by ofenzívu Rudé armády výrazně posílila. Na základě Leninových návrhů byl sestaven text radiotelegramu lidového komisaře zahraničních věcí britskému ministru zahraničí Curzonovi. Radiotelegram byl odeslán 17. července 1920 (viz Dokumenty vněšněj politiki SSSR, sv. III, Moskva 1959, s. 47—53). — *280*

[276] Lenin má na mysli telegram britského ministra zahraničí Curzona odeslaný 20. července 1920 jako odpověď na nótu sovětské vlády vládě Velké Británie ze 17. července 1920 o přerušení válečných operací mezi Polskem a Sovětským Ruskem. V Curzonově telegramu se pravilo, že vláda navrhovala uskutečnit setkání sovětských a polských představitelů v Londýně, »neboť se domnívala, že se tak naváže kontakt Ruska s účastníky mírové konference a položí se základ lepšímu porozumění mezi Ruskem a okolním světem«. Curzon tvrdil, že spojenci nabádali polskou vládu neprodleně zahájit jednání o příměří a míru, ale že sovětská vojska bez ohledu na přání polské vlády uzavřít příměří pokračují v ofenzívě. (Ve skutečnosti polský ministr zahraničí Sapega poslal sovětské vládě radiotelegrafický návrh na okamžité uzavření příměří teprve 22. července.) Curzon dále konstatoval, že na základě toho je britská vláda »nucena jasně říci, že jednání o obnovení obchodu mezi Ruskem a britským impériem nemohou přinést sebemenší užitek, jestliže Sovětské Rusko vtrhne do Polska« (Dokumenty vněšněj politiki SSSR, sv. III, Moskva 1959, s. 62—63). — *283*

[277] Návrh odpovědi britské vládě sestavil na základě Leninových pokynů G. V. Čičerin. Text této odpovědní nóty sovětské vlády schválilo politické byro ÚV KSR(b) na svém zasedání 23. července 1920 a nóta byla téhož dne radiotelegraficky předána (viz Dokumenty vněšněj politiki SSSR, sv. III, Moskva 1959, s. 61—62). — *283*

[278] Lenin poslal svůj přípis Serratimu proto, že žádný z italských soudruhů nebyl přítomen jednání komise pro koloniální otázky na II. kongresu Komunistické internacionály. — *284*

[279] Jde o usnesení politického byra ÚV KSR(b) z 2. srpna 1920 o vyčlenění krymského úseku jihozápadní fronty jakožto samostatné jižní fronty v souvislosti s narůstajícím nebezpečím ze strany Vrangela a s povstáními na Kubáni.

Polským revolučním výborem míní Lenin Prozatímní polský revoluční výbor utvořený 30. července 1920 v Białystoku. Jeho členy byli významní činitelé polského dělnického hnutí F. Dzeržinskij, F. Kon, J. Marchlewski, E. Próchniak aj. Na osvobozených územích převzal výbor politickou moc pevně do svých rukou. V den svého utvoření vydal výbor manifest k pracujícímu lidu měst a venkova, v němž objasňoval záměry a úkoly Rudé armády, vstoupivší na polské území. V Manifestu se poukazovalo na to, že sovětská vojska nevstupují do Polska s dobyvačnými záměry, nýbrž v zájmu obrany své země a poskytnutí pomoci polskému lidu v jeho boji proti útlaku statkářů a kapitalistů. Pravilo se v něm, že »továrny a doly je nutné vyrvat kapitalistům a spekulantům: stávají se majetkem lidu a přecházejí do správy dělnických výborů. Rovněž tak statky a lesy přecházejí do vlastnictví a pravomoci lidu. Statkáře je zapotřebí vyhnat, statky budou spravovat výbory zemědělských dělníků. Půda pracujících rolníků zůstává nedotknutelná. Ve městech berou správu do svých rukou zástupci dělníků, na venkově se vytvářejí vesnické sověty« (Istorija graždanskoj vojny v SSSR, sv. 5, Moskva 1960, s. 145). — *288*

[280] Tento Leninův telegram je odpovědí na Stalinův telegram odeslaný 2. srpna 1920 z Lozové: »Líté boje pokračují se vzrůstající intenzitou, dnes asi ztratíme Alexandrovsk. Váš dopis o rozdělení front jsem dostal, politické byro by se nemělo zabývat hloupostmi. Na frontě mohu pracovat nanejvýš ještě dva týdny — musím si odpočinout, hledejte za mne zástupce. Slibům vrchního velitele nevěřím ani za mák, jsou to sliby veskrze klamné. Pokud jde o to, že ÚV je pro mír s Polskem, nelze si nepovšimnout, že naše diplomacie občas velice zdařile maří naše vojenské úspěchy« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *288*

[281] Stalin informoval Lenina o příčinách dočasného zdržení 1. jízdní armády v telegramech ze 4. a 5. srpna 1920. V oblasti Brody na-

sadili bílí Poláci proti 1. jízdní armádě litevskou, luckou a haličskou skupinu vojsk, aby Rudé armádě znemožnili přístup ke Lvovu. Buďonného jízda přešla dočasně od útoku k obraně. — *290*

[282] Jde o výchozí hranice Polska, které po skončení první světové války stanovila o své vůli 8. prosince 1919 Nejvyšší rada Dohody. Hranice měla probíhat po linii Grodno—Jałówka—Niemirów—Brest Litevský—Dorohusk—Uścilug—Krylów, přetnout Halič mezi Przemyslem a Rawou Ruskou ke Karpatům. Takto je uvedena rovněž v Curzonově nótě z 11. července 1920; později vešla ve známost jako Curzonova linie.

Když sovětská vláda nabízela Polsku mír, byla ochotna uznat jako polsko-sovětskou hranici linii probíhající východně od Curzonovy linie.

Lenin těmito řádky dává pokyn vedoucímu sovětské delegace, která měla odjet do Londýna vyjednávat s britskou vládou. — *290*

[283] Spolu s tímto přípisem poslal Lenin N. N. Krestinskému rovněž usnesení plenárního zasedání ústředního výboru strany schválené 5. srpna 1920. Hovořilo se v něm o situaci na frontě s Vrangelem a na Kubáni: »Uznat, že fronta na Kubáni a proti Vrangelovi musí mít přednost před západní frontou; proto musí organizační byro a lidový komisariát vojenství učinit rozhodná opatření k vyslání vojenských posil a komunistů na tuto frontu.« Obálku s oběma dokumenty nadepsal Lenin takto: »Od Lenina *Krestinskému*« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *290*

[284] K této problematice viz rovněž telegram Stalinovi z 11. srpna 1920 (tento svazek, dokument č. 449). — *291*

[285] Tento pokyn sekretářce napsal Lenin na telefonogramu s výpisem z usnesení předsednictva moskevského sovětu ze 7. srpna 1920 o katastrofální zásobovací situaci v Moskvě. Z Leninova podnětu projednávala tuto otázku 10. srpna rada lidových komisařů. Z rozhodnutí RLK byla vytvořena komise, jejímž úkolem bylo prověřovat »informace o veškerých nákladech zboží určeného pro Moskvu a posílaného do Moskvy s tím, aby tato komise v případě výpadků v zásobování Moskvy svolávala mimořádná zasedání RLK nebo Rady práce a obrany k zajištění nezbytných konkrétních opatření«. V případě výpadků ve výdeji chleba se komisariátu zásobování ukládalo »hledat mimořádná opatření,

jak nahradit obyvatelstvu chléb jinými produkty«. Lidový komisariát zásobování měl uloženo »zadržet při výpadcích v zásobování Moskvy k rozdělení mezi obyvatelstvo« veškeré potravinářské zboží posílané nezákonným adresátům nebo přepravované jako dar (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *291*

[286] Tento pokyn sekretářce napsal Lenin na dopis, který obdržel od V. V. Obolenského (N. Osinského); ten ho informoval o tíživé zásobovací situaci v Tule. Na Leninův návrh tuto otázku projednávala 10. srpna 1920 rada lidových komisařů.

Poznámkou v závorce (»250 verst za 12 dní«) naráží Lenin na informaci Obolenského o tom, že 7 vagónů žita poslaných do Tuly z kočetovské zásobovací základny 24. července 1920 absolvovalo trasu dlouhou pouhých 250 verst až za 12 dní. V dopisu Obolenského podtrhl Lenin slova »250 verst z Kočetovky do Tuly za dvanáct dní« šest—až sedmkrát a po straně připsal: »NB«.

V bodu 3 svého dopisu Obolenskij informoval o tom, že dosud nedorazil vlak s 20 vagóny žita vypravený Lobačevem z Kočetovky 2. srpna. — *293*

[287] Vydání školního atlasu přikládal Lenin velký význam a opakovaně se k tomuto problému vracel. Ve svých poznámkách k vydání tohoto atlasu psal

»20—24 map evropské části Ruska + Kavkazu
4— 6 Sibiře a Střední Asie
4— 6 všeobecné: historie frontů
1918 (brestlitevský mír)
1918 konec
1919 začátek
1920 začátek
1920 konec
1 rozdělení odborových svazů
1 elektrifikace
1 hospodářská mapa

39« (Leninskij sbornik XXXVI, s. 120—121).

Viz rovněž tento svazek, dokument č. 474 a publikace Leninskij sbornik XX, s. 317—322; XXXVI, s. 315, 399—400. — *284*

[288] Napsáno jako odpověď na Stalinův telegram z 10. srpna 1920; Stalin žádal ústřední výbor strany o souhlas s účastí zástupce ha-

ličského revolučního výboru na jednání s Polskem o příměří a informoval ÚV, že revoluční výbor určil jako svého zástupce M. L. Barana.

Na otázku, zda je Baranova účast na tomto jednání účelná, G. V. Čičerin písemně odpověděl: »Pokud se jednání v Minsku omezí na přečtení našeho návrhu a na prohlášení Poláků, je přítomnost haličského zástupce zbytečná, nemá žádné opodstatnění a může vést ke komplikacím a k vyhledávání formálních sporných míst ze strany Poláků . . .« Pokud by však při jednání došlo na podstatu věci, konstatoval dále ve svém dopisu, pak »se jeho přítomnost může hodit . . .« Lenin první větu zatrhl a připsal: »protože tohle je pravděpodobnější, je možné to *zatím* odložit« — tj. odložit účast zástupce haličského revolučního výboru Barana na mírovém jednání (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *295*

[289] Zástupce předsedy rady kavkazské pracovní armády A. G. Běloborodov odpověděl Leninovi telegramem z 13. srpna 1920: »Váš telegram č. 402 došel teprve 13. ve 20 hodin. Na severním Kavkazu s výjimkou Kubáně není prozatím důvod k obavám, pokud jde o vzpoury . . .« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *259*

[290] Tento vzkaz napsal Lenin během přijetí čínského socialisty, předsedy ústředního výkonného výboru Svazu čínských dělníků v Rusku Liu Ce-žunga (Lao Siu-čaa) 11. srpna 1920. Na rubu Leninova vzkazu je odpověď N. N. Krestinského: »Zítra v 15.30 hod.« — *297*

[291] Důvodem poslání tohoto telegramu byl stále častější výskyt požárů lesů a rašelinišť ve středním Rusku. — *298*

[292] Tato poznámka je napsána na dopisu vedoucího Celoruské mimořádné komise pro likvidaci negramotnosti I. Brichničova předsedovi rady lidových komisařů Leninovi z 11. srpna 1920. Brichničov žádal o posílení komise potřebnými kádry, o přidělení pracovních místností a poskytnutí dopravních prostředků a potravinových přídělů. V bodu b) se v dopisu uvádělo: »Potřebujeme asi 15 kvalifikovaných i nekvalifikovaných pracovníků. Odvolat z krajů, udělat nábor v Moskvě.« — *299*

[293] Jde o sbírku platných dekretů z roku 1919. D. I. Kurskij ve svém dopisu sděloval, že tento sborník redigoval Kozlovskij a že je

v něm přetištěna Sbírka zákonů z roku 1919; k tisku se připravuje druhý sborník nejdůležitějších dekretů RSFSR vydaných v posledních třech letech (1917—1920). Lenin na obálku dopisu Kurského připsal: »Do archívu (8. 1920) O vydávání zákonů« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *299*

[294] Tuto poznámku napsal Lenin v souvislosti s dopisem bývalého vedoucího odboru pro záležitosti Východu při lidovém komisariátu zahraničních věcí A. N. Vozněsenského, který své uvolnění z funkce považoval za nesprávné. Touto záležitostí se zabývalo 19. srpna 1920 politické byro ÚV KSR(b) a uložilo G. V. Čičerinovi, aby Vozněsenského zaměstnal v některé subkomisi komisariátu jako odborníka na východní otázky, který navíc ovládá orientální jazyky a angličtinu. — *300*

[295] Jde o mírovou konferenci týkající se zastavení válečných operací a navázání mírových přátelských vztahů mezi RSFSR a USSR na jedné a Polskem na druhé straně. Přestože se imperialisté všemožně snažili tuto konferenci zmařit, byla zahájena 17. srpna 1920 v Minsku a trvala do 3. září. Další kolo jednání bylo zahájeno 21. září v Rize.

Sovětská vláda nechtěla vystavovat lid dalšímu utrpení ve svízelném zimním období; dělala proto závažné ústupky ve prospěch Polska. Vedoucí ruské delegace K. Ch. Daniševskij ihned na prvním plenárním zasedání konference prohlásil: »RSFSR a USSR bezvýhradně uznávají nezávislost a samostatnost Polské republiky a slavnostně potvrzují bezpodmínečné právo polského lidu určit si formu státní moci a zařídit si život podle vlastního uvážení. 2. RSFSR a USSR odmítají jakékoli kontribuce. 3. Definitivní hranice Polské republiky se v zásadě shoduje s linií uvedenou v nótě lorda Curzona z 11. července s tím, že se od ní odchyluje ve prospěch Polska směrem na východ v oblasti Białystoku a Cholmu« (Dokumenty vněšněj politiki SSSR, sv. III, Moskva 1959, s. 137). Mírová jednání v Rize byla ukončena podpisem Smlouvy o příměří a preliminárních podmínkách míru (viz tamtéž, s. 245—258). — *301*

[296] Viz poznámku 282. — *301*

[297] Na rubu Leninova dopisu jsou podepsáni lidoví komisaři a členové kolegií, kteří tento Leninův dopis četli: V. A. Avaněsov, J. Larin, A. M. Ležava, A. N. Vinokurov, A. M. Nikolajev, M. F.

Vladimirskij, V. P. Nogin, S. P. Sereda, L. M. Chinčuk, N. P. Brjuchanov, V. V. Fomin a A. I. Rykov. — *303*

[298] V Ústředním stranickém archívu Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS je uloženo několik Leninových přípisů, pokynů sekretářkám rady lidových komisařů, týkajících se překladatelů pro Frainu. V jednom vzkazu sekretářce RLK Lenin píše: »**NB**. Najděte překladatele pro *Frainu*«. Na druhou stranu tohoto vzkazu napsal: »Dohlédněte na to, aby se našli překladatelé (pro Frainu) a *informujte mne o tom*.« Po obdržení informace od sekretářky RLK M. I. Gljasserové o dvou překladatelích z angličtiny dává Lenin příkaz: »Shromážděte *všechny* vhodné překladatele, udělejte *rozpis* na každý den a *hodinu* a na základě toho přidělte Frainovi, ať je má při práci *po ruce*.« Ve třetím vzkazu Lenin psal: »Nehodlal jsem a nehodlám vypomáhat Frainovi *stenografkami*. Ten potřebuje *překladatele* (přestože Vás někdo *nesprávně* informoval) — potřebuje je, aby ho *seznámili* s **literaturou v ruštině**. Na tom trvám.

Na Axelroda, prosím Vás, nedejte a přidělení překladatelů **podle hodin zkontrolujte** (mým jménem).« — *303*

[299] V dopisu radě lidových komisařů informoval M. Gorkij o rozhodnutí kontrolní komise vytvořené petrohradským sovětem k prověření seznamu osob, které v Petrohradu dostávají příděl určený pro vědecké pracovníky. Komise se neomezila na pouhou kontrolu seznamů: rozhodla zbavit práva na příděl pro vědecké pracovníky asistenty, lektory a laboranty. Petrohradská komise pro zlepšení životních podmínek vědeckých pracovníků proti tomuto rozhodnutí protestovala a žádala radu lidových komisařů, aby limit 2000 akademických přídělů pro petrohradské vědecké pracovníky zůstal zachován. — *305*

[300] Jde o rozhodnutí politického byra ÚV KSR(b) z 19. srpna 1920, jež bylo učiněno na základě zpráv J. V. Stalina a L. D. Trockého o vojenské situaci na polské a vrangelovské frontě. Praví se v něm: »a) Pokládat vrangelovskou frontu za hlavní . . . b) Na zítřek svolat organizační byro a projednat novou mobilizaci komunistů. c) Učinit energická opatření k urychlení všeobecné mobilizace Bělorusů. d) 6. divizi 1. jízdní armády přesunout na vrangelovskou frontu . . . e) 55 % mobilizovaných komunistů poslat na vrangelovskou frontu, ostatní na západní« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *305*

[301] V létě 1920 začala Rudá armáda osvobozovat území západní Ukrajiny. V 16 újezdech východní Haliče byla likvidována moc buržoazie a statkářů a nastolena moc sovětů. V Ternopolu byl vytvořen prozatímní orgán sovětské moci ve východní Haliči — Haličský revoluční výbor; v jeho čele stál V. P. Zatonskij. V újezdech se tvořily místní revoluční výbory, které usilovaly o realizaci dekretů lidové moci. V. P. Zatonskij nejednou vzpomínal, jak Lenin haličským komunistům pomáhal při výstavbě strany i sovětů: »Lenin ode mne požadoval, aby se mu každý týden posílaly informativní dopisy,« konstatoval (Kommunist, č. 159 ze 14. července 1929, charkovské vydání). — *306*

[302] *Proletkult* — kulturně osvětová organizace, která vznikla v září 1917 jako dobrovolná organizace proletářské tvořivosti v různých oblastech umění. Teorie Proletkultu byla založena na myšlence zcela samostatné proletářské kultury, která se musí rozvíjet nezávisle na ostatní kultuře i tradicích. Vůdčí osobnost Proletkultu A. A. Bogdanov a jeho stoupenci ve své teoretické činnosti docházeli až k určité vulgarizaci. Jejich dogmatismus a sektářství vyvolávaly u ostatních pracovníků kultury odpor. Lenin kritizoval stoupence Proletkultu a jejich chybné koncepce v návrhu rezoluce O proletářské kultuře (Sebrané spisy 41, Praha 1988, s .367—368) i v dalších pracích. Od poloviny 20. let ztratily organizace Proletkultu svůj význam a postupně upadaly. V roce 1932 Proletkult zanikl. — *307*

[303] Jde o bělogvardějský výsadek zorganizovaný a uskutečněný Vrangelem v polovině srpna 1920 na Kubáni za podpory a souhlasu Dohody. Cílem této akce bylo odříznout od Sovětské republiky jednu z nejúrodnějších oblastí.

Kontarevoluce kalkulovala s kozáckými povstáními na Kubáni, avšak v průběhu událostí se ukázalo, že ani vrstvy sympatizující s bílými nevěřily v jejich úspěch a mobilizaci se vyhýbaly. Rudá armáda po urputných bojích bělogvardějce porazila a zbytky výsadku byly počátkem září zahnány na Krym. — *307*

[304] Telegram zmocněnce rady lidových komisařů RSFSR v zahraničí M. M. Litvinova, zaslaný 30. července 1920 lidovému komisaři zahraničních věcí G. V. Čičerinovi, obsahoval sdělení, že do Kodaně přijel zástupce amerických obchodních kruhů Vanderlip a chce získat koncesi na těžbu ropy, uhlí a lov ryb v Přímořském kraji a na Kamčatce. »Tato nabídka je nesmírně lákavá a otevírá nevídané možnosti,« psal Litvinov. »Myslím si, že po obdržení odpovědi od Vás bychom ho měli poslat k podrobnějšímu jedná-

ní do Moskvy . . . Odpovězte mi obratem. Vanderlip zatím zůstává v Kodani« (Dokumenty vněšněj politiki SSSR, sv. III, Moskva 1959, s. 71).

V Ústředním stranickém archívu Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS je uložen Čičerinův dopis z 21. srpna 1920, na nějž Lenin připsal, že souhlasí s Vanderlipovým příjezdem do Moskvy.

Vanderlip přicestoval do Moskvy k jednání o uzavření koncesní smlouvy 17. září 1920. Téhož dne se Čičerin obrátil na Lenina s dopisem, v němž doporučoval, aby se s Vanderlipem začalo neprodleně jednat, a vyložil své názory na celou záležitost. Lenin napsal odpověď na jeho dopisu: »Soudruhu Čičerine, jsem plně *pro* jednání. Urychlete je. Uvažte, co se má ještě udělat ohledně směrnic Krasnoščokovovi« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS).

K jednání byla vytvořena meziresortní komise ze zástupců NNHR, lidového komisariátu zahraničních věcí a lidového komisariátu zahraničního obchodu. Sovětská vláda souhlasila s udělením koncesí Vanderlipovu syndikátu, protože chtěla navázat vzájemně výhodnou spolupráci s americkými obchodními kruhy, a rovněž měla zájem na normalizaci vztahů mezi Sovětským Ruskem a USA. V Čičerinově dopisu Vanderlipovu syndikátu z 1. listopadu 1920 se uvádí: »Bez zřetele na podepsání koncesní smlouvy má vláda Ruské socialistické federativní sovětské republiky za to, že tato smlouva nabude platnosti teprve poté, až mezi vládou Ruska a vládou USA budou obnoveny normální vztahy de facto, a pod podmínkou, že tyto vztahy budou navázány do 1. července 1921.« Tato podmínka však splněna nebyla, a proto nedošlo ani k definitivnímu uzavření koncesní smlouvy, která tudíž nenabyla platnosti. — *310*

[305] Jde o návrh oběžníku ÚV KSR(b), který napsal J. A. Preobraženskij na základě svého referátu o příznacích rozkladu ve straně. N. N. Krestinskij se o tomto návrhu vyjádřil: »Mám za to, že výhradu uvedenou na konci bodu V, v němž se hovoří o odstranění nerovnosti životních podmínek, „pokud není nevyhnutelná v zájmu věci", by bylo třeba rozvést ve zvláštním bodu nebo snad i ve zvláštní části oběžníku.

Jde o to, že straničtí funkcionáři a pracovníci sovětských orgánů v guberniích, zejména dnes, kdy mnoho soudruhů překládáme jinam a odlučujeme je od míst, k nimž je poutají různé příbuzenské svazky, a zpřetrháváme jejich svazky s vesnicí, mají velmi těžké životní podmínky.

Soudruzi hladovějí, a protože navíc ještě přepínají své síly, velmi brzy se vyčerpávají a bývají na dlouhou dobu nebo i navždy vyřazeni z práce. Musíme řadovým členům strany vštípit, že je nezbytně nutné vytvořit pro nevelký kádr revolučních aktivistů alespoň o něco lepší, méně nuzné životní podmínky.

Jestliže se tato myšlenka v oběžníku dostatečně zdůrazní a rozvede, pak budou poslední dva řádky návrhu, které velice opatrně a nepříliš srozumitelně odsuzují demagogii založenou na nerovnosti podmínek, zbytečné.

Při projednávání návrhu v komisi soudruh Preobraženskij nikterak nepopíral, že je nutné v oběžníku prosadit myšlenku určité nevyhnutelné dočasné nerovnosti; nějak se mu to však nepovedlo« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS).

Text dopisu Ústředního výboru KSR(b) Všem stranickým organizacím, všem členům strany, vypracovaný organizačním byrem a podepsaný N. N. Krestinským, byl poslán ke schválení Leninovi. Lenin na dopis napsal, že s textem souhlasí; navrhl také, aby byl do dopisu zahrnut »citát z programu strany o tom, že prozatím rovnost být nemůže«. (Jde o bod 8 ekonomické části programu. — Viz Sebrané spisy 38, Praha 1988, s. 459).

Oběžník ÚV KSR(b) byl uveřejněn 4. září 1920 v listu Izvěstija CK RKP(b), č. 21. — *310*

306 Tento Leninův dopis obdržel G. K. Ordžonikidze 27. srpna 1920; byly k němu přiloženy výňatky z dopisu A. S. Serafimoviče, který pobýval v létě 1920 na Kavkazu. Na základě nesprávných informací o politické práci stranických funkcionářů a pracovníků sovětských orgánů na Kavkazu uvedl Serafimovič ve svém dopisu řadu faktů znevažujících revoluční činnost člena revoluční vojenské rady Kavkazského frontu G. K. Ordžonikidzeho. Ordžonikidze tyto výňatky Leninovi vrátil a veškerá obvinění, jež proti němu byla vznesena, vyvrátil jakožto nepravdivá.

Když dostal Lenin Ordžonikidzeho odpověď, napsal: »Myslím si, že Sergo (= Ordžonikidze) není schopen lhát« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *311*

307 Uvedený dokument je odpovědí na dopis tajemníka ÚV KSR(b) N. N. Krestinského Leninovi z 27. srpna 1920, jenž se týkal článku A. Kolegajeva Ochotniki za čerepami [Lovci lebek], uveřejněného v 77. čísle listu Gudok. Autor článku napadal lidový komisariát zásobování za rekvizici obilí, které přivezl do Moskvy je-

den z odborů lidového komisariátu dopravy. N. N. Krestinskij navrhoval, aby autor i redakce listu byli důrazně upozorněni, že podobné články jsou s ohledem na situaci nepřípustné. 1. září 1920 udělilo politické byro ÚV KSR(b) Kolegajevovi a redakci listu Gudok důtku a redakci důrazně upozornilo, že »v žádném případě nesmí připustit, aby v něm vycházely články resortnicky polemického rázu namířené proti NNHR, lidovému komisariátu zásobování a ostatním komisariátům« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *313*

[308] Místopředseda rady kavkazské pracovní armády A. G. Běloborodov oznamoval ve svém telegramu, že v nejbližší době bude zlikvidován kontrarevoluční bělogvardějský výsadek na Kubáni (viz poznámku 303). — *313*

[309] Tento text napsal Lenin na kopii telegramu náměstka lidového komisaře dopravy V. M. Sverdlova. Telegram odeslaný 27. srpna 1920 ze Saratova obsahoval žádost, aby 345 rodinám železničářů, které utrpěly škodu v důsledku požáru, byl poskytnut textil, obuv a domácí potřeby, protože nemají oblečení, psal Sverdlov, nemohou chodit do práce, a tím je ohrožen provoz na železnici. — *314*

[310] Jde o knihu amerického radikálního socialisty Daniela De Leona Two pages from roman history [Dvě stránky z římských dějin], vydané v New Yorku v roce 1920[88]. V ruském překladu tato kniha nevyšla. — *314*

[311] V. D. Bonč-Brujevič ve svých vzpomínkách uvádí, že ho Lenin 1. září 1920 zavolal k sobě, předal mu tento vzkaz a požádal ho, aby s ním zajel do Rumjancevova muzea. »Okamžitě jsem se telefonicky spojil s ředitelem Rumjancevova muzea,« píše dále Bonč-Brujevič, »a ten mě požádal, abych mu napsal oficiální dopis se žádostí o knihy; také mi hned řekl, že se vynasnaží sehnat duplikáty těchto knih a zařídit to tak, aby se mohly potřebné knihy Vladimíru Iljičovi zapůjčit, aniž by tím byli poškozeni ostatní čtenáři knihovny« (Ogoňok, č. 3, 1929, s. 3).

Na Leninův vzkaz V. D. Bonč-Brujevič poznamenal: »1. 9. 1920. Vladimír Iljič podal žádost Rumjancevovu muzeu. *V. B.-B.*« Na Leninovu prosbu na konec druhého bodu ke slovům »jakýkoli nový ruský« připsali »Radlova aj.« — *314*

[312] Viz poznámku 306. — *315*

[313] Jde o to, že Hlavní správa pro výrobu papírových peněz, mincí a řádů (Goznak) vydala v Moskvě brožuru K otázce vybudování státní papírny pro zvláštní účely[22]. Brožura byla vytištěna na vysoce kvalitním papíře, měla 36 stran a 11 příloh na křídovém papíře — to vše ve svízelném roce 1920. — *316*

[314] M. F. Andrejevová působila v lidovém komisariátu zahraničního obchodu od roku 1919: od 31. července 1919 jako komisařka komise znalců při petrohradském odboru lidového komisariátu zahraničního obchodu a od 10. září 1919 do 15. února 1920 jako komisařka tohoto odboru. Komise znalců byla vytvořena za účelem vyhledávání a shromažďování znárodněných starožitných, uměleckých a cenných předmětů. Komise vytřídila předměty vysoké umělecké hodnoty; ostatní předměty tvořily zbožní fondy určené na vývoz. 26. října 1920 schválila rada lidových komisařů na základě Leninovy iniciativy usnesení, jímž se lidovému komisariátu zahraničního obchodu ukládalo zařídit v zahraničí prodej těchto předmětů, určených petrohradskou komisí znalců na vývoz (viz poznámku 360). V dubnu 1921 byla Andrejevová služebně vyslána do ciziny, aby jako komisařka komise znalců toto vládní usnesení realizovala. V zahraničí se rovněž zapojila do organizování pomoci hladovějícím v Povolží a na Ukrajině a navštívila za tímto účelem Dánsko, Švédsko a Německo. — *316*

[315] Podle vzpomínek S. K. Gila, který byl zaměstnán v Kremlu jako řidič, dali rolníci svou žádost Leninovi 5. září 1920, když se zastavil ve vsi Bogdanovo cestou na lov. Rolníci si stěžovali na místní vesnický sovět, že odebral chudým rolníkům v rámci rozpisu povinných dodávek veškeré obilí i osivo a že se dopouští hrubého zkreslování politiky strany a vlády.

Hned nazítří učinil Lenin na základě této žádosti příslušná opatření: případ byl přešetřen a viníci přísně potrestáni. — *317*

[316] Vzkaz L. A. Fotijevové je napsán na dopisu palubního strojního inženýra A. A. Dammiho. Dopis obsahoval sdělení o novém způsobu těžby zlata. — *318*

[317] Jde o šifrovanou zprávu, kterou obdržel Lenin 8. září 1920 od člena revoluční vojenské rady Jihozápadního frontu S. I. Guseva. Zpráva obsahovala sdělení o výpovědi »pseudonyma«, bývalého poručíka Jakovleva, který přeběhl frontu a přes 13. armádu se dostal do štábu Jihozápadního frontu. V zápisu Jakovlevovy výpovědi se uvádí: »Ve Vrangelově armádě se vytvořila tajná orga-

nizace důstojníků, která chce Vrangela napadnout zevnitř a celou jeho armádu vydat sovětské moci. V organizaci je asi 30 důstojníků generálního štábu, kteří působí v nejdůležitějších Vrangelových štábech. Organizace hodlá Vrangela svrhnout a prohlásit jeho armádu za Rudou krymskou armádu pod Brusilovovým velením. Spiklenci budou požadovat faktické záruky úplné amnestie pro celou armádu bez výjimky, jakož i odpovídající postoj vrchního velitele. Na důkaz serióznosti své výpovědi projevil Jakovlev ochotu jmenovat nejvýznamnější členy vrangelovské organizace, operující v Sovětském Rusku, aby . . . připravila ozbrojené povstání. Dočasně, než se dostaví Brusilov, pověřuje se velením Rudé krymské armády štábní generál Sokolovskij, vůdce spiknutí proti Vrangelovi« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *319*

[318] M. V. Frunze byl jmenován velitelem vojsk Jižního frontu z rozhodnutí plenárního zasedání ÚV KSR(b), které se konalo 20.—21. září 1920. — *319*

[319] O Jakovlevově výpovědi viz poznámku 317.

Manifest, tj. Provolání k důstojníkům armády barona Vrangela, podepsali předseda CÚVV M.I. Kalinin, předseda rady lidových komisařů V. I. Lenin, lidový komisař vojenství a námořnictva L. D. Trockij, vrchní velitel všech ozbrojených sil republiky S. S. Kameněv a předseda zvláštní rady vrchního velení A. A. Brusilov; 12. září 1920 bylo uveřejněno ve 202. čísle Pravdy. Vybízelo důstojníky Vrangelovy armády, aby se vzdali hanebné úlohy ve službách polských pánů a francouzských lichvářů a aby složili zbraně namířené proti vlastnímu národu. Těm, kdo čestně a dobrovolně přejdou na stranu sovětské moci, byla zaručena úplná amnestie. — *320*

[320] Usnesení rady lidových komisařů o výkupu exportních surovin, které připravil A. M. Ležava (za lidový komisariát zahraničního obchodu) a D. I. Kurskij (za lidový komisariát spravedlnosti) podepsal Lenin 28. září 1920. — *322*

[321] Jde o Čičerinův dopis Leninovi z 11. září 1920 a návrh odpovědi delegátům odborových svazů Francie na jejich dotaz, proč se zdrželo vystavení pasu S. P. Kropotkinové, dceři známého anarchisty P. A. Kropotkina, k výjezdu do ciziny. Čičerin v návrhu odpovědi uváděl, že se Kropotkinové povoluje vycestovat bez ohledu na její nepřátelský postoj k sovětské moci. — *322*

[322] V usnesení Rady práce a obrany a v rozkazu polního štábu republiky se nařizovalo revoluční vojenské radě Kavkazského frontu, aby na Severním Kavkazu a na Kubáni urychleně zmobilizovala koně a potahy k zajištění přepravy uhlí na nákladové stanice v Donbasu. — *324*

[323] Pokyn V. A. Avaněsovovi napsal Lenin po obdržení Ljubovičovy připomínky, že je nutné využít rozhlasové přijímače uskladněné v závodech sekce Radio v Petrohradu. — *324*

[324] Pozdravný dopis od čeremchovských horníků dostal Lenin prostřednictvím I. J. Iljina začátkem srpna 1920. Horníci mu psali: »Jsme přesvědčeni, že pod Vaším vedením a pod vedením komunistické strany dosáhnou proletáři celého světa v boji proti bezhlavě a zběsile si počínajícím podnikatelům, bankéřům, statkářům a generálům svého úplného a definitivního vysvobození, navzdory miliónům překážek, navzdory rozvratu, hladu i nemocem« (Pisma truďaščichsja k V. I. Leninu. 1917—1924 gg., Moskva 1960, s. 197).

V srpnu píše Lenin pokyn sekretářce a pro sebe si poznamenává: »Napsat dopis čeremchovským horníkům (ať mi to připomenou, až *Iljin* znovu zavolá)« (Leninskij sbornik XXXV, s. 148). — *325*

[325] A. A. Ioffe byl 1. září 1920 jmenován vedoucím nové delegace RSFSR a USSR vyslané na mírovou konferenci s Polskem; jednání bylo zahájeno v Rize 21. září. Jmenování Ioffeho bylo oznámeno polské vládě 1. září 1920 v nótě vlády RSFSR a USSR. — *326*

[326] Poznámku pro A. M. Ležavu napsal Lenin na dopisu náměstka mimořádného zmocněnce republiky Dálného východu J. M. Dvorkina z 15. září 1920. Dvorkin Leninovi psal, že Italové a Francouzi nabízejí ke koupi nákladní a osobní automobily různých značek v úhrnné ceně asi 105 000 dolarů. — *327*

[327] Tyto řádky napsal Lenin na dopis amerického podnikatele W. B. Vanderlipa z 18. září 1920, adresovaný radě lidových komisařů. Dopis obsahoval tři Vanderlipovy návrhy týkající se uzavření koncesní smlouvy o využití nerostného bohatství v Přímořském kraji a na Kamčatce (viz poznámku 304). Lenin komentoval obsah Vanderlipova dopisu ve svém referátu o koncesích, předneseném 6. prosince 1920 na aktivu moskevské organizace KSR(b)

a ve frakci KSR(b) na VIII. celoruském sjezdu sovětů (viz Sebrané spisy 42, Praha 1989, s. 80—84, 112—113). — *328*

[328] Tímto telegramem odpověděl Lenin na telegram rady pracovní armády z Rostova na Donu, který obdržel 21. září 1920. Pravilo se v něm: »Rada pracovní armády považuje za svou povinnost varovat před možným vyloupením vlaku s cenným nákladem v oblasti Kizljaru, který byl vypraven podle Vašeho příkazu stavbyvedoucímu Kizljarsko—Starotěrečné trati. Dejte svůj souhlas k zastavení vlaku ve stanici Prochladnaja za účelem zajištění jeho ochrany. Odpovězte obratem. Rada pracovní armády se znovu jednomyslně usnesla informovat Vás o strategické i ekonomické neužitečnosti této trati« (Leninskij sbornik XXXIV, s. 358). — *329*

[329] Vzkaz G. V. Čičerinovi napsal Lenin na zprávě vrchního velitele S. S. Kameněva o strategickém významu nové hranice mezi Sovětským Ruskem a Polskem. O vytyčení této hranice jednali tehdy zástupci obou zemí na mírové konferenci v Rize.

Viz rovněž poznámky 282 a 295. — *330*

[330] Tyto řádky napsal Lenin Čičerinovi na jeho písemném sdělení, v němž se uváděla konkrétní fakta o tom, že redakce petrohradských novin nedodržují předepsaný způsob zveřejňování materiálů o mezinárodní situaci a zahraniční politice. — *330*

[331] Jde o *XIII. sjezd Československé sociálně demokratické strany dělnické,* který se konal v Praze 25.—28. září 1920 přes odpor a intriky pravice. Před sjezdem probíhal boj mezi revolučním křídlem strany, marxistickou levicí a pravicovým reformistickým vedením strany. Sjezdu se zúčastnilo 321 delegátů, stoupenců levice, tj. 69 % zvolených delegátů. V té době měla strana přes 4800 organizací a téměř 500 000 členů. Levice se na sjezdu stala samostatnou stranou s názvem Československá sociálně demokratická strana dělnická (levice). Přešla do ní většina členů sociálně demokratické strany. Sjezd odsoudil rozbíječskou politiku pravicových sociálních demokratů, vyslovil souhlas se zásadami Komunistické internacionály a uložil novému výkonnému výboru, aby jednal o vstupu do Komunistické internacionály. Reformističtí vůdci uskutečnili rozkol a v listopadu 1920 svolali svůj vlastní sjezd. — *331*

[332] Dne 17. září 1920 hovořil Lenin s členem moskevského byra si-

bířského revolučního výboru S. I. Poroskunem, který se vrátil ze Sibiře, a zaznamenal jeho návrhy opatření na pomoc sibiřskému rolnictvu (viz Leninskij sbornik XXXV, s. 151). Uvedený dopis sibiřskému revolučnímu výboru napsal Lenin pod dojmem rozhovoru s Poroskunem, jehož návrhy do něj rovněž zahrnul. — *332*

[333] Vzkaz G. M. Kržižanovskému je napsán na 21. stránce bulletinu Státní komise pro elektrifikaci Ruska, č. 5, ročník 1920.

Když Kržižanovskij téhož dne vracel bulletin Leninovi, napsal, že v nejbližší době mají vyjít poslední čísla bulletinu »a v každém z nich bude plán malé (nejbližší) a velké elektrifikace hlavních oblastí«. Zároveň s vypracováním programu elektrifikace se začalo s jeho praktickou realizací. Mimo jiné Kržižanovskij oznamoval, že se v centrální průmyslové oblasti celkem daří uvádět do provozu elektrárny a zespolečenšťovat je (zejména v okolí Moskvy). Dále psal, že nyní je třeba »spojit práci těchto elektráren s rozsáhlou elektrifikací zdejšího zemědělství. O tom Vám také budu moci *prakticky co nejdříve* sdělit ledacos zajímavého«.

Také na 45. stránce bulletinu jsou Leninovy poznámky. Zatrhl a podtrhl větu: »Při parním pohonu spotřebují dráhy 2,5krát až 3krát více paliva než při elektrickém« a na okraj připsal »NB« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *333*

[334] Rada práce a obrany projednala 1. října 1920 Leninovu zprávu o zásobování palivem a potravinami těch závodů v Ivanovsko-vozněsenské gubernii, které byly zařazeny do skupiny klíčových textilních závodů, a usnesla se: »a) Potvrdit dohodu mezi ivanovsko-vozněsenským guberniálním zásobovacím výborem a lidovým komisariátem zásobování ze dne 28. září t. r.; b) vzít na vědomí sdělení lidového komisariátu zásobování o 40 vagónech potravin poslaných z Nižního Novgorodu« (Leninskij sbornik XXXV, s. 155). — *334*

[335] Rudá armáda vyklidila Pinsk 26. září 1920. — *335*

[336] Tyto řádky napsal Lenin na zprávu vedoucího úřadovny rady lidových komisařů V. D. Bonče-Brujeviče, který se na malou radu lidových komisařů obrátil se žádostí o poskytnutí podpory V. V. Vorovskému. — *336*

[337] Jde o Leninovu reakci na stížnost G. V. Čičerina v souvislosti

s uveřejněním zprávy L. B. Kameněva o výsledcích cesty sovětské delegace do Londýna. List Petrogradskaja pravda tuto zprávu otiskl bez souhlasu lidového komisariátu zahraničních věcí. »Je nezbytné učinit rozhodná opatření,« psal Čičerin. »Naše cenzura musí být absolutně závazně uplatňována, jak bylo stanoveno; porušování této zásady se však děje zcela beztrestně« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *366*

338 Lenin zde reaguje na Bucharinovu poznámku ze stati V. I. Něvského Dialektický materialismus a filozofie mrtvé reakce (viz Sebrané spisy 18, Praha 1984, s. 35). Ve své poznámce poukazoval Bucharin na to, že A. Bogdanov dříve uznával filozofii, kdežto nyní ji potírá a zaměňuje »tektologií« neboli všeobecnou organizační vědou« (tak nazval Bogdanov svou knihu z roku 1913). »Toto pojetí otázky se nachází v *jiné* rovině než pojetí empiriomonistické. Dá se o něm diskutovat, ale je nutné je alespoň pochopit. Jenže toto minimum u Něvského postrádáme,« napsal Bucharin. — *336*

339 Na dokumentu je připsáno neznámou osobou: »Sdělení: informace soudruha Skljanského nebyla nalezena.« Na konci dokumentu je strojopisná poznámka: »(napsáno rukou soudruha Lenina.)« — *337*

340 Vzkaz je napsán na kopii telegramu místopředsedy Revoluční vojenské rady E. M. Skljanského a náměstka lidového komisaře vnitra M. F. Vladimirského z 2. října 1920. Byl adresován revoluční vojenské radě Západního frontu do Minska a obsahoval sdělení, že »Smolenská univerzita může být zabrána jedině tehdy, budou-li využity budovy, které poskytl výkonný výbor«.

Dne 3. října píše Lenin telegram revoluční vojenské radě Západního frontu a požaduje, aby neobsazovali Smolenskou univerzitu, dokud o tom nerozhodne rada lidových komisařů nebo Rada obrany (viz tento svazek, dokument č. 529). Dne 2. listopadu dostává Lenin telegram N. A. Semaška se sdělením, že revoluční vojenská rada Západního frontu nesplnila usnesení rady lidových komisařů a neuvolnila budovu Smolenské univerzity. Píše vzkaz E. M. Skljanskému a telegram revoluční vojenské radě Západního frontu, v nichž požaduje, aby bylo usnesení rady lidových komisařů okamžitě splněno a podáno o tom hlášení (viz tento svazek, dokumenty č. 580 a 581). — *338*

[341] Lenin zde reaguje na hlášení těrského oblastního zásobovacího výboru, které mu předal náměstek lidového komisaře zásobování N. P. Brjuchanov. Hlášení obsahovalo informace o těžkých pracovních podmínkách v této oblasti v souvislosti s výsadkem Vrangelových vojsk na Kubáni, neuspokojivým plněním povinných dodávek přebytků a náladami mezi obyvatelstvem. — *339*

[342] Napsáno v souvislosti s telegramem M. V. Frunzeho, který prosil Lenina, aby se urychlil přesun 1. jízdní armády na jižní frontu. Frunze psal 28. září 1920: »Přechod do generální ofenzívy závisí na tom, kdy dorazí První jízdní.« Dne 3. října 1920 telegrafoval Frunze znovu Leninovi: »Za zvláště hanebné považuji zpoždění jízdní armády Buďonného, na což neustále upozorňuji vrchního velitele . . .« (M. V. Frunze na frontach graždanskoj vojny. Sbornik dokumentov, Moskva 1941, s. 346, 353). — *340*

[343] V odpovědi Leninovi sděluje člen kolegia lidového komisariátu pošt a telegrafů A. M. Nikolajev konkrétní údaje o třech odbornících na radiotechniku, kteří mu byli doporučeni jako členové komise: Rumjancev — náčelník chodynské radiostanice v Moskvě, Novobranov — zástupce náčelníka spojové služby Rudé armády a Buťatin — učitel střední odborné elektrotechnické školy.

K bodu 2 A. M. Nikolajev sdělil: »Bylo rozhodnuto a soudruhu Botinovi kategoricky přikázáno, aby zopakoval tifliský pokus. Přísně jsem dbal, aby se nerozptyloval jinými záležitostmi a jinými pokusy. Zvlášť za tímto účelem jsme urychleně opatřili polní radiostanici stejného typu, jako byla v Tiflisu [Tbilisi] — Botin slíbil, že tifliský pokus během několika dnů zopakuje s materiálem, který má k dispozici.

K otázkám v bodu 3 Nikolajev psal: »Botin prohlásil, že *teoreticky svůj objev zformulovat nedokáže,* což bylo patrné z rozhovoru s ním o otázkách elektrotechniky a radiotechniky . . .« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *341*

[344] Vzkaz byl napsán v souvislosti s dopisem G. V. Čičerina Leninovi z 5. října 1920, který obsahoval informaci o jednání A. I. Rykova s W. B. Vanderlipem ohledně koncesí na Dálném východě. Rykov trval na omezení doby platnosti koncesí a na právu jejich vykoupení před termínem, ale Vanderlip s tím nesouhlasil.

Viz rovněž poznámku 304. — *341*

[345] Politické byro ústředního výboru KSR(b) se 11. října 1920 roz-

hodlo požádat N. I. Bucharina, aby vystoupil na zasedání komunistické frakce I. celoruského sjezdu Proletkultu, který se konal v Moskvě 5.—12. října 1920. Uveřejněný dokument je Leninovou odpovědí na Bucharinovo sdělení, že odmítá na sjezdu vystoupit, což odůvodňuje tím, že na některé otázky proletářské kultury má jiné názory než Lenin, například na bod 4 Leninova návrhu rezoluce O proletářské kultuře (viz Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 367—368). Komunistické frakci I. sjezdu Proletkultu bylo navrženo schválit organizační rezoluci o podřízení proletkultovců v centru i v jednotlivých místech orgánům lidového komisariátu školství a osvěty. Tato rezoluce byla vypracována v souladu s přímými direktivami V. I. Lenina a na sjezdu Proletkultu byla jednomyslně schválena. — *344*

346 V článku O boji uvnitř Italské socialistické strany, který napsal 4. listopadu 1920, cituje Lenin Trevesův projev na sjezdu italských reformistů, který byl zahájen 11. listopadu 1920 v Reggio nell' Emilia (viz Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 446—447). — *344*

347 Jde o cenné předměty vybrané komisí znalců, kterou v únoru 1919 vytvořil v Petrohradu A. M. Gorkij. Viz poznámku 161. — *345*

348 Vzkaz byl napsán na zprávě člena kolegia lidového komisariátu zemědělství V. M. Charlova o agrární politice a agronomických opatřeních v souvislosti s chystaným vytvořením Uralské oblasti. — *345*

349 Vzkaz byl napsán v souvislosti s námitkami D. Z. Manuilského proti usnesení politického byra ústředního výboru KSR(b), který ho hodlal poslat do Itálie. Politické byro ústředního výboru KSR(b) 14. října 1920 potvrdilo své předchozí rozhodnutí a Manuilskému sdělilo, že je motivováno jeho špatným zdravotním stavem. — *346*

350 Napsáno na zprávě vrchního velitele S. S. Kameněva předsedovi Revoluční vojenské rady republiky s návrhem využít příměří s Polskem k co nejrychlejší porážce Vrangelových vojsk. Na konci druhého bodu praktických návrhů vrchního velitele — o využití části sil a prostředků Západního frontu pro bojové akce na jihu země, »aniž by byly tyto dotčeny na Jihozápadním frontu« — udělal Lenin vsuvku $\times$ a dole na stránku připsal: »Doplnit $\times$ než bude fakticky uzavřeno příměří.«

Pod Leninovým návrhem schválit zprávu vrchního velitele je poznámka N. N. Krestinského »Souhlasím. *N. K.*« a podpisy J. V. Stalina a N. I. Bucharina. — *347*

[351] Vzkaz E. M. Skljanskému byl napsán v souvislosti s žádostí rudoarmějce A. N. Jemeljanova, aby byl poslán do kursu pro velitele jízdy. — *347*

[352] Sdělení členům ústředního výboru KSR(b) napsal Lenin na protokol meziresortní porady, která se konala 14. října 1920. Tato porada dospěla k závěru, že je nutné reorganizovat Nejvyšší národohospodářskou radu na lidový komisariát průmyslu a vytvořit při Radě práce a obrany mimoresortní orgán pro koordinaci hospodářských plánů v oblasti výroby, dopravy, zásobování, paliv, zahraničního obchodu, pracovních sil a rozdělování bankovek.

Tento protokol doplnil předseda porady J. Larin poznámkou adresovanou Leninovi: »Odpovídá to rezoluci dubnového sjezdu strany ... Dovolte, abychom počítali s Vaší podporou, jinak se z chaosu nedostaneme.«

K Leninovu vzkazu byl přiložen text usnesení IX. sjezdu KSR(b) O organizačním spojení mezi hospodářskými komisariáty. V tomto usnesení se praví, že »sjezd pověřuje ústřední výbor, aby v nejbližší době vypracoval systém organizačního spojení mezi Nejvyšší národohospodářskou radou a dalšími komisariáty, jejichž každodenní činnost bezprostředně souvisí s hospodářstvím (lidový komisariát zásobování, lidový komisariát dopravy, lidový komisariát zemědělství), s cílem zajistit naprostou jednotu při realizaci hospodářského plánu schváleného sjezdem strany.« Na dokumentu jsou poznámky a podpisy těch členů ústředního výboru, kteří četli Leninovo sdělení: »Četl. *N. Krestinskij.*« »Četl a souhlasím s Leninem. *L. Serebrjakov.*« »Souhlasím s Leninovým návrhem. *F. Dzeržinskij.*« »Četl, souhlasím s Vl. Iljičem. *A. Andrejev.*« Rukou sekretářky je připsáno: »Soudruh Tomskij četl. Vzkazuje telefonicky, že ve všem souhlasí se soudruhem Leninem.« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *349*

[353] Vzkaz E. M. Skljanskému je napsán na telegramu předsedy výkonného výboru guberniálního sovětu v Tambově a předsedy guberniální vojenské rady A. G. Šlichtera, který žádal o posílení jednotek Rudé armády operujících v Tambovské gubernii proti skupinám banditů.

Dne 19. října píše Lenin veliteli vojsk vnitřní ochrany V. S.

Korněvovi, že je nezbytné co nejrychleji zlikvidovat kontrarevoluční vzpoury v Tambovské gubernii, a žádá ho o informaci, jaká opatření se podnikají (viz tento svazek, dokument č. 557). 23. října přišla od Korněva zpráva o opatřeních, která byla učiněna pro likvidaci povstání v Tambovské gubernii. — *349*

354 Krym byl osvobozen Rudou armádou během listopadu 1920. Dne 7. listopadu sovětská vojska Jižního frontu zahájila útok na opevněné pozice vrangelovců na Perekopu, 11. listopadu jednotky Rudé armády vstoupily na území Krymu, 13. listopadu osvobodily Simferopol, 15. listopadu Sevastopol a Feodosii, 16. listopadu Kerč a 17. listopadu Jaltu. Tím byli vrangelovci zlikvidováni. — *351*

355 Místo slíbené dvacetiřádkové předmluvy napsal Lenin 20. října 1920 článek K dějinám otázky diktatury pro časopis Kommunističeskij internacional, č. 14 (viz Sebrané spisy 41, Praha 1988, s. 399—421).

Větší část tohoto článku tvoří text, který Lenin převzal ze své brožury Vítězství kadetů a úkoly dělnické strany z roku 1906 (viz Sebrané spisy 12, Praha 1983, s. 287—367). Z této brožury použil Lenin pátou kapitolu nazvanou Malá ukázka kadetské samolibosti. — *352*

356 *Socialistická akademie společenských věd* byla založena roku 1918 za účasti V. I. Lenina (viz Sebrané spisy 36, Praha 1988, s. 395—396). Podle usnesení CÚVV z 25. 6. 1918 měla za úkol vědecky rozpracovávat otázky socialismu a komunismu, zabývat se vědeckým výzkumem v oblasti společenských věd, filozofie a přírodních věd, které se společenskými vědami souvisejí, vychovávat odborníky v oblasti společenských věd a seznamovat široké lidové masy s učením vědeckého socialismu a komunismu.

Koncem roku 1923 byla Socialistická akademie přejmenována na Komunistickou akademii. V únoru 1936 schválil ústřední výbor Všesvazové komunistické strany (bolševiků) a rada lidových komisařů SSSR toto usnesení: Komunistickou akademii zrušit a její ústavy společně se základním kádrem pracovníků převést do Akademie věd SSSR »s cílem sdružit vědecké pracovníky v jednom státním vědeckém centru«. — *352*

357 *Lékařská zpráva* o nemoci a smrti Johna Reeda, kterou Lenin obdržel 18. října 1920 od tajemníka exekutivy Komunistické internacionály M. V. Kobeckého, byla uveřejněna 3. listopadu 1920 anglicky v listu The Call, č. 9.

Když Lenin hovoří o noticce, má na mysli smuteční oznámení o smrti Johna Reeda, které uveřejnila 19. října Pravda v tomto znění: »V noci ze 16. na 17. října zemřel na břišní tyfus soudruh John Reed, člen exekutivy Komunistické internacionály a představitel Komunistické strany USA.« — *355*

[358] Jde o reakci na zprávu, kterou obdržela rada lidových komisařů od ředitele Státního zemědělského muzea, člena rady a předsedy vedení Celoruské zemědělské komory V. D. Baťuškova a člena komory G. Frolova. Zpráva měla název O použití mechanické pracovní síly (traktorů) k provádění zemědělských prací (orba a sklizeň).

Viz rovněž Leninovy doplňky k návrhu dekretu o jednotném traktorovém hospodářství (Leninskij sbornik XXXV, s. 164). — *355*

[359] Někteří členové předsednictva tulského guberniálního výboru KSR(b) poslali Leninovi dopis, v němž ho žádali o pokyny v otázce, »které ze dvou stanovisek je v této chvíli, kterou Sovětské Rusko prožívá, správné: stanovisko, které klade na první místo mírovou výstavbu, nebo opačné stanovisko, které na první místo klade nezbytnost zaměřit veškeré úsilí na řešení našich vojenských úkolů« (Leninskij sbornik XXXIV, s. 372). Pisatelé dopisu se obávali, že pokud se bude dávat přednost hospodářským a osvětovým úkolům, jak o to usilovali někteří členové tulské stranické organizace, poleví vypjaté úsilí a disciplína v tulských závodech, které vyrábějí pro armádu. — *357*

[360] V oficiální odpovědi Leninovi napsal náměstek lidového komisaře školství a osvěty M. N. Pokrovskij 23. října 1920: »Ohledně návrhu soudruha Gorkého prodat do zahraničí umělecké předměty, kterými RSFSR disponuje, nemá lidový komisariát školství a osvěty námitek, ale považuje za žádoucí, aby se na expertize podíleli zástupci muzejního odboru lidového komisariátu školství a osvěty. Většinu skladišť posledně jmenovaní již prohlédli, takže jejich účast by neměla způsobit zdržení.

Dostanou instrukci, aby pracovali pohotově a nezadrželi žádnou věc, která by neměla význam pro dějiny vývoje umění v Rusku, a aby z této kategorie zachovávali především unikáty.«

Dne 26. října 1920 projednala rada lidových komisařů návrh usnesení o prodeji starožitností do zahraničí a dále toto usnesení: 1. Navrhnout lidovému komisariátu zahraničního obchodu, aby organizovaně shromáždil starožitnosti, které vybrala petrohrad-

ská komise znalců, a vypsal prémii za jejich co nejrychlejší a nejvhodnější prodej do zahraničí. 2. Otázku počtu a velikosti přídělů pro komisi znalců postoupit k rozhodnutí komisi pro zásobování dělníků. V případě, že nedojde k dohodě se soudruhem Ležavou, předložit tuto otázku radě lidových komisařů. 3. Pověřit lidový komisariát zahraničního obchodu, aby urychleně zvážil otázku vytvoření obdobné komise v Moskvě a v případě, že to bude považovat za účelné, komisi vytvořit.« (Ústřední stranický archív institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS).

K navázání styku s největšími firmami na Západě zabývajícími se koupí a prodejem starožitností, zjištění přesných cen starožitností a k uspořádání aukcí v největších evropských centrech obchodu se starožitnostmi — v Paříži, Londýně, Florencii a Římě — byl doporučen komisí znalců významný odborník na tomto poli M. M. Savostin a člen komise malíř I. N. Rakickij. — *358*

361 Dopis Předsednictvu petrohradského sovětu byl napsán v souvislosti s žádostí A. M. Gorkého Celoruské komisi pro zlepšení životních podmínek vědeckých pracovníků, v níž ji informoval o jednotlivých případech neoprávněného zvyšování počtu členů domácnosti v bytech vědeckých pracovníků. A. M. Gorkij byl tehdy předsedou petrohradské komise pro zlepšení životních podmínek vědeckých pracovníků. — *358*

362 Sdělení malé radě napsal Lenin na dopisu A. M. Gorkého o přídělech potravin petrohradským vědeckým pracovníkům. V souvislosti s tím, že se petrohradská komuna chystala zrekvírovat potraviny, které Petrohradské komisi pro zlepšení životních podmínek vědeckých pracovníků poskytovaly se souhlasem lidového komisariátu zásobování guberniální zásobovací výbory, obrátil se předseda komise A. M. Gorkij na radu lidových komisařů s prosbou, aby vydala toto usnesení: »Všechny potraviny poskytované guberniálními zásobovacími výbory se souhlasem lidového komisariátu zásobování petrohradské komisi pro zlepšení životních podmínek vědeckých pracovníků nepodléhají ze strany petrohradské komuny ani rekvizici, ani se nezapočítávají do normy přídělu pro petrohradské vědecké pracovníky, kterou schválila rada lidových komisařů.« — *360*

363 Napsáno na dopisu A. M. Gorkého, v němž informuje, že Státní nakladatelství objednalo: 1. U Remezova ve Švýcarsku dvě knihy: Fabre, Život hmyzu[79]; Klein, Zázraky na zeměkouli. Po 20 000 výtisků. 2. U Brodského ve Stockholmu: Životopisy hudebníků

a malířů a skládací slabikář. Smlouva byla uzavřena na částku 1 200 000 zlatých rublů. — *360*

[364] Sdělení V. M. Sverdlovovi napsal Lenin v souvislosti s telegramem Trockého z 23. října 1920, v němž Trockij protestoval proti tomu, že Nejvyšší rada pro železniční a vodní dopravu při radě lidových komisařů zrušila jeho příkaz Hlavnímu výboru pro průmysl paliv, aby denně vypravil pět ucelených vlaků dřeva k zajištění paliva pro železniční trati v blízkosti jižní fronty. V telegramu se pravilo, že Nejvyšší rada pro železniční a vodní dopravu zakázala lidovému komisariátu dopravy »posílat dřevo dokonce i jako zrekvírované«; dále Trockij sděloval, že nařídil okamžitě vypravit pro potřeby železničních tratí na jihu 10 ucelených vlaků dřeva (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). Trockého postup hodnotil Lenin jako překročení pravomoci a porušení zákonného postupu. Proto bylo na 25. října svoláno mimořádné zasedání Rady práce a obrany, které mělo na programu pouze jediný bod: Zásobování železničních tratí na jihu palivem (na základě telegramu Trockého). Rada práce a obrany ve svém usnesení stanovila, že k rekvizicím paliva nesmí docházet bez příkazu Hlavního výboru pro průmysl paliv nebo zvláštního usnesení Rady práce a obrany a že veškeré příkazy týkající se přepravy včetně operativní a evakuační se musí vykonávat pouze na základě usnesení a se souhlasem Nejvyšší rady pro železniční a vodní dopravu.

Rada práce a obrany nařídila Nejvyšší radě pro železniční a vodní dopravu zvážit, zda není třeba změnit nebo doplnit usnesení Rady práce a obrany ze 13. října v tom smyslu, aby se v oblasti fronty rozšířily pravomoci v závislosti na vojenských operacích.

Zároveň byla na tomto zasedání vypracována konkrétní opatření k zásobování železničních tratí na jihu palivem. — *361*

[365] Vzkaz byl napsán v souvislosti s tajným spiknutím lotyšské buržoazní vlády a Vrangelových agentů proti Sovětskému Rusku. 26. září 1920 byly hraběti Palenovi, známému Vrangelovu agentovi, zabaveny při přejezdu německé hranice dopisy adresované Savinkovovi, Vrangelovu agentovi ve Varšavě. Dopisy obsahovaly sdělení o tajné poradě Savinkovova zástupce s představiteli lotyšské vlády a nejvyššího velení lotyšské armády v Rize, na níž došlo k dohodě o společném postupu s Vrangelem. Jeho cílem mělo být svržení sovětské vlády a obnovení jednoho nedělitelného Ruska, za což Vrangel slíbil Polsku a Litvě nezávislost. Ve

zkonfiskovaných dopisech se hovořilo také o tom, že v Lotyšsku se verbují vojáci pro Vrangelovu armádu a že v Rize působí za Savinkovovy materiální podpory téměř veřejně kancelář, která verbuje vojáky a převáží je na lotyšských parnících. — *362*

[366] Lidový komisař zahraničního obchodu Leninovi odpověděl, že v Hlavním výboru pro těžbu a zpracování zlata, platiny a stříbra se 28. a 29. října konala porada se zástupci Uralu a Sibiře, na níž se jednalo o konkrétních opatřeních ke zvýšení těžby zlata a platiny a jejich zpracování. — *363*

[367] Dne 27. října 1920 přijal Lenin delegaci alexandrovské újezdní konference strany (Vladimirská gubernie), kterou tvořili soudruzi Ratnikov, Rybakov, Romanov a Glazunov. Uvedení soudruzi Lenina informovali o zlořádech v trojickém muničním závodě a o tom, jak obtížné bylo pro členy strany seznámit s touto záležitostí ústřední orgány a dosáhnout jejího rychlého vyřešení. Dopis vladimirskému guberniálnímu výboru strany byl napsán na základě Leninova jednání s touto delegací. — *364*

[368] Usnesení O hydraulickém způsobu těžby rašeliny schválila rada lidových komisařů na základě zprávy V. I. Lenina a V. P. Miljutina 30. října 1920. Rozvíjení hydraulické těžby rašeliny, ať to bylo kdekoliv, se považovalo za zvlášť naléhavý úkol mimořádného státního významu. Předsednictvu Nejvyšší národohospodářské rady bylo uloženo zřídit při Hlavním výboru pro rašelinu Hlavní správu pro hydraulickou těžbu rašeliny a jmenovat jejím vedoucím R. E. Klassona. Byla schválena konkrétní opatření k rozvoji hydraulické těžby rašeliny (viz Istoričeskij archiv, č. 1, 1956, s. 12—13). — *367*

[369] Lenin odpovídá na telegram M. V. Frunzeho, který ho odeslal 26. října 1920 ze stanice Apostolovo s tímto sdělením: »Právě jsem vydal poslední příkaz k zahájení všeobecného útoku. Rozhodující bude 30. a 31. říjen a 1. listopad. Θ porážce hlavních sil protivníka nepochybuji. Ustoupit za šíje do začátku našeho útoku nestačí. S okamžitým obsazením šíjí počítám s pravděpodobností maximálně 1:100.

V noci z 25. na 26. jsem v Apostolovu uspořádal poradu velitelů a revolučních vojenských rad 6., 2. a 1. armády. Dospěli jsme k naprosté jednotě a vzájemnému porozumění. Konkrétně ohledně 1. revoluční sovětské armády a celé 1. jízdní nepochybuji, že splní svůj úkol bezezbytku. Všichni se rozjeli v nejlepší ná-

ladě. Ohledně Machna byly vydány příslušné směrnice. Dnes ve 20 hodin odjíždím do Charkova. Velitel Jižního frontu *Frunze*« (M. V. Frunze na frontach graždanskoj vojny. Sbornik dokumentov, Moskva 1941, s. 415). — *368*

370 Vzkaz určený malé radě lidových komisařů je napsán na dopisu manželky V. V. Vorovského, která žádala o materiální pomoc pro svého zotavujícího se muže.

Dne 2. listopadu 1920 odeslal vedoucí úřadovny rady lidových komisařů dopis D. Vorovské s Leninovým vyjádřením, k němuž připojil průvodní dopis tohoto znění: »Žádám malou radu o souhlas poskytnout soudruhovi Vorovskému 100 000 (sto tisíc) rublů na potraviny, ošetřující personál a ostatní, což nyní soudruh Vorovskij, který se zotavuje po těžké nemoci, naléhavě potřebuje. Peníze je možné poskytnout z fondu pro pomoc odpovědným pracovníkům, který je ve správě úřadovny rady lidových komisařů pro podobné případy (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *368*

371 Leninův telegram je odpovědí na telegram J. V. Stalina z 26. října 1920, v němž se mluví o možnosti, že gruzínská menševická vláda vydá Dohodě Batumi. — *369*

372 Jde o odpověď na dotaz P. P. Popova, vedoucího Ústředního statistického úřadu: »Údaje z roku 1920 o státních zaměstnancích v Moskvě je možné zpracovat během 4 týdnů. Sdělte mi, prosím, na jaké Vaše otázky máme odpovědět.«

V Ústředním stranickém archívu Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS je uložen tento Leninův příkaz sekretářce: »Poznamenejte si obsah tohoto sdělení a datum (30. 10.) a originál pošlete Popovovi.« Na Leninově sdělení je poznámka sekretářky: »Jednoduše udělejte kopii. Kopii dejte Leninovi pro knihu.«

Na strojopisné kopii je poznamenáno: »Originál předán Popovovi 30. 10.« — *369*

373 Lenin má na mysli usnesení O hydraulickém způsobu těžby rašeliny, které rada lidových komisařů schválila 30. října 1920 (viz poznámku 368). — *372*

374 Rada obrany se na svém zasedání 1. srpna 1919 rozhodla pověřit E. M. Skljanského vypracováním návrhu pozdravného telegramu 5. armádě k výročnímu dni jejího vytvoření a předložit ho Leninovi k podpisu. — *378*

[375] 5. armáda byla vytvořena 11. srpna 1918 z vojsk, která bojovala v prostoru Kazaně proti československým legiím. — *378*

[376] Telegram byl odeslán na základě rozhodnutí politického byra a organizačního byra ÚV KSR(b) z 13. srpna 1919. — *379*

[377] Text telegramu byl napsán na základě rozhodnutí Rady obrany, která se 10. října 1919 usnesla pověřit L. B. Krasina vypracováním textu děkovného telegramu Rady obrany adresovaného dělníkům, kteří před termínem dokončili rekonstrukci Bělského mostu, a dát ho Leninovi podepsat. Kromě uvedeného telegramu byl napsán také telegram přednostovi a politickému komisaři ufského oddělení dráhy Slovackému, který podepsali Lenin a Krasin. Telegram zněl: »Vyřiďte všem dělníkům a zaměstnancům stanice Ufa a stavby Bělského mostu mé blahopřání k úspěšnému dokončení obtížného úkolu důležitého pro Sovětskou republiku« (Proletarskaja revoljucija, č. 1, 1940, s. 153). — *380*

[378] Telegram podle všeho připravil lidový komisariát zásobování, neboť je na něm podpis A. D. Cjurupy, lidového komisaře zásobování RSFSR. — *381*

[379] Jde o stanovisko sibiřského revolučního výboru a revoluční vojenské rady 5. armády, které zaujaly 19. ledna 1920 na jednání s delegací takzvaného politického ústředí vytvořeného v Irkutsku 12. listopadu 1919 z eserů, menševiků, členů zemstev a družstevníků na celosibiřské poradě zemstev a měst. Když 5. ledna 1920 přešel Irkutsk do rukou dělníků, vojáků a rolníků, kteří zahájili povstání, politické ústředí prohlásilo, že přebírá moc ve městě. Nicméně skutečnou moc v Irkutsku měl štáb dělnicko-rolnických družin a vojenský revoluční výbor, které pracovaly pod vedením irkutského výboru KSR(b). O likvidaci politického ústředí se nerozhodlo hned, protože mělo určitou důvěru části obyvatelstva a opíralo se o podporu významných intervenčních sil, které operovaly v Irkutské gubernii a v Zabajkalí. Cílem politického ústředí bylo vytvořit ve Východní Sibiři »demokratickou« buržoazní vládu. Delegace tohoto ústředí na jednání se sibiřským revolučním výborem navrhla zastavit další postup 5. armády na východ a vytvořit ve Východní Sibiři nárazníkový stát. Sibiřský revoluční výbor však trval na svých podmínkách: Rudá armáda postoupí až k Bajkalu a nárazníkový stát vznikne až v Zabajkalí. »Sdělíme Moskvě náš názor,« prohlásil v závěru jednání I. N. Smirnov.

V té době došlo v Irkutsku k zásadní změně poměru sil v ne-

prospěch politického ústředí. Dne 21. ledna 1920 přešla veškerá moc v Irkutsku do rukou revolučního výboru. — *383*

[380] Jde o ešelony československých legií ustupující před Rudou armádou. Dne 19. ledna 1920 velení československých legií prohlásilo, že přerušuje vojenské akce a je ochotno začít jednat s velením sovětských vojsk o příměří. Příměří bylo podepsáno 7. února 1920. Velení československých legií se zavazovalo urychlit postup svých jednotek na východ a sovětské velení na druhé straně urychlit pohyb ešelonů s československými vojáky. — *383*

[381] Lenin má na mysli dekret rady lidových komisařů z 22. dubna 1920 o sčítání lidu v RSFSR a evidenci ekonomických zdrojů země. Toto sčítání mělo u každého občana registrovat »rodiný stav, pohlaví, věk, gramotnost, vztah k vojenské službě, práceschopnost, hlavní a vedlejší zaměstnání, odborné znalosti a sociální postavení. Úkolem soupisu zemědělských hospodářství bylo zjistit v každém soukromém hospodářství i v kolektivních zemědělských hospodářstvích: a) složení pracujícího a vyživovaného obyvatelstva v hospodářstvích; b) celkovou osevní plochu, plochu využívanou pro pěstování obilí, pícnin a dalších technických plodin; c) množství skotu podle druhů a stáří, drůbeže a včel; d) množství inventáře. U každého průmyslového podniku nebo zařízení se uváděl druh podniku, přehled nejdůležitější produkce, doba obvyklého provozu podniku a zařízení, počet, druh a kapacita strojů, počet dělníků a dělnic (Izvěstija VCIK, č. 93, 1. 5. 1920).

Lenin přikládal tomuto sčítání velký význam a byl Ústřednímu statistickému úřadu soustavně nápomocen (viz tento svazek, dokument č. 336 a Přílohy, dokument č. 21 a 29). Dne 11. května 1920 na Leninův návrh rada lidových komisařů vypustila z programu celoruského sčítání lidu dotaz týkající se náboženského vyznání.

Dne 21. května podepsal Lenin Dekret o povinné evidenci statistických pracovníků RSFSR. — *390*

[382] Na základě Leninových směrnic učinil guberniální výbor strany a výkonný výbor guberniálního sovětu v Saratově okamžitá opatření. V Novouzensku byl vytvořen revoluční výbor, bylo povoláno celkem 20 odpovědných pracovníků stranického a státního aparátu v čele s členem předsednictva guberniálního výboru strany. Mimořádná komise obdržela příslušné příkazy a další pra-

covníky. Pomocí těchto mimořádných opatření byla Sapožkovova vzpoura zlikvidována během několika dní. — *400*

[383] Dne 19. srpna 1920 se na zasedání politického byra ústředního výboru KSR(b) hodnotila vojenská situace na polské a vrangelovské frontě. V jednom z bodů schváleného usnesení se uvádělo: »Pověřit Trockého, aby po dohodě s Krestinským rozeslal řadu telegramů informujících o direktivách, jejichž splnění nařídilo politické byro, pokud jde o vojenskou situaci« (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). Tentýž den byly rozeslány telegramy ústřednímu výboru Komunistické strany Ukrajiny, kavkazskému byru ústředního výboru a sibiřskému byru ústředního výboru, které podepsali všichni členové politického byra.

Na základě této direktivy V. I. Lenina a politického byra ústředního výboru KSR(b) vyslala Komunistická strana Ukrajiny na vrangelovskou frontu přes dva tisíce komunistů. Stejný počet svých členů vyslal do boje s Vrangelem ukrajinský Komunistický svaz mládeže. V týlu nepřítele začaly pracovat ilegální stranické organizace, jejichž činnost řídilo speciální oddělení ústředního výboru Komunistické strany Ukrajiny (bolševiků) vytvořené v květnu 1920.

Při doplňování vojsk na jižní frontě sehrály důležitou úlohu ukrajinské výbory vesnické chudiny, které poslaly na frontu proti Vrangelovi tisíce dobrovolníků a velké množství potravin, oděvů a zbraní. — *401*

[384] Telegram výkonným výborům guberniálních sovětů v Povolží byl napsán na základě usnesení Rady práce a obrany z 25. srpna 1920, které ukládalo: »Považovat za nezbytné odeslání telegramu s Leninovým podpisem, adresovaného nejdůležitějším výkonným výborům v těch místech, kde se provádějí nejrozsáhlejší opravy, a uložit jim, aby byly všemožně nápomocny Hlavní správě vodní dopravy v její práci (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *404*

[385] Výzvu ke shromažďování a zasílání potravin k výročí Říjnové revoluce odeslal Lenin také lidovým komisařům zásobování Ukrajiny, Ázerbájdžánu a organizacím na Severním Kavkazu. — *407*

[386] Rada práce a obrany, která na svém zasedání vyslechla zprávu V. M. Sverdlova o urychlení vykládky vagónů s vojenskými náklady na frontě, se 13. října 1920 usnesla: »Navrhnout Revoluční vo-

jenské radě republiky: a) Učinit energická opatření k vykládce vojenských nákladů na železničních tratích v oblasti fronty. Odeslat příslušný telegram s Leninovým podpisem. b) Učinit opatření, aby veškerá vojenská přeprava v oblasti fronty probíhala podle stanovených předpisů. V případě nezbytné potřeby zvětšit objem přepravy z vojenských důvodů a dohodnout se o tom s železničními orgány (Ústřední stranický archív Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *408*

[387] Telegram revolučním vojenským radám Západního, Jihozápadního, Jižního a Kavkazského frontu byl napsán na základě usnesení Rady práce a obrany z 13. října 1920 (viz poznámku 386). — *409*

ÚDAJE K JEDNOTLIVÝM DOKUMENTŮM

1 Poprvé otištěno 21. ledna 1927 v listu Pravda, č. 17 a Izvěstija, č. 17. Podle rukopisu.
2 Poprvé otištěno roku 1940 v časopisu Vojenno-istoričeskij žurnal, č. 10. Podle rukopisu pořízeného E. M. Skljanským.
3 Otištěno poprvé, podle strojopisné kopie.
4 Poprvé otištěno roku 1934 v časopisu Proletarskaja revoljucija, č. 3. Podle rukopisu.
5 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
6 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
7 Odesláno do Petrohradu. Poprvé otištěno 29. března 1928 v listu Pravda, č. 75 a Izvěstija, č. 75. Podle rukopisu.
8 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
9 Poprvé otištěno (faksimile) roku 1930 v knize Graždanskaja vojna 1918—1921, sv. III. Podle rukopisu.
10 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
11 Poprvé otištěno roku 1940 v časopisu Proletarskaja revoljucija, č. 1. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
12 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
13 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
14 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
15 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
16 Poprvé otištěno roku 1931 v publikaci Leninskij sbornik XVIII. Podle rukopisu pořízeného A. D. Cjurupou, který doplnil a podepsal V. I. Lenin.
17 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.

18 Otištěno poprvé, podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
19 Poprvé otištěno 23. února 1933 v Pravdě, č. 53. Podle rukopisu.
20 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle strojopisu doplněného a podepsaného V. I. Leninem.
21 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
22 Poprvé otištěno 22. dubna 1926 v listu Izvěstija, č. 92. Podle rukopisu.
23 Otištěno poprvé, podle strojopisné kopie.
24 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu pořízeného L. A. Fotijevovou, který doplnil a podepsal V. I. Lenin.
25 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
26 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
27 Odesláno do Petrohradu. Poprvé otištěno 29. března 1928 v listu Pravda, č. 75 a Izvěstija, č. 75. Podle rukopisu.
28 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
29 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
30 Poprvé otištěno 23. února 1938 v Pravdě, č. 53. Podle rukopisu.
31 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
32 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
33 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
34 Poprvé otištěno v knize M. V. Frunze na frontach graždanskoj vojny. Sbornik dokumentov, Moskva 1941. Podle rukopisu.
35 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
36 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
37 Poprvé otištěno v neúplném znění v knize N. F. Kuzmin, V. I. Lenin vo glave oborony Sovětskoj strany (1918—1920 gg.), Moskva 1958. V plném znění otištěno poprvé, podle rukopisu.
38 Otištěno poprvé, podle strojopisné kopie.
39 Odesláno do Petrohradu. Poprvé otištěno roku 1925 v časopisu Krasnaja letopis, č. 1. Podle rukopisu.
40 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
41 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik

XXXIV. Podle rukopisu pořízeného E. M. Skljanským, který doplnil a podepsal V. I. Lenin.

42 Poprvé otištěno v knize Fomin, Lenin i transport, Moskva 1933. Podle strojopisu doplněného a podepsaného V. I. Leninem.

43 Otištěno poprvé, podle rukopisu.

44 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.

45 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.

46 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.

47 Odesláno do Petrohradu. Poprvé otištěno v neúplném znění roku 1932, Sočinënija V. I. Lenina, sv. XXIV, 2.—3. vyd. V plném znění otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.

48 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.

49 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.

50 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.

51 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.

52 Poprvé otištěno v neúplném znění roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. V plném znění otištěno v knize V. I. Lenin, Vojennaja perepiska. 1917—1920, Moskva 1956. Podle strojopisné kopie.

53 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.

54 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.

55 Otištěno poprvé, podle rukopisu.

56 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.

57 Otištěno poprvé, podle rukopisu.

58 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.

59 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.

60 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.

61 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.

62 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
63 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
64 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
65 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
66 Otištěno 2. září 1919 v listu Izvěstija CIK Turkestanskoj Respubliki Rossijskoj Sovětskoj Federacii i Taškentskogo Sověta Rabočich, Soldatskich i Děchkanskich Deputatov, č. 188. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
67 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
68 Poprvé otištěno roku 1940 v knize Sergej Mironovič Kirov. 1886—1934. Kratkij biografičeskij očerk. Podle textu knihy.
69 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
70 Otištěno poprvé, podle dešifrovaného textu.
71 Poprvé otištěno 22. dubna 1926 v listu Izvěstija, č. 92. Podle rukopisu.
72 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
73 Poprvé otištěno 23. února 1927 v listu Pravda, č. 44 a Izvěstija, č. 44. Podle rukopisu.
74 Poprvé otištěno v knize Graždanskaja vojna v Baškirii. Vospominanija učastnikov. Ufa 1932. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
75 Odesláno do Orlu. Otištěno podle rukopisu.
76 Poprvé otištěno roku 1928 v publikaci Leninskij sbornik VIII. Podle rukopisu.
77 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
78 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
79 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
80 Odesláno do Petrohradu. Otištěno poprvé, podle rukopisu.
81 Poprvé otištěno 5. března 1933 v Pravdě, č. 63. Podle rukopisu.
82 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
83 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
84 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
85 Otištěno poprvé, podle rukopisu.

86 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
87 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
88 Poprvé otištěno 3. října 1919 v listu Petrogradskaja Pravda, č. 223. Podle rukopisu porovnaného s textem listu.
89 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
90 Poprvé otištěno v knize V. Trockij, 1919 god v Sredně-Volžskom kraje (Chronika revoljucionnych sobytij, 2. vyd., Moskva—Samara 1933). Podle rukopisu.
91 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
92 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
93 Poprvé otištěno 21. října 1924 v listu Krasnaja gazeta, č. 241. Podle textu listu.
94 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisné kopie. Přeloženo z němčiny.
95 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
96 Poprvé otištěno 23. února 1933 v Pravdě, č. 53. Podle rukopisu.
97 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
98 Poprvé otištěno 28. října 1936 v Pravdě, č. 298. Podle rukopisu.
99 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu pořízeného L. A. Fotijevovou, který doplnil a podepsal V. I. Lenin.
100 Poprvé otištěno v neúplném znění v knize Tak zakrepljalis zavojevanija Okťabrja, Tula 1960. V plném znění otištěno poprvé, podle textu zapsaného G. N. Kaminským.
101 Otištěno podle rukopisu.
102 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
103 Poprvé otištěno 21. ledna 1937 v listu Pravda, č. 21 a Izvěstija, č. 19. Podle rukopisu.
104 Poprvé otištěno 23. února 1938 v Pravdě, č. 53. Podle rukopisu.
105 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
106 Poprvé otištěno 23. února 1938 v Pravdě, č. 53. Podle rukopisu.
107 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
108 Poprvé otištěno v knize Dm. Oskin, Zapiski vojenkoma, Moskva 1931. Podle rukopisu.

109 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu pořízeného E. M. Skljanským.

110 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu pořízeného N. N. Krestinským, který doplnil a podepsal V. I. Lenin.

111 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.

112 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.

113 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.

114 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.

115 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.

116 Poprvé otištěno 13. dubna 1960 v listu Izvěstija, č. 88. Podle rukopisu pořízeného V. D. Bončem-Brujevičem, který doplnil a podepsal V. I. Lenin.

117 Otištěno poprvé, podle rukopisu.

118 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.

119 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu pořízeného E. M. Skljanským.

120 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.

121 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.

122 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu pořízeného E. M. Skljanským.

123 Poprvé otištěno v knize K godovščině smerti V. I. Lenina. 1924 g. — 21 janvarja — 1925 g., Moskva—Leningrad 1925. Podle rukopisu.

124 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.

125 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.

126 Otištěno poprvé, podle rukopisu.

127 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.

128 Otištěno poprvé, podle rukopisu.

129 Otištěno poprvé, podle strojopisu doplněného a podepsaného V. I. Leninem.

130 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
131 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
132 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
133 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
134 Poprvé otištěno roku 1941 v knize Dokumenty o geroičeskoj oboroně Petrograda v 1919 godu. Podle rukopisu.
135 Poprvé otištěno 23. února 1938 v Pravdě, č. 53. Podle rukopisu.
136 Poprvé otištěno 23. února 1938 v Pravdě, č. 53. Podle rukopisu.
137 Poprvé otištěno 24. července 1928 v Pravdě, č. 170. Podle rukopisu pořízeného E. M. Skljanským.
138 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu pořízeného neznámou osobou.
139 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
140 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
141 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
142 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
143 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
144 Poprvé otištěno roku 1956 v časopisu Smena, č. 7. Podle rukopisu.
145 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
146 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
147 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
148 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
149 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
150 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle textu telegrafního blanketu.
151 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
152 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle strojopisné kopie.
153 Otištěno poprvé, podle rukopisu.

154 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
155 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
156 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
157 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
158 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
159 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
160 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
161 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
162 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle strojopisné kopie.
163 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle strojopisu doplněného a podepsaného V. I. Leninem.
164 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
165 Poprvé otištěno 24. listopadu 1963 v Pravdě, č. 328. Podle rukopisu.
166 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
167 Poprvé otištěno roku 1928 v publikaci Leninskij sbornik VIII. Podle rukopisu.
168 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
169 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
170 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
171 Poprvé otištěno v neúplném znění v knize Istoriko-krajevědčeskij sbornik (Učonyje zapiski, č. 11), Rjazaň 1953. V plném znění otištěno v knize Borba za ustanovlenije i ukreplenije sovětskoj vlasti v Rjazanskoj gubernii (1917—1920 gg.), Rjazaň 1957. Podle textu telegrafní pásky.
172 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
173 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
174 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.

175 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
176 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
177 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
178 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
179 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
180 Poprvé otištěno 22. ledna 1925 v listu Ekonomičeskaja žizň, č. 18. Podle rukopisu.
181 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
182 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
183 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
184 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
185 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
186 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
187 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle strojopisné kopie.
188 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
189 Poprvé otištěno v neúplném znění roku 1961 v knize Biblioteka V. I. Lenina v Kremle. V plném znění otištěno poprvé, podle rukopisu.
190 Poprvé otištěno roku 1926 v časopisu Ogoňok, č. 13. Podle rukopisu.
191 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
192 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
193 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
194 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
195 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.

196 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
197 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
198 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
199 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
200 Poprvé otištěno (faksimile) roku 1924 v časopisu Krasnyj tkač (Ivanovo-Vozněsensk), č. 13. Podle rukopisu.
201 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
202 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
203 Otištěno poprvé, podle strojopisu doplněného a podepsaného V. I. Leninem.
204 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
205 Poprvé otištěno 22. ledna 1925 v listu Trud, č. 18. Podle rukopisu.
206 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle strojopisu opraveného, doplněného a podepsaného V. I. Leninem.
207 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
208 Poprvé otištěno 21. ledna 1940 v Pravdě, č. 21. Podle rukopisu.
209 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
210 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
211 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
212 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
213 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
214 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle strojopisu doplněného a podepsaného V. I. Leninem.
215 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu doplněného a podepsaného V. I. Leninem.
216 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.

217 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
218 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
219 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
220 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
221 Poprvé otištěno v knize Vlad. Bonč-Brujevič, Na bojevych postach Fevralskoj i Oktabrskoj revoljucij, Moskva 1930. Podle rukopisu.
222 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle textu telegrafní pásky.
223 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
224 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle strojopisu doplněného a podepsaného V. I. Leninem.
225 Poprvé otištěno roku 1924 v časopisu Telegrafija i telefonija bez provodov (Nižnij Novgorod), č. 23. Podle rukopisu.
226 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
227 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
228 Poprvé zčásti otištěno v knize K. J. Vorošilov. Stalin i Krasnaja Armija, Moskva—Leningrad 1929. V plném znění otištěno poprvé, podle dešifrovaného textu telegrafní pásky.
229 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle strojopisu doplněného a podepsaného V. I. Leninem.
230 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
231 Poprvé otištěno roku 1938 v časopisu Bolševik, č. 2. Podle rukopisu.
232 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
233 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
234 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
235 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
236 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.

237 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
238 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
239 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle strojopisu doplněného a podepsaného V. I. Leninem.
240 Poprvé otištěno 21. ledna 1935 v Pravdě, č. 21. Podle textu telegrafního blanketu podepsaného V. I. Leninem.
241 Otištěno podle rukopisu.
242 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu opraveného a podepsaného V. I. Leninem.
243 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu doplněného a podepsaného V. I. Leninem.
244 Poprvé otištěno v knize V. I. Lenin, Ob Ukrajině, Kyjev 1957. Podle textu telegrafního blanketu.
245 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisné kopie.
246 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
247 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
248 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle strojopisu doplněného a podepsaného V. I. Leninem.
249 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
250 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
251 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
252 Poprvé otištěno (faksimile) 24. listopadu 1929 v Pravdě, č. 274. Podle rukopisu.
253 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
254 Poprvé otištěno v neúplném znění roku 1934 v časopisu Vojna i revoljucija, č. 1. V plném znění otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
255 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
256 Poprvé otištěno v knize A. Vinogradov, Iz vospominanij o V. I. Lenině, Vesjegonsk 1924. Podle rukopisu.
257 Poprvé otištěno 22. dubna 1926 v Pravdě, č. 92. Podle rukopisu

porovnaného se strojopisem, který doplnil a podepsal V. I. Lenin.

258 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.

259 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle textu telegrafního blanketu podepsaného V. I. Leninem.

260 Otištěno poprvé, podle rukopisu.

261 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.

262 Poprvé otištěno v neúplném znění 19. dubna 1963 v listu Izvěstija, č. 93. V plném znění otištěno poprvé, podle rukopisu.

263 Otištěno poprvé, podle rukopisu.

264 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle strojopisu doplněného a podepsaného V. I. Leninem.

265 Otištěno poprvé, podle rukopisu.

266 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu pořízeného E. M. Skljanským.

267 Otištěno poprvé, podle rukopisu.

268 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.

269 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.

270 Otištěno poprvé, podle rukopisu.

271 Poprvé otištěno roku 1938 v časopisu Bolševik č. 2. Podle rukopisu.

272 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.

273 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.

274 Otištěno poprvé, podle rukopisu.

275 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.

276 Poprvé otištěno (faksimile) roku 1930 v knize Graždanskaja vojna 1918—1921, sv. III. Podle rukopisu.

277 Poprvé otištěno roku 1934 v časopisu Vojna a revoljucija, č. 1. Podle rukopisu.

278 Poprvé otištěno 22. ledna 1925 v listu Ekonomičeskaja žizň, č. 18. Podle rukopisu.

279 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.

280 Poprvé otištěno (faksimile) roku 1930 v knize Graždanskaja vojna 1918—1921, sv. III. Podle rukopisu.
281 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
282 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
283 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
284 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
285 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
286 Poprvé otištěno roku 1939 v časopisu Krasnyj archiv, č. 4. Podle rukopisu pořízeného L. A. Fotijevovou a podepsaného V. I. Leninem.
287 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu pořízeného L. A. Fotijevovou a podepsaného V. I. Leninem.
288 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle strojopisu opraveného a podepsaného V. I. Leninem.
289 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
290 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
291 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
292 Otištěno poprvé, podle rukopisné kopie.
293 Otištěno poprvé, podle strojopisné kopie.
294 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
295 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
296 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
297 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
298 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
299 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
300 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.
301 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
302 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
303 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
304 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle rukopisu.

305 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.

306 Poprvé otištěno v knize A. M. Nikolajev, Lenin i radio, Moskva 1934. Podle rukopisu.

307 Otištěno poprvé, podle rukopisu.

308 Poprvé otištěno 21. ledna 1927 v Pravdě, č. 17. Podle rukopisu.

309 Poprvé otištěno v neúplném znění roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. V plném znění otištěno poprvé, podle strojopisné kopie.

310 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.

311 Poprvé otištěno roku 1924 v časopisu Proletarskaja revoljucija, č. 3. Podle rukopisu.

312 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.

313 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.

314 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.

315 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu doplněného a podepsaného V. I. Leninem.

316 Otištěno poprvé, podle strojopisné kopie.

317 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.

318 Poprvé otištěno v knize A. A. Stručkov, Lenin i narod, Moskva 1958. Podle rukopisu.

319 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.

320 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.

321 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.

322 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisů podepsaných V. I. Leninem.

323 Poprvé otištěno 24. července 1928 v Pravdě, č. 170. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.

324 Poprvé otištěno v knize K godovščině smerti V. I. Lenina, 1924 g. — 21 janvarja — 1925 g., Moskva—Leningrad 1925. Podle rukopisu.

325 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.

326 Poprvé otištěno roku 1924 v časopisu Prožektor, č. 4. Podle rukopisu.
327 Poprvé otištěno roku 1923 v časopisu Ogoňok, č. 35. Podle rukopisu.
328 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
329 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
330 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
331 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
332 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisné kopie.
333 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
334 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu pořízeného neznámou osobou.
335 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
336 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
337 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
338 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
339 Poprvé otištěno roku 1933, Sočiněnija V. I. Lenina, sv. XXIX, 2.—3. vydání. Podle rukopisu.
340 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
341 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
342 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
343 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
344 Otištěno poprvé, podle rukopisné kopie.
345 Otištěno poprvé, podle strojopisné kopie.
346 Poprvé otištěno roku 1934 v časopisu Vojna i revoljucija, č. 1. Podle rukopisu pořízeného E. M. Skljanským, který doplnil a podepsal V. I. Lenin.
347 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
348 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
349 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.

350 Poprvé otištěno roku 1924 v knize V. Vešněv, A. Serafimovič kak chudožnik slova. Podle rukopisu.
351 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
352 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
353 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
354 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
355 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
356 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
357 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
358 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
359 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
360 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
361 Poprvé otištěno roku 1932 v publikaci Leninskij sbornik XX. Podle textu telegrafního blanketu.
362 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle textu rukopisu pořízeného L. A. Fotijevovou a podepsaného V. I. Leninem.
363 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisné kopie.
364 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
365 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu pořízeného neznámou osobou.
366 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
367 Poprvé otištěno v neúplném znění roku 1960 v knize Istorija graždanskoj vojny v SSSR, 1917—1922, sv. 5. V plném znění otištěno poprvé, podle strojopisné kopie.
368 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
369 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
370 Otištěno podle strojopisné kopie.
371 Otištěno poprvé, podle rukopisu.

372 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
373 Poprvé otištěno 21. ledna 1927 v listu Krasnaja gazeta, č. 17. Podle rukopisu.
374 Poprvé otištěno roku 1960 v časopisu Voprosy istorii KPSS, č. 2. Podle rukopisu.
375 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu pořízeného L. A. Fotijevovou a podepsaného V. I. Leninem.
376 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
377 Otištěno poprvé, podle strojopisné kopie.
378 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
379 Poprvé otištěno (faksimile kopie) roku 1924 v časopisu Ogoňok, č. 34. Podle rukopisu.
380 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
381 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
382 Poprvé otištěno v knize G. Bolťanskij, Lenin i kino, Moskva —Leningrad 1925. Podle textu knihy.
383 Poprvé otištěno 26. září 1942 v Pravdě, č. 269. Podle rukopisu.
384 Poprvé otištěno roku 1932 v publikaci Leninskij sbornik XX. Podle rukopisu.
385 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
386 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
387 Otištěno poprvé, podle strojopisné kopie.
388 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
389 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
390 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
391 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
392 Poprvé otištěno 13. února 1924 v Pravdě, č. 35. Podle rukopisu.
393 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
394 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
395 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
396 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu pořízeného L. A. Fotijevovou a podepsaného V. I. Leninem.

397 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
398 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
399 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu pořízeného L. A. Fotijevovou, který doplnil a podepsal V. I. Lenin.
400 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
401 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
402 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
403 Poprvé otištěno v neúplném znění roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. V plném znění otištěno poprvé, podle rukopisu.
404 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
405 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
406 Otištěno poprvé, podle strojopisné kopie.
407 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
408 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
409 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIII. Podle rukopisu.
410 Otištěno poprvé, podle textu telegrafního blanketu.
411 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
412 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
413 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
414 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu opraveného a podepsaného V. I. Leninem.
415 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
416 Poprvé otištěno v neúplném znění roku 1960 v časopisu Voprosy istorii KPSS, č. 3. V plném znění otištěno poprvé, podle rukopisu.
417 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
418 Otištěno poprvé, podle rukopisu.

419 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
420 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
421 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
422 Poprvé otištěno roku 1950, Sočiněnija V. I. Lenina, sv. 31, 4. vydání. Podle rukopisu pořízeného neznámou osobou, který doplnil a podepsal V. I. Lenin.
423 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
424 Odesláno do Londýna. Otištěno poprvé, podle rukopisu.
425 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
426 Poprvé otištěno roku 1938 v časopisu Bolševik, č. 2. Podle rukopisu.
427 Nadiktováno telefonicky. Otištěno poprvé, podle strojopisné kopie.
428 Nadiktováno telefonicky. Otištěno poprvé, podle strojopisné kopie.
429 Poprvé otištěno v neúplném znění roku 1950, Sočiněnija V. I. Lenina, sv. 35, 4. vydání. V plném znění otištěno poprvé, podle rukopisu.
430 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
431 Otištěno poprvé, podle rukopisu. Přeloženo z francouzštiny.
432 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
433 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
434 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu pořízeného E. M. Skljanským.
435 Telegram J. V. Stalinovi otištěn poprvé v neúplném znění roku 1929 v knize K. J. Vorošilov, Stalin i Krasnaja Armija. V plném znění otištěn roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Telegram otištěn podle rukopisu, vzkaz otištěn poprvé, podle strojopisné kopie.
436 Odesláno do Lozové (Charkovská gubernie). Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
437 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu pořízeného E. M. Skljanským.
438 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
439 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
440 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
441 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.

442 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
443 Poprvé otištěno roku 1924 v časopisu Kniga o knigach, č. 3. Podle rukopisu.
444 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
445 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
446 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
447 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu pořízeného N. N. Krestinským.
448 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
449 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
450 Poprvé otištěno v neúplném znění v knize K. Daniševskij, S. Kameněv, Vospominanija o Lenině, Moskva 1934. V plném znění otištěno poprvé, podle rukopisu.
451 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
452 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
453 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle strojopisu doplněného a podepsaného V. I. Leninem.
454 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
455 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
456 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
457 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
458 Otištěno poprvé, podle rukopisu pořízeného L. A. Fotijevovou a podepsaného V. I. Leninem.
459 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
460 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
461 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
462 Odesláno do Minsku. Otištěno poprvé, podle rukopisu.
463 Poprvé otištěno roku 1957 v časopisu Inostrannaja literatura, č. 11. Podle rukopisu.
464 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.

465 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
466 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
467 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisné kopie.
468 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
469 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
470 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
471 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
472 Poprvé otištěno v neúplném znění roku 1938 v časopisu Bolševik, č. 2. V plném znění (faksimile) otištěno v knize Felix Edmundovič Dzeržinskij. 1877—1926, Moskva 1951. Podle rukopisu.
473 Odesláno do Londýna. Otištěno poprvé, podle rukopisu.
474 Odesláno do Petrohradu. Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
475 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
476 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
477 Otištěno poprvé, podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
478 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
479 Poprvé otištěno roku 1957 v časopisu Inostrannaja literatura, č. 11. Podle rukopisu, přeloženo z angličtiny.
480 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
481 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
482 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
483 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
484 Poprvé otištěno roku 1924 v časopisu Žizň, č. 1. Podle rukopisu.
485 Poprvé otištěno roku 1929 v časopisu Ogoňok, č. 3. Podle rukopisu.
486 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
487 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
488 Poprvé otištěno roku 1958 v časopisu Těatr, č. 4. Podle rukopisu.
489 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
490 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.

491 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
492 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
493 Poprvé otištěno v neúplném znění roku 1960 v knize Istorija graždanskoj vojny v SSSR, 1917—1922, sv. 5. V plném znění otištěno poprvé, podle strojopisné kopie.
494 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
495 Poprvé otištěno 28. října 1936 v Pravdě, č. 298. Podle rukopisu.
496 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
497 Otištěno 18. září 1920 v listu Ekonomičeskaja žizň, č. 207. Podle rukopisu pořízeného neznámou osobou a podepsaného V. I. Leninem.
498 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIII. Podle strojopisné kopie.
499 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
500 Otištěno poprvé, podle rukopisu pořízeného L. A. Fotijevovou a podepsaného V. I. Leninem.
501 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu pořízeného L. A. Fotijevovou a podepsaného V. I. Leninem.
502 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu pořízeného M. I. Gljasserovou a podepsaného V. I. Leninem.
503 Otištěno poprvé, podle textu zapsaného sekretářkou.
504 Otištěno 11. listopadu 1920 v listu Petrogradskaja pravda, č. 253. Podle rukopisu.
505 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
506 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
507 Otištěno poprvé, podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
508 Poprvé otištěno v neúplném znění 24. listopadu 1963 v Pravdě, č. 328. V plném znění otištěno poprvé, podle rukopisu.
509 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
510 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
511 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
512 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
513 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
514 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.

515 Otištěno poprvé, podle strojopisné kopie.
516 Otištěno poprvé, podle strojopisu doplněného a podepsaného V. I. Leninem.
517 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle strojopisné kopie.
518 Poprvé otištěno: vzkaz 21. ledna 1927 v Pravdě, č. 17; poznámky roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
519 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
520 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
521 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
522 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
523 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
524 Poprvé otištěno roku 1930 v publikaci Leninskij sbornik XII. Podle rukopisu.
525 Otištěno poprvé, podle strojopisné kopie.
526 Otištěno poprvé, podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
527 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
528 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
529 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
530 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
531 Poprvé otištěno 23. února 1933 v Pravdě, č. 53. Podle strojopisné kopie.
532 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
533 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
534 Poprvé otištěno v neúplném znění roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. V plném znění otištěno poprvé, podle rukopisu.
535 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
536 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
537 Poprvé otištěno roku 1958 v časopisu Voprosy istorii KPSS, č. 1. Podle rukopisu.
538 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
539 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.

540 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
541 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
542 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIII. Podle rukopisu.
543 Poprvé otištěno roku 1961 v knize Iz istorii graždanskoj vojny v SSSR, sv. 3. Podle rukopisu.
544 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
545 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
546 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
547 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
548 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
549 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
550 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
551 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu doplněného a podepsaného V. I. Leninem.
552 Poprvé otištěno roku 1935 v časopisu Krasnyj archiv, č. 5. Podle strojopisné kopie.
553 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
554 Otištěno poprvé, podle strojopisu doplněného a podepsaného V. I. Leninem.
555 Poprvé otištěno roku 1957 v časopisu Inostrannaja litěratura, č. 11. Podle rukopisu.
556 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.
557 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle strojopisné kopie.
558 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
559 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisné kopie.
560 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
561 Poprvé otištěno 13. září 1924 v listu Leningradskaja Pravda, č. 209. Podle rukopisu.
562 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.

563 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
564 Poprvé otištěno v neúplném znění roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. V plném znění otištěno poprvé, podle rukopisu.
565 Poprvé otištěno roku 1940 v časopisu Vojenno-istoričeskij žurnal, č. 10. Podle strojopisné kopie.
566 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXI. Podle rukopisu.
567 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
568 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
569 Otištěno poprvé, podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
570 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
571 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
572 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
573 Poprvé otištěno v neúplném znění v knize G. Boltňanskij, Lenin i kino, Moskva—Leningrad 1925. V neúplném znění (bez postskripta) otištěno v knize Lenin na chozjajstvennom frontě. Sbornik vospominanij. Moskva 1934. Podle rukopisu, postskriptum podle rukopisu pořízeného M. I. Gljasserovou.
574 Poprvé otištěno roku 1941 v knize M. V. Frunze na frontach graždanskoj vojny. Sbornik dokumentov. Podle rukopisu.
575 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
576 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle rukopisu.
577 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle strojopisné kopie.
578 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
579 Poprvé otištěno v neúplném znění roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. V plném znění otištěno poprvé, podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
580 Otištěno poprvé, podle rukopisu.
581 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu pořízeného E. M. Skljanským, který doplnil a podepsal V. I. Lenin.
582 Poprvé otištěno roku 1929 v časopisu Izobretatěl, č. 2. Podle rukopisu.
583 Poprvé otištěno v neúplném znění roku 1961 v knize Leninskije

iději živut i pobeždajut. Sbornik statěj. V plném znění otištěno poprvé, podle strojopisu doplněného a podepsaného V. I. Leninem.

PŘÍLOHY

1 Poprvé otištěno roku 1940 v časopisu Proletarskaja revoljucija, č. 1. Podle strojopisné kopie.
2 Poprvé otištěno roku 1933 v publikaci Leninskij sbornik XXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
3 Poprvé otištěno 24. srpna 1919 v listu Krasnyj strelok (orgán politického oddělení vojenské revoluční rady 5. armády), č. 95. Podle strojopisu.
4 Poprvé otištěno v neúplném znění roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. V plném znění otištěno v knize V. I. Lenin, Vojennaja perepiska. 1917—1920, Moskva 1956. Podle rukopisu pořízeného J. D. Stasovovou.
5 Otištěno poprvé, podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
6 Poprvé otištěno roku 1940 v časopisu Proletarskaja revoljucija, č. 1. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
7 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu pořízeného A. I. Sviděrským a podepsaného V. I. Leninem.
8 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
9 Poprvé otištěno v neúplném znění roku 1958 v knize V. T. Agalkov, Iz istorii stroitělstva Sovětskoj vlasti v Vostočnoj Sibiri. 1919—1921. V plném znění otištěno roku 1960 v knize Irkutskaja partijnaja organizacija v vosstanovitělnyj period (1920 až 1926). Podle strojopisné kopie.
10 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
11 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
12 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
13 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
14 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
15 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.

16 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
17 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
18 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
19 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
20 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
21 Otištěno poprvé, podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
22 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle textu telegrafního blanketu.
23 Poprvé otištěno v neúplném znění 23. února 1928 v listu Pravda, č. 46 a Izvěstija, č. 46. V plném znění otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisné kopie.
24 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisné kopie.
25 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisné kopie.
26 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisné kopie.
27 Poprvé otištěno 23. února 1942 v listu Pravda, č. 54 a Izvěstija, č. 45. Podle strojopisné kopie.
28 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
29 Otištěno poprvé, podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
30 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
31 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
32 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
33 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
34 Poprvé otištěno roku 1942 v publikaci Leninskij sbornik XXXIV. Podle strojopisu podepsaného V. I. Leninem.
35 Poprvé otištěno roku 1945 v publikaci Leninskij sbornik XXXV. Podle rukopisu.
36 Poprvé otištěno roku 1959 v publikaci Leninskij sbornik XXXVI. Podle rukopisu.

SEZNAM LITERATURY, KTEROU V. I. LENIN CITUJE NEBO O NÍŽ SE ZMIŇUJE*

[1] *«Беднота»*, M. — *119*

[2] *Богатство нефтяных продуктов.* — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1920, № 8 (855), 14 января, стр. 2, в отд.: По Советской России. — *144*

[3] *Бухарин, Н. И. «Коалиция», предательство и меньшевики.* — «Правда», М., 1919, № 172, 6 августа, стр. 1. — *47*

[4] *«Бюллетени Государственной Комиссии по Электрификации России»*, М. — Пг., 1920, №№ 1—5. — *333*

*— Пг., 1920, № 5, стр. 13—21. — *334*

[5] *«Бюллетень Народного Комиссариата Иностранных Дел»*, М. — *292*

[6] *В Правобережной Украине.* — «Вечерние Известия Московского Совета Рабочих и Красноармейских Депутатов», 1920, № 450, 26 января, стр. 2, в отд.: На Украине. — *153*

* Česká redakce přetiskuje tento seznam literatury z 5. ruského vydání v nezměněné podobě.

V textové části jsou bibliografické prameny přeloženy a opatřeny číslem v hranaté závorce, které odkazuje na originální název díla a jeho bibliografické údaje v tomto seznamu.

Knihy, noviny a časopisy s Leninovými poznámkami jsou označeny hvězdičkou. Tyto výtisky jsou uloženy v Archívu Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS. *Čes. red.*

[7] *Варка пищи без огня.* (Термос). С 11 рис. в тексте. Сост. Я. К. Г., Э. Фейн и М. Мануйлов. Изд. ВСНХ. М., 1918. 46 стр. (Маленькая б-ка хозяйки. № 1). — *264*

[8] *«Вечерние Известия Московского Совета Рабочих и Красноармейских Депутатов»*, 1920, № 450, 26 января, стр. 2. — *153*

[9] *Воззвание к офицерам армии барона Врангеля.* — «Правда», М., 1920, № 202, 12 сентября, стр. 1. — *320*

[10] *Гойхбарг, А. Г. Исполняйте законы Советской республики!* М. — Пг., «Коммунист», 1919. 15 стр. (РКП(б)). — *63*

[11] * *Горький, А. М. Письмо в Совет Народных Комиссаров.* Не позднее 21 октября 1920 г. Рукопись[1]. — *360*

[12] — *Письмо В. И. Ленину.* 5 марта 1920 г. Рукопись[2]. — *197*

[13] *Даль, В. И. Толковый словарь живого великорусского языка.* Под ред. И. А. Бодуэна-де-Куртенэ. 3-е, испр. и значит. доп. изд. Т. 1—4. Спб., Вольф, 1903—1909. 4 т. — *137, 148, 228*

[14] *Декрет ВЦИК об упрощении гражданского аппарата Советской власти.* — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1919, № 293 (845), 28 декабря, стр. 3, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — *85*

[15] *Декрет (СНК) о бесплатном детском питании.* 17 мая

[1] Poprvé otištěno v publikaci Leninskij sbornik XXXV, 1945, s. 144.

[2] Poprvé otištěno v neúplném znění v publikaci Leninskij sbornik XXXV, 1945, s. 110—111.

1919 г. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1919, № 107 (659), 20 мая, стр. 3, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — *106*

[16] *Декрет [СНК] о производстве профессиональной и сельскохозяйственной переписи населения с учетом промышленных предприятий.* 22 апреля 1920 г. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1920, № 93 (940), 1 мая, стр. 4, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — *390*

[17] *Декрет Совета Народных Комиссаров о потребительских коммунах.* [16 марта 1919 г.]. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1919, № 60 (612), 20 марта, стр. 3, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — *145*

[18] *Джон Рид.* [Извещение о смерти Джона Рида]. — «Правда», М., 1920, № 233, 19 октября, стр. 1. — *355*

[19] * *Железные дороги России.* [Атлас]. Пг., о-во «Картографическое заведение А. Ильина», 1918. [4] стр.; XXII л. карт. — *294, 309*

[20] *«Известия ЦИК Советов Рабочих и Солдатских Депутатов»*, Пг., 1917, №№ 206—244, 25 октября — 6 декабря. — *118*

[21] *«Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов».* — *161, 210*

— 1919, № 60 (612), 20 марта, стр. 3. — *145*

— 1919, № 107 (659), 20 мая, стр. 3. — *106*

— 1919, № 144 (696), 4 июля, стр. 3. — *18*

— 1919, № 174 (726), 8 августа, стр. 1. — *47*

— 1919, № 245 (797), 1 ноября, стр. 2. — *78*

— 1919, № 293 (845), 28 декабря, стр. 3. — *85*

— 1920, № 8 (855), 14 января, стр. 2. — *144*

— 1920, № 81 (928), 17 апреля, стр. 2. — *212*

— 1920, № 93 (940), 1 мая, стр. 4. — *390*

— 1920, № 127 (974), 13 июня, стр. 2. — *239, 252*

— 1920, № 157 (1004), 18 июля, стр. 1. — *277, 279, 280, 283*

[22] *К вопросу о постройке государственной бумажной фабрики специального назначения.* М., 1920. 36 стр., 12 л. илл. (Упр. фабриками заготовления гос. знаков). — *316*

[23] *Керженцев, В. Не дождетесь, господа!* — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1919, № 174 (726), 8 августа, стр. 1. — *47*

[24] *Клейн, Г. И. Чудеса земного шара.* Общедоступные беседы по землеведению. Пер. со второго нем. изд. Изд. 2-е. Спб., Вятское т-во, 1914, XVI, 412 стр.; 84 илл. — *360*

[25] *«Коммунистический Интернационал»*, М. — Пг. — *267, 352, 355*

[52] — №№ 1—10, 1 мая 1919 — 11 мая 1920. — *268*

— 1919, № 7-8, ноябрь — декабрь, стлб. 952—967. — *116*

[26] *Короленко, В. Г. Война, отечество и человечество.* (Письма о вопросах нашего времени). М., кн-во писателей в Москве, [1917]. 55 стр. (Культурно-просветительная б-ка, № 5). — *66*

[27] *Красиков, П. А. Советская власть и церковь.* М., Нар. ком. юстиции, 1920, 8 стр. (Антирелиг. б-ка журн. «Революция и церковь. Вып. 1). — *182*

[28] *«Красная Газета»*, Пг., 1919, № 237, 19 октября, стр. 1. — *81*

[29] * *Кржижановский, Г. М. Доклад Г. М. Кржижановского на второй конференции работников электротехнической промышленности.* — «Бюллетени Государственной Комиссин по Электрнфнкации Россни», Пг., 1920, № 5, стр. 13—21. — *334*

[30] — *Основные задачи электрификации России.* М., Госиздат, 1920. 51 стр.; 1 л. карт. — *155*

[31] — *Торф и кризис топлива.* — «Правда», М., 1920, № 5, 10 января, стр. 2—3. — *128*

[32] *[Ленин, В. И.] Выборы в Учредительное собрание и диктатура пролетариата.* — «Коммуннстический Интернационал», М. — Пг., 1919, № 7-8, ноябрь — декабрь, стлб. 952—967. Подпись: Н. Ленин. — *116*

[33] *— *Детская болезнь «левизны» в коммунизме.* Пб., Госиздат, 1920. 111 стр. Перед загл. авт.: Н. Ленин. — *221, 234, 274, 279, 282*

[34] — *Записка Г. В. Чичерину.* Не ранее 24 сентября 1920 г. — *336*

[53] — *Империализм, как высшая стадия капитализма* — *см.* Ленин, В. И. Империализм, как новейшнй этап капитализма.

[35] *— *Империализм, как новейший этап капитализма.* (Попул. очерк). Пг., «Жизнь н Знание», 1917. [3].

130 стр. Перед загл. авт.: Н. Ленин (Вл. Ильин). — *268, 271*

[36] *— *Империализм, как новейший этап капитализма.* (Попул. очерк). Изд. 2-е. М. — Пг., «Коммунист», 1918. 142 стр. (Рос. Коммунистич. партия (большевиков)). Перед загл. авт.: Н. Ленин (Вл. Ульянов). На обл. год изд.: 1919. — *268*

[37] — *К рабочим и красноармейцам Петрограда.* — «Красная Газета», Пг., 1919, № 237, 19 октября, стр. 1. Подпись: В. Ульянов (Ленин). — *81*

[38] — *О борьбе внутри Итальянской социалистической партии.* 4 ноября 1920 г. — *344*

[39] — *Письмо А. М. Горькому.* 15 сентября 1919 г. — *71*

[40] — *Письмо к английским рабочим.* — «Правда», М., 1920, № 130, 17 июня, стр. 1. Подпись: Н. Ленин. — *239*

[41] — *Письмо А. В. Луначарскому.* 18 января 1920 г. — *227*

[42] — *Письмо И. И. Ходоровскому.* 6 апреля 1920 г. — *210*

[43] — *Победа кадетов и задачи рабочей партии.* Спб., «Наша Мысль», [1906]. 79 стр. Перед загл. авт.: Н. Ленин. — *352*

[44] — *Послесловие [к брошюре «Успехи и трудности Советской власти»].* 17 апреля 1919 г. — *49*

[45] — *Постановление о наложении взыскания на заведующего санаторием «Горки» Э. Я. Вевера.* 14 июня 1920 г. — *259*

[46] — *Предисловие к французскому и немецкому изданиям [книги «Империализм, как высшая стадия капитализма»].* 6 июля 1920 г. — *271*

[47] — *Приветствие Баварской Советской республике.* 27 апреля 1919 г. — *45*

[48] — *Тезисы об основных задачах Второго конгресса Коммунистического Интернационала.* — В кн.: Тезисы ко Второму конгрессу Коммунистического Интернационала. Пг., изд-во Коммунистич. Интернационала, [1920], стр. 84—107. Подпись: Н. Ленин. — *267, 270, 272, 273*

[49] — *Телеграмма всем губисполкомам, горисполкомам Москвы и Петрограда, губревкомам, Сибревкому.* Не ранее 5, не позднее 7 мая 1920 г. — *243*

[50] — *Телеграмма председателю Нижегородского губисполкома.* 5 февраля 1920 г. — *158*

[51] — *Телеграмма председателю Нижегородской ЧК.* 5 февраля 1920 г. — *158*

52 — *Телеграмма Симбирскому губисполкому и Сызранскому уисполкому.* 15 октября 1919 г. — *103*

53 — *Телеграмма М. В. Фрунзе.* 18 октября 1919 г. — *102*

[54] — *Телефонограмма И. В. Сталину.* 24 марта 1920 г. — *201*

[55] — *Успехи и трудности Советской власти.* Речь, сказанная на митинге в Петербурге 13 марта 1919 г. Пг., кн-во Петрогр. Совдепа, 1919. 32 стр. Перед загл. авт.: Н. Ленин. — *49*

[56] *Об организации связи между хозяйственными комиссариатами.* [Резолюция, принятая на IX съезде РКП(б). 1920 г.]. В кн.: Девятый съезд Российской Коммунистической партии. Стенографический отчет. (29-го марта — 4 апреля 1920 г.). М., Госиздат, 1920, стр. 383, в отд.: Приложения. Под общ. загл.: Резолюции и постановления IX съезда РКП. — *349*

[57] *Об устранении волокиты.* [Декрет СНК. 30 декабря 1919 г.]. — «Собрание Узаконений и Распоряжений

Рабочего и Крестьянского Правительства», М., 1920, № 1-2, 10 января, стр. 6—7. — *120*

[58] *Обращение ВЦИК к польскому народу.* — «Правда», М., 1920, № 25, 5 февраля, стр. 1. — *190*

[59] *От народного комиссара по иностранным делам.* Перевод радиотелеграммы от 11 июня. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1920, № 127 (974), 13 июня, стр. 2. Под общ. загл.: Англия и наступление Врангеля. — *239, 252*

[60] *От Совета Народных Комиссаров РСФСР правительству Польши и польскому народу.* Заявление. [28 января 1920 г.]. — «Правда», М., 1920, № 20, 30 января, стр. 1. Под общ. загл.: Перед важным решением. — *190*

[61] *Откровенные признания.* — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1920, № 81 (928), 17 апреля, стр. 2. Подпись: «Сеня». — *212*

[62] *Перевод радиотелеграммы британского министра иностранных дел от 12-го июля 1920 г.* — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1920, № 157 (1004), 18 июля, стр. 1. Под общ. загл.: Ультиматум Англии и наш ответ. От Народного комиссариата по иностранным делам. — *277, 279*

[63] *Перевод радиотелеграммы лорду Керзону от 17-го июля 1920 г.* — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1920, № 157 (1004), 18 июля, стр. 1. Под общ. загл.: Ультиматум Англии и наш ответ. От Народного комиссариата по иностранным делам. — *279, 280, 283*

[64] *«Петроградская Правда»*, 1920, № 253, 11 ноября, стр. 1. — *325*

[65] *Положение об изобретениях.* [30 июня 1919 г.]. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1919, № 144 (696), 4 июля, стр. 3, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — *18*

[66] *Постановление Всероссийского Центрального Исполнительного Комитета от 29-го октября 1919 г. о Комитете помощи раненым и больным красноармейцам.* — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1919, № 245 (797), 1 ноября, стр. 2, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — *78*

[67] *Постановление Совета Народных Комиссаров о гидравлическом способе добычи торфа.* 30 октября 1920 г. Рукопись [1]. — *372*

[68] *Постановление Совета Труда и Обороны.* 11 июня 1920 г. Рукопись [2]. — *253*

[69] *Постановление VI Всероссийского Чрезвычайного съезда Советов рабочих и крестьянских депутатов.* О точном соблюдении законов. 8 ноября 1918 г. — «Собрание Узакоиений и Распоряжений Рабочего и Крестьянского Правительства», М., 1918, № 90, 20 декабря, отдел первый, стр. 1127—1128. — *120*

[70] *«Правда»*, Пг. — М. — *161, 210, 351*

— Пг., 1917, №№ 170 (101) — 206 (137), 9 ноября (27 октября) — 18 (5) декабря. — *118*

[1] Otištěno v časopisu Istoričeskij archiv, Moskva 1956, č. 1, s. 12—13.

[2] Poprvé otištěno v publikaci Leninskij sbornik XXXIV, 1942, s. 321—322.

— М., 1919, № 172, 6 августа, стр. 1. — *47*

— 1920, № 5, 10 января, стр. 2—3. — *131*

— 1920, № 20, 30 января, стр. 1. — *190*

— 1920, № 25, 5 февраля, стр. 1. — *190*

— 1920, № 30, 11 февраля, стр. 1. — *161*

— 1920, № 130, 17 июня, стр. 1. — *239*

— 1920, № 202, 12 сентября, стр. 1. — *320*

— 1920, № 231, 16 октября. 2 стр. — *351*

— 1920, № 233, 19 октября, стр. 1. — *355*

[71] *Преображенский, Е. А. Не теряйте времени!* — «Правда», М., 1920, № 30, 11 февраля, стр. 1. — *161*

[72] *Привет тов. Ленину от 6 тысяч углекопов Сибири.* — «Петроградская Правда», 1920, № 253, 11 ноября, стр. 1. Под общ. загл.: Письмо тов. Ленина черемховским углекопам. — *325*

[73] *Проект устава Российской Коммунистической партии (большевиков).* С прил. циркуляров ЦК РКП. М., Госиздат, 1920. 96 стр. — *112*

[74] *Сборник декретов 1919 года.* Пг., 1920. XVI, 453 стр. (Собрание Узаконений и Распоряжений рабочего и крестьян. правительства). — *299*

[75] *«Собрание Узаконений и Распоряжений Рабочего и Крестьянского Правительства»*, М., 1918, № 90, 20 декабря, отдел первый, стр. 1127—1128. — *119*

— 1920, № 1-2, 10 января, стр. 6—7. — *119*

[76] *Тезисы ко Второму конгрессу Коммунистического Интернационала.* Пг., изд-во Коммунистич. Интернационала, [1920]. 108 стр. — *267, 270, 272, 273, 279*

[77] *Тимирязев, К. А. Наука и демократия.* Сборник статей 1904—1919 гг. М., Госиздат, 1920. XVI, 478 стр.; 8 л. илл. — *220*

[78] *III Интернационал.* 6—7 марта 1919 г. М., Госиздат, 1919. 99 стр. (РСФСР). — *91*

79 *Фабр, Ж. А. Жизнь насекомых.* Пер. с франц. Л. В. Очаповского. Спб., Вятское т-во, 1911. XII, 516 стр. 74 илл. — *360*

[80] *Целлер, Э. Очерк истории греческой философии.* Пер. с последнего, 10-го нем. изд., ред. Ф. Лорцингом, Н. Стрелкова, под ред. Н. В. Самсонова. М., «Творчество», 1913. XII, 342 стр. — *315*

[81] *«Экономическая Жизнь»*, М. — *105, 111, 128, 161*

---

[82] *«Avanti!»* Milano. — *255, 269*

— 1920, N. 244, 12 ottobre, p. 1—2. — *344*

[83] *Baldwin, J. M. Dictionary of Philosophy and Psychology.* Vol. 1—2. New ed. with corrections. New York, Macmillan, 1918—1920. 2. t. — *315*

[84] **Bauer, O. Bolschewismus oder Sozialdemokratie?* Wien, Verl. der Wiener Volksbuchh., 1920. 120 S. — *267*

[85] *«Comunismo»,* Milano, 1920, N. 10, 15—29 febbraio, p. 689—697. — *255*

[86] *Il Convegno di Reggio Emilia.* La concentrazione socialista in cerca di un programma. — «Avanti!», Milano, 1920, N. 244, 12 ottobre, p. 1—2. — *344*

[87] *«The Daily Herald»,* London. — *269*

[88] *De Leon, D. Two Pages from Roman History.* I. Plebs leaders and labor leaders. II. The warning of the Gracchi. New York, Na-

tional executive committee Socialist labor party, 1920. 89 p. — *314*

[89] *Eisler, R. Handwörterbuch der Philosophie.* Berlin, Mittler, 1913. IV, 801 S. — *315*

[90] — *Wörterbuch der philosophischen Begriffe.* 2. völlig neu bearb. Aufl. Bd. 1—2. Berlin, Mittler, 1904. 2 Bde. — *315*

[91] *Die Eröffnung des Parteitages.* — «Freiheit», Berlin, 1919, Nr. 582/A318, 1 Dezember. Morgen-Ausgabe, S. 1—2. — *135*

[92] *Franck, A. Dictionnaire des sciences philosophiques.* 2 éd. Paris, Hachette, 1975. [6], XII, 1806 p. — *315*

[93] *«Freiheit»,* Berlin. — *135*

»Freiheit«, Berlin, 1919, Nr. 582/A318, 1, Dezember, Morgen-Ausgabe, S. 1—2. — *135*

— 1919, Nr. 584/A319, 2, Dezember. Morgen-Ausgabe, S. 2—3. — *135*

— 1919, Nr. 585/B266, 2. Dezember. Abend-Ausgabe, S. 1. — *135*

— 1919, Nr. 586/A320, 3. Dezember. Morgen-Ausgabe, Beilage zur «Freiheit», S. 1—2. — *135*

— 1919, Nr. 588/A321, 4. Dezember. Morgen-Ausgabe, S. 2—3; Nr. 589/B268, 4. Dezember. Abend-Ausgabe, S. 2—3. — *135*

— 1919, Nr. 590/A322, 5. Dezember. Morgen-Ausgabe, S. 2—3; Nr. 591/B269, 5. Dezember. Abend-Ausgabe, S. 2. — *135*

— 1919, Nr. 592/A323, 6. Dezember. Morgen-Ausgabe, S. 3; Nr. 593/B270, 6. Dezember. Abend-Ausgabe, S. 2. — *135*

— 1919, Nr. 594/A324, 7. Dezember, Morgen-Ausgabe, 1. Beilage zur «Freiheit», S. 1—2. — *135*

[94] *Gomperz, Th. Griechische Denker.* Eine Geschichte der antiken Philosophie. Bd. 1—3. Leipzig, Veit, 1909—1912. 3. Bde.

— Bd. 1. 3. durchges. Aufl. 1911. VIII. [4], 472 S. — *315*

— Bd. 2. 3. durchges. Aufl. 1912. VI, [2], 624 S. — *315*

— Bd. 3. 1. und 2. Aufl. 1909. VIII, [2], 483 S. — *315*

[95] *Heftige Debatten auf dem Parteitag.* — «Freiheit», 1919, Nr. 585/B 266, 2. Dezember. Abend-Ausgabe, S. 1 — *135*

[96] *«L'Humanité»,* Paris. — *269*

[97] *Keynes, J. M. The Economic Consequences of the Peace.* London, Macmillan, 1919. 279 p. — *264, 281*

[98] *[Lénine, V. I.] Le «communisme de gauche», maladie infantile du communisme.* Pg., Internationale Communiste, 1920. 96 p. Перед загл. авт.: N. Lénine. — *282*

[99] **— The Infantile Sickness of «Leftism» in Communism.* M., Executive Com. of the Communist International, 1920, 104 p. Перед загл. авт.: N. Lenin — *274, 282*

[100] **— Der «Radikalismus» die Kinderkrankheit des Kommunismus,* Leipzig, Westeuropäisches Sekretariat der Kommunistischen Internationale, 1920. 94 S. Подпись: N. Lenin — *282*

[101] *Manifest der Internationale zur gegenwärtigen Lage, [angenommen auf dem Außerordentlichen Sozialistenkongreß zu Basel].* — In: Außerordentlicher Internationaler Sozialistenkongreß zu Basel am 24. und 25. November 1912. Berlin, Buchh. «Vorwärts», 1912, S. 23—27. — *271*

[102] *Manifest do polskiego ludu roboczego miast i wsi.* [Листовка]. Białystok, 30 lipca 1920, 2. s. Подпись: Tymczasowy Komitet Rewolucyjny Polski. — *288, 289*

[103] *Österreichische Statistik.* Hrsg. von der K. K. Statistischen Zentralkommission. Bd. LXXXIII. Hft. 1. Ergebnisse der landwirtschaftlichen Betriebszählung vom 3. Juni 1902 in den im Reichsrate Vertretenen Königreichen und Ländern. 1. Hft. Analytische Bearbeitung. Summarische Daten für das Reich die Verwaltungsgebiete und Länder, nebst Anhang, enthaltend Übersichten nach natürlichen Gebieten. Bearb. von

dem Bureau der K. K. Statistischen Zentralkommission. Wien, 1909. [4], XLV, 65 S. — *250*

[104] *Der Parteitag in Leipzig.* Auftakt. — «Freiheit», Berlin, 1919, Nr. 584/A319, 2. Dezember. Morgen-Ausgabe, S. 2—3. — *135*

[105] *Der Parteitag in Leipzig.* — «Freiheit», Berlin, 1919, Nr. 586/A320, 3. Dezember. Morgen-Ausgabe, Beilage zur «Freiheit», S. 1—2. — *135*

[106] *Der Parteitag in Leipzig.* Die Programmdebatte. — «Freiheit», Berlin, 1919, Nr. 588/A321, 4. Dezember. Morgen-Ausgabe, S. 2—3; Nr. 589/B268, 4. Dezember. Abend-Ausgabe, S. 2—3. —. *135*

[107] *Der Parteitag in Leipzig.* — «Freiheit», Berlin, 1919, Nr. 590/A322, 5. Dezember. Morgen-Ausgabe, S. 2—3; Nr. 591/B269, 5. Dezember. Abend-Ausgabe, S. 2 — *135*

[108] *Der Parteitag in Leipzig.* Die Debatte über die Internationale. — «Freiheit», Berlin, 1919, Nr. 592/A323, 6. Dezember. Morgen-Ausgabe, S. 3; Nr. 593/B270, 6. Dezember. Abend-Ausgabe, S. 2. — *135*

[109] *Der Parteitag in Leipzig.* — »Freiheit«, Berlin, 1919, Nr. 594/A324, 7. Dezember. Morgen-Ausgabe, 1. Beilage zur «Freiheit», S. 1—2. — *135*

[110] *«Die Rote Fahne»,* Berlin. — *269*

[111] *«Die Rote Fahne»,* Wien. — *269*

[112] *Statistik des Deutschen Reichs.* Bd. 212. Berufs- und Betriebsstatistik. Hrsg. vom Kaiserlichen statistischen Amte. Teil 1a, 1b, 2a. Berlin, [1909—1910]. 3 Bde. — *250*

[113] *Unione o scissura?* — «Comunismo», Milano, 1920, N. 10, 15—29 febbraio, p. 689—697. — *255*

JMENNÝ REJSTŘÍK*

Abramovič A. J. (nar. 1888) — člen SDDSR od roku 1908. Po Říjnové revoluci sloužil v Rudé armádě a do roku 1931 pracoval v Komunistické internacionále (viz též sv. 49). — *136*

Adoratskij V. V. (1878—1945) — člen SDDSR od roku 1904. Po Říjnové revoluci pracoval v lidovém komisariátu školství a osvěty a přednášel na Komunistické univerzitě J. M. Sverdlova. Od roku 1920 byl zástupcem vedoucího Ústřední archívní správy (viz též sv. 44). — *209—211*

Alexandr II. (Romanov) (1818—1881) — ruský car v letech 1855 až 1881. — *258*

Alferov K. A. (nar. 1883) — inženýr, člen KSR(b) od roku 1918. V roce 1905 vstoupil do SDDSR, od roku 1911 byl menševikem. Od roku 1915 sloužil ve vojenských silničních oddílech, od podzimu 1918 byl zástupcem komisaře Hlavní správy státních silnic. Později pracoval v Hlavním výboru pro státní stavby (1919—1921) a v letech 1922—1924 zastával funkci místopředsedy guberniální národohospodářské rady v Gomelu. V dalších letech se zapojil do činnosti dělnicko-rolnické inspekce RSFSR a lidového komisariátu dopravy. — *179, 218, 245*

Aljošin S. S. (1886—1963) — sovětský sochař. Podílel se na uskutečnění leninského plánu tzv. monumentální propagandy. Jeho návrh pomníku Karla Marxe schválila malá rada lidových komisařů 23. února 1920. — *216*

Allilujev P. S. (1894—1938) — člen SDDSR od roku 1917, účastník občanské války. Působil jako vojenský komisař automobilové a tan-

* Vzhledem k velkému množství jmen jsou v tomto rejstříku uvedeny jen stručné informace, a to zejména u osobností, jejichž životopisná data podrobně uvádějí předchozí svazky Sebraných spisů.

kové správy Rudé armády a jako divizní ženijní důstojník. V roce 1920 byl velitelem různých útvarů spojovacího vojska. — *199—200*

Allilujev S. J. (1866—1945) — člen SDDSR od roku 1896. V jeho bytě se v letech 1912—1917 scházeli bolševici ke konspirativním schůzkám; v červenci 1917 ukrýval ve svém bytě V. I. Lenina. Za občanské války ilegálně stranicky pracoval na Ukrajině a na Krymu. V roce 1921 byl členem revolučního výboru v Jaltě, později zastával vedoucí hospodářské funkce v Moskvě, Leningradu a na Ukrajině. Napsal knihu Projděnnyj puť [Cesta, kterou jsme prošli] (1946). — *156*

Allilujevová N. S. (1901—1932) — členka KSR(b) od roku 1918. Od roku 1919 pracovala v sekretariátu rady lidových komisařů. Za občanské války působila na caricynské frontě (Caricyn — dnes Volgograd). Později pracovala v redakci časopisu Revoljucija i kultura; poté studovala na Průmyslové akademii. — *265, 295*

A. M. — viz Gorkij Maxim.

Anderson V. M. (nar. 1880) — člen KSR(b) od roku 1918. V letech 1918—1923 byl komisařem Veřejné knihovny v Petrohradu (dnes Státní veřejná knihovna M. J. Saltykova-Ščedrina), poté náměstkem ředitele. Od roku 1924 pracoval v aparátu Komunistické internacionály a od roku 1925 v diplomatických službách. Od roku 1928 se opět zabýval činností v oboru knihovnictví. — *215*

Andrejevová M. F. (1868—1953) — členka SDDSR od roku 1904, známá ruská a sovětská herečka, veřejná pracovnice, žena M. Gorkého. Účastnila se revoluce v roce 1905. Společně s Gorkým navštívila několik evropských zemí a USA, kde se snažili získat materiální prostředky pro stranu. Po Říjnové revoluci se aktivně účastnila veřejného života, působila jako komisařka petrohradských divadel, pracovala v zahraničním obchodu a podílela se na založení sovětské kinematografie. V letech 1931—1948 byla ředitelkou moskevského Domu vědců. — *70, 219, 316*

Armand A. A. (1903—1944) — nejmladší syn Inessy Armandové, povoláním strojní inženýr. Pracoval v automobilce v Gorkém, od roku 1935 v Moskvě. Účastnil se Velké vlastenecké války; v roce 1944 se na frontě stal členem VKS(b). — *302, 304, 307*

ARMANDOVÁ Inessa (1875—1920) — členka SDDSR od roku 1904, profesionální revolucionářka, aktivistka mezinárodního dělnického a komunistického hnutí. Po Říjnové revoluci působila v moskevském guberniálním výboru strany, ve výkonném výboru moskevského sovětu a jako předsedkyně moskevské guberniální národohospodářské rady. Od roku 1918 byla vedoucí oddělení ÚV KSR(b) pro práci mezi ženami. Účastnila se II. kongresu Komunistické internacionály (viz též sv. 48). — *302, 304, 307*

ARŽANOV M. M. (1873—1941) — železniční inženýr, politicky neorganizovaný. Aktivně se účastnil občanské války, v letech 1919—1922 byl náčelníkem Ústřední správy vojenské dopravy při Revoluční vojenské radě republiky. Později zastával vedoucí funkce v lidovém komisariátu dopravy a v posledních letech života byl členem jeho vědeckotechnické rady. — *159, 384*

AVANĚSOV V. A. (1884—1930) — člen SDDSR od roku 1903. V říjnu 1917 byl členem petrohradského vojenského revolučního výboru. V letech 1917—1919 byl tajemníkem a členem předsednictva Celoruského ústředního výkonného výboru sovětů a v roce 1919 a začátkem roku 1920 členem kolegia státní kontroly. V dalších letech zastával významné stranické a státní funkce (viz též sv. 37). — *46, 77, 299, 324*

AVILOV N. P. (Glebov N.) (1887—1942) — člen SDDSR od roku 1904. Po únorové revoluci 1917 se stal členem výkonné komise petrohradského výboru strany, pracoval v ústředním byru odborů v Petrohradu a později v Celoruské ústřední radě odborů. Po Říjnové revoluci zastával v radě lidových komisařů funkci lidového komisaře pošt a telegrafů. Od roku 1918 pracoval v různých vojenskopolitických, odborových a stranických funkcích a rovněž v sovětských orgánech (viz též sv. 35). — *39*

AVKSENTJEVSKIJ K. A. (1890—1941) — člen SDDSR od roku 1917. Účastnil se Říjnové revoluce a občanské války. V roce 1918 byl vojenským komisařem Vologedské gubernie, později jaroslavského okruhu. V roce 1919 velel 4. armádě jižní skupiny vojsk Východního frontu a byl členem revoluční vojenské rady. V roce 1920 velel 6. armádě Jižního frontu, zastupoval velitele celého Jižního frontu a byl zástupcem velitele vojsk Turkestánského frontu. V roce 1921 vykonával funkci zástupce velitele ozbrojených sil Ukrajiny. — *175, 399—400*

Avrov D. N. (1890—1922) — člen KSR(b) od roku 1918, aktivní účastník občanské války. V roce 1919 byl velitelem petrohradského opevněného prostoru, později velitelem vnitřní obrany Petrohradu. V letech 1920—1921 velel vojskům petrohradského vojenského okruhu. Roku 1921 se podílel na likvidaci protisovětské vzpoury v Kronštadtu. — *98*

Axelrodová L. I. (Ortodox) (1868—1946) — filozofka, zabývala se literární vědou, účastnila se sociálně demokratického hnutí. V roce 1903 se přiklonila k menševikům. Po roce 1918 zanechala aktivní politické činnosti a přednášela na řadě sovětských vysokých škol. V posledních letech života se zabývala sociologií umění (viz též sv. 4). — *264, 332*

Azančevská A. V. (nar. 1885) — povoláním klavíristka. — *320, 321*

Azančevská J. N. (nar. 1850) — literární pracovnice. — *320—321*

Babkin I. P. (1885—1940) — člen SDDSR od roku 1902. Stranicky pracoval na jihu Ruska v Rostově na Donu, Caricynu [Volgograd], Oděse a v dalších městech. V roce 1917 se aktivně účastnil nastolení sovětské moci na Donu, byl členem revolučního výboru a členem rostovsko-nachičevanského sovětu. Od roku 1920 pracoval ve státních a hospodářských orgánech — byl předsedou komise Rady práce a obrany pro odvoz ropy z Astrachaně, pracovníkem Ústředního svazu spotřebních družstev, členem Nejvyšší arbitrážní komise při Radě práce a obrany, členem předsednictva Nejvyšší národohospodářské rady RSFSR, předsedou karelské rady lidových komisařů a místopředsedou Celosvazového sdružení pro export dřeva a řeziva. — *193, 396*

Badajev A. J. (1883—1951) — člen SDDSR od roku 1904, původním povoláním zámečník. Po Říjnové revoluci zastával významné funkce ve straně, v sovětech a hospodářských orgánech. Roku 1919 byl komisařem zásobování Petrohradské pracovní komuny (viz též sv. 31). — *83, 197, 233, 261—262*

Baldwin James Mark (1861—1934) — americký psycholog a filozof, redaktor mnoha vědeckých časopisů. Za jeho redakce byl vydán velký encyklopedický slovník filozofie a psychologie Dictionary of Philosophy and Psychology. — *315*

Baran M. L. (1880—1937) — člen SDDSR od roku 1917, účastník ob-

čanské války. Aktivně se podílel na založení Komunistické strany východní Haliče, byl členem politického byra jejího ústředního výboru a místopředsedou haličského revolučního výboru. V roce 1920 se účastnil mírových jednání mezi Sovětským Ruskem a Polskem. Po skončení občanské války působil jako technickohospodářský pracovník a zastával odpovědné funkce ve stranickém aparátu. — *295*

Basin — *230*

Bauer Otto (1882—1938) — jeden z vůdců rakouské sociální demokracie a II. internacionály, ideolog austromarxismu. Byl jedním z autorů buržoazně nacionalistické teorie kulturně národnostní autonomie. Říjnovou revoluci neschvaloval. V letech 1918—1919 byl ministrem zahraničních věcí Rakouské republiky (viz též sv. 45). — *267*

Běleňkij A. J. (1883—1941) — člen SDDSR od roku 1902. Byl ředitelem tiskárny ústředního výboru SDDSR(b) v Petrohradu, posléze pracoval v orgánech Celoruské mimořádné komise pro boj s kontrarevolucí a sabotážemi a po její reorganizaci ve Sjednocené státní politické správě; v letech 1919—1924 byl velitelem osobní stráže V. I. Lenina (viz též sv. 41). — *114, 246, 249, 252, 348*

Běloborodov A. G. (1891—1938) — člen SDDSR od roku 1907. Po únorové revoluci 1917 byl členem uralského oblastního výboru SDDSR(b) a od roku 1918 předsedou výkonného výboru uralského oblastního sovětu. V roce 1919 působil na jižní frontě jako zmocněnec Rady práce a obrany, byl členem revoluční vojenské rady 9. armády a v roce 1920 zastupoval předsedu revoluční rady kavkazské pracovní armády. Od konce roku 1921 byl nejdříve náměstkem lidového komisaře a od roku 1923 lidovým komisařem vnitra RSFSR (viz též sv. 50). — *295, 313, 323*

Beneš František (nar. 1882) — povoláním sazeč. Od srpna 1916 žil v Rusku, od května 1917 byl členem SDDSR(b) a později členem československé sekce při ÚV KSR(b), pracoval v ústředním výboru této sekce. Od roku 1918 se podílel na činnosti československého odboru lidového komisariátu pro národnostní záležitosti. V únoru 1920 odjel do Československa a připojil se k pravému křídlu sociálně demokratické strany; pracoval v redakci listu Duch času, který vycházel v Moravské Ostravě [Ostrava] a vyjadřoval názory sociálně demokratické pravice. — *331*

Berkalov J. A. (1878—1952) — profesor, doktor technických věd, divizní generál technickoinženýrských služeb. Příslušníkem sovětských ozbrojených sil se stal v počátcích budování Rudé armády; aktivně se podílel na zdokonalování dělostřelectva. — *18*

Blakytnyj-ellan (vl. jm. Jellanskyj) V. M. (1894—1925) — ukrajinský sovětský spisovatel a státník. Patřil k vůdcům ukrajinské strany levých eserů (borotbistů), byl redaktorem jejího ústředního orgánu Borotba. Začátkem roku 1920 vstoupil do Komunistické strany Ukrajiny (bolševiků). Byl členem revoluční vojenské rady 12. armády, členem ÚV KSU(b), Celoruského ústředního výkonného výboru všech volebních období a ústředního výkonného výboru SSSR. — *194*

Blyznyčenko A. J. (1888—1957) — člen SDDSR od roku 1912. Stranicky pracoval v Charkově a na Severodoněcké dráze. Po únorové revoluci 1917 působil jako komisař Severodoněcké dráhy a byl členem charkovského sovětu dělnických, rolnických a vojenských zástupců. Účastnil se Říjnové revoluce a občanské války. Od roku 1918 zastával funkci komisaře jižního dopravního okruhu a náměstka lidového komisaře dopravy Ukrajiny. V letech 1921—1924 byl členem sovětské železniční mise v Německu a později v Kanadě. V letech 1924—1928 studoval na Columbijské univerzitě v USA. Od roku 1928 pracoval v hospodářských orgánech. Na XVI. sjezdu VKS(b) byl zvolen členem ústřední kontrolní komise VKS(b). — *205*

Bobrovská (vl. jm. Zeliksonová) C. S. (1876—1960) — profesionální revolucionářka, členka SDDSR od roku 1898. Účastnila se revolučních událostí v roce 1905 i v roce 1917 v Moskvě. Po Říjnové revoluci se zabývala stranickou a literární činností v Moskvě a Leningradu. V letech 1928—1940 pracovala v Komunistické internacionále a od roku 1940 v Institutu marxismu-leninismu při ÚV KSSS (viz též sv. 46). — *52*

Bogdanov A. (vl. jm. Malinovskij A. A.) (1873—1928) — sociální demokrat, filozof, sociolog, ekonom, povoláním lékař. Po II. sjezdu SDDSR se přiklonil k bolševikům. Ve filozofii se pokoušel vytvořit svůj vlastní systém — empiriomonismus (odrůdu subjektivně idealistické machistické filozofie). Lenin podrobil jeho názory kritice v díle Materialismus a empiriokriticismus. Po Říjnové revoluci patřil k inspirátorům a organizátorům Proletkultu (viz též sv. 15). — *336*

Bogdaťjan M. S. — v roce 1919 byl členem ukrajinské rady dělnicko-rolnické obrany, roku 1921 zastával vedoucí hospodářskou funkci v ropném průmyslu. V roce 1922 řídil Ústřední správu průmyslu paliv, později se stal místopředsedou ústředního vedení Hlavní správy paliv. — *46*

Bokij G. I. (1879—1940) — člen SDDSR od roku 1900. Stranicky pracoval v Petrohradu, několik let byl členem petrohradského výboru SDDSR. Účastnil se revoluce 1905—1907. V říjnu 1917 byl členem petrohradského vojenského revolučního výboru a po Říjnové revoluci tajemníkem petrohradského výboru strany. V letech 1919—1920 pracoval v komisi pro záležitosti Turkestánu a byl náčelníkem zvláštního oddělení Turkestánského frontu. Od roku 1921 byl členem Celoruské mimořádné komise pro boj s kontrarevolucí a sabotážemi, později členem kolegia Jednotné státní politické správy a lidového komisariátu vnitra. Stal se rovněž kandidátem a poté členem Celoruského ústředního výkonného výboru RSFSR a SSSR. — *137*

Bonč-brujevič M. A. (1888—1940) — významný sovětský inženýr, specialista na radiotechniku. V letech 1916—1919 se zabýval výzkumem elektronek; podílel se na zavedení jejich výroby v Rusku. Od roku 1918 vedl radiotechnickou laboratoř v Nižním Novgorodu [Gorkij]. Na Leninův příkaz tato laboratoř vypracovala projekt rozhlasové stanice v Moskvě, která byla uvedena do provozu v roce 1922 (viz též sv. 45). — *158*

Bonč-brujevič M. D. (1870—1956) — významný vojenský činitel, generálporučík, geodet, odborník v leteckém snímkování. V carské armádě zastával různé štábní hodnosti a přednášel taktiku v Akademii generálního štábu. Koncem první světové války byl náčelníkem generálního štábu Severního frontu. Po Říjnové revoluci jako jeden z prvních zkušených vojenských odborníků obhajoval sovětskou moc. Byl náčelníkem štábu vrchního velitele ozbrojených sil a náčelníkem polního štábu Revoluční vojenské rady republiky. Napsal řadu prací z oblasti vojenství a geodézie. — *194*

Bonč-brujevič V. D. (1873—1955) — profesionální revolucionář, bolševik, historik a publicista. Po Říjnové revoluci byl vedoucím úřadovny rady lidových komisařů (viz též sv. 45). — *137, 155—156, 214, 268, 318, 342—343, 346*

Botin S. I. — inženýr, specialista v oboru elektrotechniky. Zabýval se

pokusy vyvolat výbuch na dálku pomocí rádiových vln. Tyto pokusy byly neúspěšné. — *246—247, 263, 311, 340—341, 348, 370*

Bričkinová S. B (1883—1967) — členka SDDSR od roku 1903. V říjnu 1917 byla tajemnicí vojenského revolučního výboru v Moskvě. Od května 1919 pracovala v radě lidových komisařů jako vedoucí kanceláře a poté jako sekretářka, vedla zápisy z jednání politického byra ÚV KSR(b) a jeho plenárních zasedání; současně zastupovala vedoucího úřadovny ÚV strany. V letech 1921—1935 pracovala v aparátu Komunistické internacionály, později byla zástupkyní vedoucího sekretariátu CÚVV. V letech 1948—1949 byla vědeckou pracovnicí Institutu Marxe, Engelse a Lenina při ÚV VKS(b) (dnes Institut marxismu-leninismu při ÚV KSSS). — *133, 149*

Brjuchanov N. P. (1878—1938) — člen SDDSR od roku 1902, od roku 1904 bolševik. Po Říjnové revoluci zastával různé odpovědné funkce; byl náměstkem lidového komisaře zásobování a od roku 1921 lidovým komisařem zásobování, později lidovým komisařem financí (viz též sv. 38). — *105, 163, 287, 291—292, 334—335, 339, 359, 396, 399, 407, 410*

Brodskij — jeden z pracovníků petrohradské pobočky nakladatelství Vsemirnaja literatura. V roce 1920 působil ve Stockholmu jako zástupce Státního nakladatelství. — *360*

Brojdo G. I. (1885—1956) — člen KSR(b) od roku 1918, předtím menševik. V roce 1919 byl členem revoluční vojenské rady 1. armády Východního frontu, poté vedl sekci zahraničních styků při komisi pro záležitosti Turkestánu. V roce 1920 působil jako mimořádný zmocněnec této komise v Chivě. V letech 1921—1923 byl náměstkem lidového komisaře pro národnostní záležitosti. Podílel se na založení Komunistické univerzity pracujících Východu a až do roku 1926 byl jejím rektorem. Od roku 1933 zastával funkci prvního tajemníka ÚV Komunistické strany Tádžikistánu. V letech 1934—1941 působil jako náměstek lidového komisaře školství a osvěty RSFSR, byl ředitelem stranického nakladatelství Partizdat (dnes Politizdat) a zastával další odpovědné funkce. Byl rovněž členem Ústředního výkonného výboru SSSR. — *202*

Broński M. G. (1882—1941) — polský sociální demokrat, později bolševik. Po Říjnové revoluci se stal náměstkem lidového komisaře obchodu a průmyslu. Od roku 1921 byl zplnomocněným diplomatickým a obchodním zástupcem v Rakousku, od roku 1924 členem

kolegia lidového komisariátu financí a lidového komisariátu zahraničního obchodu. Později se věnoval pedagogické a vědecké činnosti. (viz též sv. 41). — *136*

BRUNOVSKIJ — *186*

BRUSILOV A. A. (1853—1926) — generál ruské armády. Za první světové války velel osmé armádě, v roce 1916 prorazila ruská armáda pod jeho velením na jihozápadní frontě obranné pozice rakousko-uherské armády. V květnu až červnu 1917 byl vrchním velitelem ruské armády. V roce 1919 přešel do činné služby v Rudé armádě. V roce 1920 byl jmenován předsedou zvláštní rady vrchního velitele ozbrojených sil republiky. Později zastával funkci inspektora jezdectva. V roce 1924 odešel do výslužby. — *320*

BUDASSI A. V. (zemř. 1941) — dopravní inženýr. V lednu 1920 byl jmenován hlavním inženýrem pro výstavbu železnice Alexandrov Gaj — Emba a pro přestavbu železnice Krasnyj Kut — Alexandrov Gaj na širokorozchodnou trať. V dalších letech se zabýval řídící činností při budování vodních elektráren na Volze. — *170, 175, 218*

BUĎONNYJ S. M. (1883—1973) — vojenský a státní činitel, maršál Sovětského svazu, hrdina Sovětského svazu, člen KSR(b) od roku 1919. V letech 1919—1921 velel jízdní divizi, jízdnímu sboru a nakonec 1. jízdní armádě, která významně přispěla k porážce Děnikinových, Vrangelových a polských vojsk (viz též sv. 43). — *74, 163, 290, 300, 337*

BUCHARIN N. I. (1888—1938) — významný státní a stranický činitel, člen SDDSR od roku 1906, publicista a ekonom. Po Říjnové revoluci byl členem ústředního výboru, v letech 1919—1929 jeho kandidátem a poté členem politického byra ÚV, redaktorem Pravdy, členem exekutivy Komunistické internacionály. V roce 1937 ho plenární zasedání ÚV VKS(b) vyloučilo ze strany. Stal se obětí represí, v roce 1938 byl odsouzen, v roce 1988 rehabilitován, bylo mu obnoveno členství ve straně a vrácen titul akademika. — *65, 239, 264, 292—293, 314, 336, 344, 401*

BULLIT William Christian (1891—1967) — americký právník, diplomat a publicista, poradce prezidenta Wilsona na mírových jednáních v Paříži. Roku 1919 navštívil Moskvu jako zvláštní zmocněnec prezidenta Wilsona. V letech 1933—1936 byl prvním americkým velvyslancem v SSSR. — *252*

Bumažnyj J. O. (nar. 1894) — člen SDDSR od roku 1917. Po Říjnové revoluci byl členem kolegia lidového komisariátu práce, členem uralského oblastního byra ÚV KSR(b) (viz též sv. 42). — *159*

Cjurupa A. D. (1870—1928) — významný činitel komunistické strany a sovětského státu, člen SDDSR od roku 1898. Od listopadu 1917 zastával funkci náměstka lidového komisaře a od roku 1918 se stal lidovým komisařem zásobování. Roku 1921 byl místopředsedou rady lidových komisařů a Rady práce a obrany (viz též sv. 38). — *19, 27, 30, 97, 133, 143, 161, 172, 207, 213, 258, 276, 362, 378, 387, 389, 394*

Curzon George Nathaniel (1859—1925) — britský státník a diplomat, lord, jeden z vůdců konzervativců, představitel nejagresívnějších kruhů britského imperialismu. V letech 1919 až 1924 byl ministrem zahraničních věcí Velké Británie. Patřil k organizátorům protisovětské intervence. V červenci 1920, za polsko-sovětské války, se obrátil na sovětskou vládu s požadavkem, aby Rudá armáda zastavila svůj postup na linii doporučené Nejvyšší radou Dohody v prosinci 1919 jako východní hranice Polska (Curzonova linie). V květnu 1923 zaslal sovětské vládě ultimátum (Curzonovo ultimátum), které bylo pokusem obnovit politiku protisovětské intervence. — *252, 277, 278—279, 283, 301*

Čičerin G. V. (vl. jm. Ornatskij A.) (1872—1936) — člen SDDSR od roku 1905. V letech 1904—1917 žil v emigraci. V roce 1918 vstoupil do KSR(b). V letech 1918—1930 byl lidovým komisařem zahraničních věcí, vedl sovětskou delegaci na mezinárodních konferencích v Janově a v Lausanne (viz též sv. 37). — *45, 47, 61, 89, 102, 131, 135—136, 184, 189, 207, 219, 221, 226—227, 239, 252, 260, 275, 283—284, 295—296, 301, 308—310, 322—323, 329—331, 336, 362, 411*

Čubar V. J. (1891—1941) — člen SDDSR od roku 1907. Po únorové revoluci 1917 se stal členem petrohradské rady závodních výborů. Za Říjnové revoluce byl jmenován komisařem Hlavní dělostřelecké správy, poté se stal členem rady dělnické kontroly. Od roku 1923 byl předsedou národohospodářské rady USSR, stál v čele ústřední správy kamenouhelného průmyslu Donbasu (viz též sv. 43). — *323—324*

Čuckajev S. J. (1876—1946) — účastník revolučního hnutí od roku 1896, člen SDDSR od roku 1903. Stranicky pracoval na Uralu. Po

únorové revoluci 1917 byl členem orenburského sovětu a sjednoceného výboru SDDSR. Po Říjnové revoluci pracoval ve stranických a státních orgánech; v letech 1918—1921 byl členem kolegia lidového komisariátu financí, později náměstkem lidového komisaře financí, dále členem předsednictva ústřední kontrolní komise a náměstkem lidového komisaře dělnicko-rolnické inspekce SSSR (1923—1927). V roce 1929 byl předsedou rozpočtové komise ústředního výkonného výboru SSSR. Od roku 1927 byl kandidátem ÚV VKS(b). V roce 1938 byl za politické chyby v činnosti výboru pro zemědělské organizace pracujících Židů vyloučen ze strany. — *185, 345*

Čugurin — *133*

Dal V. I. (1801—1872) — vědec, odborník na dialektologii, etnograf, lexikograf, spisovatel, od roku 1838 člen korespondent Petrohradské Akademie věd a od roku 1863 její čestný člen. Je autorem prvního ruského výkladového slovníku Tolkovyj slovar živogo velikorusskogo jazyka [Výkladový slovník živého velkoruského jazyka]. — *137, 148, 228*

Dan (vl. jm. Gurvič) F. I. (1871—1947) — jeden z menševických vůdců, povoláním lékař. Po únorové revoluci 1917 byl členem výkonného výboru petrohradského sovětu, členem předsednictva ústředního výkonného výboru, podporoval prozatímní vládu. Po Říjnové revoluci bojoval proti sovětské moci. Začátkem roku 1922 byl vypovězen jako nepřítel sovětského státu (viz též sv. 12). — *181*

Daniševskij K. Ch. (1884—1941) — člen SDDSR od roku 1900, bolševik. Po Říjnové revoluci byl členem Revoluční vojenské rady republiky a revoluční vojenské rady Východního frontu, předsedou Revolučního vojenského tribunálu republiky. Roku 1920 vedl sovětskou delegaci na mírovém jednání s Polskem v Minsku (viz též sv. 44). — *296, 301—303*

Daszyński Ignacy (1866—1936) — polský politik. V letech 1892 až 1919 stál v čele sociální demokracie v Haliči, později byl jedním z vedoucích představitelů sjednocené Polské socialistické strany (pravice). Od roku 1919 byl třikrát zvolen poslancem sejmu a vykonával funkci předsedy sejmové frakce PSS. V roce 1920 byl místopředsedou polské buržoazní vlády. Podporoval fašistický převrat a režim Piłsudského. — *301*

De leon Daniel (1852—1914) — představitel dělnického hnutí USA, od 90. let vůdce a ideolog Socialistické dělnické strany, publicista (viz též sv. 41). — *314*

Děnikin A. I. (1872—1947) — carský generál; za občanské války jeden z vůdců bělogvardějského hnutí. Po smrti generála Kornilova se stal vrchním velitelem protisovětských ozbrojených sil na jihu Ruska. Po porážce těchto vojsk Rudou armádou (březen 1920) emigroval. — *40, 51, 67, 69, 75, 82, 89, 122, 167, 171, 191, 194*

Dmitrij iljič — viz Uljanov D. I.

Dostojevskij F. M. (1821—1881) — ruský spisovatel. — *124*

Dzeržinskij F. E. (1877—1926) — člen SDDSR od roku 1895. Po Říjnové revoluci se stal předsedou Celoruské mimořádné komise pro boj s kontrarevolucí a sabotážemi (Čeka). V roce 1921 byl jmenován lidovým komisařem dopravy a zároveň ponechán ve funkci předsedy Čeky a lidového komisaře vnitra. Od roku 1924 byl předsedou Nejvyšší národohospodářské rady. Byl členem ÚV KSR(b) (viz též sv. 35). — *64—65, 84, 109, 149, 157—158, 189, 209, 214, 219, 288, 293, 306, 308, 313, 356—357, 364*

Eisler Rudolf (1873—1926) — rakouský filozof, stoupenec I. Kanta a W. Wundta. Stal se známým zejména díky svým slovníkům Wörterbuch der philosophischen Begriffe und Ausdrücke [Slovník filozofických pojmů a výrazů], Handwörterbuch der Philosophie [Příruční slovník filozofie], Philosophenlexikon [Slovník filozofů]. — *315*

Ejsmont N. B. (nar. 1891) — člen SDDSR od roku 1917, účastník občanské války. Od roku 1920 zastával různé odpovědné funkce: byl členem předsednictva Nejvyšší národohospodářské rady a místopředsedou NNHR RSFSR. V letech 1924—1925 působil jako předseda severokavkazského krajského výkonného výboru. Od roku 1926 vykonával funkci lidového komisaře obchodu RSFSR, od roku 1930 byl lidovým komisařem zásobování SSSR. — *46, 374*

Eliava Š. Z. (1883—1937) — člen SDDSR od roku 1904. Od prosince 1917 vykonával funkci předsedy předsednictva vologedského sovětu dělnických a vojenských zástupců. Od dubna 1918 působil jako místopředseda vologedského guberniálního sjednoceného výkonného výboru sovětů; od listopadu 1918 žil v Moskvě a pracoval

v kolegiu lidového komisariátu obchodu a průmyslu. V roce 1919 byl členem revoluční vojenské rady Východního a Turkestánského frontu. V dalších letech zastával odpovědné funkce ve státních orgánech: byl lidovým komisařem vojenství a vojenského námořnictva Gruzie a posléze Zakavkazska, později předsedou rady lidových komisařů Zakavkazské sovětské federativní socialistické republiky. — *114, 121, 202, 236*

Fajnberg (Fineberg) J. I. (1886—1957) — člen KSR(b) od roku 1918. Patřil k zakladatelům Komunistické strany Velké Británie. Po svém příjezdu do Sovětského Ruska v roce 1918 vyvíjel propagandu mezi intervenčními vojsky a také mezi válečnými zajatci. Podílel se na svolání a na průběhu I. kongresu Komunistické internacionály. V Komunistické internacionále pracoval do roku 1935 a poté až do roku 1953 působil jako redaktor a překladatel v Nakladatelství cizojazyčné literatury. — *221*

Foch Ferdinand (1851—1929) — francouzský maršál. V letech 1918—1920 patřil k organizátorům vojenské intervence proti Sovětskému Rusku. Byl předsedou Nejvyšší rady Dohody a jedním z autorů Versailleské mírové smlouvy (viz též sv. 40). — *189*

Fotijevová L. A. (1881—1975) — členka SDDSR od roku 1904. Od roku 1918 pracovala jako tajemnice rady lidových komisařů a Rady práce a obrany a současně jako sekretářka V. I. Lenina (viz též sv. 44). — *38, 69, 97, 235—236, 238, 268—269, 274, 318*

Fraina Louis (1892—1953) — americký novinář, komunista. V roce 1920 byl delegátem II. kongresu Komunistické internacionály. V roce 1922 zanechal činnosti v komunistickém hnutí. — *303, 314*

Franck Adolf (1809—1893) — francouzský idealistický filozof, spoluautor filozofického slovníku. V díle Le communisme jugé par l'histoire [Komunismus před tváří dějin] (1849) vystoupil proti tehdejším komunistickým teoriím. — *315*

Frankfurt S. M. (nar. 1888) — člen SDDSR od roku 1904. V letech 1909—1917 žil v emigraci. Po únorové revoluci 1917 byl komisařem práce, po Říjnové revoluci pracoval v komisi pro plnění brestlitevské smlouvy. Později zastupoval předsedu kolegia Hlavního výboru pro uhelný průmysl při Nejvyšší národohospodářské radě RSFSR (1919) a byl členem sibiřského byra NNHR (1920). Od roku 1921 do roku 1925 pracoval v lidovém komisariátu zahraničních

věcí a po roce 1926 vykonával různé vedoucí funkce v hospodářských orgánech. — *363*

Frumkin M. I. (1878—1939) — člen SDDSR od roku 1898. Po únorové revoluci 1917 pracoval v guberniálním výkonném výboru a guberniálním výboru strany v Krasnojarsku. Po Říjnové revoluci zastával různé stranické a státní funkce: v letech 1918—1922 byl členem kolegia lidového komisariátu zásobování, později náměstkem lidového komisaře zásobování a místopředsedou sibiřského revolučního výboru. Později zastával funkci náměstka lidového komisaře zahraničního obchodu a byl náměstkem lidového komisaře financí (viz též sv. 50). — *87, 154, 166, 182, 329, 339, 406*

Frunze M. V. (1885—1925) — člen SDDSR od roku 1904. Stranicky pracoval v Petrohradu, Moskvě, Ivanovu-Vozněsensku a v dalších městech. Aktivně se účastnil revoluce 1905—1907 a Říjnové revoluce. Za občanské války byl velitelem jižní skupiny vojsk Východního frontu, postupně velitelem vojsk Východního, Turkestánského a Jižního frontu (viz též sv. 50). — *18, 38, 70, 75, 82, 102, 113, 148, 173, 236, 319, 351, 368*

Geller (Chiarini) A. M. (1891—1935) — od roku 1920 pracovník aparátu Komunistické internacionály. Narodil se v Rusku, od roku 1916 žil v emigraci v Itálii a účastnil se socialistického hnutí. V roce 1920 přijel do Sovětského Ruska. — *202, 255, 344*

Gil S. K. (1888—1966) — člen VKS(b) od roku 1930. V letech 1917 až 1924 byl řidičem V. I. Lenina. — *214*

Gillerson S. I. (nar. 1869) — člen SDDSR v letech 1917—1924. V letech 1920—1921 vedl v Praze misi sovětského Červeného kříže, která se zabývala otázkou návratu bývalých ruských válečných zajatců z Československa do Sovětského Ruska. — *331*

Gittis V. M. (1881—1938) — plukovník ruské armády, od roku 1918 sloužil v Rudé armádě. Od září do listopadu 1918 velel 6. armádě Severního frontu, poté 8. armádě a armádám Jižního frontu. Od července 1919 do dubna 1920 velel vojskům Západního frontu, od května 1920 do července 1921 vojskům Kavkazského frontu. Později zastával řadu velitelských funkcí v Rudé armádě. Členem KSR(b) se stal roku 1925. — *31, 88*

Glazunov N. J. (nar. 1882) — člen SDDSR v letech 1904—1935. V le-

tech 1919—1920 působil jako komisař Severní dráhy ve stanici Strunino. — *364*

GLEBOV — viz Avilov N. P.

GLJASSEROVÁ M. I. (1890—1951) — členka SDDSR od roku 1917. V letech 1918—1924 pracovala v sekretariátu rady lidových komisařů, poté v Institutu V. I. Lenina a později v Institutu Marxe, Engelse a Lenina při ÚV KSSS. — *236*

GOJCHBARG A. G. (1883—1962) — jeden z vedoucích pracovníků lidového komisariátu spravedlnosti, člen KSR(b) v letech 1919 až 1924. Od roku 1904 do roku 1917 byl menševikem a pracoval v redakci listu Novaja žizň. V prvních dnech Říjnové revoluce přešel na stranu sovětské moci. V roce 1918 pracoval v lidovém komisariátu spravedlnosti. Byl účastníkem občanské války, v roce 1919 bojoval na její východní frontě a v roce 1920 byl členem sibiřského revolučního výboru. Vystupoval jako žalobce v procesu s Kolčakovými ministry v Omsku. V letech 1921—1923 byl předsedou malé rady lidových komisařů. V dalších letech působil jako právní poradce v lidovém komisariátu zahraničního obchodu. — *253*

GOLCMAN A. Z. (1894—1933) — účastník revolučního hnutí od roku 1910, člen SDDSR(b) od dubna 1917. Po Říjnové revoluci zastával vedoucí funkce v odborech a v hospodářském aparátu. V letech 1917—1920 byl členem ústředního výboru Svazu kovodělníků, 1920—1921 členem předsednictva Celoruské ústřední rady odborů. Od roku 1922 zastával odpovědné funkce v Nejvyšší národohospodářské radě, v ústřední kontrolní komisi, v dělnicko-rolnické inspekci a v Hlavní správě civilního letectva. — *374*

GOLDBERG B. I. (1884—1946) — člen SDDSR od roku 1902. Revoluční činnost vyvíjel v Jekatěrinoslavi [Dněpropetrovsk], Čitě, Krasnojarsku a Ufě. V letech 1917—1925 sloužil v Rudé armádě. Po únorové revoluci 1917 působil jako předseda posádkového sovětu v Tomsku. V letech 1919—1921 byl velitelem Záložní armády republiky a povolžského vojenského okruhu, v letech 1921—1922 místopředsedou Hlavního výboru pro státní stavby, 1922—1923 zástupcem náčelníka Hlavní správy vojenského letectva republiky a 1923—1924 zmocněncem Revoluční vojenské rady republiky při lidovém komisariátu zahraničního obchodu. Od roku 1925 zastával různé odpovědné funkce v hospodářských orgánech. — *83, 101, 160—161, 199*

GOLDIN — roku 1920 guberniální komisař zásobování v Tambově. — *163*

GOLUB A. N. (nar. 1885) — člen SDDSR od roku 1905. Revoluční činnost vyvíjel v Kyjevě a v Petrohradu. V roce 1912 emigroval a v roce 1917 se do Ruska vrátil. Po Říjnové revoluci pracoval v lidovém komisariátu práce, později v lidovém komisariátu zahraničních věcí. V roce 1919 se jako člen mimořádné mise zúčastnil mírových jednání v Chivě. Byl členem kolegia lidového komisariátu zahraničních věcí Turkestánské republiky. V letech 1920—1930 pracoval v diplomatických službách, v dalších letech ve stranickém aparátu. — *202*

GOMPERZ Theodor (1832—1912) — německý buržoazní pozitivistický filozof, filolog, historik antické filozofie. — *315*

GOPNER D. J. (1884—1925) — člen KSR(b) od roku 1921. Organizován v SDDSR byl již od roku 1900, v roce 1913 však emigroval a vrátil se do Ruska v roce 1917. V říjnu 1917 bojoval za nastolení sovětské moci v Jekatěrinoslavi [Dněpropetrovsk]. Od roku 1920 zastával různé odpovědné funkce v Turkmenské republice. — *202*

GORKIJ Maxim (vl. jm. Peškov A. M.) (1868—1936) — ruský spisovatel a dramatik. — *20, 25—26, 34, 41—44, 65—68, 70—71, 148, 163, 197—198, 218, 228, 256—257, 358, 370*

GRAFTIO G. O. (1869—1949) — sovětský vědec, inženýr energetik, jeden z průkopníků výstavby vodních energetických děl v SSSR, akademik. V letech 1900—1917 projektoval železnice, hydroelektrárny apod. a pomáhal při jejich výstavbě. V letech 1918 až 1920 byl zástupcem hlavního inženýra a později hlavním inženýrem na stavbě Volchovské hydroelektrárny. Podílel se na činnosti Státní komise pro elektrifikaci Ruska (GOELRO). Později vedl stavbu několika velkých hydroelektráren. — *300—301*

GROMAN V. G. (nar. 1874) — sociální demokrat, menševik. Podílel se na redakci menševického časopisu Naše dělo. Od začátku únorové revoluce 1917 řídil zásobování v Petrohradu. Roku 1919 byl zvláštním zmocněncem Rady obrany pro evakuaci Petrohradu. Později pracoval v plánovacích a hospodářských orgánech (viz též sv. 14). — *46, 98*

GRÜNBERG Karl (1861—1940) — rakouský sociální demokrat, právník,

ekonom a historik. V letech 1911—1929 vydal v Lipsku 14svazkovou publikaci Archiv für die Geschichte des Sozialismus und der Arbeiterbewegung. Za první světové války zastával pacifistické názory. S Říjnovou revolucí a s děním v Sovětském Rusku sympatizoval. — *271*

Gruzenberg (vl. jm. Borodin) M. M. (1884—1951) — člen SDDSR od roku 1903. V letech 1918—1922 pracoval v lidovém komisariátu zahraničních věcí a v Kominterně (viz též sv. 37). — *273—274, 282*

Gubkin I. M. (1871—1939) — významný geolog, veřejný a státní činitel, akademik, člen KSR(b) od roku 1921. Od roku 1918 zastával vedoucí funkce v ústředních institucích spravujících ropný průmysl a geologický průzkum v Sovětském Rusku. V letech 1919—1924 byl předsedou Hlavního výboru pro těžbu břidlic. Zastával rovněž funkci předsedy mimořádné komise pro výzkum kurské magnetické anomálie. Řídil několik vědeckých petrochemických ústavů. — *203*

Guilbeaux Henri (1885—1938) — francouzský socialista, publicista (viz též sv. 30, sv. 41). — *412*

Gukovskij I. E. (1871—1921) — člen SDDSR od roku 1898, bolševik. Po Říjnové revoluci byl lidovým komisařem financí, v letech 1919—1920 zplnomocněným diplomatickým zástupcem RSFSR v Estonsku. — *229, 283, 345*

Gusev S. I. (vl. jm. Drabkin J. D.) (1874—1933) — člen SDDSR od roku 1896. V letech 1918—1920 působil jako politický pracovník v Rudé armádě, v letech 1921—1923 byl náčelníkem politické správy a členem Revoluční vojenské rady republiky (viz též sv. 7, sv. 40). — *31, 68—69, 319, 351*

Hanecki (vl. jm. Fürstenberg) J. S. (1879—1937) — významný představitel polského a ruského revolučního hnutí, člen sociálně demokratické strany od roku 1896. Patřil k vedoucím činitelům Sociální demokracie Království polského a Litvy. Na V. sjezdu SDDSR byl zvolen členem ústředního výboru. Za první světové války se přikláněl k zimmerwaldské levici. V roce 1917 se stal členem zahraničního byra ÚV SDDSR(b). Po Říjnové revoluci pracoval v lidovém komisariátu financí, později v diplomatických službách (viz též sv. 22). — *31, 229, 259*

Hardy George (nar. 1884) — pokrokový představitel odborového hnutí ve Velké Británii a USA. V roce 1906 emigroval do Kanady, kde založil odborový svaz námořníků. Po návratu do Anglie vedl stávku anglických dokařů (1915—1916). V roce 1918 emigroval do USA, pracoval v Generálním sekretariátu dělníků námořní dopravy a byl vězněn za protiimperialistickou propagandu. V roce 1920 se stal tajemníkem organizace Průmysloví dělníci světa a navštívil Sovětské Rusko. V roce 1921 vstoupil do Jednotné komunistické strany Ameriky. Brzy poté se přestěhoval do Anglie a stal se jedním z aktivních vůdců odborového hnutí. Zúčastnil se několika kongresů Mezinárodního sdružení revolučních odborů. — *150*

Henderson Arthur (1863—1935) — jeden z vůdců Labouristické strany a anglického odborového hnutí. V roce 1919 se podílel na založení II. (bernské) internacionály (viz též sv. 26, sv. 37). — *308—309*

Höglund Karl Zeth Konstantin (1884—1956) — švédský sociální demokrat, vůdce levého křídla sociálně demokratického hnutí a socialistického hnutí mládeže. V letech 1917—1924 byl jedním z vůdců Komunistické strany Švédska. V roce 1924 byl pro oportunismus a otevřený útok proti usnesením V. kongresu Kominterny z komunistické strany vyloučen. V roce 1926 se vrátil do sociálně demokratické strany (viz též sv. 26). — *136*

Chalatov A. B. (1896—1938) — člen SDDSR(b) od roku 1917. Říjnové revoluce se aktivně zúčastnil v Moskvě — pracoval jako zástupce mimořádného komisaře pro zásobování a dopravu. V moskevských zásobovacích orgánech zastával různé funkce i v letech 1918—1923. V letech 1921—1931 byl předsedou komise pro zlepšení životních podmínek vědeckých pracovníků při radě lidových komisařů SSSR (viz též sv. 41). — *121*

Chalepskij I. A. (1893—1938) — vojenský pracovník Dělnicko-rolnické rudé armády, člen KSR(b) od dubna 1918. Aktivně se účastnil občanské války. Byl náčelníkem a mimořádným styčným komisařem 3. armády, mimořádným komisařem vojenských poštovních a telegrafních kanceláří. Od listopadu 1918 do srpna 1919 působil jako lidový komisař pošt a telegrafů Ukrajiny, později jako náčelník spojové služby Jižního a Kavkazského frontu. Od června 1920 vykonával funkci náčelníka spojové služby Dělnicko-rolnické rudé armády, byl členem kolegia lidového komisariátu pošt a telegrafů, v roce 1924 pak náčelníkem Vojenské technické správy Dělnic-

ko-rolnické rudé armády a v roce 1929 náčelníkem Správy pro motorizaci a mechanizaci Dělnicko-rolnické rudé armády. Od roku 1932 byl členem Revoluční vojenské rady SSSR. — *350*

CHAN-CHOJSKIJ F. (1876—1920) — předseda vlády, později ministr zahraničních věcí buržoazní Ázerbájdžánské republiky (1918 až 1920). Byl členem nacionalistické strany Musavat. — *190*

CHARLAMOV S. D. (1881—1965) — důstojník carské armády, později sloužil v Rudé armádě. V roce 1919 velel 16. armádě Západního frontu a jižní úderné skupině vojsk a byl náčelníkem štábu Jihozápadního frontu. V roce 1921 velel ukrajinské pracovní armádě. Od roku 1931 vyučoval ve vojenských akademiích. — *86*

CHODOROVSKIJ I. I. (1885—1940) — člen SDDSR od roku 1903. Za Říjnové revoluce se účastnil povstání v Moskvě. Po Říjnové revoluci zastával různé funkce ve stranických, vojenských a státních orgánech. V roce 1918 pracoval v kolegiu lidového komisariátu práce. V letech 1918—1919 byl náčelníkem politického oddělení a členem revoluční vojenské rady Jižního frontu. V letech 1919—1920 byl předsedou výkonného výboru guberniálního sovětu nejdříve v Kazani, později v Tule a vykonával funkci tajemníka sibiřského byra ÚV KSR(b). Od roku 1922 do roku 1928 byl náměstkem lidového komisaře školství a osvěty. Další čtyři roky, do roku 1932, působil jako obchodní zástupce v Itálii a později v Turecku. Od roku 1932 do roku 1934 zastával funkci místopředsedy výboru pro vysokoškolské technické vzdělávání při ústředním výkonném výboru SSSR. V letech 1934—1938 byl vedoucím správy léčebných a zdravotnických zařízení při radě lidových komisařů SSSR. — *209—210*

CHURCHILL Winston Leonard Spencer (1874—1965) — britský státník; původně liberál, od roku 1924 člen konzervativní strany. Od roku 1906 byl náměstkem ministra kolonií, v letech 1908—1917 byl ministrem obchodu, ministrem vnitra, ministrem vojenství a letectví. Byl jedním z organizátorů protisovětské intervence. V letech 1924—1929 byl ministrem financí. V letech 1940—1945 byl ministerským předsedou koaliční vlády konzervativců, labouristů a liberálů; jeden z významných činitelů protifašistické koalice za druhé světové války. V roce 1946 při projevu ve Fultonu (USA) užil poprvé slova o »železné oponě« a nutnosti bloků proti SSSR a lidově demokratickým zemím (začátek studené války); v letech 1951 až 1955 byl ministerským předsedou. Napsal paměti, je nositelem Nobelovy ceny za literaturu (1953). — *308—309*

Iks — viz Serafimovič A. S.

Iljin F. N. (1876—1944) — člen SDDSR od roku 1897. Od roku 1907 žil v emigraci. Po Říjnové revoluci zastával vedoucí funkce ve státních a stranických orgánech, např. v moskevském sovětu, Nejvyšším soudu a ve Státní plánovací komisi RSFSR. — *326*

Iljin I. J. (1885—1951) — roku 1920 tajemník Hlavní správy kamenouhelných dolů východní Sibiře v Čeremchově. — *325*

Ioffe A. A. (1883—1927) — významný sovětský diplomat. Do sociálně demokratického hnutí se zapojil koncem 90. let. Na VI. sjezdu SDDSR(b) byl spolu s mezirajonovci přijat do bolševické strany a zvolen do jejího ústředního výboru. V říjnu 1917 se stal členem vojenského revolučního výboru v Petrohradu. V roce 1918 se hlásil k »levým komunistům«. Při brestlitevských jednáních byl nejdříve vedoucím, později členem sovětské mírové delegace; v poslední fázi jednání působil jako poradce. V letech 1919—1920 se jako člen sovětské delegace účastnil mírových jednání s Estonskem, Litvou, Lotyšskem a Polskem. V dalších letech pracoval v diplomatických službách. — *326, 330, 343, 363*

Ionov I. I. (1887—1942) — člen SDDSR od roku 1904. Od ledna 1918 řídil vydavatelství petrohradského sovětu, poté vedl petrohradskou pobočku Státního nakladatelství. V letech 1928 až 1929 stál v čele vedení nakladatelství Zemlja i fabrika a Akademkniga, v dalších letech pak vedl nakladatelství Meždunarodnaja kniga a vydavatelství Aeroflot. — *49*

Ivanov A. N. (nar. 1892) — člen SDDSR od roku 1913. Do revoluční činnosti se zapojil v Charkově. Aktivně se účastnil Říjnové revoluce. Za občanské války byl členem revoluční vojenské rady sumské skupiny vojsk a komisařem 41. divize, předsedou výkonného výboru guberniálního sovětu v Charkově a hlavním komisařem Jižní dráhy. V roce 1919 se stal členem ÚV KSU(b). Za diskuse o odborech vystupoval jako aktivní decista. — *205*

Ivanovová S. M. — *181*

Jakovlev — *138*

Jakovlev — důstojník Vrangelovy armády, přeběhlík. Do štábu Jihozápadního frontu přeběhl v září 1920. — *319*

Jakovlev I. J. (1848—1930) — významný čuvašský spisovatel, pedagog a překladatel, autor čuvašské abecedy a čuvašského slabikáře. V roce 1868 založil v Simbirsku [Uljanovsk] první čuvašskou školu. Od roku 1875 působil jako okruhový inspektor čuvašských škol a vedl ústřední čuvašskou školu, kde působil do roku 1922. — *57*

Jakovlev (vl. jm. Epštejn) J. A. (1896—1939) — člen SDDSR od roku 1913. Aktivně se zúčastnil Říjnové revoluce a občanské války na Ukrajině. Byl předsedou revolučního výboru v Charkově, od května 1917 tajemníkem jekatěrinoslavského [dněpropetrovského] výboru strany, náčelníkem politického oddělení 14. armády (viz též sv. 39). — *206*

Jaroslavskij J. M. (1878—1943) — člen SDDSR od roku 1898. Za Říjnové revoluce se stal členem vojenského revolučního výboru a byl jedním z vůdců ozbrojeného povstání v Moskvě. Po Říjnové revoluci zastával odpovědné stranické funkce (viz též sv. 44). — *22, 28, 176*

Jemeljanov A. N. (nar. 1899) — člen SDDSR od roku 1917, rudoarmějec. Po demobilizaci pracoval od roku 1925 jako soustružník v Sestrorecké zbrojovce a později v nástrojárně. Bojoval ve Velké vlastenecké válce. — *347*

Jemeljanov N. A. (1871—1958) — dělník, člen SDDSR od roku 1904. Aktivně se účastnil revoluce v letech 1905—1907 a únorové revoluce 1917. Na příkaz strany ukrýval v červenci a srpnu 1917 v Razlivu V. I. Lenina před slídily prozatímní vlády. Podílel se na dobytí Zimního paláce. Po Říjnové revoluci pracoval v různých odpovědných funkcích. V roce 1918 byl vojenským komisařem a v roce 1919 předsedou výkonného výboru sestroreckého sovětu. — *347*

Jemšanov A. I. (1891—1941) — člen SDDSR od roku 1917, pracovník železniční dopravy. V letech 1917—1920 zastával funkci předsedy dopravního výboru správy Permské dráhy, později se stal náčelníkem této dráhy. V letech 1920—1921 byl lidovým komisařem dopravy, poté náměstkem lidového komisaře dopravy. V pozdějších letech vykonával různé funkce v resortu lidového komisariátu dopravy. — *86*

Jenukidze A. S. (1877—1937) — sovětský státník, člen SDDSR od roku 1898. Jako straník působil v Tiflisu [Tbilisi], Baku, Rostově na Donu, Petrohradu a v dalších městech. Po Říjnové revoluci pracoval v Celoruském ústředním výkonném výboru, v letech

1923—1935 byl tajemníkem Ústředního výkonného výboru SSSR (viz též sv. 43). — *106, 109—110, 112—113*

Jermakov V. S. (nar. 1888) — člen SDDSR v letech 1905—1910 a poté od roku 1917. Do roku 1917 pracoval jako strojvůdce. Bojoval za nastolení sovětské moci, účastnil se občanské války. V roce 1919 působil jako komisař na jižní frontě a v roce 1920 na východní frontě, dále byl zmocněncem zvláštního výboru Rady obrany pro zavedení válečného stavu na železnicích a v roce 1922 zmocněncem pro boj proti banditismu na jihu. V letech 1922—1925 byl členem kolegia lidového komisariátu zahraničního obchodu a stál v čele Správy státní říční paroplavby. V letech 1929—1935 byl členem kolegia lidového komisariátu zahraničního obchodu a lidového komisariátu obchodu. Po roce 1937 pracoval ve státních orgánech. — *150*

Jerošenkov D. N. — *222*

Jeveckij — *50*

Judeničč N. N. (1862—1933) — generál carské armády. Po Říjnové revoluci se stal členem kontrarevoluční severozápadní vlády. Byl jedním z hlavních organizátorů kontrarevoluce v období občanské války v letech 1918—1920; v roce 1919 velel bělogvardějské severozápadní armádě, jež se v říjnu až listopadu dvakrát pokusila probít k Petrohradu, byla však odražena Rudou armádou. Od roku 1920 žil v emigraci. — *82, 88—89, 100, 102, 109, 122*

Junosov K. A. (nar. 1884) — člen SDDSR od roku 1905. V roce 1906 byl zatčen a odsouzen ke čtyřem letům nucených prací, později poslán do vyhnanství. V roce 1912 uprchl do zahraničí. Po únorové revoluci 1917 se vrátil do Petrohradu. V roce 1918 byl předsedou výkonného výboru sovětu petrohradského újezdu, v roce 1919 členem guberniálního výkonného výboru v Petrohradu, později předsedou výkonného výboru guberniálního sovětu. V dalších letech působil jako místopředseda leningradské oblastní kontrolní komise VKS(b) a zastával další odpovědné funkce ve stranických orgánech. V roce 1927 se stal členem ústřední kontrolní komise VKS(b). V roce 1937 byl ze strany vyloučen. — *74*

Jurenev K. K. (1888—1938) — člen SDDSR od roku 1905. Po Říjnové revoluci pracoval na odpovědných místech v sovětských orgánech. Byl členem kolegia lidového komisariátu vojenství a vojenského námořnictva, pracoval ve vojenské revoluční radě Východního

a později Západního frontu. V roce 1920 se stal členem moskevského výboru KSR(b). Od června 1921 pracoval v diplomatických službách (viz též sv. 40). — *33*

Kacepov A. F. (nar. 1880) — od roku 1918 pracovník volžské zásobovací komise, vedoucí její pobočky v Simbirsku [Uljanovsk]. — *103*

Kalinin M. I. (1875—1946) — významný činitel komunistické strany a sovětského státu, člen SDDSR od roku 1898. Po Říjnové revoluci vykonával funkci petrohradského starosty a poté komisaře pro městské komunální hospodářství. V březnu 1919 se stal předsedou Celoruského ústředního výkonného výboru, v roce 1922 předsedou Ústředního výkonného výboru SSSR a v roce 1938 předsedou prezídia Nejvyššího sovětu SSSR (viz též sv. 31). — *41, 72, 176, 320, 326*

Kalinkin — *226*

Kalmykovová A. M. (1849—1926) — pokroková veřejná pracovnice; v letech 1880—1884 spolupracovala s charkovským listem Južnyj kraj, pomáhala zakládat nedělní školu pro ženy; od roku 1885 žila v Petrohradu, pracovala v nedělní škole pro dělníky ze čtvrti za Narvskou branou. Účastnila se narodovoljovského hnutí, měla kontakt se skupinou Osvobození práce a s petrohradským Svazem boje za osvobození dělnické třídy. V letech 1890—1901 spravovala sklad knih, v němž se konaly ilegální schůzky sociálních demokratů, poskytovala finanční pomoc pro vydávání Jiskry a Zarje. Po Říjnové revoluci pracovala v leningradském odboru školství a osvěty a v Pedagogickém institutu Ušinského. — *214*

Kamenev (vl. jm. Rozenfeld) L. B. (1882—1936) — člen SDDSR od roku 1901, od II. sjezdu strany bolševik. Po Říjnové revoluci zastával řadu významných funkcí: byl předsedou moskevského sovětu, rady lidových komisařů a členem politického byra ÚV. V roce 1927 byl na XV. sjezdu VKS(b) vyloučen ze strany. V roce 1928 byl do strany znovu přijat, v roce 1932 byl znovu vyloučen, v roce 1933 opět přijat a v roce 1934 potřetí vyloučen. Koncem 30. let se stal obětí represí, roku 1988 byl rehabilitován (viz též sv. 45). — *26, 31, 48, 51, 65, 77—78, 106, 125, 149, 167, 181, 241, 275, 281—283, 290—291, 296, 301—302, 310, 336, 338, 361, 379, 392*

Kamenev S. S. (1881—1936) — plukovník carské armády; po Říjnové revoluci přešel na stranu sovětské moci. V občanské válce

1918—1920 byl velitelem vojsk Východního frontu a od července 1919 do dubna 1924 vrchním velitelem ozbrojených sil. V letech 1925—1926 byl náčelníkem štábu, hlavním inspektorem Rudé armády a členem Revoluční vojenské rady SSSR. Od roku 1927 vykonával funkci náměstka lidového komisaře vojenství a námořnictva. V roce 1930 vstoupil do VKS(b). — *35, 40, 48, 51, 63, 68, 70, 81, 90, 92, 101, 167, 196, 232, 241, 244, 287, 289, 302, 319, 320, 329, 337, 347, 374*

Kaminskij G. N. (1895—1938) — člen SDDSR od roku 1913. V roce 1917 působil jako zmocněnec moskevského oblastního byra SDDSR(b) v Tule. Po Říjnové revoluci vykonával funkci předsedy guberniálního výboru strany a výkonného výboru guberniálního sovětu v Tule. Byl členem revoluční vojenské rady 2. armády. Od roku 1920 pracoval jako tajemník ÚV Komunistické strany Ázerbájdžánu a byl předsedou bakuského sovětu (viz též sv. 50). — *80, 84*

Kamo — viz Ter-Petrosjan S. A.

Kaplun B. G. (nar. 1894) — člen SDDSR od roku 1917. V letech 1918—1921 byl členem kolegia správního odboru petrohradského sovětu, později pracoval v petrohradské národohospodářské radě. V listopadu 1921 byl za kariérismus a zneužívání služebního postavení vyloučen ze strany. — *256*

Karachan L. M. (1889—1937) — sovětský diplomat. Do revolučního hnutí se zapojil v roce 1904. V roce 1913 vstoupil v Petrohradu do mezirajonovské organizace SDDSR, členem KSR(b) se stal roku 1917. V letech 1917—1918 působil jako tajemník a člen sovětské delegace na mírových jednáních v Brestu Litevském [Brest]. V dalších letech pracoval v diplomatických službách; byl náměstkem lidového komisaře zahraničních věcí (viz též sv. 35). — *80, 189, 207, 219, 250—251, 260*

Karatějev — *56*

Kautsky Karl (1854—1938) — jeden z významných představitelů německé sociální demokracie a II. internacionály; zpočátku marxista, později renegát marxismu a ideolog centrismu (viz též sv. 37). — *411*

Keeley R. A. (nar. 1875) — americký strojní inženýr. Do Sovětského Ruska přijel v září 1919. Po prohlídce závodů v Moskevské guber-

nii a po seznámení se s životními podmínkami v RSFSR předložil Leninovi zprávu o svých dojmech s řadou podnětů, jak obnovit zničený průmysl. Pracoval v Nejvyšší národohospodářské radě. — *107, 109—110*

Keynes John Meynard (1883—1946) — britský buržoazní ekonom. Od roku 1915 pracoval na britském ministerstvu financí. V roce 1919 se účastnil pařížské mírové konference. Pod vlivem jeho názorů vznikl v buržoazní politické ekonomii ve 30. letech směr zvaný keynesismus (viz též sv. 41). — *264, 281*

Kilbom Karl (1885—1961) — švédský sociální demokrat, novinář. Od založení Levicové sociálně demokratické strany Švédska v roce 1917 byl jejím členem a zastupoval ji v exekutivě Komunistické internacionály (viz též sv. 49). — *136*

Kirov (vl. jm. Kostrikov) S. M. (1886—1934) — člen SDDSR od roku 1904. V roce 1917 řídil bolševickou činnost ve Vladikavkazu [Ordžonikidze]. Byl delegátem II. celoruského sjezdu sovětů a účastníkem Říjnové revoluce v Petrohradu. V roce 1919 vykonával funkci předsedy prozatímního vojenského revolučního výboru Astrachaňského kraje. V bojích s Děnikinem velel 11. armádě. Od roku 1921 byl tajemníkem ÚV KS(b) Ázerbájdžánu, kandidátem a od roku 1923 členem ÚV KSR(b). Od roku 1926 vykonával funkci prvního tajemníka leningradského oblastního výboru strany a severozápadního byra ÚV VKS(b). Byl kandidátem a poté členem politického byra ÚV VKS(b) a členem prezídia Ústředního výkonného výboru SSSR. Od roku 1934 zastával funkci tajemníka ÚV VKS(b). 1. prosince 1934 byl zavražděn v Leningradu. — *60, 178, 193*

Kiseljov A. S. (1879—1938) — člen SDDSR od roku 1898. Po Říjnové revoluci zastával různé funkce v odborech a ve státních a hospodářských orgánech. V roce 1918 byl zvolen předsedou Hlavního výboru pro textilní průmysl, později členem předsednictva Nejvyšší národohospodářské rady. V roce 1920 stál v čele Svazu horníků a byl členem předsednictva CÚVV. Později byl vyloučen z VKS(b) a stal se obětí represí. Posmrtně byl rehabilitován a bylo mu obnoveno členství ve straně (viz též sv. 45). — *126—127, 188*

Kizasová A. P. (1899—1959) — účastnice revolučního studentského hnutí v roce 1916. Pomáhala šířit bolševickou literaturu na frontě i na vesnici. Členkou KSR(b) byla v letech 1919—1935. Od listopadu 1917 do srpna 1922 pracovala v sekretariátu rady lidových ko-

misařů, poté byla doporučena ke studiu na Moskevské státní univerzitě. Od roku 1927 působila jako lékařka. — *236*

Klasson R. E. (1868—1926) — inženýr elektrotechnik. Podle jeho projektů a pod jeho vedením bylo vybudováno mnoho elektráren v Moskvě, Petrohradu a v okolí Baku a také první elektrárna na světě spalující rašelinu. Podílel se na vynálezu hydraulického způsobu těžby rašeliny, který byl realizován po Říjnové revoluci díky podpoře V. I. Lenina. Aktivně se podílel na přípravě plánu GOELRO, byl ředitelem 1. moskevské elektrárny (viz též sv. 16). — *365—366, 372—373*

Klein Hermann (1844—1914) — německý astronom, autor populárně vědeckých knih o astronomii. Jeho kniha Die Wunder des Erdballes [Zázraky na zeměkouli] vyšla v několika vydáních a byla také přeložena do ruštiny. — *360*

Klinger G. K. (nar. 1876) — člen SDDSR(b) od srpna 1917. Od března 1918 do března 1919 byl členem kolegia povolžského komisariátu pro německé záležitosti v Saratově. Účastnil se I., II., III. kongresu Komunistické internacionály a od roku 1919 pracoval v aparátu Komunistické internacionály. V letech 1920—1924 působil v lidovém komisariátu pro národnostní záležitosti, později v odboru pro národnostní záležitosti Celoruského ústředního výkonného výboru. V letech 1925 až 1931 byl vedoucím sekretariátu předsednictva CÚVV a pracoval v dalších odpovědných funkcích. — *136*

Kobeckij M. V. (1881—1937) — člen SDDSR od roku 1903, bolševik. Aktivně stranicky pracoval v Petrohradu, Baku, Kursku, Jekatěrinoslavi [Dněpropetrovsk]. Byl několikrát zatčen a vězněn. V roce 1908 emigroval do Dánska, pomáhal s přepravou bolševického tisku do Ruska a organizoval zasílání korespondence adresované Leninovi z Ruska. Po Říjnové revoluci zastával odpovědné funkce ve stranických a státních orgánech a pracoval v diplomatických službách. — *270, 355*

Koganovič (vl. jm. Kaganovič) P. K. (1887—1938) — člen SDDSR v letech 1905—1934. Od roku 1917 pracoval v kostromském guberniálním výboru, byl místopředsedou městského výkonného výboru a guberniálním komisařem zásobování. V roce 1919 působil jako zmocněnec lidového komisariátu zásobování na Sibiři a zároveň vykonával funkci předsedy guberniálního výkonného výboru. Poté pracoval v Kurské a Orelské gubernii a na Severním Kavkazu.

V letech 1923—1925 byl členem vedení Ústředního svazu spotřebních družstev, 1925—1927 žil v zahraničí. V letech 1927—1929 byl místopředsedou Ústřední zemědělské banky, v roce 1930 pracoval v řídících funkcích v rybném průmyslu. — *103, 406—408*

Kolčak A. V. (1873—1920) — admirál carského loďstva, monarchista, v letech 1918—1919 jeden z hlavních vůdců ruské kontrarevoluce. Po Říjnové revoluci se prohlásil za podpory amerických, anglických a francouzských imperialistů nejvyšším vládcem Ruska a postavil se do čela vojenské buržoazně statkářské diktatury na Uralu, Sibiři a Dálném východě. 7. února 1920 byl na základě usnesení irkutského revolučního výboru popraven. — *67, 122, 243, 253*

Kollontajová A. M. (1872—1952) — účastnice revolučního hnutí od 90. let. Po Říjnové revoluci byla lidovou komisařkou sociálního zabezpečení, v roce 1920 vedla oddělení ÚV KSR(b) pro práci mezi ženami. Od roku 1923 zastávala různé diplomatické funkce (viz též sv. 34). — *109*

Kon F. J. (1864—1941) — účastník polského dělnického revolučního hnutí od roku 1882. V roce 1904 se stal členem Polské socialistické strany, v roce 1906 členem ÚV PSS-levice. Od roku 1907 žil v emigraci. Po únorové revoluci 1917 přijel do Ruska a v roce 1918 vstoupil do KSR(b). Stranicky pracoval na Ukrajině a v Moskvě (viz též sv. 41). — *225*

Kopp V. L. (1880—1930) — sociálně demokratického hnutí se zúčastnil od roku 1898. Roku 1917 vstoupil do KSR(b) a v letech 1919—1930 pracoval v lidovém komisariátu zahraničních věcí (viz též sv. 47). — *136, 283*

Kornĕv V. S. (1889—1939) — člen SDDSR od roku 1917. V letech 1918—1919 působil jako předseda výkonného výboru guberniálního sovětu v Rjazani, později jako náměstek lidového komisaře vnitra pro řízení vojsk vnitřní ochrany a velitel těchto vojsk, byl členem kolegia Celoruské mimořádné komise a velitelem milice RSFSR. V roce 1922 byl poslán na Sibiř: v Tomsku a Omsku vykonával funkci předsedy výkonného výboru guberniálního sovětu. V roce 1926 zastával funkci náměstka lidového komisaře vnitra RSFSR, v letech 1927—1929 byl předsedou sibiřské krajské národohospodářské rady. — *356—357*

KOROLENKO V. G. (1853—1921) — ruský spisovatel a publicista. Ve svých dílech, zvláště z pozdního období, líčí těžký život utlačovaného lidu a odhaluje přežitky nevolnictví v Rusku. — *66*

KOSIOR S. V. (1889—1939) — člen SDDSR od roku 1907. Stranicky pracoval v Donbasu, Charkově, Kyjevě a Moskvě a po únorové revoluci 1917 v Petrohradu. Od roku 1918 zastával různé stranické funkce na Ukrajině. Od listopadu 1922 vykonával funkci tajemníka sibiřského byra ÚV KSR(b) a od roku 1925 byl tajemníkem ÚV VKS(b) (viz též sv. 44). — *379*

KOTLJAKOV I. J. (1886—1929) — člen SDDSR od roku 1902. Stranicky pracoval v Kursku, Charkově, Moskvě a Petrohradu. Byl účastníkem první ruské revoluce 1905 a Říjnové revoluce 1917 v Petrohradu. Po Říjnové revoluci pracoval v komisariátu městského hospodářství. V roce 1918 byl zvolen členem petrohradského sovětu a výkonného výboru guberniálního sovětu. V roce 1920 stál v čele národohospodářské rady Severní oblasti a od roku 1923 řídil leningradský oblastní a městský finanční odbor. Dlouhá léta byl členem leningradského oblastního výboru strany, členem Ústředního výkonného výboru SSSR a Celoruského ústředního výkonného výboru — *197—198*

KOVYLKIN S. T. (1887—1943) — člen SDDSR od roku 1905. Léta 1908 až 1917 prožil ve vyhnanství. Po únorové revoluci 1917 byl předsedou závodního výboru saratovských železničních dílen, později členem výkonného výboru sovětu dělnických, rolnických a vojenských zástupců. Od roku 1919 zastával různé funkce v dopravě: byl členem kolegia lidového komisariátu dopravy, vedl dopravní odbor Celoruské mimořádné komise, byl náčelníkem Jihovýchodní dráhy, v roce 1921 zmocněncem pro boj proti banditismu na železnicích a ve vodní dopravě atd. — *86, 159*

KRASIKOV P. A. (1870—1939) — člen SDDSR od roku 1892. Roku 1917 byl členem petrohradského sovětu dělnických zástupců. Po Říjnové revoluci zastával řadu odpovědných funkcí, pracoval v lidovém komisariátu spravedlnosti (viz též sv. 10). — *182*

KRASIN L. B. (1870—1929) — člen SDDSR od roku 1890. Roku 1918 se zúčastnil jednání o uzavření hospodářské smlouvy s Německem; pomáhal organizovat zásobování Rudé armády, byl členem předsednictva Nejvyšší národohospodářské rady, lidovým komisařem obchodu a průmyslu a lidovým komisařem dopravy. Od roku 1919

pracoval v diplomatických službách, od roku 1920 byl lidovým komisařem zahraničního obchodu (viz též sv. 37). — *80, 118, 125, 134, 155, 182, 186, 195, 220, 231, 250—252, 269, 275, 310, 316, 392*

KRESTINSKIJ N. N. (1883—1938) — člen SDDSR od roku 1903. V letech 1918—1921 byl lidovým komisařem financí RSFSR a od roku 1919 zároveň tajemníkem ÚV KSR(b). V letech 1921—1930 působil jako chargé d'affaires v Německu, poté zastával funkci náměstka lidového komisaře zahraničních věcí SSSR. V roce 1937 byl vyloučen ze strany a stal se obětí represí. Byl posmrtně rehabilitován a bylo mu obnoveno členství ve straně (viz též sv. 44). — *32, 61, 77, 87, 131, 150, 167, 187, 206, 229, 243, 284, 290—291, 295, 297, 300, 310, 313, 316, 335, 342, 346, 401*

KRUG K. A. (1873—1952) — elektrotechnik. Od roku 1905 přednášel na moskevské technice. Po Říjnové revoluci založil elektrotechnickou fakultu Vysokého učení technického v Moskvě. V roce 1920 se podílel na vypracování plánu GOELRO. V letech 1921—1930 byl ředitelem Celosvazového elektrotechnického ústavu. Napsal řadu prací z oblasti teoretické elektrotechniky. — *191*

KRUPSKÁ N. K. (1869—1939) — žena a spolupracovnice V. I. Lenina, účastnice revolučního hnutí od 90. let 19. století. Po Říjnové revoluci byla členkou kolegia lidového komisariátu školství a osvěty a do konce života pracovala v odpovědných funkcích politickoosvětových institucí. Významně se podílela na utváření sovětského školství a pedagogiky. Je autorkou řady prací o školství, komunistické výchově, ženském hnutí (viz též sv. 7). — *248, 279, 320—321*

KRYLENKO N. V. (1885—1938) — člen SDDSR od roku 1904. Aktivně se zúčastnil Říjnové revoluce. Jako člen výboru pro vojenské a námořní záležitosti byl na II. celoruském sjezdu sovětů zvolen do rady lidových komisařů, později se stal vrchním velitelem ozbrojených sil. Od roku 1918 působil v justičních orgánech (viz též sv. 36). — *22, 28, 39*

KRŽIŽANOVSKIJ G. M. (1872—1959) — dlouholetý stranický pracovník, sovětský vědec, inženýr energetik. Do revolučního hnutí se zapojil v roce 1893. Po únorové revoluci 1917 působil v bolševické frakci moskevského sovětu a vedl jeho zásobovací odbor. Po Říjnové revoluci pracoval na obnově a rozvoji moskevské energetické sítě. V roce 1920 ho Lenin pověřil vedením Státní komise pro elektrifikaci

Ruska (GOELRO). V letech 1921—1930 stál v čele Státní plánovací komise, podílel se na vypracování prvního pětiletého plánu rozvoje národního hospodářství SSSR (viz též sv. 40). — *128—129, 155, 191—192, 300, 333—334, 348—349, 365*

Ksandrov V. N. (1877—1942) — člen SDDSR od roku 1904. Po Říjnové revoluci byl předsedou Hlavního výboru pro paliva a členem kolegia lidového komisariátu dopravy. Od roku 1920 byl členem předsednictva Nejvyšší národohospodářské rady Ukrajiny, poté členem předsednictva NNHR SSSR, státní plánovací komise SSSR. — *46, 84, 184, 272, 323—324*

Kugušev V. A. (1863—1944) — účastník revolučního hnutí od 80. let, člen Blagojevova kroužku (první sociálně demokratické organizace v Rusku). Později sympatizoval s bolševiky. V roce 1919 vedl odbor výkupu v Ufské gubernii, v roce 1920 pracoval v družstevnictví. Od roku 1921 působil opět v lidovém komisariátu zásobování a později v oblasti financí. — *97*

Kujbyšev V. V. (1888—1935) — člen SDDSR od roku 1904. Aktivně se účastnil Říjnové revoluce, byl organizátorem ozbrojeného povstání v Samaře. V letech 1918—1919 byl komisařem a členem revoluční vojenské rady jižní skupiny vojsk Východního frontu. Později se stal místopředsedou Komise pro záležitosti Turkestánu; roku 1920 byl zplnomocněným představitelem RSFSR v Buchaře (viz též sv. 44). — *114*

Kun Béla (1886—1939) — činitel maďarského a mezinárodního dělnického hnutí, jeden ze zakladatelů a vůdců Komunistické strany Maďarska. Po založení Maďarské republiky rad stál fakticky v čele maďarské vlády rad, kde oficiálně zastával funkci lidového komisaře zahraničních věcí a vojenství. Od roku 1920 žil v emigraci v SSSR. V letech 1921—1936 byl členem exekutivy Komunistické internacionály (viz též sv. 38). — *45, 331*

Kurajev V. V. (1892—1938) — člen SDDSR od roku 1914. Po Říjnové revoluci předsedal výkonnému výboru guberniálního sovětu v Penze a zastával funkci tajemníka guberniálního výboru strany tamtéž. Za občanské války se aktivně podílel na práci revolučních vojenských rad různých armád. Od října 1918 byl členem kolegia lidového komisariátu zemědělství, členem předsednictva Nejvyšší národohospodářské rady a poté vedoucím pracovníkem státní plánovací komise SSSR (viz též sv. 42). — *19, 22*

KURSKIJ D. I. (1874—1932) — člen SDDSR od roku 1904. V říjnových dnech 1917 se stal členem vojenského revolučního výboru v Oděse. V letech 1919—1920 byl členem Revoluční vojenské rady republiky. V letech 1918—1928 vykonával funkci lidového komisaře spravedlnosti RSFSR (viz též sv. 45). — *24, 119, 262—263, 270, 299*

KUZMIN N. N. (1883—1939) — člen SDDSR od roku 1903. Stranicky pracoval na severu Ruska. V letech 1917—1918 působil jako komisař Jihozápadního frontu. Od srpna 1918 byl komisařem 6. armády, poté členem revoluční vojenské rady nejdříve 3. a pak 6. armády, vojenským komisařem Baltského loďstva, velitelem 12. armády a zástupcem velitele Baltského loďstva (viz též sv. 50). — *184*

LACIS M. I. (vl. jm. Sudrabs J. F.) (1888—1938) — člen SDDSR od roku 1905. Po Říjnové revoluci byl členem kolegia Mimořádné komise pro boj s kontrarevolucí a sabotážemi a kolegia lidového komisariátu vnitra (viz též sv. 37). — *212*

LANDER K. I. (1884—1937) — člen SDDSR od roku 1905. Po nastolení sovětské moci v Bělorusku vykonával funkci předsedy rady lidových komisařů Západní oblasti. Od května 1918 působil jako lidový komisař státní kontroly RSFSR. Po skončení občanské války se zabýval vědeckou publicistikou (viz též sv. 50). — *120, 339*

LANSBURY George (1859—1940) — jeden z vůdců britské Labouristické strany. V roce 1892 vstoupil do Sociálně demokratické federace, v roce 1906 se přiklonil k labouristům. V letech 1910—1912 a 1922—1940 byl poslancem parlamentu. V letech 1912—1922 vydával a redigoval deník The Daily Herald. V období 1929—1931 byl ministrem veřejných prací, v letech 1931—1935 předsedou Labouristické strany. — *182*

LAO SIU-ČAO (vl. jm. Liu Ce-žung) (nar. 1892) — předseda ústředního výkonného výboru Svazu čínských dělníků v Rusku. Zdržoval se na území RSFSR jako exteritoriální osoba, zmocněnec čínských občanů pracujících v Rusku. Byl delegátem I. a II. kongresu Komunistické internacionály. — *297*

LARIN J. (vl. jm. Lurje M A.) (1882—1932) — člen SDDSR(b) od roku 1917, předtím menševik. Roku 1918 vedl výbor pro hospodářskou politiku NNHR, v letech 1919—1920 byl členem Nejvyšší rady pro železniční a vodní dopravu (viz též str. 12). — *150*

Laševič M. M. (1884—1928) — člen SDDSR od roku 1901. Od listopadu 1918 do března 1919 velel 3. armádě, později byl členem revoluční vojenské rady Východního frontu a Jižního frontu (viz též sv. 39). — *33, 40, 52, 57—58, 63, 69—70*

Lencman J. D. (1881—1944) — člen SDDSR od roku 1899, aktivní účastník revoluce 1905—1907 v Lotyšsku. Po únorové revoluci 1917 stranicky pracoval v Moskvě a později v Rize. Byl členem ústředního a rižského výboru Sociální demokracie Lotyšského kraje a členem sovětu dělnických zástupců. Zúčastnil se I. celoruského sjezdu sovětů, na němž byl zvolen členem CÚVV, a VI. sjezdu SDDSR(b). V roce 1919 byl komisařem vnitra a místopředsedou sovětské vlády v Lotyšsku. V roce 1919 byl rovněž členem revoluční vojenské rady 15. armády a později náčelníkem registračního oddělení Revoluční vojenské rady republiky. Později vykonával různé odpovědné funkce ve stranických a hospodářských orgánech. — *33*

Lenin V. I. (vl. jm. Uljanov) (1870—1924) — viz Sebrané spisy 1—45, oddíl Životopisná data. — *17—41, 44—65, 67—121, 123—134, 136—149, 151—153, 155—280, 282—285, 287—352, 355—374, 377—385, 387, 389, 391—396, 398—412*

Lepešinskij P. N. (1868—1944) — člen SDDSR od roku 1898. Po Říjnové revoluci pracoval v řadě odpovědných funkcí v oblasti školství a osvěty (viz též sv. 8). — *121*

Leščenko D. I. (1876—1939) — profesionální revolucionář, člen SDDSR od roku 1900. Aktivně se účastnil revoluce 1905—1907. V letech 1910—1911 přispíval do listu Zvězda, pracoval rovněž v redakci Pravdy. Po Říjnové revoluci pracoval v lidovém komisariátu školství a osvěty. Od roku 1924 se věnoval vědecké a pedagogické činnosti. — *253*

Ležava A. M. (1870—1937) — sovětský státník, člen SDDSR od roku 1904. V letech 1918—1920 byl předsedou Ústředního svazu spotřebních družstev, 1920—1925 náměstkem lidového komisaře zahraničního obchodu (viz též sv. 44). — *152, 321—323, 327—328, 358, 363, 365*

Lianozov S. G. — podnikatel v ropném průmyslu, po Říjnové revoluci emigroval. Zaujímal významné postavení mezi bělogvardějskými emigranty žijícími v roce 1919 v Pobaltí. Stál v čele tzv. vlády ruské Severozápadní oblasti, která se vytvořila v srpnu 1919 pod záštitou

Od 29. října (11. listopadu) 1917 působil jako správce Smolného paláce a od března 1918 jako správce moskevského Kremlu. V roce 1920 byl povolán na frontu, sloužil v 15. armádě. Později vykonával různé odpovědné funkce ve státních a hospodářských orgánech. — *71, 168*

MALYŠEV S. V. (1877—1938) — člen SDDSR od roku 1902, bolševik. Po Říjnové revoluci pracoval v lidovém komisariátu práce a v lidovém komisariátu zásobování. V letech 1920—1921 sloužil v Rudé armádě, byl členem revoluční vojenské rady Turkestánského frontu. V letech 1921—1922 byl zmocněncem Rady práce a obrany, později předsedou výboru pro Irbitský jarmark a rovněž výboru pro Nižněnovgorodský [gorkijský] jarmark, dále předsedou Celosvazové obchodní komory. V dalších letech pracoval v Ústředním svazu spotřebních družstev. — *28*

MAMONTOV K. K. (1869—1920) — plukovník carské armády, bělogvardějský generál, velitel jízdního sboru v armádě Krasnova a Děnikina. V srpnu 1919 byl Mamontovův sbor vyslán Děnikinem do týlu sovětských vojsk na jižní frontě. Nájezdy tohoto sboru provázely loupeže a násilnosti. V říjnu až listopadu 1919 byl Mamontovův sbor rozdrcen. — *57—59, 68*

MANCEV V. N. (1888—1939) — člen SDDSR od roku 1906. V letech 1911—1913 žil v emigraci. Byl účastníkem Říjnové revoluce. Od roku 1918 pracoval ve stranických a státních orgánech v Moskvě. V roce 1919 byl vyslán na Ukrajinu, byl členem kolegia Celoruské mimořádné komise, zároveň působil na Krymu jako náčelník zvláštního oddělení Jihozápadního a Jižního frontu a náčelník týlu armády. Od roku 1923 pracoval v Moskvě v dělnicko-rolnické inspekci, později v Nejvyšší národohospodářské radě. V roce 1927 se stal náměstkem lidového komisaře financí SSSR a v roce 1936 místopředsedou Nejvyššího soudu RSFSR. — *313*

MANUČARJANCOVÁ Š. M. (1889—1969) — členka SDDSR(b) od roku 1918. V letech 1920—1924 byla knihovnicí osobní knihovny V. I. Lenina, později N. K. Krupské. V letech 1930—1935 byla vědeckou pracovnicí Institutu Marxe, Engelse a Lenina při ÚV VKS(b). — *208*

MANUCHIN I. I. (nar. 1882) — lékař; léčil M. Gorkého. Zabýval se vědeckou prací v oboru vnitřního lékařství. — *197*

Manuilskij D. Z. (1883—1959) — člen SDDSR od roku 1903. Po Říjnové revoluci zastával odpovědné stranické a státní funkce a pracoval v diplomatických službách. Roku 1918 po uzavření brestlitevského míru se zúčastnil mírového jednání s ukrajinskou Centrální radou. V letech 1920—1922 byl členem celoukrajinského revolučního výboru, lidovým komisařem zemědělství USSR, tajemníkem ÚV KSU(b), redaktorem listu Kommunist. — *171, 346*

Manuilskij M. Z. (1892—1955) — člen SDDSR od roku 1917. Pracoval v lidovém komisariátu zásobování. Od září 1918 do března 1919 byl členem kolegia Hlavního výboru pro textilní průmysl. Od roku 1919 působil jako guberniální komisař zásobování Ivanovsko-vozněsenské gubernie. Od roku 1921 vykonával různé funkce v odborech a ve stranických, státních a hospodářských orgánech. — *143*

Marie iljinična — viz Uljanovová M. I.

Marchlewski Julian (vl. jm. Karski) (1866—1925) — významný činitel polského a mezinárodního dělnického hnutí, jeden ze zakladatelů a vůdců Sociální demokracie Království polského a Litvy. V roce 1918 byl zvolen do Celoruského ústředního výkonného výboru. Podílel se na založení Komunistické internacionály. V letech 1923—1925 byl předsedou organizace Mezinárodní rudá pomoc. Napsal řadu prací z ekonomie, z dějin Polska a mezinárodních vztahů (viz též sv. 41). — *60, 266, 272, 293*

Markov S. D. (1880—1922) — člen SDDSR od roku 1901. V letech 1903—1904 byl členem petrohradského výboru většiny, v dalších letech pracoval v Nikolajevu, Chersonu a Simbirsku [Uljanovsk]. Koncem roku 1918 se stal členem kolegia lidového komisariátu dopravy a od roku 1919 zastával funkci náměstka lidového komisaře dopravy. V roce 1920 byl náčelníkem Vladikavkazské dráhy a členem revoluční vojenské rady Kavkazského frontu. — *49, 58, 84, 98, 115, 143, 149*

Martin Edward — delegát Komunistické dělnické strany Ameriky na II. kongresu Komunistické internacionály. — *312*

Martinovič K. F. (1894—1944) — člen SDDSR(b) od roku 1918. V roce 1919 byl hlavním kontrolorem Jižního frontu a v roce 1921 náčelníkem dělnicko-rolnické inspekce vojenského námořnictva. Později pracoval v lidovém komisariátu dělnicko-rolnické inspekce

SSSR, v kolegiu Nejvyšší národohospodářské rady SSSR a stal se členem ústřední kontrolní komise. — *64*

MARTOV L. (vl. jm. Cederbaum-J. O.) (1873—1923) — jeden z čelných představitelů menševismu. Roku 1920 byl členem moskevského sovětu (viz též sv. 4). — *181*

MARX Karel (1818—1883) — *124*

MAŠICKIJ A. A. (nar. 1865) — účastník revolučního hnutí od roku 1883, člen SDDSR od roku 1914. Žil v emigraci. Po únorové revoluci 1917 se vrátil do Ruska; účastnil se Říjnové revoluce. V letech 1918—1932 zastával odpovědné funkce v lidovém komisariátu zahraničních věcí: zastupoval zmocněnce lidového komisariátu zahraničních věcí v Bělorusku, Litvě a na Ukrajině, působil v komisi pro záležitosti Turkestánu jako člen kolegia její zahraniční sekce a později pracoval v diplomatických službách v zahraničí. — *202*

MAXIMOV K. G. (1894—1939) — člen SDDSR od roku 1914. V roce 1917 se stal členem předsednictva a jedním z vedoucích činitelů bolševické frakce moskevského sovětu. V Moskvě se aktivně zúčastnil Říjnové revoluce. V letech 1918—1920 byl předsedou zásobovacího odboru moskevského sovětu, poté členem revoluční vojenské rady a mimořádným zmocněncem pro zásobování armád Východního frontu. V letech 1920—1922 vykonával různé hospodářské funkce na Uralu a v Donbasu. Později byl zvolen předsedou Nejvyšší národohospodářské rady Ukrajiny a členem předsednictva Nejvyšší národohospodářské rady SSSR. Byl rovněž náměstkem lidového komisaře obchodu SSSR. — *159*

MEDVĚDĚV S. P. (1885—1937) — člen SDDSR od roku 1900. Po Říjnové revoluci působil jako politický pracovník v Rudé armádě. Roku 1920 byl předsedou ÚV Svazu kovodělníků, později pracoval v hospodářských funkcích (viz též sv. 43). — *31*

MELNIČANSKIJ G. N. (1886—1937) člen SDDSR od roku 1902. Stranicky pracoval na jihu Ruska, v Nižním Novgorodu [Gorkij] a na Sibiři. V říjnových dnech roku 1917 byl členem moskevského vojenského revolučního výboru. Po Říjnové revoluci vykonával funkci předsedy moskevské guberniální odborové rady. V letech 1918—1920 byl za Celoruskou ústřední radu odborů členem Rady dělnické a rolnické obrany. I v dalších letech pracoval v odborových a hospodářských orgánech. — *29, 146*

Merežin A. N. (nar. 1880) — v letech 1905—1916 menševik, poté člen Bundu [ruský název pro Společný židovský dělnický svaz v Litvě, Polsku a Rusku], od roku 1919 levicově orientovaný bundovec. Do KSR(b) vstoupil v roce 1919. Byl členem Ústředního byra židovských sekcí při ÚV KSR(b); pracoval v lidovém komisariátu pro národnostní záležitosti. Později se zabýval pedagogickou činností. — *257*

Merkurov S. D. (1881—1952) — sovětský sochař, monumentalista, národní umělec SSSR, řádný člen Akademie výtvarných umění SSSR. Člen VKS(b) od roku 1945. — *124, 216*

Meščerjakov V. N. (1885—1946) — člen SDDSR od roku 1905. Stranicky pracoval v Petrohradu a v zahraničí. V roce 1917 se vrátil do Ruska, účastnil se Říjnové revoluce. V roce 1918 byl členem kolegia lidového komisariátu zemědělství RSFSR, později lidovým komisařem zemědělství Ukrajiny. V dalších letech zastával vedoucí funkce ve stranických a státních orgánech v Novgorodu, Tambově a Simbirsku [Uljanovsk]. V letech 1922—1928 byl členem kolegia lidového komisariátu školství a osvěty, místopředsedou Hlavního výboru pro politickou osvětu a později zastupoval vedoucího zemědělského oddělení při ÚV VKS(b). V letech 1930—1936 pracoval v lidovém komisariátu zahraničních věcí a později v hospodářských orgánech. — *29*

Mežlauk V. I. (1893—1938) — účastník revolučního hnutí od roku 1907, člen SDDSR(b) od července 1917. Aktivně se účastnil Říjnové revoluce v Charkově. V letech 1918—1920 vykonával funkci náměstka lidového komisaře financí Ukrajiny, byl lidovým komisařem Doněcko-krivorožské sovětské republiky, dále působil v Kazani jako guberniální vojenský komisař, byl členem revoluční vojenské rady 5., 10., 14. a 2. armády, členem revoluční vojenské rady Jižního frontu a lidovým komisařem vojenství Ukrajiny. V letech 1920—1924 byl komisařem Moskevsko-baltské, Moskevsko-kurské a Severní dráhy, náměstkem komisaře dopravy a členem kolegia lidového komisariátu dopravy (viz též sv. 50). — *84*

Michajlov — *145*

Michalev G. I. (1886—1937) — zaměstnanec lesní správy, později účetní v Permské oblasti. — *176*

Miljutin V. P. (1884—1938) — účastník sociálně demokratického

hnutí od roku 1903; zpočátku menševik, od roku 1910 bolševik. V letech 1918—1921 se stal místopředsedou Nejvyšší národohospodářské rady, později zastával různé odpovědné funkce ve státních a hospodářských orgánech (viz též sv. 35). — *37, 72, 77, 111—112, 165, 219, 228, 244, 254, 365*

Minkin A. J. (1887—1955) — člen SDDSR od roku 1903. Roku 1918 byl předsedou guberniálního výboru strany a předsedou výkonného výboru guberniálního sovětu v Penze. Byl komisařem permské továrny patřící Správě pro výrobu papírových peněz, mincí a řádů (viz též sv. 42). — *86—87, 176*

Mironov F. K. (1872—1921) — kozácký důstojník, účastník revolučních událostí v roce 1906. Byl atamanem v kozácké osadě Raspopinskaja v Donské oblasti, hájil zájmy místního kozáctva. V roce 1918 zorganizoval divizi pro boj proti bělogvardějcům. Bojoval na západní a jižní frontě. V červnu 1919 řídil formování donského armádního sboru. V září byl pro organizování vzpoury zatčen a odsouzen k trestu smrti zastřelením. Na návrh politického byra byl předsednictvem Celoruského ústředního výkonného výboru sovětů omilostněn. V říjnu 1919 se stal členem výkonného výboru sovětu na Donu, v roce 1920 vstoupil do KSR(b) a byl jmenován velitelem 2. jízdní armády. Po Vrangelově porážce působil jako inspektor jezdectva Rudé armády. — *58*

Misiano Francesco. — *255*

Mjanovskij N. L. (nar. 1876) — plukovník carské armády. Do Rudé armády vstoupil dobrovolně v únoru 1918. Od června 1919 byl velitelem tulského opevněného prostoru. Od roku 1920 se věnoval pedagogické činnosti ve vojenských školách. — *377*

Mjaskov K. G. (1881—1958) — člen SDDSR od roku 1912. Po Říjnové revoluci byl komisařem zásobování v Samaře [Kujbyšev], později vykonával různé odpovědné funkce: byl předsedou Ruské zemědělské banky, členem předsednictva Celosvazové akademie zemědělských věd V. I. Lenina, členem Státní plánovací komise SSSR a pracoval v aparátu ústředního výboru KSSS. — *145*

Morozov M. V. (1868—1938) — sociální demokrat, bolševik, člen SDDSR od roku 1901. Do revolučního hnutí vstoupil koncem 80. let. V letech 1903—1904 řídil ilegální činnost v Baku, později byl jedním z vůdců revolučního hnutí v Turkestánu. Po Říjnové revolu-

ci pracoval v hospodářských orgánech palivového průmyslu (viz též sv. 44). — *366*

Moskaljov P. P. (1881—1952) — rolník, později kovář. — *176*

Movšovičová M. S. (1874—1943) — účastnice revolučního hnutí od roku 1895, členka SDDSR od roku 1904. Stranicky pracovala v Oděse. V roce 1911 emigrovala do Švýcarska, v roce 1917 se vrátila do Ruska. Účastnila se občanské války. Od roku 1919 pracovala ve stranických orgánech, později v Mezinárodní rudé pomoci. — *132*

Muranov M. K. (1873—1959) — člen SDDSR od roku 1904. V letech 1917—1923 pracoval v aparátu ÚV SDDSR(b), poté KSR(b) (viz též sv. 48). — *364*

Murphy John Thomas (nar. 1888) — představitel britského dělnického hnutí. V roce 1917 vstoupil do Socialistické strany Skotska. V roce 1920 byl delegátem II. kongresu Komunistické internacionály za výbory továrních důvěrníků. Podílel se na založení Komunistické strany Velké Británie, od roku 1921 byl členem jejího ústředního výboru a také jedním ze zakladatelů byra Rudé odborové internacionály ve Velké Británii. Od roku 1924 byl členem Mezinárodní kontrolní komise. V roce 1932 byl ze strany vyloučen. — *268, 273*

Muss E. R. — člen SDDSR od roku 1917. Před Říjnovou revolucí se jako zkušený technik podílel na stavbě průmyslových závodů a jejich elektrifikaci. V roce 1917 byl dočasně zvolen předsedou závodní rady revelského [tallinského] okresu. V roce 1918 pracoval v zásobování v Tambovské gubernii a v roce 1919 působil jako předseda guberniálního zásobovacího výboru v Samaře [Kujbyšev]. — *145*

Naděžda Konstantinovna — viz Krupská N. K.

Naglovskij A. D. — v roce 1919 člen kolegia lidového komisariátu dopravy, zmocněnec Rady obrany pro zavedení válečného stavu na železnicích Severního frontu a předseda komise pro evakuaci majetku z Petrohradu. — *84*

Narimanov Nariman Kerbalaj Nadžaf ogly (1870—1925) — sovětský státník a spisovatel. V roce 1917 byl jedním z vůdců boje za sovět-

skou moc v Ázerbájdžánu. Od roku 1918 vykonával několik odpovědných funkcí: byl lidovým komisařem důlního hospodářství bakuské RLK, od roku 1919 pracoval v lidovém komisariátu zahraničních věcí, později byl náměstkem lidového komisaře pro národnostní záležitosti, předsedou ázerbájdžánského revolučního výboru rady lidových komisařů Ázerbájdžánu. Od roku 1922 působil jako předseda svazového sovětu Zakavkazské SFSR a později byl jedním z předsedů Ústředního výkonného výboru SSSR. — *212*

Nazarov S. I. (1879—1944) — člen SDDSR od roku 1903. Pracoval v ivanovsko-vozněsenské organizaci a poté ve Vladimiru a v Moskvě (1906—1907). V roce 1913 emigroval do Francie a stal se členem byra pařížské sekce SDDSR(b). V roce 1917 byl tajemníkem závodního výboru petrohradské továrny Ajvaz. Po Říjnové revoluci působil jako předseda Hlavního výboru pro pěstování bavlny (1917—1919), byl členem guberniálního výboru strany a výkonného výboru guberniálního sovětu v Ivanovu-Vozněsensku, zmocněncem revoluční vojenské rady 9. armády a komisařem armádního štábu. Od roku 1921 vykonával vedoucí funkce ve stranických a státních orgánech. — *93*

Něvskij V. I. (1876—1937) — člen SDDSR od roku 1898, bolševik. Po Říjnové revoluci byl jmenován lidovým komisařem dopravy (1918—1919) (viz též sv. 18). — *268*

Nikolajev A. M. (1887—1938) — člen SDDSR od roku 1904. V letech 1904—1907 se aktivně účastnil revolučního hnutí v Saratovské gubernii. V letech 1907—1916 žil v emigraci. Po návratu do Ruska patřil k bojovníkům za nastolení sovětské moci ve Vladimirské gubernii. V letech 1918—1924 byl členem kolegia lidového komisariátu pošt a telegrafů. Později byl pracovníkem obchodního zastupitelství SSSR, ředitelem společnosti Elektroimport, od roku 1931 členem předsednictva Státní plánovací komise SSSR a místopředsedou Celosvazové společnosti pro kulturní styky se zahraničím. — *158, 165—166, 177, 208, 247, 252, 263, 273, 340—341, 348*

Nikolskij G. I. — frekventant prvního kulometného kursu v Moskvě. Po absolvování kursu v dubnu 1920 získal hodnost rudého velitele Dělnicko-rolnické Rudé armády a byl dán k dispozici štábu Západního frontu. — *98—99*

Nikulinová N. A. (1845—1923) — významná komediální herečka.

V letech 1863—1914 hrála v Malém divadle v Moskvě. — *316—317*

Novikov — *266—267*

Obuch V. A. (1870—1934) — člen SDDSR od roku 1894, povoláním lékař, významný činitel sovětského zdravotnictví. Aktivně se účastnil Říjnové revoluce. V letech 1919—1929 vedl zdravotnický odbor v Moskvě. Léčil také V. I. Lenina. — *247—248*

Ochrimenko P. F. (nar. 1888) — překladatel, člen Svazu spisovatelů SSSR. — *106*

Olderogge V. A. (nar. 1873) — generál carské armády, později vstoupil do Rudé armády. V roce 1919 velel vojskům Východního frontu. Poté byl náčelníkem vojenského útvaru západosibiřského vojenského okruhu a později kyjevského vojenského okruhu. V roce 1920 plnil zvláštní úkoly podle příkazů velitele Jižního frontu. — *68, 70*

Olševskij S. I. — inženýr, specialista v oboru železničních staveb. Byl členem sekce pro stavbu mostů při technickém výboru lidového komisariátu dopravy a poradcem technické správy pro otázky rekonstrukce zničených železnic. — *380*

Ordžonikidze G. K. (Sergo) (1886—1937) — člen SDDSR od roku 1903. Po Říjnové revoluci byl mimořádným komisařem Ukrajiny a jižního Ruska. V letech občanské války působil v revolučních vojenských radách 16. a 14. armády a Kavkazského frontu (viz též sv. 48). — *31, 79, 163, 183, 191, 196, 209, 212, 225, 226, 231, 242, 265, 284, 304, 307, 311—312, 315, 320*

Orlov K. N. (vl. jm. Jegorov I. N.) (1879—1943) — člen SDDSR od roku 1904. V letech 1917—1918 byl předsedou Celoruského kolegia pro vyzbrojení Rudé armády. Od srpna 1918 do prosince 1919 působil jako mimořádný politický komisař tulské zbrojovky, muniční továrny a dělostřeleckého skladu. V letech 1922—1929 vykonával funkci předsedy Hlavní správy vojenského průmyslu a zastával další vedoucí funkce ve státních a hospodářských orgánech. — *377—378*

Ortodox — viz Axelrodová L. I.

Osinskij N. (vl. jm. Obolenskij V. V.) (1887—1938) — člen SDDSR od

roku 1907. Po Říjnové revoluci zastával vedoucí státní a stranické funkce a pracoval v hospodářské administrativě. Roku 1920 působil jako předseda výkonného výboru guberniálního sovětu v Tule (viz též sv. 44). — *56, 377—378*

Oskin D. P. (1892—1934) — člen SDDSR(b) od roku 1918, dříve levý eser. V letech občanské války byl vojenským komisařem Tulské gubernie, velel vojskům povolžského a zavolžského vojenského okruhu a byl hlavním náčelníkem zásobování Dělnicko-rolnické rudé armády. Po demobilizaci pracoval v hospodářských orgánech. —*84, 377—378*

Pajkes A. K. (1873—1958) — menševik, člen KSR(b) od roku 1918. V letech 1918—1920 pracoval jako člen kolegia lidového komisariátu státní kontroly a dělnicko-rolnické inspekce na Sibiři, byl členem sibiřského revolučního výboru. — *115, 154, 248*

Pakun. — *174*

Pavlov I. P. (1849—1936) — vynikající fyziolog, akademik, nositel Nobelovy ceny. — *260*

Pervušin N. V. (nar. 1889) — v letech 1919—1922 profesor kazaňské univerzity. — *185*

Pervušinová-zalesská (vl. jm. Pervušinová-Zaležská) A. A. —*185*

Peters J. CH. (1886—1938) — člen SDDSR od roku 1904. Aktivně se účastnil revoluce v letech 1905—1907 v Libavě [Lijepaja]. V roce 1917 byl zvolen členem ÚV Sociální demokracie Lotyšského kraje, v říjnových dnech byl členem petrohradského vojenského revolučního výboru, později členem kolegia Celoruské mimořádné komise a místopředsedou této komise. V letech 1919—1920 působil jako velitel petrohradského a kyjevského opevněného prostoru a byl členem vojenské rady tulského opevněného prostoru. V roce 1920 se stal členem turkestánského byra ÚV KSR(b), posléze předsedou kontrolní komise VKS(b) v Moskvě, členem komise stranické kontroly při ÚV VKS(b) a zastával odpovědné funkce v ústřední kontrolní komisi a v dělnicko-rolnické inspekci. — *85, 98, 183*

Peterson K. A. (1877—1926) — člen SDDSR od roku 1898, bolševik. Za Říjnové revoluce byl členem vojenského revolučního výboru; člen předsednictva CÚVV a revolučního tribunálu při CÚVV, byl

vojenským revolučním komisařem lotyšské střelecké divize. Od prosince 1918 byl lidovým komisařem vojenství v sovětském Lotyšsku. V lednu 1920 byl jmenován vojenským komisařem Jenisejské gubernie (viz též sv. 39). — *33, 94*

Petrov. — *360*

Petrovskij G. I. (1878—1958) — do SDDSR vstoupil v roce 1897. V letech 1917—1919 byl lidovým komisařem vnitra RSFSR, v letech 1919—1938 stál v čele Celoukrajinského ústředního výkoného výboru sovětů (viz též sv. 23). — *156*

Pjatakov G. L. (1890—1937) — člen SDDSR od roku 1910. Působil na Ukrajině a v zahraničí. Po únorové revoluci 1917 byl předsedou kyjevského výboru SDDSR(b). Po Říjnové revoluci byl členem sovětské vlády Ukrajiny, místopředsedou Státní plánovací komise a Nejvyšší národohospodářské rady, obchodním zástupcem ve Francii, předsedou vedení Státní banky SSSR a náměstkem lidového komisaře těžkého průmyslu. V roce 1923 se stal členem ÚV KSR(b). V roce 1936 byl z VKS(b) vyloučen a stal se obětí represí. V roce 1988 byl občansky rehabilitován. — *217*

Pilsudski Józef (1867—1935) — polský reakční státník. V letech 1918—1922 stál v čele polského státu, v roce 1920 organizoval vojenské tažení proti Sovětskému Rusku (viz též sv. 42). — *34*

Plaksin K. I. (1881—1933) — člen SDDSR od roku 1904. Stranicky pracoval v Sevastopolu, Moskvě, Saratově. Aktivně se účastnil revoluce v letech 1905—1907. V roce 1917 byl členem saratovského výboru SDDSR(b) a delegátem VI. sjezdu strany. Po Říjnové revoluci pracoval ve stranických, státních a hospodářských orgánech v Saratově; byl tajemníkem guberniálního výboru strany a předsedou guberniální národohospodářské rady. — *19, 22, 28*

Platonov A. P. (nar. 1894) — v letech 1915—1918 námořník Černomořského loďstva. Od prosince 1919 byl členem kasačního odboru Celoruského ústředního výkonného výboru sovětů. V březnu 1920 byl jmenován odpovědným vedoucím a správcem hospodářského aparátu Kremlu a domů sovětů. — *327*

Platten Friedrich (1883—1943) — švýcarský komunista. V sociálně demokratickém hnutí pracoval od roku 1904. Od roku 1908 spravoval pokladnu ruských emigrantů ve Švýcarsku, v letech

1912—1918 byl tajemníkem Švýcarské sociálně demokratické strany. Spolupracoval s časopisem Kommunističeskij internacional. V letech 1921—1923 byl tajemníkem Komunistické strany Švýcarska. Od roku 1923 žil v SSSR. — *328—329*

Podvojskij N. I. (1880—1948) — člen SDDSR od roku 1901. V říjnových dnech 1917 zastával funkci předsedy petrohradského vojenského revolučního výboru, byl jedním z velitelů útoku na Zimní palác. Po Říjnové revoluci se stal členem výboru pro vojenské a námořní záležitosti a velitelem petrohradského vojenského okruhu. Od roku 1919 byl lidovým komisařem vojenství a vojenského námořnictva na Ukrajině (viz též sv. 35). — *29*

Pokrovskij M. N. (1868—1932) — člen SDDSR od roku 1905, historik. Od listopadu 1917 do března 1918 byl předsedou moskevského sovětu. Od roku 1918 zastával funkci náměstka lidového komisaře školství a osvěty RSFSR (viz též sv. 34). — *104—105, 144, 180, 197, 227—228, 257, 307, 358*

Popov P. I. (1872—1950) — člen KSR(b) od roku 1924, statistik. Od roku 1918 byl ředitelem Ústředního statistického úřadu. V letech 1926—1949 zastával různé vysoké funkce v národním hospodářství. Je autorem řady vědeckých prací z oboru statistiky (viz též sv. 42). — *37, 120, 227, 243, 250, 369, 391*

Popovová (vl. jm. Kasparovová) J. M. (1888—1963) — účastnice revolučního hnutí od roku 1903, členka KSR(b) od roku 1919. V letech 1918—1922 pracovala jako vedoucí bytového odboru Celoruského ústředního výkonného výboru sovětů. Později byla zástupkyní vedoucího úřadovny a odpovědnou tajemnicí zastupitelství Zakavkazské sovětské federativní socialistické republiky při radě lidových komisařů SSSR a odpovědnou tajemnicí předsednictva Státní plánovací komise SSSR. — *107*

Potajev A. I. (1888—1939) — člen SDDSR(b) v letech 1917—1923. V roce 1918 byl náměstkem lidového komisaře financí. Účastnil se občanské války, byl členem revoluční vojenské rady Západního frontu (1919). V roce 1920 vedl kolegium lidového komisariátu zásobování, později byl náčelníkem Hlavní správy rybolovu. V dalších letech pracoval v aparátu lidového komisariátu zahraničního obchodu a věnoval se pedagogické činnosti. — *88, 396*

Pozern B. P. (1882—1939) — člen SDDSR od roku 1902. Stranicky pracoval v Nižním Novgorodu [Gorkij], Minsku, Vologdě a Mo-

skvě. V letech 1918—1919 byl štábním komisařem Petrohradského vojenského okruhu, poté členem revoluční vojenské rady Západního a Východního frontu a 5. armády. Po skončení občanské války zastával různé odpovědné funkce v hospodářských a stranických orgánech: byl předsedou Hlavní správy textilního průmyslu, tajemníkem jihovýchodního krajského výboru VKS(b), tajemníkem leningradského oblastního výboru strany a rektorem leningradské Komunistické univerzity. — *68, 87*

Preobraženskij A. A. (1863—1938) — od roku 1903 pracovník Samarsko-zlatoustské dráhy, od roku 1919 vedoucí kanceláře a poté náčelník dráhy. Roku 1922 se na Leninův návrh stal ředitelem sovchozu Gorki (viz též sv. 47). — *337*

Preobraženskij J. A. (1886—1937) — člen SDDSR od roku 1903. Po únorové revoluci 1917 pracoval na Uralu. Po Říjnové revoluci pracoval v různých stranických a vojenskopolitických orgánech. V roce 1920 byl jedním z tajemníků ÚV KSR(b) (viz též sv. 41). — *161, 229, 264, 268, 292, 310, 364*

Promiński I. L. (1859—1923) — účastník polského sociálně demokratického hnutí od 80. let. V roce 1894 byl zatčen a v roce 1897 vypovězen na tři roky na východní Sibiř, do osady Šušenskoje v minusinském okruhu, kde se seznámil a blíže poznal s V. I. Leninem a N. K. Krupskou. Po vypršení trestu pracoval na Sibiři jako železničář. Účastnil se občanské války. — *251, 285*

Puškin A. S. (1799—1837) — ruský básník. — *148, 228*

Putincev I. D. — bolševik, kozák z osady Urljuťubskaja v pavlodarském újezdu Semipalatinské gubernie. — *261*

Radčenko I. I. (1874—1942) — člen SDDSR od roku 1898. Od roku 1912 se zabýval organizací těžby rašeliny v Moskevské gubernii. Od roku 1918 řídil rašelinářský průmysl SSSR, v letech 1921—1922 byl členem kolegia lidového komisariátu zahraničního obchodu. Pracoval jako redaktor časopisu Torfjanoje dělo (viz též sv. 44). — *365—366, 393*

Radek K. B. (1885—1939) — účastník sociálně demokratického hnutí v Haliči, Polsku a Německu. Za první světové války byl internacionalistou, přikláněl se k centrismu. V roce 1917 se stal členem SDDSR(b). Po Říjnové revoluci pracoval v lidovém komisariátu za-

hraničních věcí, byl tajemníkem exekutivy Komunistické internacionály. Na VIII.—XII. sjezdu KSR(b) byl zvolen členem jejího ústředního výboru. V roce 1927 byl na XV. sjezdu z VKS(b) vyloučen, v roce 1929 do strany znovu přijat a v roce 1936 opět vyloučen. Koncem 30. let byl podroben represím. V roce 1988 byl občansky rehabilitován. — *200, 264, 273, 282, 306, 308*

Radus-Zeňkovič V. A. (1877—1967) — profesionální revolucionář, člen SDDSR od roku 1898. Aktivně se zúčastnil Říjnové revoluce v Saratově. V letech 1918—1921 zastával různé funkce, byl například náměstkem lidového komisaře práce RSFSR, předsedou saratovského guberniálního výkonného výboru, předsedou revolučního výboru v Kirgizii, předsedou vedení Ústředního svazu spotřebních družstev SSSR (viz též sv. 37). — *19, 22, 28*

Rafes M. G. (1883—1942) — účastník revolučního hnutí od roku 1899, člen Bundu [ruský název pro Společný židovský dělnický svaz v Litvě, Polsku a Rusku] od roku 1903, v letech 1912—1919 člen jeho ústředního výboru. Pracoval ve Vilně [Vilnius], Gomelu, Kyjevě a dalších městech v Rusku. Po únorové revoluci 1917 byl členem výkonného výboru sovětu dělnických a vojenských zástupců v Petrohradu. Později pracoval na Ukrajině, vedl levé křídlo Bundu. V létě 1919 vstoupil do KSR(b). Byl komisařem Rudé armády a později vykonával vedoucí funkce ve státních orgánech v Moskvě. V dalších letech pracoval v oblasti filmového umění. — *257*

Rakovskij Ch. G. (1873—1941) — účastník sociálně demokratického hnutí v Bulharsku, Rumunsku, Švýcarsku a ve Francii od počátku 90. let. V roce 1917 se stal členem SDDSR(b). Od roku 1918 byl předsedou rady lidových komisařů Ukrajiny, od roku 1923 působil jako diplomat ve Velké Británii a ve Francii. V roce 1927 byl na XV. sjezdu VKS(b) vyloučen ze strany. V roce 1935 byl do strany znovu přijat, v roce 1938 opět vyloučen. Byl podroben represím. V únoru 1988 byl občansky rehabilitován. — *20, 29, 32, 45—46, 50, 172, 194, 200—201, 205, 225, 379, 397, 401, 405—406*

Raskolnikov F. F. (1892—1939) — člen SDDSR od roku 1910. Po Říjnové revoluci byl náměstkem lidového komisaře námořnictví, velel Volžsko-kaspické flotile a Baltskému loďstvu. — *178, 193*

Ratnikov I. J. (nar. 1893) — v letech 1917—1920 tajemník karabanovského okresního výboru KSR(b) v alexandrovském újezdu Vladimirské oblasti. — *364*

Reed John (1887—1920) — významný činitel amerického dělnického hnutí, spisovatel a publicista. Za první světové války byl vojenským dopisovatelem v Evropě, vystupoval proti imperialistické válce. Roku 1917 přijel do Ruska. Říjnovou revoluci nadšeně uvítal a napsal o ní knihu Deset dní, které otřásly světem. Po návratu do USA v roce 1918 se připojil k levicovému křídlu socialistické strany a řídil jeho činnost. Podílel se na založení Komunistické dělnické strany Ameriky (září 1919). V říjnu 1919 byl zvolen členem exekutivy Komunistické internacionály a v roce 1920 se aktivně podílel na činnosti II. kongresu Komunistické internacionály. Zemřel v Moskvě, je pochován na Rudém náměstí u kremelské zdi. — *312*

Rejch J. S. (nar. 1886) — v roce 1918 redaktor Russische Nachrichtung, informačního bulletinu sovětské mise v Bernu. V roce 1919 pracoval v lidovém komisariátu zahraničních věcí. Od podzimu 1919 do dubna 1925 řídil vydavatelství Komunistické internacionály v Berlíně. V dalších letech se s komunistickým hnutím rozešel. — *136*

Rodzjanko M. V. (1859—1924) — velkostatkář, jeden z vůdců okťabristické strany, monarchista. Za únorové revoluce 1917 organizoval kontrarevoluční prozatímní výbor Státní dumy a později »tajnou poradu« členů Státní dumy. Patřil k vůdcům Kornilovovy vzpoury. Po Říjnové revoluci se připojil k Děnikinovi, pokoušel se sjednotit všechny kontrarevoluční síly k boji proti sovětské moci. Později emigroval. — *34, 67*

Rogov M. I. (1880—1942) — účastník revolučního hnutí od roku 1905, člen SDDSR od roku 1907. Stranicky pracoval v Moskvě. V roce 1911 byl vypovězen do Vologedské gubernie. Po únorové revoluci se vrátil do Moskvy. V letech 1917—1928 pracoval v moskevském sovětu. V roce 1929 byl náměstkem lidového komisaře financí SSSR. Od roku 1930 působil jako předseda Státní plánovací komise RSFSR, byl předsedou rozpočtové komise Celoruského ústředního výkonného výboru sovětů a členem Ústředního výkonného výboru SSSR. — *77*

Romanov P. A. (nar. 1884) — člen KSR(b) od roku 1919. V roce 1920 byl tajemníkem výkonného výboru újezdního sovětu v alexandrovském újezdu Vladimirské oblasti. — *364*

Rotštejn F. A. (1871—1953) — sovětský diplomat, historik. Roku 1890 byl nucen emigrovat do Anglie, kde vstoupil do Sociálně de-

mokratické federace; sympatizoval s jejím levým křídlem. Roku 1901 se stal členem SDDSR. Patřil k zakladatelům Komunistické strany Velké Británie. Roku 1920 se vrátil do vlasti. V letech 1921—1930 pracoval v diplomatických službách (viz též sv. 48). — *96, 136, 279, 282*

Rovio G. S. (1887—1938) — člen SDDSR od roku 1905, povoláním soustružník. Od konce roku 1910 žil a pracoval ve Finsku. Byl členem Sociálně demokratické strany Finska a působil jako agitátor. V srpnu a v září 1917 se u něho ukrýval před pronásledováním prozatímní vlády V. I. Lenin. Byl jedním z aktivních účastníků dělnické revoluce ve Finsku v roce 1918. Později pracoval jako tajemník finské sekce severozápadního byra ÚV VKS(b) (viz též sv. 34). — *114*

Rozengolc A. P. (1889—1938) — člen SDDSR od roku 1905. V říjnu 1917 byl členem moskevského vojenského revolučního výboru. Za občanské války patřil k členům revoluční vojenské rady armád a frontů. Poté pracoval ve vojenských a státních orgánech a v diplomatických službách. V roce 1937 byl vyloučen ze strany. — *45, 196*

Rudakov I. G. (1883—1937) — člen SDDSR od roku 1905. Po Říjnové revoluci vykonával vedoucí funkce v hospodářských orgánech: v roce 1919 byl členem národohospodářské rady Severní oblasti a v roce 1920 vedoucím petrohradského odboru paliv. Později působil jako lidový komisař dřevařského průmyslu Běloruské SSR. Byl členem Ústředního výkonného výboru SSSR. — *322*

Rudyj J. V. — v roce 1919 komisař Jekatěrinburské dráhy a od roku 1920 člen kolegia lidového komisariátu dopravy. Vykonával také další odpovědné funkce v lidovém komisariátu dopravy. — *86*

Rudzutak J. E. (1887—1938) — člen SDDSR od roku 1905. Po Říjnové revoluci zastával vedoucí funkce v odborech, později byl zvolen do předsednictva Nejvyšší národohospodářské rady a jmenován předsedou Hlavního výboru pro textilní průmysl (viz též sv. 44). — *114, 202, 254*

Rutgers Sebald Justius (1879—1961) — holandský inženýr, komunista. V letech 1918—1938 pracoval s menšími přestávkami v SSSR; v letech 1921—1926 byl vedoucím představitelem Autonomní průmyslové (internacionální) kolonie v Kuzbasu. V dalších letech pracoval ve stranickém aparátu, v hospodářských orgánech a zabýval

se vědeckovýzkumnou prací. Od roku 1938 žil v Nizozemsku. — *136*

Rybakov I. J. (1891—1938) — člen SDDSR od roku 1917. V roce 1920 vykonával funkci předsedy výkoného výboru sovětu v alexandrovském újezdu Vladimirské oblasti. V dalších letech pracoval ve státních a hospodářských orgánech. — *364*

Rykov A. I. (1881—1938) — významný státní a stranický činitel, člen SDDSR od roku 1899. Od roku 1905 byl s krátkou přestávkou členem ústředního výboru strany. V období reakce zaujímal smířlivecký postoj k likvidátorům, otzovistům a trockistům. Po únorové revoluci 1917 vystupoval proti orientaci strany na socialistickou revoluci. Po Říjnové revoluci zastával řadu odpovědných funkcí; v letech 1919—1920 byl mimořádným zmocněncem Rady práce a obrany pro zásobování Rudé armády a loďstva. Později byl lidovým komisařem vnitra, předsedou Nejvyšší národohospodářské rady, místopředsedou a později předsedou rady lidových komisařů SSSR a RSFSR, Rady práce a obrany a v letech 1922—1930 členem politického byra ústředního výboru. Byl podroben represím. V roce 1938 byl odsouzen, v roce 1988 rehabilitován. — *80, 89, 117, 150, 173, 203, 204—205, 220, 240, 254, 321—322, 341, 360, 365, 367*

Sannikov F. S. (1883—1955) — politicky neorganizován. Dlouhá léta pracoval při těžbě dřeva a v zemědělství. V posledních letech života byl listonošem ve vesnici Polovodovo v solikamském okresu Permské oblasti. — *176*

Sapožkov (zemř. 1920) — levý eser, velitel 2. turkestánské jízdní divize. V červenci 1920 zorganizoval v buzuluckém újezdu Samarské gubernie vzpouru proti sovětské moci, která zachvátila i samarský újezd. 6. září 1920 byl při potlačování vzpoury zabit. — *399, 400*

Sapožnikov Alexej — *109*

Sapožnikov A. V. (1868—1935) — známý vědec, odborník na chemii. — *197*

Sapronov T. V. (1887—1939) — člen SDDSR od roku 1912. Po Říjnové revoluci byl předsedou výkonného výboru moskevského guberniálního sovětu a v letech 1919—1920 předsedou charkovského guberniálního revolučního výboru (viz též sv. 39). — *127—128, 171, 206*

Selivačov V. I. (1866—1919) — důstojník carské armády, později sloužil v Rudé armádě. V roce 1919 zastupoval velitele Jižního frontu. — *68—70*

Semaško N. A. (1874—1949) — profesionální revolucionář, bolševik, povoláním lékař. Člen SDDSR od roku 1893. Aktivně se zúčastnil ozbrojeného povstání v Moskvě v říjnu 1917. Po Říjnové revoluci se stal vedoucím zdravotnického odboru moskevského sovětu. V letech 1918—1930 byl lidovým komisařem zdravotnictví RSFSR (viz též sv. 39). — *78—79, 97, 110—111, 149, 198, 222, 332, 371—372*

Seňa (vl. jm. Lavrov S.) — *212*

Serafimovič (vl. jm. Popov) A. S. (1863—1949) — sovětský spisovatel, člen KSR(b) od roku 1918. Po Říjnové revoluci pracoval v redakci listu Izvěstija moskovskogo sověta rabočich deputatov, redigoval rubriku krásné literatury. Za občanské války byl vojenským dopisovatelem Pravdy. — *234, 315*

Serebrjakov L. P. (1888—1937) — člen SDDSR od roku 1905. V letech 1919—1920 byl členem revoluční vojenské rady Jižního frontu. Po Říjnové revoluci byl členem moskevského oblastního výboru strany, tajemníkem ústředního výboru KSR(b), tajemníkem Celoruského ústředního výkonného výboru sovětů. Stal se obětí represí; posmrtně rehabilitován a bylo mu obnoveno členství ve straně. — *31, 40, 63, 68—70, 156*

Sereda S. P. (1871—1933) — člen SDDSR od roku 1903. Po Říjnové revoluci zastával odpovědné funkce ve státních a hospodářských orgánech: v letech 1918—1921 byl lidovým komisařem zemědělství RSFSR, od roku 1921 členem předsednictva Nejvyšší národohospodářské rady a Státní plánovací komise, náměstkem ředitele a poté ředitelem Ústředního statistického úřadu RSFSR a od roku 1930 místopředsedou Státní plánovací komise. — *39, 143, 258, 299, 345, 355, 395*

Sergo — viz Ordžonikidze G. K.

Serrati Giacinto Menotti (1872—1926) — významný činitel italského dělnického hnutí. V letech 1915—1923 stál v čele ústředního orgánu italské socialistické strany, listu Avanti!. Roku 1924 vstoupil v čele frakce zvané Skupina III. internacionály do Komunistické strany Itálie (dnes Italská komunistická strana), v níž aktivně pracoval až do konce života. — *255, 284*

Simakov — *174*

Skljanskij E. M. (1892—1925) — člen SDDSR od roku 1913. Po nastolení sovětské moci se stal členem kolegia lidového komisariátu vojenství. Od září 1918 do roku 1924 byl náměstkem lidového komisaře vojenství a místopředsedou Revoluční vojenské rady republiky (viz též sv. 45). — *21, 24—25, 27, 35, 50—51, 58—60, 62, 68, 72—73, 77—78, 86, 88—89, 91, 108, 125, 184, 193, 199, 226, 266, 277—278, 287—288, 291, 300, 302, 306, 324, 327, 337, 347, 349, 361, 365, 371—372, 374, 379, 400, 403*

Skvorcov-Stěpanov I. I. (1870—1928) — účastník ruského revolučního hnutí, významný stranický pracovník a sovětský státník, marxistický publicista, překladatel a redaktor tří svazků Kapitálu a řady dalších děl K. Marxe a B. Engelse.

V revolučním hnutí pracoval od roku 1892, členem SDDSR byl od roku 1896. Aktivně se zúčastnil Říjnové revoluce, stal se členem vojenského revolučního výboru v Moskvě a prvním lidovým komisařem financí (viz též sv. 2). —*268, 327*

Smilga I. T. (1892—1938) — člen SDDSR od roku 1907. Po Říjnové revoluci zastával funkci zplnomocněného představitele rady lidových komisařů RSFSR ve Finsku, byl členem Revoluční vojenské rady republiky a místopředsedou Nejvyšší národohospodářské rady V roce 1927 byl na XV. sjezdu VKS(b) ze strany vyloučen. V roce 1930 byl do strany znovu přijat, později opět vyloučen a stal se obětí represí. Byl posmrtně rehabilitován a bylo mu obnoveno členství ve straně. — *31, 35, 40, 45, 51—53, 60, 73—74, 93, 160, 163, 183, 191, 196, 232, 280, 289, 293, 304—305, 308*

Smirnov I. N. (1881—1936) — člen SDDSR od roku 1899. Po Říjnové revoluci se stal členem revoluční vojenské rady Východního frontu, později členem revoluční vojenské rady 5. armády. Od roku 1919 byl předsedou sibiřského revolučního výboru. V letech 1921—1922 pracoval v Nejvyšší národohospodářské radě; vedl odbor vojenského průmyslu. Později byl lidovým komisařem pošt a telegrafů. — *62, 75, 81, 87, 101, 116, 126, 133, 141—142, 154, 166, 186—187, 248, 251, 269, 276, 287, 332—333, 407*

Smirnov V. M. (1887—1937) — člen SDDSR od roku 1907. Po únorové revoluci 1917 působil v Moskvě jako člen redakční rady bolševických orgánů — listu Social-demokrat a časopisu Spartak. Po Říjnové revoluci se stal členem předsednictva Nejvyšší národohos-

podářské rady. V roce 1918 vystupoval jako »levý komunista«. Na VIII. sjezdu strany v roce 1919 patřil k vůdcům »vojenské opozice«. Roku 1926 byl ze strany vyloučen. Po krátké době byl do strany znovu přijat, ale na XV. sjezdu VKS(b) roku 1927 opět vyloučen. — *112*

Smirnovová V. P. — *112*

Sokolnikov (vl. jm. Brilliant) G. J. (1888—1939) — člen SDDSR od roku 1905. Po Říjnové revoluci pracoval v diplomatických a vojenských funkcích. Byl členem sovětské delegace, která jednala o uzavření brestlitevského míru. Od prosince 1918 byl členem revoluční vojenské rady Jižního frontu, poté Turkestánského frontu. Byl podroben represím a posmrtně rehabilitován (viz též sv. 45). — *40, 51—52, 58, 91, 160*

Sollugub N. V. (1883—1937) — plukovník carské armády, od roku 1918 sloužil v Rudé armádě. Byl náčelníkem štábu Východního frontu, členem Nejvyšší vojenské inspekce, náčelníkem operační správy armádního štábu Západního frontu a velitelem 16. armády. V roce 1920 působil jako náčelník štábu Jižního frontu a ozbrojených sil Ukrajiny a Krymu. Od roku 1923 zastával odpovědná místa ve vojenském školství. — *31*

Solovjov Z. P. (1876—1928) — člen SDDSR od roku 1898, jeden z hlavních organizátorů a teoretiků zdravotnictví. Před Říjnovou revolucí byl zvolen předsedou chamovnického bolševického shromáždění a v říjnu 1917 členem revolučního výboru Chamovnického obvodu v Moskvě. Od roku 1918 řídil různé zdravotnické instituce, byl členem lékařských kolegií, náměstkem lidového komisaře zdravotnictví, předsedou výkonného výboru Červeného kříže RSFSR (1919), náčelníkem Hlavní vojenské zdravotnické správy (1920) apod. — *100, 222*

Sosnovskij L. S. (1886—1937) — člen SDDSR od roku 1904, bolševik. V letech 1918—1924 redigoval (s přestávkami) list Bědnota. Za diskuse o odborech v letech 1920—1921 podporoval platformu Trockého. Na XV. sjezdu VKS(b) v roce 1927 byl vyloučen ze strany. V roce 1935 mu bylo členství ve straně obnoveno, ale v roce 1936 byl z VKS(b) znovu vyloučen. — *365, 367—368*

Stalin J. V. (vl. jm. Džugašvili) (1879—1953) — člen SDDSR od roku 1898. Stranicky pracoval v Tiflisu [Tbilisi], Baku, Batumi a Petro-

hradu. V lednu 1912 byl kooptován do ÚV, zvoleného na VI. (pražské) konferenci SDDSR; podílel se na redigování bolševického listu Pravda. Za Říjnové revoluce se stal členem vojenského revolučního ústředí pro řízení povstání Na II. celoruském sjezdu sovětů byl zvolen lidovým komisařem pro národnostní záležitosti. V době cizí vojenské intervence a občanské války byl členem Revoluční vojenské rady republiky a odpovídal za stranickou činnost na několika frontách. V roce 1922 byl zvolen generálním tajemníkem ÚV KSR(b). Od roku 1941 byl předsedou rady lidových komisařů, později rady ministrů SSSR. Za Velké vlastenecké války byl předsedou Státního výboru obrany, lidovým komisařem obrany a vrchním velitelem sovětských ozbrojených sil.

V odpovědných stranických a státních funkcích se dopustil hrubého porušování leninských zásad a porušování socialistické zákonnosti. — *31, 33—35, 60—61, 65, 70, 78—79, 160, 162, 164, 167, 169, 171—172, 180, 187, 191, 200—201, 209, 225—226, 232, 239, 241—242, 277—278, 280, 287—291, 295—296, 340, 348, 369, 384, 392, 401*

Stasovová J. D. (1873—1966) — členka SDDSR od roku 1898. Od února 1917 do března 1920 vykonávala funkci tajemnice ústředního výboru strany. V letech 1920—1921 zastávala významné stranické funkce v Petrohradu, později v Baku. V letech 1921—1938 pracovala v Kominterně a dalších mezinárodních pokrokových organizacích a v ženském hnutí. Od roku 1946 se věnovala literární publicistice. — *40, 51—52, 106, 115, 207, 379*

Stěpanov — viz Skvorcov-Stěpanov I. I.

Ström Frederik (1880—1948) — švédský levicový sociální demokrat, spisovatel a publicista. V letech 1911—1916 byl tajemníkem Sociálně demokratické dělnické strany Švédska. Za první světové války se hlásil k internacionalistům. V letech 1918—1920 pracoval jako šéfredaktor listu Folkets Dagblad Politiken. V letech 1921—1924 vykonával funkci tajemníka Komunistické strany Švédska (viz též sv. 31). — *136*

Sundukov F. S. (nar. 1892) — člen KSR(b) od roku 1918. V letech 1918—1945 sloužil v Rudé armádě. Od roku 1918 do roku 1920 bojoval na uralské frontě v 25. Čapajevově střelecké divizi, velel 1. uralskému pluku a stál v čele jednoho z úseků uralského opevněného prostoru. Po absolvování Vysoké jednotné vojenské školy vrchního velitele S. S. Kameněva působil jako komisař v různých

útvarech Rudé armády. Zabýval se rovněž pedagogickou činností. — *102*

Sverdlov V. M. (1886—1940) — člen SDDSR v letech 1902—1909, později zanechal politické činnosti. V roce 1918 byl komisařem provozní správy lidového komisariátu dopravy, v letech 1919—1920 náměstkem lidového komisaře dopravy a předsedou Nejvyšší rady pro železniční a vodní dopravu. V dalších letech pracoval v Nejvyšší národohospodářské radě: byl členem jejího kolegia, pracovníkem vědeckotechnického odboru a také odboru pro důlní hospodářství. Byl ředitelem dopravního vědeckovýzkumného ústavu. — *138, 154, 182—183, 337—338, 361*

Sviděrskij A. I. (1878—1933) — člen SDDSR od roku 1899, bolševik. Po Říjnové revoluci se stal členem kolegia lidového komisariátu zásobování a členem kolegia lidového komisariátu dělnicko-rolnické inspekce. V letech 1923—1928 byl náměstkem lidového komisaře zemědělství RSFSR. Od roku 1929 působil jako zplnomocněný diplomatický zástupce SSSR v Lotyšsku. — *39, 139, 203, 382*

Syrcov S. I. (1893—1938) — člen SDDSR od roku 1913. V roce 1917 pracoval v rostovsko-nachičevanském výboru a posléze ve stranickém byru donského okruhu. V roce 1918 byl členem donského byra KSR(b) a zástupcem předsedy rady lidových komisařů Donské sovětské republiky [existovala v rámci RSFSR od 23. 3. do 8. 5. 1918]. Sympatizoval s tzv. levými komunisty, byl proti uzavření brestlitevského míru Účastnil se občanské války. V letech 1921—1926 pracoval v aparátu ústředního výboru strany. V roce 1929 byl předsedou rady lidových komisařů RSFSR a později ředitelem vojenského chemického závodu v Noginsku. — *142—143*

Syromolotov F. F. (1877—1949) — člen SDDSR od roku 1897. Po únorové revoluci 1917 byl tajemníkem stranického výboru v Trojicku a organizoval oddíly Rudé gardy. Koncem roku 1917 byl přeložen do Jekatěrinburgu [Sverdlovska] Po Říjnové revoluci byl členem předsednictva Nejvyšší národohospodářské rady, členem malé rady lidových komisařů a předsednictva Státní plánovací komise SSSR. — *77, 363*

Šapovalov A. S. (1871—1942) — jeden z nejstarších účastníků revolučního hnutí v Rusku, v roce 1894 narodovoljovec. Od roku 1895 byl členem Svazu boje za osvobození dělnické třídy. V roce 1906 emigroval a podílel se na činnosti bolševických organizací v zahraničí. V roce 1917 se vrátil do Ruska. Po Říjnové revoluci pracoval

ve státních a stranických orgánech. Na XIII. sjezdu KSR(b) byl zvolen členem ústřední kontrolní komise. V posledních letech života se zabýval literární činností. — *297*

Šatelen M. A. (1866—1957) — sovětský elektrotechnik, významný vědec, inženýr, od roku 1931 člen korespondent Akademie věd SSSR, hrdina socialistické práce (1956), zasloužilý činitel vědy a techniky RSFSR (1934) a Uzbecké SSR (1943). Podílel se na činnosti Státní komise pro elektrifikaci Ruska (GOELRO). — *233*

Šatunovskij J. M. (1876—1932) — člen KSR(b) od roku 1918. Po Říjnové revoluci se zabýval pedagogickou a vojenskopolitickou činností, později byl členem dopravní komise při Radě práce a obrany a členem průmyslové sekce Státní plánovací komise. — *365—367*

Šejnman A. L. (1886—1944) — člen SDDSR od roku 1903. V březnu 1917 byl členem helsingforského [helsinského] výboru SDDSR(b). Od roku 1918 pracoval v různých funkcích v lidovém komisariátu financí, lidovém komisariátu zásobování a lidovém komisariátu vnitřního a zahraničního obchodu (viz též sv. 35). — *227*

Šejnman M. M. — *392*

Šlichter A. G. (1868—1940) — člen SDDSR od roku 1891. Po únorové revoluci 1917 se stal členem výkonného výboru sovětu dělnických a vojenských zástupců guberniálního výkonného výboru SDDSR(b) v Krasnojarsku. Roku 1919 zastával funkci lidového komisaře zásobování na Ukrajině. Roku 1920 byl předsedou výkonného výboru guberniálního sovětu v Tambově. V roce 1921 byl jmenován zplnomocněným diplomatickým zástupcem v Rakousku a zmocněncem lidového komisariátu zahraničních věcí na Ukrajině (viz též sv. 42). — *20, 46, 320—321, 356*

Šmidt O. J. (1891—1956) — významný sovětský vědec, člen KSR(b) od roku 1918. Byl členem kolegia lidového komisariátu zásobování (1918—1920), lidového komisariátu školství a osvěty (1920—1921), lidového komisariátu financí (1921—1922). Byl hlavním redaktorem Velké sovětské encyklopedie; autor řady vědeckých prací. — *152*

Šmidt V. V. (1886—1940) — člen SDDSR od roku 1905. V letech 1918—1928 vykonával funkci tajemníka Celoruské (později Všesvazové) ústřední rady odborů, později byl lidovým komisařem práce (viz též sv. 44). — *276*

Šorin A. F. (1890—1941) — sovětský vynálezce v oboru radiotechniky, telegrafie a zvukové kinematografie. Od roku 1919 vedl radiostanici v Carském Sele [Puškin]; pracoval v radiotechnické laboratoři v Nižním Novgorodu [Gorkij]. Od roku 1923 vedl radiotechnický odbor trustu slaboproudé elektrotechniky při Nejvyšší národohospodářské radě. — *157—158*

Šorin V. I. (1870—1938) — důstojník carské armády, od roku 1918 sloužil v Rudé armádě. Velel 2. armádě Východního frontu a vojskům zvláštní skupiny vojsk Jižního, Jihozápadního a Kavkazského frontu. V letech 1920—1921 zastupoval vrchního velitele sibiřských vojsk. — *73*

Šotman A. V. (1880—1939) — do revolučního hnutí se zapojil v roce 1899. V srpnu 1917 organizoval Leninův odjezd do Finska. Aktivně se zúčastnil Říjnové revoluce. V letech 1918—1919 byl členem předsednictva NNHR, roku 1920 předsedou uralsko-sibiřské komise Rady práce a obrany. Později byl členem sibiřského revolučního výboru a předsedou sibiřské národohospodářské rady (viz též sv. 34). — *256*

Šternberg P. K. (1865—1920) — astronom, aktivní účastník revolučního hnutí v Rusku, člen SDDSR od roku 1905. V říjnových dnech 1917 stál v čele zamoskvorečského revolučního výboru. Po Říjnové revoluci zastával různé odpovědné funkce ve státních orgánech a věnoval se politické práci v armádě; byl členem kolegia lidového komisariátu školství a osvěty, členem revoluční vojenské rady 2. armády a revoluční vojenské rady Východního frontu. — *87*

Šturmin F. — rudoarmějec světlometné roty 11. ženijního praporu. — *24—25*

Švarc I. I. (Semjon) (1879—1951) — člen SDDSR od roku 1899. V roce 1911 byl na doživotí vypovězen do Jenisejské gubernie, kde setrval do únorové revoluce 1917. V dalších letech zastával odpovědné funkce ve stranických a státních orgánech na Ukrajině (viz též sv. 47). — *205—206*

Švedčikov K. M. (1884—1952) — člen SDDSR od roku 1904. Po únorové revoluci řídil vydávání Pravdy. Od roku 1918 vykonával odpovědné funkce v papírenském průmyslu, byl mimořádným zmocněncem rady lidových komisařů pro záležitosti papírenského průmyslu a tisku, předsedou Hlavní správy papírenského průmyslu a předse-

dou Ústředního trastu papírenského průmyslu. V roce 1924 se stal členem kolegia lidového komisaře zahraničního obchodu a předsedou akciové společnosti Sovkino a později místopředsedou společnosti Sojuzkino. — *227*

Šumskyj A. J. (1890—1946) — v letech 1909—1917 člen ukrajinské strany eserů. Od roku 1918 byl jedním z vůdců strany borotbistů. V roce 1920 vstoupil do KSR(b). Účastnil se jednání o míru s Polskem (1920). Byl členem revoluční vojenské rady 14. armády, vyslancem v Polsku, v letech 1924—1927 lidovým komisařem školství a osvěty na Ukrajině, stal se členem ÚV KSU(b) a ÚVV SSSR. V roce 1933 byl ze strany vyloučen. — *201*

Tachtamyšev — v roce 1919 člen komise podřízené Nejvyšší národohospodářské radě, která se zabývala problémy výstavby nových místních železnic pro dovoz paliva. V roce 1927 se podílel na činnosti výboru pro výstavbu Volžsko-donské magistrály. — *245*

Teodorovič I. A. (1875—1940) — sociální demokrat, bolševik. Do revolučního hnutí se zapojil v roce 1895. Po Říjnové revoluci byl lidovým komisařem zásobování. Za občanské války bojoval v partyzánských oddílech proti Kolčakovi. Od roku 1920 pracoval v lidovém komisariátu zemědělství (viz též sv. 44). — *346*

Těrjochin I. V. — v letech 1919—1920 hospodářský správce zemědělské školy v podolském újezdu Moskevské gubernie. Musel se zodpovídat za porušení socialistické zákonnosti. — *134*

Ter-petrosjan S. A. (Kamo) (1882—1922) — profesionální revolucionář, člen SDDSR od roku 1901, za carismu jeden z organizátorů bojové činnosti bolševické strany. Po svém osvobození z vězení v Charkově pracoval po únorové revoluci roku 1917 v Zakavkazsku. V roce 1919 vedl skupinu bojující v týlu Děnikinovy armády. Začátkem roku 1920 byl zatčen menševickou gruzínskou vládou. Po propuštění z vězení ilegálně pracoval v Baku a aktivně se podílel na přípravách povstání bakuského proletariátu. Později pracoval v lidovém komisariátu zahraničního obchodu a studoval v Moskvě. — *60*

Timirjazev K. A. (1843—1920) — ruský přírodovědec, darwinista, věnoval se výzkumům v oboru fyziologie rostlin; člen korespondent petrohradské Akademie věd. Jako první velký vědec uvítal Říjnovou revoluci. Lenin vysoce hodnotil jeho publicistické články a projevy

uveřejněné ve sborníku Nauka i demokratija [Věda a demokracie] (1920). Jeho jméno nese několik vědeckých a pedagogických institucí v SSSR. — *220, 223*

Tomskij M. P. (1880—1936) — člen SDDSR od roku 1904. Po únorové revoluci 1917 pracoval jako člen výkonné komise petrohradského výboru SDDSR(b). Po Říjnové revoluci byl předsedou Celoruské ústřední rady odborů, členem předsednictva Nejvyšší národohospodářské rady, Celoruského ústředního výkonného výboru sovětů a Ústředního výkonného výboru SSSR. V třicátých letech byla proti němu vznesena politická obvinění. V roce 1988 bylo potvrzeno jeho členství ve straně od roku 1904. — *146*

Tonkov V. N. (1872—1954) — významný vědec, anatom, člen VKS(b) od roku 1932. V roce 1900 byl jmenován profesorem. V letech 1917—1925 byl náčelníkem Vojenské vysoké školy lékařské, několikrát byl přijat V. I. Leninem za účelem projednání zlepšení životních podmínek vědeckých pracovníků. Od roku 1944 byl řádným členem Akademie lékařských věd SSSR. — *65*

Treves Claudio (1868—1933) — jeden z reformistických vůdců Italské socialistické strany. Za první světové války byl centristou. K Říjnové revoluci se stavěl negativně. Po vyloučení reformistů ze strany v roce 1922 se stal jedním z vedoucích činitelů Unitární socialistické strany, kterou reformisté založili. — *344*

Trilisser D. A. (1884—1934) — člen SDDSR od roku 1902. Revoluční činnosti se věnoval v Astrachani, Oděse, Petrohradu, Samaře [Kujbyšev] a dalších městech. V roce 1907 byl zatčen a odsouzen k pěti letům vyhnanství, v roce 1912 deportován na Sibiř. V roce 1917 se po únorové revoluci vrátil do Petrohradu, aktivně se podílel na přípravě Říjnové revoluce a účastnil se i občanské války. Od roku 1920 pracoval jako tajemník výkonného výboru guberniálního sovětu v Petrohradu a později jako předseda sovětu Volodarského obvodu v Petrohradu. V dalších letech vykonával vedoucí funkce ve stranických a hospodářských orgánech. — *262*

Trockij B. I. (nar. 1879) — v roce 1920 pracovník sibiřského zásobovacího výboru. — *398—399*

Trockij L. D. (vl. jm. Bronštejn) (1879—1940) — člen SDDSR od roku 1897, menševik. V letech reakce a nového revolučního rozmachu byl likvidátorem, přestože předstíral »nefrakčnost«. V roce

1912 zorganizoval tzv. srpnový blok. Za první světové války zaujímal centristickou pozici a bojoval proti Leninovu stanovisku v otázkách války, míru a revoluce. Po únorové revoluci 1917 se vrátil z emigrace, vstoupil do skupiny mezirajonovců a společně s nimi byl na VI. sjezdu SDDSR(b) přijat do strany. Po Říjnové revoluci zastával funkce lidového komisaře zahraničních věcí, lidového komisaře vojenství a vojenského námořnictva, byl předsedou revoluční vojenské rady republiky, členem politického byra ústředního výboru a členem exekutivy Komunistické internacionály. V roce 1918 se stavěl proti brestlitevskému míru, v letech 1920—1921 vedl frakční boj proti leninskému programu výstavby socialismu a proti generální linii strany, prohlašoval, že socialismus v SSSR nemůže zvítězit. V roce 1927 byl vyloučen ze strany, v roce 1929 za protisovětskou činnost vypovězen ze SSSR a v roce 1932 zbaven sovětského občanství. — *40, 48, 50, 53, 63—65, 69—70, 77, 80—82, 84, 86, 88—89, 92—93, 100—102, 123—124, 148, 154, 159, 166—167, 177—178, 186—187, 189—190, 205, 207, 209, 226—227, 231, 241—244, 305, 319—320, 337—338, 343, 361, 365, 368, 379, 383—384, 401*

Tuchačevskij M.N. (1893—1937) — člen KSR(b) od roku 1918, sovětský vojenský činitel a teoretik, maršál Sovětského svazu. V letech 1918—1919 byl postupně velitelem 1., 5. a 8. armády. Začátkem roku 1920 byl velitelem Kavkazského a později Západního frontu. V roce 1921 působil jako náčelník Vojenské akademie Dělnicko-rolnické rudé armády, od ledna 1922 velel vojskům Západního frontu, později zastupoval náčelníka štábu Dělnicko-rolnické rudé armády a velel vojskům západního vojenského okruhu. Od roku 1931 byl náměstkem lidového komisaře vojenství a vojenského námořnictva a místopředsedou Revoluční vojenské rady SSSR. — *160, 241, 289*

Turati Filippo (1857—1932) — pracovník italského dělnického hnutí, spoluzakladatel Italské socialistické strany (1892); vedl její pravé, reformistické křídlo. V roce 1896 byl zvolen do parlamentu; stál v čele skupiny socialistů-reformistů. Za první světové války patřil k centristům. K Říjnové revoluci se stavěl negativně. Po rozkolu v Italské socialistické straně (1922) se stal čelným představitelem reformistické Unitární socialistické strany. V roce 1926 emigroval do Francie. — *255*

Tyrkov A. V. (1859—1924) — člen organizace Narodnaja volja od roku 1879. V roce 1881 byl za podíl na atentátu na cara Alexandra II.

zatčen a vězněn v Petropavlovské pevnosti, v roce 1883 vypovězen na východní Sibiř. V roce 1904 mu bylo doživotní vyhnanství zkráceno na dvacet let. — *258*

Uljanov D. I. (Dmitrij Iljič) (1874—1943) — člen SDDSR od roku 1894, mladší bratr V. I. Lenina, povoláním lékař. V letech 1905—1907 byl členem simbirského výboru bolševiků, později pracoval jako lékař v Serpuchovu a ve Feodosii a udržoval stálé spojení s ústředními organizacemi bolševiků. V roce 1914 byl mobilizován; mezi vojáky šířil revoluční myšlenky. Po Říjnové revoluci pracoval ve stranických orgánech a sovětech na Krymu, od roku 1921 v lidovém komisariátu zdravotnictví v Moskvě; v letech 1925—1930 působil na Komunistické univerzitě J. M. Sverdlova, od roku 1933 byl zaměstnán ve zdravotnickém oddělení Kremlu. Aktivně pracoval v Ústředním muzeu V. I. Lenina. — *268*

Uljanovová M. I. (1878—1937) — významná představitelka komunistické strany a sovětského státu, mladší sestra V. I. Lenina. Od března 1917 do jara 1929 byla členkou redakce a odpovědnou tajemnicí Pravdy. Na XIV. sjezdu VKS(b) byla zvolena členkou ústřední kontrolní komise, na XVII. sjezdu členkou komise státní kontroly. Byla rovněž členkou moskevského sovětu. V roce 1935 se stala členkou Ústředního výkonného výboru SSSR. — *234, 247—248*

Unšlicht I. S. (1879—1938) — člen SDDSR od roku 1900. V říjnových dnech 1917 byl členem vojenského revolučního výboru v Petrohradu. V roce 1918 byl členem ústředního výboru komunistické strany Litvy a Běloruska. Od roku 1919 vykonával různé odpovědné vojenské funkce: byl členem revoluční vojenské rady 16. armády a Západního frontu, dále Revoluční vojenské rady SSSR, náčelníkem zásobování Dělnicko-rolnické rudé armády, náměstkem lidového komisaře vojenství a vojenského námořnictva. V letech 1930—1935 pracoval v Nejvyšší národohospodářské radě, ve Státní plánovací komisi SSSR, byl náčelníkem Hlavní správy civilní letecké dopravy. — *79, 190*

Uratadze G. I. (nar. 1879) — menševik. Působil v Batumi a Tiflisu [Tbilisi], byl členem kavkazského oblastního výboru. V období menševické vlády v Gruzii patřil k vůdcům menševické strany. V roce 1918 byl členem zakavkazského sněmu, v roce 1919 členem ústavodárného shromáždění Gruzie a redaktorem ústředního orgánu menševické strany Ertoba [Jednota]. V květnu 1920 byl zmoc-

něncem gruzínské menševické vlády pro uzavření a podepsání mírové smlouvy s RSFSR.

Po nastolení sovětské moci v Gruzii emigroval a vyvíjel protisovětskou propagandu. V posledních letech života byl redaktorem časopisu Čveni droša [Náš prapor], vydávaného v Paříži, členem výkonného výboru gruzínské národní rady a zahraničního byra sociálně demokratické strany. — *212*

Ursin Niels Robert af (1854—1936) — významný činitel finského dělnického hnutí. Podílel se na založení Sociálně demokratické dělnické strany Finska (1899) a patřil k jejím vůdcům. Přeložil do finštiny několik prací K. Marxe a B. Engelse. Aktivně se účastnil finské dělnické revoluce v roce 1918, po jejím potlačení byl zbaven občanských práv a až do roku 1922 žil v emigraci. — *109—110*

Validov Ahmad-Zaki (nar. 1890) — jeden z vůdců buržoazně nacionalistického hnutí v Baškirii. V letech 1917—1918 stál v čele buržoazně nacionalistické vlády, která aktivně podporovala ozbrojený boj proti sovětské moci. V lednu 1919 přešel pod vlivem narůstajícího baškirského revolučního hnutí na stranu sovětské moci, svůj vliv na masy si však chtěl zachovat. Vstoupil do KSR(b), stal se členem vojenského revolučního výboru Baškirské sovětské republiky a později jeho předsedou. Snažil se prosazovat své nacionalistické názory. V roce 1920 uprchl se skupinou svých stoupenců do Turkestánu a posléze do Turecka. — *62—63*

Vanderlip Washington B. (nar. 1866) — inženýr, představitel amerických průmyslových kruhů; přijel do Sovětského Ruska v roce 1920 s návrhem uzavřít koncesní smlouvu na těžbu ropy a uhlí na Kamčatce. — *310, 328*

Vasiljev — viz Vasiljev-Južin M. I.

Vasiljev-Južin M. I. (1876—1937) — člen SDDSR od roku 1898. Účastnil se první ruské revoluce 1905—1907. Po únorové revoluci 1917 byl místopředsedou sovětu v Saratově a předsedou tamějšího guberniálního výboru SDDSR(b). Po Říjnové revoluci pracoval v kolegiu lidového komisariátu vnitra; byl členem revoluční vojenské rady 15. armády. Později působil v orgánech prokuratury. V letech 1924—1937 zastával funkci místopředsedy Nejvyššího soudu SSSR. — *221*

Vejsbrod B. S. (1874—1942) — člen SDDSR od roku 1904, povo-

láním chirurg. V letech 1919—1920 vykonával funkci předsedy mimořádné komise pro boj s epidemiemi na turkestánské a jihozápadní frontě. Od roku 1922 byl profesorem 2. moskevského lékařského institutu a primářem 2. městské nemocnice (viz též sv. 50). — *71, 96, 110—111*

VENNOLA — *189*

VEVER E. J. (1882—1937) — člen SDDSR(b) od roku 1917, dělník. V říjnu 1917 vstoupil do Rudé gardy. V letech 1918—1924 byl správcem sanatoria Gorki. Později pracoval v různých stranických a hospodářských orgánech. — *259*

VINOGRADOV A. A. (nar. 1883) — učitel, aktivní zastánce sovětské moci ve vesjegonském újezdu Tverské gubernie [Tver — dnes Kalinin]. V roce 1920 byl předsedou odborového svazu pracovníků školství a osvěty ve vesjegonském újezdu. — *179*

VINTER A. V. (1878—1958) — sovětský inženýr a vědec, odborník na výstavbu a využití elekráren. Po Říjnové revoluci vedl výstavbu Šaturské elektrárny na využití rašeliny, budované na Leninův příkaz. V letech 1927—1932 vedl výstavbu Dněprogesu. V roce 1932 se stal řádným členem Akademie věd SSSR. — *131*

VIVJEN L. S. (1887—1966) — sovětský herec, režisér a pedagog, národní umělec SSSR. Členem KSSS se stal v roce 1954. Od roku 1913 byl členem, od roku 1937 režisérem Alexandrinského divadla (později Leningradské akademické činoherní divadlo A. S. Puškina). — *137*

VLADIMIROV M. K. (vl. jm. Šejnfinkel) (1879—1925) — sociální demokrat, bolševik, člen SDDSR od roku 1903. Za revoluční činnost byl doživotně vypovězen na Sibiř, ale v roce 1908 uprchl z vyhnanství do ciziny. V roce 1911 se s bolševiky rozešel. Po únorové revoluci 1917 se vrátil do Ruska, patřil k mezirajonovcům a spolu s nimi byl na VI. sjezdu přijat do KSR(b). Po Říjnové revoluci zastával řadu odpovědných funkcí, roku 1919 byl mimořádným komisařem železnic a předsedou zvláštní zásobovací komise Jižního frontu (viz též sv. 35, sv. 48). — *52—53, 127*

VLADIMIRSKIJ M. F. (1874—1951) — člen SDDSR od roku 1895. Po Říjnové revoluci byl členem předsednictva CÚVV a náměstkem li-

dového komisaře vnitra RSFSR (viz též sv. 39). — *65, 165, 217, 221, 291*

Vojevodin P. I. (1884—1964) — člen SDDSR od roku 1899. V roce 1919 byl zmocněncem ÚV KSR(b) a politickým komisařem agitačního vlaku Říjnová revoluce. V roce 1921 pracoval v Hlavním výboru pro politickou osvětu při lidovém komisariátu školství a osvěty RSFSR. V letech 1922—1939 se zabýval publicistickou, vydavatelskou a knihovnickou činností. — *39*

Vollenberg G. L. (1890—1940) — člen KSR(b) od roku 1918. V letech 1919—1922 byl komisařem a vedoucím moskevské telefonní sítě a členem kolegia lidového komisariátu pošt a telegrafů. V letech 1922—1924 zastával funkci náčelníka Správy spojů Severokavkazského kraje. V letech 1931—1935 pracoval v lidovém komisariátu těžkého průmyslu SSSR, později řídil trast azbestového průmyslu. — *165—166, 249*

Volodičovová M. A. (1881—1973) — členka SDDSR od roku 1917. Pracovala v sekretariátu VII. (dubnové) konference strany. Na VI. sjezdu strany byla přítomna jako zapisovatelka. Po Říjnové revoluci byla do července 1918 sekretářkou tiskového byra rady lidových komisařů. Od roku 1918 do roku 1924 pracovala jako písařka v RLK. V letech 1924—1928 pracovala v Institutu V. I. Lenina [dnes Institut marxismu-leninismu při ÚV KSSS]. — *236*

Volnyj Ivan (vl. jm. Vladimirov I. J.) (1885—1931) — ruský realistický spisovatel. V roce 1903 se stal členem eserské strany. V roce 1908 byl za atentát na mcenského újezdního policejního náčelníka vypovězen na Sibiř, odkud uprchl do zahraničí. Na ostrově Capri se setkal s A. M. Gorkým a pod jeho vlivem se začal s esery rozcházet. V roce 1917 se vrátil do Ruska; zabýval se literární činností. — *90*

Vorovskij V. V. (1871—1923) — profesionální revolucionář, význačný pracovník bolševické strany, sovětský diplomat, publicista a literární kritik. Po Říjnové revoluci pracoval jako diplomat ve skandinávských zemích (1917—1919) a v Itálii (1921—1923). V letech 1919—1920 řídil Státní nakladatelství. 10. května 1923 byl v Lausanne zavražděn bělogvardějcem (viz též sv. 10). — *47, 91—92, 112, 155, 233, 244, 270, 275, 312, 336, 368, 392*

Voznesenskij A. N. — pracovník lidového komisariátu zahraničních

tován (viz též sv. 45). — *48—49, 55, 71, 73, 80, 83, 84, 86, 88, 92—93, 95, 98, 100—101, 104, 109, 116, 123—124, 153, 180, 198, 230, 260—261, 265, 267, 270—272, 284, 300—301, 309—310, 338, 342, 370*

Zul B. G. — roku 1918 předseda kolegia Hlavní správy vodní dopravy, roku 1919 vedl politické oddělení jižní skupiny vojsk Východního frontu, poté byl členem revoluční vojenské rady 13. armády. V září 1920 působil jako zmocněnec CÚVV a lidového komisariátu zásobování v Povolží. — *102*

Žarko A. M. (1889—1939) — člen SDDSR od roku 1904. V letech 1907—1917 stranicky pracoval v továrně na opravu parních lokomotiv v Poltavě. V roce 1917 byl členem poltavského sovětu, v roce 1918 členem ústředního výkonného výboru Celoruského svazu železničářů a v roce 1919 lidovým komisařem dopravy na Ukrajině. V dalších letech vykonával různé odpovědné funkce v hospodářském aparátu. — *46*

Žuk I. P. (1887—1919) — anarchista. Do revolučního hnutí se zapojil po roce 1905. V roce 1909 byl odsouzen k trestu smrti, který mu byl změněn na doživotní vyhnanství. Vyhnanství si odbýval ve Smolensku a ve Šlisselburské pevnosti; po únorové revoluci 1917 byl osvobozen. Pracoval v továrně na výrobu střelného prachu, kde se osvědčil jako schopný organizátor dělníků. Za Juděničova útoku na Petrohrad se podílel na obraně města, byl zvláštním zmocněncem petrohradského výboru obrany. — *95*

ZEMĚPISNÉ NÁZVY

Dříve	*Nyní*
Baronsk (Jekatěrinenštadt)	Marx
Caricyn	Volgograd
Dvinsk	Daugavpils
Gžatsk	Gagarin
Jamburg	Kingisepp
Jekatěrinburg	Dněpropetrovsk
Marxštadt	Marx
Nikolajevsk	Pugačov
Nižnij Novgorod	Gorkij
Novonikolajevsk	Novosibirsk
Polotňanyj Zavod	Polotňanyj
Revel	Tallin
Samara	Kujbyšev
Simbirsk	Uljanovsk
Sormovo	od r. 1928 součást Gorkého
Tiflis	Tbilisi
Vjatka	Kirov

OBSAH

Předmluva 7—14

1919

1 TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ VÝCHODNÍHO FRONTU. *1. července* 17
2 TELEGRAM M. V. FRUNZEMU. *1. července* 18
*3 TELEGRAM POROCHOVSKÉMU OBVODNÍMU SOVĚTU. *2. července* 18
4 TELEGRAM V. V. KURAJEVOVI, V. A. RADUSOVI-ZEŇKOVIČOVI A K. I. PLAKSINOVI. *2. července* 19
5 A. D. CJURUPOVI. *3. července* 19
6 TELEGRAM CH. G. RAKOVSKÉMU. *5. července* 20
7 A. M. GORKÉMU. *5. července* 20
8 E. M. SKLJANSKÉMU. *5. července* 21
9 TELEGRAM V. A. RADUSOVI-ZEŇKOVIČOVI. *8. července* 22
10 VÝKONNÉMU VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V NIŽNÍM NOVGORODU. *8. července* 23
11 TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ JIŽNÍHO FRONTU. *8. července* 24
12 E. M. SKLJANSKÉMU. *8. července* 24—25
13 TELEGRAM DO NIŽNÍHO NOVGORODU. *8. července* 25
14 A. M. GORKÉMU. *8. července* 26
15 L. B. KAMENĚVOVI. *8. nebo 9. července* 26
16 TELEGRAM PŘEDSEDOVI VÝKONNÉHO VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V NIŽNÍM NOVGORODU, PŘEDSEDOVI VOLŽSKÉ ZÁSOBOVACÍ KOMISE, GUBERNIÁLNÍMU KOMISAŘI ZÁSOBOVÁNÍ,

* Dokumenty označené hvězdičkou jsou uveřejněny poprvé.

GUBERNIÁLNÍMU VOJENSKÉMU KOMISAŘI. *9. července* 27
17 TELEGRAM V. A. RADUSOVI-ZEŇKOVIČOVI. *11. července* 28
*18 TELEGRAM CH. G. RAKOVSKÉMU, N. I. PODVOJSKÉMU A VŠEM UKRAJINSKÝM VOJENSKÝM KOMISAŘŮM. *11. července* 29
19 TELEGRAM TULSKÉMU SJEZDU KOVODĚLNÍKŮ. *11. července* 29—30
20 TELEGRAM OBLASTNÍ SPRÁVĚ VODNÍ DOPRAVY V NIŽNÍM NOVGORODU. *12. července* 30
21 TELEGRAM J. V. STALINOVI. *15. července* 31
22 J. S. HANECKÉMU. *16. července* 31
1 31
2 31
*23 TELEGRAM CH. G. RAKOVSKÉMU. *16. července* 32
24 TELEGRAM VOJENSKÉMU KOMISAŘI 25. DIVIZE. *16. července* 32
25 TELEGRAM M. M. LAŠEVIČOVI A K. K. JURENĚVOVI. *17. července* 33
26 TELEGRAM J. V. STALINOVI. *17. července* 33
27 A. M. GORKÉMU. *18. července* 34
28 ROZHODNUTÍ NA TELEGRAMU J. V. STALINA. *18. července* 34—35
29 TELEGRAM J. V. STALINOVI. *18. července* 35
30 TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ VÝCHODNÍHO FRONTU. *19. července* 36
*31 ZÁZNAM NA ÚČTU HOSPODÁŘSKÉHO ODBORU MOSKEVSKÉ MIMOŘÁDNÉ KOMISE. *19. července* 36—37
32 V. P. MILJUTINOVI A P. I. POPOVOVI. *22. července* 37
33 L. A. FOTIJEVOVÉ. *22. července* 38
34 TELEGRAM M. V. FRUNZEMU. *25. července* 38
35 TELEGRAM N. V. KRYLENKOVI. *25. července* 39
36 POZNÁMKA A ROZHODNUTÍ NA TELEGRAMU P. I. VOJEVODINA. *25. července* 39
37 TELEGRAM L. D. TROCKÉMU. *28. července* 40
*38 TELEGRAM L. D. TROCKÉMU. *29. července* 40
39 A. M. GORKÉMU. *31. července* 41—44
40 BÉLOVI KUNOVI. *Koncem července* 45
41 TELEGRAM A. P. ROZENGOLCOVI. *1. srpna* 45—46

42 TELEGRAM BOGDAŤJANOVI A A. G. ŠLICHTEROVI. *2. srpna* 46
*43 G. V. ČIČERINOVI. *3. nebo 4. srpna* 47
44 ROZHODNUTÍ NA DOPISU KOMISE PRO ZÁLEŽITOSTI SIBIŘE. *5. srpna* 47
45 L. D. TROCKÉMU. *7. srpna* 48
46 TELEGRAM G. J. ZINOVJEVOVI. *7. srpna* 48
47 G. J. ZINOVJEVOVI. *7. srpna* 49
48 ORGANIZAČNÍMU BYRU ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b). *8. srpna* 49
49 TELEGRAM JEVECKÉMU. *8. srpna* 50
50 TELEGRAM L. D. TROCKÉMU. *9. srpna* 50—51
51 E. M. SKLJANSKÉMU. *10. srpna* 51
52 TELEGRAM I. T. SMILGOVI, M. M. LAŠEVIČOVI A A. G. SOKOLNIKOVOVI. *13. srpna* 52
53 J. D. STASOVOVÉ. *13. srpna* 52
54 M. K. VLADIMIROVOVI. *14. srpna* 52—53
*55 TELEGRAM I. T. SMILGOVI. Nejdříve *16. srpna* 53
56 TELEGRAM VÝKONNÉMU VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU VE VORONĚŽI. *20. srpna* 54
*57 TELEGRAM REVOLUČNÍM VOJENSKÝM RADÁM 10. A 4. ARMÁDY. *20. srpna* 54
58 ZEMĚDĚLSKÉ SEKCI ZÁSOBOVACÍHO ODBORU PŘI MOSKEVSKÉM SOVĚTU. *23. srpna* 55
59 TELEGRAM G. J. ZINOVJEVOVI. *26. srpna* 55
60 TELEGRAM N. OSINSKÉMU. *26. srpna* 56
61 TELEGRAM PŘEDSEDOVI PETROHRADSKÉ GUBERNIÁLNÍ MIMOŘÁDNÉ KOMISE. *26. srpna* 56
62 POKYN SEKRETÁŘCE. *26. nebo 27. srpna* 57
63 TELEGRAM SIMBIRSKÉ GUBERNIÁLNÍ MIMOŘÁDNÉ KOMISI. *28. srpna* 57
64 TELEGRAM M. M. LAŠEVIČOVI. *28. srpna* 57
65 E. M. SKLJANSKÉMU. *30. srpna* 58
66 RADIOTELEGRAM VÝKONNÉMU VÝBORU V TAŠKENTU. *30. srpna* 58—59
67 POKYN SEKRETÁŘCE A VZKAZ E. M. SKLJANSKÉMU. *Koncem srpna* 59
68 INSTRUKCE S. M. KIROVOVI. *V srpnu* 60
69 E. M. SKLJANSKÉMU A I. T. SMILGOVI. *V létě* 60

*70 TELEGRAM J. V. STALINOVI. *1. září* 60—61
*71 N. N. KRESTINSKÉMU. *Nejdříve 1. září* 61
72 G. V. ČIČERINOVI. *Nejdříve 2. září* 61
73 E. M. SKLJANSKÉMU. *4. září* 62
74 TELEGRAM BAŠKIRSKÉMU REVOLUČNÍMU VÝBORU. *5. září* 62—63
75 TELEGRAM L. D. TROCKÉMU, L. P. SEREBRJAKOVOVI A M. M. LAŠEVIČOVI. *6. září* 63
76 VŠEM ČLENŮM KOLEGIÍ A LIDOVÝM KOMISAŘŮM VŠECH KOMISARIÁTŮ. *6. září* 63—64
77 TELEGRAM PŘEDSEDOVI VÝKONNÉHO VÝBORU VASILKOVSKÉ VOLOSTI TICHVINSKÉHO ÚJEZDU. *6. září* 64
78 POZNÁMKY NA ZPRÁVĚ K. F. MARTINOVIČE A VZKAZ L. D. TROCKÉMU, F. E. DZERŽINSKÉMU A ÚV KSR(b). *12. září* 64—65
79 J. V. STALINOVI A M. F. VLADIMIRSKÉMU. *12. září* 65
*80 A. M. GORKÉMU. *15. září* 65—68
81 S. I. GUSEVOVI. *16. září* 68—69
*82 L. D. TROCKÉMU, L. P. SEREBRJAKOVOVI, M. M. LAŠEVIČOVI. *16. září* 69—70
83 M. F. ANDREJEVOVÉ. *18. září* 70
*84 P. D. MALKOVOVI. *18. září* 71
*85 A. M. GORKÉMU. *Nejdříve 26. září* 71
86 MÍSTOPŘEDSEDOVI NEJVYŠŠÍ NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ RADY. *30. září* 72
87 E. M. SKLJANSKÉMU. *V září* 72—73
88 TELEGRAM G. J. ZINOVJEVOVI. *2. října* 73
89 I. T. SMILGOVI. *4. října* 73—74
90 TELEGRAM GUBERNIÁLNÍMU VÝBORU KSR(b) A VÝKONNÉMU VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V ORENBURGU. *8. října* 74
*91 SOUDRUHŮM Z VÝKONNÉHO VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V PETROHRADU. *10. října* 74—75
92 TELEGRAM I. N. SMIRNOVOVI A M. V. FRUNZEMU. *13. října* 75
93 TELEGRAM VÝKONNÉMU VÝBORU PETROHRADSKÉHO SOVĚTU. *14. října* 76
94 HOLANDSKÝM KOMUNISTŮM. *14. října* 76
95 V. A. AVANĚSOVOVI, E. M. SKLJANSKÉMU,

M. I. ROGOVOVI, F. F. SYROMOLOTOVOVI A V. P. MILJUTINOVI. *15. října* 77
96 E. M. SKLJANSKÉMU. *15. října* 78
97 E. M. SKLJANSKÉMU, N. A. SEMAŠKOVI A L. B. KAMENĚVOVI. *15. října* 78—79
98 POZNÁMKA NA DOPISU G. K. ORDŽONIKIDZEHO. *Nejdříve 15. října* 79
99 TELEGRAM PŘEDSEDOVI VÝKONNÉHO VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V NIŽNÍM NOVGORODU. *Nejdříve 15. října* 79—80
100 TELEGRAM G. N. KAMINSKÉMU. *16. října* 80
101 L. D. TROCKÉMU. *17. října* 80—81
102 ROZHODNUTÍ NA TELEGRAMU I. N. SMIRNOVA. *17. října* 81
103 TELEGRAM M. V. FRUNZEMU. *18. října* 82
104 TELEGRAM L. D. TROCKÉMU. *18. října* 82
105 TELEGRAM G. J. ZINOVJEVOVI. *18. října* 83
106 TELEGRAM B. I. GOLDBERGOVI. *19. října* 83
*107 TELEGRAM A. D. NAGLOVSKÉMU. *19. října* 84
108 G. N. KAMINSKÉMU, D. P. OSKINOVI A V. I. MEŽLAUKOVI. *20. října* 84—85
109 TELEGRAM L. D. TROCKÉMU A G. J. ZINOVJEVOVI. *20. října* 86
110 TELEGRAM DO PERMU A JEKATĚRINBURGU. *20. října* 86—87
111 TELEGRAM I. N. SMIRNOVOVI. *21. října* 87
112 TELEGRAM V. M. GITTISOVI A A. I. POŤAJEVOVI. *21. října* 88
113 L. D. TROCKÉMU. *22. října* 88—89
114 L. D. TROCKÉMU. *22. října* 89
115 VŠEM ČLENŮM POLITICKÉHO BYRA ÚV KSR(b). *22. října* 90
116 TELEGRAM PŘEDSEDOVI VÝKONNÉHO VÝBORU ORELSKÉHO SOVĚTU. *22. října* 90
*117 G. J. SOKOLNIKOVOVI. *Nejdříve 22. října* 91
118 V. V. VOROVSKÉMU. *24. října* 91—92
119 TELEGRAM L. D. TROCKÉMU A G. J. ZINOVJEVOVI. *24. října* 92—93
120 LIDOVÉMU KOMISARIÁTU PRO NÁRODNOSTNÍ ZÁLEŽITOSTI. *25. října* 93
121 REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ JIŽNÍHO FRONTU. *25. října* 93—94
122 TELEGRAM K. A. PETERSONOVI. *25. října* 94

123 G. J. ZINOVJEVOVI. *Po 25. říjnu* 95
124 TELEGRAM ÚJEZDNÍ ZÁSOBOVACÍ RADĚ V PUGAČOVU. *26. října* 95
125 VŠEM SOVĚTSKÝM INSTITUCÍM A VOJENSKÝM ÚŘADŮM. *27. října* 96
*126 F. A. ROTŠTEJNOVI. *27. října* 96
127 N. A. SEMAŠKOVI. *27. října* 97
*128 V. A. KUGUŠEVOVI. *28. října* 97
*129 TELEGRAM D. N. AVROVOVI, J. CH. PETERSOVI A V. G. GROMANOVI. *28. října* 98
130 VELITELI KREMLU. *29. října* 98—99
131 TELEGRAM VÝKONNÉMU VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V RJAZANI. *30. října* 99
132 POKYN SEKRETÁŘCE. *31. října* 99
133 Z. P. SOLOVJOVOVI. *1. listopadu* 100
134 TELEGRAM L. D. TROCKÉMU A G. J. ZINOVJEVOVI. *1. listopadu* 100—101
135 TELEGRAM I. N. SMIRNOVOVI. *1. listopadu* 101
136 TELEGRAM B. I. GOLDBERGOVI. *1. listopadu* 101
137 TELEGRAM M. V. FRUNZEMU. *2. listopadu* 102
138 L. D. TROCKÉMU. *Nejpozději 6. listopadu* 102
139 TELEGRAM VÝKONNÉMU VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V SIMBIRSKU. *8. listopadu* 103
140 TELEGRAM G. J. ZINOVJEVOVI. *10. listopadu* 104
141 VZÁJEMNÉ VZKAZY V. I. LENINA A M. N. POKROVSKÉHO. *11. listopadu* 104—105
142 TELEGRAM N. P. BRJUCHANOVOVI. *11. listopadu* 105
143 HLAVNÍMU VÝBORU PRO RAŠELINU. *11. listopadu* 105—106
144 A. S. JENUKIDZEMU. L. B. KAMENĚVOVI A J. D. STASOVOVÉ. *12. listopadu* 106
145 POKYN SEKRETÁŘCE. *Nejdříve 17. listopadu* 106
*146 J. M. POPOVOVÉ. *20. listopadu* 107
147 TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ 3. ARMÁDY, GUBERNIÁLNÍMU KOMISAŘI ZÁSOBOVÁNÍ V PERMU, KOMISAŘI PERMSKÉ DRÁHY

A GUBERNIÁLNÍMU KOMISAŘI ZÁSOBOVÁNÍ V JEKATĚRINBURGU. *20. listopadu* 108
*148 F. E. DZERŽINSKÉMU. *21. listopadu* 109
149 A. S. JENUKIDZEMU. *21. listopadu* 109—110
150 TELEGRAM B. S. VEJSBRODOVI. *25. listopadu* 110
151 N. A. SEMAŠKOVI. *27. listopadu* 110—111
152 V. P. MILJUTINOVI. *27. listopadu* 111—112
*153 ORGANIZAČNÍMU BYRU ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b). *3. prosince* 112
154 A. S. JENUKIDZEMU. *5. prosince* 112—113
155 PŘEDSEDNICTVU VII. SJEZDU SOVĚTŮ. *Mezi 5. až 9. prosincem* 113
156 ORGANIZAČNÍMU BYRU ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b). *10. prosince* 113
157 TELEGRAM Š. Z. ELIAVOVI, J. E. RUDZUTAKOVI A V. V. KUJBYŠEVOVI. *11. prosince* 114
158 A. J. BĚLEŇKÉMU. *11. prosince* 114
159 S. D. MARKOVOVI. *11. prosince* 115
160 POZNÁMKY NA TELEGRAMU A. K. PAJKESE A VZKAZ ORGANIZAČNÍMU BYRU ÚV KSR(b). *Mezi 11.—16. prosincem* 115
161 G. J. ZINOVJEVOVI. *15. prosince* 116
162 TELEGRAM I. N. SMIRNOVOVI. *15. prosince* 116—117
163 TELEGRAM NÁČELNÍKOVI VOJENSKÉ DOPRAVY 5. a 3. ARMÁDY. *16. prosince* 117
164 POKYN SEKRETÁŘCE. *16. prosince* 117—118
165 L. B. KRASINOVI. *17. prosince* 118
*166 L. B. KRASINOVI. *17. nebo 24. prosince* 118
167 D. I. KURSKÉMU. *Mezi 17.—23. prosincem* 119—120
1 119
2 119
*168 ORGANIZAČNÍMU BYRU ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b). *Nejpozději 18. prosince* 120
169 A. B. CHALATOVOVI. *19. prosince* 121
170 Š. Z. ELIAVOVI. *19. prosince* 121
171 TELEGRAM DO RJAZANĚ. *21. prosince* 122—123
*172 MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ. *22. prosince* 123
173 G. J. ZINOVJEVOVI. *23. prosince* 123—124

174 ROZHODNUTÍ NA DOPISU A. V. LUNAČARSKÉHO. *24. nebo 25. prosince* 124—125
175 POKYN SEKRETÁŘCE. *Nejdříve 25. prosince* 125
176 POLYGRAFICKÉMU ODBORU NEJVYŠŠÍ NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ RADY. *26. prosince* 125
177 TELEGRAM I. N. SMIRNOVOVI. *26. prosince* 126
178 DODATEK K TELEGRAMU A. S. KISELJOVA. *26. prosince* 126—127
179 TELEGRAM T. V. SAPRONOVOVI. *26. prosince* 127—128
180 G. M. KRŽIŽANOVSKÉMU. *26. prosince* 128—131
*181 G. V. ČIČERINOVI. *27. prosince* 131
182 TELEGRAM M. M. LITVINOVOVI. *28. prosince* 131—132
183 ÚSTŘEDNÍMU KOLEGIU AGITAČNÍCH STŘEDISEK. *30. prosince* 132

1920

184 S. B. BRIČKINOVÉ. *Začátkem ledna* 133
185 POZNÁMKY NA TELEGRAMU I. N. SMIRNOVA A POKYN SEKRETÁŘCE. *1. ledna* 133—134
186 POKYN SEKRETÁŘCE. *2. ledna* 134
187 VÝKONNÉMU VÝBORU ÚJEZDNÍHO SOVĚTU V PODOLSKU. *2. ledna* 134
188 POKYN SEKRETÁŘCE. *2. ledna* 135
189 G. V. ČIČERINOVI. *4. ledna* 135—136
190 V. D. BONČOVI-BRUJEVIČOVI. *4. ledna* 137
191 TELEGRAM G. J. BOKIJOVI. *4. ledna* 137
192 POZNÁMKY NA TELEGRAMU V. M. SVERDLOVA A VZKAZ HLAVNÍ SPRÁVĚ UHELNÉHO PRŮMYSLU. *4. ledna* 138
193 A. I. SVIDĚRSKÉMU. *5. ledna* 139
194 ČLENŮM POLITICKÉHO BYRA ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b). *Mezi 5. až 23. lednem* 139
195 POZNÁMKY NA TELEFONOGRAMU ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU TUKOVÉHO PRŮMYSLU PŘI NEJVYŠŠÍ NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ RADĚ. *10. ledna* 140
196 TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ 3. ARMÁDY. *12. ledna* 141

197 TELEGRAM I. N. SMIRNOVOVI. *12. ledna* 141—142
198 VŠEM ČLENŮM RADY LIDOVÝCH KOMISAŘŮ. *12. ledna* 142
199 POZNÁMKA A ROZHODNUTÍ NA TELEGRAMU S. I. SYRCOVA. *Mezi 13.—15. lednem* 142—143
200 S. D. MARKOVOVI. *14. ledna* 143
201 HLAVNÍ SPRÁVĚ UHELNÉHO PRŮMYSLU. *14. ledna* 143
202 M. N. POKROVSKÉMU. *15. ledna* 144
*203 HLAVNÍMU VÝBORU ROPNÉHO PRŮMYSLU PŘI NEJVYŠŠÍ NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ RADĚ. *15. ledna* 144—145
204 TELEGRAM K. G. MJASKOVOVI. *15. ledna* 145
205 CELORUSKÉ ÚSTŘEDNÍ RADĚ ODBORŮ. *16. ledna* 146
206 TELEGRAM VÝKONNÉMU VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V KAZANI. *16. ledna* 147
207 DOVĚTEK K TELEGRAMU L. D. TROCKÉHO. *17. ledna* 148
208 A. V. LUNAČARSKÉMU. *18. ledna* 148
209 POKYN SEKRETÁŘCE. *18. ledna* 149
210 L. B. KAMENĚVOVI. *20. ledna* 149
211 S. B. BRIČKINOVÉ. *21. ledna* 149
*212 N. N. KRESTINSKÉMU. *Nejpozději 23. ledna* 150
213 POKYN SEKRETÁŘCE. *23. ledna* 150
214 TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ 1. PRACOVNÍ ARMÁDY. *23. ledna* 150—151
215 TELEGRAM VOJENSKÝM A HOSPODÁŘSKÝM ORGANIZACÍM V PETROHRADU. *Nejdříve 23. ledna* 151—152
216 ČLENŮM KOLEGIÍ LIDOVÉHO KOMISARIÁTU ZÁSOBOVÁNÍ A ÚSTŘEDNÍHO SVAZU SPOTŘEBNÍCH DRUŽSTEV. *26. ledna* 152—153
217 POKYN SEKRETÁŘCE. *26. ledna* 153
218 RUSKÉ TISKOVÉ AGENTUŘE. *27. ledna* 153
219 TELEGRAM I. N. SMIRNOVOVI A M. I. FRUMKINOVI. *29. ledna* 154
220 A. LOMOVOVI. *30. ledna* 155
221 V. D. BONČOVI-BRUJEVIČOVI. *Koncem ledna* 155—156

222 TELEGRAM G. I. PETROVSKÉMU A L. P. SEREBRJAKOVOVI. *4. února* 156
223 TELEGRAM PŘEDSEDOVI VÝKONNÉHO VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V NIŽNÍM NOVGORODU. *5. února* 157
224 TELEGRAM PŘEDSEDOVI MIMOŘÁDNÉ KOMISE V NIŽNÍM NOVGORODU. *5. února* 157—158
225 M. A. BONČOVI-BRUJEVIČOVI. *5. února* 158
226 TELEGRAM S. T. KOVYLKINOVI. *7. února* 159
227 TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ PRACOVNÍ ARMÁDY. *10. února* 159
228 TELEGRAM J. V. STALINOVI. *10. února* 160
229 TELEGRAM B. I. GOLDBERGOVI. *10. února* 160—161
230 S. P. SEREDOVI A A. D. CJURUPOVI. *14. února* 161—162
231 TELEGRAM J. V. STALINOVI. *16. února* 162
232 TELEGRAM I. T. SMILGOVI A G. K. ORDŽONIKIDZEMU. *17. února* 163
233 N. P. BRJUCHANOVOVI. *17. února* 163
234 TELEGRAM J. V. STALINOVI. *18. února* 164
235 POKYN SEKRETÁŘCE. *Nejdříve 18. února* 165
236 G. L. VOLLENBERGOVI. *19. února* 165—166
237 TELEGRAM L. D. TROCKÉMU. *19. února* 166—167
238 ČLENŮM POLITICKÉHO BYRA ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b). *19. února* 167
239 TELEFONICKÁ DEPEŠE P. D. MALKOVOVI. *19. února* 168
240 TELEGRAM J. V. STALINOVI. *20. února* 169
241 TELEGRAM J.V. STALINOVI. *20. února* 169
242 TELEGRAM M. V. ZACHAROVOVI A A. V. BUDASSIMU. *21. února* 170
243 LIDOVÉMU KOMISARIÁTU DĚLNICKO-ROLNICKÉ INSPEKCE. *21. února* 170—171
244 TELEGRAM D. Z. MANUILSKÉMU. *22. února* 171
245 TELEGRAM J. V. STALINOVI. *22. února* 172
*246 TELEGRAM CH. G. RAKOVSKÉMU. *23. února* 172
247 POKYN SEKRETÁŘCE. *23. února* 173
248 TELEGRAM M. V. FRUNZEMU. *24. února* 173
249 ROZHODNUTÍ NA ZALYGINOVĚ TELEGRAMU. *Nejdříve 24. února* 174
250 TELEGRAM GUBERNIÁLNÍMU VÝBORU

STRANY A VÝKONNÉMU VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V SAMAŘE A V SARATOVĚ. *25. února* 175
251 ČLENŮM KOLEGIA LIDOVÉHO KOMISARIÁTU ZÁSOBOVÁNÍ. *25. února* 176
252 V. N. LOBOVOVÉ, A. J. MINKINOVI A J. M. JAROSLAVSKÉMU. *26. února* 176—177
253 A. M. NIKOLAJEVOVI. *Nejdříve 26. února* 177
254 TELEGRAM L. D. TROCKÉMU. *27. února* 177—178
255 TELEGRAM F. F. RASKOLNIKOVOVI. *27. února* 178
256 ČLENŮM KOLEGIA KOMISARIÁTU ZÁSOBOVÁNÍ. *27. února* 179
257 K. A. ALFEROVOVI. *27. února* 179
258 TELEGRAM G. J. ZINOVJEVOVI. *28. února* 180
259 TELEGRAM J. V. STALINOVI. *28. února* 180
*260 L. B. KAMENĚVOVI. *Koncem února—začátkem března* 181
261 TELEGRAM GUBERNIÁLNÍ MIMOŘÁDNÉ KOMISI V KAZANI. *1. března* 181
262 L. B. KRASINOVI. *Nejdříve 1. března* 182
*263 PRO LANSBURYHO. *2. března* 182
264 TELEGRAM M. I. FRUMKINOVI. *3. března* 182—183
*265 TELEGRAM I. T. SMILGOVI A G. K. ORDŽONIKIDZEMU. *3. března* 183
266 TELEGRAM N. N. KUZMINOVI. *5. března* 184
*267 S. J. ČUCKAJEVOVI. *5. března* 185
268 TELEGRAM GUBERNIÁLNÍ MIMOŘÁDNÉ KOMISI V KAZANI. *6. března* 185
269 TELEGRAM L. D. TROCKÉMU. *7. března* 186
*270 TELEGRAM L. D. TROCKÉMU. *Mezi 8.—20. březnem* 187
271 TELEGRAM I. N. SMIRNOVOVI. *9. března* 187
272 TELEGRAM A. LOMOVOVI. *9. března* 188
273 PŘÍKAZ LIDOVÝM KOMISARIÁTŮM. *10. března* 188—189
*274 POLITICKÉMU BYRU ÚV KSR(b). *11. března* 189
275 TELEGRAM L. D. TROCKÉMU. *11. března* 189—190
276 TELEGRAM I. S. UNŠLICHTOVI. *11. března* 190
277 TELEGRAM I. T. SMILGOVI A G. K. ORDŽONIKIDZEMU. *11. března* 191
278 G. M. KRŽIŽANOVSKÉMU. *14. března* 191—192

279 TELEGRAM F. F. RASKOLNIKOVOVI A S. M. KIROVOVI. *14. března* 193
280 E. M. SKLJANSKÉMU. *15. března* 193—194
281 TELEGRAM PŘEDSEDNICTVU CELOUKRAJINSKÉ KONFERENCE BOROŤBISTŮ. *16. března* 194
282 L. B. KRASINOVI. *16. března* 195
*283 L. B. KRASINOVI. *Po 16. březnu* 195
*284 NEZJIŠTĚNÉMU ADRESÁTOVI. *Po 16. březnu* 195—196
285 TELEGRAM I. T. SMILGOVI A G. K. ORDŽONIKIDZEMU. *17. března* 196
286 TELEGRAM I. J. KOTLJAKOVOVI. *19. března* 197
287 TELEGRAM A. M. GORKÉMU. *19. března* 197—198
288 TELEGRAM G. J. ZINOVJEVOVI A I. J. KOTLJAKOVOVI. *19. března* 198
289 TELEGRAM B. I. GOLDBERGOVI. *20. března* 199
290 E. M. SKLJANSKÉMU. *22. března* 199—200
*291 K. B. RADKOVI. *Nejdříve 23. března* 200
*292 TELEFONICKÁ DEPEŠE J. V. STALINOVI. *24. března* 200—201
*293 TELEGRAM A. J. ŠUMSKÉMU. *24. března* 201
294 CELORUSKÉMU ÚSTŘEDNÍMU VÝKONNÉMU VÝBORU. *24. března* 202
*295 VZKAZ ČLENŮM POLITICKÉHO BYRA ÚV KSR(b) S NÁVRHEM TEXTU TELEGRAMU Š. Z. ELIAVOVI A J. E. RUDZUTAKOVI. *24. března* 202
296 POKYN SEKRETÁŘCE. *24. března* 203
*297 A. I. SVIDĚRSKÉMU. *Nejdříve 24. března* 203
298 ROZHODNUTÍ NA DOPISU VEDENÍ LIGY PRO ZÁCHRANU DĚTÍ. *Nejdříve 24. března* 204
299 ORGANIZAČNÍMU BYRU ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b). *26. března* 204
300 A. I. RYKOVOVI. *28. března* 204—205
*301 L. D. TROCKÉMU. *28. března* 205
*302 I. I. ŠVARCOVI, J. A. JAKOVLEVOVI A OSTATNÍM. *31. března* 206
*303 N. N. KRESTINSKÉMU. *Nejpozději v březnu* 206
304 J. D. STASOVOVÉ. *Nejpozději v březnu* 207
305 A. D. CJURUPOVI. *Nejpozději v březnu* 207
306 A. M. NIKOLAJEVOVI. *V březnu* 208

*307 A. V. LUNAČARSKÉMU. *V březnu* 208
308 Š. M. MANUČARJANCOVÉ. *Nejdříve v dubnu* 208—209
309 TELEGRAM G. K. ORDŽONIKIDZEMU A VZKAZ L. D. TROCKÉMU. *2. dubna* 209
310 I. I. CHODOROVSKÉMU. *6. dubna* 209—210
311 V. V. ADORATSKÉMU. *6. dubna* 210
312 VELITELI ZÁLOŽNÍ ARMÁDY A VŠEM VOJENSKÝM A ŽELEZNIČNÍM ORGÁNŮM. *6. dubna* 211
313 TELEGRAM VÝKONNÉMU VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V SAMAŘE. *6. dubna* 211
314 M. I. LACISOVI. *6. dubna* 212
315 TELEGRAM G. K. ORDŽONIKIDZEMU. *15. dubna* 212—213
*316 TELEGRAM PŘEDSEDOVI VÝKONNÉHO VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU A GUBERNIÁLNÍ MIMOŘÁDNÉ KOMISI V SARATOVĚ. *15. dubna* 213
317 F. E. DZERŽINSKÉMU. *16. dubna* 214
318 V. D. BONČOVI-BRUJEVIČOVI. *16. dubna* 214
319 ROZHODNUTÍ NA DOPISU V. M. ANDERSONA. *16. nebo 17. dubna* 215
320 POZNÁMKY A ROZHODNUTÍ NA DOPISU A. V. LUNAČARSKÉHO. *17. dubna* 215—216
321 A. V. LUNAČARSKÉMU A MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ. *19. dubna* 216
322 TELEGRAMY G. L. PJATAKOVOVI. *20. dubna* 217
1 217
2 217
323 TELEGRAM SPRÁVĚ SPOJŮ RUDÉ ARMÁDY, REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ TURKESTÁNSKÉHO FRONTU, REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ 4. ARMÁDY, LIDOVÉMU KOMISARIÁTU POŠT A TELEGRAFŮ. *22. dubna* 218
324 PETROHRADSKÉMU SOVĚTU. *22. dubna* 218
325 L. M. KARACHANOVI A F. E. DZERŽINSKÉMU. *22. dubna* 219
326 V. P. MILJUTINOVI. *23. dubna* 219
1 219
2 219

327 K. A. TIMIRJAZEVOVI. *27. dubna* 220
*328 ROZHODNUTÍ NA VZKAZU L. B. KRASINA. *Před 28. dubnem* 220
329 POKYN SEKRETÁŘCE. *29. dubna* 221
330 G. V. ČIČERINOVI. *Začátkem května* 221
331 N. A. SEMAŠKOVI. *3. května* 222
332 TELEGRAM G. K. ORDŽONIKIDZEMU. *3. května* 225
*333 TELEGRAM F. KONOVI. *4. května* 225
334 TELEGRAM G. K. ORDŽONIKIDZEMU. *4. května* 226
*335 L. D. TROCKÉMU. *4. května* 226—227
336 P. I. POPOVOVI, A. L. ŠEJNMANOVI A K. M. ŠVEDČIKOVOVI. *5. května* 227
337 M. N. POKROVSKÉMU. *5. května* 227—228
338 SEKRETARIÁTU ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b). *Po 5. květnu* 228
339 V. P. MILJUTINOVI. *6. května* 228—229
*340 J. A. PREOBRAŽENSKÉMU. *6. května* 229
341 ROZHODNUTÍ NA TELEGRAMU I. E. GUKOVSKÉHO. *6. května* 229—230
342 ČLENŮM ORGANIZAČNÍHO BYRA ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b). *7. května* 230
343 BASINOVI. *7. května* 230
*344 TELEGRAM G. K. ORDŽONIKIDZEMU. *Mezi 7.—12. květnem* 231
*345 TELEGRAM L. B. KRASINOVI. *11. května* 231
346 TELEGRAM I. T. SMILGOVI. *12. května* 232
347 J. V. STALINOVI. *13. května* 232
348 SMĚRNICE LIDOVÝM KOMISARIÁTŮM. *15. května* 233
349 A. J. BADAJEVOVI. *16. května* 233
350 A. S. SERAFIMOVIČOVI. *21. května* 234
351 PETROHRADSKÝM SOUDRUHŮM. *23. května* 234—235
352 L. A. FOTIJEVOVÉ. *Nejdříve 25. května* 235
353 L. A. FOTIJEVOVÉ. *25. května* 236
354 RADIOTELEGRAM M. V. FRUNZEMU. *25. května* 236
355 VŠEM LIDOVÝM KOMISAŘŮM. *26. května* 237
356 REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ REPUBLIKY. *26. května* 237

357 L. A. FOTIJEVOVÉ. *27. května* 238
358 ROZHODNUTÍ NA TELEGRAMU REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADY KAVKAZSKÉHO FRONTU. *Nejdříve 27. května* 238
359 G. V. ČIČERINOVI. *30. května* 239
360 G. V. ČIČERINOVI. *30. května* 239
361 TELEGRAM DO ČERNOMOŘSKÝCH PŘÍSTAVŮ. *31. května* 240
362 TELEGRAM PŘEDSEDOVI VÝKONNÉHO VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V NIŽNÍM NOVGORODU. *31. května nebo 1. června* 240
363 TELEGRAM J. V. STALINOVI. *2. června* 241
*364 POKYN SEKRETÁŘCE. *2. června* 241
365 TELEGRAM G. K. ORDŽONIKIDZEMU. *3. června* 242
366 TELEGRAM G. K. ORDŽONIKIDZEMU. *3. června* 242
367 L. D. TROCKÉMU. *3. června* 242—243
368 N. N. KRESTINSKÉMU. *4. června* 243
369 V. V. VOROVSKÉMU A V. P. MILJUTINOVI. *4. června* 244
370 L. D. TROCKÉMU. *4. června* 244—245
1 244
2 245
*371 VÝMĚNA STRUČNÝCH VZKAZŮ S K. A. ALFEROVEM. *4. června* 245
*372 S. I. BOTINOVI. *4. června* 246
373 S. I. BOTINOVI. *4. června* 246—247
374 V. A. OBUCHOVI. *5. června* 247—248
375 TELEGRAM I. N. SMIRNOVOVI. *5. června* 248
376 G. L. VOLLENBERGOVI. *8. června* 249
*377 P. I. POPOVOVI. *8. června* 250
378 VZKAZ L. M. KARACHANOVI A TELEGRAM M. M. LITVINOVOVI A L. B. KRASINOVI. *9. června* 250—251
379 TELEGRAM VÝKONNÉMU VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU NEBO GUBERNIÁLNÍMU REVOLUČNÍMU VÝBORU V IRKUTSKU. *10. června* 251
*380 G. V. ČIČERINOVI. *11. června* 252
*381 VZKAZ SEKRETÁŘCE. *11. června* 252

382 D. I. LEŠČENKOVI. *12. června* 253
383 ODBORU PALIV PŘI MOSKEVSKÉM SOVĚTU. *16. června* 253—254
384 A. I. RYKOVOVI. *16. června* 254
385 PŘÍKAZ J. E. RUDZUTAKOVI. *18. června* 254
*386 A. M. GELLEROVI. *18. června* 255
*387 SPRÁVCI 2. DOMU SOVĚTŮ. *19. června* 256
388 B. G. KAPLUNOVI. *20. června* 256
389 M. N. POKROVSKÉMU. *20. června* 257
390 A. N. MEREŽINOVI. *Mezi 21. červnem—26. červencem* 257
391 LIDOVÉMU KOMISARIÁTU ZEMĚDĚLSTVÍ A LIDOVÉMU KOMISARIÁTU ZÁSOBOVÁNÍ. *22. června* 258
392 J. S. HANECKÉMU. *22. června* 259
393 TELEFONOGRAM VÝKONNÉMU VÝBORU ÚJEZDNÍHO SOVĚTU V PODOLSKU (MOSKEVSKÁ GUBERNIE). *22. června* 259
*394 G. V. ČIČERINOVI. *24. června* 260
395 G. J. ZINOVJEVOVI. *25. června* 260—261
396 TELEGRAM RADĚ 2. PRACOVNÍ ARMÁDY. *25. června* 261
397 SOVĚTSKÝM ORGÁNŮM NA SIBIŘI. *26. června* 261
398 VZKAZ SEKRETÁŘCE. *28. června* 262
399 TELEGRAM A. J. BADAJEVOVI A PŘÍKAZ D. I. KURSKÉMU. *29. června* 262
*400 A. M. NIKOLAJEVOVI. *29. června* 263
401 J. A. PREOBRAŽENSKÉMU. *29. června* 264
402 PŘEDSEDNICTVU MOSKEVSKÉHO SOVĚTU. *29. června* 264
403 G. K. ORDŽONIKIDZEMU. *29. nebo 30. června* 265
404 MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ. *30. června* 266
405 DODATKY K NOVIKOVOVU PŘÍKAZU. *V červnu* 266—267
*406 TELEGRAM G. J. ZINOVJEVOVI. *3. července* 267
407 L. A. FOTIJEVOVÉ. *3. července* 268
408 ROZHODNUTÍ NA DOPISU I. N. SMIRNOVA. *Mezi 3. a 13. červencem* 269
409 L. A. FOTIJEVOVÉ. *Po 3. červenci* 269

*410 TELEGRAM G. J. ZINOVJEVOVI. *4. července* 270
411 D. I. KURSKÉMU. *Nejdříve 4., nejpozději 11. července* 270
412 G. J. ZINOVJEVOVI. *Před 6. červencem* 271
1 271
2 271
3 271
413 G. J. ZINOVJEVOVI. *7. července* 271—272
*414 LIDOVÉMU KOMISARIÁTU DOPRAVY. *7. července* 272
415 A. M. NIKOLAJEVOVI. *Nejdříve 7. července* 273
416 M. M. GRUZENBERGOVI. *8. července* 273—274
*417 LIDOVÉMU KOMISARIÁTU ZDRAVOTNICTVÍ. *8. července* 274
418 ČLENŮM POLITICKÉHO BYRA ÚV KSR(b). *9. července* 275
419 L. B. KAMENĚVOVI A G. V. ČIČERINOVI. *10. července* 275
420 POZNÁMKY A ROZHODNUTÍ NA TELEGRAMU I. N. SMIRNOVA. *11. července* 276
421 E. M. SKLJANSKÉMU. *Mezi 11.—15. červencem* 277
422 TELEFONOGRAM J. V. STALINOVI. *12. nebo 13. července* 277—278
*423 E. M. SKLJANSKÉMU. *12. nebo 13. července* 278
424 F. A. ROTŠTEJNOVI. *15. července* 279
425 MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ. *15. července* 280
426 TELEGRAM I. T. SMILGOVI A J. V. STALINOVI. *17. července* 280
*427 TELEFONOGRAM L. B. KAMENĚVOVI. *17. července* 281—282
*428 TELEFONOGRAM L. B. KAMENĚVOVI, M. M. GRUZENBERGOVI A K. B. RADKOVI. *17. července* 282
429 G. V. ČIČERINOVI. *22. července* 283
*430 TELEGRAM G. K. ORDŽONIKIDZEMU. *22. července* 284
*431 G. M. SERRATIMU. *25. července* 284
*432 POLSKÉMU BYRU PŘI ÚV KSR(b). *28. července* 285

433 ČLENŮM RADY PRÁCE A OBRANY.
Koncem července 285—287
434 TELEGRAM I. N. SMIRNOVOVI. *2. srpna* 287
435 TELEGRAM J. V. STALINOVI A VZKAZ E. M. SKLJANSKÉMU. *2. srpna* 288
436 TELEGRAM J. V. STALINOVI. *3. srpna* 288—289
437 I. T. SMILGOVI A M. N. TUCHAČEVSKÉMU. *3. srpna* 289
438 TELEGRAM J. V. STALINOVI. *4. srpna* 290
*439 L. B. KAMENĚVOVI. *Nejpozději 5. srpna* 290
*440 N. N. KRESTINSKÉMU. *5. srpna* 290—291
441 TELEGRAM J. V. STALINOVI. *7. srpna* 291
442 POKYN SEKRETÁŘCE. *7. srpna* 291—292
443 STÁTNÍMU NAKLADATELSTVÍ A J. A. PREOBRAŽENSKÉMU A N. I. BUCHARINOVI. *8. srpna* 292—293
444 TELEGRAM I. T. SMILGOVI, F. E. DZERŽINSKÉMU A J. J. MARCHLEWSKÉMU. *9. srpna* 293
445 POKYN SEKRETÁŘCE. *9. srpna* 293—294
446 PETROHRADSKÉMU SOVĚTU. *10. srpna* 294
447 TELEGRAM J. V. STALINOVI. *10. srpna* 295
448 TELEGRAM A. G. BĚLOBORODOVOVI. *10. srpna* 295
449 TELEGRAM J. V. STALINOVI. *11. srpna* 296
450 TELEGRAM K. CH. DANIŠEVSKÉMU. *11. srpna* 296
*451 N. N. KRESTINSKÉMU. *11. srpna* 297
*452 N. N. KRESTINSKÉMU. *11. srpna* 297
453 TELEGRAM VŠEM VÝKONNÝM VÝBORŮM GUBERNIÁLNÍCH SOVĚTŮ A GUBERNIÁLNÍM ZEMĚDĚLSKÝM ODBORŮM. *Nejdříve 11., nejpozději 13. srpna* 298—299
454 MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ. *Nejdříve 11. srpna* 299
455 D. I. KURSKÉMU. *Nejpozději 12. srpna* 299
*456 E. M. SKLJANSKÉMU. *12. srpna* 300
*457 N. N. KRESTINSKÉMU. *12. srpna* 300
*458 TELEGRAM G. J. ZINOVJEVOVI. *13. srpna* 300—301
459 DOPIS G. V. ČIČERINOVI A TELEGRAM L. B. KAMENĚVOVI. *14. srpna* 301—302
*460 E. M. SKLJANSKÉMU. *Nejdříve 14. srpna* 302

461 SPRÁVĚ KAVKAZSKÝCH LÁZNÍ A SANATORIÍ. *17. srpna* 302—303
*462 TELEGRAM K. CH. DANIŠEVSKÉMU. *17. srpna* 303
463 VŠEM LIDOVÝM KOMISAŘŮM A ČLENŮM KOLEGIÍ. *17. srpna* 303
464 G. K. ORDŽONIKIDZEMU. *18. srpna* 304
465 TELEGRAM I. T. SMILGOVI. *18. srpna* 304—305
466 MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ. *18. srpna* 305
467 TELEGRAM I. T. SMILGOVI. *19. srpna* 305
*468 TELEGRAM K. B. RADKOVI. *19. srpna* 306
*469 TELEGRAM V. P. ZATONSKÉMU. *19. srpna* 306
470 M. N. POKROVSKÉMU. *Nejpozději 20. srpna* 307
471 TELEGRAM K. G. ORDŽONIKIDZEMU. *20. srpna* 307
472 TELEGRAM K. B. RADKOVI, F. E. DZERŽINSKÉMU A VŠEM ČLENŮM POLSKÉHO ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU. *20. srpna* 308
*473 TELEGRAM L. B. KAMENĚVOVI A VZKAZ G. V. ČIČERINOVI. *20. srpna* 308—309
474 G. J. ZINOVJEVOVI. *20. srpna* 309
*475 POKYN SEKRETÁŘCE. *Před 21. srpnem* 310
*476 ORGANIZAČNÍMU BYRU ÚV KSR(b). *24. srpna* 310
*477 TELEGRAM PŘEDSEDOVI VÝKONNÉHO VÝBORU GUBERNIÁLNÍHO SOVĚTU V NIŽNÍM NOVGORODU. *24. srpna* 311
478 G. K. ORDŽONIKIDZEMU. *Před 27. srpnem* 311—312
479 SOUDRUHU EDWARDU MARTINOVI. *27. srpna* 312
480 MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ. *27. srpna* 312
*481 N. N. KRESTINSKÉMU. *27. srpna* 313
*482 F. E. DZERŽINSKÉMU. *Nejdříve 28. srpna* 313
483 MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ. *31. srpna* 314
484 N. I. BUCHARINOVI. *Koncem léta* 314
485 KNIHOVNĚ RUMJANCEVOVA MUZEA. *1. září* 314—315
486 TELEGRAM G. K. ORDŽONIKIDZEMU. *2. září* 315

487 N. N. KRESTINSKÉMU. *2. září* 316
488 L. B. KRASINOVI. *2. září* 316
489 ROZHODNUTÍ NA DOPISU N. J. NIKULINOVÉ. *Nejdříve 3. září* 316—317
490 TELEGRAM ÚJEZDNÍMU ZÁSOBOVACÍMU VÝBORU V PODOLSKU. *6. září* 317
491 L. A. FOTIJEVOVÉ. *6. září* 318
*492 V. D. BONČOVI-BRUJEVIČOVI. *7. září* 318
493 L. D. TROCKÉMU. *8. září* 319
*494 L. D. TROCKÉMU. *9. září* 319—320
495 TELEGRAM G. K. ORDŽONIKIDZEMU. *9. září* 320
496 A. G. ŠLICHTEROVI. *9. září* 320—321
497 TELEFONOGRAM A. I. RYKOVOVI A A. M. LEŽAVOVI. *10. září* 321—322
498 I. G. RUDAKOVOVI. *10. září* 322
*499 G. V. ČIČERINOVI. *Nejdříve 11. září* 322—323
*500 A. G. BĚLOBORODOVOVI. *13. nebo 14. září* 323
501 TELEGRAM V. J. ČUBAROVI A V. N. KSANDROVOVI. *13. nebo 14. září* 323—324
502 TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ KAVKAZSKÉHO FRONTU. *13. nebo 14. září* 324
*503 V. A. AVANĚSOVOVI. *14. září* 324
504 ČEREMCHOVSKÝM HORNÍKŮM. *15. září* 325
505 TELEGRAM A. A. IOFFEMU. *16. září* 326
*506 M. I. KALININOVI. *16. září* 326
*507 A. P. PLATONOVOVI. *16. září* 327
508 A. M. LEŽAVOVI. *16. září* 327
*509 ROZHODNUTÍ NA DOPISU W. B. VANDERLIPA A VZKAZ A. M. LEŽAVOVI. *20. září* 328
*510 A. M. LEŽAVOVI. *20. září* 328—329
511 M. I. FRUMKINOVI. *22. září* 329
512 POZNÁMKY NA ZPRÁVĚ S. S. KAMENĚVA A VZKAZ G. V. ČIČERINOVI. *23. září* 329—330
513 TELEGRAM A. A. IOFFEMU. *23. září* 330
514 G. V. ČIČERINOVI. *Nejdříve 24. září* 330—331
*515 S. I. GILLERSONOVI. *25. září* 331
*516 N. A. SEMAŠKOVI. *25. září* 332
517 SIBIŘSKÉMU REVOLUČNÍMU VÝBORU. *26. září* 332—333

518 VZKAZ G. M. KRŽIŽANOVSKÉMU A POZNÁMKY NA 5. ČÍSLE BULLETINU STÁTNÍ KOMISE PRO ELEKTRIFIKACI RUSKA. *26. září* 333—334
519 N. P. BRJUCHANOVOVI. *27. září* 334—335
520 POKYN SEKRETÁŘCE. *Nejdříve 28. září* 335
*521 N. N. KRESTINSKÉMU. *Nejpozději 29. září* 335
522 MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ. *29. září* 336
523 L. B. KAMENĚVOVI. *29. nebo 30. září* 336
524 N. I. BUCHARINOVI. *V září—prosinci* 336
*525 L. D. TROCKÉMU. *1. října* 337
*526 V. M. SVERDLOVOVI. *1. října* 337—338
527 L. D. TROCKÉMU. *2. října* 338
528 MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ. *3. října* 338
529 TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ ZÁPADNÍHO FRONTU. *3. října* 339
530 N. P. BRJUCHANOVOVI. *4. října* 339
531 TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ 1. JÍZDNÍ ARMÁDY. *4. října* 340
532 A. M. NIKOLAJEVOVI. *6. října* 340—341
533 A. I. RYKOVOVI. *6. října* 341
534 N. N. KRESTINSKÉMU. *6. října* 342
535 ORGANIZAČNÍMU BYRU ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b). *8. října* 342—343
536 TELEGRAM L. D. TROCKÉMU. *10. října* 343
537 N. I. BUCHARINOVI. *11. října* 344
538 A. M. GELLEROVI. *Mezi 11. říjnem a 4. listopadem* 344
539 S. J. ČUCKAJEVOVI. *12. října* 345
540 S. P. SEREDOVI. *12. října* 345
541 V. D. BONČOVI-BRUJEVIČOVI. *12. října* 346
542 N. N. KRESTINSKÉMU. *Po 12. říjnu* 346
543 ČLENŮM POLITICKÉHO BYRA ÚV KSR(b). *13. října* 347
544 E. M. SKLJANSKÉMU. *14. října* 347
545 G. M. KRŽIŽANOVSKÉMU. *14. října* 348
546 G. M. KRŽIŽANOVSKÉMU. *Nejdříve 14. října* 348—349
547 ČLENŮM ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSR(b). *15. října* 349
548 E. M. SKLJANSKÉMU. *15. října* 349
549 I. A. CHALEPSKÉMU. *15. října* 350

550 KOLEKTIVU CEMENTÁRNY VE STANICI ŠČUROVO. *16. října* 350
551 POLYGRAFICKÉMU ODBORU NNHR. *16. října* 351
552 TELEGRAM M. V. FRUNZEMU. *16. října* 351
553 REDAKCI ČASOPISU KOMMUNISTIČESKIJ INTERNACIONAL. *16. října* 352
554 SOCIALISTICKÉ AKADEMII. *16. října* 352
555 M. V. KOBECKÉMU. *18. října* 355
556 S. P. SEREDOVI. *19. října* 355
557 V. S. KORNĚVOVI. *19. října* 356
558 F. E. DZERŽINSKÉMU. *Po 19. říjnu* 356—357
559 TULSKÝM SOUDRUHŮM. *20. října* 357
560 A. M. LEŽAVOVI A M. N. POKROVSKÉMU. *21. října* 358
561 PŘEDSEDNICTVU PETROHRADSKÉHO SOVĚTU. *21. října* 358—359
562 N. P. BRJUCHANOVOVI. *21. října* 359—360
563 MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ. *21. října* 360
564 STÁTNÍMU NAKLADATELSTVÍ. *21. října* 360
565 TELEGRAM REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ 1. JÍZDNÍ ARMÁDY. *24. října* 361
566 V. M. SVERDLOVOVI. *24. října* 361
567 G. V. ČIČERINOVI. *25. října* 362
568 VÝMĚNA VZKAZŮ S A. D. CJURUPOU. *26. října* 362
569 A. A. IOFFEMU. *26. října* 363
570 TELEFONOGRAM A. M. LEŽAVOVI, F. F. SYROMOLOTOVOVI A S. M. FRANKFURTOVI. *27. října* 363
571 VLADIMIRSKÉMU GUBERNIÁLNÍMU VÝBORU STRANY. *27. října* 364
572 KONTROLNÍ KOMISI KSR(b). *27. října* 364—365
573 A. I. RYKOVOVI A I. I. RADČENKOVI. *28. října* 365—368
574 TELEGRAM M. V. FRUNZEMU. *28. října* 368
575 MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ. *28. října* 368
576 TELEGRAM J. V. STALINOVI. *29. října* 369
577 P. I. POPOVOVI. *30. října* 369
578 S. I. BOTINOVI. *V říjnu* 370

579 MALÉ RADĚ LIDOVÝCH KOMISAŘŮ. *1. listopadu* 370
580 ROZHODNUTÍ NA TELEFONOGRAMU N. A. SEMAŠKA. *2. listopadu* 371
581 REVOLUČNÍ VOJENSKÉ RADĚ ZÁPADNÍHO FRONTU. *2. listopadu* 372
582 R. E. KLASSONOVI. *2. listopadu* 372—373
583 A. Z. GOLCMANOVI. *3. listopadu* 374

PŘÍLOHY

1 Telegram vojenskému komisaři orelského okruhu. *12. července 1919* 377
2 Telegram N. Osinskému. *19. července 1919* 377—378
3 Telegram revoluční vojenské radě 5. armády. *8. srpna 1919* 378—379
4 Telegram Ch. G. Rakovskému, L. D. Trockému, S. V. Kosiorovi. *13. srpna 1919* 379
5 Telegram ufským dělníkům. *10. října 1919* 380
6 Telegram výkonnému výboru guberniálního sovětu v Simbirsku a výkonnému výboru újezdního sovětu v Syzrani. *15. října 1919* 381
7 Telegram orelskému guberniálnímu komisaři zásobování. *11. prosince 1919* 382
8 Telegram komisařům všech železničních tratí. *30. prosince 1919* 382—383
9 Telegram revoluční vojenské radě 5. armády. *21. ledna 1920* 383
10 Telegram J. V. Stalinovi. *4. února 1920* 384
11 Telegram výkonnému výboru guberniálního sovětu v Simbirsku, Samaře, Kazani, Penze, Rjazani a Ufě. *23. února 1920* 384—385
12 Telegram guberniálním výborům strany, výkonným výborům guberniálních sovětů a guberniálním zásobovacím výborům. *17. dubna 1920* 386—387
13 Telegram Baltskému loďstvu. *20. dubna 1920* 387
14 Telegram předsedům výkonných výborů guberniálních sovětů. *23. dubna 1920* 388—389
15 Telegram všem výkonným výborům guberniálních sovětů, výkonnému výboru městského sovětu v Moskvě a v Petrohradu, guberniálním revolučním výborům a sibiřskému revolučnímu výboru. *Mezi 5.—7. květnem 1920* 390—391

16 Telegram L. B. Krasinovi a M. M. Litvinovovi. *8. května 1920* 392
17 Telegram správě sormovského závodu. *28. května 1920* 393
18 Telegram výkonnému výboru guberniálního sovětu v Nižním Novgorodu. *V květnu 1920* 394
19 Telegram sibiřskému revolučnímu výboru a výkonným výborům guberniálních sovětů. *Mezi 25.—29. červnem 1920* 395
20 Telegram ázerbájdžánské národohospodářské radě. *29. července 1920* 396
21 Telegram Ch. G. Rakovskému. *28. července 1920* 397—398
22 Telegram B. I. Trockému. *30. července 1920* 398—399
23 Telegram revolučnímu výboru uralské oblasti a výkonnému výboru guberniálního sovětu v Saratově. *2. srpna 1920* 399—400
24 Ústřednímu výboru Komunistické strany Ukrajiny. *19. srpna 1920* 401
25 Kavkazskému byru ústředního výboru KSR(b). *19. srpna 1920* 401—402
26 Sibiřskému byru ústředního výboru KSR(b). *19. srpna 1920* 402
27 Lidovému komisariátu dopravy a Ústřední správě vojenské dopravy. *28. srpna 1920* 403
28 Telegram výkonným výborům guberniálních sovětů v Povolží. *31. srpna 1920* 404
29 Ch. G. Rakovskému. *13. září 1920* 405—406
30 Telegram guberniálním komisařům zásobování. *17. září 1920* 406—407
31 Telegram I. N. Smirnovovi a P. K. Koganovičovi. *8. října 1920* 407—408
32 Telegram o organizaci vojenské přepravy. *15. října 1920* 408—409
33 Telegram revoluční vojenské radě Západního, Jihozápadního, Jižního a Kavkazského frontu. *15. října 1920* 409
34 Telegram všem guberniálním komisařům zásobování. *27. října 1920* 410
35 Poznámky na dopisu G. V. Čičerina. *12. října 1920* 411
36 Poznámka na dopisu Henriho Guilbeauxe. *Nejdříve 28. listopadu 1920* 412

Seznam Leninových dopisů a telegramů zařazených do předchozích svazků Sebraných spisů 415—417

Seznam dosud nenalezených Leninových dopisů a telegramů 418—431

Poznámky 432—525

Údaje k jednotlivým dokumentům 526—553

Seznam literatury, kterou V. I. Lenin cituje nebo o níž se zmiňuje 554—567

Jmenný rejstřík 568—634

Zeměpisné názvy 635

V. I. LENIN

SEBRANÉ SPISY

51

Podle 5. ruského vydání V. I. Lenin, Polnoje sobranije sočiněnij, tom 51, Politizdat, Moskva 1982, připraveného Institutem marxismu-leninismu při ÚV KSSS, přeložil kolektiv překladatelů. Kontrolní redaktorka Hana Zikmundová. Odpovědná redaktorka Jana Čamrová. Obálka, vazba a grafická úprava Milan Hegar. Výtvarný redaktor František Kraus. Technická redaktorka Mahulena Jarkovská. Vydání II. Praha 1989. Vydalo Nakladatelství Svoboda jako svou 6064. (7177.) publikaci. Vytisklo Rudé právo, tiskařské závody, Praha. Náklad 1—30 000. AA 30,44 (text 30,21, ilustrace 0,23), VA 31,38. Tematická skupina 00/3. Cena brož. výt. 11,70 Kčs, váz. výt. 17,— Kčs.

73/202—21—8.5

25—108—89 Kčs 17,—